Stadsfullmäktiges i Västerås

PROTOKOLL

OCH

HANDLINGAR

FÖR

ÅR 1918

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

År 1918

REGISTER

	Redogörelsen sid.	Protokollet sid.	Handlingarne sid.
Ambulansautomobil, ny taxa för	—	153	613
Andersborg, elektrifiering af	22	120	426
Arbetarebostäder, tecknande af borgen för bolaget	22	120	426
Arbetareinstitutets bibliotek och föreläsningsverksamhet, anslag till	26	153	510, 611
Arbetareinstitutet, anslag till dess föreläsningsverksamhet	17	90, 99	364
Arbetsförmedlingen, anslag för år 1919	11 31	60, 66, 110, 160	220 581, 626
Arbetskonflikt, uttalande om	—	49	—
Arrende, af Biskopsängarne	12	68	234
Afloppsledningar, utgiftsstat för	—	156	617
Aflöningar, principuttalande	24	148	595
Afsägelse, från ledamotskap i Lifsmedelsnämnden	7	18	—
» af kommunalt förtroendeuppdrag af G. Andersson	—	7	—
Badhusstyrelsen, årsberättelse år 1917	—	38	75
Barackerna, vice värd för	5	38	—
Barnavårdsmöte, anslag för hållande af	19	103	—
Barnavårdsnämnden, arvode till sekreteraren	25	152	508, 610, 635
Barnbördsanstalt, inrättande af	—	43	—
Barnhemmet, anslag till	—	109	—
Beklädnadsanslag, tillägg i Brandverkets	16	96	351
Beredningsutskott, val af	1	4	—
Biskopsängarne, arrende af	12	68	234
Bostadsinspektionskommittén, redogörelse från	—	29	—
Brandautomobil, anskaffande af	12	68	227
Brandchefen, pension åt förutvarande	—	8	—
» reparation af hans bostadsvåning	4	24	55
» årsberättelse för 1917	—	44	87
Brandstadgans tillämpningsområde, utvidgning af	—	16	—
Brandverket, beklädnadsersättningar	29	157	547, 548, 619
» lönetillägg till 1:ste Brandmästaren	29	157	547, 619, 635

	Redogörelsen sid.	Protokollet sid.	Handlingarne sid.
Brandverket, inrättande af en 2:dre Brandmästaretjänst	29	157	547, 619, 635
» höjning af verkstadsförmannens lön	29	157	548, 619
» inrättande af två brandmanstjänster ...	29	157	548, 619
» tillägg till beklädnadsanslag	16	96	—
Brandverkets smedja, inventarier till	10	62	205
Brödbyrån, anslag till	19	106, 110	391
Budget, tilläggs-, för de inkorporerade kommunerna ...	2	12	27
Byggnadschefen, årsberättelse	—	95	343
Byggnadsnämnden, anslag till ingeniörsbiträden	—	160	579, 625
Byggnadsverksamheten, dess ordnande utom stadsplanen	2	13	—
Centralkök, inrättande af	7	46	103
Distriktschefer och vårdare inom fattigvården, val af	—	15	—
Drätselkammaren, anmälan af val af ordförande och vice ordförande	—	7	—
Drätselkammaren, afsägelse af ledamotskap i af E. Falk	—	124	—
» val af ledamot i	5	7	—
Drätselkontoret, anslag till biträden	—	160	625
» omorganisation af	21	117	409
Dyrtidstillägg, till lärarinnor vid flickläroverket, ledamöter i skolstyrelsen m. m.	21	111, 119	418, 446
Dyrtidsverksamheten, senare halvåret 1918	16	90, 97	
Elektrifiering, af stadens gårdar, Gustafsslätt och Andersborg	22	120	426
Elektriska ledningar, anläggning af en del	12	67	223
Elektriska ledningsnät, öfvertagande däraf inom Västra förstaden och Jakobsberg	13	82	302
Elektriskt ljus, införande af i skolhusen vid Rosenlund och Lundby kyrka	16	97	356
Elektroteknisk fackskola, vissa åtaganden från stadens sida	—	80	287
Epidemisjukhuset, husmoderns lön	26	153	512, 611
» vårdafgifter därå	21	118	417
» anställande af ytterligare en sjuksköterska	26	153	512, 612
» beräkning af naturaförmåner	—	153	513, 612
» renhållning och bränsle	—	153	513, 612
Exekutionsväsendet, lönereglering	30	159	561, 623

	Redogörelsen sid.	Protokollet sid.	Handlingarne sid.
Exekutionsväsendet, anställande af ytterligare en exekutionsbetjänt	30	159	561, 623
» skrifbiträde till Stadsfogden	30	159	561, 623
Fastighetsbyte, med landstinget för nytt lasarett	15, 23	88, 129	333
Fastighetsförvärf, af Johannisbergs egendom för djuphamnsanläggningen	5, 23	32, 135, 109	
Fastighetsköp, köp af byggnaderna vid lägenheten Petersborg och deras reparation	2	10	
Fastighetsköp, köp af egendomarne Carlsberg, Gideonsberg m. fl.	1	9	8
Fastighetsköp, af kronohemmanet Vallby	3	21	45
» af Västra kv. N:o 65 b.	10	63	210
» af tomterna 3, 4 och 5 Lustigkulla	10	63	208
Fattiggård, ny eller provisorisk tillbyggnad af nuvarande vid Carlslund	20, 23	101, 114, 127	404
Fattiggårdskommittén, redogörelse från		29	
Fattigvården, val af distriktschefer och vårdare		15	
» provisoriskt ordnande af densamma i S:t Ilians och Lundby socknar	1, 3	5	
» sekreterarens och predikantens arvoden	24	151	608
Fattigvårdsdistrikt, inrättande af nya		5	
Fattigvårdsmöte, anslag till	18	100	376
Fattigvårdsstyrelsen, arvode till ordförande och nyval af sådan		147	
Fattigvårdsstyrelsen, biträde till styrelsens kamrerare	16	78, 98	390
» tilläggsanslag till	19	106, 109	
Filantropiska företag, anslag till	31	160, 161	626
Fiskestadga för Mälaren, besvär öfver	4	25	57
Flickläroverket, anslag till	17	98	361
Flickläroverket, dyrtidstillägg till lärarinnor, ledamöter i skolstyrelsen m. m.	21	111, 119	418, 446
Folkskolan, kostnadsfri materiel åt lärjungar	15	9	
» arvode till skoltandläkaren	25	152	508, 608, 635
» arvode till trädgårdslärarne	24	151	507, 608, 635
» anställande af tillsyningslärare	25	152	508, 608, 635
» hyra för stadens lärarebostäder	25	152	507, 610, 635
» erläggande af pensionsafgifter	25	152	505, 609, 635
» fri skolmateriel	15, 24	151	507, 608, 635
» inrättande af en ny läraretjänst	25	153	509, 610
» arvode till skolläkaren	25	152	508, 608, 635

	Redo-görel-sen sid.	Protokollet sid.	Hand-lingarne sid.
Folkskolan, pension till f. d. folkskolläraren F. Söderholm	24	151	507, 608, 635
» inrättande af nya läraretjänster	24	151	504, 608, 635
Folkskolorna, ersättning för bostad och bränsle	25	152	505, 609, 635
» tilläggspension till f. lärarinnan M. Holm	20	113	402
Folkskolestyrelsen, sammansättning af		38	
» ökadt antal ledamöter i	2	5, 11	24
Folkskollärarekåren i S:t Ilian och Lundby, lönetillägg åt	8	54	167
Friluftskonserter, anslag till	31	161	583, 627, 637
Fryklundska donationsfonden, meddelande om pensionärer		139	
Försäljning, af stadens gamla mudderverk		42	
» af tomter från f. egendomen Carlsberg	23	133	
Gasförbrukningen, ändring i bestämmelserna för reglering af	10	64	213
Gaspriset, från och med år 1919	32	162	629, 638
Gatubelysning, vid kvarteren Assar och Arne	13	82	306
» anslag till	28	155	617
Gatuläggning, anslag till	26	154	521, 614
Gaturenhållning, inom byggnadsområden utom stadsplanen	9	56	174
Gustafsslätt, elektrifiering af	22	120	426
Gymnastikhus vid Djäknebergsskolan, ritningar till	8	47	117
Gångbro, uppförande af öfver Svartån vid Hofdesta	6	40	80
Hamnafgifter, tilläggstaxa för		8	7
Hamnen, inklädnad af ett varuskjul	5, 15	27, 87	
» kristidstillägg för befattningshafvare		156	617
» ny kran vid	8	77	119
» reparation af en kran vid	6	41	85
Hamnstyrelsen, val af ledamot i	1	7	
Hemutställning, anslag till	8	43, 47	
Hissar, föreskrifter vid inbyggande i hus och säkerhetsåtgärder	22	79, 121	434
Hofdestalund, elektrifiering af	12	68	236
Hyresersättning, till rektor vid h. allm. läroverket	11	61, 66	218
Hyresnämnden, afsägelse af ledamotskap		95	
» ökadt arvode för dess ordförande	17	89, 98	359

	Redo-görel-sen sid.	Protokollet sid.	Hand-lingarne sid,
Hyresnämnden, anslag till		161	627
Hälsopolis, anställande af ytterligare	6	27, 41	81
Hälsovården, allmänna, lönestat för tjänsteläkarne	26	153	513, 612
» upprättande af ny taxa för ambulansautomobilen		153 153	613
» poliklinik för könssjukdomar	23, 26	153	514, 613
» kristidstillägg för tjänsteläkarne		154	
» anställande af ny tjänsteläkare		153	573, 613
» ersättning för velociped		153	514, 613
» lönetillägg till stadsläkaren och anställande af ytterligare en hälsopolis	6	21, 41	81
» utvidgning af staden i hälsovårdshänseende	4	25, 108	58
Hälsovårdsnämnden, årsberättelse för år 1917		51	121
Hästholmarna, afgäldens öfverflyttande till annat konto		158	621, 635
Högre allmänna läroverket, anslag till gäldande af afgifter till dess ljus- och vedkassa för mindre bemedlade lärjungar	4	12, 25, 115	60
Högre allmänna läroverket, restaurering af dess hufvudbyggning		11	
Högre allmänna läroverket, anslag för gäldande af terminsafgifter	26	153	610
Högre folkskolan, arvode till föreståndaren	25	153	509, 610
Idrottsplatsen, anslag till	32	162	638
Inkomst- och utgiftsstat, för år 1919	24	147	449, 667
» » » för år 1919, Beredningsutskottets betänkande			633
» » » för år 1919, Drätselkammarens betänkande			595
Inkorporering, kungl. bref ang. S:t Ilians och Lundby socknars		11	15
Inkorporering, åtgärder med anledning af		5	
Inkorporeringen, tilläggsbudget för områdena	2	12	27
» tillämpning af vissa taxor inom områdena		20	
Instruktion, för stadens tjänsteläkare		61	
Johannisbergs egendom, förvärf af egendomen för djuphamnsanläggningen	5, 23	32, 135, 109	

	Redogörelsen sid.	Protokollet sid.	Handlingarne sid.
Johannisberg, saluvärdering af	—	109, 135	—
Järnvägskommittén, redogörelse från	—	29	—
Järnväg västerut, utredning om	23	132	—
Kabinett, uppförande af	15	80, 93, 94	228, 288
Kallbadhus, uppförande af	29	157	618
Koloniträdgårdar, anordnande af	14	29, 86	321
Kommittéer, upplösta	—	147	—
Kommunala förtroendemän, val af	1, 5, 7, 13, 19, 22, 23	4, 6, 7, 9, 29, 30, 31, 39, 44, 78, 79, 89, 111, 123, 141, 146	96, 399, 640
Kommunala förtroendeuppdrag, afsägelse af	—	116	—
Kommunala förtroendeuppdrag, afsägelse från af O. Oest	—	125	—
Kommunala nybildningar, yttrande öfver lagförslag ...	18	56	367
Kongress, val af ombud vid Svenska stadsförbundets	—	56, 59	—
Krigstidshjälp, för stadsnotarien och kronokassören ...	—	70, 82	300
» ändring i bestämmelserna om	4, 9	26, 43, 58	63
Kristidstillägg, bestämmelser för 1:sta halfåret 1919	—	148	596, 633
Kronouppbördsväsendet, anställande af ett nytt biträde	30	159	561, 622, 637
Kungl. Socialstyrelsen, lokalmonografier	—	39	—
Kungl. Vattenfallsstyrelsen, aftal om leverans af ytterligare kraft från	4	26, 43	66
Kyrkliga ändamål, förskotterande af anslag för	13	64	—
Kyrkokassan, förskotterande af medel till		81	—
Köp, af egendomarne Carlsberg, Gideonsberg m. fl. ...	1	9	8
» af kronohemmanet Vallby	3	21	45
» af fastigheten N:o 65 b. Västra kv.	10	63	210
» af tomterna N:ris 3, 4 och 5 Lustigkulla	10	63	208
» af egendomen Vallby	3	78	—
Köp och reparation, af byggnaderna vid lägenheten Petersborg	2	10	13
Köttbesiktningsbyrån, vaktmästarens aflöning	26	154	519, 613
Lasarett, fastighetsbyte med Landstinget för byggande af nytt	15, 23	88, 124	333
Ledningar, inom kv. Julius och Jörgen	6, 16	41, 96	83, 350
» i Västmanna- och Svantegatorna	16	49, 96	—
Ledningsarbeten, i Stadsparken	18	102	—
Lefnadskostnadsundersökningen, öfverlämnande af lokalmonografier	—	15	—

	Redo- görel- sen sid.	Protokollet sid.	Hand- lingarne sid.
Lifsmedelsnämnden, afsägelse af ledamotskap i	7, 22	18,21,115	—
» dyrtidsverksamhet för senare halvåret 1918	16	90, 97	—
» förskott till	7	42, 45	99
» inköp af potatis	17	89, 99	363
» nya lokaler för	—	89	—
» tilläggsanslag för kansliet och ransoneringsafdelningen	—	89	—
» reduceringar å nämndens förslag till stat	—	161	585, 627
Ljus- och vedkassan, allm. läroverkets, anslag för mindre bemedlade lärjungars afgifter till densamma ...	4	12,35,115	60
Lumphandel, yttrande öfver ansökning om utöfningsrätt	—	131	—
Lån, tillfälliga, bemyndigande att upptaga	21	115	—
Lånebeslut, underställning af	—	139	—
Läroverksbiblioteket, fullbordande af dess inredning ...	15	87	329
Lönereglering, för lärarinnor vid statsunderstödda privatläroverk	—	73	—
Lönereglering, för stadens befattningshafvare	19	60, 69	195,239,397
Lönereglerings- o. pensionskommittén, redogörelse från	—	27	—
Lönestater, nya, för kamreraren och assistenterna vid tekniska verken	1	10	9
Magistraten, lönereglering	30	158	558,621,636
» anställande af en ny stadsnotarie	30	158	550,621,636
» semesterarvoden	—	158	559,621,636
» skrifbiträde till brottmåls- och civilrådmannen	30	158	622, 637
» personligt lönetillägg till stadsfiskalen och ålderstillägg	30	158	560,621,637
Malma, amortering af kostnaderna för elektrifiering och uppförande af rotfruktskällare	30	158	620
Mantalspenningar, befrielse från för vissa personer ...	—	12	—
Mantalsskrifningen, arvoden till ombud	30	159	561, 622
Mantalsskrifningsort, A. I. Nilssons	—	53	—
» Ch. H. Mörners	—	38	—
Markbyte, för reglering af tomten N:o 8 Tegelvreten	8	48	—
Markutbyte, mellan stadens östra utmark och egendomen Malmaberg	12	67	226

	Redogörelsen sid.	Protokollet sid.	Handlingarne sid.
Markförvärf, af enskild person vid Strömsholms våg	—	20	—
Maskinaggregat, inköp af	28	157	541, 618
Mindre bemedlade, anslag för täckande af brist i förutvarande anslag för lindrande af deras lefnadsvillkor	14	83	308
Minnesord, efter ingeniör G. Andersson	—	19	
Mjölkhandeln, ändring i föreskrifterna för	8	53, 101	165
Mjölkstadgan, ändring i	3	16	
Mobergska guldbröllopsfonden, meddelande om pensionärer	—	139	
Motorspruta, anskaffande af	7	45	97
Mudderverk, ombyggnad af	3	24	52
» försäljning af	6	42	—
Mätare och inventarier, inköp af	28	157	541, 618
Nordanby, inhägnande af betesmark	—	157	620
» amortering af kostnaderna för elektrifiering	29	158	620
Nordanby och Malma, elektrifiering af	9, 14	57, 83	181, 307
Nykterhetskurs, anslag till	—	140	—
Nykterhetsnämnden, afsägelse af ledamotskap i	22	123	—
Ombyggnad, af fastigheten N:o 147 västra kvarteret	15	95	343
Ordförande, vice, val af	1	4	—
Ordförande, val af	1	4	—
Pension, för f. brandchefen C. G. Sjöquist	—	8	—
» förhöjd till f. stadsfiskalen A. Westerling	—	39, 58	—
» till f. epidemisjuksköterskan Emma Eriksson	10	54, 62	206
» till f. stadskamreraren B. Carlsson	10	64	211
Pensionsdistrikt, inrättande af två nya	3	14	—
» stadens indelning i	—	54	—
Pensionsförsäkringen, arvoden till ordförandena i Lundby och S:t Ilian	—	160	624
Pensionsförteckningar, ersättning för upprättande af	21	106, 110, 118	393, 416
Pensionsunderstöd, till änkefru I. Forsberg	27	155	616
Pensionsväsendet, det statsunderstöddas centralisering	—	79	—
Pilsnerdricka, rätt att utskänka	19	106, 112	399
Planteringar, anläggande af vid en del skolhus	11	65	216
» anställande af stadsträdgårdsmästare	27	155	523, 616
» vården af Slottsparken	27	155	515, 525, 616
» anställande af elev åt stadsträdgårdsmästaren	27	155	523, 616

	Redogörelsen ser.	Protokollet sid.	Handlingarne sid.
Planteringar, understöd till änkefru I. Forsberg	27	155	66
Planteringsnämnd, inrättande af	3	15, 19	41
Poliklinik, för könssjukdomar, inrättande af	23, 26	139	—
Poliskåren, lönereglering	31	159	562, 623
» poliskommissariens lön	31	159	575, 624
» beklädnadsersättningar	31	159	575, 624
» inrättande af en ny detektivkonstapelstjänst	31	159	575, 624
» inrättande af två poliskonstapelstjänster...	31	159	575, 624
» understöd till änkan Asplund	31	160	563, 624
Polis- och brandstationen, inredande af lokaler för detektiva polisen	29	157	619
Potatis, inköp af	17	59, 99	363
Pråmar, inköp af	32	162	628, 637
Pumpstationen i Södra Esplanaden, tilläggsanslag för	2	10	12
Renhållningsverket, afgifter för hämtning af kärl	32	162	629
Redogörelse, från vissa kommittéer	—	29	—
Reglemente, för åkare och hyrkuskar	—	8	—
Renhållningsverket, anställande af en arbetare och inköp af inventarier	11	66	223
Renhållningsverket, anställande af extra biträde å kontoret	28	156	617
Reparation, af brandchefens bostadsvåning	14	24	55
Restaurering, af högre allmänna läroverkets hufvudbyggnad	—	11	—
Revision af stadens räkenskaper för år 1916	1	7	—
» af stadens räkenskaper	—	163	645
Ridande länspolisen, anslag till	19	109	389
Riksdagsmannaval, ny distriktsindelning för	7	46	—
Rotfruktskällare, uppförande af vid Malma	14	87	327
Rusdryckshandeln	12	45, 70, 75	241
Rådstuga, allmän, kallelse till	24, 32	147, 163	—
Rättegång med S. V. B. Nya Järnvägs A.-B. om vägport i Korsängsgatan	—	55	171
Rättegång, om ersättning till biskopen	15	90	—
Rättegång, fullföljd af talan emot Svea Hofrätts dom i mål mellan staden och Västerås Masugns-a.-b. ...	—	74	—
S:t Ilians och Lundby socknar, provisoriskt ordnande af fattigvården	13	5	—
S:t Ilians och Lundby socknars inkorporering, åtgärder med anledning af	—	5	—

	Redo-görelsen sid.	Protokollet sid.	Handlingarne sid.
S:t Ilians och Lundby socknars inkorporering, kungl. bref angående	—	11	15
Seglationsmöjligheter å Mälaren, utredning om	12	68	230
Serviser m. m., inköp af	28	157	541, 618
Simundervisning för h. allm. läroverkets lärjungar	11	61, 65	217
Sjukkassor, anslag till	22	160	626
» anslag till fortsättningskassan	22	116, 121	428
Skepparbacksskolan, installerande af elektriskt ljus i	10	64	213
Skrifbiträde, till brottmålsrådmannen	7	43, 45	95
Skridskobana, anslag till	23	134	—
Skolhus, anläggande af planteringar vid en del	11	65	216
Skolhusen i S:t Ilian, reparationer m. m.	11	65	215
Skyltning, ordningsföreskrifter för	—	8	2
Slottsparken, vård af	27	155	515,525,616
Sotaretaxa, förhöjning i	23	140	—
» fastställande af	—	8	1
Spritbolagets räkenskaper, revision för år 1917	—	57	—
Spårvägskommitterade, anslag till verksamheten	8	51	—
Stadens ombudsman, instruktion för	—	54	—
Stadsfullmäktige, kallelse till	—	163	—
Stadsarkitekten, reseersättning till	13	70, 81	298
Stadsfullmäktige, ny ledamot efter P. Tersmeden	—	6	—
» afsägelse af ledamotskap af G. Andersson	—	7	—
Stadsfullmäktigeval, ny valkretsindelning för	5	13, 39	78
Stadsfullmäktige, afgång af ledamot	—	37	—
» afsägelse af ledamotskap af M. Schenström	—	124	—
» afgående ledamot	—	131	—
» entledigande från ledamotskap för K. Alexandersson	—	4	—
» kallelse till	—	147	—
Stadsfullmäktigebeslut, fastställande af	—	54	—
Stadsfullmäktige och Drätselkammaren, inrättande af en stadskanslisttjänst	31	160	625
Stadsfullmäktige och Drätselkammaren, anslag till biträden å Drätselkontoret	31	160	625
Stadshotellet, reparationsarbeten	29	157	620
Stadspaviljongen, inklädnad af	4	24	54
Stadsingenjören, ny taxa för förrättningar	5	39, 102	79
Stadskanslist, inrättande af ny tjänst	31	160	625

	Redogörelsen sid.	Protokollet sid.	Handlingarne sid.
Stadsläkarne, lönetillägg till	6	27, 41	81
Stadsområdet, utvidgning i hälsovårdshänseende	—	15	—
Stadsparken, anslag till ledningsarbeten	18	102	—
Stadsplanekommittén, redogörelse från	—	29	—
Stadsplaneändring, genom vidgning af Smedjegatan	6, 18	42, 100	380
» beträffande kvarteret Nella	22	121	433
Strömsholms vågs hamnplats, enskildt förvärf af mark vid	—	20, 70, 81	—
Sundinska donationsfonden, understöd till änkefru I. Hedman	4	24, 114	—
Sundinska understödsfonderna, antal understöd ur	6	40	—
Sundinska understödsfonderna, uppgift å understödstagare	—	52	—
Svenska stadsförbundet, meddelande från	—	108	—
Taxa, tillägg, å hamnafgifter	—	8	7
Taxa för sotning, förhöjning i	23	140	—
Taxa ny, för vattenledningsafgifter	14	84	313
» ändrad för stadsingeniörens förrättningar	5	39, 102	79
Taxa för vatten och elektrisk ström, tillämpning inom de inkorporerade områdena	—	20	44
Taxeringsnämnd för 4:de distriktet, val af ledamöter	1	9	—
Taxeringsnämnderna, höjning af arvodet för ledamöter i	9	49, 55	172
Taxeringsnämnden, arvoden till ledamöter	32	162	628
Tekniska skolan, ang. reserverande af mark för	—	49	—
» » anslag för år 1919	18	100	368
Tekniska skolans nybyggnad, ökade kostnader för	7	46	116
Tekniska skolan, revision af dess räkenskaper	15	95	339
Tekniska verken, anställande af ordinarie tjänstemän	—	156	539, 618
» » inköp af en del ny material	28	156	540, 618
» » nya lönestater för kamreraren och assistenterna	1	10	9
» » installationsarbeten	—	162	630
» » ränteinkomster	—	162	630, 638
» » gaspriset år 1919	32	162	630, 638
» » pension till maskinisten S. L. Löf	28	156	540, 618
Terminsafgifter vid h. allm. läroverket, anslag till befrielse från	4	12, 25, 115	60
Tillfälligt lån, bemyndigande att upptaga	21	115	—
Tilläggsanslag, för ombyggnad af fastigheten Västra kvarteret 147	15	95	343
Tilläggspension, åt f. lärarinnan M. Holm	20	113	402

	Redogörelsen sid.	Protokollet sid.	Handlingarne sid.
Tjänsteläkare, anställande af ytterligare en	26	61	—
Tomtförsäljning från f. egendomen Carlsberg	23	133	—
Torngrenska fonden, understöd åt pensionärer	20	114	—
Trampolin, för simuppvisningar i pråmån	—	61, 83	312
Trädgårdskonsulent, anställande af	—	163	—
Trädgårdsmässa, inställande af	—	90	—
Tvättstuga, inrättande af kommunal	—	49	—
Understöd, till änkefru I. Hedman ur Sundinska donationsfonden	4, 20	24, 114	—
Understöd, till pensionärer i Torngrenska fonden	20	114	—
Undervisningsmateriel, kostnadsfri, för folkskolans lärjungar	15	80, 94	290
Utgifts- och inkomststat för år 1919, Drätselkammarens betänkande	—	—	595
Utgifts- och inkomststat för år 1919	24	147	449, 667
Utgifts- och inkomststat år 1919, Beredningsutskottets förslag	—	—	633
Utskänkningstid, utsträckt å 1:sta klassens restauranter	20	105, 112	400
Uttaxering	—	162	629
Utskylder, nedsättning af för bokhållaren E. E. Lundells sterbhus	8	48	—
Utskänkning, af pilsnerdricka	19	106, 112	399
Val, af Beredningsutskott	1	4	—
» af ordförande och vice ordförande	1	4	—
» af kommunala förtroendemän	1, 5, 7, 13, 19, 22, 23	4, 6, 7, 9, 29, 30, 31, 39, 44, 78, 79, 89, 111, 123, 141, 146	96, 399, 640
Valdistriktsindelning, vid riksdagsmannaval	7	45	—
Valkretsindelning, ny vid stadsfullmäktigeval	5	13, 39	78
Vallby, köp af	3	45, 78	21
Varmbadhus, brist för år 1918	—	157	546, 618
Vattenledningsafgifter, ny taxa för	—	84, 103	313
Vatten- och Gasverksstyrelsen, meddelande om val af ordförande	—	7	—
Vatten- och Gasverksstyrelsen, utvidgning af kontorslokaler för	9	55	170
Vatten- och Gasverksstyrelsen, tilläggsanslag för vissa ändamål	13	78	253
Vatten- och Gasverksstyrelsen, årsberättelse för år 1917	—	67, 78	253

	Redo-görel-sen sid.	Protokollet sid.	Hand-lingarne sid.
Vatten-, Gas- och Elektricitetsverken, anställande af ordinarie tjänstemän	28	156	539, 618
Vattenmätare, uppskof med införande af i tvättstugor	18	103	—
Vice Brandchef, val af	3	21	45
Vårdafgifter, å epidemisjukhuset	21	118	417
Vägar, anslag för grusning och makadamisering	—	155	522, 616
Vägdelning, ny	8	48	—
Väghållning, inom S:t Ilian och Lundby	—	56	178
Vägport i Korsängsgatan, rättegång med S. V. B. Nya Järnvägs A.-B.	—	55	171
Västerås skollofskolonier, anslag till	25	152	508, 609
Åkare och hyrkuskar, reglemente för	—	8	4
Årsberättelse, från byggnadschefen	—	95	343
Ägoutbyte, ersättning till biskopen i Västerås' stift i anledning af	—	57, 90	189
Östra holmen, tillbyggnad af paviljongen å	5	27	72

Västerås 1919, Västm. Alleh:s A. B. Tr.

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

Redogörelse

för de beslut Stadsfullmäktige i Västerås under år 1918 fattat.

Under året hafva hållits 15 sammanträden.

Stadsfullmäktige hafva därvid beslutat:

Dag och § i protokollet	
$^{2}/_{1}$ §§ 2 o. 3	ang. *val af ordförande och vice ordförande;*
$^{2}/_{1}$ § 4	ang. *val af Beredningsutskott;*
$^{2}/_{1}$ § 7	ang. *provisoriskt ordnande af fattigvården inom de inkorporerade S:t Ilians och Lundby socknar,* att bemyndiga Fattigvårdsstyrelsen att med sig adjungera ledamöter att tills vidare och till dess erforderlig rekonstruktion af Fattigvårdsstyrelsen hunnit blifva genomförd biträda vid handhafvandet af fattigvården inom området för de inkorporerade socknarna;
$^{31}/_{1}$ § 11	ang *revision af stadens räkenskaper för år 1916,* att bevilja samtliga vederbörande ansvarsfrihet för revisionsåret;
$^{31}/_{1}$ § 16	ang. *val af ledamot i Hamnstyrelsen;*
$^{31}/_{1}$ § 22	ang. *val af taxeringsnämnd för 4:de distriktet;*
$^{31}/_{1}$ § 24	ang. *förvärf af egendomarne Malmaberg och Gideonsberg,* att en i ämnet väckt motion icke skulle till någon Stadsfullmäktiges åtgärd föranleda;
$^{31}/_{1}$ § 25	ang. *nya lönestater för kamreraren och assistenterna vid stadens tekniska verk,* att för nämnda befattningshafvare från den tid befattningarne blefve med ordinarie innehafvare besatta,

Dag och § i protokollet	
³¹/₁ § 25	således hvad anginge assistenterna efter de dåvarande innehafvarnes afgång, fastställa lönerna för hvarje tjänst till 4,000 kronor om året med två ålderstillägg, hvartdera å 500 kronor efter 5 och 10 års tjänstgöring, med rätt för blifvande tjänsteinnehafvare att åtnjuta s. k. kristidstillägg;
³¹/₁ § 26	ang. *tilläggsanslag för pumpstationen Södra Esplanaden,* att bevilja ett tilläggsanslag å 17,000 kronor af lånemedel för täckande af kostnaderna för ifrågavarande pumpstation;
³¹/₁ § 27	ang. *inköp och reparation af byggnaderna vid lägenheten Petersborg,* att gifva Drätselkammaren i uppdrag att inköpa byggnaderna å lägenheten samt därefter låta desamma undergå erforderliga reparationer och för ändamålet anvisa ett belopp å förslagsvis 2,300 kronor att utgå af 1918 års förslagsanslag för att sedermera gäldas af inkomsterna från stadens landtbruk;
³¹/₁ § 29	ang. *ökadt antal ledamöter i Folkskolestyrelsen,* att nämnda styrelse skulle ökas med fyra ledamöter, så att tillfälle kunde beredas kyrkostämmorna i S:t Ilians och Lundby församlingar att utse hvardera en ledamot;
³¹/₁ § 33	ang. *utgifts- och inkomststat för år 1918,* att antaga tilläggsbudget för år 1918 i anledning af S:t Ilians och Lundby socknars inkorporering med staden;
³¹/₁ § 35	ang. *byggnadsverksamhetens ordnande utom stadsplanen,* dels att uppdraga åt Byggnadsnämnden att ingå till K. M:t med underdånig ansökan därom att Kungl. Maj:t ville medgifva, att hvad Kungl. Maj:t i nådigt bref den 31 juli 1914 förordnat angående upprättande af stadsplan för den s. k. Västra Förstaden eller Hammarby stadshage icke för det dåvarande skulle gå i verkställighet, dels ock för sin del förklara att i Kungl. Maj:ts nådiga bref den 14 maj 1915 meddelade föreskrifter angående byggnadsverksamhetens ordnande inom de delar af Västerås stads område, som icke funnes upptagna i gällande stadsplan, skulle tillämpas jämväl inom Jakobsbergsområdet och den s. k. Västra Förstaden;

Dag och § i protokollet	
31/1 § 36	ang. *inrättande af två nya pensionsdistrikt,* att för sin del besluta att Västerås stad skulle indelas i tre pensionsdistrikt, nämligen: Västerås, omfattande den äldre staden, S:t Ilians, omfattande förra S:t Ilians socken och Lundby, omfattande förra Lundby socken;
31/1 § 40	ang. *ordnande af fattigvården inom förra S:t Ilians och Lundby socknar,* att de med staden inkorporerade områdena S:t Ilian och Lundby skulle hvardera utgöra ett fattigvårdsdistrikt, hvarjämte företogs val af distriktschefer och vårdare för en tid af fyra år inom dessa fattigvårdsdistrikt;
31/1 § 42	ang. *provisorisk ändring i gällande mjölkstadga,* att på sätt protokollet närmare utvisar antaga viss ändring rörande fetthalt å mjölk och grädde;
28/2 § 46	ang. *inrättande af en planteringsnämnd,* att tillsätta en planteringsnämnd med uppdrag att bevaka stadens yttre förskönïng och naturens vård och att i dessa afseenden gå stadens myndigheter till handa, att genom Drätselkammaren och med biträde af planteringsnämnden öfvertaga de funktioner, som nu utöfvades af Trädplanteringssällskapet, att till denna nämnd öfverflytta de uppgifter, som förut ålegat naturskyddskommittén, samt att uppdraga åt Beredningsutskottet att efter Drätselkammarens hörande utarbeta de närmare bestämmelser, som vore behöfliga för ordnande af ifrågavarande angelägenhet;
28/2 § 50	ang. *val af vice brandchef;*
28/2 § 51	ang. *inköp af kronohemmanet Vallby,* att afgifva yttrande i anledning af verkställd saluvärdering;
28/2 § 52	ang. *ombyggnad af det nyinköpta mudderverket,* att Stadsfullmäktige ville af uttaxerade medel i 1919 års stat anvisa ett anslag af 15,000 kronor att jämte förut af Stadsfullmäktige anslagna medel för inköp af ett mudderverk användas till omändrings- och reparationsarbeten å det inköpta mudderverket;

Dag och § i protokollet	
28/2 § 53	ang. *brädinklädnad af paviljongen i stadsparken,* att ett i ämnet väckt förslag icke skulle föranleda till någon Stadsfullmäktiges åtgärd;
28/2 § 54	ang. *reparation i brandchefens bostadsvåning,* att för erforderliga delvis redan verkställda reparationsarbeten i brandchefens bostadsvåning i brandstationen anvisa ett belopp af förslagsvis 2,000 kronor att utgå af 1918 års förslagsanslag;
28/2 § 55	ang. *understöd,* att för år 1918 bevilja Änkefru Ingeborg Hedman ett understöd af 300 kronor att utgå ur Sundinska donationsfonden för välgörande och allmännyttiga ändamål;
28/2 § 56	ang. *fiskestadga för Mälaren,* att bemyndiga Drätselkammaren att å stadens vägnar anföra besvär emot viss föreslagen bestämmelse i nämnda stadga;
28/2 § 57	ang. *utvidgning af staden i hälsovårdsafseende,* att hos Konungens Befallningshafvande i länet göra framställning därom, att de genom inkorporeringen af Lundby och S:t Ilians socknar till staden numera hörande områdena Hammarby stadshage och 1/4 mantal Vallby, kalladt Jakobsberg, skulle i hälsovårdsafseende betraktas såsom stad;
28/2 § 58	ang. *anslag till befrielse från vissa terminsafgifter vid högre allmänna läroverket,* att af 1918 års förslagsanslag anvisa ett belopp af 700 kronor att utgå lika fördeladt å vår- och höstterminerna innevarande år och ställas till högre allmänna läroverkets terminsafgiftsnämnds förfogande för att därmed terminsafgifter till ljus- och vedkassan skulle för välartade fattiga lärjungar från Västerås samhälle helt eller delvis bestridas;
28/2 § 59	ang. *krigstidshjälp,* att i fråga om den efter procentberäkning utgående krigstidshjälpen till stadens befattningshafvare antaga vissa bestämmelser att retroaktivt gälla från och med början af år 1918;
28/2 § 60	ang. *aftal om leverans till staden af ytterligare kraft från Kungl. Vattenfallsstyrelsen,* att godkänna ett preliminärt uppgjordt kontrakt mellan staden och Kungl. Vattenfallsstyrelsen angående leverans af s. k. öfverkraft samt uppdraga åt Vatten- och Gasverksstyrelsen att för staden underteckna kontraktet;

Dag och § i protokollet	
28/2 § 61	ang. *tillbyggnad af paviljongen å Östra holmen,* att anvisa ett förslagsanslag å 4,500 kronor ur 1918 års anslag för oförutsedda behof för tillbyggnad och reparation af paviljongen å Östra holmen i enlighet med ett af stadsarkitekten uppgjordt förslag;
28/2 § 64	ang. *brädinklädnad af ett varuskjul vid hamnen,* att af 1918 års förslagsanslag anvisa förslagsvis ett belopp af 2,000 kronor för brädinklädning af varuskjulet vid ångfartyget Västerås' tilläggsplats i hamnen;
28/2 § 71	ang. *val af en ledamot i Drätselkammaren;*
28/2 §§ 72—76 och 79	ang. *val af ledamöter i diverse delegationer efter aflidne Ingeniören Gust. Andersson;*
28/2 § 77	ang. *val af ledamöter och suppleanter i pensionsnämnderna för förra S:t Ilians och Lundby socknar;*
28/2 § 78	ang. *val af ledamöter i Folkskolestyrelsen;*
11/3 § 80	ang. *förvärf af Johannisbergs egendom för djuphamnsanläggning,* att ingå till Kungl. Maj:t med underdånig framställning om inköp af egendomen Johannisberg i förutvarande Lundby socken eller del däraf för tillgodoseende af den blifvande djuphamnens behof af strand- och markområden;
27/3 § 87	ang. *arvode åt vice värd för barackerna,* att en af Fattigvårdsstyrelsen i ämnet gjord framställning icke skulle till någon Stadsfullmäktiges åtgärd föranleda;
27/3 § 88	ang. *val inom Fattigvårdsstyrelsen;*
27/3 § 91	ang. *ny valkretsindelning för stadsfullmäktigeval,* att den södra valkretsen skulle, utom af sina förutvarande områden, bestå af förra S:t Ilians sockens västra del och hela Lundby socken samt att till norra valkretsen skulle läggas S:t Ilians sockens östra del;
27/3 § 92	ang. *ny taxa för af stadsingeniören verkställda förrättningar,* att för sin del antaga ny sådan taxa;

Dag och § i protokollet	
27/3 § 93	ang. *uppförande af en gångbro öfver Svartån vid Hofdesta,* att för ändamålet anvisa ett förslagsanslag å 2,000 kronor att utgå af i 1918 års stat upptaget anslag för diverse och oförutsedda behof;
27/3 § 94	ang. *antal understöd ur Sundinska understödsfonderna,* att bestämma antalet understöd till 10 för understödstagare af pauvres honteux och medelklassen samt 10 för understödstagare af arbetsklassen;
27/3 § 95	ang. *lönetillägg åt stadsläkarne och anställande af ytterligare en hälsopolis,* att anvisa dels ett belopp af 2,500 kronor pr år, fördeladt med 1,500 kronor å förste stadsläkaren och 1,000 kronor å andre stadsläkaren att af dem månadsvis från 1918 års ingång uppbäras som ersättning för ökade göromål i anledning af S:t Ilians och Lundby socknars inkorporering med staden, dels ock erforderligt belopp för anställande af ytterligare en hälsopolis;
27/3 § 96	ang. *ledningar till kv. Julius, Jörgen och Oscaria,* att anvisa dels af lånemedel 7,000 kronor för utsträckande af vatten-, gas- och afloppsledningar till kvarteren Julius och Jörgen samt 12,000 kronor för enahanda anläggning till kvarteret Oscaria, dels ock af tillgängliga medel vid de tekniska verken för sistnämnda ledningsarbeten 2,000 kronor, att sedermera återgäldas såsom anslutningsafgift till dessa ledningar;
27/3 § 97	ang. *reparation af en kran vid hamnen,* att anvisa förslagsvis 5,300 kronor att utgå af hamnmedel för iståndsättande af den fasta hamnkranen å gamla hamnkajen;
27/3 § 98	ang. *ändring i stadsplanen,* att för sin del preliminärt antaga sådan ändring i stadsplanen för Västerås, att Smedjegatan i dess sträckning mellan Vasagatan fram till Stora torget vidgas från nuvarande, enligt gällande stadsplan, fastställd bredd till en bredd af minst 12 meter och med denna vidgning förlagd på gatans norra sida;
27/3 § 99	ang. *försäljning af stadens gamla mudderverk,* att godkänna Drätselkammarens åtgärd att antaga ett anbud å stadens gamla mudderverk af 10,000 kronor;

Dag och § i protokollet	
25/4 § 107	ang. *val af ytterligare en ledamot i Lifsmedelsnämnden,* att utöka antalet ledamöter i Lifsmedelsnämnden med ytterligare en och uppdraga åt Drätselkammaren att bland dess ledamöter utse denne nye ledamot;
25/4 § 109	ang. *tillfälligt biträde åt brottmålsrådmannen,* att anvisa 900 kronor att utgå under innevarande år från den 1 april af 1918 års förslagsanslag såsom arvode åt ett sådant biträde;
25/4 § 110	ang. *anskaffande af en motorspruta för brandverket,* att af 1918 års förslagsanslag anvisa ett belopp af förslagsvis 7,000 kronor, att ställas till Brandstyrelsens förfogande för inköp af en motorspruta;
25/4 § 111	ang. *förskottsanslag till Lifsmedelsnämnden,* att bemyndiga Drätselkammaren att till Lifsmedelsnämnden emot redovisningsskyldighet och efter förhandenvarande behof af tillfälligt upplånade medel förskottera ett belopp af intill 100,000 kronor att användas för lagringsverksamhet;
25/4 § 112	ang. *ny valdistriktsindelning af staden för riksdagsmannaval,* att förklara, att från Stadsfullmäktiges sida intet hinder mötte att staden från och med september månad 1918 erhölle förändrad indelning i valdistrikt med tre distrikt;
25/4 § 113	ang. *inrättande af centralkök,* att af 1918 års förslagsanslag anvisa ett belopp af förslagsvis 30,000 kronor, med uppdrag för Lifsmedelsnämnden att ej mindre härför bestrida kostnaden för inrättande af centralkök och utspisningsställe i det af A.-B. Arbetarebostäder i Västerås för detta ändamål upplåtna bostadshuset inom kvarteret Jörgen än äfven att hos vederbörande statsmyndighet å stadens vägnar göra ansökan om att af det anvisade beloppet återfå så stort belopp som möjligt ur statens dyrtidsanslag;
25/4 § 114	ang. *ökade kostnader för tekniska skolans nybyggnad,* att bemyndiga Drätselkammaren att af tillgängliga medel förskottera ett belopp af intill 16,300 kronor att därmed hålla byggnadsentreprenören skadeslös för den ökade timpenning, som till hans arbetare utgått under tiden 25 juni 1917—1 april 1918.

Dag och § i protokollet	
25/4 § 115	ang. *ritningar till ett gymnastikhus vid Djäknebergsskolan,* att anvisa af 1918 års förslagsanslag ett belopp af förslagsvis 2,000 kronor att ställas till Folkskolestyrelsens förfogande för uppgörande af ritningar till en å Djäknebergsskolans gård planerad byggnad, innehållande gymnastiksal med afklädningsrum, två slöjdsalar samt klosettafdelning;
25/4 § 116	ang. *ny kran vid hamnen,* att bevilja ett förslagsanslag å 11,500 kronor, att förskotteras af tillgängliga medel och ställas till Hamnstyrelsens förfogande för uppförande af en fast svängkran vid hamnbassängen invid stadens hamnmagasin, skolande anslaget till stadskassan återgäldas af inkomster från kranen;
25/4 § 117	ang. *egnahemsutställning,* att besluta att med anordnande af utställningen skulle för närvarande bero;
25/4 § 118	ang. *nedsättning af utskylderna för bokhållaren E. E. Lundells stärbhus,* att medgifva befrielse för stärbhuset från erläggande af 1917 års utskylder till staden till ett belopp af 189 kronor 73 öre för den aflidne under år 1916 åtnjuten inkomst af kapital och arbete;
25/4 § 119	ang. *markbyte för reglering af tomten N:o 8 Tegelvreten,* att gifva Drätselkammaren bemyndigande att för stadens räkning af tomten N:o 8 Tegelvreten för utläggning af Katrinelundsvägen förvärfva ett område i areal omkring 100 kvm.;
25/4 § 120	ang. *ny vägdelning,* att bemyndiga Drätselkammaren att vidtaga erforderliga åtgärder för åstadkommande af en sådan;
30/5 § 128	ang. *anslag till spårvägskommitténs verksamhet,* att anvisa ett belopp af kronor 981:79 för af kommitterade redan verkställda utredningsarbeten att utgå af 1918 års förslagsanslag;
30/5 § 131	ang. *ändringar i föreskrifterna ang. mjölkhandeln,* att för sin del antaga sådana, afseende § 1 mom. 3 och § 3;
30/5 § 136	ang. *lönetillskott åt folkskollärarekåren i förra S:t Ilians och Lundby socknar,* att ur 1918 års förslagsanslag anslå erforderliga belopp för att ifrågavarande lärare skulle i lönehän-

Dag och § i protokollet	
	seende jämnställas med stadens öfriga lärarekår samt att bevilja 200 kronor som pensionstillägg till pensionerade folkskolläraren i Lundby F. C. Söderholm;
$^{30}/_{5}$ § 137	ang. *utvidgning af Vatten- och Gasverksstyrelsens kontorslokaler m. m.,* att medgifva Vatten- och Gasverksstyrelsen att af de tekniska verkens vinstmedel för år 1918 använda dels ett belopp af förslagsvis 1,500 kronor för omändring af gasmästarens bostadslägenhet i verkens kontorsbyggnad till kontorslokaler, dels ock ett belopp af 650 kronor för hyrande af bostad åt gasmästaren;
$^{30}/_{5}$ § 139	ang. *förhöjdt arvode åt taxeringsnämndernas ledamöter,* att för år 1918 bestämma ett dagarvode till taxeringsnämndernas ledamöter med 7 kronor för bevistande af sammanträde, som toge sin början före klockan 12 middagen och med 4 kronor för bevistande af sammanträde, som toge sin början efter klockan 4 e. m. samt bemyndiga Drätselkammaren att af årets förslagsanslag utanordna erforderligt belopp utöfver det i staten för år 1918 anvisade;
$^{30}/_{5}$ § 140	ang. *gaturenhållningen å byggnadsområden utom stadsplanen,* att biträda ett af Magistraten framlagdt förslag, att för de tätt bebyggda områdena utom Västerås stadsplan, där Magistraten ansåge sådant nödigt, skulle gälla hvad i 14 § ordningsstadgan för rikets städer vore föreskrifvet;
$^{30}/_{5}$ § 145	ang. *elektrifiering af Nordanby och Malma,* att uttala sig för en elektrifiering af stadens egendomar Nordanby och Malma genom utdragning af ledningar från stadens eget kraftverk och distribution af kraft därifrån;
$^{30}/_{5}$ § 147	ang. *ytterligare krigstidshjälp åt stadens befattningshafvare och pensionärer,* att besluta göra de ändringar och tillägg i sina beslut den $^{20}/_{12}$ 1917 och $^{28}/_{2}$ 1918 ang. krigstidshjälp åt stadens befattningshafvare under år 1918, som protokollet närmare utvisar, att tillämpas från och med den 1 januari 1918, samt att härför anslå ett belopp af förslagsvis 197,000 kronor, att gäldas dels genom indragning af vissa i 1918 års stat uppförda anslag till ett belopp af 127,150 kronor, dels ock återstående belopp på sätt framdeles kunde blifva af Stadsfullmäktige bestämdt;

Dag och § i protokollet	
20/6 § 155	ang. *inventarier till brandverkets smedja,* att af 1918 års förslagsanslag anvisa ett belopp af förslagsvis 4,000 kronor, att ställas till Brandstyrelsens förfogande för inköp af en fjäderhammare, en plåtsax och en gängskärningsmaskin till brandverkets smedja;
20/6 § 156	ang. *pension till epidemisjuksköterskan Emma Eriksson,* att bevilja epidemisjuksköterskan Emma Eriksson från och med afgången ur tjänsten den 1 augusti 1918 en årlig pension af 900 kronor med därå belöpande krigstidshjälp;
20/6 § 157	ang. *inköp af tomterna N:ris 3, 4 och 5 Lustigkulla,* att anvisa 30,000 kronor för inköp af tomterna 4 och 5 Lustigkulla samt en mellan tomterna N:ris 3 och 5 till väg afsedd jordlott inom samma område samt bemyndiga Drätselkammaren att för en köpeskilling af 11,000 kronor inköpa tomten N:o 3 Lustigkulla med den bestämmelsen, att af sammanlagda köpeskillingen 21,000 kronor skulle utgå af lånemedel och 20,000 kronor af reserverade köpeskillingsmedel;
20/6 § 158	ang. *inköp af fastigheten N:o 65 b Västra kvarteret,* att bemyndiga Drätselkammaren att afsluta köp af gården och tomten N:o 65 b i stadens Västra kvarter och att härför anvisa 30,000 kronor, att utgå med 10,000 kronor af lånemedel och 20,000 kronor af reserverade köpeskillingsmedel;
20/6 § 160	ang. *pension åt stadskamreraren Bernhard Carlsson,* att bevilja stadskamreraren Bernhard Carlsson från och med afgången från tjänsten den 1 oktober 1918 en årlig pension af 3,250 kronor med därå belöpande krigstidshjälp;
20/6 § 161	ang. *elektriskt ljus i Skepparbacksskolan,* att anvisa af 1918 års förslagsanslag ett belopp af förslagsvis 3,100 kronor att användas för installation af elektriskt ljus i Skepparbacksskolan;
20/6 § 162	ang. *ändring i bestämmelserna om reglering af gasförbrukningen,* att, för det fall hinder ej mötte från Industrikommissionens sida, bestämma att från och med 1918 års 2:dra kvartals afläsningsperiod gas skulle till det fastställda priset pr kbm. af 25 öre för hushålls- och 40 öre för industrigas utlämnas till en hvar förbrukare till största kvantitet motsvarande 100 % af 1916 års förbrukning samt att all gas därutöfver utan inskränkning skulle debiteras till ett pris af 60 öre pr kbm.;

Dag och § i protokollet	
20/6 § 163	ang. *en del arbeten för skolhusen inom S:t Ilians socken,* att af 1918 års förslagsanslag anvisa ett belopp af förslagsvis 2,000 kronor att användas för upptagande af en ny brunn och en del planteringsarbeten vid Rosenlunds skolhus samt för anskaffning af en del materialskåp och utförande af vissa reparationsarbeten vid Jakobsbergs folkskola;
20/6 § 164	ang. *planteringar m. m. vid Korsängsskolan, Hammarby skola och Lundby kyrkskola,* att af 1918 års förslagsanslag anvisa dels ett belopp af 1,500 kronor för iordningställande af det till Korsängsskolan upplåtna parkområdet, dels ock 600 kronor till vissa planerings- och planteringsarbeten vid Hammarby skola och Lundby kyrkskola;
20/6 § 165	ang. *simundervisning åt eleverna vid stadens läroverk,* att af 1918 års förslagsanslag anvisa ett anslag, utgående med 25 % af det ordinarie arvode, som åtnjötes af simläraren och simlärarinnan vid folkskolan, för att bereda en klass vid läroverket för gossar och en klass vid läroverket för flickor kostnadsfri simundervisning;
20/6 § 166	ang. *höjd hyresersättning åt rektor vid allm. läroverket,* att bestämma att stadens årliga hyresbidrag åt rektor vid härvarande högre allmänna läroverk skulle från och med den 1 oktober 1918 och därefter tillsvidare utgå med 2,000 kronor samt ökningen, utgörande 400 kronor, skulle, i hvad den belöpte å år 1918, utgå af samma års förslagsanslag;
20/6 § 167	ang. *nytt anslag till arbetsförmedlingsanstalten,* att en framställning om tilläggsanslag icke skulle föranleda till någon Stadsfullmäktiges åtgärd;
20/6 § 168	ang. *anställande af ytterligare en renhållningsarbetare och anskaffande af inventarier för renhållningsverket,* att dels bemyndiga Drätselkammaren att vid stadens renhållningsverk från den 1 juli 1918 låta anställa ytterligare en ordinarie renhållningsarbetare, dels till dennes aflöning för återstoden af år 1918 af 1918 års förslagsanslag anvisa förslagsvis 1,300 kronor, dels ock för nyanskaffning af en häst jämte fordon för renhållningsverket af samma förslagsanslag anvisa ett belopp af förslagsvis 3,500 kronor;

Dag och § i protokollet	
20/6 § 169	ang. *omläggning af en del elektriska ledningar,* att, under förutsättning af medgifvande från vederbörande abonnenters sida uppdraga åt Vatten- och Gasverksstyrelsen att låta utbyta ledningar och armatur med mera till och vid Västmanlands regementes mötesplats, länets tuberkulossjukhus samt Västerås båtvarf från nuvarande likströmsanordningar till sådana för växelström samt för ifrågavarande ändamål anslå utöfver hvad som kunde utvinnas vid realiserandet af den utbytta materialen, ett belopp af 9,000 kronor att utgå af lånemedel;
20/6 § 171	ang. *utbyte af mark mellan stadens östra utmark och egendomen Malmaberg,* att bemyndiga Drätselkammaren att, under förutsättning af Kungl. Maj:ts medgifvande, med ägaren af Malmaberg träffa aftal i hufvudsak sålunda, att denne till staden öfverläte omkring 11,270 kvm. mark af Malmaberg mot erhållande eller i fråga om gatumark ersättande af värdet af motsvarande areal af stadens östra utmark;
20/6 § 172	ang. *anskaffande af ytterligare en brandautomobil,* att af 1918 års förslagsanslag anvisa ett belopp af förslagsvis 21,500 kronor för anskaffande för brandverkets räkning af en automobil af märket Overland;
20/6 § 173	ang. *anslag för utredning af bättre seglationsmöjligheter å Mälaren,* att af 1918 års förslagsanslag anslå 4,500 kronor att ställas till kommissionens för utredande af ökad seglationsmöjlighet å Mälaren förfogande för dess utredningsarbete;
20/6 § 174	ang. *arrende af lägenheten Biskopsängarne,* att af 1918 års förslagsanslag anvisa 2,691 kronor för gäldande af kostnaden för öfvertagande af arrendet af lägenheten Biskopsängarne och erläggande af arrendeafgiften år 1918;
20/6 § 175	ang. *elektrifiering af egendomen Hofdestalund,* att bemyndiga Drätselkammaren att låta elektrifiera stadens egendom Hofdestalund och att af tillgängliga medel förskjuta kostnaden härför, 7,455 kronor, att sedermera återgäldas af inkomsten från fastigheten;
29/8 § 185	ang. *fortsatt detaljhandel med rusdrycker,* att, på sätt protokollet närmare angifver, medgifva fortsatt detaljhandel med rusdrycker under år 1919;

Dag och § i protokollet	
$^{29}/_{8}$ § 186	ang. *tilläggsanslag för de tekniska verkens nyanläggningar och nyanskaffningar,* att af lånemedel anvisa ett anslag af kr. 39,438:08, med hvilket belopp förut af lånemedel beviljade anslag till under år 1917 utförda nyanläggningar och verkställda nyanskaffningar öfverskridits;
$^{29}/_{8}$ § 187	ang. *val af vårdare i fattigvårdsstyrelsen;*
$^{29}/_{8}$ § 192	ang. *val af ny ledamot och suppleant i Lifsmedelsnämnden;*
$^{29}/_{8}$ § 197	ang. *förskotterande af medel till kyrkokassan,* att bemyndiga Drätselkammaren att af tillgängliga medel förskottera kyrkokassan 8,040 kronor att användas till utbetalande af ett af kyrkostämman beslutadt ytterligare krigstidstillägg åt befattningshafvare å kyrkans stat;
$^{29}/_{8}$ § 198	ang. *reseersättning till stadsarkitekten,* att besluta att utöfver det resebidrag å 300 kronor, som hittills utginge till stadsarkitekten, denne skulle åtnjuta ersättning för biljettkostnaden för resa Stockholm—Västerås och åter en gång i veckan under senare halfåret 1918 samt att härför nödigt anslag skulle utgå af 1918 års förslagsanslag;
$^{29}/_{8}$ § 200	ang. *öfvertagande af elektriska ledningsnäten inom Västra förstaden och Jakobsberg m. m.,* att öfvertaga de elektriska ledningsnäten inom Västra förstaden och Jakobsberg och anslå 2,000 kronor till utökning af elektriska ledningsnäten inom Västra förstaden att bestridas af det till tekniska verken för år 1918 lämnade anslaget till diverse ledningssträckningar, 1,370 kronor till förändring af elektriska gatubelysningen inom Västra förstaden och Jakobsberg och 2,100 kronor för 1918 års gatubelysning samt att sistberörda två anslag å tillhopa 3,470 kronor skulle upptagas till uttaxering i 1919 års budget;
$^{29}/_{8}$ § 201	ang. *gatubelysning vid kvarteren Assar och Arne,* att till utförande af elektrisk gatubelysning vid kvarteren Assar och Arne bevilja 700 kronor att bestridas af förut lämnadt anslag med 1,000 kronor till oförutsedda belysningsanläggningar samt 165 kronor till gäldande af belysningskostnaden för år 1918, att utgå af 1918 års förslagsanslag;

Dag och § i protokollet	
29/8 § 202	ang. *elektrifiering af Nordanby och Malma,* att anvisa 36,700 kronor att upptagas bland utgifterna för stadens egendomar Nordanby och Malma samt svingården i 1919 års budget, att användas för elektrifiering af nämnda egendomar;
29/8 § 203	ang. *täckande af brist i anslaget till lindring i de mindre bemedlades lefnadsvillkor,* att dels bevilja Lifsmedelsnämnden ett tilläggsanslag å 9,923 kronor 62 öre samt hälften af 16,048 kronor 37 öre eller tillhopa 17,925 kronor 81 öre, att gäldas af uttaxerade medel i 1919 års budget, dels ock förskottera nämnden af tillgängliga medel till dess begärdt statsanslag utbetalts 8,024 kronor 19 öre;
29/8 § 205	ang. *ny taxa å vattenledningsafgifter,* att *dels* antaga ny taxa att tillämpas från och med den 1 oktober 1918, *dels* föreskrifva att vattenledningsinstallationer dädanefter skulle utföras så, att mätare utan ändring af ledningarna kunde apteras, *dels ock* för erforderliga anordningar för den nya taxans genomförande anvisa ett anslag af 37,000 kronor, däraf 12,000 kronor af lånemedel till anskaffande af nya mätare och återstoden, 25,000 kronor, af uttaxerade medel i 1919 års stat;
29/8 § 206	ang. *koloniträdgårdar,* att under stadens återstående arrendetid upplåta erforderliga delar af lägenheten Biskopsängarne till koloniträdgårdsområde, att uppdraga åt Drätselkammaren att vid den tidpunkt, Drätselkammaren kunde finna lämpligt, träda i underhandling med vederbörande statsmyndighet om fortsatt upplåtande af lägenheten till Västerås stad, samt att uppdraga åt Drätselkammaren att vidtaga erforderliga åtgärder för igångsättande af koloniträdgårdsverksamheten;
29/8 § 207	ang. *uppförande af en rotfruktskällare vid Malma,* att för uppförande af en källarbyggnad vid Malma för förvaring af rotfrukter anslå ett belopp af förslagsvis 26,000 kronor, att upptagas i 1919 års budget med 1/4 eller 6,500 kronor bland utgifterna för Malma gård, 1/4 eller 6,500 kronor bland utgifterna för svingården och 1/2 eller 13,000 kronor bland utgifterna under Lifsmedelsnämndens stat;

Dag och § i protokollet	
29/8 § 208	ang. *läroverksbibliotekets inredning,* att bevilja ett anslag af 5,000 kronor för inredning i läroverkets nya biblioteksbyggnad af bokmagasinets vind och af läsesalarna, att upptagas till uttaxering i 1919 års budget;
29/8 § 209	ang. *brädinklädnad af hamnskjulet vid ångfartyget Aros' tilläggsplats,* att afslå en af Hamnstyrelsen gjord framställning i ämnet;
29/8 § 210	ang. *fastighetsutbyte med landstinget,* att godkänna en preliminär öfverenskommelse mellan Drätselkammaren och Landstingets lasarettskommitté ang. utbyte af mark m. m. för ifrågasatt uppförande i Västerås af fullständiga nybyggnader för lasarett af i protokollet intagen lydelse;
29/8 § 215	ang. *val af planteringsnämnd;*
29/8 § 218	ang. *rättegång,* att uppdraga åt Drätselkammaren att sörja för utförandet och bevakandet af stadens talan i af kammaradvokatfiskalsämbetet anhängiggjord rättegång mot staden om utbekommande af vissa ersättningar till biskopen i Västerås i anledning af ägoutbyte;
26/9 § 221	ang. *uppförande af ett kabinett,* att uppdraga åt Drätselkammaren att låta å stadshotellets gård utföra ett för allmänheten tillgängligt kabinett samt för ändamålet anslå ett belopp af förslagsvis 23,500 kronor att upptagas till uttaxering i 1919 års budget;
26/9 § 222	ang. *kostnadsfri undervisningsmateriel åt folkskolans lärjungar,* att afslå en i ämnet väckt motion;
26/9 § 223	ang. *revision af Tekniska skolans räkenskaper,* att bevilja vederbörande ansvarsfrihet för åren 1916 och 1917;
26/9 § 225	ang. *tilläggsanslag till ombyggnaden af fastigheten N:o 147 västra kvarteret,* att anvisa ett tilläggsanslag å 85,000 kronor för redan utförda reparationer och ombyggnadsarbeten å fastigheten N:o 147 västra kvarteret, att utgå med 79,000 kronor af lånemedel och 6,000 kronor af uttaxerade medel i 1919 års stat;

Dag och § i protokollet	
26/9 § 226	ang. *omläggning af vissa ledningar i Vasastaden,* att en härom väckt motion för det dåvarande icke skulle föranleda till någon Stadsfullmäktiges åtgärd;
26/9 § 227	ang. *tilläggsanslag till ledningsarbeten vid kvarteren Julius och Jörgen,* att bevilja ett tilläggsanslag för ifrågavarande ledningar å 5,000 kronor, att utgå af lånemedel;
26/9 § 228	ang. *tillägg till brandverkets beklädnadsanslag,* att för ändamålet anvisa ett tilläggsanslag å 1,500 kronor att utgå af uttaxerade medel i 1919 års stat;
26/9 § 229	ang. *anslag till dyrtidslindrande verksamhet, att* för lindrande af de mindre bemedlades lefnadsvillkor under andra halfåret 1918 af uttaxerade medel i 1919 års stat anslå ett belopp af 60,000 kronor att ställas till Lifsmedelsnämndens förfogande, med uppdrag för nämnden att af statsmedel begära såväl s. k. grundbidrag å 28,257 kronor, efter en krona pr innevånare den $^{31}/_{12}$ 1916, med hänsyn dock tagen till S:t Ilians och Lundby socknars inkorporering, som ock ett belopp lika med det staden beslutat tillskjuta eller 60,000 kronor, *att* uppdraga åt Lifsmedelsnämnden att handhafva dyrtidsverksamheten, *att* utse Lifsmedelsnämndens vice ordförande, rådmannen J. W. Ödman, att vid förfall för nämndens ordförande, borgmästaren J. Karlsson, handhafva den med nämndens dyrtidslindrande verksamhet sammanhängande korrespondensen med vederbörande myndigheter, *samt att* uppdraga åt Drätselkammaren att utse särskilda revisorer för granskning af nämndens dyrtidslindrande verksamhet och suppleanter för dessa;
26/9 § 230	ang. *införande af elektriskt ljus i skolhusen vid Rosenlund och Lundby kyrka,* att dels anvisa ett belopp af 2,045 kronor för införande af elektriskt ljus i Rosenlunds skolhus och bemyndiga Drätselkammaren att ansluta staden till Lundby och S:t Ilians församlingars elektriska distributionsförening på de villkor Drätselkammaren kunde finna för en dylik anslutning för staden förmånliga;
26/9 § 231	ang. *anslag till biträde åt fattigvårdsstyrelsens kamrerare,* att för aflöning åt ett biträde åt fattigvårdsstyrelsens kamrerare under år 1918 anvisa ett belopp af 510 kronor, att utgå af i fattigvårdsstyrelsens budget för samma år upptaget anslag till oförutsedda behof;

Dag och § i protokollet

26/9 § 232 ang. *ökadt arvode till Hyresnämndens ordförande,* att till Hyresnämndens ordförande skulle utgå, utöfver det årliga arvodet å 1,200 kronor, en ersättning för hvarje sammanträde af 10 kronor, räknadt från den 1 juli 1918 till årets slut, äfvensom anvisa härför erforderligt belopp, att utgå af tillgängliga medel;

26/9 § 233 ang. *anslag till Flickskolan,* att dels bevilja elementarläroverket för flickor i Västerås årsanslag under hvartdera af åren 1919, 1920 och 1921, utgående med 7,447 kronor, utgörande 5½ % å följande belopp:

stadens utgifter för skolhusbygget	115,000: —
värdet af skolhustomten	15,400: —
och af gymnastikhustomten	5,000: —
tillsammans kronor	135,400: —

samt med 1,500 kronor, utgörande årshyra för af läroverket af staden förhyrda lokaler, dels under anslagstiden efterskänka räntan, beräknad till 5½ % å stadens fordran, 30,000 kronor, eller pr år utgörande 1,650 kronor, dels under samma tid bidraga till de vid läroverket anställda lärarinnors ålderstillägg med hälften af det belopp staten för samma ändamål årligen lämnade, dels ock slutligen bestämma, att dessa årsanslag jämte de bidrag till lärarinnornas pensionsafgifter, som Stadsfullmäktige genom beslut den 31 mars 1910 åtagit sig att gälda i enlighet med grunderna i nådiga kungörelsen den 23 december 1910, skulle utgå i första rummet af den efterskänkta räntan, 1,650 kronor, och till återstående del af uttaxerade medel i respektive årsstater;

26/9 § 234 ang. *anslag till Lifsmedelsnämnden för inköp af potatis,* att för inköp och lagring af potatis förskottera Lifsmedelsnämnden af tillgängliga medel 150,000 kronor med skyldighet för nämnden att redovisa för anslagets användning;

26/9 § 235 ang. *anslag till arbetareinstitutets föreläsningsverksamhet,* att för arbetareinstitutets populärvetenskapliga föreläsningar under år 1919 anvisa ett anslag å 2,000 kronor att utgå af uttaxerade medel i 1919 års stat;

Dag och § i protokollet	
26/9 § 236	ang. *lagförslag om kommunala nybildningar,* att uttala sin anslutning till förslaget till lagstiftning angående kommunala nybildningar och önskvärdheten af att detsamma lades till grund för lagstiftning i ämnet;
26/9 § 237	ang. *anslag till Tekniska skolan för år 1919,* att dels anvisa ett anslag å 12,000 kronor för Tekniska skolans verksamhet under år 1919, däraf uttaxerade medel i samma års budget 8,000 och ur Zimmermanska fonden 4,000 kronor, dels ock ingå till Kungl. Maj:t med begäran om ett statsanslag till skolan under år 1919 å 32,000 kronor;
26/9 § 238	ang. *anslag till ett fattigvårdsmöte,* att för bestridande af kostnaderna för ett af Svenska fattigvårdsförbundet planeradt fattigvårdsmöte i staden anvisa 500 kronor, att utgå af under år 1919 uttaxerade medel å fattigvårdens stat;
26/9 § 239	ang. *ändring i stadsplanen,* att under bekräftande af sitt den 27 mars 1918 fattade preliminära beslut dels antaga sådan ändring i gällande stadsplan, att Smedjegatan i dess sträckning emellan Vasagatan och Stora torget komme att breddas från nuvarande enligt gällande stadsplan fastställd bredd till en bredd af 12 meter, med breddningen förlagd till gatans norra sida i öfverensstämmelse med å en karta, afseende stadsplaneändringen, angifna gatulinjer, dels ock gifva Byggnadsnämnden i uppdrag att söka fastställelse å Stadsfullmäktiges beslut i ärendet;
26/9 § 243	ang. *anslag till ledningsarbeten i Stadsparken,* att af lånemedel anvisa ett belopp af 20,000 kronor att ställas till Vatten- och Gasverksstyrelsens förfogande för framdragning af aflopps- och vattenledning från Västgötegatan till och en bit förbi Stora gatan, förlagda uti Stadsparken och Slottsgatan;
26/9 § 244	ang. *uppskof med införande af vattenmätare i tvättstugor,* att dels gifva Vatten- och Gasverksstyrelsen i uppdrag att tillsvidare inställa införandet af vattenmätare i tvättstugor, dels ock bestämma att afgift för i tvättstugor förbrukadt vatten skulle, under den tid insättandet af mätare uppskjötes, utgå med 2 kronor pr familj och år;

Dag och § i protokollet	
$^{26}/_{9}$ § 245	ang. *anslag till ett barnavårdsmöte,* att för bestridande af kostnaderna vid ett af Svenska fattigvårdsförbundets barnavårdsutskott planlagdt möte i Västerås anslå 400 kronor;
$^{31}/_{10}$ § 256	ang. *anslag till ridande länspolisen,* att af uttaxerade medel för hvart och ett af åren 1919—1921 till upprätthållande af den ridande länspolisen under enahanda villkor från stadens sida, som dittills varit gällande, af uttaxerade medel anslå ett belopp af 1,500 kronor;
$^{31}/_{10}$ § 257	ang. *tilläggsanslag för fattigvården,* att bemyndiga Drätselkammaren att för täckande af fattigvårdens utgifter under år 1918 tillhandahålla fattigvårdsstyrelsen af tillgängliga medel ett belopp af intill 75,000 kronor, att upptagas till uttaxering i 1919 års stat;
$^{31}/_{10}$ § 258	ang. *anslag till Brödbyrån,* att anvisa ett anslag å 1,600 kronor att såsom bidrag till Brödbyråns utgifter för hyra, värme, städning och lyse under tiden $^{1}/_{10}$ 1918—$^{1}/_{10}$ 1919 utgå af uttaxerade medel i 1919 års stat;
$^{31}/_{10}$ § 262	ang. *tillsättande af ny löneregleringskommitté,* att dels tillsätta en kommitté af fem personer med uppdrag att framlägga förslag till ny lönestat för stadens befattningshafvare samt att förberedelsevis behandla eventuellt uppkommande pensionsfrågor, äfvensom att i samband med denna sin hufvuduppgift äfven granska i hvad afseende nuvarande stadsförvaltningens organisation kunde vara i behof af ändring och häri framlägga förslag, dels ock förklara Stadsfullmäktiges kommitté af den 26 januari 1905 hafva fullgjort sitt uppdrag, samt att välja ledamöter i kommittén;
$^{31}/_{10}$ § 263	ang. *val af en ledamot och två suppleanter i Hyresnämnden;*
$^{31}/_{10}$ § 264	ang. *utskänkning af pilsnerdricka,* att hos Konungens befallningshafvande i länet tillstyrka att tillstånd att utskänka pilsnerdricka måtte medgifvas för A.-B. Svenska Metallverken uti bolagets lunchrum, för Alrik Nyberg uti Centralhotellet, för Västerås Teateraktiebolag uti teatern, för Systembolaget uti Vasarestauranten, för Sällskapet uti dess lokaler i Stadshotellet, för Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget uti bolagets tjänstemannamässar och för Nya Aktiebolaget Västeråsautomoten uti bolagets automat;

Dag och § i protokollet	
31/10 § 265	ang. *utsträckt tid för utskänkning i 1:sta klassens restauranter,* att hos Konungens befallningshafvande i länet göra framställning därom, att Konungens befallningshafvande ville dels förordna att utskänkning af spritdrycker i Västerås under år 1919 måtte å 1:sta klassens restauranter äga rum till klockan 11 e. m., dock att sådan utskänkning i matsal i samband med måltid finge äga rum till klockan 12 midnatt, dels ock i de särskilda fall Konungens befallningshafvande pröfvade sådant lämpligt, på särskild framställning medgifva ytterligare utsträckt utskänkningstid utöfver hvad ofvan nämnts;
31/10 § 266	ang. *tilläggspension åt f. småskollärarinnan M. Holm,* att bevilja fröken Holm en pension af 500 kronor under hvart och ett af åren 1916, 1917 och 1918, däri inberäknadt den pension, som hon redan uppburit med 100 kronor om året, att utgå af uttaxerade medel ifråga om åren 1916 och 1917 med tillhopa 800 kronor uti 1919 års stat;
31/10 § 267	ang. *understöd till änkefru I. Hedman,* att tilldela fru Hedman ett ytterligare tillfälligt understöd utöfver det till henne under året utgående af 200 kronor ur Sundinska donationsfonden för välgörande och allmännyttiga ändamål;
31/10 § 268	ang. *understöd åt pensionärer ur Torngrenska fonden,* att ur Torngrenska fonden tilldela enhvar af Fröken Märta Olauson och förra hushållerskan Johanna Olsson ett årligt understöd å 300 kronor, att utgå från och med innevarande år och intill dess annorlunda blefve beslutadt såsom ett kristidstillägg å deras nuvarande pensioner ur fonden;
31/10 § 269	ang. *uppförande af en logementsbyggnad vid fattiggården Carlslund,* att gifva Drätselkammaren i uppdrag att omedelbart gå i författning om uppförande af en nybyggnad af sten vid Carlslunds fattiggård, innehållande bostadsrum för omkring 75 understödstagare, fördelade i två våningar med två, resp. fyra, personer i hvarje rum, äfvensom en del ekonomiutrymmen, med uppdrag för Drätselkammaren tillika att efter utarbetande af fullständiga ritningar och kostnadsberäkningar hos Stadsfullmäktige begära erforderligt anslag för byggnadsprojektets genomförande;

Dag och § i protokollet	
31/10 § 271	ang. *tillfälliga lån,* att bemyndiga Drätselkammaren att hos bankinrättning eller eljes för stadens räkning upptaga tillfälliga lån till belopp, som kunde finnas vara erforderligt;
28/11 § 276	ang. *omorganisation af drätselkontoret,* att från och med den 1 januari 1919 å drätselkammarekontoret skulle af Drätselkammaren anställas en stadskamrerare och en stadskassör med följande aflöningsförmåner: för stadskamreraren årslön 5,500 kronor med två ålderstillägg à 500 kronor efter 5 och 10 års tjänstgöring samt för stadskassören årslön 4,000 kronor med enahanda ålderstillägg, å hvilka aflöningsförmåner kristidshjälp skulle utgå, samt att uppdraga åt Drtäselkammaren att vidtaga erforderliga åtgärder för tjänsternas besättande med innehafvare;
28/11 § 277	ang. *ersättning af statsmedel för arbete med upprättande af pensionsförteckningar,* att uppdraga åt Drätselkammaren att till vederbörande statsmyndigheter ingå med framställning om viss ersättning af statsmedel till vederbörande kronouppbördstjänsteman äfvensom i anledning däraf att till Magistraten sedan år 1914 utanordnats ett årligt anslag å 1,000 kronor till biträde vid mantalsskrifningen och föranledt af den ökning i göromålen härmed, som betingats af pensionslagens bestämmelser, hemställa om det statsbidrag för dessa utgifter, som kunde anses belöpa å arbetet med upprättande af berörda pensionsförteckningar;
28/11 § 278	ang. *vårdafgifter å stadens epidemisjukhus,* att fastställa nya vårdafgifter å stadens epidemisjukhus;
28/11 § 279	ang. *anslag till krigstidshjälp åt flickskolans lärarinnor samt val af ledamöter i skolans styrelse och revisor af dess förvaltning,* att dels af uttaxerade medel i 1919 års stat bevilja ett anslag för åren 1918 och 1919 å förslagsvis 9,500 kronor, att utgå såsom krigstidstillägg till lärarinnorna vid flickläroverket med 500 kronor per år till dem hvar, dels ock för två år, räknadt från den 1 januari 1919, utse två ledamöter i styrelsen för läroverket samt en revisor för granskning af läroverkets förvaltning;

Dag och § i protokollet	
28/11 § 280	ang. *borgen för Aktiebolaget Arbetarebostäder i Västerås,* att bemyndiga Drätselkammaren att för stadens räkning teckna borgen eller garanti för bolagets gäld intill ett belopp af 300,000 kronor samt att söka Kungl. Maj:ts fastställelse å detta beslut;
28/11 § 281	ang. *elektrifiering af gårdarna Gustafsslätt och Andersborg,* att bemyndiga Drätselkammaren att, under förutsättning att arrendatorerna åtoge sig bekosta armatur och lampor och erlägga en årlig afgift, utgående med 10 % på anläggningskostnaden, låta elektrifiera stadens egendomar Gustafsslätt och Andersborg och härför af uttaxerade medel i 1919 års stat anslå förslagsvis 5,000 kronor;
28/11 § 282	ang. *bidrag till sjukkasseverksamheten,* att för år 1919 till Västerås registrerade sjukkassor och fortsättningssjukkassa anslå ett bidrag, att utgå per sjukdag för härstädes samma år mantalsskrifven medlem i kassorna med 25 öre under enahanda villkor i afseende å användningen som gällde för det statsbidrag kassorna åtnjöte, att utbetalas vid den tidpunkt och emot den redovisning, som Drätselkammaren kunde finna skäligt närmare bestämma, äfvensom att härför erforderligt anslag, förslagsvis 13,500 kronor, skulle utgå af uttaxerade medel i 1919 års stat;
28/11 § 283	ang. *ändring i stadsplanen,* att antaga den ändring i gällande stadsplan beträffande kvarteret Nella, att till kvarteret lades ett område af Mariaberget såsom förgård i öfverensstämmelse med af stadsingeniören G. Smitt i augusti 1918 upprättad karta, äfvensom bemyndiga Byggnadsnmnäden att å nämnda beslut söka fastställelse;
28/11 § 284	ang. *hissföreskrifter,* att antaga vissa ändringar uti och tillägg till föreskrifter rörande dels inbyggande af hiss i hus, dels ock säkerhetsåtgärder och försiktighetsmått till förekommande af olycksfall vid begagnande af hiss;
28/11 § 285	ang. *val af en ledamot och en suppleant i Lifsmedelsnämnden,*
28/11 § 286	ang. *val af ledamöter i Nykterhetsnämnden;*

Dag och § i protokollet	
28/11 § 290	ang. *markutbyte med landstinget för nytt lasarett,* att godkänna vissa tillägg till föregående öfverenskommelse samt att bemyndiga Drätselkammaren att hos Kungl. Maj:t och öfriga vederbörande myndigheter göra de framställningar, som erfordrades för markbytets genomförande;
28/11 § 291	ang. *nybyggnad vid fattiggården Carlslund,* att af lånemedel anvisa ett byggnadsanslag å 250,000 kronor för uppförande af den förut beslutade nya tillbyggnaden;
27/12 § 295	ang. *anslag till utredning rörande järnväg västerut,* att anvisa ett anslag å intill 7,000 kronor, att utgå såsom ett förskott af i 1919 års stat afsatta anslag för diverse och oförutsedda behof, att tillhandahållas järnvägskommitterade för igångsättande af en järnvägsekonomisk utredning, afseende den påtänkta järnvägen Västerås—västerut till Bergslagsområdet;
27/12 § 296	ang. *försäljning af tomter inom f. egendomen Carlsberg,* att bemyndiga Drätselkammaren att till pris och på villkor, Drätselkammaren kunde finna skäligt bestämma, försälja tomter inom ett kvarter af Carlsbergs egendom, beläget norr om järnvägslinjen till Köping och omedelbart väster om järnvägsöfvergången för vägen till Gustafsvik;
27/12 § 297	ang. *anslag till en skridskobana,* att af uttaxerade medel i 1919 års stat genom Drätselkammaren och på de villkor Drätselkammaren kunde finna skäligt närmare bestämma, lämna Västerås Sportklubb ett anslag å 1,000 kronor för anordnande under vintern 1918—1919 af en skridskobana;
27/12 § 298	ang. *inköp af egendomen Johannisberg,* att afgifva underdånigt yttrande i ämnet af lydelse, som protokollet närmare utvisar;
27/12 § 301	ang. *poliklinik för könssjukdomar,* att hos Kungl. Maj:t anhålla om befrielse tills vidare från skyldighet att inrätta poliklinik för könssjukdomar;
27/12 § 302	ang. *förhöjning i sotaretaxan,* att höja densamma på sätt protokollet närmare utvisar;
27/12 § 304 —339	ang. *val af kommunala förtroendemän;*

Dag och § i protokollet	
27/12 § 342	ang. *kallelse till allmän rådstuga och stadsfullmäktige,* att besluta att, förutom i förutvarande tidningar, äfvenledes intaga kallelse härtill i tidningen Västmanland;
27/12 § 343	ang. *utgifts- och inkomststat för 1919,* att fastställa densamma med en uttaxering af 7,25 % af det till bevillning upptaxerade inkomstbeloppet (för den kyrkliga kommunen 0,25, alltså tillhopa 7,50);
27/12 § 343	ang. *aflöningar i allmänhet,* att icke för det dåvarande bifalla några framställningar om fasta löneförbättringar;
»	ang. *kristidstillägg,* att bevilja stadens befattningshafvare sådana tillägg enligt grunder, som i protokollet närmare omförmälas;
28/12 § 344	ang. *fattigvårdens stat,* att afslå styrelsens framställning om höjning i sekreterarens och predikantens arvoden samt om ett personligt lönetillägg åt sysslomannen;
»	ang. *nya lärare vid folkskolan,* att från och med den 1 juli 1919 skulle, i händelse af behof, vid stadens folkskolor anställas en ordinarie lärare, att från samma tidpunkt skulle inrättas ytterligare två ordinarie folkskollärarinnebefattningar, samtidigt hvarmed två e. o. folkskollärarinnetjänster skulle indragas, att från och med 1919 års vårtermins början skulle inrättas en biträdande lärartjänst i skomakerislöjd med en grundlön af 1,500 kronor, samt att från och med år 1919 skulle inrättas i stället för den förutvarande biträdande slöjdlärarinnebefattningen en ny slöjdlärarinnetjänst;
»	ang. *tilläggspension,* att f. d. folkskolläraren vid Lundby kyrkskola, F. Söderholm, från och med år 1919 skulle komma i åtnjutande af samma kommunala tilläggspension, som öfriga f. d. ordinarie folkskollärare i stadens tjänst;
»	ang. *trädgårdslärare,* att arvodet till enhvar af dem skulle för år 1919 utgå med 600 kronor;
»	ang. *fria skolmaterial,* att, utöfver hvad som förut tillerkänts folkskolans lärjungar, skulle tillhandahållas på skolkassans bekostnad dels fri material för flickslöjden i småskolan och folkskolans tre lägsta klasser, dels fria middagar för lärjungarna vid undervisning i huslig ekonomi, och dels stålpennor till alla lärjungar;

Dag och § i protokollet	
28/12 § 344	ang. *skoltandläkaren,* att höja dennes arvode från 5 kronor till kronor 7:50 per timme och biträdets arvode från 1 krona till kronor 1:50 per timme;
»	ang. *skolläkare,* att, under villkor att tvänne skolläkare förordnades, höja arvodet till 2,000 kronor, men i annat fall eller om det fortfarande blefve endast en skolläkare, till 1,500 kronor;
»	ang. *tillsyningslärare,* att från och med 1919 skulle förordnas tillsyningslärare, en för Herrgårdsskolan, en för Korsängsskolan och en för Djäknebergs-, Skepparbacks- och Mariabergsskolorna gemensamt, med ett arvode af 500 kronor för hvar och en samt en för hvardera af Jakobsbergs- och Hammarby skolor, med ett arvode af 100 kronor för hvardera;
»	ang. *skollofskolonier,* att till föreningen Västerås skollofskolonier för år 1919 anslå 6,000 kronor;
»	ang. *ersättning för bostad och bränsle för folkskollärarepersonalen,* att fastställa grunder härför på sätt protokollet närmare utvisar;
»	ang. *pensionsafgifter för lärarepersonalen vid folkskolan,* att staden skulle erlägga dessa, samt att för ändamålet skulle å folkskolans stat uppföras ett förslagsanslag å 10,000 kronor för år 1919;
»	ang. *hyran för stadens lärarebostäder,* att bestämma densamma till 600 kronor för 3 rum och kök och 400 kronor för 2 rum och kök;
»	ang. *barnavårdsnämndens sekreterare,* att i arvode för år 1919 anslå 750 kronor;
»	ang. *högre folkskolans föreståndare,* att afslå Folkskolestyrelsens framställning om höjning af arvodet för denne;
»	ang. *ny lärare vid högre folkskolan,* att från och med den 1 juli 1919 skulle inrättas en ny ordinarie lärarebefattning vid denna skola;

Dag och § i protokollet	
28/12 § 344	ang. *befrielse från terminsafgifter vid högre allmänna läroverket,* att för år 1919 bevilja ett anslag å 850 kronor för gäldande af terminsafgifter till ljus- och vedkassan helt eller delvis för välartade och obemedlade i Västerås mantalsskrifna lärjungar vid högre allmänna läroverket;
»	ang. *arbetareinstitutets bibliotek,* att till biblioteksverksamheten för år 1919 anslå ett belopp af 12,700 kronor;
»	ang. *epidemisjukhusets personal,* att afslå förslag om höjning i husmoderns lön, samt bifalla förslag om anställande af ytterligare en epidemisjuksköterska;
»	ang. *ny lönestat för stadsläkarne,* att afslå af Hälsovårdsnämnden väckt förslag härutinnan, men att bevilja för år 1919 ett anslag å 4,000 kronor för ökade stadsläkaregöromål;
»	ang. *poliklinik för könssjukdomar,* att för år 1919 anslå 1,000 kronor för inrättande af en dylik;
»	ang. *köttbesiktningsbyrån,* att fastställa vaktmästarens aflöning till 1,200 kronor med 2 ålderstillägg à 150 kronor efter 3 och 6 års tjänstgöring, jämte fri bostad, ett rum och kök, med värme, till ett beräknadt värde af 300 kronor;
»	ang. *gatuläggning,* att bevilja till särskilda gatuarbeten följande anslag:

dels att utgå af uttaxerade medel i 1919 års stat:

utläggning af Lustigkullagatan		Kr.	17,000: —
arbeten i Östermalmsgatan mellan Allégatan och Karlsgatan		»	4,200: —
arbeten i Karlsgatan mellan Stora gatan och Munkgatan	6,000: —		
med afdrag af reserverade medel	3,000: —	»	3,000: —
arbeten i Skultunavägen från Norra Ringvägen till Västerås Kvarn		»	21,000: —
arbeten i Vasagatans västra trottoar mellan Engelbrektsgatan och Utanbygatan		»	1,500: —
		Transport	46,700: —

Dag och § i protokollet	
28/12 § 344	Transport 46,700: —
	utförande af en bro i Utanbygatan öfver bäcken i Östra Ringvägen .... » 5,000: —
	arbeten i Utanbygatan mellan Karlsgatan och Östra Ringvägen .... » 12,000: —
	Brist i föregående gatuläggningsanslag ... » 41,872: 60
	Kronor 105,572: 60
	Med afdrag af reserverade öfverskottsmedel å gatuläggningsanslag .... » 10,500: —
	Kronor 95,072: 60
	dels ock att utgå af lånemedel;
	ordnande och stensättning af Kopparbergsvägen mellan Smedjegatan och Korsängsgatan .... Kr. 154,000: —
	ordnande och stensättning af Karlsgatan mellan Stora gatan och Kopparbergsvägen .... 50,400: —
	med afdrag af reserverade medel .... 21,000: — » 29,400: —
	stensättning af Södra Esplanaden från Kopparbergsvägen till midt för Allm. Sv. El. A.-B:s gamla kontorsbyggnad utöfver förut af lånemedel anslagna 25,000 kronor ytterligare .... » 25,000: —
	stensättning af Kyrkogatan dels mellan Konsistoriehuset o. Rudbäcksgat. 44,700: —
	och dels mellan Rudbäcksgatan och Norra Ringvägen ...... 16,200: — » 60,900: —
	Kronor 269,300: —
»	ang. *stadsträdgårdsmästaren,* att bestämma årslönen till 3,000 kronor jämte 2 ålderstillägg à 500 kronor efter 5 och 10 års tjänstgöring;
»	ang. *pension till änkefru Ida Forsberg,* att anslå ett belopp af 500 kronor för år 1919 såsom pensionsersättning till aflidne stadsträdgårdsmästaren C. A. Forsbergs änka;
»	ang. *elev åt stadsträdgårdsmästaren,* att för år 1919 anslå ett arvode af i ett för allt 1,800 kronor för anställande af en elev åt stadsträdgårdsmästaren;

Dag och § i protokollet	
28/12 § 344	ang. *gatubelysning,* att för anordnande af elektrisk gatubelysning å i protokollet angifna platser anslå för år 1919 5,350 kronor af uttaxerade medel;
»	ang. *extra biträde å renhållningsverkets kontor,* att för år 1919 anslå 1,500 kronor såsom arvode åt ett sådant biträde;
»	ang. *Vatten-, Gas- och Elektricitetsverkens personal,* att från och med år 1919 å fast stat skulle anställas följande personal med nedan angifna löneförmåner utom kristidstilllägg, nämligen: *en bokhållare* med grundlön af 2,100 kronor jämte två ålderstillägg à 300 kronor efter 3 och 6 års tjänstgöring, *tre kontorsbiträden af I klass,* af hvilka nuvarande kontorsbiträdet fröken Lindeblad skulle vara en, med grundlön af 1,500 kronor jämte två ålderstillägg à 150 kronor efter 3 och 6 års tjänstgöring, *ett kontorsbiträde af II klass* med grundlön af 1,200 kronor jämte två ålderstillägg à 150 kronor efter 3 och 6 års tjänstgöring, *tre skrifbiträden* med grundlön af 1,000 kronor jämte två ålderstillägg à 150 kronor efter 3 och 6 års tjänstgöring, *två inkasserare* med grundlön af 1,500 kronor jämte två ålderstillägg à 150 kronor efter 3 och 6 års tjänstgöring, samt *fyra mätareafläsare* med grundlön af 1,200 kronor jämte två ålderstillägg à 150 kronor efter 3 och 6 års tjänstgöring, hvarjämte bestämdes, att förut icke fast anställd personal, som inginge på den nya lönestaten, skulle, i händelse af anställning vid verken före år 1918, i fråga om uppflyttning i högre lönegrad, räkna tjänstgöring från och med 1918 års ingång;
»	ang. *pension till f. maskinisten S. L. Löf,* att till denne skulle från och med år 1919 utgå en pension med årligen 750 kronor;
»	ang. *nyanskaffningar till Vatten-, Gas- och Elektricitetsverken,* att af lånemedel anslå 140,000 kronor till ett nytt maskinaggregat i elektricitetsverket, 50,000 kronor till anskaffande af nya mätare och inventarier och 25,000 till serviser och diverse mindre ledningsarbeten;

Dag och § i protokollet	
$^{28}/_{12}$ § 344	ang. *nytt kallbadhus,* att i afbidan på utredning och förslag till uppförande af sådant bevilja ett anslag å 10,000 kronor af uttaxerade medel i 1919 års stat;
»	ang. *beklädnadsersättning till brandkårens personal,* att bevilja brandchefen och vice brandchefen ett särskildt anslag å 300 kronor hvardera för år 1919 till deras respektive beklädnadsersättningar samt förste brandmästaren ett särskildt sådant å 125 kronor, äfvensom att beklädnadsanslaget för brandkåren i öfrigt skulle beräknas efter 250 kronor per man för år 1919;
»	ang. *förste brandmästarebefattningen,* att bestämma ett belopp af 1,700 kronor som grundlön för ifrågavarande tjänst;
»	ang. *andre brandmästare,* att inrätta en sådan tjänst med 1,500 kronor i grundlön jämte två ålderstillägg à 150 kronor efter 3 och 6 års tjänstgöring äfvensom bostad af ett rum och kök in natura till ett beräknadt värde af 225 kronor, hvaremot en andre brandförmanstjänst skulle indragas;
»	ang. *verkstadsförmannen i brandkåren,* att höja dennes grundlön från 1,000 till 1,300 kronor;
»	ang. *brandkårens personalstyrka,* att inrätta två nya brandmanstjänster vid kåren;
»	ang. *polis- och brandstationen,* att bevilja 2,500 kronor af uttaxerade medel i 1919 års stat till omändring af den norra gårdsflygeln vid polis- och brandstationen för inredning af densamma till lokaler för detektiva polisen;
»	ang. *Stadshotellet,* att för fortsättande af förut beslutade reparationsarbeten anslå 10,000 kronor af uttaxerade medel i 1919 års stat;
»	ang. *inköp och reparation af husen vid lägenheten Petersborg och elektrifiering af Nordanby,* att härför förut beviljade anslag å tillhopa 15,750 kronor skulle upptagas till amortering på fem år och således med $^1/_5$ under år 1919;

Dag och § i protokollet	
$^{28}/_{12}$ § 344	ang. *anslagen till elektrifiering af Malma och uppförande af rotfruktskällare därstädes,* att desamma å tillhopa 30,450 kronor skulle amorteras på fem år med första årets amortering upptagen i 1919 års stat;
»	ang. *rådmännen och stadsnotarien,* att afslå Magistratens hemställan om lönereglering;
»	ang. *inrättande af en ny stadsnotarietjänst,* att för år 1919 till Magistratens disposition ställa ett belopp af intill 5,000 kronor för att bereda Magistraten tillfälle att förskaffa sig den juridiska hjälpkraft, som kunde erfordras för fullgörande af särskildt de åligganden, som vore förenade med brottmålsrådmanstjänsten;
»	ang. *skrifbiträde åt brottmålsrådmannen,* att härför anslå 1,200 kronor för år 1919;
»	ang. *skrifbiträde till civilrådmannen,* att härför anslå 600 kronor för år 1919;
»	ang. *stadsfiskalen,* att afslå Magistratens förslag om personligt lönetillägg för denne samt samme tjänstemans begäran att få komma i åtnjutande af ålderstillägg från den 1 februari 1919;
»	ang. *kronouppbördskontoret,* att därstädes anställa ett 2:dra biträde med ett årligt arvode af 1,000 kronor utom kristidstillägg samt att för år 1919 anslå i ett för allt 1,800 kronor till extra biträden å samma kontor;
»	ang. *stadens ombud vid mantalsskrifningen,* att höja ombudens arvoden på sätt protokollet närmare utvisar;
»	ang. *skrifbiträde åt Stadsfogden,* att härför lämna Stadsfogden ett anslag af 1,500 kronor för år 1919;
»	ang. *lönereglering för exekutionsbetjänterna,* att afslå Magistratens förslag härom;
»	ang. *anställande af ytterligare en exekutionsbetjänt,* att afslå Magistratens förslag härom;

Dag och § i protokollet	
28/12 § 344	ang. *poliskåren,* att afslå Magistratens förslag om löneneglering;
»	ang. *poliskommissarien,* att förordna om dennes uppbärande af lön från staden under den tid han vore förordnad som lifsmedelsfiskal;
»	ang. *beklädnadsersättning till poliskåren,* att genom ett extra anslag för år 1919 af 125 kronor beklädnadsersättningen skulle höjas till 300 kronor per man för öfver-, inspektions- och detektivkonstaplar och att stadens kostnad för naturabeklädnad för öfriga polismän skulle beräknas efter 250 kronor per man;
»	ang. *poliskårens personalstyrka,* att vid poliskåren inrätta ytterligare en detektivpoliskonstapelsbefattning och två nya ordinarie poliskonstapelstjänster;
»	ang. *understöd till aflidne f. d. poliskonstapel J. F. Asplunds änka,* att bevilja ett understöd under år 1919 af 500 kronor;
»	ang. *kanslist å stadens ombudsmannaexpedition,* att anställa en dylik mot en grundlön af 3,000 kronor om året och två ålderstillägg å hvartdera 500 kronor efter 5 och 10 års tjänstgöring;
»	ang. *arbetsförmedlingsanstalten,* att för år 1919 anslå 2,000 kronor såsom bidrag till uppehållande af anstaltens verksamhet;
»	ang. *anslag till barnhemmet Sparfboet,* att för år 1919 anslå till barnhemmet Sparfboets styrelse ett kontant belopp af 800 kronor samt till föreningen Hvita Bandet ett belopp motsvarande hyran för dess af staden förhyrda butik vid Stora torget eller 600 kronor under villkor, att föreningen oafkortadt öfverlämnade samma belopp till barnhemmet Sparfboet;
»	ang. *slumverksamheten,* att bevilja Västerås slumstation ett hyresbidrag å 400 kronor för år 1919;
»	ang. *friluftskonserter,* att för år 1919 lämna ett anslag å 1,000 kronor till Västmanlands regementes musikkår, under villkor att kåren gåfve friluftskonserter i Vasaparken å sön- och helgdagar sommartiden till ett antal af minst tio;

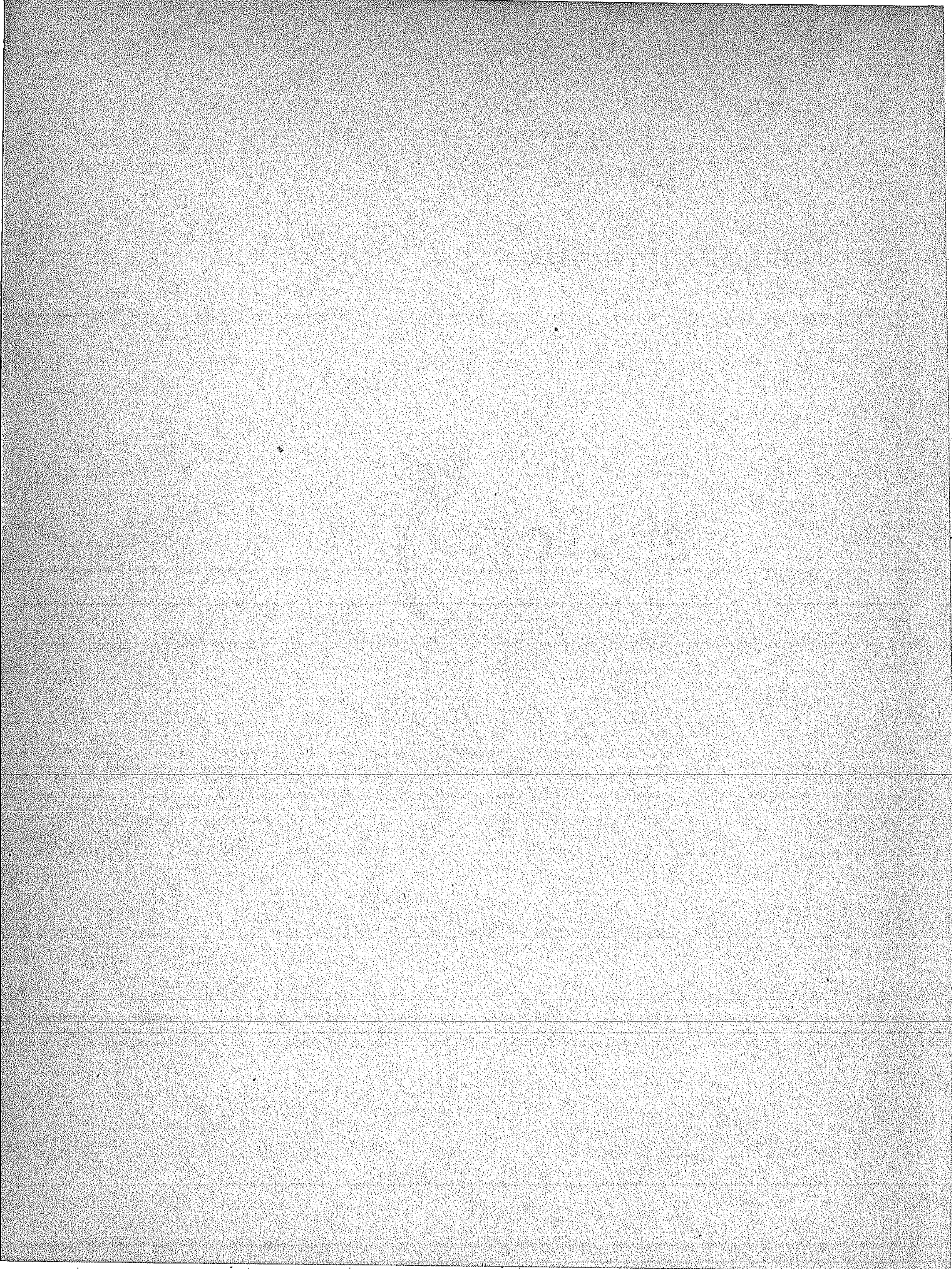
Dag och § i protokollet	
28/12 § 344	ang. *lindring af de mindre bemedlades lefnadsvillkor,* att af uttaxerade medel anslå 60,000 kronor härför, att användas under första halfåret 1919;
»	ang. *taxeringsnämnderna,* att höja ledamöternas arvoden på sätt protokollet närmare utvisar;
»	ang. *inköp af pråmar,* att härför anslå 40,000 kronor af uttaxerade medel i 1919 års stat;
»	ang. *idrottsplatsen,* att för år 1919 till skötsel och underhåll af idrottsplatsen å Herrgärdet anslå 200 kronor;
»	ang. *renhållningen i staden,* att från 1919 års början af renhållningsverket verkställd hämtning från fastighet, där tredelningssystemet ej vore genomfördt, skulle beläggas med en afgift af 25 öre per kärl och gång samt att afgiften för hämtning från våningsklosetter skulle höjas till 50 öre per kärl och gång.
»	ang. *gaspriset,* att afgifterna, mätarehyror inräknade, å från stadens gasverk utlämnad gas för all enskild förbrukning från och med 1919 års ingång eller 1:sta kvartalets afläsning och tillsvidare skulle höjas med 20 procent;
28/12 § 347	ang. *kallelse till stadsfullmäktige och allmän rådstuga,* att, förutom i förutvarande tidningar, äfvenledes skulle intagas kallelse härtill i tidningen Västerås Dagblad.

Västerås i januari 1919.

THEOFIL ÖBERG.
Stadens ombudsman.

Västerås 1919, Västm. Alleh:s A.-B:s Tr.

PROTOKOLL

Stadsfullmäktiges i Västerås

PROTOKOLL

år 1918.

VÄSTERÅS
FREDR. ANDERSSONS BOKTRYCKERI
1918.

Stadsfullmäktiges protokoll.

Den 2 Januari 1918.

Närvarande: f. Läroverksadjunkten B. Fjellman, f. Häradshöfdingen M. Schenström, Trädgårdsdirektören F. Johansson, Bankdirektören A. Sundström, Byggmästaren Edv. Karlsson, Apotekaren A. Oest, Statens landtbruksingeniör A. V. Nordin, Fabrikören A. Danielsson, Grosshandlaren E. Andersson, Fabrikören J. Svensson, Direktören J. S. Edström, Förmannen S. G. Hedin, Domprosten Fr. Fåhræus, Riksdagsmannen V. Larsson, Handelsföreståndaren J. A. Zander, Maskinisten C. F. Huggare, Lägenhetsägaren J. V. Råberg, f. Lokomotivföraren C. R. Vennberg, Direktören E. Falk, Järnsvarfvaren G. Jansson, Redaktören A. Pers, Direktören A. Lindén, Handlanden C. Hedberg, Muraren G. Dahlfors, Fabrikören J. Keijser, Underlöjtnanten E. Ahlin, Ingeniören H. Håkanson, Grosshandlaren A. Nissen, Byggmästaren A. Andersson, Tråddragaren J. Andersson, Valsverksarbetaren A. Spjut, Komministern A. Enblom, Verkstadsarbetaren A. Vestholm, Folkskolläraren I. Fröier, Byggnadssnickaren F. O. Pettersson, Byggmästaren A. Hammer, Smeden Abel Carlsson, Järnarbetaren E. R. Sabel och Löjtnanten G. Robsahm.

Frånvarande med godkändt förfall voro Häradshöfdingen C. Uggla, Järnsvarfvaren C. Bäckman, Ingeniören G. Andersson, Fru Nina Andersson, Redaktören K. Kättström, Handelsföreståndaren C. J. Svensson, Järnsvarfvaren G. F. Lundberg, Maskinarbetaren A. Söder och Majoren K. Alexanderson.

Närvarande å Magistratens vägnar: Herr Borgmästaren J. Karlsson.

§ 1.

Sedan Herr Fjellman, hvilken de flesta år oafbrutet varit ledamot af Stadsfullmäktige, enligt arbetsordningens föreskrift sammankallat Stadsfullmäktige för att bland sig utse dels ordförande och vice ordförande för det ingångna året, dels ock ledamöter och suppleanter i Beredningsutskottet för året, öppnades sammanträdet af Herr Fjellman.

§ 2.

Val af ordförande.

Förotogs val af ordförande hos Stadsfullmäktige för innevarande år; och utsågo Stadsfullmäktige härtill med acklamation Herr Häradshöfdingen Max. Schenström.

§ 3.

Val af vice ordförande.

Förotogs härefter val af vice ordförande för innevarande år med slutna sedlar; och befanns vid röstsedlarnes öppnande, att härtill blifvit utsedd Herr Domprosten Fr. Fåhræus med 28 röster.

En röst tillföll en hvar af Herrar Riksdagsmannen V. Larsson, Direktören E. Falk och Apotekaren O. Oest, hvarjämte sex blanka röstsedlar aflämnades.

§ 4.

Val af Beredningsutskott.

I fråga om val av ledamöter och suppleanter i Beredningsutskottet för år 1918 beslöto Stadsfullmäktige till en början, att utskottet skulle bestå af åtta ordinarie ledamöter och lika antal suppleanter.

Härefter valde Stadsfullmäktige med acklamation till ordinarie ledamöter i Beredningsutskottet Direktören J. S. Edström, Läroverksadjunkten B. Fjellman, Trädgårdsdirektören F. Johansson, Häradshöfdingen C. Uggla, Maskinisten C. F. Huggare, Järnsvarfvaren C. Bäckman, Handelsföreståndaren C. J. Svensson och Byggmästaren A. Andersson.

Till suppleanter i utskottet valdes likaledes med acklamation Direktören E. Falk, Ingeniören G. Andersson, Handlanden C. Hedberg, Underlöjtnanten E. Ahlin, Järnsvarfvaren G. Jansson, Lokomotivföraren C. R. Wennberg, Verkstadsarbetaren A. Vestholm och Fru Nina Andersson, hvarjämte Stadsfullmäktige beträffande den ordning, i hvilken suppleanterna skulle inkallas till deltagande i utskottets förhandlingar, bestämde, att Herrar Falk, G. Andersson, Hedberg och Ahlin skulle i nu nämnd ordning inkallas vid förfall för någon eller några af Herrar Edström, Fjellman, Johansson och Uggla, Herrar Jansson, Vennberg och Vestholm i nämnd ordning för Herrar Huggare, Bäckman och Svensson samt Fru Andersson för Herr A. Andersson.

§ 5.

Ang. K. Alexandersons afsägelse af Stadsfullmäktigskapet.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 31 nästlidne December hade Majoren K. Alexanderson på grund af afflyttning från orten anhållit om entledigande från uppdraget att vara ledamot af Stadsfullmäktige.

Med anledning häraf beslöto Stadsfullmäktige, med entledigande af Herr Alexanderson från ledamotskapet i Stadsfullmäktige, göra anmälan till Magistraten om den uppkomna ledigheten i och för verkställande af ny röstsammanräkning för utseende af ledamot af Stadsfullmäktige i Herr Alexandersons ställe.

§ 6.

Ang. åtgärder i anledning af S:t Ilians och Lundby socknars inkorporering. Ökadt antal ledamöter i Folkskolestyrelsen.

I skrivelse till Stadsfullmäktige denna dag hade Magistraten till Stadsfullmäktiges kännedom meddelat, att enligt af Kungl. Maj:t den 21 December 1917 utfärdade nådiga bref angående S:t Ilians och Lundby socknars införlifvande med Västerås stad från och med den 1 Januari 1918 vissa åtgärder snarast blefve erforderliga, och hade Magistraten vidare, under förmälan, att Magistraten skulle söka vidtaga åtgärder för att förslag i öfriga i Magistratens skrifvelse angifna hänseenden kunde inkomma till Stadsfullmäktiges ordinarie sammanträde under innevarande månad, beträffande frågan om bestämmande jämlikt 4 § i lag den 25 Juni 1909 angående folkskoleväsendet i vissa städer af antalet ledamöter i Folkskolestyrelsen efter socknarnes införlifning, förklarat sig anse lämpligt, att Folkskolestyrelsen, som skulle bestå af jämnt antal ledamöter minst 8 högst 20, utsedda till hälften af Stadsfullmäktige och till hälften af kyrkostämmorna, tills vidare ökades med fyra ledamöter, så att tillfälle kunde beredas för kyrkostämmorna i S:t Ilians och Lundby församlingar att utse hvardera en ledamot.

På förslag af Herr vice ordföranden beslöto Stadsfullmäktige remittera det sålunda af Magistraten väckta förslaget om ökadt antal ledamöter i Folskolestyrelsen till samma styrelse för yttrande.

§ 7.

Ang. provisoriskt ordnande af fattigvården inom de inkorporerade S:t Ilians och Lundby socknar.

I sammanhang med det under näst föregående § i detta protokoll antecknade ärendet angående åtgärder med anledning af S:t Ilians och Lundby socknars införlifvande med staden från och med den 1 innevarande Januari beslöto Stadsfullmäktige på förslag af Herr vice ordföranden bemyndiga Fattigvårdsstyrelsen att med sig adjungera ledamöter att tills vidare och till dess erforderlig rekonstruktion af Fattigvårdsstyrelsen hunnit blifva genomförd biträda vid handhavandet af fattigvården inom området för de inkorporerade socknarne.

In fidem

Theofil Öberg.

Justeradt den 31 Januari 1918.

Max. Schenström.

Stadsfullmäktiges protokoll.

Den 31 Januari 1918.

Närvarande: Ordföranden Herr Häradshöfdingen Max. Schenström, vice ordföranden Herr Domprosten Fr. Fåhræus samt Herrar Fjellman, Uggla, Johansson, Sundström, Edv. Karlsson, Oest, Nordin, Danielsson, Tersmeden, Erik Andersson, Johan Svensson, Edström, Hedin, Larsson, Zander, Huggare, Bäckman, Råberg, Vennberg, Falk, Kättström, Jansson, Lindén, Hedberg, Dahlfors, Keijser, Ahlin, Håkanson, Alb. Andersson, C. J. Svensson, Johan Andersson, Spjut, Enblom, Vestholm, Fröier, Pettersson, Hammer, Abel Carlsson, Sabel, Robsahm, Lundberg och Söder.

Frånvarande med godkändt förfall voro Herrar Gustaf Andersson, Pers och Nissen samt Fru Nina Andersson.

Närvarande å Magistratens vägnar: Herr Borgmästaren John Karlsson.

§ 8.

Ang. ny ledamot af Stadsfullmäktige.

Enligt utdrag af Magistratens protokoll för den 17 innevarande Januari hade vid af Magistraten verkställd ny röstsammanräkning för utseende af efterträdare såsom ledamot af Stadsfullmäktige efter Majoren K. Alexanderson härtill utsetts för tiden intill 1 Januari 1919 Majoren P. Tersmeden, och hälsade nu ordföranden å Stadsfullmäktiges vägnar välkommen att åter deltaga i Stadsfullmäktiges förhandlingar.

§ 9.

Justering.

Upplästes och justerades protokollet vid Stadsfullmäktiges sammanträde den 2 innevarande Januari.

§ 10.

Justeringsmän.

Utsågos Herrar Robsahm och Sabel att jämte Herr ordföranden justera dagens protokoll.

§ 11.

Företogs till behandling bordlagda ärendet angående revision af stadens räkenskaper för år 1916 (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 127 år 1917) och beslöto Stadsfullmäktige härvid jämlikt revisorernas tillstyrkan bevilja samtliga vederbörande ansvarsfrihet för revisionsåret. *Ang. revision af stadens räkenskaper för år 1916.*

§ 12.

Anmäldes och lades till handlingarne inkommet utdrag af Drätselkammarens protokoll för den 2 innevarande Januari angående af Drätselkammaren förrättadt val af ordförande och vice ordförande samt arbetets fördelning mellan kammarens ledamöter för innevarande år. *Ang. anmälan från Drätselkammaren om ordförandeval m. m.*

§ 13.

Föredrogs och lades till handlingarne inkommet utdrag af Vatten- och Gasverksstyrelsens protokoll för den 2 innevarande Januari angående af styrelsen förrättadt val af ordförande och vice ordförande för innevarande år. *Meddelande från Vatten- och Gasverksstyrelsen om ordförandeval*

§ 14.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 16 innevarande Januari hade Ingeniören Gustaf Andersson på grund af sjukdom anhållit om entledigande från uppdraget att vara ledamot af Stadsfullmäktige samt af stadens Drätselkammare samt Hamnstyrelsen. *Ang. G. Anderssons afsägelse från ledamotskap af Stadsfullmäktige, Drätselkammaren och Hamnstyrelsen.*

Efter föredragning häraf beslöto Stadsfullmäktige bifalla berörda ansökning; och skulle med anledning af den sålunda uppkomna ledigheten bland Stadsfullmäktiges ledamöter anmälan ske till Magistraten för förrättande af ny röstsammanräkning för utseende af ledamot i den afgångnes ställe.

§ 15.

I anledning af Ingeniören G. Anderssons i näst föregående § omförmälda afsägelse af ledamotskapet i Drätselkammaren hade Beredningsutskottet i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 26 innevarande Januari under förutsättning att afsägelsen af Stadsfullmäktige godkändes till ledamot i Drätselkammaren för den afgåendes återstående mandatstid föreslagit Handlanden Carl Hedberg. *Ang. val af ledamot i Drätselkammaren.*

Sedan emellertid Herr Hedberg bestämdt undanbedt sig att komma i fråga vid valet, beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Edström återremittera ärendet till Beredningsutskottet för upprättande af nytt förslag angående ifrågavarande val.

§ 16.

I anledning af Ingeniören G. Anderssons under § 14 här ofvan omförmälda afsägelse af ledamotskapet i stadens hamnstyrelse hade Beredningsutskottet i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 26 innevarande Januari föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte till ledamot af Hamnstyrelsen för den afgåendes återstående mandattid utse Ingeniören Paul Andersson. *Ang. val af ledamot i Hamnstyrelsen.*

Efter föredragning häraf utsågo Stadsfullmäktige till ledamot i Hamnstyrelsen för tiden till och med utgången af år 1920 med acklamation Ingeniören Paul Andersson.

§ 17.

Ang. ny sotaretaxa.

Hade till Stadsfullmäktige öfverlämnats Konungens Befallningshafvandes i länet resolution den 25 Oktober 1917, hvarigenom Konungens Befallningshafvande fastställt af Stadsfullmäktige den 30 Augusti samma år antagen taxa, hvarefter skorstensfejaren i Västerås stad ägde uppbära betalning för verkställdt sotningsarbete.

Efter anmälan häraf lades resolutionen till Stadsfullmäktiges handlingar. (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 1.)

§ 18.

Ang. ordningsföreskrifter om skyltning.

Efter anmälan, att till Stadsfullmäktige öfverlämnats Konungens Befallningshafvandes i länet resolution den 25 Oktober 1917, hvarigenom Konungens Befallningshafvande fastställt af Stadsfullmäktige den 30 Augusti samma år antagna ordningsföreskrifter för Västerås stad i afseende å skyltning vid gata eller allmän plats, beslöto Stadsfullmäktige lägga samma resolution till Stadsfullmäktiges handlingar. (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 1.)

§ 19.

Ang. reglemente för åkare och hyrkuskar.

Anmäldes att till Stadsfullmäktige öfverlämnats Konungens Befallningshafvandes i länet resolution den 6 November 1917, hvarigenom Konungens Befallningshafvande fastställt af Magistraten upprättadt förslag till reglemente för åkare och hyrkuskar i Västerås stad och på dess område, hvarefter samma resolution skulle läggas till Stadsfullmäktiges handlingar. (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 3.)

§ 20.

Ang. f. Brandchefen Sjöquists pension.

Till Stadsfullmäktige hade öfverlämnats Konungens Befallningshafvandes i länet resolution den 5 December 1917, hvarigenom Konungens Befallningshafvande fastställt Stadsfullmäktiges beslut den 27 September samma år att bevilja Brandchefen C. G. Sjöquist i Västerås afsked från brandchefsbefattningen från och med utgången af samma år med rätt för honom att från och med år 1918 uppbära en årlig pension af 2,000 kronor, hvarå icke skulle utgå s. k. krigstidstillägg, hvilket skulle här antecknas.

§ 21.

Ang. tilläggstaxa för hamnafgifter.

Föredrogs till Stadsfullmäktige öfverlämnad afskrift af Kungl. Maj:ts nådiga bref den 14 December 1917, hvarigenom Kungl. Maj:t medgifvit, att de genom nådiga brefvet den 3 Augusti 1917 fastställda ändringarne i hamntaxan för Västerås skulle äga tillämpning jämväl under år 1918.

Efter antecknande häraf lades berörda Kungl. bref till Stadsfullmäktiges handlingar. (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 4.)

§ 22.

Ang. val af taxeringsnämnd för 4:e distriktet.

Jämlikt Konungens Befallningshafvandes i länet kungörelse den 28 December 1917 angående ändringar i Konungens Befallningshafvandes kungörelse den 29 November samma år i fråga om länets indelning i taxeringsdistrikt m. m. skulle Västerås stads 4:de taxeringsdistrikt bestå af förutvarande Lundby och S:t Ilians socknar och hade Konungens Befallningshafvande förordnat till ordförande i berörda taxeringsdistrikt Landskontoristen J. Engqvist och till ledamot Landsfiskalen H. Girell.

I anledning häraf hade Beredningsutskottet efter tagen del af de val till taxeringsnämnder, som tidigare företagits af kommunalstämmorna i förutvarande Lundby och S:t Ilians socknar, af hvilka val Stadsfullmäktige jämväl delgifvits kännedom genom öfverlämnande till Stadsfullmäktige af utdrag af kommunalstämmornas protokoll angående dessa val på anförda skäl föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte bestämma antalet af Stadsfullmäktige valda ledamöter i taxeringsnämnden för stadens 4:de taxeringsdistrikt till fem med fem suppleanter samt utse till ledamöter Fabrikören Gust. Adolf Karlsson, Jakobsberg, Snickaren Oskar Blomqvist, Jakobsberg, Hemmansägaren J. F. Olsson i Apalby, Hemmansägaren J. R. Eriksson i Ösby och Verkmästaren J. A. Åkerlund i Västra Förstaden och till suppleanter Verkmästaren J. Axel Blomme, Jakobsberg, Snickaren K. V. Ramström, Västra Förstaden, Arrendatorn Gust. Pettersson i Vallby, Hemmansägaren Arvid Engström i Bärby och Lägenhetsägaren Fredrik Vetter i Västra Förstaden att inträda vid förfall för hvar och en af de ordinarie ledamöterna i den ordning ledamöter och suppleanter här blifvit nämnda.

Efter föredragning häraf biföllo Stadsfullmäktige hvad Beredningsutskottet föreslagit beträffande antalet ledamöter och suppleanter i taxeringsnämnden samt valde med acklamation till ledamöter och suppleanter de af Beredningsutskottet föreslagna med föreskrift, att suppleanterna skulle inträda i de ordinarie ledamöternas ställe på sätt Beredningsutskottet jämväl föreslagit.

§ 23.

Ang. kostnadsfri materiel åt folkskolans lärjungar.

I skriftlig motion till Stadsfullmäktige af den 15 innevarande Januari hade Herrar Abel Carlsson och Söder på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige måtte besluta att den för undervisningen vid stadens folkskolor erforderliga materielen från och med 1919 års början fullt kostnadsfritt tillhandahölles samtliga elever tillhörande folkskolan.

Efter föredragning häraf beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr vice ordföranden remittera motionen till utlåtande af Folkskolestyrelsen och Drätselkammaren.

§ 24.

Ang. förvärf af egendomarne Carlsberg och Gideonsberg.

Sedan Stadsfullmäktige den 19 Juni 1913 till Drätselkammaren för utlåtande remitterat en af Herr Bäckman samt dåvarande stadsfullmäktigeledamoten Herr Aug. Lindström hos Stadsfullmäktige väckt motion med förslag, att Drätselkammaren måtte erhålla i uppdrag att utreda lämpligheten af ett inköp för stadens räkning af egendomarne Carlsberg, Malmaberg och Gideonsberg, hade Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 10 innevarande

Januari (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 5), under erinran att egendomen Carlsberg redan blifvit förvärfvad åt staden och på i öfrigt anförda skäl hemställt, att motionen icke måtte föranleda till någon vidare åtgärd från Stadsfullmäktiges sida.

Efter föredragning häraf fattade Stadsfullmäktige beslut i enlighet med Drätselkammarens hemställan.

§ 25.

Ang. nga lönestater för kamreraren och assistenterna vid stadens tekniska verk.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 10 innevarande Januari (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 6) hade Drätselkammaren, med öfverlämnande af en framställning i ärendet från Vatten- och Gasverksstyrelsen, på anförda skäl föreslagit att Stadsfullmäktige måtte för kamreraren och de två tekniska assistenterna vid stadens tekniska verk från den tid befattningarne blefve med ordinarie innehafvare besatta, således hvad anginge assistenterna efter de nuvarande innehafvarnes afgång, fastställa lönerna för hvarje tjänst till 4,000 kronor om året med två ålderstillägg, hvartdera å 500 kronor efter fem och tio års tjänstgöring, med rätt för blifvande tjänsteinnehafvare att åtnjuta s. k. krigstidstillägg.

Efter föredragning af handlingarne i ärendet godkände Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Sundström utan omröstning hvad Drätselkammaren sålunda föreslagit.

§ 26.

Ang. tilläggsanslag för pumpstation i Södra Esplanaden.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 17 innevarande Januari (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 7) hade Drätselkammaren, med öfverlämnande till Stadsfullmäktiges pröfning af en framställning från Vatten- och Gasverksstyrelsen, däri nämnda styrelse under erinran att Stadsfullmäktige år 1908 beviljat ett anslag å 11,500 kronor för uppförande af ett pumpverk för spillvattnet från afloppen för de lågt belägna områdena öster om järnvägen, att utföras i Södra Esplanaden samt med förmälan att vid utförandet af berörda anläggning, hvilket skett först under nästlidet år, anslaget visat sig otillräckligt och att ytterligare ett belopp af 17,000 kronor vore härför tillräckligt, hemställt, att Stadsfullmäktige ville bevilja ett tilläggsanslag å 17,000 kronor att utgå af lånemedel för täckande af kostnaderna för ifrågavarande pumpverk, för egen del på anförda skäl tillstyrkt bifall till Vatten- och Gasverksstyrelsens berörda hemställan.

Efter häraf tagen del beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Sundström utan omröstning bifalla hvad Vatten- och Gasverksstyrelsen sålunda hemställt och Drätselkammaren tillstyrkt.

§ 27.

Ang. inköp och reparation af byggnaderna vid lägenheten Petersborg.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 17 innevarande Januari (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 8) hade Drätselkammaren på anförda skäl föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte giva Drätselkammaren i uppdrag att inköpa byggnaderna å lägenheten Petersborg å stadens östra utmark samt därefter låta desamma undergå erforderliga reparationer och för ändamålet anvisa ett belopp å

förslagsvis 2,300 kronor att utgå af det i innevarande års stat upptagna förslagsanslaget för att sedermera gäldas af inkomsterna från stadens landtbruk.

Stadsfullmäktige biföllo efter föredragning häraf på yrkande af Herr Sundström utan omröstning Drätselkammarens framställning.

§ 28.

Ang. inkorporering af S:t Ilians och Lundby socknar.

Föredrogs och lades till Stadsfullmäktiges handlingar till Stadsfullmäktige öfverlämnade afskrifter af Kungl. Maj:ts särskilda nådiga bref den 21 December 1917, hvarigenom Kungl. Maj:t föreskrifvit, att S:t Ilians och Lundby kommuner skulle i vissa hänseenden från och med år 1918 införlifvas med Västerås stad. (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 9.)

§ 29.

Ang. ökadt antal ledamöter i Folkskolestyrelsen

Sedan Stadsfullmäktige den 2 innevarande Januari till Folkskolestyrelsen för yttrande remitterat ett af Magistraten till Stadsfullmäktige med anledning af S:t Ilians och Lundby församlingars inkorporering med Västerås stad ingifvet förslag om utökning af antalet ledamöter i Folkskolestyrelsen, hade Folkskolestyrelsen genom utdrag af sitt protokoll för den 3 innevarande Januari på anförda skäl tillstyrkt Magistratens förslag, att Folkskolestyrelsen, som för närvarande utgjordes af 12 valda ledamöter, tillsvidare ökades med fyra ledamöter, så att tillfälle kunde beredas kyrkostämmorna i S:t Ilians och Lundby församlingar att utse hvardera en ledamot samt för egen del hemställt, att de bestämmelser, som gällde beträffande tiden för ledamotskapet vid lagens första ikraftträdande inom en stadskommun, måtte vinna tillämpning med afseende på de genom inkorporeringen tillkomna ledamöterna.

Efter föredragning af handlingarne i ärendet beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr vice ordföranden dels bifalla hvad Magistraten och Folkskolestyrelsen sålunda föreslagit, dels ock uppdraga åt Beredningsutskottet att till Stadsfullmäktige inkomma med förslag till val af de två ledamöter af de nytillkomna, som skulle utses af Stadsfullmäktige, dels ock slutligen hos Domkapitlet i Västerås göra anmälan om det af Stadsfullmäktige fattade beslutet i och för bestämmande rörande fördelningen mellan de olika kyrkoförsamlingarne af de ledamöter, som skulle utses af kyrkostämmorna.

§ 30.

Ang. restaurering af högre allmänna läroverkets hufvudbyggnad.

En genom Magistratens resolution den 24 innevarande Januari till Stadsfullmäktige öfverlämnad framställning från rektorn vid härvarande högre allmänna läroverk angående vidtagande af åtgärder för restaurering af läroverkets hufvudbyggnad, beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Sundström remittera till Drätselkammaren för utlåtande.

§ 31.

Ang. anslag till gäldande af afgifter till ljus- och vedkassan för mindre bemedlade lärjungar vid högre allmänna läroverket.

En genom Magistratens resolution den 24 innevarande Januari till Stadsfullmäktige för beslutsfattande öfverlämnad framställning från rektorn vid högre allmänna läroverket härstädes därom, att Stadsfullmäktige måtte lämna anslag till gäldande af kostnaderna för terminsafgifterna till läroverkets ljus- och vedkassa för mindre bemedlade och begåvade lärjungar, beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr vice ordföranden remittera till Drätselkammaren för yttrande.

§ 32.

Ang. vissa personers befrielse från utgörande af mantalspenningar.

En från Fattigvårdsstyrelsen inkommen förteckning öfver de personer inom Västerås stad, hvilka borde på grund af fattigdom eller sjuklighet befrias från mantalspenningars utgörande för år 1918, beslöto Stadsfullmäktige godkänna och uppdrogs åt ordföranden att å Stadsfullmäktiges vägnar i författningsenlig ordning underskriva förteckningen.

§ 33.

Ang. tilläggsbudget för år 1918 i anledning af S:t Ilians och Lundby socknars inkorporering.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 24 innevarande Januari (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 11) hade Magistraten med åberopande af bilagda utdrag af vederbörande kommunal- och kyrkostämmors protokoll inom Lundby och S:t Ilians socknar angående upprättande af utgifts- och inkomststat för socknarne och församlingarne i afseende å skolväsendet för år 1918 till Stadsfullmäktige öfverlämnat förslag till komplettering af stadens utgifts- och inkomststat för innevarande år i anledning af att nämnda socknar blifvit med staden införlifvade och med hänsyn därtill att stadens kyrkostämma fattat beslut om vissa lönetillägg till de prästerliga befattningshafvarne i staden, hvarför anslag icke beräknats i den förut upprättade staten, och hade Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 29 innevarande Januari förmält, att Drätselkammaren vid förberedande behandling av ifrågavarande budgetförslag beslutat tillstyrka detsamma.

Vid behandling af Magistratens ifrågavarande förslag, hvaraf ett exemplar skulle biläggas detta protokoll, fattade Stadsfullmäktige följande särskilda beslut:

För bestridande af ersättningar till Domhafvandena i Tuhundra, Siende och Ytter Tjurbo härad samt i Norrbo härad för aflämnande af vissa utdrag och uppgifter rörande fastigheterna inom de införlifvade socknarne m. m. beviljades Magistraten ett anslag af 4,900 kronor att utbetalas, då Magistraten anmälde, att Rådstufvu-Rätten af Domhafvandena fått mottaga samtliga fastighetsböcker, utdrag och uppgifter.

För ytterligare skrifbiträde å kronouppbördskontoret beviljades Magistraten ett anslag af 1,000 kronor att i mån af behof på anordning af Magistraten utbetalas.

Till folkskoleväsendet för de införlifvade socknarne anslogos de af vederbörande kyrkostämmor förut beviljade belopp med afdrag af arvode åt räkenskapsförare samt med tillägg af ett belopp af 120 kronor för telefon i kyrkskolan i Lundby.

För bestridande af kostnaderna för den fattigvård, som tillkomme med anledning af inkorporeringarne, beviljades ett sammanlagdt belopp af 19,000 kronor, däraf 13,000 kronor beräknades för S:t Ilian och 6,000 kronor för Lundby.

Upptogos till taxering i Lundby sockens stat upptagna anslag för pensionsnämndens behof med sammanlagdt 200 kronor, däraf 50 kronor för år 1917.

För lifsmedelsnämndens ökade verksamhet beviljades ett anslag af sammanlagdt 1,100 kronor, däraf 400 kronor utgjorde arvode och kostnader i Lundby för år 1917.

Jämlikt Drätselkammarens erinran beslöto Stadsfullmäktige bekräfta de särskilda kommunalstämmornas inom socknarna förut fattade beslut angående beviljande af anslag till lindring i de mindre bemedlades lefnadsförhållanden, utgörande för Lundby 500 kronor och för S:t Ilian 3,000 kronor, hvilka anslag funnos upptagna i föreliggande statförslag.

Till ränta och amortering å Tuhundra härads tingshus för Lundby och S:t Ilians socknar upptogs ett förslagsanslag å 500 kronor.

Med bibehållande af den förut af Stadsfullmäktige beviljade uttaxeringen i staden, hvaraf 6 kronor 52 öre belöpte å den borgerliga kommunen inklusive folkskoleväsendet, beslöto Stadsfullmäktige att bristen i den föreliggande tilläggsstaten kronor 9,948: 55 skulle täckas af det i staten upptagna förslagsanslaget.

Härefter godkändes i sin helhet Magistratens föreliggande förslag till tilläggsstat för år 1918.

§ 34.

Ang. ny valkretsindelning för stadsfullmäktigeval.

Ett af Magistraten i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 25 innevarande Januari framlagdt förslag angående ändrad valkretsindelning af staden för stadsfullmäktigval i anledning af inkorporeringen af Lundby och S:t Ilians socknar, beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herrar vice ordföranden, Uggla och Larsson remittera till Beredningsutskottet för utlåtande.

§ 35.

Ang. byggnadsverksamhetens ordnande utom stadsplanen.

Till Stadsfullmäktige hade överlämnats utdrag af Byggnadsnämndens protokoll för den 3 innevarande Januari, enligt hvilket Byggnadsnämnden, sedan Magistraten i anledning af Lundby och S:t Ilians inkorporering med Västerås stad från och med år 1918 anhållit om Byggnadsnämndens yttrande angående lämpligaste sättet för anordnande af kontroll öfver byggnadsverksamheten inom de tätt bebyggda områdena och särskildt inom Jakobsbergsområdet i S:t Ilians socken och Västra Förstaden i Lundby socken, och efter antecknande af, att Kungl. Maj:t den 31 Juli 1914 förordnat, att stadsplan skulle upprättas för området Västra Förstaden eller s. k. Hammarby stadshage, enär Byggnadsnämnden ansåge olämpligt att stadsplan för nämnda område upprättades, innan området däremellan och den egentliga stadsplanen blifvit planlagdt, beslutat uttala sig för, att förordnandet angående upprättande af stadsplan för den s. k. Västra Förstaden eller Hammarby stadshage icke för närvarande skulle gå i verkställighet, samt i afseende å kontrollen öfver byggnadsverksamheten i berörda förstadssamhällen tillstyrka, att Kungl. Maj:ts föreskrifter den 14 Maj

1915 i afseende å byggnadsverksamhetens ordnande inom de delar af Västerås stads områden, som icke funnos upptagna i gällande stadsplan, måtte tillämpas jämväl inom Jakobsberg och den s. k. Västra Förstaden.

Härjämte hade Magistraten i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 25 innevarande Januari på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige dels ville uppdraga åt Byggnadsnämnden att ingå till Kungl. Maj:t med underdånig ansökning därom, att Kungl. Maj:t ville medgifva, att hvad Kungl. Maj:t i nådigt bref den 31 Juli 1914 förordnat angående upprättande af stadsplan för den s. k. Västra Förstaden eller Hammarby stadshage, icke för närvarande skulle gå i verkställighet, dels ock för sin del förklara att i Kungl. Maj:ts nådiga bref den 14 Maj 1915 meddelade föreskrifter angående byggnadsverksamhetens ordnande inom de delar af Västerås stads område, som icke funnos upptagna i gällande stadsplan, skulle tillämpas jämväl inom Jakobsbergsområdet och den s. k. Västra Förstaden.

Efter föredragning af berörda handlingar yrkade dels Herr vice ordföranden remiss af ärendet till Drätselkammaren och Beredningsutskottet, dels Herr Bäckman remiss af ärendet till stadsplanekommitterade och Beredningsutskottet, dels ock Herrar Sundström och Uggla bifall till hvad Byggnadsnämnden och Magistraten i ärendet hemställt och föreslagit.

Sedan Stadsfullmäktige efter öfverläggningens slut vid först framställd proposition å frågan, huruvida ärendet skulle i dag företagas till afgörande eller därförinnan remitteras, beslutat nu företaga ärendet till slutligt afgörande, biföllo Stadsfullmäktige utan omröstning hvad Byggnadsnämnden och Magistraten i förevarande ärende hemställt och föreslagit.

§ 36.

Ang. inrättande af två nya pensionsdistrikt.

Föredrogs följande från Magistraten inkomna framställning:

"Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Med införlifvande af Lundby och S:t Ilians socknar med Västerås stad komma desamma att höra till Västerås pensionsområde.

Jämlikt 19 § i lag den 13 Juni 1913 om allmänna pensionsförsäkringen må, där på grund af kommuns vidsträckthet eller folkmängd eller andra förhållanden sådant finnes nödigt, kommun fördelas i två eller flera pensionsdistrikt. Det tillkommer Stadsfullmäktige att härom fatta beslut, hvilket dock skall underställas Konungens Befallningshafvande, som äger att detsamma antingen oförändradt fastställa eller på anförda skäl ogilla.

Då den nuvarande pensionsnämnden i Västerås redan är betungad med stort arbete för sitt pensionsdistrikt och dess ledamöter icke äga den kännedom om de införlifvade socknarnes invånare, som önskligt är, hemställer Magistraten, som i ärendet hört pensionsnämndens ordförande, Rådmannen Victor Åsberg:

att Stadsfullmäktige ville för sin del besluta, att Västerås stad skall indelas i tre pensionsdistrikt, nämligen: Västerås, omfattande

den äldre staden, S:t Ilians, omfattande förra S:t Ilians socken, och Lundby, omfattande förra Lundby socken.

Västerås Rådhus den 25 Januari 1918.

På Magistratens vägnar:

John Karlsson."

På yrkande af Herr Uggla beslöto Stadsfullmäktige utan omröstning bifalla Magistratens ofvanberörda framställning.

§ 37.

Ang. utvidgning af stadsområdet i hälsovårdsafseende.

En från Magistraten inkommen framställning af den 25 innevarande Januari angående förordnande om, att områdena Hammarby stadshage och Jakobsberg skulle i hälsovårdsafseende betraktas som stad samt en i sammanhang härmed föredragen resolution af Magistraten, hvarigenom Magistraten till Stadsfullmäktige öfverlämnat Hälsovårdsnämndens förberedande beslut angående giltigheten af gällande ordningsföreskrifter rörande allmänna hälsovården inom de delar af de inkorporerade områdena, som benämndes Jakobsberg och Västra Förstaden samt angående ersättning åt barnmorskorna för fattigförlossningar inom de nyinkorporerade kommunerna, beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr vice ordföranden remittera till Drätselkammaren för utlåtande.

§ 38.

Ang. lefnadskostnadsundersökning.

Anmäldes, att Kungl. Socialstyrelsen med skrifvelse till Stadsfullmäktige den 24 innevarande Januari öfverlämnat två exemplar af den fjärde publikationen i den serie af lokalmonografier, som på grundval af 1913 och 1914 års lefnadskostnadsundersökning vore under utarbetning inom styrelsen, hvilket skulle här antecknas.

§ 39.

Ang. inrättande af planteringsnämnd.

Sedan Stadsfullmäktige den 25 Januari 1917 till Drätselkammaren och Beredningsutskottet för utredning och yttrande öfverlämnat en af Herr Pers väckt motion angående inrättande af en planteringsnämnd för staden, hade nu de begärda yttrande inkommit.

På yrkande af Herr vice ordföranden beslöto Stadsfullmäktige bordlägga ärendet.

§ 40.

Ang. nya fattigvårdsdistrikt samt val af distriktschefer och vårdare inom dessa distrikt.

Genom utdrag af sitt protokoll för den 29 innevarande Januari hade Fattigvårdsstyrelsen framlagt förslag angående ordnande af fattigvården inom de nyinkorporerade socknarne S:t Ilian och Lundby.

Efter föredragning häraf yrkade dels Herr Uggla remiss af ärendet till Beredningsutskottet för utlåtande, dels ock Herrar vice ordföranden, Johansson, Edström och Bäckman, att Stadsfullmäktige genast måtte företaga ärendet till afgörande och därvid bifalla Fattigvårdsstyrelsens förslag.

Sedan Stadsfullmäktige till en början med afslag å remissyrkandet beslutat att genast företaga ärendet till afgörande, beslöto Stadsfullmäktige i enlighet med Fattigvårdsstyrelsens hemställan, att de med staden inkorporerade områdena S:t Ilian och Lundby skulle hvardera utgöra ett fattigvårdsdistrikt, hvarefter Stadsfullmäktige likaledes i enlighet med Fattigvårdsstyrelsens förslag till distriktschefer och vårdare för en tid af fyra år, räknadt från innevarande års början, valde följande personer:

Inom S.t Ilian, distriktschef: Landstingsmannen C. J. Frändberg; vice distriktschef: Fabrikören Gustaf Adolf Karlsson, Jakobsberg 55; vårdare: inom östra delen af S:t Ilian: för Lista, Åby, Uppåker, Rönnby och Hofdesta Landtbrukaren J. Jansson i Lista; för Apalby, Gryta Önsta, Tunby och Rocklunda Landstingsmannen J. F. Olsson i Apalby; inom västra delen af S:t Ilian: för Vallby, Bjärby, Kumla, Fredriksberg, Råby och Vedbo Hemmansägaren C. J. Andersson i Vallby; för den del af Jakobsberg, som ligger öster om Drottninggatan, Fabrikören Gustaf Adolf Karlsson, Jakobsberg 55; för den del af Jakobsberg, som ligger väster om Drottninggatan, Arbetaren Karl Gustaf Källman, Jakobsberg 154.

Inom Lundby, distriktschef: Landtbrukaren J. R. Eriksson i Ösby; vice distriktschef: Lindaren Fredrik Vetter; vårdare: för villastaden Lindaren Fredrik Vetter; för Johannesbergs gård och Hammarby gård Trädgårdsmästaren John Broström; för området söder om landsvägen Arrendatorn J. O. Linderborg i Kanik-Lundby samt för området norr om landsvägen Hemmansägaren Per Johan Nordin i Skälby.

§ 41.

Ang. utvidgning af brandstadgans tillämplighetsområde.

Ett af Magistraten i skrifvelse till Stadsfullmäktige denna dag framlagdt förslag därom, att brandstadgan för staden borde gälla jämväl för Jakobsbergsområdet i förutvarande S:t Ilians socken och den s. k. Västra Förstaden eller Hammarby stadshage i förra Lundby socken, beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr vice ordföranden remittera till Brandstyrelsen för yttrande.

§ 42.

Ang. ändring af mjölkstadgan.

Föredrogs följande till Stadsfullmäktige från Hälsovårdsnämnden inkomna framställning:

"Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I skrifvelse till Hälsovårdsnämnden hafva Axel Lundblad för Västerås mejeriförening och innehafvaren af Nya Mejeriet i Västerås, Alfr. Johansson, under framhållande af att utfärdad bestämmelse för handeln med grädde, på grund af i Västerås gällande föreskrifter angående saluhållen gräddes fetthalt, omöjliggör all försäljning däraf, anhållit, att Hälsovårdsnämnden ville vidtaga de åtgärder, som äro erforderliga för att i Västerås stad försälja grädde.

Hälsovårdsnämnden får med anledning häraf anföra:

De för Västerås stad af Konungens Befallningshafvande i Västmanlands län genom resolution den 8 Juli 1911 fastställda 'Föreskrifter angående mjölk-

handeln i Västerås‘ stadga i § 5 mom. 2 att tjock grädde skall hålla minst 25 % fett och tunn grädde minst 15 %.

I Kungl. Maj:ts nådiga Förordning med vissa föreskrifter rörande försäljning af grädde den 22 Januari 1918 bestämmes i dess 1 § att grädde, som håller lägre fetthalt än 10 %, icke får försäljas utan särskildt tillstånd av Folkhushållningskommissionen, och i dess 2 § att ‘vid försäljning af icke steriliserad grädde må, där försäljningen afser en myckenhet av minst en fjärdedels liter, priset för liter icke öfverstiga:

a) då försäljningen sker direkt till allmänheten:

1. för grädde, som tillhandahålles i glasflaskor....... 1 kr. 40 öre
2. „ „ „ ej sålunda tillhandahålles......... 1 „ 30 „

b) då försäljningen ej sker direkt till allmänheten ...... 1 „ 10 „

Afser försäljningen en mindre myckenhet än en fjärdedels liter, må priset icke öfverstiga 14 öre för deciliter.‘

De i Västerås gällande priser å grädde äro för närvarande pr liter tjock grädde kr. 2:50 och för tunn grädde kr. 1:70.

Med hänsyn till de stora produktionskostnaderna å mjölk och däraf alstrade eller beredda produkter torde utan tvifvel det vara omöjligt, att med bibehållande af i åberopade momentet föreskrifven fetthalt, utförsälja grädde till det af Kungl. Maj:t fastställda högsta pris, hvarför den gjorda framställningen torde få anses befogad.

Den utfärdade förordningen är säkerligen att räkna som en länk i vederbörande lifsmedelsmyndigheters sträfvan att tillföra marknaden mera smör, och i detta fall genom stävjande af handeln med tjock grädde.

Utan tvifvel har smörproduktionen beröfvats mycken grädde därigenom, att af den saluhållna grädden med hög fetthalt inköpts stora kvantiteter för privat kärning af smör.

Hälsovårdsnämnden får med anledning af det i ärendet anförda anhålla

att Stadsfullmäktige ville för sin del hos Konungens Befallningshafvande anhålla därom, att så länge åberopade Kungl. Förordning gäller, 5 § 2 mom. i ‘Föreskrifter angående mjölkhandeln i Västerås‘ erhåller följande lydelse:

‘Mom. 2. *Grädde* skall hålla minst 10 % fett.

Oskummad mjölk minst 3 % fett och vid 15° C. äga en egentlig vikt af 1,028—1,034.

Handskummad mjölk skall hålla minst 0,6 % fett.

Separerad mjölk skall hålla minst 8 % torrsubstans‘,

samt att i samband därmed 6 § 6 mom. erhåller följande lydelse:

‘Grädde af kontrollmjölk må försäljas under benämningen *kontrollgrädde.*‘

Västerås den 31 Januari 1918.

För Hälsovårdsnämnden:

John Karlsson.

Eric Plantin.“

På yrkande af Herr Edström beslöto Stadsfullmäktige bifalla, hvad Hälsovårdsnämnden sålunda föreslagit.

§ 43.

Ang. afsägelse från ledamöter i Lifsmedelsnämnden.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 17 innevarande Februari hade Smeden Abel Carlsson och Fabrikören Fr. Jansson anhållit om entledigande från uppdraget att vara ledamöter i stadens Lifsmedelsnämnd samt Herr Vestholm från uppdraget att vara suppleant i Nämnden.

Stadsfullmäktige beslöto på yrkande af Herrar Falk och Larsson bordlägga ärendet.

In fidem

Theofil Öberg.

Justeradt den 31 Januari 1918.

Max. Schenström.

Georg Robsahm. **E. R. Sabel.**

Offentligen uppläst den 9 Februari, betygar

Ex officio:

Theofil Öberg.

Stadsfullmäktiges protokoll.

Den 28 Februari 1918.

Närvarande: Ordföranden Herr Häradshöfdingen Max. Schenström, vice ordföranden Herr Domprosten Fr. Fåhræus samt Herrar Fjellman, Uggla, Johansson, Sundström, Edv. Karlsson, Oest, Nordin, Danielsson, Tersmeden, Erik Andersson, Johan Svensson, Edström, Hedin, Zander, Huggare, Bäckman, Råberg, Vennberg, Falk, Fru Nina Andersson, Herrar Jansson, Pers, Lindén, Hedberg, Dahlfors, Keijser, Ahlin, Håkanson, Nissen, Alb. Andersson, C. J. Svensson, Johan Andersson, Spjut, Enblom, Vestholm, Fröier, Pettersson, Hammer, Abel Carlsson, Sabel, Robsahm, Lundberg och Söder.

Frånvarande med godkändt förfall voro Herrar Larsson och Kättström.

Närvarande å Magistratens vägnar: Herr Borgmästaren John Karlsson.

§ 44.

Minnesord efter Ingeniören G. Andersson.

I anledning däraf att Ingeniören Gustaf Andersson, hvilken vid Stadsfullmäktiges senaste sammanträde på grund af sjukdom entledigats från ledamotskapet i Stadsfullmäktige, kort därefter aflidit, ägnade ordföranden den aflidne några minnesord och erinrade därvid om hans intresserade och uppoffrande arbete till stadens bästa under den tid, han tillhört Stadsfullmäktige och ett flertal delegationer inom kommunalförvaltningen, samt uttalade Stadsfullmäktiges och samhällets erkänsla för hans gagnande kommunala verksamhet inom staden.

§ 45.

Justeringsmän.

Utsågos Herrar Hammer och Abel Carlsson att jämte Herr ordföranden justera dagens protokoll.

§ 46.

Ang. inrättande af en planteringsnämnd.

I skriftlig motion till Stadsfullmäktige i Januari 1917 hade Herr Pers föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte besluta;

att tillsätta en planteringsnämnd, som finge i uppdrag att bevaka stadens yttre försköning och naturens vård och att i dessa afseenden gå stadens myndigheter till handa;

att genom Drätselkammaren och med biträde af den föreslagna planteringsnämnden öfvertaga de funktioner, som nu utöfvades af trädplanteringssällskapet;

att till denna nämnd öfverflytta de uppgifter, som nu ålåge naturskyddskommittén;

samt att uppdraga åt Beredningsutskottet att efter Drätselkammarens hörande utarbeta de närmare bestämmelser, som vore behöfliga för att ordna denna sak.

Sedan Stadsfullmäktige den 25 Januari 1917 för utredning och yttrande remitterat denna motion till Drätselkammaren och Beredningsutskottet, hade dels Drätselkammaren i utlåtande den 17 nästlidne Januari, med öfverlämnande af ett af trädplanteringssällskapet afgifvet yttrande, föreslagit, att motionen för närvarande icke måtte föranleda annan åtgärd än att Stadsfullmäktige i anledning af trädplanteringssällskapets härutinnan lämnade erbjudande måtte besluta utse två ledamöter i sällskapets styrelse och en revisor för granskning af sällskapets förvaltning, med förmälan tillika, att ledamöterna i Drätselkammaren, Herrar Kättström och Råberg, reserverat sig mot Drätselkammarens beslut och inom kammaren yrkat bifall till motionen, dels ock Beredningsutskottet i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 26 nästlidne Januari instämt i Drätselkammarens berörda förslag och föreslagit personer att inväljas i sällskapets styrelse och till revisor af dess förvaltning, hvarjämte Herr Johansson utan särskildt yrkande uttalat afvikande mening inom utskottet.

Efter föredragning af berörda vid Stadsfullmäktiges senaste sammanträde bordlagda handlingar (Stadsfullmäktiges handlingar år 1917 N:r 1 och år 1918 N:r 12) yrkade dels Herr Sundström bifall till Drätselkammarens förslag och dels Herr Pers bifall till motionen, och beslöto Stadsfullmäktige, sedan öfverläggningen förklarats afslutad genom begärd och anställd omröstning med 23 nej emot 22 ja, afgifna för Drätselkammarens förslag, bifalla Herr Pers motion, i följd hvaraf Beredningsutskottet skulle hafva att efter Drätselkammarens hörande utarbeta de närmare bestämmelser, som betingades af Drätselkammarens beslut.

§ 47.

Ang. tillämpning af taxorna för vatten o. elektrisk ström inom de inkorporerade områdena.

Antecknades, att Vatten- och Gasverksstyrelsen i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 7 innevarande Februari anmält sin uppfattning, att efter inkorporeringarne af S:t Ilians och Lundby socknar samma afgifter för elektrisk ström och vatten borde debiteras afnämare inom de inkorporerade områdena som inom den äldre staden, äfvensom att härigenom komme att uppstå en minskning i vederbörande verks inkomster af sammanlagdt omkring 1,200 kronor för innevarande år.

§ 48.

Ang. yttrande öfver en ansökan om tomtförv. v. Strömsholms vågs hamnplats.

Genom resolution den 16 innevarande Februari hade Magistraten infordrat Stadsfullmäktiges yttrande öfver en hos Kungl. Maj:t gjord ansökning af enskild person om tomtförvärf invid Strömsholms vågs hamnplats.

På yrkande af Herr vice ordföranden beslöto Stadsfullmäktige remittera handlingarne i ärendet för yttrande till Hamnstyrelsen för Strömsholms våg.

§ 49.

Ang. Abel Carlssons m.fl. begäran om entledigande från ledamotskap i Lifsmedelsnämnden.

Sedan Stadsfullmäktige den 31 nästlidne Januari bordlagt en af ledamöterna i stadens lifsmedelsnämnd Herrar Abel Carlsson och Fr. Jansson samt suppleanten Herr Vestholm till Stadsfullmäktige ingifven anhållan att blifva entledigade från berörda uppdrag, hade nämnda personer nu i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 25 innevarande Februari förklarat sig återkalla berörda anhållan.

Efter föredragning häraf läto Stadsfullmäktige vid den gjorda återkallelsen bero.

§ 50.

Ang. val af vice brandchef.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 5 innevarande Februari (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 14) hade Brandstyrelsen, med öfverlämnande af inkomna ansökningar till den lediga befattningen såsom vice brandchef vid stadens brandverk, föreslagit, att Stadsfullmäktige ville för ett år, räknadt från tiden för tillträdet af befattningen, bland de sökande utse Löjtnanten i Kungl. Värmlands Regementes reserv Olof Clarholm till vice brandchef vid stadens brandverk.

Efter föredragning af berörda skrifvelse föreslog Herr Spjut, att Stadsfullmäktige måtte till vice brandchef bland de sökande utse Brandmästaren vid stadens brandverk K. F. Sandberg, hvaremot Herr Oest föreslog att härtill måtte i enlighet med Brandstyrelsens förord väljas Löjtnanten Clarholm.

Vid härefter med slutna sedlar förrättadt val utsågo Stadsfullmäktige till vice brandchef för ofvan angifna tid med 28 röster Löjtnanten Olof Clarholm. 17 röster tillföllo Brandmästaren K. F. Sandberg.

§ 51.

Ang. inköp af kronohemmanet Vallby.

Sedan Stadsfullmäktige genom Kungl. Domänstyrelsens resolution den 7 December 1917, delgifven genom Konungens Befallningshafvandes i länet och Magistratens remisser den 12 respektive 17 samma månad och år lämnats tillfälle afgifva yttrande i anledning af den förrättning, som genom Domänintendenten i länet verkställts för fastställande af värdet å den till inköp af staden ifrågasatta egendomen kronohemmanet Vallby N:o 4 i S:t Ilians socken, hade Drätselkammaren, som i första hand mottagit de remitterade handlingarne, med öfverlämnande af berörda handlingar och en på Drätselkammarens föranstaltande företagen ny värdering af Riksdagsmannen Adam Hult och Nämndemannen C. A. Johansson, i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 14 innevarande Februari (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 15) föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte afgifva yttrande i ärendet i enlighet med ett vid Drätselkammarens framställning fogadt skrifvelseförslag.

Efter föredragning af handlingarne i ärendet beslöto Stadsfullmäktige utan omröstning på yrkande af Herr Sundström godkänna Drätselkammarens förslag till yttrande, så lydande:

"Till Kungl. Domänstyrelsen.

Sedan Stadsfullmäktige i Västerås på grund af Kungl. Domänstyrelsens resolution den 7 December 1917 anmodats afgifva yttrande i anledning af verkställd uppskattningsförrättning i och för ifrågasatt försäljning till staden af kronohemmanet Vallby N:o 4 i S:t Ilians socken, få Stadsfullmäktige härmed vördsamt anföra följande.

De synpunkter Domänintendenten med biträden vid förrättningen anlagt, kunna icke af staden godkännas såsom vägledande vid bedömandet af frågan, hvilket värde som bör åsättas egendomen vid dess försäljning till staden. Domänintendenten har lagt tomtpris på egendomarnes hufvudsakliga areal, äfven de delar däraf, hvilka skulle ingå i den blifvande kyrkogården eller eljes bibehållas som öppna platser eller parkområden, om de komme i stadens ägo. Därvid har sålunda uppenbart förbisetts syftet med stadens önskan att förvärfva egendomen. Utom behofvet af område för en ny kyrkogård, som är det i främsta rummet framträdande ändamålet, har staden redan i sin underdåniga ansökning framhållit sitt starka intresse af att bevara de för landskapsbilden i stadens närmaste omgifningar karaktäristiska och särdeles tilltalande moment, som egendomens skogsområden utgöra.

Staden önskar icke inköpa egendomen i ändamål att stycka lämplig mark till tomter eller att utvinna något ekonomiskt värde af egendomens skog.

Anledningen till att staden begärt att få köpa hela egendomen, då staden icke för tillgodoseendet af ofvan angifna ändamål har behof af mer än en, låt vara stor del af densamma, ligger däri, att frågan om egendomens förvärf var af brådskande art och att det ansågs vida lättare att få köpa hela egendomen än en större del af densamma, efter hvars frånskiljande svårigheter kunna uppstå för kronan att på lämpligt sätt disponera återstoden. Stadens myndigheter kunde då icke föreställa sig, att ett så orimligt högt pris skulle kunna ifrågasättas från kronans sida, som det belopp, hvartill uppskattningsmännen kommit.

Domänintendenten yttrar i sitt utlåtande den 19 December 1916, att han icke anser, att kronan själf kan med fördel försälja egendomen efter verkställd tomtstyckning, utan tillstyrker därför försäljning af egendomen i dess helhet till Västerås stad. Men denna synpunkt har icke af Domänintendenten fasthållits vid uppskattningsförrättningen, utan har därvid värden åsatts de särskilda jordområdena, som om de redan skulle vara utstyckade till tomter eller kunna blifva föremål för ett omedelbart exploaterande för byggnadsverksamhet. Lika litet som kronan torde staden hafva möjlighet att åtminstone inom för närvarande beräkningsbar tid försälja byggnadstomter inom egendomens område. Ett stöd för riktigheten af denna stadens uppfattning kan anföras i det sakförhållandet, att icke någon tomt blifvit såld från det för bebyggande långt fördelaktigare belägna självägande hemmanet Vallby N:o 1 och att icke ens lägenheten Kvarnvreten, som ligger närmare staden än kronohemmanet och inom dess gamla jurisdiktion blifvit styckad till tomter.

I fråga om värderingen af egendomens areal, äfven om tomtmarkspris skall anläggas, måste anmärkas, att enligt hvad erfarenheten gifvit vid handen afgår vid ett områdes planläggning i tomter omkring 25 % af arealen till gator och förbindelseleder, ett förhållande, som värderingsmännen synes hafva förbisett.

Förrättningsmännen hafva vid sitt utlåtande bilagt en tidningsartikel af Västerås stads byggnadschef, däri denne skisserar ett förslag till järnvägens omläggning norr om staden, enligt hvilket järnvägslinjen skulle gå fram i närheten af egendomen. Det är dock i fråga om detta förslag, som icke på något sätt godkänts af stadens myndigheter, att märka, att detsamma enligt byggnadschefens egen mening för närvarande endast är afsedt att visa, hur denna angelägenhet i en framtid bör kunna ordnas så, att vid stadens utvidgning tillbörlig hänsyn tages till detsamma, på det att icke åtgärder i förväg vidtagas, som hindra ett framtida genomförande af planen. För öfrigt kan icke denna nya järnvägslinje, om den också en gång kommer till stånd, verka värdestegrande på egendomens areal, enär linjen framgår i mycket bruten terräng, som ej medgifver någon lämplig spårförbindelse i förevarande trakt och då enligt förslaget stationen skulle förläggas i en helt annan del af staden, lika långt från Vallby som den nuvarande stationen.

Hvad värderingsmännen yttrat om godtgörelse till nuvarande arrendatorn torde sakna praktisk betydelse, då staden redan med honom träffat förberedande aftal, som bilagts handlingarne.

Beträffande undantagsrätt för innehafvaren af torpet Pettersborg, få Stadsfullmäktige uttala önskvärdheten af att sådan ej medgifves med äganderätt men har intet emot, att torpet upplåtes med nyttjanderätt till nuvarande innehafvaren på dennes och hans hustrus lifstid, hvarmed han också förklarat sig nöjd.

I ändamål att ernå ett ~~opartiskt bedömande af egendomens värde, har~~ staden låtit värdera egendomen af Riksdagsmannen Adam Hult i Kolbäck och Nämndemannen C. A. Johansson i Löfsta, hvilka båda äro väl förtrogna med fastighetsvärdena här i trakten, och bilägges det skriftliga uppskattningsinstrument, som af dem upprättats. Äfven dessa hafva kommit till ett synnerligen högt pris, dock vida lägre än Domänintendentens saluvärdering. De hafva själfva också medgifvit detta, i det att de dels anfört, att den värdering, de verkställt, motsvarar det högsta tänkbara försäljningsvärdet, och dels i fråga om skogsvärderingen, som de upptagit enligt jägmästarens uppgifter, förklarat sig anse en skälig jämkning böra ske.

Denna jämkning synes Stadsfullmäktige böra med hänsyn till hvad från stadens sida anförts i fråga om egendomens användning bestämmas så, att ståndskogen beräknas till halfva uppskattningspriset. Med iakttagande häraf, och om Herrar Hults och Johanssons värdering i öfrigt följes, skulle egendomens pris komma att stanna vid omkring 90,000 kronor, en summa, som staden är villig betala. Det måste ändock betraktas såsom en mycket förmånlig försäljning för kronan af en egendom, som är taxerad till 15,700 kronor och som icke torde kunna gifva större afkastning än omkring 1,000 kronor om året.

Men staden skall säkerligen aldrig, äfven med den på så sätt reducerade köpesumman, kunna få anledning betrakta köpet såsom någon ekonomiskt fördelaktig affär.

I öfrigt åberopar staden Konungens Befallningshafvandes yttrande, att det af Domänintendenten åsatta saluvärdet måste anses vara alltför högt.

Slutligen tillåta sig Stadsfullmäktige anhålla om största möjliga skyndsamhet vid denna frågas behandling, enär lösandet af stadens kyrkogårdsfråga är synnerligen brådskande.

Ett utlåtande i kyrkogårdsfrågan af Arkitekten Asplund, hvilken härutinnan anlitats som sakkunnig, och hvari han ifrigt förordar förslaget om kyrkogårdens förläggande till Vallby äfvensom en karta utvisande egendomens läge i förhållande till den bebyggda staden samt en af innehafvaren af lägenheten Pettersborg undertecknad handling bifogas."

§ 52.

Ang. ombyggnad af det nyinköpta mudderverket.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 14 innevarande Februari (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 16) hade Drätselkammaren, under åberopande af en af stadens byggnadschef verkställd utredning, hemställt, att Stadsfullmäktige ville af uttaxerade medel i 1919 års stat anvisa ett anslag af 15,000 kronor att jämte förut af Stadsfullmäktige anslagna medel för inköp af ett mudderverk användas till omändrings- och reparationsarbeten å det inköpta mudderverket i den omfattning, som angåfves i byggnadschefens berörda förslag.

På yrkande af Herr Sundström biföllo Stadsfullmäktige utan omröstning Drätselkammarens gjorda framställning.

§ 53.

Ang. inklädnad af paviljongen i stadsparken.

Sedan Stadsfullmäktige den 21 December 1917 till Drätselkammaren remitterat ett af Beredningsutskottet vid budgetsbehandlingen för år 1918 framställdt förslag att Stadsfullmäktige ville anvisa ett anslag å 1,000 kronor för inklädning vintertid af paviljongen i stadsparken med bräder, hade Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 14 innevarande Februari (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 17), under åberopande af ett af stadsarkitekten och byggnadschefen afgifvet yttrande, föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte besluta, att Beredningsutskottets förslag icke skulle föranleda till någon Stadsfullmäktiges vidare åtgärd.

Efter häraf tagen del fattade Stadsfullmäktige beslut i ärendet utan omröstning i enlighet med Drätselkammarens hemställan.

§ 54.

Ang. reparation i brandchefens bostadsvåning.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 14 innevarande Februari (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 18) hade Drätselkammaren, med öfverlämnande af ett af stadens ombudsman i ämnet väckt förslag, hemställt, att Stadsfullmäktige måtte besluta att för erforderliga delvis redan verkställda reparationsarbeten i brandchefens våning i brandstationen anvisa ett belopp af förslagsvis 2,000 kronor att utgå af det i 1918 års stat afsatta förslagsanslaget.

Efter föredragning häraf biföllo Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Sundström utan omröstning hvad Drätselkammaren sålunda föreslagit.

§ 55.

Ang. understöd åt Änkefru I. Hedman.

Med öfverlämnande af en skriftlig framställning från Änkefru Ingeborg Hedman om att äfven under innevarande år blifva ihågkommen med ett understöd ur Sundinska donationsfonderna, hade Drätselkammaren i skrifvelse till

Stadsfullmäktige den 14 innevarande Februari hemställt, att Stadsfullmäktige ville för innevarande år bevilja Änkefru Hedman ett understöd af 300 kronor att utgå ur Sundinska donationsfonden för välgörande och allmännyttiga ändamål.

Stadsfullmäktige biföllo efter föredragning häraf på yrkande af Herr Sundström utan omröstning Drätselkammaren framställning.

§ 56.

Ang. besvär öfver fiskestadga för Mälaren.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 14 innevarande Februari (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 19) hade Drätselkammaren på anförda skäl hemställt, att Stadsfnllmäktige måtte dels uppdraga åt Drätselkammaren att å Stadsfullmäktiges vägnar anföra besvär emot det uti § 10 mom. 2 af genom Konungens Befallningshafvande i Stockholms, Uppsala, Södermanlands och Västmanlands län utslag den 6 Oktober 1917 fastställd stadga i afseende å fiskets bedrifvande i sjön Mälaren meddelade förbudet mot pimpelfiske eller blänkmete samt fiske med drag eller svirfvel med yrkande, att bestämmelsen måtte helt ur stadgan utgå eller, därest bifall härtill icke kunde lämnas, icke måtte gälla i fråga om fiskevatten inom Västerås stads ägogränser, dels ock förklara sig icke hafva någon erinran att göra emot stadgan i öfrigt.

Efter föredragning häraf fattade Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Sundström beslut i ärendet i öfverensstämmelse med hvad Drätselkammaren sålunda föreslagit.

§ 57.

Ang. utvidgning af staden i hälsovårdsafseende.

Sedan Stadsfullmäktige den 31 nästlidne Januari till Drätselkammaren för utlåtande remitterat ett af Magistraten och Hälsovårdsnämnden framställdt förslag, att Stadsfullmäktige måtte besluta hos Konungens Befallningshafvande i länet göra framställning därom, att de genom inkorporeringen af Lundby och S:t Ilians socknar till staden numera hörande områdena Hammarby stadshage och $^1/_4$ mantal Vallby, kalladt Jakobsberg, skulle i hälsovårdsafseende betraktas såsom stad, hade Drätselkammaren i afgifvet utlåtande den 14 innevarande Februari (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 20) tillstyrkt bifall till förslaget.

Stadsfullmäktige beslöto efter föredragning häraf utan omröstning i enlighet med Drätselkammarens tillstyrkan bifalla hvad sålunda föreslagits.

§ 58.

Ang. anslag till befrielse från vissa terminsafgifter vid h. allm. läroverket.

Sedan Stadsfullmäktige den 31 nästlidne Januari för utlåtande till Drätselkammaren remitterat en genom Magistratens resolution den 24 i samma månad under dess tillstyrkan till Stadsfullmäktige öfverlämnad framställning från Rektorn vid härvarande högre allmänna läroverk G. Kallstenius om anslag för bestridande af fattiga, begåfvade och välartade elevers terminsafgifter till läroverkets ljus- och vedkassa, hade Drätselkammeren i skrivelse till Stadsfullmäktige den 14 innevarande Februari (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 21) föreslagit, att Stadsfullmäktige ville af innevarande års förslagsanslag anvisa ett belopp å 700 kronor att utgå lika fördeladt å vår- och höstterminen detta år och ställas till allmänna läroverkets terminsafgiftsnämnds förfogande för att

därmed befria välartade fattiga lärjungar från erläggande helt eller delvis af terminsafgifter till ljus- och vedkassan.

Efter föredragning af handlingarne och hållen öfverläggning i ärendet, därunder bifall till Drätselkammarens förslag yrkats af Herrar vice ordföranden, Sundström och Fjellman beslöto Stadsfullmäktige i öfverensstämmelse med hvad sålunda yrkats men enligt en af Herr vice ordföranden föreslagen ny formulering utan omröstning af 1918 års förslagsanslag anvisa ett belopp af 700 kronor att utgå lika fördeladt å vår- och höstterminen innevarande år och ställas till högre allmänna läroverkets terminsafgiftsnämnds förfogande för att därmed terminsafgifter till ljus- och vedkassan skulle för välartade fattiga lärjungar från Västerås samhälle helt eller delvis bestridas.

§ 59.

Ang. ändring i bestämmelserna om krigstidshjälp

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 21 innevarande Februari (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 22) hade Drätselkammaren i anledning af en framställning i ämnet från Brandstyrelsen och på för egen del anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige ville i fråga om den efter procentberäkning utgående krigstidshjälpen till stadens befattningshafvare godkänna följande tilläggsbestämmelser att retroaktivt gälla från och med början af innevarande år:

Den med 15 % å lönen utgående krigstidshjälpen, hvilken enligt Stadsfullmäktiges beslut den 20 December 1917 skall för befattningshafvare, hvilka ej åtnjuta aflöningsförmåner in natura, utgå med minst 400 kronor, skall för befattningshafvare med endast bostadsförmån utgå med minst 350 kronor, för befattningshafvare med förmån af bostad jämte vedbrand eller vedbrand och lyse med minst 300 kronor och för befattningshafvare med allt fritt med minst 200 kronor,

äfvensom bemyndiga Drätselkammaren att af i 1918 års stat afsatt förslagsanslag utanordna till vederbörande befattningshafvare den ytterligare krigstidshjälp, som genom tilläggsbestämmelsen tillkomme desamma.

På yrkande af Herr Sundström godkände Stadsfullmäktige utan omröstning Drätselkammarens sålunda framställda förslag.

§ 60.

Ang. aftal om leverans till staden af ytterligare kraft från Kungl. Vattenfallsstyrelsen.

Med skrifvelse till Stadsfullmäktige den 21 innevarande Februari (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 23) hade Drätselkammaren öfverlämnat en framställning från Vatten- och Gasverksstyrelsen, däri styrelsen anhållit, att Stadsfullmäktige ville godkänna ett vid dess skrifvelse fogadt förslag till tilläggskontrakt mellan Kungl. Vattenfallsstyrelsen och staden angående leverans af s. k. öfverkraft samt uppdraga åt Vatten- och Gasverksstyrelsen att för staden underteckna kontraktet.

Efter föredragning häraf biföllo Stadsfullmäktige utan omröstning berörda af Drätselkammaren tillstyrkta framställning.

§ 61.

Ang. tillbyggnad af paviljongen å Östra holmen.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 21 innevarande Februari (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 24) hade Drätselkammaren anhållit, att Stadsfullmäktige ville anvisa ett förslagsanslag å 4,500 kronor ur det i 1918 års stat afsatta anslaget för oförutsedda behof för tillbyggnad och reparation af paviljongen å Östra holmen i enlighet med ett af stadsarkitekten uppgjordt förslag.

Stadsfullmäktige bifölllo på yrkande af Herr Sundström utan omröstning hvad Drätselkammaren sålunda föreslagit.

§ 62.

Ang. redogörelse från löneregleringsoch pensionskommittén.

I anledning af Stadsfullmäktiges beslut den 20 December 1917 att de af Stadsfullmäktige tillsatta kommittéerna borde hälst före den 1 Mars hvarje år till Stadsfullmäktige aflämna en kort redogörelse öfver sin verksamhet under det näst föregående året, hade Herr Fjellman såsom ordförande i löneregleringsoch pensionskommittén i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 22 innevarande Februari lämnat meddelande rörande behandlingen af den utredning, som blifvit åt kommitterade anförtrodd.

Efter föredragning af berörda skrifvelse beslöto Stadsfullmäktige lägga densamma till handlingarne.

§ 63.

Ang. lönetillägg åt stadsläkarne och anställande af ytterligare en hälsopolis.

En af Hälsovårdsnämnden i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 23 innevarande Februari gjord framställning om lönetillägg åt stadsläkarne och anställande af ytterligare en hälsopolis beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr vice ordföranden remittera till Drätselkammaren för utlåtande.

§ 64.

Ang. brädinklädning af ett varuskjul vid hamnen.

Drätselkammaren hade till Stadsfullmäktige öfverlämnat följande af Hamnstyrelsen gjorda framställning:

"Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Till Hamnstyrelsen har framförts det önskemål att genom stadens försorg det senast uppförda hamnskjulet å gamla hamnen måtte förses med afbalkningar för förvaring af lossade varor och så anordnade att de innebure säkerhet emot att häri förvarade varor skyddades för tillgrepp och har ifrågasatts lämpligheten af att förse hela skjulet med träväggar med förskjutbara dörrar.

Orsaken till den gjorda framställningen är att finna däri att på senaste tiden förekommit upprepade fall af tillgrepp af varor, som förvarats i det öppna skjulet, och ha dessa tillgrepp icke kunnat förhindras ens för det fall att varorna så godt som genast afhämtats af emottagarne.

Ändamålet med skjulets tillkomst var som bekant att få en tillfällig förvaringsplats för lossade varor under den tidrymd, som förflöte emellan lossning och afhämtning genom emottagarne af varorna, hvilket ändamål på senaste tiden äfventyrats genom den grasserande stöldepidemien, som förorsakat att såväl befälhafvarne å båtarne som lastemottagarne förklarat sig icke vara betjänade af skjulet i dess nuvarande öppna skick,

På uppdrag af Hamnstyrelsen har stadens byggnadschef beräknat kostnaderna för en brädinklädning af skjulet samt brädväggarnas förseende med skjutbara dörrar till 2,000 kronor, hvari ej inräknats kostnader för målning.

Då Hamnstyrelsen ansett att ett tillmötesgående af framställningen med hänsyn till tidsförhållandena bör vara af allmänt intresse får Hamnstyrelsen med biläggande af denna kostnadsberäkning och med meddelande att Hamnstyrelsen anser målning af väggarna f. n. obehöflig, hemställa

att Stadsfullmäktige ville anvisa ett förslagsanslag å 2,000 kronor att utgå för berörda arbeten af det i innevarande års stat upptagna förslagsanslaget.

Västerås den 18 Februari 1918.

På Hamnstyrelsens vägnar:
Axel Vilh. Nordin.

Ragnar Tenow."

Och hade Drätselkammaren i anledning af berörda framställning afgifvit följande utlåtande:

"Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Närlagda framställning från Hamnstyrelsen angående anslag för anordnande af ytterväggar i det senast uppförda hamnskjulet å passagerareångbåtshamnen får Drätselkammaren härmed öfverlämna och därvid för egen del anföra följande:

Drätselkammaren anser det för sin del olämpligt att vidtaga den af Hamnstyrelsen föreslagna åtgärden. Skjulet är nämligen endast afsett för rent tillfälliga upplag, där varorna kunna uppläggas i skydd mot regn till dess de af mottagarne afhämtas. Skulle skjulet förses med väggar komme säkerligen mottagarne ej att afhämta sina varor genast, utan låta dem kvarligga i skjulet längre eller kortare tid, medförande detta att, vid nästa båtlägenhet, liten eller ingen plats funnes kvar därstädes för med denna lägenhet inkommande varor.

Dessutom tjänstgör skjulet som ett lämpligt skydd vid dålig väderlek för väntande passagerare särskildt till båtarne till Hästholmarne.

Däremot torde behof förefinnas att inkläda en mindre del af skjulet med väggar, så att där kunna inom lås förvaras paketgods och mindre kolli, som ankommer med ångbåt; och har Drätselkammaren ansett lämpligt att för ändamålet en fjärdedel af skjulets utrymme tages i anspråk.

Kostnaden för detta arbete har beräknats till 800 kronor; och får Drätselkammaren för sin del tillstyrka, att Stadsfullmäktige måtte besluta

att för inklädning med väggar af en fjärdedel af hamnskjulet vid ångfartyget Västerås tilläggsplats anvisa förslagsvis 800 kronor af 1918 års förslagsanslag.

Västerås den 25 Februari 1918.

För Drätselkammaren:
Axel Sundström.

Ragnar Tenow."

Under öfverläggningen i ämnet yrkade dels Herr Sundström bifall till Drätselkammarens förslag och dels Herrar Zander och Nordin bifall till Hamnstyrelsens framställning; och beslöto Stadsfullmäktige vid framställning af proposition å dessa yrkanden utan omröstning bifalla Hamnstyrelsens förslag, hvadan alltså Stadsfullmäktige af 1918 års förslagsanslag anvisat ett belopp af förslagsvis 2,000 kronor för anordnande af ytterväggar i det senast uppförda hamnskjulet vid passagerareångbåtshamnen.

§ 65.

Ang. redogörelse från järnvägskommittén.

En från järnvägskommitterade inkommen skrifvelse af den 26 innevarande Februari med redogörelse öfver kommitténs verksamhet under nästlidet år föredrogs och lades till Stadsfullmäktiges handlingar.

§ 66.

Ang. redogörelse från fattiggårdskommittén.

Föredrogs och lades till handlingarne ett af Fattiggårdskommitterade i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 25 innevarande Februari lämnadt meddelande angående läget af frågan om nybyggnad af en fattiggård.

§ 67.

Ang. redogörelse från bostadsinspektionskommittén.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 27 innevarande Februari hade kommitterade för utredning om inrättande af bostadsinspektion och kommunal hyresförmedling lämnat redogörelse för sin verksamhet under nästlidet år, hvilken skrifvelse föredrogs och lades till handlingarne.

§ 68.

Ang. redogörelse från Tekniska skolans byggnadskommitté.

Föredrogs och lades till Stadsfullmäktiges handlingar en från Byggnadskommitterade för tekniska skolan i skrifvelse till Stadsfullmäktige denna dag afgifven redogörelse öfver kommitténs verksamhet under år 1918.

§ 69.

Ang. redogörelse från stadsplanekommittén.

En från stadsplanekommitterade inkommen skrifvelse denna dag med redogörelse öfver kommitténs verksamhet under sistlidne år föredrogs och lades till Stadsfullmäktiges handlingar.

§ 70.

Ang. anordnande af ytterligare kolonträdgårdar.

Frambar Herr Abel Carlsson en af honom och Herr Söder undertecknad motion med förslag angående utredning om anordnande af ytterligare koloniträdgårdar; och blef samma motion efter föredragning på yrkande af Herr Abel Carlsson remitterad till Drätselkammaren för utlåtande.

§ 71.

Ang. val af en ledamot i Drätselkammaren.

Sedan Stadsfullmäktige den 31 nästlidne Januari till Beredningsutskottet för nytt förslags afgifvande återremitterat frågan om val af en ledamot i Drät-

selkammaren efter Ingeniören Gustaf Andersson hade Beredningsutskottet nu i skrifvelse till Stadsfullmäktige denna dag föreslagit att härtill måtte utses Ingeniören Paul Andersson.

Efter anmälan häraf valde Stadsfullmäktige med acklamation till ledamot af Drätselkammaren för tiden intill utgången af år 1919 Ingeniören Paul Andersson.

Ang. val af en ledamot i kommittén angående Mälarens öppnande för den större sjöfarten.

§ 72.

Till ledamot i kommittén för bevakande af stadens intressen i frågan om Mälarens öppnande för den större sjöfarten efter Ingeniören Gustaf Andersson, hvilken aflidit, utsågs med acklamation enligt Beredningsutskottets förslag Direktören A. Lindén.

Ang. val af en ledamot i Spårvägskommittén.

§ 73.

Jämlikt Beredningsutskottets förslag valde Stadsfullmäktige i anledning af den uppkomna ledigheten efter aflidne Ingeniören Gustaf Andersson till ledamot i kommittén för utredning angående anläggande af spårvägar i Västerås med acklamation Kaptenen i Väg- och Vattenbyggnadskåren B. Delin.

Ang. val af en suppleant i Saluhallskommittén.

§ 74.

Till suppleant i Saluhallskommittén efter aflidne Ingeniören G. Andersson utsågo Stadsfullmäktige med acklamation enligt Beredningsutskottets förslag Muraren G. Dahlfors.

Ang. val af en suppleant i Hamnstyrelsen för Strömsholms våg.

§ 75.

Valdes till suppleant i Hamnstyrelsen för Strömsholms våg efter aflidne Ingeniören Gustaf Andersson enligt Beredningsutskottets förslag med acklamation för tiden intill utgången af år 1919 Ingeniören Paul Andersson.

Ang. val af en suppleant i Järnvägskommittén.

§ 76.

Utsågs till suppleant i kommittén för utredning angående nya järnvägsförbindelser med staden efter aflidne Ingeniören Gustaf Andersson enligt Beredningsutskottets förslag med acklamation Kaptenen i Väg- och Vattenbyggnadskåren B. Delin.

Ang. val af ledamöter och suppleanter i pensionsdistrikten för förra S:t Ilians och Lundby socknar.

§ 77.

Under förutsättning att Stadsfullmäktiges framställning till Konungens Befallningshafvande i länet därom, att hvardera af de inkorporerade socknarne S:t Ilian och Lundby måtte bilda särskildt pensionsdistrikt företogs val af ledamöter i pensionsnämnderna för dessa distrikt och utsågos härvid med acklamation enligt af Beredningsutskottet afgifvet förslag:

I pensionsnämnden för förutvarande Lundby sockens pensionsdistrikt:

till ledamöter Fjärdingsmannen A. F. Törn i Tönsta, Landtbrukaren J. O. Linderborg i Kanik-Lundby, Slaktaren C. A. Svanberg i Hälleborg och Landtbrukaren Arvid Engström i Bärby och till suppleanter Fru Elna Vretlund i

Boda, Landtbrukaren C. A. Falk i Krista, Snickaren A. V. Ramström i Västra Förstaden och Kyrkovärden Per Johan Nordin i Skälby,

samt i pensionsnämnden för förutvarande S:t Ilians sockens pensionsdistriktet:

till ledamöter Fjärdingsmannen G. Vallin, Jakobsberg, Förrådsförmannen Carl Johan Mällbin, Jakobsberg, Landtbrukaren Anton Pettersson i Gryta och Lägenhetsägaren Gust. Skogman, Jakobsberg, och till suppleanter Grundläggaren J. A. Löfgren, Jakobsberg, Vaktmästaren K. Blomkvist, Jakobsberg, Snickaren Oskar Blomkvist, Jakobsberg, och f. Arrendatorn Albin Karlsson, Jakobsberg, ägande suppleanterna att inträda vid förfall för hvar och en af de ordinarie ledamöterna i den ordning ledamöter och suppleanter här blifvit nämnda; och skulle valet afse tiden intill utgången af år 1921, med skyldighet för halfva antalet ledamöter i hvardera nämnden samt suppleanterna för dem att efter lottning afgå vid 1919 års utgång.

§ 78.

Ang. val af ledamöter i Folkskolestyrelsen.

Sedan Stadsfullmäktige den 31 nästlidne Januari gifvit Beredningsutskottet i uppdrag att upprätta förslag angående val af två nya ledamöter i Folkskolestyrelsen utsågo Stadsfullmäktige nu till ledamöter i styrelsen för tiden intill 1921 års utgång med acklamation enligt Beredningsutskottets förslag Landtbrukaren Arvid Engström i Bärby och Länsträdgårdsmästaren Viktor Larsson i Jakobsberg med föreskrift att den ene af de sålunda valda ledamöterna vore skyldig efter lottning afgå vid 1919 års utgång.

Härjämte beslöto Stadsfullmäktige enligt Beredningsutskottets förslag utse ytterligare en suppleant i Folkskolestyrelsen och utsågs härtill för tiden intill 1921 års utgång Förrådsförmannen Carl Johan Mällbin i Jakobsberg.

§ 79.

Ang. val af ledamot i kommissionen för utredning af frågan om seglation å Mälaren under vintern.

Till stadens ombud i kommissionen för utredning om seglation å Mälaren under vintern efter aflidne Ingeniören G. Andersson utsågs med acklamation Direktören A. Lindén.

In fidem

Teofil Öberg.

Justeradt den 5 Mars 1918.

Max. Schenström.

Axel Hammer. **Abel Carlsson.**

Offentligen uppläst den 5 Mars 1918, betygar

Ex officio:

Teofil Öberg.

Stadsfullmäktiges protokoll.

Den 11 Mars 1918.

Närvarande: Ordföranden Herr Häradshöfdingen Max. Schenström, vice ordföranden Herr Domprosten Fr. Fåhræus samt Herrar Fjellman, Uggla, Sundström, Edv. Karlsson, Oest, Nordin, Danielsson, John Svensson, Hedin, Larsson, Zander, Huggare, Bäckman, Råberg, Vennberg, Falk, Fru Nina Andersson, Kättström, Jansson, Pers, Hedberg, Dahlfors, Keijser, Ahlin, Håkanson, Nissen, C. J. Svensson, Joh. Andersson, Spjut, Enblom, Vestholm, Fröier, Pettersson, Hammer, Sabel, Robsahm, Lundberg och Söder.

Frånvarande med godkändt förfall voro Herrar Johansson, Tersmeden, Erik Andersson, Edström, Lindén, Alb. Andersson och Abel Carlsson.

Närvarande å Magistratens vägnar: Herr Borgmästaren John Karlsson.

§ 80.

Ang. fråga om förvärf af Johannisbergs egendom för djuphamnsanläggningen.

Sedan ordföranden meddelat, att han på framställning af Drätselkammarens ordförande kallat Stadsfullmäktige till detta sammanträde för behandling af ett förslag från Drätselkammaren angående förvärf af Johannisbergs egendom för den blifvande djuphamnsanläggningen i Västerås, hvilket ärende vore af brådskande art, föredrogs följande från Drätselkammaren inkomna skrivelse i ärendet:

"Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Det torde vara för Stadsfullmäktige kändt, att en del intresserade personer beslutat undersöka möjligheten af att från början utföra den djuphamnsanläggning i Västerås, som staden åtagit sig hafva fullbordad vid den tidpunkt, då Södertälje kanals ombyggnad och uppränsningen af farleden till Västerås blifvit fullbordade, efter ett större program än hvad tidigare varit afsedt och som betingades endast med hänsyn till stadens berörda åtagande och till möjligheten för staden att ensam utföra densamma, samt att för detta ändamål ifrågasatts bildandet af ett aktiebolag, i hvilket staden gifvetvis skulle ingå som

största delägare, men hvari dessutom aktieteckning skulle kunna påräknas af tilltänkta trafikanter, hvarigenom skulle vinnas fördelen af att ett större kapital genast blefve tillgängligt för anläggningens utförande, hvarjämte dessa trafikanter genom sitt delägareskap i företaget skulle få ett större intresse af att tillföra hamnen ökad trafik. De större trafikanter, hvilka sålunda böra kunna påräknas som delägare i ett sådant bolag, äro de storindustriella företagen i Västerås och närliggande bergslager äfvensom kommunikationsverk, hvilka beröra Västerås hamn direkt eller indirekt.

De personer, som velat sätta sig i spetsen för ett dylikt företag och upprättat stiftelseurkund för ett ifrågasatt aktiebolag, hafva jämväl beslutat ingå till Kungl. Maj:t med underdånig framställning om inköp för bolagets räkning, om det kommer till stånd, af egendomen Johannisberg eller större del af densamma.

Det har emellertid under hand meddelats, att statsmakterna tilläfventyrs skulle vara mera villiga att försälja egendomen till staden än till ett sådant bolag.

Drätselkammaren, som ännu icke är beredd att yttra sig, huruvida staden bör intressera sig för det här angifna djuphamnsbolagets tillkomst, hvilken tvifvelsutan är helt beroende af stadens medverkan i företaget, men som anser det vara af stor fördel om egendomen Johannisberg kan förvärfvas för djuphamnsanläggningen, vare sig denna kommer att utföras af staden själf eller af ett bolag som det ifrågasatta, åt hvilket staden i så fall skall tillhandahålla erforderliga markområden af ifrågavarande egendom, om staden kan förvärfva densamma, får härmed föreslå:

att Stadsfullmäktige måtte ingå till Kungl. Maj:t med underdånig framställning om inköp af egendomen Johannisberg eller del däraf för tillgodoseende af den blifvande djuphamnens behof af strand- och markområden i enlighet med bifogade skrifvelseförslag.

Västerås den 9 Mars 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

Axel Sundström.

Theofil Öberg."

Äfvensom därvid fogade skrifvelseförslag, så lydande:

"Till Konungen.

Stadsfullmäktige i Västerås hafva vid den förberedande behandlingen af frågan rörande ombyggnad af Södertälje kanal i skrifvelse till Eders Kungl. Maj:t förklarat sig villiga tillförbinda Västerås stad att inom den tid, då Södertälje kanals ombyggnad blifvit fullbordad för ett seglationsdjup af 5,5 meter och farleden genom Mälaren upp till Västerås blifvit uppränsad för samma seglationsdjup hafva på stadens bekostnad anordnat med järnvägsförbindelse försedda kajer för 5,5 meter djupgående fartyg.

Sedan staden i afbidan på slutförandet af den därefter igångsatta utredningen af stadens djuphamnsfråga förskaffat sig ett lämpligt beläget område för det första utbyggandet af en djuphamn, har under den senaste tiden framförts det förslaget, att ifrågavarande anläggning skulle redan från början med

hänsyn till de större trafikintressen, som förväntades kunna anknytas till densamma, utföras efter ett större program än som tidigare varit afsedt.

Enligt ett af Västerås stads byggnadschef Kaptenen Gösta Smitt uppgjordt preliminärt förslag till hamnanläggningens utförande, hvaraf kopia bifogas, skulle denna förläggas å markområden, som ägas dels af Västerås stad och dels af Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget. Men byggnadsplanen sträcker sig äfven öfver en del af den Kungl. Maj:t och Kronan tillhöriga egendomen Johannisbergs kungsladugård i Lundby socken, hvilken socken från och med innevarande år är införlifvad med Västerås stad.

Själfva hamnanläggningen kommer visserligen ej att beröra mer än en mindre del af egendomen, men då det, vid det förhållandet, att hamnanläggningar som sådana, enligt hvad erfarenheten här i landet gifvit vid handen, icke äro någon vinstgifvande affär, är en nödvändig förutsättning för hamnbyggnadsföretagets realiserande, att hamnens ägare har möjlighet att äfven i andra hand draga nytta af hamnanläggningen i ekonomiskt hänseende, i hvilket afseende fordras tillgång till tillräckliga utrymmen intill hamnanläggningen för upplagsplatser, magasins- och förrådsbyggnader samt industriella anläggningar äfvensom för arbetarebostäder, samt då af de närmare den egentliga staden belägna områdena endast den mark, som ligger söder om järnvägen, är lämplig att tagas i anspråk för upplags- och magasinstomter samt industriella anläggningar, måste planen för ordnande af områdena för dylika anläggningar med anslutning till hamnen omfatta äfven afsevärda delar af Johannisbergs egendom. Särskildt skulle dessa inom Johannisberg fallande områden såsom mera aflägset belägna och mindre värdefulla väl lämpa sig för upplag af sådana varor — framförallt trävaror — som kräfva stora utrymmen i förhållande till sitt värde. Då härtill kommer, att kronoegendomens åbyggnader hafva sådant läge, att de efter hamnens fulla utbyggande knappast kunna bibehållas på sin nuvarande plats samt då Johannisbergs södra gräns sammanfaller med gränsen för stadens jurisdiktionsområde, har det synts Stadsfullmäktige lämpligast, om hela kronoegendomen kunde förvärfvas för ofvanberörda ändamål.

Oaktadt det ligger i sakens natur, att hela hamnbyggnadsprojektet ej kan genomföras på en gång, hvadan alltså någon afsevärd del af Johannisberg icke åtminstone genast skulle behöfva tagas i anspråk för företaget, är det dock redan vid företagets planerande nödvändigt att veta, huruvida företaget kan räkna med ett förvärf af egendomen eller en del af densamma, enär det är af synnerlig betydelse att kunna visa de blifvande trafikanterna och de industrier, som kunna hafva intresse af att göra anläggningar i hamnens närhet, hvilka fördelar och utvecklingsmöjligheter, hamnen i olika hänseenden kan erbjuda.

En förutsättning för inköp af Johannisberg för ifrågavarande ändamål är äfven, att priset på egendomen blir rimligt. Så vanskligt i ekonomiskt hänseende detta företag, som i stor utsträckning måste planeras endast efter mer eller mindre tillförlitliga sannolikhetsberäkningar i afseende på trafik m. m., uppenbarligen måste vara, vore det att bereda företaget onödiga svårigheter, om ett allt för högt pris på egendomen skulle omöjliggöra dess förvärfvande eller binda ett allt för stort kapital vid jordförvärfvet. Det är Stadsfullmäktiges förhoppning, att statsmakterna, särskildt i betraktande af det statsintresse, som äfven måste anses ligga i utvecklingen af Västerås hamn, då ju staten är ägare till Södertälje kanal, måtte behjärta äfven denna sida af saken och icke lägga

hinder i vägen för hamnens utveckling genom ett allt för högt pris på ifrågavarande egendom.

Det är Stadsfullmäktige bekant, att ett antal för förevarande fråga intresserade personer dels här ifrån samhället och dels representerande de industriella- och trafikintressen, som kunna anknytas till hamnanläggningen, planerat ett aktiebolag, som skulle utföra hamnanläggningen och drifva verksamheten därstädes, äfvensom att dessa personer beslutat hos Eders Kungl. Maj:t göra framställning om förvärf af egendomen Johannisberg. I detta bolag skulle utom staden, hvilken tänktes blifva den störste delägaren, ingå som delägare blifvande större trafikanter i hamnen. Emellertid hafva Stadsfullmäktige ännu icke tagit ståndpunkt till frågan, huruvida en sådan form för företagets realiserande bör anses från stadens synpunkt lämplig, och utan stadens medverkan lärer icke ett dylikt bolag kunna komma till stånd. Och vidare har det synts kunna ifrågasättas, om icke statsmakterna hellre skulle vilja sälja egendomen till stadskommunen än till nämnda bolag.

Därför hafva Stadsfullmäktige beslutat äfven för stadens vidkommande göra framställning om egendomens förvärfvande.

Skulle, under förutsättning att ifrågavarande hamnbyggnadsföretag kommer att under stadens medverkan realiseras genom ett aktiebolag, staten på grund af sitt intresse för utvecklingen af sjöfarten på Mälaren vilja gå in som delägare i bolaget med värdet af Johannisbergs egendom eller den del däraf, som anses böra afstås för företaget, har Västerås stad intet att erinra häremot och torde äfven öfriga intressenter häri endast se en fördel för företaget, men synes dock denna fråga ej böra förknippas med försäljningsfrågan, enär det är synnerligen angeläget, att denna senare blir så snart som möjligt afgjord.

Då det ligger i sakens natur, att hela hamnbyggnadsprojektet ej kan genomföras på en gång, utan utbyggnaden kommer att ske under en längre tid med början från stadssidan, skulle ett eventuellt förvärf af Johannisberg icke på åtskilliga år behöfva rubba där nu bestående förhållanden. Men det är dock nödvändigt för företaget att veta, huruvida företaget kan räkna med ett förvärf af egendomen eller en del af densamma. Staden å sin sida måste naturligtvis vara beredd att åtaga sig alla de förpliktelser till egendomens arrendator, som kunna följa af ett förvärf af egendomen.

Under uttryckligt framhållande af att staden och det ifrågasatta bolaget icke få anses representera olika rivaliserande intressen, utan att de båda framställningarne syfta till samma mål samt att, därest det ifrågasatta bolaget under stadens medverkan kommer till stånd, staden är beredd att tillhandahålla bolaget de markområden, som bolaget kan behöfva för sin verksamhet och sålunda äfven af Johannisbergs egendom, om denna kan förvärfvas åt staden, få Stadsfullmäktige med stöd af det ofvan anförda i underdånighet hemställa:

att Eders Kungl. Maj:t täcktes redan till innevarande års riksdag ingå med nådig proposition därom, att kronoegendomen Johannisberg i förutvarande Lundby socken, numera Västerås stad, måtte få försäljas till Västerås stad antingen i dess helhet, eller om detta icke kan bifallas, till den del af egendomen, som ligger norr och öster om en å bifogade karta streckad röd linje.

Västerås den 11 Mars 1918."

Under öfverläggningen härom yrkade dels Herr Sundström bifall till Drätselkammarens förslag, dels ock Herr Uggla med instämmande af Herr Larsson bifall till samma förslag, dock att framställningen skulle afse Johannisbergs egendom med underlydande samt att det måtte uppdragas åt Drätselkammaren att med ledning af den förda diskussionen och efter förnyadt öfvervägande affatta skrifvelsen till Kungl. Maj:t, hvilken sedermera skulle expedieras å Stadsfullmäktiges vägnar med underskrift af Stadsfullmäktiges ordförande och kontrasignation af sekreteraren.

Efter slutad öfverläggning framställdes proposition å de sålunda gjorda yrkandena, hvarvid Stadsfullmäktige utan omröstning fattade beslut i ärendet i öfverensstämmelse med Herr Ugglas yrkande.

In fidem:

Theofil Öberg.

Justeradt den 27 Mars 1918.

Max. Schenström.

Stadsfullmäktiges protokoll.

Den 27 Mars 1918.

Närvarande: Ordföranden Herr Häradshöfdingen Max. Schenström, vice ordföranden Herr Domprosten Fr. Fåhræus samt Herrar Fjellman, Uggla, Johansson, Sundström, Edv. Karlsson, Oest, Nordin, Tersmeden, E. Andersson, Johan Svensson, Hedin, Larsson, Zander, Huggare, Bäckman, Råberg. Vennberg, Falk, Fru Nina Andersson, Herrar Kättström, Jonsson, Pers, Lindén, Hedberg, Dahlfors, Keijser, Håkanson, Nissen, Alb. Andersson, Johan Andersson, Spjut, Enblom, Vestholm, Pettersson, Hammer, Abel Carlsson, Sabel, Robsahm, Lundberg och Söder.

Frånvarande med godkändt förfall voro Herrar Danielsson, Edström, Ahlin, C. J. Svensson och Fröier.

Närvarande å Magistratens vägnar: Herr Borgmästaren John Karlsson.

§ 81.

Justering.

Upplästes och justerades protokollet vid Stadsfullmäktiges sammanträde den 11 innevarande Mars.

§ 82.

Justeringsmän.

Uppdrogs åt Herrar Pettersson och Vestholm att jämte Herr ordföranden justera dagens protokoll.

§ 83.

Stadsfullmäktigeledamot.

Sedan Stadsfullmäktige hos Magistraten anmält, att ur Stadsfullmäktige afgått Ingeniören Gustaf Andersson, hade Magistraten till Stadsfullmäktige öfverlämnat utdrag af sitt protokoll af denna dag, utvisande att Magistraten i anledning af berörda anmälan verkställt röstsammanräkning för utseende af efterträdare åt Ingeniören Gustaf Andersson, hvarvid befunnits att på valsedlarne icke funnes namn på någon, som kunde träda som ledamot i den afgångnes ställe, i det samtliga förekommande redan vore till stadsfullmäktige valda, i

följd hvaraf Magistraten förklarade, att jämlikt 28 § 3 mom. i Kungl. Förordningen den 21 Mars 1862 om kommunalstyrelse i stad, sådant detta lagrum lydde enligt lag den 13 Juni 1913, platsen efter Ingeniör Andersson skulle stå obesatt intill utgången af år 1918, hvilket skulle här antecknas.

§ 84.

Ang. yttrande om Hofmarskalken Ch. H. Mörners mantalsskrifningsort.

Genom resolution den 6 innevarande Mars hade Magistraten anmodat Stadsfullmäktige afgifva yttrande i fråga om Hofmarskalken Christer Hampus Mörners rätta mantalskrifningsort.

Stadsfullmäktige beslöto uppdraga åt Drätselkammaren att å Stadsfullmäktiges vägnar afgifva yttrande i ärendet.

§ 85.

Ang. Folkskolestyrelsens sammansättning.

Antecknades, att Domkapitlet i Västerås enligt till Stadsfullmäktige öfverlämnadt utdrag af dess protokoll för den 27 nästlidne Februari i anledning af Stadsfullmäktiges beslut den 31 Januari 1918 om ökadt antal ledamöter i Folkskolestyrelsen i följd af inkorporeringen af Lundby och S:t Ilians socknar beslutat bestämma, att en ledamot i Folkskolestyrelsen skulle utses af S:t Ilians församlings kyrkostämma och en ledamot af kyrkostämman i Lundby församling, hvarjämte en suppleant finge för hvardera församlingen utses.

§ 86.

Badhusstyrelsens årsberättelse för 1917.

Föredrogs och lades till handlingarna till Stadsfullmäktige inkommen berättelse från Badhusstyrelsen öfver verksamheten vid stadens varmbadhus under år 1917 (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 25).

§ 87.

Ang. arvode åt vice värd för barackerna.

Genom utdrag af sitt protokoll för den 29 sistlidne Januari hade Fattigvårdsstyrelsen, som beslutat tillsätta en vice värd för den af styrelsen öfvertagna baracken Katrinelund N:o 16, jämväl beslutat ingå till Stadsfullmäktige med ansökan om att årliga arvodet till vice värden måtte fastställas att utgå med 300 kronor i stället för 100 kronor, som för närvarande betalades för dylik syssla.

Efter föredragning häraf yrkades dels af Herr Sundström, som ansåg, att ifrågavarande angelägenhet vore en förvaltningsåtgärd, som Fattigvårdssyrelsen själf vore befogad att afgöra och att använda erforderliga medel för ändamålet af det förslagsanslag, som ställts till Fattigvårdsstyrelsens förfogande, att framställningen icke skulle till någon Stadsfullmäktiges åtgärd föranleda, dels Herr vice ordföranden, att ärendet måtte remitteras till Drätselkammaren för utlåtande, dels ock Herr Uggla, att Stadsfullmäktige måtte omedelbart företaga ärendet till afgörande och därvid bifalla Fattigvårdsstyrelsens framställning.

Efter öfverläggningens slut framställdes proposition å de sålunda gjorda yrkandena, hvarvid och sedan Stadsfullmäktige till en början beslutat med afslag å remissyrkandet genast företaga ärendet till afgörande, Stadsfullmäktige utan omröstning biföllo Herr Sundströms yrkande.

§ 88.

Ang. val inom fattigvårdsstyrelsen.

På framställning af Fattigvårdsstyrelsen beslöto Stadsfullmäktige entlediga vice distriktschefen i styrelsens tredje fattigvårdsdistrikt, Järnhandlaren Axel Olsson, från berörda uppdrag, hvarjämte med acklamation till vice distriktschef i den afgångnes ställe till utgången af innevarande år valdes vårdaren i distriktet, Rättaren C. E. Karlsson, samt till vårdare efter Herr Karlsson i samma distrikt intill utgången af år 1921 Förmannen Carl Joh. Eklund.

§ 89.

Ang. meddelande från K. Socialstyrelsen.

Föredrogs och lades till handlingarne en från Kungl. Socialstyrelsen inkommen skrifvelse, hvarmed öfversänts två exemplar af den femte publikationen i den serie af lokalmonografier, som på grundval af 1913—1914 års lefnadskostnadsundersökning vore under utarbetning inom styrelsen.

§ 90.

Ang. förhöjd pension åt f. Stadsfiskalen A. Westerling.

En genom Magistratens resolution den 18 innevarande Mars till Stadsfullmäktige för besluts fattande öfverlämnad framställning från f. Stadsfiskalen Aug. Westerling om förhöjd pension beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr vice ordföranden remittera till Drätselkammaren för utlåtande.

§ 91.

Ang. ny valkretsindelning för stadsfullmäktigeval.

Sedan Stadsfullmäktige den 31 Januari innevarande år för utlåtande till Beredningsutskottet öfverlämnat Magistratens förslag angående ny valkretsindelning af staden för stadsfullmäktigeval i anledning af S:t Ilians och Lundby socknars inkorporering med staden, hade Beredningsutskottet i afgifvet utlåtande den 28 nästlidne Februari (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 26) hemställt om bifall till Magistratens förslag, att den södra valkretsen skulle utom af sina nuvarande områden bestå af förra S:t Ilians sockens västra del och hela Lundby socken samt att till norra valkretsen skulle läggas S:t Ilians sockens östra del.

Efter föredragning häraf godkände Stadsfullmäktige hvad Magistraten sålunda föreslagit och Beredningsutskottet tillstyrkt.

§ 92.

Ang. ändrad taxa för af stadsingeniören verkställda förrättningar.

Med skrifvelse till Stadsfullmäktige den 16 innevarande Mars (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 27) hade Byggnadsnämnden öfverlämnat ett af stadsingeniören uppgjordt förslag till ny taxa å arvoden för förättningar af stadsingeniören i Västerås med hemställan, att Stadsfullmäktige måtte för sin del antaga samma taxa.

Efter föredragning häraf godkände Stadsfullmäktige utan omröstning hvad Byggnadsnämnden sålunda föreslagit; och hade Stadsfullmäktige alltså för sin del till efterrättelse antagit följande *taxa å arvode för förrättningar af stadsingeniören i Västerås:*

1:o) för mätning då ytan icke öfverstiger 500 kv.-m. .... 15 kr.
" " " " öfverstiger 500 men ej 1,000 kv.-m. 20 "
" " " " " 1,000 " " 5,000 kv.-m.,
utöfver sistnämnda belopp, f. hvarje påbörjadt 100-tal kv.-m. 1 "
för mätning då ytan uppgår till större areal utöfver sistnämnda belopp, för hvarje påbörjadt 100-tal kv.-m. .... 75 öre
2:o) för karta då ytan icke öfverstiger 500 kv.-m. .... 10 kr.
" " " " öfverstiger 500 men ej 1,000 kv.-m. ... 15 "
" " " " " 1,000 " " 5,000 kv.-m., utöfver sistnämnda belopp, för hvarje påbörjadt 100-tal kv.-m. 1 "
för karta då ytan uppgår till större areal utöfver sistnämnda belopp, för hvarje påbörjadt 100-tal kv.-m. ...... 75 öre
3:o) för mätningsattest eller förrättningsprotokoll .... 5 kr.
4:o) " renovation eller kopia af karta hälften mot afgifter för ny karta.
5:o) " afskrift af mätningsattest eller förrättningsprotokoll .. 2 kr.
6:o) " granskn. af äldre karta m. bevis om dess användbarhet 5 "
7:o) Förslag till tomtindelning eller tomtreglering skall innefatta jämväl tomtkarta; och betalas härför 50 % högre än afgifterna för tomtmätning respektive tomtkarta.
8:o) för gränsutstakning .... 10—20 kr.
9:o) " afvägning .... 5—25 "
10:o) " kopia (ljuskopia) .... 2—10 "
11:o) " utstakning af byggnad .... 5—20 "
12:o) " öfriga under ofvanstående ej hänförliga mätnings- och kartarbeten m. fl. förrättningar betalas enl. Byggnadsnämndens beslut.
13:o) I händelse sökanden ej åtnöjes med det af vederbörande förrättningsman debiterade arvode, skall detsamma bestämmas af Byggnadsnämnden.
14:o) Handtlangningskostnader och kostnader för gränsmärken ingå uti förestående afgifter.

§ 93.

Ang. uppförande af gångbro öfver Svartån vid Hofdesta.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 14 innevarande Mars (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 28) hade Drätselkammaren på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige ville anvisa ett förslagsanslag å 2,000 kronor att utgå af i innevarande års stat upptaget förslagsanslag för iståndsättande af gångbron öfver Svartån midtför Rosenlunds skolhus.

På yrkande af Herr Sundström biföllo Stadsfullmäktige efter föredragning häraf utan omröstning Drätselkammarens hemställan.

§ 94.

Ang. antal understöd ur Sundinska understödsfonderna.

I enlighet med af Drätselkammaren i skrifvelse den 14 innevarande Mars framställdt förslag beslöto Stadsfullmäktige, att understöden för innevarande år ur Sundinska understödsfonderna för dels pauvres honteux och medelklassen och dels arbetsklassen, hvilka understöd skulle utgöra 150 kronor till understödstagare af pauvres honteux och medelklassen samt 75 kronor till understödstagare af arbetsklassen, skulle vara tio för hvardera klassen.

§ 95.

Ang. lönetillägg åt stadsläkarne o. anställande af ytterligare en hälsopolis.

Sedan Stadsfullmäktige den 28 nästlidne Februari till Drätselkammaren för utlåtande remitterat Hälsovårdsnämndens begäran om anslag till löneförbättring för stadsläkarne samt anställande af ytterligare en hälsopolis, hade Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 14 innevarande Mars (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 29) på anförda skäl föreslagit, att Stadsfullmäktige ville af i innevarande års stat upptaget förslagsanslag anvisa dels ett belopp af 2,500 kronor pr år, fördeladt med 1,500 kronor å förste stadsläkaren och 1,000 kronor å andre stadsläkaren att af dem månadsvis från detta års början tillsvidare uppbäras såsom ersättning för ökade göromål i anledning af S:t Ilians och Lundby socknars inkorporering med Västerås stad, dels ock erforderligt belopp för anställande af ytterligare en hälsopolis med fastställd begynnelselön jämte prov. lönetillägg och krigstidshjälp att utgå från tidpunkten för befattningens tillträdande.

Efter föredragning af handlingarne i ärendet och sedan Herr Sundström yrkat bifall till Drätselkammarens hemställan, beslöto Stadsfullmäktige vid framställd proposition å Hälsovårdsnämndens och Drätselkammarens i ärendet framställda förslag utan omröstning godkänna Drätselkammarens framställning.

§ 96.

Ang. anslag till ledningar till kv. Julius, Jörgen och Oscaria.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 14 innevarande Mars (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 30) hade Drätselkammaren med öfverlämnande af en framställning i ämnet från Vatten- och Gasverksstyrelsen på anförda skäl föreslagit, att Stadsfullmäktige ville dels af lånemedel anvisa 7,000 kronor för utsträckande af vatten-, gas- och afloppsledningar till kvarteren Julius och Jörgen samt 12,000 kronor för enahanda anläggning till kvarteret Oscaria, dels ock af tillgängliga medel vid de tekniska verken för sistnämnda ledningsarbeten anvisa 2,000 kronor, hvilket belopp sedermera skulle återgäldas såsom anslutningsafgift till dessa ledningar.

Efter föredragning häraf godkände Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Sundström utan omröstning hvad Drätselkammaren sålunda föreslagit.

§ 97.

Ang. reparation af en kran vid hamnen.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 14 innevarande Mars (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 31) hade Drätselkammaren på anförda skäl och med öfverlämnande af en framställning i ämnet från Hamnstyrelsen föreslagit, att Stadsfullmäktige ville anvisa ett belopp af förslagsvis 5,300 kronor att utgå af hamnmedel för iståndsättande af den fasta hamnkranen å gamla hamnkajen, på sätt i skrifvelsen närmare angifvits.

Stadsfullmäktige biföllo efter föredragning häraf på yrkande af Herr Sundström utan omröstning Drätselkammarens förslag.

§ 98.

Ang. ändring i stadsplanen genom vidgning af Smedjegatan mellan Stora torget och Vasagatan.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 21 innevarande Mars hade Drätselkammaren på anförda skäl föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte besluta att för sin del antaga sådan ändring i stadsplanen för Västerås, att Smedjegatan i dess sträckning mellan Vasagatan fram till Stora torget vidgades från nuvarande enligt gällande stadsplan fastställd bredd till en bredd af minst 12 meter och med denna vidgning förlagd på gatans norra sida.

Efter föredragning häraf beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Sundström i enlighet med hvad Drätselkammaren föreslagit preliminärt antaga den af Drätselkammaren föreslagna ändringen i stadsplanen, hvarjämte Stadsfullmäktiges beslut skulle öfverlämnas till Byggnadsnämnden i och för de åtgärder, som för genomförande af den sålunda beslutade stadsplaneändringen vore erforderliga.

§ 99.

Ang. försäljning af stadens gamla mudderverk.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 21 innevarande Mars hade Drätselkammaren, med förmälan, att anbud afgifvits å stadens gamla mudderverk, hvarigenom för detsamma erbjudits en köpeskilling af 10,000 kronor och att Drätselkammaren för sin del antagit anbudet, gjort anmälan om förhållandet till Stadsfullmäktige med anhållan om stadsfullmäktiges godkännande af den vidtagna åtgärden, hvarjämte Drätselkammaren anmärkt, att för försäljningen inflytande medel lämpligen borde användas såsom bidrag till kostnaden för den beslutade reparationen och omändringen af det nyinköpta mudderverket Framåt.

Efter föredragning häraf biföllo Stadsfullmäktige utan omröstning på yrkande af Herr Sundström Drätselkammarens framställning.

§ 100.

Ang. förskott till Lifsmedelsnämnden.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 22 innevarande Mars hade stadens Lifsmedelsnämnd, med öfverlämnande af tablåer, utvisande disponeringen af de för Nämndens handelsverksamhet beviljade förskottsanslag och af de vid försäljning af salt fläsk hitintills influtna medel, då afsevärda partier kålrötter för lagring och färskt kött för nedsaltning måste inköpas, anhållit, att Stadsfullmäktige ville ytterligare ställa till Nämndens förfogande för dess lagringsverksamhet ett förskottsanslag å 100,000 kronor.

Efter föredragning häraf yrkade dels Herr Abel Carlsson bifall till Lifsmedelsnämndens framställning med uppdrag åt Drätselkammaren att utanordna förskottsanslaget, dels ock Herr Sundström att framställningen måtte remitteras till Drätselkammaren för utlåtande och att Stadsfullmäktige samtidigt måtte uppdraga åt Drätselkammaren att till dess Stadsfullmäktige fattat beslut i anledning af framställningen förskottera de belopp, hvaraf Lifsmedelsnämnden för sin verksamhet vore i behof.

Efter slutad öfverläggning framställdes proposition å de sålunda gjorda yrkandena och biföllo Stadsfullmäktige härvid Herr Sundströms förslag.

§ 101.

Med skrifvelse den 25 och resolution den 26 innevarande Mars hade Magistraten med eget yttrande till Stadsfullmäktige för besluts fattande öfverlämnat framställningen från polispersonalen och exekutionsbetjänterna angående ytterligare krigstidstillägg för innevarande år. *Ang. ytterligare krigstidshjälp åt stadens befattningshafvare.*

Stadsfullmäktige beslöto på yrkande af Herrar Larsson och vice ordföranden remittera nämnda framställningar till Drätselkammaren för utlåtande, hvarvid Drätselkammaren skulle i sammanhang därmed undersöka möjligheten och lämpligheten af en ökning i allmänhet af krigstidstillägget för stadens samtliga befattningshafvare.

§ 102.

En från Magistraten inkommen framställning denna dag därom att Stadsfullmäktige ville för innevarande år från och med den 1 April ställa ett anslag för ett tillfälligt skrifbiträde åt brottmålsrådmannen utaf 900 kronor, beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr vice ordföranden remittera till Drätselkammaren för utlåtande. *Ang. anslag till skrifbiträde åt brottmålsrådmannen.*

§ 103.

Den af Stadsfullmäktige den 29 November 1917 tillsatta kommittén med uppdrag att utreda möjligheten och villkoren för att få den i Stockholm pågående utställningen af egnahemslägenheter och deras inredning flyttad hit till staden, hade i skrifvelse till Stadsfullmäktige denna dag ingifvit betänkande med förslag, att Stadsfullmäktige ville dels bevilja ett förslagsanslag af 3,000 kronor för anordnande af en egnahemsutställning i Västerås under detta år, dels ock härför under tre månader från den dag, då utställningen öppnades, förskottera ett belopp af högst 8,000 kronor. *Ang. anslag till en hemutställning.*

Stadsfullmäktige beslöto efter föredragning häraf på yrkande af Herr Edv. Karlsson remittera framställningen till Drätselkammaren och Beredningsutskottet för utlåtande.

§ 104.

En af Herr Pers nu framburen skriftlig motion med förslag, att Stadsfullmäktige ville genom Drätselkammaren eller på annat sätt låta utreda behofvet af en barnbördsanstalt för staden och för åstadkommande af en sådan anstalt träda i förbindelse med af landstinget utsedda kommitterade för lasarettsfrågans beredande, beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herrar Pers, Sundström och Larsson remittera för utlåtande till Hälsovårdsnämnden och Drätselkammaren. *Ang. inrättande af en barnbördsanstalt i Västerås.*

In fidem
Teofil Öberg.

Justeradt den 5 April 1918.

Max. Schenström.

E. A. Vestholm. **F. O. Pettersson.**

Offentligen uppläst den 6 April 1918, betygar

Ex officio:
Teofil Öberg.

Stadsfullmäktiges protokoll.

Den 25 April 1918.

Närvarande: Ordföranden Herr Häradshöfdingen Max. Schenström, vice ordföranden Herr Domprosten Fr. Fåhræus samt Herrar Fjellman, Sundström, Danielsson, Tersmeden, Erik Andersson, Johan Svensson, Edström, Hedin, Zander, Huggare, Bäckman, Råberg, Vennberg, Fru Nina Andersson, Herrar Kättström, Jansson, Lindén, Hedberg, Dahlfors, Keijser, Ahlin, Håkanson, Nissen, Alb. Andersson, C. J. Svensson, Johan Andersson, Spjut, Enblom, Vestholm, Fröier, Pettersson, Hammer, Abel Carlsson, Sabel, Robsahm, Lundberg och Söder.

Frånvarande med godkändt förfall voro Herrar Uggla, Johansson, Edv. Karlsson, Oest, Nordin, Larsson, Falk och Pers.

Närvarande å Magistratens vägnar: Herr Borgmästaren John Karlsson.

§ 105.

Justeringsmän.

Uppdrogs åt Herrar Spjut och Fröier att jämte Herr ordföranden justera dagens protokoll.

§ 106.

Brandchefens årsberättelse för 1917.

Föredrogs och lades till handlingarne Brandchefens med skrifvelse från Brandstyrelsen den 30 nästlidne Mars till Stadsfullmäktige öfverlämnade berättelse för år 1918 (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 32).

§ 107.

Ang. val af ytterligare en ledamot i Lifsmedelsnämnden.

Med bifall till Lifsmedelsnämndens i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 12 innevarande April (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 33) gjorda framställning beslöto Stadsfullmäktige utan omröstning, att antalet ledamöter i stadens Lifsmedelsnämnd skulle utökas med ytterligare en, och uppdrogo Stadsfullmäktige åt Drätselkammaren att bland dess ledamöter utse denna nya ledamot i nämnden såsom representant för Drätselkammaren.

§ 108.

Sedan Systembolaget i Västerås hos Konungens Befallningshafvande i länet anhållit om rättighet att inom Västerås stads kommun utöfva detaljhandel med alla de i § 1 af Kungl. Förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning af rusdrycker omförmälda slag af dylika drycker under åren 1919—1921 samt Konungens Befallningshafvande genom resolution den 11 innevarande April öfverlämnat ansökningshandlingarne till Magistraten med anmodan att däröfver höra Stadsfullmäktige, hade Magistraten genom resolution den 15 i samma månad remitterat ärendet till Stadsfullmäktige för afgifvande af det infordrade yttrandet.

Ang. handeln med rusdrycker.

Efter anmälan härom beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Bäckman remittera handlingarne i ärendet för utlåtande till Nykterhetsnämnden och Beredningsutskottet.

§ 109.

Sedan Stadsfullmäktige den 27 nästlidne Mars till Drätselkammaren för utlåtande remitterat en framställning från Magistraten om anslag till ett tillfälligt biträde åt brottmålsrådmannen, hade Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 11 innevarande April (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 34) på anförda skäl föreslagit, att Stadsfullmäktige ville anvisa det af Magistraten begärda anslaget 900 kronor, att utgå under innevarande år från den 1 April af årets förslagsanslag, för anställande af ett tillfälligt skrifbiträde åt brottmålsrådmannen; och biföllo Stadsfullmäktige efter föredragning häraf utan omröstning, hvad Drätselkammaren sålunda föreslagit.

Ang. anslag till ett tillfälligt biträde åt brottmålsrådmannen.

§ 110.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 11 innevarande April (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 35) hade Drätselkammaren med öfverlämnande af en framställning i ämnet från Brandstyrelsen hemställt, att Stadsfullmäktige ville af 1918 års förslagsanslag anvisa ett belopp af förslagsvis 7,000 kronor, att ställas till Brandstyrelsens förfogande för inköp af en motorspruta.

Ang. anskaffande af en motorspruta för brandverket.

På yrkande af Herr Svensson biföllo Stadsfullmäktige efter föredragning häraf utan omröstning Drätselkammarens berörda förslag.

§ 111.

Sedan Stadsfullmäktige den 27 nästlidne Mars för yttrande till Drätselkammaren remitterat en af Lifsmedelsnämnden gjord framställning om ytterligare förskottsanslag för inköp af lifsmedel, hade Drätselkammaren i afgifvet utlåtande den 11 innevarande April (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 36) hemställt, att Stadsfullmäktige ville bemyndiga Drätselkammaren att till Lifsmedelsnämnden emot redovisningsskyldighet och att efter förhandenvarande behof af tillfälligt upplånade medel förskottera ett belopp af intill 100,000 kronor att användas för lagringsverksamhet.

Ang. förskottsanslag åt Lifsmedelsnämnden.

Efter föredragning häraf biföllo Stadsfullmäktige utan omröstning Drätselkammarens sålunda gjorda hemställan.

§ 112.

Ang. ny valdistriktsindelning af staden för riksdagsmannaval.

Med bifall till en af Magistraten i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 18 innevarande April gjord framställning med anledning af Lundby och S:t Ilians socknars införlifvande med Västerås stad, beslöto Stadsfullmäktige med stöd af 19 och 20 §§ i lag om val till riksdagen den 26 maj 1909 förklara, att från Stadsfullmäktiges sida hinder icke mötte, att från och med nästkommande september månad stadens indelande i valdistrikt förändrades sålunda:

1:sta eller norra valdistriktet, omfattande norra kvarteret och norra kvarterets utgårdar jämte förra S:t Ilians sockens del öster om Svartån;

2:dra eller södra valdistriktet, omfattande södra kvarteret och södra kvarterets utgårdar, samt

3:dje eller västra valdistriktet, omfattande västra kvarteret och västra kvarterets utgårdar samt de införlifvade områdena Lundby socken och S:t Ilians sockens del väster om Svartån.

§ 113.

Ang. inrättande af ett centralkök.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 18 innevarande April (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 37) hade Drätselkammaren med öfverlämnande af en framställning i ämnet från Lifsmedelsnämnden samt yttrande och utredning af en af Drätselkammaren tillsatt särskild kommitté på anförda skäl föreslagit, att Stadsfullmäktige ville af 1918 års förslagsanslag anvisa ett belopp af förslagsvis 30,000 kronor, med uppdrag för Lifsmedelsnämnden ej mindre att härför bestrida kostnaderna för inrättande af ett centralkök och utspisningsställe i det af A.-B. Arbetarebostäder i Västerås för detta ändamål upplåtna bostadshuset inom kvarteret Jörgen, än äfven att hos vederbörande stadsmyndighet å stadens vägnar göra ansökan om att af det anvisade beloppet återfå så stort belopp som möjligt ur statens dyrtidsanslag.

På yrkande af Herrar Sundström, Abel Carlsson och Edström bifölle Stadsfullmäktige utan omröstning Drätselkammarens berörda framställning.

§ 114.

Ang. ökade kostnader för tekniska skolans nybyggnad.

Med öfverlämnande af en framställning från kommitterade för uppförande af nybyggnad för tekniska skolan därom, att Stadsfullmäktige måtte för ifrågavarande nybyggnad bevilja ett ytterligare anslag af 16,300 kronor till ersättning åt byggnadsentreprenören K. J. Karlsson för förhöjda arbetslöner vid bygget under tiden 25 Juni 1917—1 April 1918, hade Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 18 innevarande April (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 38) på anförda skäl föreslagit, att kommitterades framställning för närvarande icke måtte föranleda annan åtgärd, än att Stadsfullmäktige i afbidan på ett engångsanslags beviljande för täckande af samtliga merkostnader för genomförande af det byggnadsprojekt, hvarom vore fråga, ville bemyndiga Drätselkammaren att af tillgängliga medel förskottera ett belopp af intill 16,300 kronor att därmed hålla byggnadsentreprenören skadeslös för den ökade timpenning, som till hans arbetare utgått under tiden 25 Juni 1917—1 April 1918.

På yrkande af Herr Sundström bifölle Stadsfullmäktige vid framställning af proposition härå utan omröstning Drätselkammarens förslag.

§ 115.

Ang. ritningar till ett gymnastikhus vid Djäknebergsskolan.

Med öfverlämnande af en skriftlig framställning i ämnet från Folkskolestyrelsen hade Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 18 innevarande April (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 39) tillstyrkt Folkskolestyrelsens berörda hemställan, att Stadsfullmäktige ville anvisa ett förslagsanslag å 2,000 kronor, att ställas till Folkskolestyrelsens förfogande för uppgörande af ritningar till en å Djäknebergsskolans gård planerad byggnad, innehållande gymnastiksal med afklädningsrum, två slöjdsalar samt klosettafdelning, samt föreslagit, att anslaget skulle utgå af innevarande års förslagsanslag.

På yrkande af Herr vice ordföranden biföllo Stadsfullmäktige utan omröstning, hvad Drätselkammaren sålunda tillstyrkt och föreslagit.

§ 116.

Ang. ny kran vid hamnen.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 18 innevarande April (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 40) hade Drätselkammaren på framställning af Hamnstyrelsen föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte bevilja ett förslagsanslag å 11,500 kronor, att förskotteras af tillgängliga medel och ställas till Hamnstyrelsens förfogande för uppförande af en fast svängkran vid hamnbassängen invid stadens hamnmagasin äfvensom bestämma, att anslaget skulle till stadskassan återgäldas af inkomster från kranen.

Stadsfullmäktige godkände efter häraf tagen del på yrkande af Herr Sundström utan omröstning Drätselkammarens förslag.

§ 117.

Ang. egnahemsutställning.

Sedan af Stadsfullmäktige tillsatte särskilde kommitterade i afgifvet utlåtande den 27 nästlidne Mars, under åberopande af den af kommitterade verkställda utredningen föreslagit, att Stadsfullmäktige ville dels bevilja ett förslagsanslag af 3,000 kronor för anordnande af en egnahemsutställning i Västerås under detta år, dels ock härför under tre månader från den dag, då utställningen öppnades, förskottera ett belopp af högst 8,000 kronor, äfvensom att Stadsfullmäktige ville utse en bestyrelse för utställningen, samt Stadsfullmäktige samma dag remitterat kommitterades förslag till Drätselkammaren och Beredningsutskottet för yttrande, hade Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 18 innevarande April med återställande af de remitterade handlingarne och under förmälan, att på grund af mellankommande hinder kommitterade själfva ansett sig tillsvidare böra uppgifva tanken på anordnandet af den ifrågasatta utställningen, hemställt, att Stadsfullmäktige ville besluta att med anordnande af samma utställning skulle för närvarande bero.

Efter häraf tagen del fattade Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Hedberg utan omröstning beslut i ärendet i öfverensstämmelse med Drätselkammarens berörda hemställan.

§ 118.

Ang. nedsättning af utskylderna för Bokhållaren E. E. Lundells stärbhus.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 18 innevarande April hade Drätselkammaren, i anledning däraf att stärbhuset efter Bokhållaren Ernst E. Lundell anhållit om befrielse från erläggande af den aflidne påförda utskylder till staden för inkomst under år 1916, däraf af kapital och arbete 2,910 kronor och af annan fastighet 400 kronor, utgörande enligt debetsedel 219 kronor 12 öre, samt under förmälan, att stärbhuset bestode utom af änkan af tre barn, däraf ett minderårigt, att behållningen i boet enligt bouppteckningen uppginge till i det närmaste 5,000 kronor, att hufvudsakligaste tillgången utgjordes af fastigheten Jakobsberg 79 A, samt att, då med hänsyn till att denna tillgång icke kunde lämna en för stärbhusets utkomst tillräcklig afkastning och dess ställning sålunda i betraktande af änkans försörjningsplikt gent emot sina barn vore bekymmersam, Drätselkammaren för sin del icke hade någon erinran emot ett bifall till framställningen i hvad densamma afsåge befrielse från erläggande af de utskylder, som belöpte å inkomsten af kapital och arbete, föreslagit, att Stadsfullmäktige ville medgifva befrielse för stärbhuset efter Bokhållaren Ernst E. Lundell från erläggande af 1917 års utskylder till staden till ett belopp af 189 kronor 73 öre för den aflidne under år 1916 åtnjuten inkomst af kapital och arbete.

På yrkande af Herr Sundström godkände Stadsfullmäktige Drätselkammarens förslag.

§ 119.

Ang. markbyte för reglering af tomten N:o 8 Tegelvreten.

Under anförande af att förutvarande tomten N:o 8 Tegelvreten med undantag af en markremsa af tre och en half meters bredd utmed Katrinelundsvägen skulle enligt förslag till tomtindelning af södra delen af egendomen Kristiansborg tillsammans med cirka 220 kvm. af denna egendom bilda tomten N:o 8 inom ett kvarter, benämndt Erland, samt att för genomförande af denna reglering ägaren af fastigheten Tegelvreten N:o 8, B. R. Björklund, framställt begäran att af staden få inköpa nyssnämnda markområde af Kristiansborg och att vid de underhandlingar, som härom förts, den preliminära öfverenskommelsen träffats, att Björklund i samband med ett eventuellt förvärf af denna mark skulle till staden öfverlåta den markremsa, i areal cirka 100 kvm., som skulle från tomten afskiljas och ingå i Katrinelundsvägen, därvid markvärdet skulle beräknas lika och öfverskjutande markareal staden till godo af Björklund betalas efter ett pris af 3 kronor pr kvm., hade Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 18 innevarande April för möjliggörande af en tomtreglering enligt nyss angifna förslag hemställt, att Stadsfullmäktige ville gifva Drätselkammaren bemyndigande att för stadens räkning af tomten N:o 8 Tegelvreten för utläggning af Katrinelundsvägen förvärfva ett område i areal omkring 100 kvm.

Efter föredragning häraf biföllo Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Sundström Drätselkammarens hemställan.

§ 120.

Ang. ny vägdelning.

I enlighet med Drätselkammarens i skrifvelse den 23 innevarande April gjorda framställning beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Sundström utan omröstning att, då genom inkorporeringen af S:t Ilians och Lundby socknar

nya allmänna vägar kommit att ligga inom stadens område och äfven en mängd nya väghållningsskyldige tillkommit och sålunda ny vägdelning af stadens allmänna vägar vore erforderlig, bemyndiga Drätselkammaren att vidtaga erforderliga åtgärder för åstadkommande af en sådan ny vägdelning.

§ 121.

Ang. höjning af arvodet för taxeringsnämndens ledamöter.

En af Herrar Abel Carlsson och Söder till Stadsfullmäktige ingifven motion af den 23 innevarande April med förslag angående höjning af arvodet för taxeringsnämndens ledamöter beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Carlsson remittera till Drätselkammaren för utlåtande.

§ 122.

Ang inrättande af en kommunal tvättstuga.

Väcktes af Fru Nina Andersson genom skriftlig motion förslag om inrättande af en kommunal tvättstuga, och blef motionen på Fru Anderssons yrkande remitterad till Drätselkammaren för utlåtande.

§ 123.

Ang. reserverande af mark för utvidgningar af Tekniska skolan.

En från styrelsen för Centralslöjdskolan och Tekniska skolan inkommen skrifvelse med anhållan, att ettdera af kvarteren Hubert eller Konrad måtte reserveras för framtida utvidgning af Tekniska skolan, beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr vice ordföranden remittera till Drätselkammaren för utlåtande.

§ 124.

Ang. gas- och vattenledn. i Västmanna- och Svantegatorna.

Frambars af Herr Edström en af denne undertecknad motion angående utförande af gas- och vattenledningar i Västmanna- och Svantegatorna och blef samma motion på motionärens yrkande remitterad till Drätselkammaren för utlåtande.

§ 125.

Ang. uttalande om arbetskonflikt.

Begärdes och erhölls ordet af Herr Kättström, hvilken föreslog, att Stadsfullmäktige måtte besluta göra ett uttalande af följande innehåll:

"I anledning af den inom byggnadsbranschen sedan snart en månad tillbaka pågående arbetskonflikten, hvilken, förutom den allmänna försämringen af stadsinnevånarnes och speciellt de i konflikten indragna arbetarnes lefnadsförhållanden, direkt berör tvänne byggnadsföretag, hvari staden är hufvudintressent, nämligen Tekniska skolans nybyggnad och A.-B. Arbetarebostäders produktion af smålägenheter, vilja Stadsfullmäktige, som anse det ur flere synpunkter betänkligt att låta arbetet vid ifrågavarande byggnadsföretag ligga nere, uppmana i förstnämnda fallet byggnadskommitterade och i det senare styrelsen för A.-B. Arbetarebostäder att omedelbart vidtaga åtgärder, så att arbetet vid dessa byggnadsföretag ånyo kan begynna."

I detta förslag instämde efter hållna anföranden Herrar Zander, Bäckman, Söder, C. J. Svensson, Vestholm, Dahlfors, Abel Carlsson och Huggare.

Herr Edström, hvilken till en början yrkade, att förslaget måtte remitteras till Beredningsutskottet för utlåtande, återtog sedermera detta yrkande och förklarade sig icke hafva något att erinra emot ett uttalande i enlighet med Herr Kättströms förslag, under förutsättning, att ordet "söka" insattes framför uttrycket "vidtaga åtgärder", en formulering, som äfven af Herr Kättström godkändes.

Herrar Sundström, Danielsson och Fjellman förklarade sig för, att Stadsfullmäktige borde genom ett uttalande söka förmå de i arbetskonflikten indragna parterna att komma till en snar och för dem båda tillfredsställande uppgörelse.

Sedan öfverläggningen i detta ämne förklarats afslutad, meddelade ordföranden, att det väckta förslaget innefattade ett ämne, som icke kunde blifva föremål för något Stadsfullmäktiges beslut, men enade sig de närvarande i enlighet med Herr ordförandens sammanfattning om hvad under öfverläggningen yttrats att uttala den stora önskvärdheten af att åtgärder måtte vidtagas för ett skyndsamt biläggande af ifrågavarande arbetskonflikt.

In fidem

Theofil Öberg.

Justeradt den 3 Maj 1918.

Max. Schenström.

A. Spjut. **Isidor Fröier.**

Offentligen uppläst den 4 Maj 1918 betygar

Ex officio:

Theofil Öberg.

Stadsfullmäktiges protokoll.

Den 30 Maj 1918.

Närvarande: Ordföranden Herr Häradshöfdingen Max Schenström samt Herrar Fjellman, Uggla, Johansson, Sundström, Edv. Karlsson, Oest, Nordin, Danielsson, Tersmeden, Erik Andersson, Johan Svensson, Edström, Hedin, Zander, Huggare, Bäckman, Råberg, Vennberg, Fru Nina Andersson, Kättström, Jansson, Lindén, Hedberg, Dahlfors, Keijser, Ahlin, Håkansson, Nissen, Alb. Andersson, C. J. Svensson, Johan Andersson, Spjut, Enblom, Vestholm, Fröier, Hammer, Abel Carlsson, Sabel, Robsahm, Lundberg och Söder.

Frånvarande med godkändt förfall voro Herrar vice ordföranden Fåhræus samt Larsson, Falk, Pers och Pettersson.

Närvarande å Magistratens vägnar: Herr Rådmannen J. V. Ödman.

§ 126.

Justeringsmän.

Uppdrogs åt Herrar Johan Andersson och Enblom att jämte Herr ordföranden justera dagens protokoll.

§ 127.

Hälsovårdsnämndens årsberättelse för 1917.

Från Hälsovårdsnämnden inkommen berättelse öfver Nämndens verksamhet under år 1917 föredrogs och lades till handlingarna. (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 41.)

§ 128.

Ang. redogörelse från Spårvägskommitterade, anslag till kommitténs verksamhet.

Föredrogs följande från Spårvägskommitterade inkomna skrifvelse:

"Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Spårvägskommitterade få härmed afgifva följande redogörelse öfver kommitténs verksamhet intill 1917 års utgång.

Kommitterade utsågo vid sammanträde den 29 Maj 1916 till ordförande Direktören Erik Falk och fattade beslut om räkning av de passerande å vissa

diskuterade trafikpunkter, hvarjämte ledamöterna vid sammanträdet preliminärt togo del af vissa förslag till spårvägsförbindelsers framdragande, som af de särskilda ledamöterna utarbetats.

Emellertid erhöllo kommitterade under hand del af de planer å reglering af industriområdena, som Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget och Aktiebolaget Svenska Metallverken hade för afsikt att underställa Stadsfullmäktiges pröfning.

Då kommitterade måste anse, att frågan om spårvägsliniers lämpligaste framdragande torde för sin lösning hafva fördel af att afvakta Stadsfullmäktiges ställning till denna reglering, och då fråga om spårvägsanläggning icke borde under rådande dyrtid å materialier etc. forceras, ha kommitterade ej ansett behofvet påkalla någon omedelbar åtgärd från kommitterades sida.

De kostnader kommitterade hittills haft belöpa sig till kronor 981: 79, hvilket belopp förskotterats af Drätselkammaren med kronor 657: 50 och af kommitterades ordförande med kronor 324: 29.

Stadsfullmäktige, som ej för kommitterades arbete beslutat om något förslagsanslag, torde benäget tills vidare låta anvisa ofvannämnda belopp, kronor 981: 79.

Västerås den 28 Februari 1918.

På Spårvägskommitterades vägnar:

Erik Falk.

Theofil Öberg."

På yrkande af Herr Sundström beslöto Stadsfullmäktige härefter med bifall till kommitterades framställning anvisa ett belopp af kronor 981: 79 för af kommitterade redan verkställda utredningsarbeten och skulle beloppet utgå af 1918 års förslagsanslag.

§ 129.

Ang. understödstagare från Sundinska fonderna.

Föredrogs och lades till handlingarna följande till Stadsfullmäktige inkomna protokollsutdrag:

"Utdrag af protokoll, hållet vid sammanträde med Nämnden öfver Sundinska understödsfonderna för pauvres honteux och medelklassen samt arbetsklassen den 25 April 1918.

§ 2.

Efter företagen granskning af till Nämnden inkomna ansökningar om understöd, hvilka af Stadsfullmäktige för innevarande år bestämts till 10 för hvardera klassen, beslöt Nämnden att till understödstagare för året utse:

ur fonden för pauvres honteux och medelklassen Fröknarna Lydia Dillman och Laura Humble, f. åkaren Gustaf Eriksson, Skräddaren Anders Larsson, Bildhuggaren Karl Erik Berglund, f. Kontorsskrifvaren Osvald Holmin, f. Traktören Johan Petter Olsson samt änkorna Anna Helena Stensson, Ulrika Charlotta Lindblad och Agnes Bergh,

samt ur fonden för arbetsklassen änkorna Carolina Johansson, Anna Sofia Andersson, Kristina Lovisa Ekstedt, Matilda Björklund och Vilhelmina Eklund, f. Hushållerskan Karolina Pettersson, f. Sköterskan Maria Lovisa Nilsson, Kakelugnsmakaren Carl Johan Lundholm samt ogifta Kristina Katarina Jonsson och Regina Albertina Eriksson.

Som ofvan.

In fidem:
Theofil Öberg."

§ 130.

Ang. A. I. Nilssons mantalsskrifningsort.

Genom resolution den 3 innevarande Maj hade Magistraten för yttrande öfverlämnat handlingar angående Montören Anders Ivar Nilssons rätta mantalsskrifningsort.

Efter föredragning häraf beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Uggla öfverlämna handlingarna till Drätselkammaren med bemyndigande för Drätselkammaren att å Stadsfullmäktiges vägnar afgifva det infordrade yttrandet.

§ 131.

Ang. ändringar i föreskrifterna ang. mjölkhandeln.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 2 innevarande Maj (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 42) hade Hälsovårdsnämnden på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige ville för sin del fastställa följande förändrade lydelse af § 1 mom. 3 och § 3 i de af Konungens Befallningshafvande i Västmanlands län den 8 Juli 1911 fastställda föreskrifter angående mjölkhandeln i Västerås, nämligen för:

§ 1 mom. 3.

"Mjölkförsäljare är skyldig att, när Hälsovårdsnämnden så fordrar, lämna uppgift om, från hvilken ladugård, den mjölk han försäljer levererats eller om han i andra hand bekommer mjölk, hvem som till honom levererar densamma.

För vederbörlig kontroll skall därför å hvarje kärl, som användes för transport af mjölk eller grädde, finnas ett säkert fastsatt märke, angifvande från hvilken eller hvilka ladugårdar mjölken eller grädden härstamma."

och för *§ 3.*

"Mjölkförsäljningslokal skall utvändigt vara försedd med skylt, som tydligt angifver rörelsens art och dess innehafvares namn.

För vederbörlig kontroll skall med ledning af de å transportkärlen befintliga märkena inom mjölkförsäljningslokal noggranna anteckningar om mjölkens ursprungsort göras i af Hälsovårdsnämnden tillhandahållna besiktningsliggare.

I försäljningsrummet skall ett exemplar af dessa föreskrifter vara anslaget.

Å fordon, som användes vid distribuering af mjölk och grädde till kunder inom staden, skola mjölkförsäljarens namn och hemvist vara tydligt utsatta."

Efter föredragning häraf biföllo Stadsfullmäktige utan omröstning Hälsovårdsnämndens framställning.

§ 132.

Ang. pension åt epidemisjuksköterskan Emma Eriksson.

En från Hälsovårdsnämnden inkommen framställning af den 7 innevarande Maj angående pensionering af epidemisjuksköterskan Emma Eriksson beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Sundström remittera till Drätselkammaren för utlåtande.

§ 133.

Ang. indelning af staden i pensionsdistrikt.

Föredrogs och lades till Stadsfullmäktiges handlingar Konungens Befallningshafvandes i länet resolution den 15 nästlidne Mars angående fastställelse af Stadsfullmäktiges beslut den 31 Januari 1918 om uppdelning af staden i tre pensionsdistrikt.

§ 134.

Ang. fastställelse af en Stadsfullmäktigebeslut

Konungens Befallningshafvandes i länet till Stadsfullmäktige öfverlämnade resolution den 26 sistlidne Mars med fastställelse å en del af Stadsfullmäktige den 20 och 21 December 1917 i samband med upprättandet af 1918 års utgifts- och inkomststat för staden fattade beslut föredrogs och lades till handlingarna

§ 135.

Ang. ny instruktion för stadens ombudsman.

Hade till Stadsfullmäktige öfverlämnats Konungens Befallningshafvandes i länet resolution den 25 nästlidne April med fastställelse å Stadsfullmäktiges beslut den 29 November 1917 angående ny instruktion för stadens ombudsman.

Efter anmälan häraf lades resolutionen till handlingarna.

§ 136.

Ang. lönetillägg åt folkskollärarekåren i förra S:t Ilians och Lundby socknar.

Med skrifvelse till Stadsfullmäktige den 10 innevarande Maj (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 43) hade Drätselkammaren under tillstyrkan af förslaget och hemställan att erforderligt belopp måtte utgå ur 1918 års anslag till diverse och oförutsedda behof till Stadsfullmäktiges pröfning öfverlämnat en af Folkskolestyrelsen gjord framställning därom, att lönerna till lärarekåren i de inkorporerade församlingarna Lundby och S:t Ilian måtte beräknas i enlighet med för lärarepersonalen inom den äldre staden fastställd lönestat med afdrag likväl för den kortare lästid inom de inkorporerade områdena samt med följande beräkning af för lärarepersonalen därstädes tillkommande naturaförmåner, nämligen för folkskollärare tre rum och kök jämte bränsle kronor 750: —, för folkskollärarinna två rum och kök jämte bränsle kronor 500: — samt för småskollärarinna ett rum och kök jämte bränsle kronor 300: — och att Stadsfullmäktige för ändamålet måtte bevilja ett anslag å 4,300 kronor, att arvodet till lärare i fortsättningsskolan inom de inkorporerade områdena måtte höjas från 83 öre till 1 krona 50 öre pr timme och att för detta ändamål måtte beviljas 235 kronor, samt att bevilja ett pensionstillägg å 200 kronor till pensionerade folkskolläraren i Lundby F. C. Söderholm.

Efter häraf tagen del bifölle Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Sundström utan omröstning hvad Folkskolestyrelsen sålunda hemställt och Drätselkammaren tillstyrkt och föreslagit.

§ 137.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 10 innevarande Maj (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 44) hade Drätselkammaren, med öfverlämnande af en framställning från Vatten- och Gasverksstyrelsen därom att Stadsfullmäktige ville medgiva Styrelsen att af de tekniska verkens vinstmedel för innevarande år använda dels ett belopp af förslagsvis 1,500 kronor för omändring af gasmästarens bostadslägenhet i verkens kontorsbyggnad till kontorslokaler, dels ock ett belopp af 650 kronor för förhyrande af bostad åt gasmästaren å annat ställe i staden, tillstyrkt bifall till berörda framställning.

Ang. utvidgning af Vatten- och Gasverksstyrelsens kontorslokaler m. m.

Efter föredragning häraf biföllo Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Sundström utan omröstning Vatten- och Gasverksstyrelsens och Drätselkammarens berörda förslag.

§ 138.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 10 innevarande Maj (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 45) hade Drätselkammaren, med öfverlämnande i afskrift af en skrifvelse från Kungl. Civildepartementet till Kungl. Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen, enligt hvilken stadens yrkande hos Kungl. Maj:t om åläggande för Stockholm—Västerås—Bergslagens Nya Järnvägsaktiebolag att anordna vägport i Korsängsgatan under järnvägslinien till Tillberga icke föranledt någon åtgärd från Kungl. Maj:ts sida, på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige ville bemyndiga Drätselkammaren att, därest Drätselkammaren funne så vara förenligt med stadens intressen, hos vederbörlig domstol anhängiggöra rättegång mot Stockholm—Västerås—Bergslagens Nya Järnvägsaktiebolag med yrkande om åläggande för bolaget att anordna berörda vägport.

Ang. rättegång med S. V. B. Nya Järnv.-A.-B. om en vägport i Korsängsgatan.

Efter föredragning häraf biföllo Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Sundström utan omröstning Drätselkammarens ifrågavarande hemställan.

§ 139.

Sedan Stadsfullmäktige den 25 nästlidne April till Drätselkammaren för yttrande remitterat en af Herrar Abel Carlsson och Axel Söder väckt motion därom, att Stadsfullmäktige ville bestämma dagarvodet för taxeringsnämndernas ledamöter för innevarande år till 7 kronor i stället för 4 kronor, hade Drätselkammaren i skrivelse till Stadsfullmäktige den 10 innevarande Maj (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 46) på anförda skäl föreslagit, att Stadsfullmäktige ville för innevarande år bestämma ett dagarvode till taxeringsnämndernas ledamöter med 7 kronor för bevistande af sammanträde, som toge sin början före kl. 12 middagen och med 4 kronor för bevistande af sammanträde, som toge sin början efter kl. 4 e. m. samt bemyndiga Drätselkammaren att af årets förslagsanslag härför utanordna erforderligt belopp utöfver det i årets stat för samma ändamål anvisade.

Ang. förhöjdt arvode åt taxeringsnämndernas ledamöter.

Efter föredragning af handlingarna i ärendet yrkade dels Herr Sundström bifall till Drätselkammarens förslag, dels ock Herr Abel Carlsson bifall till motionen; och beslöto Stadsfullmäktige vid framställning av proposition å dessa yrkanden genom begärd och anställd omröstning med 26 ja mot 14 nej, afgifna

för Herr Abel Carlssons yrkande, bifalla Drätselkammarens i ärendet framställda förslag.

§ 140.

Ang. gaturenhållningen å byggnadsområdena utom stadsplanen.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 13 innevarande Maj (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 47) hade Magistraten på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige ville för sin del biträda Magistratens förslag därom, att för de tätt bebyggda områdena utom Västerås stadsplan, där Magistraten ansåge sådant nödigt, skulle gälla hvad i 14 § ordningsstadgan för rikets städer vore föreskrifvet.

Efter föredragning häraf yrkade dels Herr Hedin remiss af Magistratens framställning till Beredningsutskottet för yttrande, dels ock Herr Uggla, att Stadsfullmäktige redan i dag ville företaga ärendet till afgörande och därvid bifalla Magistratens framställning.

Sedan Stadsfullmäktige, vid först framställd proposition å Herr Hedins remissyrkande och frågan, om Stadsfullmäktige ville i dag afgöra ärendet, beslutat nu företaga ärendet till afgörande, biföllo Stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med Herr Ugglas yrkande Magistratens framställning.

§ 141.

Ang. val af ombud vid Svenska stadsförbundets kongress.

En från Svenska Stadsförbundet inkommen skrifvelse af den 14 innevarande Maj angående utseende af ombud för Västerås stad vid förbundets ordinarie kongress under September månad innevarande år, beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Edström remittera till Beredningsutskottet för yttrande och upprättande af förslag till val af sådana ombud.

§ 142.

Ang. väghållningen inom S:t Ilians och Lundby socknar.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 10 innevarande Maj (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 48) hade Drätselkammaren, med öfverlämnande af utdrag af Magistratens protokoll för den 30 April 1918, innehållande Magistratens beslut i anledning af Drätselkammarens framställning till Magistraten rörande ordnandet af väghållningen inom de inkorporerade områdena Lundby och S:t Ilian, hemställt, att Stadsfullmäktige måtte bemyndiga Drätselkammaren att å stadens vägnar öfverklaga ifrågavarande beslut.

Efter föredragning häraf biföllo Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Sundström utan omröstning Drätselkammarens berörda hemställan.

§ 143.

Ang. yttrande öfver förslag till lagstiftning om kommunala nybildningar.

Genom resolution den 17 innevarande Maj hade Magistraten till Stadsfullmäktige öfverlämnat en skrifvelse från Konungens Befallningshafvande i länet med därvid fogadt betänkande och förslag till lagstiftning angående kommunala nybildningar med uppdrag för Stadsfullmäktige att i ärendet afgifva yttrande.

Stadsfullmäktige beslöto efter häraf tagen del på yrkande af Herr Edström remittera handlingarna i ärendet till Beredningsutskottet med uppdrag för utskottet att uppsätta förslag till yttrande i ämnet.

§ 144.

Ang. revision av Spritbolagets räkenskaper för år 1917.

Med skrifvelse till Stadsfullmäktige den 23 innevarande Maj hade revisorerna af Västerås spritbolags räkenskaper och förvaltning under försäljningsåret 1917 öfverlämnat af dem aflåten revisionsberättelse; och beslöto Stadsfullmäktige efter häraf tagen del i likhet med revisorerna tillstyrka vederbörande ansvarsfrihet för den tid revisionen omfattade.

§ 145.

Ang. elektrifiering af Nordanby och Malma.

Sedan Stadsfullmäktige den 25 Maj 1916 till Vatten- och Gasverksstyrelsen och Drätselkammaren för yttrande remitterat en af Herr Håkanson väckt motion angående verkställande af utredning och upprättande af förslag till elektrifiering af stadens egendomar Nordanby och Malma med anlitande antingen af statens kraftledningsnät eller ock af stadens egen kraftstation genom stadens ledningars utdragande till berörda egendomar, hade Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 16 innevarande Maj (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 49), med öfverlämnande af två särskilda af Vatten- och Gasverksstyrelsen afgifna utlåtanden, på anförda skäl föreslagit, att Stadsfullmäktige ville uttala sig för en elektrifiering af stadens egendomar Malma och Nordanby och att denna elektrifiering, under förutsättning att hinder härför ej mötte från Kungl. Vattenfallsstyrelsens sida måtte utföras enligt alt. I å den af Vatten- och Gasverksstyrelsen verkställda tekniska utredningen d. v. s. genom utdragning af ledningar från stadens eget kraftverk och distribution af kraft därifrån.

Efter föredragning häraf yrkade dels Herr Sundström bifall till Drätselkammarens berörda hemställan, dels ock Herr Edström likaledes bifall till Drätselkammarens hemställan dock så att Stadsfullmäktige måtte nu besluta om utförandet af ifrågavarande elektrifiering under förutsättning att hinder ej härför mötte från Kungl. Vattenfallsstyrelsens sida.

Vid efter öfverläggningens slut framställda propositioner å de sålunda gjorda yrkandena biföllo Stadsfullmäktige utan omröstning Drätselkammarens framställning oförändrad.

§ 146.

Ang. vissa ersättningar till biskopen i Västerås stift i anledning af ägobyte.

Sedan Magistraten på grund af Konungens Befallningshafvandes i länet resolution den 26 September 1916 den 27 samma månad och år anmodat Stadsfullmäktige att yttra sig i anledning af en skrifvelse till Konungens Befallningshafvande från advokatfiskalen hos Kungl. Maj:ts och Rikets Kammarkollegium angående anspråk å staden att utgifva ersättningar till biskopen i Västerås stift i samband med verkställdt ägobyte af biskopslägenheterna Klockartorp och en del af Talltorp mot lägenheten Enbacken samt Stadsfullmäktige den 28 September 1916 remitterat handlingarna i ärendet till Drätselkammaren för utlåtande, hade Drätselkammaren i skrivelse till Stadsfullmäktige den 16 inneva-

rande Maj (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 50), under erinran att Stadsfullmäktige den 26 Maj 1910 i anledning af en af Herr Biskopen Nils Lövgren gjord framställning i samma ämne beslutat, att denna framställning icke skulle för det dåvarande till någon Stadsfullmäktiges åtgärd föranleda, föreslagit, att Stadsfullmäktige nu måtte, med hänvisning till sitt berörda beslut och det Drätselkammarens utlåtande, hvarpå detsamma grundades (se Stadsfullmäktiges tryckta handlingar för år 1910 N:o 39) och under ytterligare betonande af, att staden genom uppförande af nybyggnader vid lägenheten Enbacken gödtgjort biskopsstolen vida utöfver sin skyldighet och det belopp, hvarom nu är fråga, och att staden öfver hufvud taget icke ansåge sig skyldig utgifva någon ersättning i förevarande afseenden samt då icke heller i öfrigt någon omständighet tillkommit, som kunde föranleda definitiv pröfning af frågan, huruvida staden i anledning af det skedda ägoutbytet hade att utgiva någon ersättning till biskopen, förklara, att staden icke vore villig utan rättegång utgifva de i den remitterade skrifvelsen angifna beloppen.

Efter föredragning häraf yrkade dels Herrar Sundström och Uggla bifall till Drätselkammarens förslag, dels ock Herr Fjellman, att Stadsfullmäktige måtte besluta förklara sig villiga utan rättegång utgifva de fordrade beloppen; och beslöto Stadsfullmäktige vid framställning af proposition å de såluuda gjorda yrkandena utan omröstning bifalla Drätselkammarens framställning.

§ 147.

Ang. ytterligare krigstidshjälp åt stadens befattningshafvare och pensionärer.

Sedan Stadsfullmäktige den 27 sistlidne Mars till Drätselkammaren för utlåtande remitterat genom Magistraten till Stadsfullmäktige öfverlämnade framställningar från stadens poliskår och exekutionsbetjänter om ytterligare krigstidshjälp för innevarande år, därvid Stadsfullmäktige anmodat Drätselkammaren att undersöka möjligheten och lämpligheten af en ökning i allmänhet i den krigstidshjälp, som nu utginge till stadens samtliga befattningshafvare äfvensom en genom Magistraten inkommen framställning från f. stadsfiskalen A. Vesterling om förhöjd pension, samt därefter till Drätselkammaren inkommit framställningar från en del andra befattningshafvaregrupper i staden med enahanda hemställan äfvensom från en del pensionärer om erhållande af tillägg till pensionsbeloppen, hade Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 25 innevarande Maj (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 51) afgifvit yttrande och förslag i ämnet, emot hvilket förslag i vissa delar reservation afgifvits af ledamoten i Drätselkammaren Herr Bäckman.

Efter föredragning af handlingarna i detta ärende uppstod en längre öfverläggning, hvarunder yrkades dels af Herr Sundström bifall till Drätselkammarens förslag, dels af Herr Bäckman, med instämmande af Herrar Abel Carlsson, Kättström, Vestholm, Söder, Spjut och Råberg, bifall till sin emot Drätselkammarens förslag afgifna reservation, med det tillägg att till reservationens punkt 1 skulle fogas orden: "dock med undantag af befattningshafvare med allt fritt beträffande hvilka i enlighet med Drätselkammarens förslag minimibeloppet höjes till 400 kronor"; dels ock af Herr Oest den ändring i Drätselkammarens förslag, att första och andra punkterna däri skulle erhålla följande ändrade lydelse, punkt 1 sista stycket: "Sådan kristidshjälp må icke sättas lägre än till 900 kronor för befattningshafvare, som icke åtnjuter aflöningsför-

måner in natura, till 850 kronor för befattningshafvare med endast bostadsförmån, 800 kronor för befattningshafvare med förmån af bostad jämte vedbrand och lyse samt 400 kronor för befattningshafvare med allt fritt", och punkt 2:o) "Befattningshafvare, som enligt föregående bestämmelser äger uppbära båda här ofvan angifna slag af krigstidshjälp eller ettdera af dem, må likväl icke tillsammans erhålla större krigstidshjälp än 1,300 kronor", ävensom beträffande finansieringen den ändring i Drätselkammarens förslag, att af förslagsanslaget, sedan till detsamma öfverförts på sätt Drätselkammaren föreslagit 127,150 kronor anvisades för ifrågavarande ändamål förslagsvis 126,000 kronor att i mån af behof påföras de olika stadens verk och styrelser, för hvilkas befattningshafvare detsamma tages i anspråk, dels ock Fru Nina Andersson bifall till Herr Oests förslag med den ändringen att de nya bestämmelserna måtte äga retroaktiv tillämpning från den 1 sistlidne Januari.

Sedan Stadsfullmäktige härefter för en stund afbrutit sammanträdet för att ledamöterna skulle lämnas tillfälle att söka uppnå enighet i det föreliggande ämnet, återtogo Herrar Sundström, Oest och Fru Andersson sina särskilda yrkanden och förklarade sig instämma i Herr Bäckmans reservation, Herr Sundström dock med det uttalandet, att hvad Stadsfullmäktige komme att besluta borde äga gällande kraft utan några förändringar intill utgången af innevarande år.

Vid härefter framställda propositioner i de olika punkterna i Drätselkammarens förslag beslöto Stadsfullmäktige utan omröstning godkänna desamma i enlighet med Herr Bäckmans reservation med det af honom nu föreslagna tillägget.

Stadsfullmäktige hade alltså beslutat att göra följande ändringar och tillägg i sina beslut den 20 December 1917 och den 28 Februari 1918 angående krigstidshjälp för stadens befattningshafvare under år 1918, att tillämpas från och med den 1 Januari innevarande år, nämligen:

1:o) att till den efter procontberäkning utgående krigstidshjälpen enligt hittills för år 1918 gällande bestämmelser bevilja hvarje på stat anställd befattningshafvare ett belopp af 600 kronor, dock med undantag för befattningshafvare med allt fritt, för hvilka minimibeloppet höjes till 400 kronor,

2:o) att krigstidshjälpen efter behofsprincipen skall utgå utan någon begränsning uppåt;

3:o) att bestämmelsen i punkt d) om krigstidshjälp skulle erhålla följande ändrade lydelse:

"Gift kvinna må, där såväl hon som mannen innehafva sådan befattning, som i punkt c) sägs, icke komma i åtnjutande af krigstidshjälp efter behofsprincipen, därest ej de med hennes befattning förenade aflöningsförmåner äro större än mannens. I sistnämnda fall äger icke mannen åtnjuta sådan krigstidshjälp",

4:o) att bestämmelsen om krigstidshjälp för pensionstagare skulle ändras därhän, att dessa skulle från den 1 Januari 1918 åtnjuta krigstidshjälp med 50 % af det från stadskassan utgående pensionsbeloppet, dock högst 1,000 kronor för helt år räknadt,

5:o) att befattningshafvare, som till följd af särskildt förbehåll vid beviljande af särskildt lönetillägg icke för närvarande åtnjöte vare sig provisoriskt

lönetillägg eller krigstidshjälp skulle, därest hans aflöning enligt förut gällande och nu föreslagna bestämmelser om provisoriskt lönetillägg och krigstidshjälp blifva högre än den aflöning han nu åtnjöte, erhålla krigstidshjälp med belopp motsvarande skillnaden mellan aflöningen enligt de för befattningshafvarne i allmänhet gällande bestämmelser och hans nuvarande aflöning,

6:o) att stadsbarnmorskorna och stadssjuksköterskorna skulle erhålla höjning i krigstidshjälpen af 200 kronor för dem hvar,

7:o) att ifråga om befattningshafvare, som ej vore fast anställda, eller för hvilka Stadsfullmäktige ej fastställt lönestat, såsom sifferrevisorn, varmbadhusets tjänstepersonal m. fl., bemyndiga Drätselkammaren att med ledning af de beslut Stadsfullmäktige nu fattat, bestämma om skälig höjning i till dem utgående kristidshjälp eller aflöning, samt

8:o) att för ifrågavarande ändamål anslå ett belopp af förslagsvis 197,000 kronor att gäldas dels genom indragning af följande bland utgifterna i 1918 års budget uppförda anslag, nämligen:

afsättning af skogsinkomster till framtida behof	Kr.	40,000: —
omläggning af Kyrkogatan, dels från konsistoriehuset till Rudbecksgatan	„	26,500: —
och dels från Rudbecksgatan till Norra Ringvägen	„	9,250: —
Stensättning m. m. af Skultunavägen från Norra Ringvägen till Västerås kvarn	„	12,500: —
Stensättning af Skolgatan från Gåsmyregatan till Vasagatan	„	15,000: —
Stensättning af Engelbrektsgatan till Rudbecksgatan	„	23,000: —
Ordnandet af Vasagatans västra trottoar från Engelbrektsgatan till Utanbygatan	„	900: —
eller tillsammans	Kronor	127,150: —

och dels återstående belopp omkring 70,000 kronor, på sätt framdeles kunde blifva af Stadsfullmäktige efter förslag af Drätselkammaren bestämdt, med bemyndigande för Drätselkammaren att af omhänderhafda medel förskottera det felande beloppet, skolande anslaget, på sätt Drätselkammaren föreslagit, i mån af behof påföras de olika stadens verk och styrelser, för hvilkas befattningshafvare detsamma tages i anspråk.

§ 148.

Ang. lönereglering för stadens befattningshafvare.

Väcktes af Herr Abel Carlsson förslag därom, att Stadsfullmäktige måtte besluta tillsättandet af en kommitté med uppdrag att utarbeta och till Stadsfullmäktige så skyndsamt som möjligt inkomma med förslag till ny lönestat för samtliga stadens befattningshafvare; och beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Carlsson remittera detta förslag till Beredningsutskottet för yttrande.

§ 149.

Ang. anslag till arbetsförmedlingen.

Genom resolution den 25 innevarande Maj hade Magistraten till Stadsfullmäktige för besluts fattande öfverlämnat en framställning från styrelsen för Västmanlands läns arbetsförmedling om anslag för innevarande år att användas till ökadt krigstidsunderstöd för tjänstepersonalen vid hufvudkontoret i Västerås; och beslöto Stadsfullmäktige efter föredragning häraf på yrkande af Herr Uggla remittera framställningen till Drätselkammaren för yttrande.

§ 150.

En genom Magistratens resolution den 25 innevarande Maj till Stadsfullmäktige öfverlämnad framställning från Rektorn vid härvarande högre allmänna läroverk om högre hyresbidrag beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Fjellman remittera till Drätselkammaren för utlåtande.

Ang. förhöjd hyresersättning till rektor vid högre allm. läroverket.

§ 151.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige denna dag, upptagen såsom egen motion af Herr Tersmeden, hade Lifräddningssällskapets lokalstyrelse i Västerås anhållit att Stadsfullmäktige måtte bevilja ett anslag för uppförande af en provisorisk trampolinställning af enklaste slag i pråmhamnen; och beslöto Stadsfullmäktige efter föredragning häraf på yrkande af Herr Tersmeden remittera framställningen till Hamnstyrelsen och Drätselkammaren.

Ang. provisorisk trampolin för simuppvisning i pråmdn.

§ 152.

En af Lifräddningssällskapet i Västerås hos Stadsfullmäktige gjord af Herr Tersmeden såsom egen motion upptagen framställning af denna dag angående kostnadsfri simundervisning åt lärjungarne vid härvarande högre allmänna läroverk, beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herrar Tersmeden, Bäckman och Edström remittera till Drätselkammaren för yttrande, med uppdrag för Drätselkammaren att därvid öfverväga huruvida icke undervisningen jämväl kunde afse lärjungarne i flickläroverket.

Ang. simundervisning för allm. läroverkens lärjungar.

§ 153.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 28 innevarande Maj hade Hälsovårdsnämnden öfverlämnat förslag till särskild instruktion för tjänsteläkarne i Västerås med hemställan om godkännande af detsamma samt att Stadsfullmäktige måtte uttala sig för att från och med den 1 Januari 1919 anställa ytterligare en tjänsteläkare i Västerås.

Efter föredragning häraf beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Edström remittera framställningen till Drätselkammaren och Beredningsutskottet för utlåtande.

Ang. anställande af ytterligare en tjänsteläkare och ang. ny instruktion för stadsläkarne.

In fidem

Theofil Öberg.

Justeradt den 7 Juni 1918.

Max. Schenström.

Axel Enblom. **Joh. Andersson.**

Offentligen uppläst den 8 Juni 1918, betygar

Ex officio:

Theofil Öberg.

Stadsfullmäktiges protokoll.

Den 20 Juni 1918.

Närvarande: Ordföranden Herr Häradshöfdingen Max Schenström samt Herrar Fjellman, Uggla, Johansson, Sundström, Oest, Nordin, Danielsson, Erik Andersson, Johan Svensson, Edström, Hedin, Larsson, Zander, Bäckman, Råberg, Vennberg, Fru Nina Andersson, Herrar Kättström, Jansson, Pers, Lindén, Hedberg, Dahlfors, Keijser, Ahlin, Håkanson, Alb. Andersson, C. J. Svensson, Johan Andersson, Spjut, Vestholm, Fröier, Pettersson, Hammer, Abel Carlsson, Sabel, Robsahm, Lundberg och Söder.

Frånvarande med godkändt förfall voro Herrar Fåhræus, Edv. Karlsson, Tersmeden, Huggare, Falk, Nissen och Enblom.

Närvarande å Magistratens vägnar: Herr Borgmästaren John Karlsson.

§ 154.

Justeringsmän.

Utsågos Herrar Alb. Andersson och C. J. Svensson att jämte Herr Ordföranden justera dagens protokoll.

§ 155.

Ang. anslag till inventarier för brandverkets smedja

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 23 nästlidne Maj (Stadsfullmäktiges handlingar N:r 52) hade Drätselkammaren med öfverlämnande af en framställning i ämnet från Brandstyrelsen och under tillstyrkande af densamma, föreslagit, att Stadsfullmäktige ville af det i innevarande års stat afsatta anslaget för diverse och oförutsedda behof anvisa förslagsvis 4,000 kronor att ställas till Brandstyrelsens förfogande för inköp af en fjäderhammare, en plåtsax och en gängskärningsmaskin till brandverkets smedja; och biföllo Stadsfullmäktige efter föredragning häraf utan omröstning, hvad Drätselkammaren sålunda föreslagit.

§ 156.

Ang. pension åt epidemisjuksköterskan Emma Eriksson.

Sedan Stadsfullmäktige den 30 nästlidne Maj till Drätselkammaren för yttrande remitterat Hälsovårdsnämndens framställning, att Stadsfullmäktige ville bevilja epidemisjuksköterskan Emma Eriksson från och med afgången ur tjänsten

den 1 Augusti innevarande år en årlig pension af 900 kronor med därå belöpande krigstidshjälp, hade Drätselkammaren i afgifvet utlåtande den 2 innevarande Juni (Stadsfullmäktiges handlingar N:r 53) på anförda skäl föreslagit, att epidemisjuksköterskan Eriksson måtte från angifna tidpunkt beviljas en årlig pension af 640 kronor med därå belöpande krigstidshjälp.

Under öfverläggningen härom yrkade dels Herr Sundström bifall till Drätselkammarens förslag och dels Herr Abel Carlsson, med instämmande af Fru Nina Andersson, bifall till Hälsovårdsnämndens framställning.

Vid framställning af proposition å dessa yrkanden fattade Stadsfullmäktige genom begärd och anställd omröstning (voteringslista bil. § 156) med 27 nej emot 12 ja, afgifna för bifall till Drätselkammarens förslag, beslut i ärendet i enlighet med Hälsovårdsnämndens framställning.

§ 157.

Ang inköp af tomterna N:is 3, 4 och 5 Lustigkulla.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 2 innevarande Juni (Stadsfullmäktiges handlingar N:r 54) hade Drätselkammaren på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige ville, med godkännande af ett vid Drätselkammarens skrifvelse fogadt köpekontrakt af den 1 Juni 1918, hvarigenom Drätselkammaren, under förutsättning af Stadsfullmäktiges godkännande, för stadens räkning af G. F. Lindroth för 30,000 kronor tillhandlat sig tomterna N:r 4 och 5 Lustigkulla i Västerås samt en mellan tomterna N:o 3 och 5 till väg afsedd jordlott inom samma område, för gäldande af berörda fastighetsköp anvisa 30,000 kronor samt bemyndiga Drätselkammaren att för en köpeskilling af 11,000 kronor inköpa tomten N:r 3 Lustigkulla med den bestämmelsen, att af sammanlagda köpeskillingen 21,000 kronor skulle utgå af lånemedel och 20,000 kronor af reserverade köpeskillingsmedel.

Efter häraf tagen del biföllo Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Sundström utan omröstning till alla delar, hvad Drätselkammaren sålunda föreslagit.

§ 158.

Ang. inköp af fastigheten N:o 65 b Västra kv.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 2 innevarande Juni (Stadsfullmäktiges handlingar N:r 55) hade Drätselkammaren med öfverlämnande af ett köpekontrakt af den 29 Maj 1918, hvarigenom Drätselkammaren, under förbehåll af Stadsfullmäktiges godkännande, för stadens räkning tillhandlat sig gården och tomten N:r 65 B i stadens Västra kvarter för 30,000 kronor af Rob. Andersson i egenskap af förmyndare för Erik Gustaf Vretmans omyndiga barn Abdon Gevert Vretman, Ruth Ejvor Ingeborg Vretman och Edit Maria Vretman, hemställt, att Stadsfullmäktige ville bemyndiga Drätselkammaren att afsluta köpet i fråga enligt villkoren i köpekontraktet samt härför anvisa ett belopp af 30,000 kronor att utgå med 10,000 kronor af lånemedel och 20.000 kronor af reserverade köpeskillingsmedel.

Efter häraf tagen del biföllo Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Sundström utan omröstning Drätselkammarens berörda hemställan.

§ 159.

Ang. förskotterande af medel för kyrkliga ändamål.

En från Kyrkostämmans ordförande inkommen skrifvelse af den 13 innevarande Juni med anhållan, att Stadsfullmäktige ville låta förskottera medel till gäldande af utgifter, hvilka af Kyrkostämman beslutats beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Edström remittera till Drätselkammaren för utlåtande.

§ 160.

Ang. pension åt Stadskamreraren Bernhard Carlsson.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 6 innevarande Juni (Stadsfullmäktiges handlingar N:r 56) hade Drätselkammaren på anförda skäl föreslagit, att Stadsfullmäktige ville bevilja stadskamreraren Bernhard Carlsson från och med afgången från tjänsten den 1 nästkommande Oktober en årlig pension af 3,250 kronor jämte därå belöpande krigstidshjälp.

Under öfverläggningen härom yrkade dels Herr Sundström, med instämmande af Herrar Pers och Bäckman, att Stadsfullmäktige måtte med uttalande till protokollet af stadens tacksamhet för stadskamreraren Carlssons långvariga, plikttrogna och oegennyttiga arbete i stadens tjänst i fråga om stadskamreraren Carlssons pensionering bifalla, hvad Drätselkammaren härutinnan föreslagit, dels ock Herr Fjellman, med hvilken Herr Uggla förenade sig, att Stadsfullmäktige måtte under nyss nämnda uttalande bestämma pensionsbeloppet till 4,000 kronor med därå belöpande krigstidshjälp.

Vid framställning af proposition å berörda yrkanden fattade Stadsfullmäktige utan omröstning beslut i ärendet i öfverensstämmelse med Herr Sundströms yrkande.

§ 161.

Ang. installering af elektriskt ljus i Skepparbacksskolan.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 13 innevarande Juni (Stadsfullmäktiges handlingar N:r 57) hade Drätselkammaren, med öfverlämnande af en framställning i ämnet från Folkskolestyrelsen föreslagit, att Stadsfullmäktige ville anvisa ett förslagsanslag å 3,100 kronor att utgå af i innevarande års stat afsatt anslag för diverse och oförutsedda behof och användas för installation af elektriskt ljus i Skepparbacksskolan.

På yrkande af Herr Sundström biföllo Stadsfullmäktige utan omröstning berörda framställning.

§ 162.

Ang. ändring i bestämmelserna om reglering af gasförbrukningen.

I skrifvelse den 6 innevarande Juni (Stadsfullmäktiges handlingar N:r 58) hade Drätselkammaren, med öfverlämnande till Stadsfullmäktiges pröfning af en framställning från Vatten- och Gasverksstyrelsen, att Stadsfullmäktige ville, för det fall att hinder härför ej mötte från Industrikommissionens sida, besluta, att från och med andra kvartalets afläsningsperiod gas måtte till det fastställda priset per kbm. af 25 öre för hushålls- och 40 öre för industrigas utlämnas till en hvar förbrukare till största kvantitet motsvarande 100 % af 1916 års förbrukning samt att all gas därutöfver utan inskränkning skulle debiteras till ett pris af 60 öre per kbm., för sin del tillstyrkt bifall till denna framställning.

Efter föredragning häraf godkände Stadsfullmäktige på yrkande af Herr

Sundström Vatten- och Gasverksstyrelsens berörda, af Drätselkammaren tillstyrkta framställning.

§ 163.

Ang. anslag till en del arbeten för skolhusen inom f. S:t Ilians socken.

En af Folkskolestyrelsen gjord till Stadsfullmäktige med skrifvelse från Drätselkammaren den 6 innevarande Juni (Stadsfullmäktiges handlingar N:r 59) öfverlämnad framställning, att Stadsfullmäktige ville anvisa förslagsvis 2,000 kronor att utgå af i innevarande års stat upptaget anslag för diverse och oförutsedda behof att användas för upptagande af en ny brunn och en del planteringsarbeten vid Rosenlunds skolhus samt för anskaffning af en del materialskåp och utförande af vissa reparationsarbeten vid Jakobsbergs folkskola, funno Stadsfullmäktige för godt utan omröstning jämlikt Drätselkammarens tillstyrkan bifalla.

§ 164.

Ang. anslag till planteringar m. m. vid Korsängsskolan, Hammarby skola och Lundby kyrkskola.

Sedan Folkskolestyrelsen för förberedande behandling till Drätselkammaren ingifvit en till Stadsfullmäktige ställd skrifvelse med anhållan om beviljande af anslag, nämligen dels ett å 1,500 kronor för iordningsställande af det till Korsängsskolan upplåtna parkområdet, dels ock ett å 600 kronor att med 400 kronor användas till vissa planerings- och planteringsarbeten vid Hammarby skola och med 200 kronor till enahanda arbeten vid Lundby kyrkskola, hade Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 6 innevarande Juni (Stadsfullmäktiges handlingar N:r 60), med öfverlämnande af berörda framställning tillstyrkt bifall till densamma och föreslagit, att de begärda anslagen måtte beviljas af i innevarande års stat afsatt anslag diverse och oförutsedda behof.

Efter en stunds öfverläggning, som rörde sig om de villkor, hvarunder ofvanberörda parkområde upplåtits till Folkskolestyrelsen utan att dock något yrkande gjordes, biföllo Stadsfullmäktige utan omröstning, hvad Drätselkammaren i det föreliggande ärendet tillstyrkt och föreslagit.

§ 165.

Ang. simundervisning åt eleverna vid stadens läroverk.

Sedan Stadsfullmäktige den 30 nästlidne Maj till Drätselkammaren för utlåtande remitterat en af Herr Tersmeden väckt motion om erforderligt anslag för beredande af kostnadsfri simundervisning åt eleverna vid härvarande högre allmänna läroverk, hade Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 6 innevarande Juni (Stadsfullmäktiges handlingar N:r 61) på anförda skäl föreslagit, att Stadsfullmäktige ville förklara sig icke hafva någon erinran att göra emot att kostnadsfri simundervisning bereddes en klass vid läroverket för gossar och en klass vid läroverket för flickor samt besluta att för möjliggörande häraf af 1918 års förslagsanslag anvisa ett anslag, utgående med 25 % af det ordinarie arvode, som åtnjötes af simläraren och simlärarinnan vid folkskolan att af dessa befattningshafvare uppbäras från den tid, de öfvertoge ifrågavarande simundervisning.

På yrkande af Herrar Sundström och Edström godkände Stadsfullmäktige utan omröstning, hvad Drätselkammaren sålunda föreslagit.

§ 166.

Ang. höjd hyresersättning åt rektor vid h. allm. läroverket.

Sedan Stadsfullmäktige den 30 nästlidne Maj till Drätselkammaren för utlåtande remitterat en genom Magistraten till Stadsfullmäktige öfverlämnad framställning från rektorn vid härvarande högre allmänna läroverk Gottfrid Kallstenius om höjd hyresersättning, hade Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 6 innevarande Juni (Stadsfullmäktiges handlingar N:r 62) på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige ville bestämma, att stadens årliga hyresbidrag åt rektor vid härvarande högre allmänna läroverk skulle från och med den 1 Oktober 1918 och därefter tillsvidare utgå med 2,000 kronor, samt att ökningen, utgörande 400 kronor, måtte i hvad den belöpte å innevarande år utgå af årets förslagsanslag.

Efter föredragning häraf fattade Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Sundström utan omröstning beslut i ärendet i enlighet med Drätselkammarens förslag.

§ 167.

Ang. nytt anslag till arbetsförmedlingsanstalten

Sedan Stadsfullmäktige den 30 nästlidne Maj till Drätselkammaren för utlåtande remitterat en genom Magistraten inkommen framställning från styrelsen för Västmanlands läns arbetsförmedling om ett kommunalt tilläggsanslag å 1,000 kronor till ökadt krigstidsunderstöd åt tjänstepersonalen vid hufvudkontoret i Västerås, hade Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 6 innevarande Juni (Stadsfullmäktiges handlingar N:r 63) på anförda skäl föreslagit, att Stadstullmäktige ville förklara framställningen icke föranleda till någon Stadsfullmäktiges åtgärd, hvarjämte Drätselkammaren förmält, att Byggmästaren Edv. Karlsson anmält afvikande mening emot Drätselkammarens förslag, i det han för sin del hemställt om bifall till framställningen med förslag att det begärda anslaget måtte beviljas af i innevarande års stat afsatt anslag för diverse och oförutsedda behof.

Efter föredragning häraf yrkade dels Herr Sundström i enlighet med Drätselkammarens förslag, att framställningen icke måtte föranleda till någon Stadsfullmäktiges åtgärd, dels ock Herr Uggla bifall till Herr Karlssons reservation.

Vid framställning af proposition å hvad i ärendet sålunda yrkats fattade Stadsfullmäktige utan omröstning beslut i enlighet med Herr Sundströms yrkande.

§ 168.

Ang. anställande af ytterligare en renhållningsarbetare och anskaffande af inventarier för renhållningsverket.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 13 innevarande Juni (Stadsfullmäktiges handlingar N:r 64) hade Drätselkammaren i ändamål att kunna bereda renhållningsarbetarne ledighet från arbetet under lördagseftermiddagarna hemställt, att Stadsfullmäktige måtte besluta *dels* att bemyndiga Drätselkammaren att vid stadens renhållningsverk från den 1 Juli 1918 låta anställa ytterligare en ordinarie renhållningsarbetare, *dels* att till dennes aflöning för återstoden af innevarande år med inberäkning af provisoriskt lönetillägg och krigstidshjälp af 1918 års förslagsanslag anvisa förslagsvis 1,300 kronor, *dels ock* att för nyanskaffning af en häst jämte fordon för renhållningsverket af samma förslagsanslag anvisa ett belopp af förslagsvis 3,500 kronor.

På yrkande af Herr Sundström biföllo Stadsfullmäktige efter häraf tagen del utan omröstning till alla delar, hvad Drätselkammaren sålunda föreslagit.

§ 169.

Vatten- och Gasverksstyrelsens årsberättelse för 1917.

Vatten- och Gasverksstyrelsens med skrifvelse från Drätselkammaren den 13 innevarande Juni till Stadsfullmäktige öfverlämnade förvaltningsberättelse för år 1917 jämte framställning om tilläggsanslag för vissa ändamål beslöto Stadsfullmäktige bordlägga.

§ 170.

Ang. omläggning af en del elektriska ledningar.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 13 innevarande Juni (Stadsfullmäktiges handlingar N:r 65) hade Drätselkammaren, med öfverlämnande till Stadsfullmäktiges pröfning af en framställning i ämnet från Vatten- och Gasverksstyrelsen, under tillstyrkande af framställningen hemställt, att Stadsfullmäktige måtte besluta att under förutsättning af medgifvande från vederbörande abbonnenters sida uppdraga åt Vatten- och Gasverksstyrelsen att låta utbyta ledningar och armatur med mera till och vid Västmanlands regementes mötesplats, länets tuberkulossjukhus samt Västerås båtvarf från nuvarande likströmsanordningar till sådana för växelström samt för ifrågavarande ändamål anslå, utöfver hvad som kunde utvinnas vid realiserandet af den utbytta materialen, ett belopp af 9,000 kronor att utgå af lånemedel.

Efter häraf tagen del biföllo Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Sundström utan omröstning Drätselkammarens sålunda gjorda framställning.

§ 171.

Ang. utbyte af mark mellan stadens östra utmark och egendomen Malmaberg.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 13 innevarande Juni (Stadsfullmäktiges handlingar N:r 66) hade Drätselkammaren, i anledning af en af ägaren af egendomen Malmaberg J. A. Andersson gjord framställning, och på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige måtte besluta dels att bemyndiga Drätselkammaren att under förutsättning af Kungl. Maj:ts medgifvande med ägaren af Malmaberg, J. A. Andersson, träffa aftal i hufvudsak sålunda, att Andersson till staden öfverlät omkring 11,270 kvm. mark af Malmaberg mot erhållande eller i fråga om gatumark ersättande af värdet af motsvarande areal af stadens östra utmark, allt enligt en af stadsingeniören Gösta Smitt den 5 Juni 1918 upprättad karta, dels ock uppdraga åt Drätselkammaren att å stadens vägnar söka Kungl. Maj:ts medgifvande att genom det sålunda ifrågasatta bytet afhända staden ifrågavarande delar af den till staden donerade s. k. Östra utmarken.

Under öfverläggningen härom yrkade dels Herr Sundström bifall till Drätselkammarens hemställan, dels ock Herr Nordin, att frågan måtte remitteras till Stadsplanekommitterade för yttrande.

Efter öfverläggningens slut framställdes först proposition å Herr Nordins remissyrkande och frågan om Stadsfullmäktige ville i dag företaga ärendet till slutligt afgörande, hvarefter ock, sedan Stadsfullmäktige därvid beslutat nu afgöra ärendet, Stadsfullmäktige utan omröstning biföllo Drätselkammarens framställning.

§ 172.

Ang. anskaffande af ytterligare en brandautomobil.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 13 innevarande Juni (Stadsfullmäktiges handlingar N:r 67) hade Drätselkammaren, med öfverlämnande till Stadsfullmäktiges pröfning af en skriftlig framställning från Brandstyrelsen därom, att Stadsfullmäktige ville af i 1918 års stat upptaget förslagsanslag anvisa ett belopp af förslagsvis 21,500 kronor för inköp för brandverkets räkning af en automobil af märket Overland med nya ringar för att sedan användas till brandautomobil, för egen del hemställt, att Brandstyrelsens ifrågavarande framställning icke måtte vinna Stadsfullmäktiges bifall, hvarjämte Drätselkammaren förmält, att reservation mot Drätselkammarens beslut i ärendet anförts af Herr Bäckman, hvilken för sin del yrkat, att Drätselkammaren måtte tillstyrka bifall till Brandstyrelsens framställning.

I detta ärende uppstod nu en längre öfverläggning, hvarunder yrkades dels af Herrar Sundström och Kättsröm i enlighet med Drätselkammarens förslag afslag å Brandstyrelsens framställning, dels ock af Herr Oest, med instämmande af Herrar Bäckman, Danielsson, Robsahm, Håkanson, Abel Carlsson, Hammer, Larsson, Nordin och Råberg bifall till Herr Bäckmans reservation och Brandstyrelsens framställning.

Sedan öfverläggningen förklarats afslutad, framställdes proposition å de sålunda gjorda yrkandena; och beslöto Stadsfullmäktige härvid utan omröstning enligt Herrar Oests m. fl. yrkande bifalla Brandstyrelsens ifrågavarande framställning.

§ 173.

Ang. anslag för utredning om bättre seglationsmöjligheter å Mälaren.

Med öfverlämnande till Stadsfullmäktiges pröfning af en af Herr Falk till Drätselkammaren ingifven, af honom såsom egen motion upptagen framställning till Stadsfullmäktige från kommissionen för utredandet af ökad seglationsmöjlighet å Mälaren, hade Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 13 innevarande Juni (Stadsfullmäktiges handlingar N:r 68) hemställt, att Stadsfullmäktige måtte besluta att af det i 1918 års stat afsatta anslaget för diverse och oförutsedda behof anslå ett belopp af 4,500 kronor att ställas till kommissionens förfogande för bestridande i hvad på Västerås stad ankomme af kostnaderna för kommissionens utredningsarbete.

Efter häraf tagen del bifölло Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Sundström utan omröstning, hvad Drätselkammaren sålunda föreslagit.

§ 174.

Ang. arrende af lägenheten Biskopsängarne.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 13 innevarande Juni (Stadsfullmäktiges handlingar N:r 69) hade Drätselkammaren på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige måtte besluta att af 1918 års förslagsanslag anvisa 2,691 kronor för gäldande af kostnaden för öfvertagande af arrendet af lägenheten Biskopsängarne och erläggande af arrendeafgiften innevarande år.

På yrkande af Herr Sundström biföllo Stadsfullmäktige efter föredragning häraf utan omröstning Drätselkammarens berörda hemställan.

§ 175.

Med bifall till en af Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 13 innevarande Juni (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 70) gjord framställning beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Sundström utan omröstning bemyndiga Drätselkammaren att låta elektrifiera stadens egendom Hofdestalund och att af tillgängliga medel förskjuta kostnaden härför 7,455 kronor att sedermera återgäldas af inkomsten från fastigheten.

Ang. elektrifiering av egendomen Hovdestalund

§ 176.

Sedan Stadsfullmäktige den 30 nästlidne Maj anmodat Beredningsutskottet afgifva yttrande i anledning af en af Herr Abel Carlsson väckt motion angående tillsättande af en kommitté med uppdrag att utarbeta och till Stadsfullmäktige inkomma med förslag till ny lönestat för samtliga stadens befattningshafvare, hade Beredningsutskottet i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 12 innevarande Juni (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 71) på anförda skäl föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte besluta tillsätta en kommitté, bestående af fem personer med uppdrag att framlägga förslag till ny lönestat för stadens befattningshafvare och att förberedelsevis behandla eventuelt uppkommande pensionsfrågor, samt att förklara Stadsfullmäktiges kommitté af den 26 Januari 1905 hafva fullgjort sitt uppdrag, hvarjämte Beredningsutskottet afgifvit förslag till val af ledamöter i den föreslagna nya kommittén.

Ang. tillsättande af en ny löneregleringskommitté.

Under öfverläggningen i detta ärende yrkades till en början dels af Herr Edström bifall till Beredningsutskottets förslag, dels af Herr Fjellman, med instämmande af Herr Larsson, att Stadsfullmäktige måtte besluta tillsätta en kommitté af fem personer med uppdrag dels att framlägga förslag till ny lönestat för stadens befattningshafvare, dels ock att slutbehandla nuvarande pensionskommitténs förslag till pensionering af desamma samt eventuelt uppgöra nytt förslag i frågan, dels ock af Herr Sundström bordläggning af ärendet, hvarjämte Herr Pers uttalade önskvärdheten af, att kommittén jämväl borde få i uppdrag att förbereda organisationsfrågor.

Sedan härefter Herr Pers yrkat återremiss af frågan till Beredningsutskottet för förnyadt yttrande och Herrar Edström och Fjellman med återtagande af sina föregående yrkanden jämte Herrar Abel Carlsson och Uggla däruti instämt, beslöto Stadsfullmäktige utan omröstning återremittera ärendet till Beredningsutskottet.

§ 177.

Sedan Stadsfullmäktige den 30 nästlidne Maj till Beredningsutskottet remitterat en cirkulärskrifvelse från Svenska stadsförbundet angående val af ombud att representera staden vid förbundets kongress under innevarande år, hade Beredningsutskottet i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 12 innevarande Juni föreslagit, att Stadsfullmäktige såsom förut skett ville låta representera sig vid kongressen och hade Beredningsutskottet till ombud för staden föreslagit Bankdirektören Axel Sundström, Häradshöfdingen Claes Uggla och Riksdagsmannen Viktor Larsson med Veterinären Martin Jonsson som suppleant för Sundström, Stadsombudsmannen Theofil Öberg som suppleant för Uggla och Byggmästaren Albert Andersson såsom suppleant för Larsson.

Ang. val af ombud vid Svenska Stadsförbundets kongress.

Efter föredragning häraf och sedan Herr ordföranden föredragit en till honom ankommen skrifvelse från Svenska Stadsförbundet af den 8 innevarande Juni hvari meddelades, att kongressen utsatts att äga rum i Stockholm den 6 och 7 nästkommande September, hvarjämte öfverlämnats preliminär föredragningslista öfver kongressens förhandlingar, beslöto Stadsfullmäktige i enlighet med Beredningsutskottets förslag låta representera sig vid kongressen.

I fråga om val af ombud och suppleanter föreslog Herr Zander att till suppleant måtte i stället för Herr Albert Andersson utses Handlanden K. Kättström; och valde Stadsfullmäktige, sedan Herr Andersson undanbedt sig att ifrågakomma vid valet, till stadens ombud vid kongressen med acklamation ofvannämnde Herrar Sundström, Uggla och Larsson med Herrar Jonsson, Öberg och Kättström som suppleanter, hvarvid bestämdes, att Herr Jonsson skulle i första rummet inträda vid förfall för Herr Sundström, Herr Öberg vid förfall för Herr Uggla och Herr Kättström vid förfall för Herr Larsson.

§ 178.

Ang. detaljhandeln med brännvin.

Sedan Stadsfullmäktige den 25 sistlidne April till Nykterhetsnämnden och Beredningsutskottet remitterat för yttrande inkomna handlingar angående detaljhandeln med brännvin här i staden efter innevarande års utgång hade nu de begärda yttranden till Stadsfullmäktige inkommit.

Efter anmälan häraf beslöto Stadsfullmäktige på yrkande av Herr Bäckman bordlägga ärendet, hvarjämte Stadsfullmäktige på förslag af Herr Edström uppdrogo åt Beredningsutskottet att till nästa sammanträde yttra sig i anledning af Nykterhetsnämndens skrifvelse i ämnet.

§ 179.

Ang. krigstidshjälp åt stadsnotarien och kronouppbördskassören

En genom Magistratens resolution denna dag till Stadsfullmäktige för beslutsfattande öfverlämnad framställning från Stadsnotarien H. Cronholm och Kronouppbördskassören Axel Eklundh om erhållande af krigstidshjälp beslöto Stadsfullmäktige remittera till Drätselkammaren för utlåtande.

§ 180.

Ang. ökad reseersättning åt stadsarkitekten.

Remitterades en från Byggnadsnämnden inkommen framställning af den 12 innevarande Juni angående ökadt anslag till reseersättning åt Stadsarkitekten till Drätselkammaren för utlåtande.

§ 181.

Ang. yttrande om upplåtande af tomt invid Strömsholms hamnplats.

Sedan Stadsfullmäktige den 28 sistlidne Februari till Hamnstyrelsen för Strömsholms våg för yttrande remitterat inkomna handlingar angående försäljning af kronomark invid Strömsholms vågs hamnplats hade Hamnstyrelsen i skrifvelse till Stadsfullmäktige denna dag meddelat, att Hamnstyrelsen icke hade något att erinra mot bifall till den af fröken Hedvig Julin och fru Thyra Finney gjorda underdåniga ansökningen.

Efter föredragning häraf yrkade dels Herrar Nordin och Sundström, att Stadsfullmäktige måtte i likhet med Hamnstyrelsen för Strömsholms våg för-

klara sig icke hafva något att erinra mot ansökningen, dels ock Herr Uggla att Drätselkammarens yttrande i ärendet först måtte infordras.

Vid framställning af proposition härå beslöto Stadsfullmäktige utan omröstning remittera handlingarna i ärendet till Drätselkammaren för yttrande.

In fidem
Teofil Öberg.

Justeradt den 27 Juni 1918.

Max. Schenström.

C. J. Svensson. **Albert Andersson.**

Offentligen uppläst den 29 Juni 1918, betygar

Ex officio:
Teofil Öberg.

Västerås 1918. Fredr. Anderssons Boktryckeri.

Stadsfullmäktiges protokoll.

Den 8 Augusti 1918.

Närvarande: Ordföranden Herr Häradshöfdingen Max Schenström samt Herrar Fjellman, Uggla, Johansson, Sundström, Edv. Karlsson, E. Andersson, Larsson, Zander, Huggare, Bäckman, Råberg, Vennberg, Falk, Fru Nina Andersson, Herrar Kättström, Jansson, Pers, Lindén, Hedberg, Dahlfors, Ahlin, Håkansson, Alb. Andersson, C. J. Svensson, Johan Andersson, Spjut, Enblom, Vestholm, Fröier, Pettersson, Hammer, Sabel, Lundberg och Söder.

Frånvarande med godkändt förfall voro Herrar Fåhræus, Oest, Nordin, Danielsson, Tersmeden, Johan Svensson, Edström, Hedin, Keijser, Nissen, Abel Carlsson och Robsahm.

Närvarande å Magistratens vägnar: Herr Borgmästaren John Karlsson.

§ 182.

Ang. lönereglering för lärarinnorna vid statsunderstödda privatläroverk.

Sedan Konungens Befallningshafvande i länet i skrifvelse till Magistraten den 10 nästlidne Juli, med öfverlämnande af ett exemplar af ett af lärarelönenämnden afgifvet betänkande angående löne- och pensionsreglering för lärarepersonalen vid statsunderstödda privatläroverk, anmo lat Magistraten att öfver betänkandet infordra Stadsfullmäktiges underdåniga yttrande, samt Magistraten den 12 i samma månad remitterat berörda handlingar till Stadsfullmäktige för yttrande före den 10 innevarande Augusti, så beslöto Stadsfullmäktige nu efter tagen del af handlingarna i ärendet däri på yrkande af Herr Sundström afgifva yttrande af följande lydelse:

"Till Konungen.

Sedan Stadsfullmäktige i Västerås anbefallts yttra sig i anledning af lärarelönenämndens betänkande och förslag angående löne- och pensionsreglering för lärarepersonalen vid de statsunderstödda privatläroverken, få Stadsfullmäktige, som för närvarande med kommunalt anslag understödja ett dylikt läroverk, nämligen elementarläroverket för flickor här i staden, beträffande lönereglerings-förslaget, i hvad detsamma afser lärarepersonalen vid flickläroverk, härmed i

underdånighet förklara sig finna de ifrågasatta löneförhöjningarna väl behöfliga och ofrånkomliga samt vidkommande förslaget i öfrigt, i hvad det kan hafva betydelse för härvarande flickläroverk, förklara sig ej hafva något att erinra emot detsamma.

Då förslaget icke afser att göra någon förändring i hittills gällande grundsatser i afseende å fördelningen mellan stat och kommun af det allmännas ekonomiska bidrag till ifrågavarande läroanstalter och ett genomförande af förslaget sålunda skulle komma att medföra ökade utgifter i förevarande afseende för stadskassan, men Stadsfullmäktige, som funnit hvad ledamoten i nämnden Sven Nylund i början af sitt särskilda yttrande anfört synnerligen beaktansvärdt, äro af den uppfattningen, att handhafvandet af den högre elementarundervisningen för flickor liksom samma slags undervisning för gossar allt mer bör blifva en statens angelägenhet, i underdånighet göra det uttalandet, att de ökade kostnader, som förslagets genomförande kräfver, böra helt och hållet bestridas af statsmedel, hvarigenom äfven full enhetlighet hvad de olika läroverken i riket beträffar äfvensom större säkerhet för lärarepersonalen i lönehänseende skulle vinnas.

Underdånigst

På Stadsfullmäktiges vägnar:

Västerås den 8 Augusti 1918."

Stadsfullmäktiges beslut i ärendet blef omedelbart uppsatt, uppläst och justeradt.

§ 183.

Ang. fråga om fullföljd af talan emot Svea Hofrätts dom i mål mellan staden och Västerås Masugns-A.-Bol.

I skrifvelse denna dag hade Drätselkammaren, sedan Kungl. Maj:ts och Rikets Svea Hofrätt i särskilda domar den 19 Juli 1918 i mål mellan Västerås stad, å ena, och Västerås Masugnsaktiebolag, å andra sidan, det ena angående bättre rätt till fast egendom och det andra angående fordringsanspråk, med ändring i båda målen af Rådstufvurättens utslag ogillat stadens i målen förda talan och i målet angående fordringsanspråk bifallit bolagets genom genstämning mot staden framställda kraf, med öfverlämnande af berörda domar, föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte bemyndiga Drätselkammaren att i båda målen hos Kungl. Maj:t fullfölja talan mot Hofrättens dom och därvid genom det ombud Drätselkammaren förordnade göra de yrkanden Drätselkammaren kunde finna lämpliga.

Stadsfullmäktige biföllo efter föredragning häraf på yrkande af Herr Uggla utan omröstning Drätselkammarens framställning.

Stadsfullmäktiges beslut i ärendet blef härpå omedelbart uppsatt, uppläst och justeradt.

In fidem:

Theofil Öberg.

Stadsfullmäktiges protokoll.

Den 29 Augusti 1918.

Närvarande: Ordföranden Herr Häradshöfdingen Max Schenström, vice ordföranden Herr Domprosten Fr. Fåhræus samt Herrar Fjellman, Uggla, Johansson, Sundström, Edv. Karlsson, Oest, Nordin, Danielsson, Tersmeden, Johan Svensson, Edström, Hedin, Larsson, Zander, Huggare, Bäckman, Råberg, Vennberg, Falk, Fru Nina Andersson, Herrar Kättström, Jansson, Pers, Hedberg, Dahlfors, Ahlin, Håkanson, C. J. Svensson, Johan Andersson, Spjut, Enblom, Vestholm, Pettersson, Hammer, Abel Carlsson, Sabel, Robsahm, Lundberg och Söder.

Frånvarande med godkändt förfall voro Herrar Erik Andersson, Lindén, Keijser, Nissen, Alb. Andersson och Fröier.

Närvarande å Magistratens vägnar: Herr Borgmästaren John Karlsson.

§ 184.

Justering.

Uppdrogs åt Herrar Ahlin och Håkansson att jämte Herr ordföranden justera dagens protokoll.

§ 185.

Ang. fortsatt detaljhandel med brännvin.

Sedan Stadsfullmäktige vid behandling den 20 sistlidne Juni af Nykterhetsnämndens och Beredningsutskottets utlåtanden angående af systembolaget i Västerås begärdt tillstånd att utöfva detaljhandel med brännvin här i staden efter innevarande års utgång, hvaröfver Stadsfullmäktiges yttrande infordrats, beslutat bordlägga ärendet med uppdrag tillika åt Beredningsutskottet att till detta sammanträde yttra sig i anledning af Nykterhetsnämndens skrifvelse i ämnet, så företogs nu detta ärende till förnyad behandling, hvarvid föredrogos de till Stadsfullmäktige remitterade handlingarna äfvensom Beredningsutskottets och Nykterhetsnämndens förut afgifna yttranden (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 72) samt det utlåtande, som Beredningsutskottet i anledning af Stadsfullmäktiges beslut den 20 sistlidne Juni afgifvit, så lydande:

"Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Stadsfullmäktige den 20 nästlidne Juni beslutat inhämta Beredningsutskottets yttrande öfver Nykterhetsnämndens förslag till ordnande af detaljhandeln med rusdrycker efter innevarande års utgång, hvilket beslut Beredningsutskottet ansett innefatta uppdrag att söka sammanjämka nämnda förslag och Beredningsutskottets förut i ämnet afgifna (se Stadsfullmäktiges handlingar N:o 72) får Beredningsuskottet nu efter inhämtande af Stadsfullmäktiges nykterhetsgrupps ståndpunkt i frågan, hvilken torde bliva utslagsgifvande vid densammas afgörande i Stadsfullmäktige, med vidhållande i vissa delar af sitt föregående förslag enhälligt föreslå,

dels att Stadsfullmäktige ville tillstyrka att nuvarande systembolaget under år 1919 medgifves rätt till detaljhandel med spritdrycker, vin och öl och därvid föreskrifva att nämnda rätt skall afse 2 utminuteringsställen för spritdrycker och vin samt eventuelt öl och 4 utminuteringsställen respektive afhämtningsställen för öl, belägna på sätt systembolaget föreslagit, 5 utskänkningsställen för spritdrycker, vin och öl belägna 2 i stadshotellet, 1 i restaurant Klippan, 1 i sommarrestauranten i stadsparken och 1 å utvärdshuset Elba samt 1 utskänkningsställe för öl uti Västeråsautomaten,

dels ock att att Stadsfullmäktige vidare i fråga om berörda detaljhandel och den individuella rätten att inköpa och förtära rusdrycker ville besluta

beträffande utminuteringen

a) af spritdrycker att sådan medgives till månatligen högst 2 liter per person samt icke till annan än den, som fyllt 25 år, fullgjort skatteplikt mot stat och kommun, ej åtnjuter understöd af allmänna medel och ej brister i fullgörande af honom åliggande försörjningsplikt,

b) af vin och öl, stt sådan må äga rum endast å tider, då utminutering af spritdrycker sker; kunnande dock bolaget till välkända och bofasta personer under tiden kl. 9 f. m.—6 e. m. hemskicka vederbörligen rekvireradt öl,

beträffande utskänkningen

a) af spritdrycker, att sådan medgifves i sammanhang med lagad mat till pris af minst kronor 1: 50 och till myckenhet: af egentligt brännvin af högst 5 cl., af cognac högst $^1/_6$ liter och punsch högst $^1/_3$ liter,

b) af vin och öl, att sådan blott må ske till spisande gäst.

Västerås den 26 Augusti 1918.

På Beredningsutskottets vägnar:

J. S. Edström.

Ragnar Tenow."

Vid behandlingen af detta ärende punktvis fattade Stadsfullmäktige i dess olika delar nedan antecknade beslut.

Beträffande till en början frågan, huruvida Stadsfullmäktige ville tillstyrka tillstånd till utöfvande af detaljhandel med rusdrycker eller icke, yrkades dels af Herr Sundström med instämmande af Herr Edström att Stadsfullmäktige måtte tillstyrka sådant tillstånd, dels ock af Herr Söder att Stadsfullmäktige måtte afstyrka tillstånds beviljande; och beslöto Stadsfullmäktige sedan öfverläggningen i denna del af ärendet förklarats afslutad genom begärd och anställd omröstning med 22 ja emot 19 nej, afgifna för Herr Söders yrkande, att uttala sig för att tillstånd måtte beviljas systembolaget för utöfvande af detaljhandel med spritdrycker, vin och öl efter 1918 års utgång.

I fråga härefter om den tid, för hvilken sådant tillstånd borde beviljas, yrkade dels Herr Enblom, med instämmande af Herrar Bäckman, Vestholm och Edström, i enlighet med Beredningsutskottets förslag, att tillståndet måtte beviljas endast för ett år, dels ock af Herr Sundström, att tillståndet måtte gälla tre år; och beslöto Stadsfullmäktige härutinnan utan omröstning i enlighet med Herr Enbloms m. fl. yrkande tillstyrka tillståndets beviljande för ett år.

Vidare beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Edström, med hvilken Herrar Danielsson, Enblom och Abel Carlsson förenade sig, att i enlighet med Beredningsutskottets sist framställda förslag tillstyrka, att tillståndet måtte afse två utminuteringsställen för spritdrycker och vin samt eventuellt öl och fyra utminuteringsställen respektive afhämtningsställen för öl, belägna på sätt systembolaget föreslagit, äfvensom fem utskänkningsställen för spritdrycker, vin och öl, belägna två i stadshotellet, en i restaurant Klippan, en i sommarrestauranten i Stadsparken och en å utvärdshuset Elba samt ett utskänkningsställe för öl uti Västerås-automatens lokal.

Vidkommande den individuella rätten att inköpa spritdrycker å utminuteringsställena beslöto Stadsfullmäktige tillstyrka, att denna rätt i enlighet med hvad Beredningsutskottet senast föreslagit måtte förbindas med sådant villkor, att utminutering medgåfves till månatligen högst två liter per person samt icke till annan än den, som fyllt 25 år, fullgjort skatteplikt mot stat och kommun, ej åtnjöte understöd af allmänna medel och ej bruste i fullgörande af honom åliggande försörjningsplikt.

Beträffande utminuteringen af vin och öl yrkade Herr Abel Carlsson den ändring i Beredningsutskottets senaste förslag, att medgifvandet för bolaget att till välkända och bofasta personer under tiden 9 f. m.—6 e. m. hemskicka vederbörligen rekvireradt öl måtte bortfalla, hvaremot Herr Edström hemställde, att Stadsfullmäktige måtte i enlighet med Beredningsutskottets och Nykterhetsnämndens förslag tillstyrka att vin och öl finge utminuteras å de tider utminutering af spritdrycker skedde, dock med rätt för bolaget att till välkända och bofasta personer under tiden 9 f. m.—6 e. m. hemskicka vederbörligen rekvireradt öl; och biföllo Stadsfullmäktige vid framställning af proposition å dessa yrkanden utan omröstning Herr Edströms yrkande.

I fråga om restriktioner för utskänkningen beslöto Stadsfullmäktige i enlighet med ett af Herr Uggla, med instämmande af Herrar Edström och Viktor Larsson m. fl. afgifvet ändringsförslag tillstyrka att utskänkning af spritdrycker måtte medgifvas i sammanhang med lagad mat till pris af minst kronor 1: 50

och till myckenhet: af egentligt brännvin högst 5 cl. samt af annat brännvin högst $1/_6$ liter eller af punsch högst $1/_3$ liter, äfvensom, i enlighet med Beredningsutskottets förslag, att vin och öl finge utskänkas till endast spisande gäst.

§ 186.

Ang. Vatten- och Gasverksstyrelsens förvaltningsberättelse för år 1917 samt framställning om tilläggsanslag för vissa ändamål

Sedan Stadsfullmäktige den 20 sistlidne Juni bordlagt Vatten- och Gasverksstyrelsens med skrivelse från Drätselkammaren den 13 samma månad till Stadsfullmäktige öfverlämnade förvaltningsberättelse för år 1917 jämte framställning om tilläggsanslag för vissa ändamål, så företogs nu detta ärende till fortsatt behandling (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 73); och beslöto Stadsfullmäktige härvid på yrkande af Herr Sundström i enlighet med Vatten- och Gasverksstyrelsens af Drätselkammaren tillstyrkta framställning utan omröstning af lånemedel anvisa ett anslag af 39,438 kronor 8 öre, med hvilket belopp förut af lånemedel beviljade anslag till under år 1917 utförda nyanläggningar och verkställda nyanskaffningar öfverskridits, hvarefter berättelsen lades till Stadsfullmäktiges handlingar.

§ 187.

Ang. val af en vårdare i Fattigvårdsstyrelsen.

Genom utdrag af sitt protokoll för den 30 sistlidne April hade Fattigvårdsstyrelsen i anledning däraf att vårdaren i 4:de distriktet Edvin Johansson afflyttat från staden, hemställt, att Stadsfullmäktige måtte till vårdare i dennes ställe utse Folkskolläraren Ivar Bolin.

Efter föredragning häraf valde Stadsfullmäktige med acklamation den föreslagne Herr Bolin till vårdare i 4:de fattigvårdsdistriktet för tiden intill 1921 års utgång.

§ 188.

Ang. anslag till biträde åt Fattigvårdsstyrelsens kamrerare.

En från Fattigvårdsstyrelsen genom utdrag af dess protokoll för den 30 sistlidne April inkommen framställning om anslag till ett biträde åt Fattigvårdsstyrelsens kamrerare beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Sundström remittera till Drätselkammaren för utlåtande.

§ 189.

Ang. inköp af egendomen Vallby.

Med resolution den 3 innevarande Augusti hade Magistraten jämte en skrifvelse i ämnet från Konungens Befallningshafvande i länet öfverlämnat styrkt afskrift af Kungl. Maj:ts nådiga bref den 14 Juni 1918 angående försäljning till staden Västerås af kronoegendomen Vallby N:o 4 i förutvarande S:t Ilians socken mot en köpeskilling af 182,000 kronor tillika med Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen rörande försäljningen.

Efter föredragning häraf yrkade dels Herr Sundström, att handlingarna måtte remitteras till Drätselkammaren för utlåtande, huruvida staden borde reflektera å inköpet, i hvilket yrkande Herrar Fåhræus och Pers instämde, dels ock Herr Larsson att Stadsfullmäktige måtte besluta lägga ärendet till handlingarna.

Vid framställning af proposition å dessa yrkanden beslöto Stadsfullmäktige remittera ärendet till Drätelkammaren för yttrande.

§ 190.

Med resolution den 3 innevarande Augusti hade Magistraten för yttrande till Stadsfullmäktige öfverlämnat af särskilda kommitterade afgifvet betänkande rörande det statsunderstödda pensionsväsendets centralisering. *Ang. det statsunderstödda pensionsväsendets centralisering.*

Efter meddelande häraf yrkande dels Herr vice ordföranden remiss af ärendet till Drätselkammaren och Beredningsutskottet, dels ock Herr Uggla att Stadsfullmäktige måtte remittera ärendet endast till Drätselkammaren för utlåtande.

Stadsfullmäktige beslöto vid framställning af proposition å dessa yrkanden remittera ärendet till yttrande af Drätselkammaren och Beredningsutskottet.

§ 191.

Med resolution den 3 innevarande Augusti hade Magistraten infordrat Stadsfullmäktiges yttrande öfver Tekniska högskolans utlåtande i anledning af Stadsfullmäktiges beslut angående föreskrifter rörande hiss' inbyggande i hus samt säkerhetsåtgärder till förekommande af olycksfall vid begagnande af hiss; och beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Sundström remittera handlingarna i ärendet till Byggnadsnämnden för utlåtande. *Ang. föreskrifter rörande hiss' inbyggande i hus samt säkerhetsåtgärder till förekommande af olycksfall vid begagnande af hiss.*

§ 192.

I särskilda skrifvelser till Stadsfullmäktige den 4 och den 26 innevarande Augusti hade dels Fröken Anna Tunell och dels Stadsombudsmannen R. Tenow anhållit om entledigande den förra från uppdraget att vara suppleant i Lifsmedelsnämnden och den sistnämnde från uppdraget att vara ledamot af samma nämnd. *Ang. val af ny ledamot och suppleant i Lifsmedelsnämnden.*

Beredningsutskottet hade i anledning av dessa afsägelser den 26 innevarande Augusti hemställt, att Stadsfullmäktige måtte med bifall till framställningarna entlediga sökandena från ifrågavarande uppdrag samt att Stadsfullmäktige måtte utse Kamreraren vid Allm. Svenska Elektriska Aktiebolaget E. Starck till ledamot af Lifsmedelsnämnden efter Stadsombudsmannen Tenow och Fru Gerda Segerstedt till suppleant i samma nämnd efter Fröken Tunell allt intill utgången af innevarande år.

Efter föredragning af berörda handlingar beslöto Stadsfullmäktige med bifall till framställningarna om entledigande från ifrågavarande uppdrag utse Kamrerare Starck och Fru Segerstedt, den förra till ledamot och den senare till suppleant i Lifsmedelsnämnden för tiden intill innevarande års utgång.

§ 193.

Ang. åtagande från stadens sida att tilhandahålla, erforderliga undervisningslokaler samt bostad eller hyresersättning åt rektor vid en eventuell elektroteknisk fackskola härstädes.

Genom resolution den 13 innevarande Augusti hade Magistraten i anledning af Kungl. Ecklesiastikdepartementets genom Konungens Befallningshafvandes i länet resolution den 12 i samma månad till Magistraten öfverlämnade skrifvelse infordrat Stadsfullmäktiges yttrande, huruvida staden vore villig åtaga sig att tillhandahålla erforderliga undervisningslokaler samt bostad eller hyresersättning åt rektor vid en eventuell elektroteknisk fackskola i Västerås (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 74).

Efter föredragning häraf beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herrar Larsson och Edström med bekräftande af sitt beslut den 26 Mars 1914, däri Stadsfullmäktige förbundit sig att låta å framdeles bestämd plats i staden uppföra en byggnad för teknisk skola, afsedd att jämväl bereda erforderliga lokaler för en elektroteknisk fackskola, därest densamma skulle komma att hit förläggas samt bereda bostad eller lämna hyresersättning åt nämnda fackskolas föreståndare, förklara sig vilja, på sätt i ecklesiastikdepartementets skrifvelse begärts, åtaga sig att tillhandahålla erforderliga undervisningslokaler samt bostad eller hyresersättning åt rektor vid en, eventuell elektroteknisk fackskola i Västerås äfvensom att lämna Drätselkammaren i uppdrag att formulera och å stadens vägnar aflåta svarsskrifvelse i ämnet.

§ 194.

Ang. inrättande af ett s. k. kabinett.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 8 innevarande Augusti (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 75) hade Drätselkammaren på anförda skäl föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte besluta att uppdraga åt Drätselkammaren att låta å stadshotellets gård utföra ett för allmänheten tillgängligt s. k. kabinett samt för ändamålet anslå ett belopp af förslagsvis 23,500 kronor att upptagas till uttaxering i 1919 års budget.

Efter föredragning häraf beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Sundström bordlägga ärendet med uppdrag för Drätselkammaren att till Stadsfullmäktiges nästkommande sammanträde låta å marken utstaka det föreslagna läget för ifrågavarande tilltänkta byggnad.

§ 195.

Ang. kostnadsfri undervisningsmaterial åt folkskolans lärjungar.

Sedan Stadsfullmäktige den 31 Januari innevarande år remitterat en af Herrar Abel Carlsson och Axel Söder väckt motion om kostnadsfritt tillhandahållande åt folkskolans alla lärjungar af all för undervisningen erforderlig material till Folkskolestyrelsen och Drätselkammaren för yttrande, hade nu de begärda utlåtandena till Stadsfullmäktige inkommit (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 76).

Under öfverläggningen härom yrkade dels Herrar Pers och Larsson ärendets bordläggning, dels Herr Bäckman att Stadsfullmäktige måtte i enlighet med hvad reservanterna inom Folkskolestyrelsen och Drätselkammaren tillstyrkt bifalla motionen, dels ock Herr Abel Carlsson att Stadsfullmäktige i dag måtte företaga ärendet till slutligt afgörande.

Vid härefter framställd proposition å frågan om ärendets bordläggning eller om Stadsfullmäktige ville i dag slutligen afgöra ärendet beslöto Stadsfullmäktige utan omröstning bordlägga frågan.

§ 196.

Ang. upplåtelse af mark till Strömsholms vågs hamnplats.

Sedan Stadsfullmäktige den 20 sistlidne Juni till Drätselkammaren för utlåtande remitterat till Stadsfullmäktige för yttrandes afgifvande genom Magistratens resolution den 16 Februari innevarande år öfverlämnade handlingar angående en af Fröken Hedvig Julin och Fru Thyra Finney gjord underdånig ansökning om förvärfvande af ett kronan tillhörigt område vid Strömsholm, hade Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 8 innevarande Augusti, med förmälan att Drätselkammaren af handlingarna i ämnet inhämtat, att ifrågavarande område gränsade intill det till Strömsholms våg hörande området, men icke kunnat finna att den ifrågasatta försäljningen kunde medföra någon som hälst olägenhet för nämnda städerna Västerås och Köping gemensamt tillhöriga hamnanläggning eller därtill hörande område, föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte i likhet med Hamnstyrelsen för Strömsholms våg förklara sig icke hafva något att erinra emot den underdåniga ansökningen.

Efter häraf tagen del beslöto Stadsfullmäktige i enlighet med Drätselkammarens hemställan förklara sig icke hafva något att invända mot nådigt bifall till ifrågavarande underdåniga ansökning.

§ 197.

Ang. förskotterande af medel till kyrkokassan.

Sedan Stadsfullmäktige den 20 sistlidne Juni till Drätselkammaren för utlåtande remitterat en af kyrkostämmans ordförande till Stadsfullmäktige den 13 i samma månad aflåten skrifvelse med begäran, att, sedan kyrkostämman beslutat ett ytterligare krigstidstillägg åt befattningshafvare å kyrkans stat, i öfverensstämmelse med hvad Stadsfullmäktige härutinnan den 30 Maj innevarande år beviljat stadens befattningshafvare, Stadsfullmäktige måtte bemyndiga Drätselkammaren att förskottera de härför erforderliga medlen, 8,040 kronor, hvilken summa komme att upptagas i nästa års stat för kyrkliga ändamål, hade Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 8 innevarande Augusti tillstyrkt, att Stadsfullmäktige måtte bemyndiga Drätselkammaren att af tillgängliga medel förskottera kyrkokassan ofvanberörda belopp, 8,040 kronor.

Efter föredragning häraf biföllo Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Sundström utan omröstning hvad Drätselkammaren sålunda föreslagit.

§ 198.

Ang. reseersättning till stadsarkitekten.

Sedan Stadsfullmäktige den 20 sistlidne Juni till Drätselkammaren för utlåtande remitterat en framställning från Byggnadsnämnden angående reseersättning åt stadsarkitekten, hade Drätselkammaren, på de skäl Byggnadsnämnden anfört i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 8 innevarande Augusti (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 77) föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte besluta att utöfver det resebidrag å 300 kronor, som hittills utginge till stadsarkitekten, denne skulle åtnjuta ersättning för biljettkostnaden för resa Stockholm—Västerås

och åter en gång i veckan under senare halfåret 1918 samt att härför nödigt anslag skulle utgå af det i 1918 års stat afsatta beloppet för diverse och oförutsedda behof.

Efter föredragning häraf biföllo Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Sundström utan omröstning hvad Drätselkammaren sålunda tillstyrkt och föreslagit.

§ 199.

Ang. krigstidshjälp åt stadsnotarien och kronouppbördskassören

Sedan Stadsfullmäktige den 20 sistlidne Juni till Drätselkammaren för utlåtande remitterat en genom Magistraten till Stadsfullmäktige inkommen framställning från Stadsnotarien H. Cronholm och Kronouppbördskassören Axel Eklundh om utbekommande af krigstidshjälp, hade Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 8 innevarande Augusti (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 78) på anförda skäl hemställt, att framställningen icke måtte till någon Stadsfullmäktiges vidare åtgärd föranleda.

Efter föredragning häraf fattade Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Sundström utan omröstning beslut i frågan i enlighet med Drätselkammaren hemställan.

§ 200.

Ang. öfvertagande af elektriska ledningsnäten inom Västra förstaden och Jakobsberg m. m.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 8 innevarande Augusti (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 79) hade Drätselkammaren, med öfverlämnande till Stadsfullmäktiges pröfning af en till Stadsfullmäktige ställd skrifvelse med bilagor från Vatten- och Gasverksstyrelsen angående öfvertagande af de elektriska ledningsnäten inom Västra förstaden och Jakobsberg för egen del, tillstyrkt bifall till Vatten- och Gasverksstyrelsens framställning därom, att Stadsfullmäktige ville dels under af sökandena föreslagna villkor, hvilka funnes intagna i de vid framställningen fogade bilagorna, öfvertaga de elektriska ledningsnäten inom Västra förstaden och Jakobsberg och dels anslå 2,000 kronor till utökning af elektriska ledningsnäten inom Västra förstaden att bestridas af det till tekniska verken för innevarande år lämnade anslaget till diverse ledningsutsträckningar, 1,370 kronor till förändring af elektriska gatubelysningen inom Västra förstaden och Jakobsberg och 2,100 kronor för innevarande års gatubelysning, samt föreslagit, att sist berörda två anslag å tillhopa 3,470 kronor måtte upptagas till uttaxering i 1919 års budget.

Efter föredragning häraf biföllo Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Sundström utan omröstning hvad Drätselkammaren sålunda tillstyrkt och föreslagit.

§ 201.

Ang. gatubelysning vid kvarteren Assar och Arne.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 8 innevarande Augusti (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 80) hade Drätselkammaren, med öfverlämnande af en Vatten- och Gasverksstyrelsens framställning till Stadsfullmäktige angående belysning vid kvarteren Assar och Arne, hänskjutit framställningen till Stadsfullmäktiges afgörande och därvid tillstyrkt bifall till styrelsens förslag, att Stadsfullmäktige ville till utförande af elektrisk gatubelysning vid nämnda kvarter bevilja 700 kronor att bestridas af förut lämnadt anslag med 1,000 kronor till

oförutsedda belysningsanläggningar samt 165 kronor till gäldande af belysningskostnaden för innevarande år, samt föreslagit, att sistnämnda belopp måtte utgå af innevarande års förslagsanslag.

Efter föredragning häraf biföllo Stadsfullmäktige utan omröstning på yrkande af Herr Sundström ifrågavarande af Drätselkammaren gjorda framställning.

§ 202.

Ang. anslag till elektrifiering af Nordanby och Malma.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 8 innevarande Augusti (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 81) hade Drätselkammaren, under erinran att Stadsfullmäktige den 30 sistlidne Maj på förslag af Drätselkammaren uttalat sig för en elektrifiering af stadens egendomar Nordanby och Malma, anhållit, att Stadsfullmäktige ville för ifrågavarande ändamål anvisa 36,700 kronor att upptagas bland utgifterna för stadens egendomar Nordanby och Malma samt svingården i 1919 års budget.

Efter föredragning häraf biföllo Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Sundström utan omröstning Drätselkammarens sålunda gjorda framställning.

§ 203.

Ang. täckande af brist i anslaget till lindring i de mindre bemedlades lefnadsvillkor.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 1 innevarande Augusti hade Lifsmedelsnämnden på anförda skäl anhållit, *dels* att Stadsfullmäktige ville anslå 9,922 kronor 62 öre att täcka genom ungkarlsserveringen i Stadsparken uppkommen brist, *dels* att Stadsfullmäktige ville anslå utom förut anslagna 50,000 kronor ytterligare 16,048 kronor 37 öre för lindring af de mindre bemedlades lefnadsvillkor under 1:sta halfåret 1918, *dels ock* att Stadsfullmäktige ville godkänna Lifsmedelsnämndens åtgärd att redan före Stadsfullmäktiges beslut hafva hos Kungl. Maj:t anhållit om bidrag af statsmedel med hälften af ofvanberörda belopp 16,048 kronor 37 öre eller 8,024 kronor 18 öre.

Härjämte hade Drätselkammaren, som tidigare erhållit meddelande om att Lifsmedelsnämnden tillämnade en framställning hos Stadsfullmäktige af ofvanberörda innehåll, i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 15 nästlidne Juli, under tillstyrkande af denna framställning, föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte dels bevilja Lifsmedelsnämnden ett tilläggsanslag å 9,922 kronor 62 öre samt hälften af 16,048 kronor 37 öre eller tillhopa 17,950 kronor 81 öre att gäldas af uttaxerade medel i 1919 års budget, dels ock förskottera nämnden af tillgängliga medel till dess begärdt statsanslag utbetalats, 8,024 kronor 19 öre.

Efter föredragning af berörda, under N:o 82 i Stadsfullmäktiges tryckta handlingar intagna framställningar, biföllo Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Sundström utan omröstning Lifsmedelsnämndens framställning på sätt densamma blifvit af Drätselkammaren tillstyrkt.

§ 204.

Ang. trampolinställning i pråmhamnen.

Sedan Stadsfullmäktige den 30 sistlidne Maj till Hamnstyrelsen och Drätselkammaren remitterat en af Herr Tersmeden såsom egen motion upptagen framställning från Lifräddningssällskapets styrelse härstädes om uppsättande på stadens bekostnad af en provisorisk trampolinställning i pråmhamnen för att

därstädes kunna hålla simpromotion, hade Hamnstyrelsen och Drätselkammaren i afgifna utlåtanden, intagna under N:o 83 af de tryckta handlingarna, hemställt, att motionen icke måtte till någon Stadsfullmäktiges vidare åtgärd föranleda; och beslöto Stadsfullmäktige vid föredragning af ärendet på yrkande af Herr Sundström i enlighet med hvad i utlåtandena föreslagits, att den väckta motionen icke skulle föranleda till någon Stadsfullmäktiges vidare åtgärd.

§ 205.

Ang. ny taxa å vattenledningsafgifter.

Under erinran, hurusom Stadsfullmäktige den 19 Juni 1913 vid behandling af Vatten- och Gasverksstyrelsens samt Drätselkammarens utlåtanden i anledning af en af Herr Edv. Karlsson såsom egen motion upptagen skriftlig framställning från Byggmästaren K. J. Karlsson m. fl. fastighetsägare, om att den gällande undantagsbestämmelsen om betalning enligt mätare för en del af stadens förbrukare af hushållsvatten från stadens vattenledning skulle upphäfvas och att den för öfriga förbrukare af vatten gällande taxan skulle tillämpas lika för alla stadens vattenförbrukare, beslutat för vidare utredning återremittera ärendet till Vatten- och Gasverksstyrelsen för förnyadt utlåtande, hade Drätselkammaren med skrifvelse till Stadsfullmäktige den 15 innevarande Augusti (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 84) öfverlämnat till Stadsfullmäktiges pröfning ej mindre ett af särskilda kommitterade, till hvilka frågan af Vatten- och Gasverksstyrelsen hänskjutits för utredning, afgifvet betänkande med förslag till ny taxa å vattenledningsafgifter, än äfven Vatten- och Gasverksstyrelsens däröfver afgifna yttrande samt för egen del föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte besluta

dels godkänna kommitterades förslag till ny taxa å vattenledningsvatten att tillämpas från den 1 Oktober 1918 dock med visst angifvet tillägg till taxans § 1,

dels föreskrifva, att vattenledningsinstallationer hädanefter skulle utföras så, att mätare utan ändring af ledningarna kunde apteras,

dels och för erforderliga anordningar för taxans genomförande anvisa ett anslag af 37,000 kronor, däraf 12,000 kronor af lånemedel till anskaffande af nya mätare och återstoden 25,000 kronor af uttaxerade medel i 1919 års stat,

hvarjämte Drätselkammaren förmält att mot dess beslut i ärendet reservation anförts af dess ledamöter Herrar Jonsson, Håkanson, Andersson och Falk, hvilka anslutit sig till det uttalandet, som gjorts i byggnadschefen Smitts vid kommitterades utlåtande fogade reservation.

Under öfverläggningen i detta ärende yrkade Herrar Sundström, Larsson, Edv. Karlsson, Hammar och Johan Svensson bifall till Drätselkammarens förslag, hvarjämte Herr Falk, med instämmande af Herrar Nordin och Håkanson, hemställde, att Stadsfullmäktige måtte, därest Drätselkammarens förslag vunne Stadsfullmäktiges bifall, vid sitt beslut foga det uttalandet, att detta beslut fattats utan att Stadsfullmäktige för dagen fattat ståndpunkt för eller emot de olika principsynpunkter, som kommit till synes under ärendets utredning.

Sedan öfverläggningen förklarats afslutad biföllo Stadsfullmäktige utan omröstning hvad Drätselkammaren föreslagit, hvarjämte jämväl Herr Falks förslag vann Stadsfullmäktiges godkännande.

Stadsfullmäktige hade alltså, under ofvan angifna af Herr Falk föreslagna uttalande beslutat

dels antaga följande nya taxa å vattenledningsvatten att tillämpas från och med den 1 Oktober 1918, nämligen:

"Taxa

å afgifter för begagnande af vatten från Västerås vattenverk.

§ 1.

För vatten till *hushålls- och därmed jämförliga behof* erläggas följande afgifter:

1:o) För hvarje inom en egendom varande *boningsrum*, hall, kök, tjänste-, kontors- och försäljningsrum äfvensom för hvarje med fönster å yttervägg eller i tak jämte anordning för uppvärmning försedd tambur, mindre verkstads- eller fabriksrum, erlägges en afgift af Kr. 3: — dock att, därest i någon af ofvannämnda lägenheter vatten användes i större mängd, än som anses erforderlig för personliga behof, afgift för vattnet skall erläggas efter mätare.

Är inom en egendom vattenledning ej indragen i bostadshus, utan vattnet erhålles genom vattenpost, skall likväl det för de inneboendes behof använda hushållsvattnet betalas efter ofvan angifna grund.

2:o) För hvarje till bostadslägenhet hörande *badrum* erlägges en årlig afgift af .... Kr. 7: —

3:o) För hvarje *vattenklosett*, som är afsedd för sådana lägenheheter och lokaler, för hvilka vattenafgift utgår efter rum, erlägges en årlig afgift af .... „ 6: —

4:o) För *vattenpost* å gård, där vattenledning i bostadslägenheter finnes indragen, erlägges en särskild årlig afgift af .... „ 3: — dock att, därest genom sådan vattenpost uttages vatten i större myckenhet än som erfordras för gårdens eget behof, Vatten- och Gasverksstyrelsen må kunna föreskrifva, att det genom vattenposten uttagna vattnet skall betalas efter mätare.

5:o) *För vattning af gräsmattor och planteringar* äfvensom för *sqolning af gårdar* erlägges årligen:

om *slang* användes, pr kvm. .... 6 öre

om *slang icke* användes, pr kvm. .... 2 „

6:o) För vatten till *häst* erlägges en årlig afgift för hvarje af Kr. 5: —

7:o) För vatten till *nötkreatur* erlägges en årlig afgift af.......... „ 2: —

8:o) För vatten till *automobiler* och andra *åkdon*, med undantag för arbetsåkdon, för hvilka ingen afgift utgår, erläggas följande afgifter pr år:

a) för hvarje *automobil* .... Kr. 7: —

b) för hvarje *fyrhjuligt åkdon* .... „ 3: —

c) för hvarje *tvåhjuligt åkdon* .... „ 2: —

Fastighetsägare, som så önskar, må dock erlägga afgift för inom hans fastighet förbrukadt hushållsvatten enligt § 2.

§ 2.

För vatten, som användes i större mängd eller för annat ändamål än egent-

ligt hushållsbehof, samt i tvättstugor och andra vattenklosetter än sådana, som omnämnts i § 1, betalas vattnet efter *mätare* med 20 öre pr kbm.

§ 3.

För af vattenverket bekostad mätare erlägges en årlig hyra, utgående med 10 % af mätarens inköpspris.

§ 4.

Skulle det utrönas, att inom en egendom vatten för hushålls- och andra behof, som ej betalas efter mätare, uttages i större myckenhet, än att de erlagda afgifterna svara mot ett pris af 20 öre pr kbm. med 25 % tillägg, äger Vatten- och Gasverksstyrelsen, därest den större förbrukningen uppenbarligen har sin grund i slöseri med vatten, rätt att uttaga vattenafgift för sådan egendom i enlighet med § 2 samt debitera vederbörande kostnaden för mätarens uppsättande.",

dels föreskrifva, att vattenledningsinstallationer hädanefter skulle utföras så, att mätare utan ändring af ledningarna kunde apteras,

dels ock för erforderliga anordningar för den nya taxans genomförande anvisa ett anslag af 37,000 kronor, däraf 12,000 kronor af lånemedel till anskaffande af nya mätare och återstoden 25,000 kronor af uttaxerade medel i 1919 års stat.

§ 206.

Ang. koloniträdgårdar.

Sedan Stadsfullmäktige den 28 sistlidne Februari till Drätselkammaren för utlåtande remitterat en af Herrar Abel Carlsson och Söder väckt motion angående upplåtande af jord för koloniträdgårdar m. m., hade Drätselkammaren, som för närmare utredning af detta ärende tillsatt en särskild kommitté, i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 15 innevarande Augusti (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 85) med öfverlämnande af det af kommitterade afgifna utlåtandet, hemställt, att Stadsfullmäktige måtte besluta

att under stadens återstående arrendetid upplåta erforderliga delar af lägenheten Biskopsängarna till koloniträdgårdsområde,

att uppdraga åt Drätselkammaren att vid den tidpunkt, Drätselkammaren kunde finna lämplig, träda i underhandling med vederbörande statsmyndighet om fortsatt upplåtande af lägenheten till Västerås stad,

samt att uppdraga åt Drätselkammaren att vidtaga erforderliga åtgärder för igångsättande af koloniträdgårdsverksamheten och till den eller de föreningar, som kunde komma att bildas för ändamålet, eller till enskilda upplåta erforderliga markområden eller kolonilotter samt vidare att till Stadsfullmäktige inkomma med de förslag till ytterligare åtgärder, som för verksamhetens fortsatta bedrifvande kunde från stadens sida påkallas.

Efter häraf tagen del biföllo Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Abel Carlsson utan omröstning till alla delar hvad Drätselkammaren sålunda föreslagit.

§ 207.

Ang. uppförande af en rotfruktskällare vid Malma

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 15 innevarande Augusti (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 86) hade Drätselkammaren i anledning af en framställning från stadens lifsmedelsnämnd på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige måtte besluta att för uppförande af en källarebyggnad vid Malma för förvaring af rotfrukter anslå ett belopp af förslagsvis 26,000 kronor att upptagas i 1919 års budget med $^1/_4$ eller 6,500 kronor bland utgifterna för Malma gård, $^1/_4$ eller 6,500 kronor bland utgifterna för svingården och $^1/_2$ eller 13,000 kronor bland utgifterna under Lifsmedelsnämndens stat.

Stadsfullmäktige biföllo efter föredragning häraf på yrkande af Herr Sundström utan omröstning Drätselkammarens berörda hemställan.

§ 208.

Ang. anslag till fullbordande af läroverksbibliotekets inredning.

Sedan delegerade för förvaltningen af högre allmänna läroverkets byggnadsfond i skrifvelse till Drätselkammaren anhållit, att Drätselkammaren ville hos Stadsfullmäktige tillstyrka ett anslag af 5,000 kronor för inredning i läroverkets nya biblioteksbyggnad af bokmagasinets vind och af lärosalarna, hade Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 15 innevarande Augusti (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 87), med öfverlämnande af denna framställning till Stadsfullmäktiges pröfning på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige ville med bifall till framställningen bevilja det begärda anslaget att upptagas till uttaxering i 1919 års budget.

På yrkande af Herr Sundström biföllo Stadsfullmäktige efter häraf tagen del utan omröstning hvad Drätselkammaren sålunda hemställt.

§ 209.

Ang. brädinklädnad af hamnskjulet vid Aros' tilläggsplats.

Med öfverlämnande till Stadsfullmäktiges pröfning af en framställning från Hamnstyrelsen om ett anslag å förslagsvis 3,000 kronor för anordnande af ytterväggar i varuskjulet vid ångfartyget Aros' tilläggsplats i hamnen, hade Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 15 innevarande Augusti (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 88) på anförda skäl hemställt, att Hamnstyrelsens framställning icke måtte föranleda till någon Stadsfullmäktiges åtgärd.

Under öfverläggningen härom yrkade dels Herr Nordin, med instämmande af Herr Zander, bifall till Hamnstyrelsens framställning med det tillägg, att anslaget måtte beviljas att utgå af uttaxerade medel i 1919 års stat, dels ock Herrar Sundström och Pers, att framställningen i enlighet med hvad Drätselkammaren föreslagit icke måtte föranleda till någon Stadsfullmäktiges åtgärd.

Vid efter öfverläggningens slut framställd proposition å dessa yrkanden fattade Stadsfullmäktige utan omröstning beslut i ärendet i enlighet med Drätselkammarens förslag, hvadan alltså Hamnstyrelsens förevarande framställning icke skulle till någon Stadsfullmäktiges åtgärd föranleda.

§ 210.

Ang. fastighetsbyte med Landstinget.

Sedan Stadsfullmäktige till Drätselkammaren för utlåtande remitterat ej mindre den 22 Februari 1917 en genom Magistratens resolution den 10 samma månad och år till Stadsfullmäktige öfverlämnad framställning från Landstingets lasarettskommitté angående eventuelt upplåtande från stadens sida af tomtområde för ett nytt lasarett härstädes jämte öfverlämnande till staden af det nuvarande lasarettsområdet med byggnader, än äfven den 29 November 1917 en genom Magistratens resolution den 12 samma månad och år till Stadsfullmäktige öfverlämnad skrifvelse från Landstinget i samma ämne, hade Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 15 innevarande Augusti (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 89) på anförda skäl föreslagit, att Stadsfullmäktige ville för sin del godkänna en vid skrifvelsen fogad preliminär öfverenskommelse mellan Drätselkammaren och Landstingets lasarettskommitté angående utbyte av mark m. m. för ifrågasatt uppförande i Västerås af fullständiga nybyggnader för lasarett härstädes af följande lydelse:

"Öfverenskommelse.

Emellan Västmanlands läns landstings lasarettskommitté, å ena, och Västerås stads Drätselkammare, å andra sidan, är, under förbehåll af Landstingets och Stadsfullmäktiges i Västerås godkännande, äfvensom Kungl. Maj:ts medgifvande, i den mån sådant erfordras, följande preliminära öfverenskommelse träffad rörande utbyte af mark m. m. för ifrågasatt uppförande i Västerås af fullständiga nybyggnader för lasarett därstädes.

1:o) I utbyte mot nuvarande lasarettsområdet i Västerås med samtliga därå uppförda byggnader, hvilka — såväl hvad området som byggnaderna angår — skola tillhandahållas staden med full äganderätt, öfverlåter Västerås stad till Landstinget med den rätt staden därtill äger ett lämpligt tomtområde för uppförande af nya lasarettsbyggnader om intill 10 hektars ytvidd af stadens östra gränser, som framdeles närmare komma att bestämmas, samt erlägger i mellanafgift härför ett belopp af 550,000 kronor.

2:o) Utöfver i punkt 1:o) omnämnda mellanafgift betalar staden i ersättning för de till nuvarande lasarettet hörande fasta maskinella anordningarna, hvartill räknas värmepannor och ledningar, fast köksinredning såsom kokapparater och dylikt, tvätt- och badanordningar m. m., ett belopp af 50,000 kronor, Landstinget dock obetaget att vid byggnadernas utrymmande mot afstående af denna ersättning tillvaratage och för egen räkning tillgodogöra sig samtliga ifrågavarande maskinella anordningar, dock må ej från byggnaderna borttagas inmurade pannor och ledningar. Skulle Landstinget endast delvis vilja tillgodogöra sig desamma, minskas ersättningsbeloppet i motsvarande grad i förhållande till det helas här angifna värde, hvarvid i händelse af bristande öfverenskommelse ersättningsbeloppet bestämmas af skiljemän.

3:o) Tillträdet till det nya lasarettsområdet sker så snart Landstinget önskar disponera detsamma för byggnadsarbetenas påbörjande. Tillträdet till nuvarande lasarettsområdet äger rum då det nya lasarettet färdigbyggts och inflyttning däri skett.

4:o) Staden enligt denna öfverenskommelse åliggande betalningsskyldighet fullgöres då staden tillträder det nuvarande lasarettsområdet.

5:o) Staden förbinder sig att på egen bekostnad till gränsen för det nya lasarettsområdet framdraga erforderliga ledningar för vatten, aflopp, gas och elektrisk ström samt tillförsäkrar Landstinget rätt till utfartsväg.

6:o) Så snart allmänna spårvägar komma att anläggas i staden, hvarom utredning nu pågår genom en af Stadsfullmäktige tillsatt kommitté, förbinder sig staden att sörja för att vid spårvägarnas första anläggning en linie kommer att utdragas till nya lasarettstomten, och förklarar sig staden vilja så vidt möjligt söka påskynda frågan om spårvägars anläggning härstädes.

7:o) Staden och Landstinget skola i hvad på hvardera kontrahenten ankommer hos Kungl. Maj:t göra de framställningar, som kunna erfordras för här ifrågavarande markutbytes genomförande."

På yrkande af Herrar Pers, Larsson, Fjellman och Sundström biföllo Stadsfullmäktige enhälligt hvad Drätselkammaren sålunda föreslagit.

§ 211.

Ang. nya lokaler för Lifsmedelsnämndens ransoneringsafdelning.

En från Magistraten inkommen skrifvelse af den 20 innevarande Augusti med anmodan till Stadsfullmäktige att skyndsammast vidtaga åtgärder för anskaffande af andra lämpliga lokaler för Lifsmedelsnämndens ransoneringsafdelning beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herrar vice ordföranden och Falk remittera till Drätselkammaren och Tekniska skolans styrelse för utlåtande.

§ 212.

Ang. tilläggsanslag till Lifsmedelsnämndens kansli och ransoneringsavdelning.

Remitterades en från Lifsmedelsnämnden inkommen skrifvelse af den 24 innevarande Augusti angående tilläggsanslag till kansliet och ransoneringsafdelningen till Drätselkammaren för utlåtande.

§ 213.

Ang. ökadt arvode åt Hyresnämndens ordförande.

Från Hyresnämndens ordförande hade inkommit en skriftlig framställning om ökadt arvode och beslöto Stadsfullmäktige remittera densamma till Drätselkammaren för yttrande.

§ 214.

Ang. inköp af potatis.

En från Lifsmedelsnämnden inkommen skriftlig framställning af den 26 innevarande Augusti angående anslag för inköp af potatis beslöto Stadsfullmäktige remittera till Drätselkammaren för utlåtande.

§ 215.

Ang. val af planteringsnämnd.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 26 innevarande Augusti hade Beredningsutskottet, under erinran att Stadsfullmäktige vid sitt beslut den 28 Februari innevarande år angående tillsättande af en planteringsnämnd med uppgift att öfvertaga de uppgifter, som förut handhafts af trädplanteringssällskapet och den s. k. naturskyddskommittén, lämnat Beredningsutskottet i uppdrag att utarbeta de närmare bestämmelser, som betingades af Stadsfullmäktiges berörda

beslut, samt med förmälan, att, äfven om Beredningsutskottet icke ännu vore beredt att afgifva yttrande i alla de organisationsfrågor, som ägde samband med den blifvande planteringsnämndens verksamhet, Beredningsutskottet likväl ansett, att ledamöterna i nämnden nu borde utses med hänsyn till förestående upprättande af budget för stadens planteringar, äfvensom att enligt Beredningsutskottets åsikt stadsingeniören och stadsarkitekten i likhet med förhållandet inom andra kommunala nämnder borde äga yttrande- och reservationsrätt i de frågor, som berörde deras respektive tjänsteområden, dels föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte bestämma antalet ledamöter i planteringsnämnden till fem med två suppleanter äfvensom afgifvit förslag till val af ledamöter och suppleanter i nämnden.

Efter häraf tagen del beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr vice ordföranden nu tillsätta en planteringsnämnd samt bestämma antalet ledamöter i nämnden till fem med två suppleanter.

Härefter utsågos i enlighet med Beredningsutskottets förslag med acklamation till ledamöter i stadens planteringsnämnd Häradshöfdingen Claës Uggla med uppdrag att sammankalla nämnden, Lektorn M. Floderus, Redaktören Anders Pers, Ingeniören Harald Håkanson och Parkföreståndaren C. F. Thelander samt till suppleanter i nämnden Järnsvarfvaren C. Bäckman och Folkskolläraren I. Fröier.

§ 216.

Ang. Lifsmedelsnämndens dyrtidsverksamhet senare halfåret 1918.

En från Lifsmedelsnämndens dyrtidsafdelning inkommen framställning af denna dag angående dyrtidsverksamheten under senare halfåret 1918 beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Edström remittera till yttrande af Lifsmedelsnämnden och Drätselkammaren.

§ 217.

Ang. anslag till arb.-institutets föreläsningsverksamhet.

Frambar Herr Uggla en skriftlig motion af den 28 innevarande Augusti angående anslag till arbetareinstitutets föreläsningsverksamhet; och blef densamma på yrkande af motionären remitterad till Drätselkammaren för utlåtande.

§ 218.

Ang. rättegång om ersättning till biskopen.

Med förmälan, att han den 17 innevarande Augusti delgifvits en å staden utverkad stämning till inställelse inför Rådstufvurätten härstädes den 4 November 1918 uppå ansökning af kammaradvokatfiskalsämbetet med yrkande om förpliktelse för staden att till biskopsstolen i Västerås utgifva 2,049 kronor 20 öre med ränta, öfverlämnade ordföranden afskrift af stämningen.

Efter häraf tagen del beslöto Stadsfullmäktige uppdraga åt Drätselkammaren att sörja för utförandet och bevakandet af stadens talan i målet med bemyndigande för Drätselkammaren, att genom det ombud, som komme att föra stadens talan, eventuelt fullfölja densamma till högre domstol.

§ 219.

Ang. inhiberande af trädgårdsmässa.

Begärdes och erhölls ordet af Herr Johansson, hvilken meddelade, att den planerade trädgårdsmässan härstädes under innevarande år på grund af mellan-

kommande hinder icke komme att anordnas, hvarför icke heller det af staden beviljade anslaget komme att tagas i anspråk, hvilket antecknades.

In fidem:

Theofil Öberg.

Justeradt den 3 September 1918.

Max. Schenström.

E. Ahlin. **H. Håkanson.**

Offentligen uppläst den 3 September 1918, betygar

Ex officio:

Theofil Öberg.

Västerås 1918. Fredr. Anderssons Boktryckeri.

Stadsfullmäktiges protokoll.

Den 26 September 1918.

Närvarande: Ordföranden Herr Häradshöfdingen Max Schenström, vice ordföranden Herr Domprosten Fr. Fåhræus samt Herrar Johansson, Sundström, Edv. Karlsson, Tersmeden, E. Andersson, Joh. Svensson, Edström, Hedin, Larsson, Zander, Huggare, Bäckman, Råberg, Fru Nina Andersson, Herrar Kättström, Jansson, Pers, Lindén, Hedberg, Dahlfors, Keijser, Ahlin, Håkanson, Nissen, Alb. Andersson, C. J. Svensson, Joh. Andersson, Spjut, Vestholm, Fröier, Pettersson, Hammer, Abel Carlsson, Sabel, Lundberg och Söder.

Frånvarande med godkändt förfall voro Herrar Fjellman, Uggla, Oest, Nordin, Danielsson, Vennberg, Falk, Enblom, och Robsahm.

Närvarande å Magistratens vägnar: Herr Borgmästaren John Karlsson.

§ 220.

Justeringsmän.

Uppdrogs åt Herrar Nissen och Keijser att jämte Herr ordföranden justera dagens protokoll.

§ 221.

Ang. uppförande af ett kabinett.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 8 nästlidne Augusti (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 75) hade Drätselkammaren på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige måtte besluta att uppdraga åt Drätselkammaren att låta å stadshotellets gård utföra ett för allmänheten tillgängligt så kalladt kabinett samt för ändamålet anslå ett belopp af förslagsvis 23,500 kronor att upptagas till uttaxering i 1919 års budget.

Efter föredragning av berörda, vid Stadsfullmäktiges sammanträde den 29 nästlidne Augusti bordlagda skrifvelse beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Sundström utan omröstning godkänna, hvad Drätselkammaren i ärendet föreslagit.

§ 222.

Ang. kostnadsfri undervisningsmateriel åt folkskolans lärjungar.

Företogs till förnyad behandling det vid Stadsfullmäktiges sammanträde den 29 nästlidne Augusti bordlagda ärendet angående fråga om beredande af kostnadsfri undervisningsmateriel åt folkskolans lärjungar (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 76).

I detta ärende hade Herrar Abel Carlsson och Söder uti en hos Stadsfullmäktige väckt motion hemställt, att all den för undervisningen vid stadens folkskolor erforderliga materielen måtte från och med 1919 års början fullt kostnadsfritt tillhandahållas samtliga elever tillhörande folkskolan.

Sedan Stadsfullmäktige den 31 Januari innevarande år remitterat motionen för yttrande till Folkskolestyrelsen och Drätselkammaren, hade Folkskolestyrelsen i utlåtande den 22 Maj 1918 i enlighet med folkskoleinspektörens förslag förklarat sig icke för närvarande hafva anledning tillstyrka förslaget om fri materiel till alla folkskolebarn, men uttalat sig för, att, förutom de förmåner, som i detta afseende redan nu erhölles, ytterligare måtte medgivas fri materiel för flickslöjden i småskolan och folkskolans tre lägsta klasser, fria middagar i skolköket samt kostnadsfritt tillhandahållande af stålpennor, för hvilket ändamål ett ytterligare anslag å omkring 10,000 kronor erfordrades, hvarjämte Folkskolestyrelsen förmält, att emot styrelsens beslut i ärendet reservation anförts af Herr Bäckman, med instämmande af ytterligare fem ledamöter, hvilka under åberopande af lärarekårens, vid Folkskolestyrelsens utlåtande fogade yttrande, hemställt, att Folkskolestyrelsen måtte tillstyrka motionen.

Drätselkammaren hade därefter i afgifvet utlåtande den 8 nästlidne Augusti på anförda skäl hemställt, att den väckta motionen för närvarande icke måtte i vidare mån bifallas, än att Stadsfullmäktige ville i enlighet med hvad Folkskolestyrelsen föreslagit, i ändamål att, utöfver de förmåner af ifrågavarande art, som redan förut beviljats folkskolans lärjungar, det måtte på skolkassans bekostnad tillhandahållas dels fri materiel för flickslöjden i småskolan och folkskolans tre lägsta klasser, dels fria middagar för lärjungarne vid undervisningen i huslig ekonomi och dels stålpennor till alla lärjungar, af uttaxerade medel i 1919 års stat anvisa ett belopp af förslagsvis 10,000 kronor att upptagas bland utgifterna å folkskolans stat, hvarjämte Drätselkammaren förmält, att reservation mot dess beslut i ärendet anförts af Herrar Bäckman, Larsson, Kättström och Råberg, hvilka yrkat, att motionen måtte af Drätselkammaren tillstyrkas.

Efter föredragning af handlingarne i ärendet uppstod en långvarig öfverläggning, därunder yrkades dels af Herr Söder, med hvilken Herrar Bäckman, Abel Carlsson, Zander, Fröier och Larsson förenade sig, bifall till motionen, dels af Herr Sundström, med instämmande af Herrar vice ordföranden och Edv. Karlsson, bifall till Drätselkammarens förslag, dels ock af Herr Pers, att Stadsfullmäktige måtte besluta, att skolkassan skulle tillhandahålla samtliga folkskolans lärjungar fri skolmateriel i hvad det rörde förbrukningsartiklar för skrifning, räkning, teckning, slöjd m. m., men att däremot eleverna själva skulle bekosta sina läro- och läseböcker, hvarvid dock mindre bemedlade borde erhålla äfven dessa fritt efter lärarens beprövande och meddelade Herr Pers att

ett bifall till detta förslag med beräkning av nuvarande priser torde medföra en årlig merkostnad för stadskassan af omkring 36,000 kronor.

Sedan överläggningen afslutats och ordföranden förklarat, att för bifall så väl till motionen som till Herr Pers förslag erfordrades två tredjedelars majoritet, framställdes proposition å de gjorda yrkandena samt å frågan om rent afslag å föreliggande förslag och förklarade ordföranden sig anse frågan om afslag vara med öfvervägande ja besvarad. Härvid begärdes votering.

Vid nu framställd proposition å hvilket af återstående förslag skulle antagas till kontraproposition förklarade sig ordföranden anse frågan om bifall till Herr Pers' förslag vara med öfvervägande ja besvarad, hvarpå jämväl votering begärdes.

Sedan härefter till kontraproposition emot Herr Pers' förslag i kontrapropositionsvoteringen genom äfvenledes begärd omröstning med 20 nej emot 18 ja, afgifna för Herr Sundströms yrkande, antagits Herr Söders yrkande om bifall till motionen, samt genom verkställd kontrapropositionsvotering Herr Pers' förslag med 19 ja och ordförandens utslagsröst emot 19 nej, afgifna för Herr Söders yrkande, antagits till kontraproposition i hufvudvoteringen, anställdes hufvudvoteringen, hvarvid 14 ja-röster afgåfvos för afslag och 24 nej-röster för bifall till Herr Pers' förslag.

Vid denna utgång af omröstningen förklarade ordföranden att Stadsfullmäktige, då erforderlig majoritet ej uppnåtts, afslagit föreliggande framställning.

§ 223.

Ang. revision af Tekniska skolans räkenskaper.

Till Stadsfullmäktige hade i bestyrkt afskrift öfverlämnats vederbörande revisorers berättelse öfver verkställd granskning af Centralslöjdskolans och Tekniska skolans i Västerås samt Västmanlands läns hemslöjdsmagasins räkenskaper för åren 1916 och 1917 (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 90); och beslöto Stadsfullmäktige efter föredragning häraf i enlighet med revisorernas hemställan bevilja vederbörande ansvarsfrihet för den tid revisionen omfattade.

§ 224.

Ang. afsägelser från ledamotskap i Hyresnämnden.

I särskilda skrifvelser till Stadsfullmäktige hade Arkitekten V. Segerstedt och Måleriföreståndaren Alb. Lundqvist anhållit om entledigande, den förre från ledamotskapet och den senare från uppdraget att vara suppleant i Hyresnämnden; och beslöto Stadsfullmäktige efter föredragning af skrifvelserna bifalla de gjorda framställningarna, hvarjämte uppdrogs åt Beredningsutskottet att till Stadsfullmäktige inkomma med förslag angående val af efterträdare i de sålunda afgåendes ställe.

§ 225.

Ang. byggnadschefens årsberättelse samt tilläggsanslag till ombyggnaden af fastigheten N:o 147 västra kv.

Med skrifvelse till Stadsfullmäktige den 12 innevarande September (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 91) hade Drätselkammaren öfverlämnat byggnadschefens förvaltningsberättelse för år 1917 samt därvid hemställt, att Stadsfullmäktige ville vid dess läggande till handlingarna anvisa ett tilläggsanslag å 85,000 kronor för redan utförda reparationer och ombyggnader å fastigheten

N:o 147 västra kvarteret att utgå med 79,000 kronor af lånemedel och 6,000 kronor af uttaxerade medel i 1919 års stat.

På yrkande af Herr Sundström biföllo Stadsfullmäktige efter föredragning häraf utan omröstning hvad Drätselkammaren sålunda föreslagit.

§ 226.

Ang. omläggning af vissa ledningar i Vasastaden.

Sedan Stadsfullmäktige den 25 April innevarande år till Drätselkammaren för utlåtande remitterat en af Herr Edström väckt motion med förslag att Stadsfullmäktige ville anvisa ett anslag å 27,500 kronor för vissa ledningsarbeten i Västmanna- och Svantegatorna, hade Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 12 innevarande September (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 92) på anförda skäl föreslagit, att motionen för närvarande icke måtte föranleda till någon Stadsfullmäktiges åtgärd.

Under öfverläggningen härom yrkade dels Herr Edström remiss af ärendet till Vatten- och Gasverksstyrelsen samt Brandstyrelsen, dels ock Herrar Larsson och Huggare, att Stadsfullmäktige måtte i dag företaga ärendet till slutligt afgörande och därvid besluta i enlighet med Drätselkammarens hemställan.

Sedan Stadsfullmäktige efter öfverläggningens slut vid först framställd proposition å Herr Edströms remissyrkande och frågan, huruvida ärendet skulle i dag företagas till slutligt afgörande, beslutat nu afgöra ärendet, biföllo Stadsfullmäktige i enlighet med Herrar Larssons och Huggares yrkande utan omröstning Drätselkammarens hemställan, att motionen icke skulle till någon Stadsfullmäktiges åtgärd föranleda.

§ 227.

Ang. tilläggs anslag till ledningsarbeten vid kvarteren Julius och Jörgen.

Sedan Stadsfullmäktige den 27 Mars innevarande år beviljat ett anslag å 7,000 kronor till gatuledningar för nybyggnader inom kvarteren Julius och Jörgen hade Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 12 innevarande September (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 93), med öfverlämnande till Stadsfullmäktiges pröfning af en framställning från Vatten- och Gasverksstyrelsen därom, att Stadsfullmäktige måtte bevilja ett tilläggsanslag för ifrågavarande ledningar å 5,000 kronor att utgå af lånemedel, hemställt om bifall till styrelsens berörda förslag.

Efter föredragning häraf biföllo Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Sundström utan omröstning Vatten- och Gasverksstyrelsens af Drätselkammaren sålunda tillstyrkta framställning.

§ 228.

Ang. tillägg till brandverkets beklädnadsanslag.

Sedan Brandstyrelsen i skrifvelse till Stadsfullmäktige, som öfverlämnats till Drätselkammaren, anmält, att en brist uppkommit uti det anslag i brandverkets stat, hvarur den löneförmån, som bestode i fri beklädnad för brandpersonalen, bestredes, samt hemställt om ett tilläggsanslag för ändamålet å 1,500 kronor att utgå af innevarande års förslagsanslag, hade Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 12 innevarande September (Stadsfullmäk-

tiges handlingar N:o 94), med öfverlämnande till Stadsfullmäktiges pröfning af berörda skrifvelse, hemställt, att Stadsfullmäktige ville bifalla den däri gjorda framställningen allenast med den ändring, att anslaget anvisades att utgå af uttaxerade medel i 1919 års stat.

Efter föredragning häraf biföllo Stadsfullmäktige utan omröstning Brandstyrelsens framställning på sätt densamma blifvit af Drätselkammaren tillstyrkt.

§ 229.

Ang. anslag till dyrtidslindrande verksamhet.

Sedan Stadsfullmäktige den 29 nästlidne Augusti till Lifsmedelsnämnden och Drätselkammaren för utlåtande remitterat en af Lifsmedelsnämndens dyrtidsafdelning hos Stadsfullmäktige gjord framställning om beviljande af anslag till lindring i de mindre bemedlades lefnadsvillkor för senare halfåret under 1918 m. m., hade nu de begärda yttrandena till Stadsfullmäktige inkommit (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 95).

Efter föredragning af handlingarna i ärendet beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Sundström utan omröstning i enlighet med Lifsmedelsnämndens och Drätselkammarens förslag,

att för lindrande af de mindre bemedlades lefnadsvilkor under andra halfåret 1918, af uttaxerade medel i 1919 års stat anslå ett belopp af 60,000 kronor att ställas till nämndens förfogande med uppdrag för Lifsmedelsnämnden att af statsmedel begära såväl s. k. grundbidrag à 28,257 kronor, efter en krona pr invånare den $^{31}/_{12}$ 1916, med hänsyn dock tagen till S:t Ilians och Lundby socknars inkorporering, som ock ett belopp lika med det staden beslutat tillskjuta 60,000 kronor,

att i likhet med hvad förut skett uppdraga åt Lifsmedelsnämnden att handhafva dyrtidsverksamheten,

att utse Lifsmedelsnämndens vice ordförande Rådmannen J. W. Ödman att vid förfall för nämndens ordförande, Borgmästare J. Karlsson, handhafva den med nämndens dyrtidslindrande verksamhet sammanhängande korrespondensen med vederbörande myndigheter,

samt att uppdraga åt Drätselkammaren att utse särskilda revisorer för nämndens dyrtidslindrande verksamhet och suppleanter för dessa.

§ 230.

Ang. införande af elektriskt ljus i skolhusen vid Rosenlund och Lundby kyrka

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 12 innevarande September (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 96) hade Drätselkammaren på anförda skäl föreslagit, att Stadsfullmäktige ville dels af uttaxerade medel i 1919 års stat anvisa ett belopp af 2,045 kronor att därmed bestrida kostnaden för införande af elektriskt ljus i Rosenlunds skolhus, dels ock bemyndiga Drätselkammaren att ansluta staden till Lundby och S:t Ilians församlingars elektriska distributionsförening på de villkor Drätselkammaren kunde finna för en dylik anslutning för staden förmånliga, äfvensom bestämma att en sådan anslutning skulle ske endast för Lundky kyrkskola, men ej, såsom äfven ifrågasatts, för Carlsbergs gård.

Efter föredragning häraf biföllo Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Sundström utan omröstning hvad Drätselkammaren sålunda föreslagit.

§ 231.

Ang. anslag till biträde åt Fattigvårdsstyrelsens kamrerare.

Sedan Stadsfullmäktige den 29 nästlidne Augusti till Drätselkammaren remitterat en af Fattigvårdsstyrelsen framställd begäran om ett anslag å 510 kronor för aflöning åt ett biträde åt Fattigvårdsstyrelsens kamrerare under innevarande år, hade Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 12 innevarande September (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 97) på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige ville med bifall till framställningen anvisa för ändamålet ett belopp af 510 kronor att utgå af i Fattigvårdsstyrelsens budget för innevarande år upptaget anslag till oförutsedda behof.

På yrkande af Herr Sundström biföllo Stadsfullmäktige utan omröstning Drätselkammarens i det afgifna utlåtandet framställda förslag.

§ 232.

Ang. ökadt arvode åt Hyresnämndens ordförande.

Sedan Stadsfullmäktige den 29 nästlidne Augusti till Drätselkammaren för utlåtande remitterat Kronofogden Langes framställning om höjning i dennes arvode såsom hyresnämndens ordförande, hade Drätselkammaren i afgifvet utlåtande den 12 innevarande September (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 98) på anförda skäl föreslagit, att Stadsfullmäktige ville bestämma, att till ordföranden i hyresnämnden skulle utgå utöfver det årliga arvodet å 1,200 kronor en ersättning för hvarje sammanträde af 10 kronor, räknadt från den 1 Juli innevarande år till årets slut, äfvensom anvisa härför erforderligt belopp att utgå af tillgängliga medel.

Efter föredragning häraf yrkade dels Herr Sundström bifall till Drätselkammarens förslag, dels ock Herr Abel Carlsson, att arvodet för hvarje sammanträde måtte bestämmas till 7 kronor.

Vid efter öfverläggningens slut framställd proposition å de sålunda gjorda yrkandena biföllo Stadsfullmäktige utan omröstning Drätselkammarens förslag.

§ 233.

Ang. anslag till Flickskolan.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 12 innevarande September (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 99) hade Drätselkammaren, med öfverlämnande till Stadsfullmäktiges pröfning af en till Drätselkammaren inkommen framställning från styrelsen för härvarande elementarläroverk för flickor rörande kommunalt anslag för läroverket under hvart och ett af åren 1919—1921, för egen del tillstyrkt bifall till styrelsens framställning och sålunda föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte besluta, att dels bevilja elementarläroverket för flickor i Västerås årsanslag under hvartdera af åren 1919, 1920 och 1921 utgående med 7,447 kronor, utgörande $5^1/_2$ % å följande belopp:

stadens utgifter för skolhusbygget	Kr.	115,000: —,
värdet af skolhustomten	„	15,400: —
och af gymnastikhustomten	„	5,000: —,
tillsammans	Kr.	135,400: —,

samt med 1,500 kronor, utgörande årshyra för af läroverket af staden förhyrda lokaler i fastigheten med adressnummer Glasgatan 2, dels under anslagstiden efterskänka räntan, beräknad till $5^1/_2$ % å stadens fordran 30,000 kronor eller

pr år utgörande 1,650 kronor, dels under samma tid bidraga till de vid läroverket anställda lärarinnornas ålderstillägg med hälften af det belopp, staten för samma ändamål årligen lämnade, dels ock slutligen bestämma, att dessa årsanslag jämte de bidrag till lärarinnornas pensionsafgifter, som Stadsfullmäktige genom beslut den 31 Mars 1910 åtagit sig att gälda i enlighet med grunderna i nådiga kungörelsen den 23 December 1910, skulle utgå i första rummet af den efterskänkta räntan 1,650 kronor och till återstående del af uttaxerade medel i respektive årsstater.

Efter föredragning häraf yrkade dels Herr Sundström, med instämmande af Herr Viktor Larsson, bifall till Drätselkammarens förslag, dels ock Herr Edström jämväl bifall till samma förslag, dock under villkor att Stadsfullmäktige berättigades invälja någon eller några ledamöter i flickskolans styrelse, i hvilket hänseende Herr Edström yrkade remiss af ärendet till Beredningsutskottet.

Vid framställning af proposition å berörda yrkanden biföllo Stadsfullmäktige utan omröstning Drätselkammarens förslag oförändradt.

§ 234.

Ang. anslag till Lifsmedelsnämnden för inköp af potatis.

Sedan Stadsfullmäktige den 29 nästlidne Augusti till Drätselkammaren för utlåtande remitterat Lifsmedelsnämndens framställning därom, att Stadsfullmäktige ville mot redovisningsskyldighet ställa till Nämndens förfogande ett förslagsanslag å 150,000 kronor för inköp och lagring af potatis, hade Drätselkammaren i afgifvet utlåtande den 12 innevarande September (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 100) på anförda skäl föreslagit, att Stadsfullmäktige ville förskottera Lifsmedelsnämnden af tillgängliga medel det begärda beloppet 150,000 kronor med skyldighet för Nämnden att redovisa för anslagets användning.

Efter föredragning häraf biföllo Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Sundström utan omröstning Lifsmedelsnämndens framställning i enlighet med Drätselkammarens tillstyrkan.

§ 235.

Ang. anslag till arbetareinstitutets föreläsningsverksamhet.

Sedan Stadsfullmäktige den 29 nästlidne Augusti till Drätselkammaren för utlåtande remitterat en af Herr Uggla väckt motion angående beviljande af anslag under år 1919 för arbetareinstitutets populärvetenskapliga föreläsningar, hade Drätselkammaren i afgifvet utlåtande den 12 innevarande September (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 101) hemställt, att Stadsfullmäktige ville med bifall till motionen för ifrågavarande ändamål anvisa det begärda anslaget å 2,000 kronor att utgå af uttaxerade medel i 1919 års stat.

Efter föredragning häraf biföllo Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Sundström utan omröstning Drätselkammarens förslag.

§ 236.

Ang. lagförslag om kommunala nybildningar.

Sedan Konungens Befallningshafvande i länet i skrifvelse den 13 Maj innevarande år anmodat Magistraten att lämna Stadsfullmäktige tillfälle att afgifva underdånigt yttrande öfver förslag till lagstiftning angående kommunala

nybildningar, hade Stadsfullmäktige efter delfående af handlingarna i ärendet genom beslut den 30 i samma månad begärt Beredningsutskottets utlåtande öfver lagförslaget, och hade Beredningsutskottet nu i skrivelse till Stadsfullmäktige den 20 innevarande September (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 102), under anförande bland annat, att då åt kommunens beslutande myndigheter i det föreliggande förslaget inrymts vidsträcktast möjliga själfbestämmanderätt i afseende å de kommunala nybildningarna och i de fall så ej skett, d. v. s. då den kommunala bestämmanderätten måste vika, ett betydande allmänt intresse påfordrades för genomförande af en dylik förändring samt då Beredningsutskottet funne lagförslaget i öfrigt fylla ett kännbart behof i alla afseenden, föreslagit, att Stadsfullmäktige ville besluta i underdånighet uttala sin anslutning till det föreliggande förslaget och önskvärdheten af, att detsamma måtte läggas till grund för lagstiftning i ämnet.

Efter föredragning häraf godkände Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Edström utan omröstning hvad Beredningsutskottet sålunda föreslagit.

§ 237.

Ang. anslag till Tekniska skolan för år 1919.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 23 innevarande September (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 103) hade Drätselkammaren, med öfverlämnande af en framställning från styrelsen för Centralslöjdskolan och Tekniska skolan härstädes angående anslag till skolans verksamhet för nästkommande år med därtill hörande bilagor, på anförda skäl föreslagit, att Stadsfullmäktige ville dels anvisa ett anslag å 12,000 kronor att utgå till skolan under år 1919, däraf af uttaxerade medel i samma års stat 8,000 kronor och ur Zimmermanska fonden 4,000 kronor, dels ock ingå till Kungl. Maj:t med begäran om ett statsanslag till skolan under år 1919 å 32,000 kronor.

Efter föredragning häraf bifölIo Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Sundström utan omröstning Drätselkammarens framställning.

§ 238.

Ang. anslag till ett fattigvårdsmöte.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 23 innevarande September (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 104) hade Drätselkammaren, med öfverlämnande af en till Drätselkammaren ingifven framställning till Stadsfullmäktige från Fattigvårdsstyrelsen angående ett kommunalt anslag för bestridande af kostnaden för ett af Svenska Fattigvårdsförbundet planeradt fattigvårdsmöte härstädes, tillstyrkt däri gjorda framställning och alltså föreslagit, att Stadsfullmäktige ville för berörda ändamål anvisa 500 kronor att utgå af under år 1919 uttaxerade medel å fattigvårdens stat.

§ 239.

Ang. ändring af stadsplanen beträffande vidgningen af Smedjegatan.

Sedan Stadsfullmäktige den 27 Mars innevarande år preliminärt antagit sådan ändring i den för staden gällande stadsplanen, att Smedjegatan i dess sträckning emellan Vasagatan och Stora torget skulle vidgas från nuvarande bredd till en bredd af minst 12 meter med vidgningen förlagd på gatans norra sida, äfvensom uppdragit åt Byggnadsnämden att vidtaga de åtgärder, som för

genomförande af den sålunda beslutade stadsplaneändringen vore erforderliga, hade Byggnadsnämnden i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 23 innevarande September (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 105), med förmälan, *att* Byggnadsnämnden genom kungörelse, som varit införd i ortstidningarna under sistlidne Juni månad, samt särskilda kallelsebref anmodat vederbörande markägare, hvilkas rätt berördes genom ändringsförslaget, att före den 1 påföljande Augusti framställa de anmärkningar, som detsamma eventuelt kunde föranleda, *att* sådan anmärkning inkommit endast från Möbelhandlaren Emil Granath i egenskap af ägare af tomten N:o 39 norra kvarteret, hvilken anmärkning utan att innebära ett bestridande af behofvet af en vidgning af Smedjegatan i angifna sträckning utmynnade uti ett yrkande, att stadsplaneändringen måtte genomföras med vidgningen förlagd utmed gatudelens södra sida, *samt att* Byggnadsnämnden öfver denna anmärkning inhämtat yttrande af stadsingeniören och stadsarkitekten, hvilkas yttrande bifogats Byggnadsnämndens skrifvelse till Stadsfullmäktige, på i öfrigt anförda skäl och under åberopande af stadsarkitektens och stadsingeniörens yttrande, med öfverlämnande af dels karta afseende stadsplaneändringar, dels ock Herr Granaths erinringar däremot, föreslagit, att Stadsfullmäktige ville, under bekräftande af sitt den 27 Mars innevarande år fattade preliminära beslut, dels antaga sådan ändring i gällande stadsplan, att Smedjegatan i dess sträckning emellan Vasagatan och Stora torget skulle breddas från nuvarande enligt gällande stadsplau fastställd bredd till en bredd af 12 meter med breddningen förlagd till gatans norra sida i öfverensstämmelse med å ofvan berörda karta angifna gatulinier, dels ock gifva Byggnadsnämnden i uppdrag att söka fastställelse å Stadsfullmäktiges beslut i ärendet.

Efter föredragning häraf biföllo Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Sundström utan omröstning Byggnadsnämndens sålunda framställda förslag.

§ 240.

Ang. ny fattiggård eller provisorisk tillbyggnad af den gamla.

Genom utdrag af sitt protokoll för den 27 nästlidne Augusti hade Fattigvårdsstyrelsen anhållit, att fattiggårdskommitterades förslag till uppförande af ny fattiggård måtte skyndsamt realiseras eller om denna framställning icke kunde bifallas att provisorisk tillbyggnad af fattiggården måtte komma till stånd, så att de största olägenheterna af nuvarande otillräckliga lokalutrymme kunde för några år framåt undanrödjas.

Efter föredragning häraf beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr vice ordföranden remittera ärendet till Drätselkammaren för utlåtande.

§ 241.

Ang. ändring i mjölkstadgan.

Föredrogs och lades till handlingarna Konungens Befallningshafvandes i länet resolution den 20 Juli 1918, hvarigenom Konungens Befallningshafvande fastställt Stadsfullmäktiges beslut den 30 Maj innevarande år angående ändrad lydelse af § 1 mom. 3 och § 3 i gällande föreskrifter angående mjölkhandeln i Västerås.

§ 242.

Ang. anslag till ledningsarbeten i Stadsparken.

Föredrogs och lades till handlingarna Konungens Befallningshafvandes i länet resolution den 20 sistlidne Juli, hvarigenom Konungens Befallningshafvande fastställt Stadsfullmäktiges beslut den 27 Mars 1918 angående ny taxa å arvode för förrättningar af stadsingeniören i Västerås.

§ 243.

Föredrogs följande från Drätselkammaren till Stadsfullmäktige inkomna framställning:

"Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I framställning, som härmed öfverlämnas för afgörande till Stadsfullmäktige, har Vatten- och Gasverksstyrelsen på anförda skäl hemställt om ett anslag å 20,000 kronor till ledningsarbeten afseende framdragning af aflopps- och vattenledning från Västgötegatan till och en bit förbi Stora gatan förlagda uti Stadsparken och Slottsgatan och utgörande fortsättning af de ledningar, som för närvarande nedlägggas i Stadsparken.

Drätselkammaren har ansett sig kunna tillstyrka dessa ledningsarbetens utförande hufvudsakligen af det skäl, att då dessa ledningar böra utföras som ett led i den afskärande ledningen utmed Svartåns västra sida, det synes vara lämpligare att nu utföra desamma för att härigenom undgå en uppgräfning af Stadsparken i två skilda omgångar och den olägenhet, som härmed skulle blifva förenad.

Drätselkammaren föreslår alltså

att Stadsfullmäktige ville af lånemedel anvisa ett belopp af 20,000 kronor att ställas till Vatten- och Gasverksstyrelsens förfogande för utförande af berörda ledningar såsom en omedelbar fortsättning af nu pågående ledningsarbeten i Stadsparken.

Västerås den 23 September 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

Axel Sundström.

Ragnar Tenow."

varande vid samma framställning fogad en likaledes till Stadsfullmäktige ställd skrifvelse från Vatten- och Gasverksstyrelsen af följande lydelse:

"Till Stadsfullmäktige i Västerås.

På i skrifvelse till Stadsfullmäktige af den 10 Oktober 1917 anförda skäl, skrifvelsen intagen i Stadsfullmäktiges handlingar å sidan 362, beviljade Fullmäktige ett anslag å 13,000 kr. till ledningars anläggande i Stadsparken mellan Turbinhuset och Västgötegatan. Till dessa ledningar hörande aflopp utgör en första utbyggnad af planeradt aflopp utefter västra sidan af Svartån, hvars ändamål är att upptaga de aflopp, som nu vid Glasgatan, Biskopsvägen m. fl. gator utmynna i ån och förorena denna. Ett utbyggande af detta aflopp i hela sin sträckning vore sålunda önskvärdt och gäller detta i synnerlig grad

för en stor del väster om Svartån belägna gårdar, hvilka, såsom styrelsen i ofvanberörda skrifvelse påpekat, under nuvarande förhållanden ej kunna erhålla vattenklosetter. För att så småningom få ifrågavarande ledningsarbete fullbordadt och för att ett annat år ej åter behöfva företaga gräfning i Stadsparken, har förslag väckts att innevarande år verkställa ännu ett mindre stycke af detsamma, nämligen genom parken fram till Stora gatan samt vidare ett kortare stycke i Slottsgatan, hvarigenom äfven vinnes fördelen af ett effektivt afhjälpande af olägenheten med vattensamling i till fastigheten i hörnet af Stora gatan och Slottsgatan hörande källare.

Här anförda orsaker har styrelsen ansett utgöra tillräckliga skäl för ledningsarbetets fortsättande i berörd utsträckning innevarande höst, och får styrelsen meddela, att erforderlig material i det närmaste finnes på lager samt att den resterande delen kan erhållas tillräckligt snart.

Samtidigt med afloppet skulle liksom nu sker äfven vattenledning nedläggas, och skulle ledningarna fortsättas i den gångbana i parken, där de nu dragas, samt utsträckas i Slottsgatan cirka 30 m. norr om Stora gatan.

Vid användande af 24″ rör till afloppet och 7″ rör till vattenledningen är kostnaden beräknad till 20,000 kr.

Under åberopande af det anförda får styrelsen hemställa,

att Stadsfullmäktige till här berörda ledningsarbeten ville af lånemedel anvisa ett anslag å 20,000 kr.

Mot ofvanstående har ledamoten af styrelsen, Herr Kättström, anmält afvikande mening.

Västerås den 21 September 1918.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

Carl Henning.

Gerh. Geston."

Efter föredragning af berörda handlingar biföllo Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Sundström utan omröstning hvad Vatten- och Gasverksstyrelsen och Drätselkammaren i förevarande ärende föreslagit.

§ 244.

Föredrogs följande från Drätselkammaren inkomna framställning: *Ang. uppskof med införande af vattenmätare i tvättstugor.*

"Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Med tillstyrkan af Vatten- och Gasverksstyrelsens härmed öfverlämnade framställning angående uppskof med införande af vattenmätare för debitering af vatten i tvättstugor får Drätselkammaren föreslå,

att Stadsfullmäktige ville dels gifva Vatten- och Gasverksstyrelsen i uppdrag att tills vidare inställa införandet af vattenmätare i tvättstugor, dels ock bestämma att afgift för i tvättstugor förbru-

kadt vatten skall under den tid insättandet af mätare uppskjutes utgå med 2 kronor pr familj och år.

Västerås den 23 September 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

Axel Sundström.

Ragnar Tenow."

äfvensom därvid fogad framställning från Vatten- och Gasverksstyrelsen af följande lydelse:

"Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Den 29 Augusti i år beslöto Stadsfullmäktige vissa ändringar beträffande debitering af vatten, bl. a. att allt vatten, som förbrukas i tvättstugor, skall utlämnas efter mätare.

Då såväl material- som arbetskostnader för närvarande äro ovanligt höga — desamma hafva ytterligare stigit sedan förslaget rörande kostnaderna för införande af annan vattentaxa upprättades — och med mätares införande i tvättstugorna torde kunna tills vidare bero, vill styrelsen ifrågasätta att så får ske och att i det stället upptages en viss afgift för tvättvatten pr hushåll och år, hvilket debiteringssätt tillämpas på en del andra platser. I allmänhet synes afgiften utgå med 2 kr. pr familj och år, och anser styrelsen att denna afgift kunde fastslås äfven för Västerås under den tid insättandet af mätare uppskjutes.

Under åberopande af det här anförda får styrelsen hemställa,

att Stadsfullmäktige ville befullmäktiga styrelsen att tills vidare låta anstå med inbyggandet af vattenmätare i tvättstugor samt att under tiden en afgift skall utgå med två kronor pr familj och år.

Västerås den 21 September 1918.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

Carl Henning.

Gerh. Geston."

Efter föredragning häraf biföllo Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Sundström utan omröstning hvad Vatten- och Gasverksstyrelsen och Drätselkammaren sålunda enstämmigt föreslagit.

§ 245.

Ang. anslag för avhållande af ett möte rörande de nya barnavårdslagarna.

Föredrogs följande från Drätselkammaren inkomna framställning:

"Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Barnavårdsnämnden har i inneliggande skrifvelse med meddelande att Svenska Fattigvårdsförbundets barnavårdsutskott planlägger ett möte härstädes under nästkommande Oktober månad för dryftande af de nya barnavårdslagarna, anhållit, att Stadsfullmäktige ville för bestridande af kostnaderna för mötets

afhållande ställa ett anslag å 400 kronor till förfogande för mötets bestyrelse — som sådan har barnavårdsnämnden konstituerat sig —, och får Drätselkammaren föreslå,

att Stadsfullmäktige ville för ändamålet anvisa det begärda beloppet att utgå af uttaxerade medel i nästa års stat för folkskolan.

Västerås den 23 September 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

Axel Sundström.

Ragnar Tenow."

varande därvid fogad en skrifvelse i ämnet till Drätselkammaren från barnavårdsnämnden af följande lydelse:

"Till Drätselkammaren i Västerås.

Från Svenska Fattigvårdsförbundets barnavårdsutskott har till Barnavårdsnämnden i Västerås inkommit en skrifvelse, hvari meddelas, att barnavårdsutskottet har för afsikt att i medio af Oktober under trenne dagar anordna ett upplysnings- och diskussionsmöte om de nya barnalagarna af den 7 Juni 1917, samt att biskop Lövgren och landshöfding Murray ombedts att underteckna inbjudan till mötet ifråga. Dylika instruktionsmöten, till hvilka barnavårdsnämnden, fattigvårdsstyrelsen och andra för saken intresserade inbjudits, hafva under året hållits å ett flertal orter inom landet.

Barnavårdsnämnden har konstituerat sig som möteskommitté, hvarjämte ett arbettutskott utsetts.

Till hvarje sådant möte är af K. Maj:t anslaget ett belopp af 400 kr. Denna summa anses dock ej motsvara utgifterna. Det meddelas också, att de kommuner, där dylika möten förut hållits, beviljat anslag till desamma, vanligen med samma belopp som staten lämnar.

Då Barnavårdsnämnden finner syftet med ifrågavarande möte synnerligen behjärtansvärdt, hemställer nämnden om ett anslag af 400 kr. att ställas till Barnavårdsnämndens förfogande för täckande af utgifterna i och för nämnda möte.

Västerås i September 1918.

Å Barnavårdsnämndens vägnar:

Fredr. Fåhræus,
ordf.

Em. Granér."

Efter föredragning af handlingarna i ärendet biföllo Stadsfullmäktige på yrkande af Herr vice ordföranden hvad Drätselkammaren föreslagit.

§ 246.

En af Herrar Sundström, Oest, Håkanson, Edström och Joh. Svensson väckt motion angående utsträckt tid för utskänkning å 1:sta klassens restau- *Ang. utsträckt utskänkningstid å 1:sta kl. restauranter.*

ranter i staden efter innevarande års utgång beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herrar Sundström, Edström och Bäckman remittera för utlåtande till Nykterhetsnämnden och Magistraten.

§ 247.

Ang. tilläggsanslag till Fattigvårdsstyrelsen.

Genom utdrag af sitt protokoll för den 24 innevarande September hade Fattigvårdsstyrelsen anmält, att de tillgängliga fattigvårdsmedlen till följd af dyrtiden ej vore tillräckliga för täckande af erforderliga utgifter för innevarande år, samt anhållit, att Stadsfullmäktige ville ställa 75,000 kronor till Fattigvårdsstyrelsens disposition för bestridande af utgifterna för fattigvården till årets utgång.

På yrkande af Herr vice ordföranden beslöto Stadsfullmäktige remittera framställningen till Drätselkammaren för yttrande.

§ 248.

Ang. ansökningar om tillstånd att utskänka pilsnerdricka.

Genom resolution denna dag hade Magistraten till Stadsfullmäktige för yttrande öfverlämnat af Aktiebolaget Svenska Metallverken, Henning Rydéhn, Alrik Nyberg, Västerås Teateraktiebolag, Systembolaget i Västerås, Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget och Nya Aktiebolaget Västerås-Automaten hos Konungens Befallningshafvande gjorda ansökningar om tillstånd att från den 1 Januari 1919 utskänka pilsnerdricka inom angifna lokaler i staden.

Efter meddelande häraf beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr vice ordföranden remittera handlingarna i ärendet till Nykterhetsnämnden för utlåtande.

§ 249.

Ang. anslag till brödbyrån.

En genom Magistratens resolution denna dag till Stadsfullmäktige för besluts fattande öfverlämnad framställning från Lifsmedelsstyrelsen angående anslag till brödbyrån i Västerås under nästkommande ransoneringsår räknadt från den 1 Oktober 1918 beslöto Stadsfullmäktige remittera till Drätselkammaren för utlåtande.

§ 250.

Ang. ersättning för upprättande af förteckningar enligt pensionsförsäkringslagen.

En genom Magistratens resolution denna dag till Stadsfullmäkttge för besluts fattande och med Magistratens tillstyrkan försedd framställning från Föreningen Sveriges städers kronouppbördstjänstemän angående åtgärders vidtagande för att städernas vederbörande tjänstemän måtte komma i åtnjutande af ersättning för upprättande af de i § 14 af lag om pensionsförsäkring den

30 Juni 1913 omförmälda förteckningar, beslöto Stadsfullmäktige remittera till Drätselkammaren för yttrande.

In fidem:

Theofil Öberg.

Justeradt den 8 Oktober 1918.

Max. Schenström.

J. R. Keijser. **Aug. Nissen.**

Offentligen uppläst den 8 Oktober 1918, betygar

Ex officio:

Theofil Öberg.

Stadsfullmäktiges protokoll.

Den 31 Oktober 1918.

Närvarande: Ordföranden Herr Häradshöfdingen Max Schenström, vice ordföranden Herr Domprosten Fr. Fåhræus samt Herrar Fjellman, Johansson, Sundström, Edv. Karlsson, Oest, Nordin, Danielsson, Tersmeden, Erik Andersson, Joh. Svensson, Edström, Hedin, Zander, Huggare, Bäckman, Råberg, Vennberg, Fru Nina Andersson, Herrar Kättström, Jansson, Pers, Lindén, Hedberg, Dahlfors, Ahlin, Håkanson, Nissen, Alb. Andersson, C. J. Svensson, Joh. Andersson, Spjut, Enblom, Vestholm, Fröier, Pettersson, Hammer, Abel Carlsson, Sabel, Robsahm, Lundberg och Söder.

Frånvarande med godkändt förfall voro Herrar Uggla, Larsson, Falk och Keijser.

Närvarande å Magistratens vägnar: Herr Borgmästaren John Karlsson.

§ 251.

Justering.

Uppdrogs åt Herrar Dahlfors och Hedberg att jämte Herr ordföranden justera dagens protokoll.

§ 252.

Ang. meddelande från Svenska stadsförbundet.

Ett genom Magistratens resolution den 8 innevarande Oktober till Stadsfullmäktige öfverlämnadt cirkulär från Svenska Stadsförbundet angående medlemsafgifter för år 1919 lades till Stadsfullmäktiges handlingar.

§ 253.

Ang. ökning af staden i hälsovårdsafseende.

Anmäldes och lades till Stadsfullmäktiges handlingar Konungens Befallningshafvandes i länet till Stadsfullmäktige öfverlämnade resolution den 10 Maj innevarande år, hvarigenom Konungens Befallningshafvande fastställt Stadsfullmäktiges beslut den 28 Februari 1918 angående tillämpning af hälsovårds-

stadgans bestämmelser för förstadsområdena Jakobsberg och Hammarby stadshage.

§ 254.

Ang. anslag till barnhemmet.

En genom Magistratens resolution den 15 innevarande Oktober till Stadsfullmäktige för besluts fattande öfverlämnad framställning från styrelsen för Västerås barnhem angående anslag af staden för år 1919, beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr vice ordföranden remittera till Drätselkammaren för utlåtande.

§ 255.

Ang. saluvärdering af Johannisberg.

Med skrifvelse den 12 och resolution den 30 innevarande Oktober månad hade Magistraten till Stadsfullmäktige för yttrande öfverlämnat handlingar rörande verkställd saluvärdering å kronoegendomen Johannisberg; och beslöto Stadsfullmäktige efter meddelande häraf på yrkande af Herr vice ordföranden remittera handlingarna till Drätselkammaren för utlåtande.

§ 256.

Ang. anslag till ridande länspolis.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 23 nästlidne September (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 106) hade Drätselkammaren i anledning af en till Drätselkammaren inkommen skriftlig framställning från Konungens Befallningshafvande i länet, hvilken med Drätselkammarens skrifvelse öfverlämnats till Stadsfullmäktiges afgörande, på anförda skäl hemställt att Stadsfullmäktige måtte besluta att af uttaxerade medel för hvart och ett af åren 1919—1921 till fortsatt upprätthållande af den ridande länspolisen under enahanda villkor från stadens sida, som hittills varit gällande, anslå ett belopp af 1,500 kronor, hvarjämte Drätselkammaren förmält, att emot Drätselkammarens berörda beslut reservation anförts af dess ledamöter Herrar Larsson och Råberg, hvilka för sin del under uttalande, att behof ej längre förelåge att vidmakthålla ridande polisen, yrkat afslag å framställningen.

Efter föredragning af handlingarna i ärendet yrkade dels Herr Sundström bifall till Drätselkammarens förslag, dels ock Herr Bäckman afslag å framställningen; och beslöto Stadsfullmäktige, sedan öfverläggningen förklarats afslutad, genom begärd och anställd omröstning med 22 ja emot 20 nej, afgifna för afslag, bifalla hvad Drätselkammaren i ärendet hemställt.

§ 257.

Ang. tilläggsanslag för fattigvården.

Sedan Stadsfullmäktige den 26 nästlidne September till Drätselkammaren för utlåtande remitterat en anhållan från Fattigvårdsstyrelsen om ett tilläggsanslag för täckande af fattigvårdens utgifter under innenarande år, hade Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 10 innevarande Oktober (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 107) föreslagit, att Stadsfullmäktige ville bemyndiga Drätselkammaren att för ändamålet tillhandahålla Fattigvårdsstyrelsen af tillgängliga medel ett belopp af intill 75,000 kronor att upptagas till uttaxering i nästkommande års stat.

På yrkande af Herr Sundström biföllo Stadsfullmäktige efter föredragning häraf utan omröstning hvad Drätselkammaren sålunda föreslagit.

§ 258.

Ang. anslag till brödbyrån.

Sedan Stadsfullmäktige den 26 nästlidne September till Drätselkammaren för utlåtande remitterat en genom Magistratens resolution samma dag till Stadsfullmäktige för besluts fattande öfverlämnad framställning från Lifsmedelsstyrelsen angående anslag till brödbyrån i Västerås under nästkommande ransoneringsår, räknadt från den 1 Oktober 1918, hade Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 10 innevarande Oktober (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 108) på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige ville anvisa ett anslag å 1,600 kronor att utgå såsom bidrag till brödbyråns utgifter för hyra, värme, städning och lyse under ofvanberörda tid utgå af uttaxerade medel i 1919 års stat.

Efter föredragning häraf biföllo Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Sundström utan omröstning Drätselkammarens förslag.

§ 259.

Ang. anslag till arbetsförmedlingen.

En genom Magistratens resolution den 17 innevarande Oktober till Stadsfullmäktige öfverlämnad framställning från styrelsen för Västmanlands läns arbetsförmedling angående anslag till arbetsförmedlingsanstalten för år 1919, hvarvid bifogats vederbörande revisorers berättelse öfver verkställd granskning af anstaltens räkenskaper och förvaltning under år 1917, beslöto Stadsfullmäktige remittera till Drätselkammaren för utlåtande.

§ 260.

Ang. ersättning för upprättande af pensionsförteckningar.

Sedan Stadsfullmäktige den 26 nästlidne September till Drätselkammaren för yttrande remitterat en genom Magistratens resolution samma dag till Stadsfullmäktige öfverlämnad framställning från Föreningen Sveriges städers kronouppbördstjänstemän angående åtgärders vidtagande för att städernas vederbörande tjänstemän måtte komma i åtnjutande af ersättning för upprättande af de i § 14 af lag om pensionsförsäkring den 30 Juni 1913 omförmälda förteckningar, hade Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 10 innevarande Oktober (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 109) på anförda grunder föreslagit, att framställningen icke måtte föranleda någon Stadsfullmäktiges vidare åtgärd.

Sedan efter föredragning häraf Herr Borgmästaren erinrat, att framställningen jämväl afsåge en opinionsyttring från staden angående ersättning af statsmedel för ifrågavarande ändamål, beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Sundström för förnyadt yttrande återremittera handlingarna i ärendet till Drätselkammaren.

§ 261.

Ang. dyrtidstillägg åt lärarinnorna vid flickläroverket.

Genom resolution den 22 innevarande Oktober hade Magistraten till Stadsfullmäktige för besluts fattande öfverlämnat en framställning från styrelsen för härvarande flickläroverk om anslag för åren 1918 och 1919 till beredande af ytterligare dyrtidshjälp åt lärarinnorna vid skolan äfvensom angående val af två ledamöter i skolans styrelse jämte en revisor för granskning af skolans räkenskaper och förvaltning.

Efter häraf tagen del beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Erik Andersson remittera ärendet för utlåtande till Drätselkammaren och Beredningsutskottet.

§ 262.

Ang. tillsättande af ny löneregleringskommitté

Sedan Beredningsutskottet i afgifvet yttrande den 12 Juni innevarande år (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 71) i anledning af en af Herr Abel Carlsson väckt motion i ämnet föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte besluta att tillsätta en kommitté bestående af fem personer med uppdrag att framlägga förslag till ny lönestat för stadens befattningshavare samt att förberedelsevis behandla eventuellt uppkommande pensionsfrågor, äfvensom förklara, att Stadsfullmäktiges kommitté af den 26 Januari 1905 hade fullgjort sitt uppdrag, hvarjämte Beredningsutskottet i samma utlåtande framställt förslag angående val af ledamöter i kommittén samt Stadsfullmäktige vid behandling af berörda ärende den 20 sistlidne Juni återremitterat ärendet till förnyadt yttrande till Beredningsutskottet, hade Beredningsutskottet i afgifvet utlåtande den 7 innevarande Oktober på anförda skäl vidhållit sitt förut i ämnet afgifna förslag allenast med det tillägg att den ifrågasatta kommittén äfven borde tilläggas uppgiften att i samband med dess hufvuduppgift att framlägga förslag till lönereglering äfven granska i hvad afseende nuvarande stadsförvaltningens organisation i samband därmed vore i behof af ändring och däri framlägga förslag.

Sedan efter föredragning af handlingarna i ärendet Herr Edström yrkat bifall till Beredningsutskottets senast afgifna förslag, beslöto Stadsfullmäktige i öfverensstämmelse härmed dels att tillsätta en kommitté af fem personer med uppdrag att framlägga förslag till ny lönestat för stadens befattningshafvare samt att förberedelsevis behandla eventuelt uppkommande pensionsfrågor, äfvensom att i samband med denna sin hufvuduppgift äfven granska i hvad afseende nuvarande stadsförvaltningens organisation kunde vara i behof af ändring och häri framlägga förslag, dels ock förklara att Stadsfullmäktiges kommitté af den 26 Januari 1905 hade fullgjort sitt uppdrag, hvarefter i enlighet med Beredningsutskottets förslag till ledamöter i kommittén med acklamation utsågos Redaktören And. Pers, Bankdirektören Axel Sundström, Ingeniören Harald Håkanson, Smeden Abel Carlsson och Järnsvarvaren C. Bäckman med uppdrag åt Herr Pers att sammankalla kommittén.

§ 263.

Ang. val af en ledamot och två suppleanter i hyresnämnden.

Sedan Stadsfullmäktige den 26 nästlidne September jämte det Stadsfullmäktige entledigat Arkitekten V. Segerstedt och Måleriföreståndaren Alb. Lundqvist från uppdraget att vara den förre ledamot och den senare suppleant i

stadens hyresnämnd, uppdragit åt Beredningsutskottet att upprätta förslag till val i de afgåendes ställe, valde Stadsfullmäktige nu i enlighet med Beredningsutskottets förslag, sådant det samma nu genom utskottets ordförande Herr Edström framställdes, till ledamot i Hyresnämnden efter Herr Segerstedt suppleanten i Nämnden Byggmästaren K. J. Karlsson samt till suppleanter i Nämnden dels efter Måleriföreståndaren Alb. Lundqvist Detektivöfverkonstapeln Emil Carlsson och dels efter Byggmästaren K. J. Karlsson, som utsetts till ordinarie ledamot, Advokaten Ernfridh Browaldh.

§ 264.

Ang. utskänkning af pilsnerdricka.

Sedan Magistraten genom resolution den 26 nästlidne September till Stadsfullmäktige för yttrandes afgifvande öfverlämnat hos Konungens Befallningshafvande gjorda ansökningar om tillstånd att utskänka pilsnerdricka, nämligen från Aktiebolaget Svenska Metallverken uti bolagets lunchrum, från Henning Rydéhn uti Rådhusbuffén, från Alrik Nyberg uti Centralhotellet, från Västerås Teateraktiebolag uti Teatern, från Systembolaget uti Vasarestauranten, från Sällskapet uti dess lokaler i stadshuset, från Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget uti bolagets tjänstemannamässar och från Nya Aktiebolaget Västerås-automaten uti bolagets automat, samt Stadsfullmäktige samma dag remitterat ärendet till Nykterhetsnämnden för yttrande hade Nykterhetsnämnden nu i afgifvet utlåtande den 15 innevarande Oktober (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 112) för sin del föreslagit att Stadsfullmäktige måtte tillstyrka bifall till samtliga ansökningar likväl med den inskränkning att tillståndet måtte medgifvas allenast för år 1919, utom ansökningen från Henning Rydéhn, hvilken Nämnden funnit sig böra helt afstyrka af skäl, att en utskänkning af pilsnerdricka i Rådhusbuffén, om icke i och för sig ur nykterhetssynpunkt skadlig, likväl kunde med hänsyn till de förhållanden, hvarunder utskänkningen skedde och till omgifningen, befaras främja olaga förtäring af spritdrycker ur af gästerna medhafda förråd af spritdrycker, som förtärdes samtidigt med pilsnerdrickan och sålunda sekundärt kunde medföra fara för nykterhetstillståndet.

Efter föredragning häraf fattade Stadsfullmäktige beslut i ämnet i öfverensstämmelse med Nykterhetsnämndens förslag.

§ 265.

Ang. utsträckt tid för utskänkning i 1:sta klassens restauranter.

Sedan Stadsfullmäktige den 26 nästlidne September till Nykterhetsnämnden och Magistraten remitterat en af Herrar Sundström, Oest, Håkanson, Edström och Joh. Svensson väckt motion angående utsträckt tid för utskänkningen i 1:sta klassens restauranter, hade Nykterhetsnämnden i afgifvet utlåtande den 18 innevarande Oktober (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 113) på anförda skäl tillstyrkt att Stadsfullmäktige ville besluta att hos Konungens Befallningshafvande i länet göra framställning därom att Konungens Befallningshafvande ville dels förordna att utskänkning af spritdrycker i Västerås under år 1919 måtte å 1:sta klassens restauranter äga rum till kl. 11 e. m., dock att sådan utskänkning i matsal i samband med måltid finge äga rum till kl. 12 midnatt, dels ock i de särskilda fall Konungens Befallningshafvande prövade sådant lämpligt, på särskild framställning medgifva ytterligare utsträckt utskänknings-

tid utöfver hvad nyss begärts, hvarjämte Nykterhetsnämnden förmält att emot Nämndens beslut reservation anförts af Nämndens ledamöter Herrar Emil Carlsson, E. A. Vestholm och Fru Ida Grönberg, hvilka för sin del funnit sig böra afstyrka bifall till motionen, utom i hvad genom densamma föreslagits, att Stadsfullmäktige ville hos Konungens Befallningshafvande framställa, att Konungens Befallningshafvande ville i de särskilda fall sådant pröfvades lämpligt och på särskild framställning medgifva tillstånd till utsträckt utskänkningstid utöfver den genom lagen fastställda.

Magistraten hade i afgifvet utlåtande den 25 innevarande Oktober meddelat, att Magistraten instämde i det yttrande Nykterhetsnämndens majoritet afgifvit.

Efter föredragning af handlingarna i ärendet yrkade dels Herr Vestholm med instämmande af Herrar Bäckman och Abel Carlsson bifall till den inom Nykterhetsnämnden afgifna reservationen, dels ock Herr Sundström bifall till Nykterhetsnämndens förslag; och beslöto Stadsfullmäktige, sedan öfverläggningen förklarats afslutad, genom begärd och anställd omröstning med 23 ja emot 20 nej, afgifna för bifall till reservationen, bifalla hvad Nykterhetsnämnden i ämnet föreslagit.

§ 266.

Ang. tilläggspension åt f. småskollärarinnan M. Holm.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 17 innevarande Oktober (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 114) hade Drätselkammaren med öfverlämnande af utdrag af Folkskolestyrelsens protokoll för den 5 September innevarande år, enligt hvilket Folkskolestyrelsen på anförda skäl hemställt, att den summa af 500 kronor, som, ursprungligen på grund af tryckfel, i stället för 100 kronor i 1916, 1917 och 1918 års stater varit uppförd som pension till f. d. Småskollärarinnan A. Holm, måtte till henne utbetalas, af hvilken summa för hvardera af de nämnda åren 400 kronor återstode, med förmälan tillika, att emot Folkskolestyrelsens beslut reserverat sig Herrar Pers och Ahlin, under yrkande att endast 390 kronor inklusive de 100 kronor pr år, som redan uppburits, skulle för hvart och ett af åren 1916--1918 beviljas, för egen del föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte bevilja Fröken Holm en pension å 390 kronor för hvart och ett af åren 1916, 1917 och 1918, däri inberäknadt den pension som hon redan uppburit att utgå af uttaxerade medel ifråga om åren 1916 och 1917 med tillhopa 580 kronor uti 1918 års stat.

Efter föredragning af handlingarna i ärendet yrkade dels Herr Sundström bifall till Drätselkammarens förslag, dels ock Herr Råberg bifall till Folkskolestyrelsens förslag; och beslöto Stadsfullmäktige vid framställd proposition å de sålunda gjorda yrkandena efter begärd och anställd omröstning med 32 nej emot 11 ja, afgifna för bifall till Drätselkammarens förslag, bifalla hvad Folkskolestyrelsen i ärendet föreslagit; och hade Stadsfullmäktige alltså beslutat att bevilja Fröken Holm en pension af 500 kronor under hvart och ett af åren 1916, 1917 och 1918, däri inberäknadt den pension som hon redan uppburit med 100 kronor om året att utgå af uttaxerade medel ifråga om åren 1916 och 1917 med tillhopa 800 kronor uti 1919 års stat.

§ 267.

Ang. understöd åt Enkefru I. Hedman.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 17 innevarande Oktober hade Drätselkammaren med öfverlämnande af en framställning från Enkefru I. Hedman i Falun angående utbekommande af ett tillägg till det understöd å 300 kronor, som enligt Stadsfullmäktiges beslut den 28 Februari innevarande år utgått till henne under året ur Sundinska donationsfonden, föreslagit att Stadsfullmäktige ville tilldela Fru Hedman ett ytterligare tillfälligt understöd, utöfver det till henne under året utgående, af 200 kronor ur Sundinska donationsfonden för välgörande och allmännyttiga ändamål.

Efter föredragning häraf biföllo Stadsfullmäktige på yrkande af Herrar Sundström och Oest utan omröstning Drätselkammarens framställning.

§ 268.

Ang. understöd åt pensionärer ur Torngrenska fonden.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 17 innevarande Oktober hade Drätselkammaren, med öfverlämnande af en framställning i ämnet från Johanna Olsson och Märta Olauson, på anförda skäl föreslagit, att Stadsfullmäktige ville ur Torngrenska fonden genom Drätselkammaren tilldela enhvar af Fröken Olauson och förra Hushållerskan Johanna Olsson ett årligt understöd å 300 kronor att utgå från och med innevarande år och intill dess annorlunda bleve beslutadt såsom ett krigstidstillägg å deras nuvarande pensioner ur Forsgrenska fonden.

Efter föredragning häraf biföllo Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Sundström utan omröstning Drätselkammarens framställning.

§ 269.

Ang. uppförande af en logementsbyggnad vid fattiggården Carlslund.

Sedan Stadsfullmäktige den 26 nästlidne September för utlåtande till Drätselkammaren öfverlämnat en framställning från Fattigvårdsstyrelsen angående skyndsamt förverkligande af fattiggårdskommitterades förslag om uppförande af ny fattiggård eller, därest denna framställning icke kunde bifallas, att Stadsfullmäktige måtte gå i författning om undanrödjande tillsvidare af de största olägenheterna med det nuvarande otillräckliga lokalutrymmet i nuvarande fattiggården genom uppförande af en provisorisk tillbyggnad till densamma, hade Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 17 innevarande Oktober (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 115) på anförda skäl föreslagit, att Stadsfullmäktige ville gifva Drätselkammaren i uppdrag att omedelbart gå i författning om uppförande af en nybyggnad af sten vid Carlslunds fattiggård, innehållande bostadsrum för omkring 75 understödstagare, fördelade i två våningar med två respektive fyra personer i hvarje rum äfvensom en del ekonomiutrymmen i källarvåningen i hufvudsak enligt ett af Arkitekt Hahr skisseradt förslag, med uppdrag för Drätselkammaren tillika att efter utarbetande af fullständiga ritningar och kostnadsberäkningar hos Stadsfullmäktige begära erforderligt anslag för byggnadsprojektets genomförande.

Under öfverläggningen i detta ärende yrkade dels Herr Sundström, med hvilken Herrar vice ordföranden, Kättström och Enblom förenade sig, bifall till Drätselkammarens framställning, dels Herr Oest att frågan måtte åter-

remitteras till Drätselkammaren för fullständig utredning angående ny- och ombyggnad vid Carlslund samt kostnadsberäkningar härför äfvensom kosnadsberäkningar för en ny anläggning på annan plats, antingen efter fattiggårdskommitterades förslag eller eventuelt paviljongsystem, dels ock Herr Zander, med instämmande i Herr Oests förslag att utredningen jämväl måtte omfatta ett alternativt förslag om en provisorisk byggnad på den plats, som kunde blifva föreslagen för nybyggnad af fattiggård.

Sedan öfverläggningen förklarats afslutad framställdes till en början proposition å frågan, huruvida Stadsfullmäktige ville i dag afgöra ärendet eller för ytterligare utredning återremittera detsamma till Drätselkammaren och beslöto Stadsfullmäktige härvid att i dag företaga ärendet till slutligt afgörande.

Härefter biföllo Stadsfullmäktige utan omröstning hvad Drätselkammaren föreslagit.

Emot Stadsfullmäktiges beslut anmäldes reservation af Herrar Oest och Huggare under hänvisning till Herr Oests under öfverläggningen gjorda yrkande.

§ 270.

Ang. anslag till högre allmänna läroverket för lindring i terminsafgifterna.

Genom resolution denna dag hade Magistraten till Stadsfullmäktige för besluts fattande öfverlämnat en framställning från rektorn vid härvarande högre allmänna läroverk om anslag jämväl för år 1919 till gäldande af terminsafgifter till ljus- och vedkassan helt eller delvis för vissa lärjungar vid läroverket; och beslöto Stadsfullmäktige efter föredragning häraf remittera framställningen till Drätselkammaren.

§ 271.

Ang. tillfälliga lån.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 30 innevarande Oktober hade Drätselkammaren, enär Kammaren för bestridande af löpande utgifter emellan uppbörderna af kommunalskatten och sådana utgifter, hvartill Stadsfullmäktige lämnat anslag af lånemedel intill dess lånemedelsanslagen komme att täckas af fast lån äfvensom för tillhandahållande af förlagskapital åt Vatten- och Gasverksstyrelsen och Lifsmedelsnämnden samt stadens verksamhet i öfrigt vore i behof af att upptaga tillfälliga lån, anhållit att Stadsfullmäktige måtte bemyndiga Drätselkammaren att hos bankinrättning eller eljes för stadens räkning upptaga tillfälliga lån till belopp, som kunde finnas vara för tillgodoseende af ofvanberörda ändamål erforderligt.

På yrkande af Herr Sundström biföllo Stadsfullmäktige efter föredragning häraf utan omröstning Drätselkammarens framställning.

§ 272.

Ang. afsägelse af ledamotskap i Lifsmedelsnämnden.

I anledning af en skriftlig framställning från Stadsfullmäktigeledamoten Herr Abel Carlsson om att blifva entledigad från ledamotskapet i stadens Lifsmedelsnämnd beslöto Stadsfullmäktige bifalla denna framställning under det förbehåll som jämväl angifvits i ansökningen eller att Herr Carlsson skulle kvarstå till dess det ordnats med de platser han innehade inom Nämnden, hvarjämte Stadsfullmäktige på yrkande af Herr vice ordföranden beslöto upp-

draga åt Beredningsutskottet att upprätta förslag till val af ledamot i Lifsmedelsnämnden i Herr Carlssons ställe.

§ 273.

Ang. afsägelse af en del kommunala uppdrag.

En af Herr Nordin till Stadsfullmäktige ingifven skrifvelse med hemställan om entledigande från uppdraget att vara ledamot i hamnstyrelsen för Strömsholms våg, i kommittén för utredning af frågan om utvidgningar och förändringar af gällande stadsplan samt i kommittén för utredning om järnvägsförbindelse från staden norrut från och med innevarande års utgång, beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Edström öfverlämna till Beredningsutskottet för utlåtande.

§ 274.

Ang. anslag till Västerås sjukkassors fortsättningskassa.

En af Herrar Ahlin, Danielsson och Zander såsom egen motion upptagen framställning från Västerås registrerade sjukkassors centralförsamling om ytterligare anslag till Västerås sjukkassors fortsättningskassa, beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr vice ordföranden remittera till Drätselkammaren för utlåtande.

In fidem:

Theofil Öberg.

Justeradt den 11 November 1918.

Max. Schenström.

Carl Hedberg. **Gust. Dahlfors.**

Offentligen uppläst den 11 November 1918, betygar

Ex officio:

Theofil Öberg.

Västerås 1918, Fredr. Anderssons Tr

Stadsfullmäktiges protokoll.

Den 28 November 1918.

Närvarande: Herr vice ordföranden Domprosten Fr. Fåhræus samt Herrar Fjellman, Sundström, Edv. Karlsson, Oest, Nordin, Tersmeden, E. Andersson, Joh. Svensson, Hedin, Zander, Huggare, Bäckman, Råberg, Vennberg, Falk, Fru Nina Andersson, Herrar Kättström, Jansson, Pers, Lindén, Hedberg, Dahlfors, Keijser, Ahlin, Håkanson, Nissen, Alb. Andersson, C. J. Svensson, Joh. Andersson, Spjut, Enblom, Vestholm, Fröier, Pettersson, Hammer, Abel Carlsson, Sabel, Robsahm och Lundberg.

Frånvarande med godkändt förfall voro ordföranden Herr Häradshöfdingen Max Schenström, samt Herrar Uggla, Johansson, Danielsson, Edström, Larsson och Söder.

Närvarande å Magistratens vägnar: Herr Borgmästaren John Karlsson.

§ 275.

Justering.

Uppdrogs åt Herrar Pers och Lindén att jämte Herr ordföranden justera dagens protokoll.

§ 276.

Ang. omorganisation af drätselkontoret.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 18 innevarande November (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 116) hade Drätselkammaren i samband med återbesättande af tjänsten som stadskamrerare efter Stadskamreraren Bernh. Carlsson, som från den 1 Oktober innevarande år begärt afsked med pension, under åberopande af en af stadens ombudsman verkställd utredning samt å i öfrigt anförda skäl föreslagit, att Stadsfullmäktige ville besluta att från och med den 1 Januari 1919 å drätselkammarekontoret skulle af Drätselkammaren anställas en stadskamrerare och en stadskassör med följande aflöningsförmåner: för stadskamreraren årslön 5,500 kronor med två ålderstillägg à 500 kronor efter fem och tio års tjänstgöring samt för stadskassören årslön 4,000 kronor med ena-

handa ålderstillägg, å hvilka aflöningsförmåner kristidshjälp skulle utgå, samt att uppdraga åt Drätselkammaren att för aflöning af dessa befattningshafvare upptaga erforderliga belopp i nästkommande års stat och att vidtaga erforderliga åtgärder för tjänsternas besättande med innehafvare, hvarjämte Drätselkammaren förmält att emot dess beslut i visst afseende anförts reservation af Drätselkammarens ledamot Herr Håkanson, hvilken reservation fanns bifogad Drätselkammarens framställning.

Efter föredragning af handlingarna yrkade Herr Sundström bifall till hvad Drätselkammaren sålunda föreslagit, hvarjämte Herr Håkanson under förklaring att han icke vidare hölle på sin emot Drätselkammarens beslut afgifna reservation, likaledes hemställde om bifall till samma förslag.

Sedan öfverläggningen härefter förklarades afslutad, godkände Stadsfullmäktige vid framställning af proposition å Drätselkammarens sålunda gjorda framställning till alla delar utan omröstning, hvad Drätselkammaren sålunda föreslagit.

§ 277.

Ang. ersättning af statsmedel för arbete med upprättande af pensionsförteckningar

Sedan Stadsfullmäktige den 31 nästlidne Oktober vid behandling af Drätselkammarens under N:o 109 i Stadsfullmäktiges tryckta handlingar för nämnda dag intagna utlåtande i anledning af en framställning från Föreningen Sveriges städers kronouppbördstjänstemän angående ersättning för de pensionsförteckningar, som skola upprättas enligt lagen om pensionsförsäkring, återremitterat framställningen för förnyadt yttrande till Drätselkammaren, i anledning däraf att framställningen jämväl afsåge åtgärder från städernas sida för utbekommande af ersättning af statsmedel till städernas vederbörande kronouppbördstjänstemän för dem åliggande berörda arbete, hade Drätselkammaren nu i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 18 innevarande November (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 117) föreslagit, att Stadsfullmäktige ville uppdraga åt Drätselkammaren att till vederbörande statsmyndigheter ingå med en dylik framställning äfvensom i anledning däraf att till Magistraten sedan år 1914 utanordnats ett årligt anslag å 1,000 kronor till biträde vid mantalsskrifningen och föranledt af den ökning i göromålen härmed, som betingades af pensionslagens bestämmelser, hemställa om det statsbidrag för dessa utgifter, som kunde anses belöpa å arbetet med upprättande af berörda pensionsförteckningar äfvensom besluta att framställningen i öfrigt icke skulle till någon vidare åtgärd föranleda.

Efter föredragning häraf godkände Stadsfullmäktige nu på yrkande af Herr Sundström utan omröstning hvad Drätselkammaren senast hemställt och föreslagit.

§ 278.

Ang. vårdafgifter å stadens epidemisjukhus.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 18 innevarande November (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 118) hade Hälsovårdsnämnden på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige ville fastställa följande vårdafgifter å stadens epidemisjukhus att gälla från och med den 1 Januari 1919 tills vidare, nämligen:

för vård af stadsbor och sjuka från länet:

i allmänt rum .... fritt,
i halfenskildt .... kr. 3 pr. dag,

för vård af sjuka från annat län:

i allmänt rum .... kr. 4 pr dag,
i halfenskildt .... „ 6 „ „
samt för sjuka åtföljande mödrar eller vårdarinnor .... „ 3 „ „

Efter föredragning häraf godkände Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Fjellman utan omröstning Hälsovårdsnämndens sålunda framställda förslag.

§ 279.

Ang. anslag till krigstidshjälp åt flickskolans lärarinnor samt val af ledamöter i skolans styrelse och revisor af dess förvaltning.

Sedan Stadsfullmäktige den 31 nästlidne Oktober för yttrande till Drätselkammaren och Beredningsutskottet hänskjutit en framställning från en genom Magistraten till Stadsfullmäktige öfverlämnad framställning från Styrelsen för härvarande flickläroverk om kommunala anslag för åren 1918 och 1919 för beredande af krigstidshjälp åt lärarinnorna vid skolan äfvensom angående val af ledamöter i skolstyrelsen jämte en revisor för granskning af skolans räkenskaper och förvaltning, hade nu de begärda utlåtandena till Stadsfullmäktige inkommit (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 119 och 125).

Drätselkammaren hade för sin del i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 18 innevarande November föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte anvisa af uttaxerade medel i 1919 års stat ett anslag för hvartdera af innevarande år och år 1919 à förslagsvis 9,500 kronor att utgå som krigstillägg till lärarinnorna vid flickläroverket med 500 kronor pr år till en hvar, dock vidkommande 1918 med afdrag för det extra krigstidstillägg, som eventuelt komme att till dem utgå på grund af nu samlade urtima riksdagens beslut under senare hälften af innevarande år, äfvensom att Stadsfullmäktige ville mottaga skolstyrelsens erbjudande att i styrelsen invälja två styrelseledamöter jämte en revisor för skolans förvaltning.

Beredningsutskottet hade i utlåtande af den 23 innevarande November föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte besluta att i afseende å det till lärarinnorna begärda krigtidstillägget godkänna Drätselkammarens förslag dock med den ändring att något afdrag därå icke skulle ske för det krigstidstillägg, som enligt nu samlade urtima riksdags beslut kunde komma att till dem utgå under årets senare hälft, äfvensom att utse under två år, räknadt från den 1 nästkommande Januari, två ledamöter i styrelsen för flickskolan och en revisor af skolans förvaltning i fråga om hvilka val Beredningsutskottet föreslagit vissa personer.

Under öfverläggningen härom yrkade dels Herr Fjellman, med instämmande af Herrar Enblom, Oest, Erik Andersson, Joh Svensson, Robsahm och Fröier, bifall till Beredningsutskottets förslag, dels Herr Sundström bifall till Drätselkammarens förslag, dels Herr Pers bifall till Beredningsntskottets förslag i fråga om anslag till flickskolan, men afslag å såväl Drätselkammarens som Beredningsutskottets framställningar beträffande frågan om val af ledamöter i skolans styrelse och revisor af dess förvaltning, dels ock Herr Kätt-

ström bifall till Drätselkammarens förslag i anslagsfrågan, men afslag å såväl detta förslag som Beredningsutskottets hemställan vidkommande frågan om val af ledamöter i skolans styrelse och revisor af dess förvaltning.

Sedan öfverläggningen förklarats afslutad framställdes proposition å de sålunda gjorda yrkandena i ärendets olika delar; och beslöto Stadsfullmäktige först i fråga om anslag till flickskolan utan omröstning att i enlighet med Beredningsutskottets hemställan af uttaxerade medel i 1919 års stat bevilja ett anslag för innevarande år och år 1919 å förslagsvis 9,500 kronor att utgå såsom krigstidstillägg till lärarinnorna vid flickläroverket med 500 kronor pr år till dem hvar, dels ock i fråga om val af ledamöter i styrelsen m. m. genom begärd och anställd omröstning med 22 ja emot 18 nej, afgifna för afslag, att, i enlighet med Drätselkammarens och Beredningsutskottets hemställan för två år, räknadt från den 1 nästkommande Januari, utse två ledamöter i styrelsen för läroverket samt en revisor för granskning af läroverkets förvaltning.

Härefter valde Stadsfullmäktige i enlighet med Beredningsutskottets förslag med acklamation till ledamöter i styrelsen Stadsombudsmannen Theofil Öberg och Fru Sigrid Elfström samt till revisor af skolans förvaltning Folkskolläraren I. Fröier.

§ 280.

Ang. tecknande af borgen för Aktiebolaget Arbetarebostäder.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 28 innevarande November (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 120) hade Drätselkammaren under anförande, att Aktiebolaget Arbetarebostäder i Västerås, som kommit till stånd genom stadens initiativ och i hvilket staden vore den ojämförligt störste delägaren, för fullbordande af sina byggnadsföretag behöfde ytterligare kredit, och då bolaget med hänsyn till dess tillkomst och ändamål härutinnan närmast hade staden att lita till, det syntes Drätselkammaren lämpligt att staden äfven nu ekonomiskt stödde bolaget hemställt om Stadsfullmäktiges bemyndigande att för stadens räkning teckna borgen eller garanti för bolagets gäld intill ett belopp af 300,000 kronor.

Efter föredragning häraf biföllo Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Sundström utan omröstning hvad Drätselkammaren sålunda hemställt med tillägg att Drätselkammaren bemyndigades söka Kungl. Maj:ts fastställelse å Stadsfullmäktiges beslut i ämnet.

§ 281.

Ang. elektrifiering af gårdarne Gustafsslätt och Andersborg.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 18 innevarande November (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 121) hade Drätselkammaren i anledning af en framställning från Arrendatorerna F. T. Larsson och A. G. Andersson angående elektrifiering af de af dem arrenderade gårdar Gustafsslätt och Andersborg på anförda skäl föreslagit, att Stadsfullmäktige ville bemyndiga Drätselkammaren att under förutsättning att Arrendatorerna åtoge sig att bekosta armatur och lampor och erlägga en årlig afgift, utgående med 10 % på anläggningskostnaden låta elektrifiera stadens ifrågavarande egendomar Gustafsslätt och Andersborg och härför af uttaxerade medel i 1919 års stat anslå förslagsvis 5,000 kronor.

På yrkande af Herr Sundström biföllo Stadsfullmäktige utan omröstning hvad Drätselkammaren sålunda föreslagit.

§ 282.

Ang. bidrag till sjukkasseverksamheten.

Sedan Stadsfullmäktige den 31 nästlidne Oktober till Drätselkammaren för yttrande remitterat en från Västerås registrerade sjukkassors Centralförsamling till Stadsfullmäktige ingifven och såsom motion af Herrar Ahlin, Danielsson och Zander upptagen framställning om ökadt kommunalt bidrag till härstädes verkande registrerade sjukkassor och fortsättningssjukkassa, hade Drätselkammaren i afgifvet utlåtande den 18 innevarande November (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 122) på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige ville för år 1919 till Västerås registrerade sjukkassor och sjukkassors fortsättningskassa anslå ett bidrag att utgå pr sjukdag för härstädes samma år mantalsskrifven medlem i kassorna med 25 öre under enahanda villkor i afseende å användningen, som gällde för det statsbidrag, kassorna åtnjöte, att utbetalas vid den tidpunkt och emot den redovisning, som Drätselkammaren kunde finna skäligt närmare bestämma, äfvensom att härför erforderligt anslag förslagsvis 13,500 kronor skulle utgå af uttaxerade medel i 1919 års stat.

Efter föredragning häraf biföllo Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Sundström utan omröstning Drätselkammarens hemställan.

§ 283.

Ang. ändring i stadsplanen beträffande kvarteret Nella.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 13 innevarande November (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 123) hade Byggnadsnämnden på anförda skäl föreslagit, att Stadsfullmäktige ville antaga den ändring i gällande stadsplan beträffande kvarteret Nella, att till kvarteret lades ett område af Mariaberget såsom förgård i öfverensstämmelse med en framställningen bilagd af Stadsingeniören Gösta Smitt i Augusti 1918 uppgjord karta äfvensom bemyndiga Byggnadsnämnden att å nämnda beslut söka fastställelse.

På yrkande af Herr Sundström biföllo Stadsfullmäktige efter föredragning häraf utan omröstning Byggnadsnämndens sålunda gjorda framställning.

§ 284.

Ang. hissföreskrifter.

Sedan Stadsfullmäktige den 29 sistlidne Augusti i anledning af nådig remiss till Byggnadsnämnden för utlåtande öfverlämnat af styrelsen för Tekniska Högskolan afgifvet yttrande öfver Kungl. Maj:ts för fastställelse underställda och af Stadsfullmäktige den 24 Februari 1916 antagna föreskrifter rörande dels inbyggande af hiss, dels ock säkerhetsåtgärder och försiktighetsmått till förekommande af olycksfall vid begagnande af hiss, hade Byggnadsnämnden i afgifvet utlåtande den 13 innevarande November (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 124) under åberopande af ett af Ingeniören Harald Håkanson afgifvet skriftligt yttrande föreslagit, att Stadsfullmäktige ville nu antaga vissa ändringar uti och tillägg till berörda föreskrifter.

Efter föredragning af handlingarna i ärendet yrkade Herr Håkanson bifall till hvad Byggnadsnämnden i ämnet föreslagit, dock, beträffande § 14 uti före-

skrifterna om säkerhetsåtgärder och försiktighetsmått till förekommande af olycksfall vid begagnande af hiss, att samma paragraf måtte i enlighet med hvad som föreslagits i Herr Håkansons vid handlingarna fogadt yttrande erhålla följande lydelse:

"Apparat för afstängning af drifkraften för hiss skall finnas i hissens maskinrum, som skall vara tillgängligt medelst reservnyckel, förvarad i ett å lämplig plats anbragt med glasruta försedt mindre skåp."

och framhöll Herr Håkanson som skäl för sitt sålunda gjorda yrkande, *att* de af styrelsen för Kungl. Tekniska Högskolan föreslagna ändringarna och tilläggen till de af Stadsfullmäktige den 24 Februari 1916 antagna föreskrifter, hvilka ändringar och tillägg nu vore af Byggnadsnämnden tillstyrkta, syntes honom väl afvägda och för Västerås stad tillämpliga med undantag af den föreslagna ändringen af § 14, vilken visserligen kunde vara lämplig med afseende på Stockholmsförhållandena och det därstädes från hisstrappan ofta svårtillgängliga maskinrummet, men i Västerås knappast vore behöflig, enär därstädes maskinrummet i allmänhet vore lätt tillgängligt från hufvudtrappan, utan snarare till olägenhet, emedan det kunde befaras, att ofog skulle komma att bedrivas med den i hisstrappan anbragta afstängningen, hvilken olägenhet emellertid skulle kunna aflägsnas om tillträdet till maskinrummet möjliggjordes genom anordnandet af en reservnyckel, som vid olycksfall lätt kunde uttagas genom glasets sönderslående i en för nyckelns förvaring å lämplig plats upphängd skyddslåda.

Sedan diskussionen härefter förklarats afslutad, biföllo Stadsfullmäktige utan omröstning hvad Byggnadsnämnden i detta ärende föreslagit med den af Herr Håkanson påyrkade ändringen; och hade Stadsfullmäktige alltså för sin del beslutat antaga följande ändringar uti och tillägg till ifrågavarande föreskrifter, nämligen:

a) beträffande inbyggande af hiss i hus
att § 1 1:o erhåller följande ändrade lydelse:
Hiss eller sådan lyftinrättning — — — — må med Byggnadsnämndens tillstånd anbringas uti eller invid byggnad — — — —,
att uti § 1 1:o b sista punkten orden "skall vara självlåsande och" utgå,
att § 4 mom. 2 ändras sålunda: "minst en gång årligen skall hiss besiktigas af sakkunnig person (hissinspektör), som Byggnadsnämnden därtill utser".

b) beträffande säkerhetsåtgärder och försiktighetsmått till förekommande af olycksfall vid begagnande af hiss:
att § 6 erhåller följande ändrade lydelse:
"Personhiss, som skötes af medföljande förare, får icke äga större hastighet än 1,0 meter i sekunden, och annan personhiss icke större hastighet än 0,5 meter i sekunden; dock att vid större hisshöjd och ovanliga förhållanden i öfrigt efter särskildt medgifvande af Byggnadsnämnden större hastighet än 1,0 meter i sekunden må kunna medgifvas för personhiss, som skötes af medföljande förare. Hastigheten af varuhiss skall bestämmas med hänsyn till hissens beskaffenhet",
att till § 9 lägges ett nytt stycke så lydande:

"Sådan hiss må icke föras af annan än den, som med bevis, utfärdadt af hissinspektör, styrkt sig vara fullt förtrogen med hissens anordningar och skötsel",

att § 14 erhåller följande ändrade lydelse:

"Apparat för afstängning af drifkraften för hiss skall finnas i hissens maskinrum, som skall vara tillgängligt medelst reservnyckel, förvarad i ett å lämplig plats anbragt, med glasruta försedt mindre skåp",

att § 21 erhåller följande ändrade lydelse:

"Byggnadsnämnden äger utöfva den tillsyn öfver anordnande och begagnande af för befordran af personer eller varor afsedda hissar inom Västerås, som erfordras för förebyggande af olycksfall, dock med undantag för hissar, hvilka endast drifvas för hand och hvilkas lastplan och hissbana äro af sådan konstruktion eller storlek, att hissen icke kan af människor beträdas samt för hiss, anbragt i sådan fastighet för industriellt behof, hvilken enligt lagen om arbetareskydd den 29 juni 1912 står under kontroll af yresinspektionen och för hvilken dessa bestämmelser ej äro tilllämpliga",

samt att såsom en ny § under 22 tillägges följande bestämmelse:

"Hiss, som vid tiden för dessa föreskrifters trädande i kraft redan tagits i bruk, skall inom ett år därefter första gången besiktigas enligt här meddelade bestämmelser".

§ 285.

Ang. val af en ledamot och en suppleant i Lifsmedelsnämnden.

Sedan Stadsfullmäktige den 31 nästlidne Oktober entledigat ledamoten i Lifsmedelsnämnden Abel Carlsson från ifrågavarande uppdrag samt gifvit Beredningsutskottet i uppdrag att afgifva förslag å ledamot i Herr Carlssons ställe, valde Stadsfullmäktige nu i enlighet med Beredningsutskottets afgifna förslag till ledamot i Lifsmedelsnämnden efter Herr Carlsson suppleanten i Nämnden Verkstadsarbetaren E. A. Vestholm samt till suppleant i samma nämnd i Herr Vestholms ställe Svarfvaren C. G. Pettersson, Arvidslund.

§ 286.

Ang. afsägelser af ledamotskap i Nykterhetsnämnden.

I särskilda skrifvelser till Stadsfullmäktige hade Provinsialläkaren Gunnar Fjellander och Fängelsedirektören Carl Wallgren anhållit om entledigande från och med innevarande års utgång från uppdraget att vara ledamöter i stadens Nykterhetsnämnd.

I anledning häraf hade Beredningsutskottet, som erhållit kännedom om berörda afsägelse, föreslagit att till ledamöter uti Nykterhetsnämnden måtte för nämnda personer under deras återstående mandatstid utses Förste stadsläkaren C. Thunström och Kassören C. Frithz.

Efter föredragning häraf beslöto Stadsfullmäktige med godkännande af de gjorda afsägelserna entlediga de nuvarande ledamöterna Herrar Fjellander och Wallgren från uppdraget att tillhöra Nykterhetsnämnden med innevarande års utgång, hvarefter i enlighet med Beredningsutskottets hemställan med acklamation till ledamot i Nykterhetsnämnden för tiden intill 1919 års utgång valdes Förste stadsläkaren Carl Thunström.

Sedan ifråga om den andra lediga platsen Herr Sabel till ledamot i Nykterhetsnämnden föreslagit Tidskrifvaren Arvid Hellström företogs valet härtill med slutna sedlar och utsågo Stadsfullmäktige härvid till ledamot i Nykterhetsnämnden för tiden intill 1919 års utgång Kassören C. Frithz med 20 röster. Närmast i röstetal kom Herr Hellström med 18 röster, hvarjämte en röst tillföll Spritbolagsföreståndaren F. Barklund.

§ 287.

Ang. afsägelse af ledamotskap i Stadsfullmäktige.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 26 innevarande November hade Stadsfullmäktiges ordförande Herr Häradshöfdingen Max. Schenström, hvilken blifvit vald till stadsfullmäktig för tiden 1917—1920, under åberopande af sin uppnådda ålder af 75 år afsagt sig ifrågavarande uppdrag med anhållan att härifrån varda entledigad med innevarande års slut.

Efter föredragning häraf godkände Stadsfullmäktige den gjorda afsägelsen, hvarjämte genom utdrag af protokollet anmälan härom skulle göras till Magistraten i och för verkställande af ny röstsammanräkning för utseende af annan ledamot i Häradshöfding Schenströms ställe.

§ 288.

Ang. afsägelse af ledamotskap i Drätselkammaren.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 16 innevarande November hade Direktören Erik Falk under åberopande af anförda skäl hemställt att från och med innevarande års utgång blifva befriad från uppdraget att vara ledamot af stadens Drätselkammare.

Stadsfullmäktige beslöto med godkännande af den gjorda afsägelsen uppdraga åt Beredningsutskottet att till Stadsfullmäktige inkomma med förslag till val af en ledamot i Drätselkammaren i Herr Falks ställe.

§ 289.

Ang. afsägelse från en del kommunala förtroendeuppdrag.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige denna dag hade Apotekaren Otto Oest afsagt sig ledamotskapet af Brandstyrelsen, Badhusstyrelsen, Löne- och pensionskommittén, Kommittén för utredning angående bostadsinspektion och kommunal hyresförmedling samt Kommittén för utredning af frågan om inrättande af ett kommunalt slakthus, allt från och med den 1 Januari 1919.

Med godkännande af berörda afsägelse beslöto Stadsfullmäktige öfverlämna åt Beredningsutskottet att till Stadsfullmäktige inkomma med förslag till val af ledamöter i de ifrågavarande delegationerna i den afgåendes ställe.

§ 290.

Ang. markutbyte med landstinget för nytt lasarett.

Föredrogs följande till Stadsfullmäktige från Drätselkammaren inkomna framställning:

"Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Med skrifvelse, som genom Magistratens resolution den 23 innevarande månad till Drätselkammaren öfverlämnats, har Västmanlands läns landsting

öfverlämnat en till Stadsfullmäktige ställd framställning från Landstinget att Stadsfullmäktige ville dels förklara att de villkor, som vid behandling inför Landstinget af fråga om uppförande af nytt lasarett å af staden erbjudet område invid Landstingets tuberkulossjukhus af Landstinget uppställts utöfver dom som omförmälas i det preliminära aftal, som uppgjorts och som afsåge genomförande af de markbyten, som därför erfordrades (se Stadsfullmäktiges handlingar 1918 N:o 89) icke måtte från stadens sida utgöra hinder för det nya lasarettets uppförande å det af staden erbjudna området, dels ock bestämma gränserna för detsamma.

Berörda villkor innehålla att staden förbinder sig dels att så snart ske kan utdraga spårväg till det nya lasarettsområdet utan kostnad för Landstinget, dels att intill dess spårväg blifvit utlagd tillhandahålla ambulansautomobil för sjukas transport, dels att icke låta nuvarande lasarettstomten komma till användning för lasarett eller därmed jämförlig sjukinrättning.

Emot ett dylikt åtagande har Drätselkammaren ingen invändning att göra och får Drätselkammaren alltså hemställa, att Stadsfullmäktige måtte såsom ett tillägg till den preliminära öfverenskommelsen angående markbytet besluta att tillförbinda staden, att så snart ske kan utdraga spårväg till det nya lasarettsområdet, att intill dess spårväg blifvit utlagd tillhandahålla ambulansautomobil för sjukas transport, samt att icke låta nuvarande lasarettsområdet komma till användning för lasarett eller därmed jämförlig sjukinrättning.

Gränserna för det område staden erbjudit torde bliva i hufvudsaklig öfverensstämmelse med bilagda af Stadsingeniören Gösta Smitt uppgjorda förslag. Då en afhändelse af detta område förutsätter medgifvande af Kungl. Maj:t — området är såsom beläget å den s. k. östra utmarken af donationsjordsnatur — hemställer Drätselkammaren förty, att Stadsfullmäktige måtte med fastställande af gränserna för området i hufvudsaklig öfverensstämmelse med Stadsingeniören Smitts förslag bemyndiga Drätselkammaren att hos Kungl. Maj:t och öfriga vederbörande myndigheter göra de framställningar, som erfordras för markbytets genomförande.

Västerås den 22 November 1918.

På Drätselkammarens vägnar:
Axel Sundström.
Ragnar Tenow."

äfvensom därvid fogade handlingar, så lydande:

"Till Magistraten i Västerås.

Res.

Öfverlämnas till Drätselkammaren för beredning och förväntar Magistraten att ärendet så skyndsamt handlägges att detsamma må komma under Stadsfullmäktiges pröfning redan den 28 innevarande November. Västerås Rådhus den $^{23}/_{11}$ 1918.

På Magistratens vägnar:
John Karlsson.
H. Cronholm."

"Bilagda skrifvelse rörande aftal emellan Västerås stad och Landstinget angående markutbyte för uppförande af lasarett härstädes får Landstinget härmed anhålla att Magistraten behagade till Stadsfullmäktige öfverlämna för fattande af det beslut som må på Stadsfullmäktige ankomma.

Västerås den 23 November 1918.

För Västmanlands läns Landsting:

John Karlsson.

Victor Åsberg."

"Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I anledning af framställning från de af nästlidet års Landsting inom Västmanlands län utsedde kommitterade har emellan Drätselkammaren i staden och Landstingets kommitterade uppgjorts ett preliminärt aftal om markutbyte mellan Västerås stad och Landstinget, för den händelse Landstinget beslöte att å annan plats än den nuvarande lasarettstomten uppföra ett helt och hållet nytt lasarett här i staden. Detta förslag till aftal har af Stadsfullmäktige godkänts vid sammanträde den 29 sistlidne Augusti och till Landstinget vid dess sammanträde innevarande år öfverlämnats. På sätt bifogade utdrag af Landstingets protokoll för den 20 nästlidne September utvisar beslöt Landstinget att i enlighet med de utsedde kommitterades förslag rörande lösande af byggnadsfrågan vid Västerås lasarett och med godkännande af förutberörda förslag till aftal med Västerås stad om markutbyte och under förutsättning af Kungl. Maj:ts bifall till detsamma samt under förutsättning tillika att staden förbundit sig dels att så snart ske kunde utdraga spårväg till området utan kostnad för Landstinget, dels att intill dess spårväg blifvit utlagd tillhandahålla ambulansautomobil för sjukas transport, dels att icke låta nuvarande lasarettstomten komma till användning för lasarett eller därmed jämförlig sjukinrättning, att å det af staden erbjudna tomtområde i närheten af Landstingets tuberkulossjukhus skulle uppföras ett helt och hållet nytt lasarett i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de af arkitekten E. Stenhammar uppgjorda skisser och kostnadsförslag, hvarjämte uppdrogs åt Lasarettsdirektionen att dels hos Kungl. Maj:t göra ansökan om bifall till nu ifrågavarande markutbyten och därefter träffa öfverenskommelse därom med Västerås stad, dels till nästkommande Landsting inkomma med fullständiga af Kungl. Medicinalstyrelsen godkända ritningar och kostnadsförslag till uppförande af det nya lasarettet, dels ock i öfrigt vidtaga alla de förberedande åtgärder, som äro nödvändiga för att Landstinget måtte kunna fatta slutligt beslut i frågan och bevilja de för densammas lösande erforderliga anslag.

Västmanlands läns Landsting får härmed anmäla samma dess beslut samt anhålla att Stadsfullmäktige behagade förklara, att från stadens sida hinder icke möter för uppfyllande af de villkor för uppförande å föreslagen plats af ett helt och hållet nytt lasarett, som af Landstinget sålunda uppställts utöfver hvad det förut af Stadsfullmäktige godkända aftalet om markutbyte innehåller.

Då detta är af synnerlig vikt för lasarettsfrågans lösande, särskilt som därför tarvas bifall från Kungl. Maj:t och Riksdagens sida, får Landstinget tilllika hemställa, att Stadsfullmäktige, så fort som möjligt, behagade fatta beslut i ifrågavarande ärende samt därom meddela underrättelse till Lasarettsdirektio-

nen i Västerås, åt vilken Landstinget uppdragit att hos Kungl. Maj:t göra i ärendet nödiga framställningar äfvensom att i öfrigt före nästa års sammanträde vidtaga de för frågans lösande erforderliga förberedande åtgärder.

Tillika får Landstinget anhålla, att gränserna för det område, som staden enligt berörda öfverenskommelse kan komma att öfverlåta å Landstinget, måtte bestämmas enligt bilagda karta af Stadsingeniören Gösta Smitt.

Västerås den 23 November 1918.

För Västmanlands läns Landsting:

John Karlsson.

Victor Åsberg."

Stadsfullmäktige beslöto efter föredragning häraf på yrkande af Herr Sundström utan omröstning till alla delar godkänna hvad Drätselkammaren i ofvan intagna framställning föreslagit.

§ 291.

Ang. nybyggnad vid fattiggården Carlslund.

Föredrogs följande från Drätselkammaren inkomna framställning:

"Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Den 31 nästlidne Oktober biföllo Stadsfullmäktige Drätselkammarens bemyndigande att omedelbart gå i författning om uppförande af en nybyggnad vid Carlslunds fattiggård i öfverensstämmelse med ett i Drätselkammarens skrifvelse i ämnet närmare skisseradt program, enligt hvilket nybyggnaden skulle uppföras i två våningar jämte källarvåning med utrymme för cirka 75 understödstagare och förläggas med fasader emot ån och landsvägen omedelbart intill den senare.

Vid ärendets afgörande inom Stadsfullmäktige förelågo emellertid äfven af Stadsarkitekten uppgjorda skissritningar till ett annat alternativ med byggnaden tänkt utförd såsom en byggnad af trä med hufvudlängan i en våning jämte inredd vindsvåning förlagd paralelt med landsvägen och något indragen å tomten och med en högre hörnbyggnad i vinkel emot hufvudlängan såsom afslutning i söder utan att Stadsfullmäktige häraf funnno sig föranlåten frångå Drätselkammarens ofvan angifna förslag.

Drtäselkammaren får nu anmäla att Drätselkammaren låtit genom byggnadschefen Smitt kostnadsberäkna ej blott Drätselkammarens förslag utan äfven Stadsarkitekten Hahrs alternativ, afseende såväl en byggnad i sten som i trä som ock förslagen förenklade så som framgår af kostnadsberäkningen, äfvensom att Drätselkammaren beräknar en byggnadskostnad ej öfverstigande 250,000 kronor för genomförande af sitt förslag, hvilket innefattar att källarbjälklaget utföres i sten och öfriga i trä, att utrymmet inom våningarna tilltages så att det medgifver anordnande till rummen af fasta garderober utan att sådana nu anordnas jämte de förenklingar i öfrigt, som den inom Drätselkammaren tillsatta byggnadskommittén kan finna vara förenliga med byggnadens syftemål.

Då emellertid redan nu för byggnadsarbetets påbörjande och snabba genomförande anslag bör finnas tillgängligt får Drätselkammaren härmed hemställa

att Stadsfullmäktige af lånemedel ville anvisa ett byggnadsanslag å 250,000 kronor.

Samtidigt öfverlämnar Drätselkammaren Byggnadschefens kostnadsberäkningar jämte af denne samt Ingeniör Harald Håkanson afgiven reservation i ärendet.

Västerås den 24 November 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

Axel Sundström.

Ragnar Tenow."

ävensom därvid fogade handlingar, så lydande:

"Afvikande mening.

Sedan Drätselkammaren nu beslutat att uppföra nybyggnad för fattiggårdens behof enligt Bankdirektör Sundströms förslag, lämnande det af Stadsarkitekten Hahr utarbetade alternativet obeaktadt, så får jag härmed anmäla och begära att till protokollet få antecknad min afvikande mening.

Den byggnad, som nu beslutats skola uppföras med ytterväggar af sten och större delen af invändiga väggar och bjälklag af trä, kommer att äga alla stenhusets olägenheter hvad beträffar uppvärmningen, utan att besitta dess fördelar i fråga om eldsäkerhet och hygien. Att beslutet dessutom innefattar bestämmelse att vindsbjälklaget ej skall vara eldfast förbättrar icke saken.

Äfven byggnadsgrundens lösa beskaffenhet gör det önskvärdt att byggnaden i sin helhet utföres af trä, i och för undvikande af ej nödiga grundläggningskostnader. Markens naturliga lutning medgifver sundare och ljusare källarutrymmen enligt det Hahrska förslaget än efter det nu valda, och hvad förbindelsen med den nuvarande hufvudbyggnaden beträffar är äfven denna lättare anordnad vid den lägre byggnaden.

Det har anförts såsom ett skäl för väljandet af det nu beslutade plananordningen att en central korridor med rum å ömse sidor lämnar bättre tillfälle till uppsikt genom ett mera koncentreradt byggnadssätt än den korridor med rum endast på en sida, som det senare alternativet innehåller, men denna fördel synes mig vara af mindre värde då den vinnes på bekostnad av självfva rummens förläggande mot lämpligt väderstreck, i det Hahrska förslaget sydöst och södväst, enligt det nu beslutade sydväst och nordöst mot stigande terräng.

Uppvärmningskostnaderna blifva i det närmaste desamma i bägge förslagen, likaså kostnaderna för centralvärmeledningens införande, och hvad beträffar byggnadskostnaden så är den, förutom malning, enligt föreliggande anbud 255,000 kr. för det Hahrska förslaget utfördt i sten och 245,000 kr. om det utföres i trä, då det nu beslutade, trots ett vidare enklare utförande (utan garderober), efter nu gällande priser enligt min beräkning kommer att kosta 270,000 kr. Direktör Sundströms förklaring att han personligen ekonomiskt svarar för att den nu beslutade byggnaden komplett ej kommer att kosta samhället mer än 250,000 kr. gör visserligen att man i kostnadshänseende och från stadens synpunkt sedt bör kunna betrakta förslagen såsom jämnställda, men ändrar intet i det af mig meddelade förhållandet att jag vid byggnadens ut-

förande i trä, på sätt jag anser lämpligt och önskligt, erhållit garanti för att den kunnat levereras fullt färdig den första Juni nästa år.

Stadsplanen är ej fastställd för den tomt där byggnaden är afsedd att uppföras och de anmärkningar som gjorts mot tomtens utnyttjande enligt det ena eller det andra alternativet äro därför hugg i luften, för min del kan jag ej heller erkänna det berättigade i kritiken mot det Hahrska förslagets exteriör.

Det väsentliga i hela frågan, och det som gjort det till en plikt för mig att i detta fall genom en anteckning i Drätselkammarens protokoll erinra om min afvikande mening, är emellertid att det nu beslutade förslagets genomförande är att utan hänsyn till understödstagarnas trefnad fortsätta att på det gamla sättet bygga fattigkaserner, något som just härvidlag är så mycket mera betänkligt, som afsikten ju bör vara att åstadkomma en anläggning användbar såsom ålderdomshem eller för annat ändamål och därigenom så pass lätt realiserbar att ej frågan om en ny fattiggårds byggande skjutes i bakgrunden därför att den nuvarande måste bibehållas.

Stadens fattiggård är ej af den art och har ej det läge att den någon längre tid bör användas för sitt nuvarande ändamål.

Västerås den 24 Nov. 1918.

Gösta Smilt.

I ofvanstående reservation instämmer

H. Håkanson."

"Till Drätselkammaren i Västerås.

Återkommande till frågan om nybyggnader vid stadens fattiggård får jag härmed lämna nedanstående ytterligare utredning.

Följande alternativa förslag föreligga:

Alt. 1. Direktör Sundströms ursprungliga förslag, ett hus i tvänne fullständiga våningar med källare och vind, utfördt såsom komplett stenhus med eldfasta bjälklag och mellanväggar af platta. Central korridor, kostnad enligt af mig utförd detaljberäkning (incl. målning, Kr. 10,000: —)	Kr. 310,000: —
Alt. 1 a. Direktör Sundströms förslag, förenkladt, så att garderoberna ersatts med lösa skåp, ett bjälklag och cloisonväggarna tänkts utförda i trä, central korridor, enligt nu utförd beräkning samt incl. målning, Kr. 10,000: —, ...	„ 280,000: —
Alt. 1 b. Förslaget ytterligare förenkladt, så att endast bjälklaget öfver källaren är eldfast, äfven då här inrymdt målningskostnaden med 10,000 kr.	„ 270,000: —
Alt. 2. Arkitekt Hahrs förslag med ljus korridor utefter byggnadens långsida, fullständiga garderober samt målning i sten	„ 255,000: —
Alt. 2 a. Byggnaden utförd i trä	„ 245,000: —
Alt. 2 b. Byggnaden i trä, förenklad i *alla* afseenden	„ 225,000: —

Den egentliga skillnaden emellan alternativen 1 och 2 är den att korridoren i det förra fallet är central och i det senare ligger på byggnadens ena

sida. En central korridor måste alltid i viss mån bliva mörk och man sträfvar alltid efter att få ljusa korridorer om detta är en möjlighet ur kostnadssynpunkt sedt och vill jag därvidlag endast hänvisa till de modärnare skoltyperna. I förevarande fall har arkitekten, såsom kostnadssummorna visa, lyckats lösa uppgiften genom att förlägga en våning till en inredd vind.

I alternativ 1 kan ej undvikas att en del af rummen komma att ligga mot öster med en rätt så afsevärd, bebyggd höjd mitt emot sig, i alternativ 2 ligga rummen mot de lämpligaste väderstrecken, nämligen söder och väster.

Källaren i alternativ 1 måste till halfva sin bredd blifva mörk, då gatans höjdläge ej här medgifver anordnandet af större fönster, i alternativ 2 kommer källarafdelningen att ligga där marken faller undan och kan då utnyttjas betydligt bättre.

Grunden består till afsevärdt djup af lös lera och medför detta en större grundläggningskostnad i fallet 1 än i fallet 2 och kan redan detta vara stöd för byggnadens uppförande i trä.

I detta sammanhang vill jag påpeka att en byggnad, där yttermurarna och hjärtmurarna uppföras i tegel, men bjälklagen, cloisonväggarna och inredningen i öfrigt af trä, i eldsäkerhetshänseende icke är bättre, utan snarare sämre än det fullständiga trähuset, att byggnaden ej heller är bättre i hygieniskt afseende torde knappast behöfva påpekas, den blifver kallare och det är af föga värde att ohyran icke förekommer i tvänne af rummets väggar, då den finnes i de två återstående. Det har sagts att det s. k. stenhuset vore mera "regält" och därför borde föredragas, men något verkligt skäl för påståendet synes det vara svårt att kunna andraga, om man ej med stenhus menar en byggnad enligt alt. 1 fullständigt eldfast.

Det kan med fog sägas att alt. 1 a och b är ett fortsättande på den gamla vägen att bygga fattiggårdar som kaserner, där hjonens behof och trefnad icke tillgodoses; här borde det vara frågan om att åstadkomma något bättre, särskildt som ett framtida utnyttjande af anläggningen såsom ett ålderdomshem är en för staden äfven ekonomiskt önskvärd möjlighet.

På grund af det ofvan sagda får jag härmed förklara att jag anser alternativet 2 vara det bästa och att den minskning i kostnaderna, som kan ske genom garderobernas borttagande och husets härigenom möjliggjorda åtsmalnande, icke motsvarar den förlust i byggnadens utnyttjningsbarhet, som samtidigt uppstår.

Hvad beträffar anläggningens arkitektoniska värde enligt de olika alternativen vill jag härvidlag endast hänvisa till Arkitekt Hahr och det förhållandet att han ansett sig böra förorda alt. 2.

Västerås den 22 November 1918.

Gösta Smitt,
Byggnadschef."

Efter föredragning af dessa handlingar yrkade till en början Herr Håkanson, att Stadsfullmäktige måtte besluta för en stund ajournera sammanträdet för att lämna Byggnadschefen Smitt tillfälle att demonstrera de olika förslag ifråga om fattiggårdstillbyggnad som upprättats.

Sedan emellertid Stadsfullmäktige förklarat sig icke vilja bifalla Herr Håkansons berörda anhållan, beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Sundström utan omröstning bifalla hvad Drätselkammaren i äredet hemställt.

§ 292.

Med resolution denna dag hade Magistraten till Stadsfullmäktige för yttrande på grund af Konungens Befallningshafvandes i länet resolution den 25 nästlidne Oktober öfverlämnat en ansökan till Konungens Befallningshafvande från Lars Vilh. Karlsson att i lokaler i husen N:ris 1 och 2 Handtverkaregatan här i staden få idka såväl grosshandel med som försäljning från förutnämnda lokaler af sådana föremål, som omnämndes i Kungl. Förordningen den 28 Maj 1918 angående handel med vissa begagnade föremål m. m. *Ang. yttrande öfver ansökning om lumphandel.*

Stadsfullmäktige beslöto efter tagen del häraf öfverlämna handlingarna till Hälsovårdsnämnden med uppdrag för Nämnden att å Stadsfullmäktiges vägnar afgiva yttrande i ärendet.

§ 293.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige denna dag hade ledamoten af Stadsfullmäktige Fru Nina Andersson, under förmälan, att hon, som den 8 December 1916 valts till Stadsfullmäktig i Västerås till utgången af år 1920, från och med nästkommande år komme att vara mantalsskrifven i Stockholm och således icke efter innevarande års utgång längre kunde tillhöra Stadsfullmäktige, anmält nämnda förhållande för den åtgärd, som kunde på Stadsfullmäktige ankomma. *Ang. afgående Stadsfullmäktigeledamot.*

Med anledning häraf skulle anmälan om Fru Anderssons afgång genom utdrag af protokollet göras till Magistraten i och för ny röstsammanräkning för utseende af ledamot i Stadsfullmäktige i Fru Anderssons ställe.

In fidem:

Theofil Öberg.

Justeradt den 3 December 1918.

Fredr. Fåhræus.

And. Pers. **Arthur Lindén.**

Offentligen uppläst den 5 December 1918, betygar

Ex officio:

Theofil Öberg.

Stadsfullmäktiges protokoll.

Den 27 December 1918.

Närvarande: ordföranden Herr Häradshöfdingen Max. Schenström, vice ordföranden Herr Domprosten Fr. Fåhræus samt Herrar Fjellman, Johansson, Sundström, Edv. Karlsson, Oest, Nordin, Danielsson, Erik Andersson, Johan Svensson, Edström, Hedin, Larsson, Zander, Huggare, Bäckman, Råberg, Vennberg, Falk, Fru Nina Andersson, Herrar Kättström, Jansson, Pers, Lindén, Hedberg, Dahlfors, Keijser, Nissen, C. J. Svensson, Johan Andersson, Spjut, Enblom, Vestholm, Fröier, Pettersson, Hammer, Abel Carlsson, Sabel, Robsahm, Lundberg och Söder.

Frånvarande med godkändt förfall voro Herrar Uggla, Tersmeden, Ahlin, Håkanson och Alb. Andersson.

Närvarande å Magistratens vägnar: Herr Borgmästaren John Karlsson.

§ 294.

Justeringsmän.

Uppdrogs åt Herrar Kättström och Jansson att jämte Herr ordföranden justera protokollet vid sammanträdet.

§ 295.

Ang. anslag till utredning rörande järnväg västerut.

Föredrogs följande från Drätselkammaren inkomna framställning:

"Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan de förbredande undersökningarna för en järnväg från Västerås till Bergslagsdistriktet med anknytning till Bergslagen genomskärande järnvägar Frövi—Ludvika järnväg och Bergslagsbanan numera fortskridit därhän att okulär undersökning företagits af järnvägskommitterades tekniska biträde Kaptenen vid Väg- och Vattenbyggnadskåren Carl J. Insulander samt beskrifning öfver en del olika alternativ med denna undersökning till underlag upprättats, har

fråga uppkommit angående lämpligheten af att nu igångsätta en järnvägsekonomisk utredning, afseende att närmare klarlägga den ekonomiska bärkraften af de olika alternativen.

Det har ifrågasatts att staden härför skulle anvisa ett anslag å 7,000 kronor.

Vid behandlingen inom Drätselkammaren af detta anslagskraf har framhållits såsom ett önskemål, att samtidigt med en undersökning, som den ifrågasatta, järnvägskommitterade ville söka närmare förbindelse med samtliga de intressen, som kunna knytas till en blifvande järnväg och förespråkarne för dessa intressen, och har det fremhållits, att detta först borde ske och därmed utrönas dessa intressens betydelse för järnvägen innan vidare anslag för förberedande undersökningar beviljas.

Drätselkammaren har emellertid vid närmare öfvervägande ansett sig böra understödja förslaget af skäl, dels att i uppdraget att verkställa en järnvägsekonomisk utredning inrymmes uppgiften att undersöka berörda intressens förefintlighet och ekonomiska betydelse för järnvägen i dess olika alternativa sträckningar, hvilket förhållande gifvetvis icke utesluter att järnvägskommitterade samtidigt vidtaga åtgärder i samma syfte, dels ock att kostnaden för denna ekonomiska utredning bör bestridas af staden i form af ett förskott att framdeles fördelas mellan de olika kommuner järnvägen kommer att beröra i sammanhang med öfriga kostnader för järnvägens tillkomst.

Drätselkammaren hemställer alltså

att Stadsfullmäktige ville anvisa ett anslag å intill 7,000 kronor
att utgå såsom ett förskott i den mening ofvan angifvits af i nästkommande års stat afsatta anslag för diverse och oförutsedda behof
att tillhandahållas järnvägskommitterade för igångsättande af en järnvägsekonomisk utredning afseende den påtänkta järnvägen Västerås västerut till Bergslagsområdet.

Västerås den 12 December 1919.

På Drätselkammarens vägnar:

Axel Sundström.

Ragnar Tenow."

På yrkande af Herr Sundström biföllo Stadsfullmäktige utan omröstning hvad Drätselkammaren sålunda föreslagit.

§ 296.

Ang. försäljning af tomter inom f. egendomen Carlsberg.

Med bifall till ett af Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 12 innevarande December gjord framställning beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Sundström utan omröstning bemyndiga Drätselkammaren att till pris och på villkor Drätselkammaren kunde finna skäligt bestämma försälja tomter inom ett kvarter af Carlsbergs egendom beläget norr om järnvägslinien till Köping och omedelbart väster om järnvägsöfvergången för vägen till Gustafsvik.

§ 297.

Ang. anslag till en skridskobana.

Till Stadsfullmäktige hade inkommit en framställning af följande lydelse:

"Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Västerås sportklubb har i bilagda skrifvelse begärt anslag af staden för anordnande af en skridskobana antingen å den s. k. Tivoliplatsen eller inom gamla hamnen med hemställan tillika, att få för banans skötsel åtnjuta vissa förmåner af staden, hvarjämte klubben i händelse dess begäran bifalles gjort vissa utfästelser, däribland att hålla banan med en mindre inskränkning för täflingar öppen för stadens folkolebarn.

Drätselkammaren har ansett att staden bör tillmötesgå klubbens begäran såsom afseende en förbättring i de hittills rådande förhållandena beträffande anläggning af skridskobana och skötseln af densamma. Såsom förut varit fallet har den allmänhet som varit intresserad af skridskoåkning i egentlig mening varit afskuren härifrån genom att den bana som förut funnits anordnad i hamnen af en annan klubb varit i stor utsträckning upptagen för hockeyspel och för danstillställningar, hvarunder ordningen å densamma icke varit fullt tillfredsställande.

Vidkommande val af plats för bana anser Drätselkammaren att härtill i första hand bör ifrågakomma yttre hamnbassängen, hvars upplåtande för ändamålet ankommer på Hamnstyrelsen och därför Drätselkammaren antar hinder ej föreligga. Med en dylik lösning af frågan skulle icke ifrågakomma någon fri bevattning. För att emellertid hålla möjligheten öppen för sökandeklubben att komma i åtnjutande af de ifrågasatta förmånerna, bör det kunna bero på beslut af Drätselkammaren att närmare bestämma dessa, hvarför ett beslut af Stadsfullmäktige allenast skulle afse anvisande af det begärda anslaget.

Under hänvisning till det nu anförda får Drätselkammaren alltså föreslå, att Stadsfullmäktige af uttaxerade medel i 1919 års stat genom Drätselkammsren och på de villkor Drätselkammaren kan finna skäligt närmare bestämma ville ställa till Västerås sportklubbs förfogande ett anslag å 1,000 kronor för anordnande under innevarande vinter af en skridskobana.

Västerås den 12 December 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

Axel Sundström.

Ragnar Tenow."

varande därvid fogad en skrifvelse till Drätselkammaren, så lydande:

"Till Drätselkammaren i Västerås.

Härmed få vi vördsamt anhålla om tillstånd att under instundande vinter anlägga skridskobana antingen å gamla tivoliplatsen invid Pilgatan eller om detta ej låter sig göra i hamnen.

I och för anläggandet och skötseln af banan anhålla vi att staden måtte bevilja oss följande förmåner.

1:o) Ett kontant belopp af ettusen (1,000) kronor.

2:o) I händelse banan anlägges å Tivoliplatsen fritt vatten från stadens vattenledning samt hjälp af brandkåren vid spolning.

3:o) Fritt lån från stadens förråd af nödiga verktyg såsom spadar m. m. Önskligt vore äfven att staden i och för belysning tillhandahöll fri elektrisk ström.

I gengäld förbinda vi oss att utan afgift hålla banan öppen för stadens folkskolebarn med undantag af de tider å söndagsmiddagarna då vi på banan anordna täflingar.

Dans skall ej å banan förekomma utan skall den endast användas till skridskoåkning.

För att staden må kunna kontrollera skötseln af banan föreslå vi som revisorer ombudsmannen R. Tenow och löjtnant E. Plantin och skola vi noga efterfölja de bestämmelser som stadens myndigheter kunna anse nödigt utfärda. Vidare anhålla vi att tillstånd för annan person eller annan klubb att inom stadens område anordna skridskobana ej meddelas, enär då å denna dans o. d. kan anordnas och olämplig konkurrens därigenom uppstå.

I händelse banan visar sig ekonomiskt bärkraftig äro vi villiga att åter bära del af begärda anslaget.

Västerås den 12 December 1918.

Västerås Sportklubb.

Knut Eriksson.

E. Alrik Larsson. Lars Kökeritz."

"Ofvanstående ansökan får jag för min del tillstyrka, och är jag villig att kostnadsfritt utöfva den tillsyn som från stadens sida kan vara önskvärd såsom kontroll därpå att föreningen uppfyller de åtagna förbindelserna och väl vårdar lånad materiel.

Gösta Smitt."

"Ofvanstående ansökan tillstyrkes.

John Hygrell."

Efter föredragning af ofvan intagna handlingarbeslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Sundström i enlighet med Drätselkammarens förslag utan omröstning att af uttaxerade medel i 1919 års stat genom Drätselkammaren och på de villkor Drätselkammaren kunde finna skäligt närmare bestämma lämna Västerås sportklubb ett anslag å 1,000 kronor för anordnande under innevarande vinter af en skridskobana.

§ 298.

Ang. inköp af egendomen Johannisberg.

Sedan Stadsfullmäktige den 31 sistlidne Oktober till Drätselkammaren för beredning remitterat fråga om underdånigt yttrande öfver inkomna handlingar angående inköp af kronoegendomen Johannisberg, beslöto Stadsfullmäktige nu i enlighet med ett af Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 19 innevarande December framställdt förslag afgifva underdånigt yttrande i ämnet af följande lydelse:

"Till Konungen.

Sedan Stadsfullmäktiges yttrande infordrats öfver verkställd saluvärdering af kronoegendomen Johannisberg i anledning af Stadsfullmäktiges underdåniga ansökan att få förvärfva egendomen för stadens planerade djuphamnsanläggning, få Stadsfullmäktige i underdånighet anföra följande.

Då Stadsfullmäktige funnit den uppskattningssumma, som vid saluvärderingsförrättningen åsatts egendomen, allt för hög, kunna Stadsfullmäktige icke underlåta att här ingå på en kritik af den gjorda förrättningen såväl i afseende å de principer, hvilka därvid följts, som beträffande värderingens detaljer.

Hela värderingsinstrumentet bär vittne om, att förrättningsmännen tagit till sin uppgift att söka med begagnande af hvarje därtill tjänlig omständighet komma till högsta möjliga värde å egendomen, sålunda icke till egendomens marknadsvärde, sådant detta skulle ställa sig för att i en eventuel köpares hand lämna honom skälig afkomst å det för egendomens förvärfvande använda kapitalet, utan till ett värde, som kan anses lämpligt för en köpare, som af omständigheternas makt är tvingad att med snart sagdt hvilken uppoffring som hälst söka förvärfva fastigheten. Hvarje möjligt eller sannolikt framtidsvärde är i värderingen väl tillvarataget för säljarens räkning och intet däraf, som ur affärssynpunkt skulle kunna locka en spekulant, är lämnadt åt den eventuela köparen. Värderingsmännen hafva också framhållit, att värderingsbeloppet blifvit "högre, än hvad fallet kunnat blifva, om värderingen försiggått under vanliga förhållanden" samt att "köpeskillingens storlek åter kunde blifva en annan sak". Det må icke under sådana förhållanden förvåna, om köparen — i detta fall ett samhälle liksom säljaren —, som behöfver egendomen för ett allmännyttigt ändamål, icke gärna ser, att samhällets uppoffring för detta allmänna ändamål blir större, än som borde anses skäligt, i all synnerhet som hamnföretaget i och för sig icke är afsedt att eller torde kunna blifva inkomstbringande för staden.

Hvad angå värderingens detaljer, så möter en nästan vid hvarje post anmärkningsvärdt höga priser.

Trädgården, som i allmänhet vid försäljning af egendomar ej plägar särskildt upptagas i värde, har här upptagits till ett mycket högt sådant.

Åkermarken synes också mycket högre uppskattad, än hvad en spekulant i alllmänhet skullle vara hågad att giva för jord af här ifrågavarande beskaffenhet, hvars häfd lämnar mera öfrigt att önska, än hvad värderingsinstrumentets reservationer i denna riktning kunna låta den med förhållandena på platsen okände förmoda. En genomsnittssiffra af 1,200 kronor pr hektar för all åkerjorden synes Stadsfullmäktige vara, ehuru äfven den hög, ett värde, som närmar sig det antagliga.

Parken, som ehuru vackert belägen, icke synes hafva varit föremål för några särskilda kostnader eller omsorg, har beräknats, äfven den mot hvad som är vanligt vid uppskattning af landtegendomar, till ett högt värde och detta oaktadt alla parkträden äro upptagna i skogsvärderingsinstrumentet och där åsatta sitt rotvärde.

I fråga om värderingen af de två såsom villaområde samt egnahems- och bostadsområde upptagna särskilda delarna af egendomen vilja Stadsfullmäktige

med bestämdhet påstå, att de icke kunna anses betinga de höga värden, som förrättningsmännen åsatt dem. Oaktadt arrendatorn af egendomen tydligen icke har något emot upplåtelser af det slag, som skett i ett fall, har det enda villabyggnadsföretaget tydligen icke lockat till efterföljd och detta af det naturliga skäl, att områdena icke äro alls så lockande för bebyggande, som förrättningsmännen sökt göra gällande. Stranden är nämligen i hög grad stenig och bottnen närmast stranden består eljes af lera eller dy. Det är ju möjligt, att utsikten att kunna få köpa tomter med äganderätt skulle locka flera spekulanter, om ägaren af egendomen lade an på att exploatera de nu ifrågavarande delarna af densamma på angifvet sätt, men det skulle ändock säkerligen dröja ansenligt länge, innan någon större lifaktighet härutinnan uppstode, då länge andra vida lämpligare områden i stadens omgifningar stå till buds. I hvarje fall ligger ett dylikt exploaterande för närvarande och torde äfven för framtiden ligga utom stadens intresse, då ifrågavarande områden i stadens hand måste reserveras för andra och viktigare ändamål. Härtill må nämnas, att det ej är riktigt att för ett helt stort område, som är afsedt till styckning, räkna samma pris, som tilläfventyrs och i bästa fall kan erhållas för närvarande för någon enda af de bäst belägna tomterna, då det ligger i sakens natur, att det måste dröja lång tid, innan samtliga tomter kunna realiseras. Och slutligen måste framhållas att äfven här föreligger en dubbelvärdering, i det att tomterna tydligen värderats med hänsyn till deras nuvarande beskaffenhet, d. v. s. med inberäknande af de träd, hvarmed de äro bevuxna, medan å andra sidan samma träd ingå till sitt fulla afverkningsvärde i skogsvärderingen. På dessa grunder anse Stadsfullmäktige ifrågavarande områden endast böra upptagas till det värde, de betinga såsom ingående delar af landtegendomen.

Beträffande det upptagna värdet af vattenområdet såsom hamnplats hänvisa Stadsfullmäktige till Kaptenen Delins utlåtande och hafda på de skäl, som af denne anförts, att något särskildt värde ej bör i detta afseende beräknas.

Hvad slutligen ståndskogen angår, så få Stadsfullmäktige till en början framhålla, att densamma är i och för sig för högt beräknad, och åberopar härutinnan bilagda af Länsjägmästaren Nyblom afgifna utlåtande. Men än vidare. Då det gäller att komma till det verkliga värdet af en landtegendom, som, såsom med den ifrågavarande är fallet, ej på långt när har skog till eget husbehof, kan man icke upptaga afverkningsvärdet å all befintlig ståndskog. Och ännu mindre är det riktigt att i värderingen inräkna afverkningsvärdet å hvarje park- och prydnadsträd såsom här skett. Icke ens den mest ekonomiskt anlagde köpare, och allra minst ett samhälle, som måste tillvaratag andra intressen än de rent ekonomiska, skulle komma på den tanken att hugga bort hvarje träd på hela egendomen för att till det yttersta uttaga de värden, som kunna erhållas ur densamma. En sådan åtgärd skulle dessutom äfven ekonomiskt sedt vara mycket oklok, då den uppenbarligen endast vore ägnad att ytterligt nedsätta egendomens värde i öfrigt. En vanlig egendomsspekulant räknar ej heller med realisationsvärden af prydnadsträd, äfven om desamma i vissa fall kunna bidraga till att höja en egendoms affektionsvärde. Staden är af den uppfattningen, att ståndskogen och hvad som i öfrigt kan å egendomen afverkas, bör värderas genom den naturliga afkastningens kapitalisering, hvar-

vid den årliga virkesutsyningen bör vara bestämmande på motsvarande sätt, som sker vid arrendevärderingar.

Med anledning af det ofvan anförda, anse Stadsfullmäktige, att värderingen borde kunna göras sålunda:

Hustomter och trädgårdar samt park	13,7128 har	à 1,000	....	kr.	13,712: 80
Åker	260,5600 „	à 1,200	....	„	312,772: —
Äng och fräkenslog	13,8835 „	à 300	....	„	4,165: 05
Beteshagar och skogsmark	140,1770 „	à 110	....	„	15,419: 47
Fiskvatten				„	3,000: —
Värdet af skogsfång 15,5 kbm. à 12: 50 kap. à 5 %				„	3,875: —
Allmänningsutsyning 36 kbm. à 12: 50 „ à 5 %				„	9,000: —
				Kronor	361.844: 32

Härtill kan framhållas, att sistnämnda värdesumma, ehuru äfven den hög, närmare öfverensstämmer med det i instrumentet angifna arrendevärdet efter nuvarande arrendeperiods utgång, kronor 9,425: —.

Hvad beträffar den alternativt till inköp föreslagna delen af egendomen bör värdet reduceras i enlighet med ofvan angifna grunder.

Vidkommande de torplägenheter, i fråga om hvilka värderingsmännen förklarat de nuvarande innehafvarne värda att åtnjuta hembudsrätt, få Stadsfullmäktige framhålla, att det på grund af det ändamål, för hvilket staden önskar förvärfva egendomen, ligger i sakens natur, att sådan hembudsrätt icke bör medgifvas, enär friköpandet af dessa i egendomen insprängda brukningsdelar skulle blifva hinderliga för egendomens framtida användning. Särskildt gäller detta de lägenheter, som äro belägna närmast intill den planerade hamnanläggningen. Däremot har staden intet emot, att dessa lägenheter upplåtas med nyttjanderätt till innehafvarne på lifstid, möjligen under förbehåll af lösningsrätt från stadens sida på vissa villkor, för den händelse utvecklingen tidigare än nu kan bedömas skulle kräfva ett ingrepp i innehafvarnas förfoganderätt.

Då egendomens arrendator ännu ej afgivit yttrande öfver stadens framställning att få förvärfva egendomen, vilja Stadsfullmäktige i detta sammanhang ånyo tillkännagifva stadens benägenhet att åtaga sig de förpliktelser till arrendatorn, som kunna blifva en följd af egendomens förvärfvande, och i detta hänseende förklara sig vilja ikläda sig alla skyldigheter, som skulle åligga kronan vid eget öfvertagande af egendomen från arrendatorn äfvensom att ersätta honom hans hafda kostnader för öfvertagande, uppförande och förbättring af egna byggnader å egendomen.

I sammanhang härmed få Stadsfullmäktige jämväl yttra sig öfver en af Byggmästaren J. E. Löf gjord underdånig ansökning att få friköpa det område, hvarå han låtit uppföra en villabyggnad.

Såsom egnahemslägenhet ägnar sig detta område knappast, då det består af en stenbunden och skogbeväxt backe, utan endast till det ändamål, hvartill den nu användes, eller såsom sommarbostad.

I anslutning till hvad Stadsfullmäktige ofvan yttrat om torplägenheterna få Stadsfullmäktige i underdånighet afstyrka bifall till Löfs ansökning.

På grund af det anförda få Stadsfullmäktige i underdånighet hemställa, att vid bestämmandet af köpeskillingen för egendomen, därest beslut fattas om egendomens försäljning till staden, största möjliga hänsyn måtte tagas till hvad Stadsfullmäktige ofvan anfört, äfvensom att stadens intressen, såsom i det föregående framhållits, måtte vinna beaktande vid bestämmande af villkoren i öfrigt för egendomens försäljning.

§ 299.

Ang. meddelande om pensionärer.

Från Nämnden öfver Fryklundska donationsfonden och Nämnden öfver Mobergska guldbröllopsfonden inkomna protokollsutdrag för den 9 innevarande December, utvisande, att till pensionstagare i den förra fonden utsetts Skrädderänkan Ida Scherlund och i den senare fonden f. Hushållerskan Lovisa Albertina Danielsson lades till handlingarna.

§ 300.

Ang. underställning af lånebeslut.

Lades till handlingarna efter föredragning inkomna cirkulärskrifvelser dels från Kungl. finansdepartementet till länsstyrelserna och dels från Svenska stadsförbundets finansråd till Stadsfullmäktiges ordförande rörande underställning af beslut om upptagande af lån och anslag af lånemedel.

§ 301.

Ang. poliklinik för könssjukdomar.

Föredrogs från Hälsovårdsnämnden inkomna framställning:

"Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Genom lagen den 20 Juni 1918 angående åtgärder mot utbredning af könssjukdomar, hvilken lag träder i kraft den 1 instundande Januari, åligges stad, som har ett invånareantal af tjugutusen eller därutöfver, att ombesörja att kostnadsfri undersökning och behandling af könssjuka beredes å nödigt antal polikliniker.

Västerås stad skulle sålunda från och med den 1 Januari 1919 hafva dylik poliklinik inrätttad.

Då de underhandlingar, som i ärendet föras mellan Västerås lasarettsdirektion och Hälsovårdsnämnden i staden angående länslasarettets öfvertagande af ifrågavarande skyldighet ännu ej slutförts och de lokala förhållandena för närvarande omöjliggöra poliklinikens omedelbara inrättande annorstädes i staden, får Hälsovårdsnämnden anhålla

att Stadsfullmäktige ville till Konungen aflåta bilagda skrifvelse angående befrielse tillsvidare från den skyldighet att inrätta poliklinik, hvarom förmäles i § 5 lagen den 20 Juni 1918 angående åtgärder mot utbredning af könssjukdomar.

Västerås den 22 December 1918.

För Hälsovårdsnämnden:

John Karlsson.

Eric Plantin."

äfvensom därvid fogade skrifvelseförslag, så lydande:

"Till Konungen.

Genom lagen den 20 Juni 1918 angående åtgärder mot utbredning af könssjukdomar, hvilken lag träder i kraft den 1 instundande Januari, åligges stad som har ett invånareantal af tjugutusen eller därutöfver att ombesörja att kostnadsfri undersökning och behandling af könssjuka beredes å nödigt antal polikliniker.

Västerås stad skulle sålunda från och med den 1 Januari 1919 hafva dylik poliklinik inrättad.

Då de underhandlingar, som i ärendet föras mellan Västerås lasarettsdirektion och Hälsovårdsnämnden i staden angående länslasarettets öfvertagande af ifrågavarande skyldighet, ännu ej slutförts och de lokala förhållandena för närvarande omöjliggöra polikliniks omedelbara inrättande annorstädes i staden, få Stadsfullmäktige i Västerås i underdånighet anhålla om befrielse tillsvidare från ofvanberörda skyldighet.

Underdånigst

För Stadsfullmäktige i Västerås.

Västerås den 27 December 1919.

Stadsfullmäktige beslöto utan omröstning aflåta underdånig framställning i ämnet enligt Hälsovårdsnämndens förslag.

§ 302.

Ang. förhöjning i sotaretaxan.

Sedan Skorstensfejaremästaren i staden L. F. Danielsson med anledning af en framställning från hans arbetare om högre aflöning i skrifvelse till Magistraten den 22 Oktober 1918 anhållit, att Magistraten ville föreslå Stadsfullmäktige, att sotaretaxan höjdes med 5 öre pr spispipa samt Brandstyrelsen, som på Magistratens anmodan yttrat sig i ärendet, enligt utdrag af dess protokoll för den 13 nästlidne November förklarat sig för sin del icke hafva någon erinran att göra emot den begärda taxeförhöjningen, hvilken afsåge höjning i afgiften för sotning af pipa till spisel eller imrör med 5 öre eller från 35 till 40 öre, att träda i kraft i och med ingången af 1919, hade Magistraten genom resolution denna dag öfverlämnat ärendet till Stadsfullmäktige för beslutsfattande under tillstyrkan af framställningen i enlighet med Brandstyrelsens yttrande.

Efter föredragning af berörda handlingar biföllo Stadsfullmäktige utan omröstning ifrågavarande framställning på sätt densamma blifvit af Brandstyrelsen tillstyrkt.

§ 303.

Ang. anslag till nykterhetskurs i Sala.

Upplästes en från Centralförbundet för nykterhetsundervisning m. fl. inkommen framställning till Stadsfullmäktige om anslag till en nykterhetskurs i Sala den 20—23 Februari 1919 med bilagor, hvarefter Herr Bäckman, som upptog framställningen såsom egen motion, föreslog, att anslaget måtte bentämmas till 500 kronor samt yrkade remiss af ärendet till Drätselkammaren för utlåtande.

Stadsfullmäktige beslöto i enlighet med hvad sålunda yrkats remittera framställningen till Drätselkammaren.

§ 304.

Ang. val af kommunala förtroendemän.

Föredrogs af Beredningsutkottet afgifvet förslag (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 129) angående återbesättande af de kommunala uppdrag, som med innevarande år utlöpte eller eljes påkallade nya val, och företogos nu dessa val, på sätt paragraferna 305—339 här nedan i protokollet närmare utvisa.

Samtliga valen förrättades med acklamation.

§ 305.

Drätselkammaren.

Till ledamot i Drätselkammaren intill utgången af år 1919 efter Direktören E. Falk, som entledigats från nppdraget, valdes Trafikinspektören Ludvig Lundquist.

§ 306.

Hamnstyrelsen.

Till ledamot i stadens hamnstyrelse för åren 1919—1923 utsågs Handlanden K. Kättström, hvarjämte till suppleant i samma styrelse för åren 1919—1921 omvaldes Grosshandlaren A. Norling.

§ 307.

Hamnstyrelsen för Strömsholms våg.

Återvaldes för åren 1919—1921 till ledamot i Hamnstyrelsen för Strömsholms våg Rådmannen J. V. Ödman och till suppleant i styrelsen Byggmästaren J. A. Fredriksson, hvarjämte Stadsfullmäktige, med bifall till Landtbruksingeniören A. V. Nordins anhållan om entledigande från detta uppdrag, till ledamot i styrelsen för åren 1919—1920 utsågo Handlanden K. Kättström.

§ 308.

Byggnadsnämnden.

Återvaldes till ledamöter i stadens byggnadsnämnd för åren 1919—1922 Ingeniören C. Henning, Brandchefen A. Danielsson och Muraren G. Dahlfors samt till suppleanter för samma tid Fabrikören C. A. Palmén, Direktören A. Lindén och Byggmästaren Alb. Andersson.

§ 309.

Hälsovårdsnämnden.

Till ledamöter i Hälsovårdsnämden för åren 1919—1922 återvaldes Apotekaren O. Oest, Direktören K. Hägvall, Biträdande provinsialläkaren G. Holm och Maskinisten C. F. Huggare samt till suppleanter för samma tid Bankdirektören A. Sundström, Byggmästaren K. J. Karlsson, Grosshandlaren D. Johansson och Bataljonsläkaren G. Vingren.

§ 310.

Brandstyrelsen.

Till ledamot i Brandstyrelsen efter Apotekaren O. Oest, hvilken erhållit befrielse från uppdraget, utsågs för åren 1919—1921 suppleanten i styrelsen

Tråddragaren Johan Andersson, och till suppleant efter Herr Andersson för samma tid Järnarbetaren E. R. Sabel.

§ 311.

Fattigvårds-styrelsen. Med bifall till Urmakaren A. Ströms begäran om entledigande från uppdraget att vara distriktschef i 2:dra fattigvårdsdistriktet utsågo Stadsfullmäktige till distriktschef i hans ställe Fru Maria Kumlin samt till vice distriktschef efter Fru Kumlin Handlanden Emil Kumlin, båda för åren 1919—1921, hvarjämte på särskild framställning af Fattigvårdsstyrelsen till vårdare inom samma distrikt likaledes för åren 1919—1921 valdes Exekutionsbetjänten Hugo Karlsson.

Till vårdare inom 9:de distriktet efter Maskinisten C. F. Huggare och Fru Klara Huggare, hvilka på begäran entledigades från uppdraget, utsågos för åren 1919—1921 Fru Hanna Lange och Lokomotivföraren G. Valberg.

Till vårdare inom 8:de distriktet utom förut varande vårdare valdes likaledes för åren 1918—1921 Gårdsägaren J. E. Ström.

§ 312.

Badhus-styrelsen. Återvaldes för åren 1919—1922 till ledamöter i Badhusstyrelsen Stadsombudsmannen Theofil Öberg, Förste stadsläkaren C. Thunström och Måleriföreståndaren A. Lundqvist samt suppleanten Folkskolläraren I. Fröier, hvarjämte till ledamot efter Apotekaren O. Oest, hvilken erhållit befrielse från uppdraget, för åren 1919—1920 utsågs suppleanten i styrelsen Brandchefen A. Danielsson äfvensom till suppleant efter Herr Danielsson för åren 1919 och 1920 Järnsvarfvaren G. Jansson.

§ 313.

Lifsmedels-nämnden. Återvaldes till ledamöter i Lifsmedelsnämnden för år 1919 Grosshandlaren E. Andersson, f. Lokomotivföraren C. R. Vennberg, Händelsföreståndaren C. J. Svensson, Matvaruhandlaren J. G. Fredlund, Fabrikören Fr. Jansson, Måleriföreståndaren A. Lundqvist, Veterinären M. Jonsson, Kamreraren E. Starck och Verkstadsarbetaren A. Vestholm med Sjukbesökaren A. Åberg, Fru G. Segerstedt, Svarfvaren C. R. Pettersson och Grosshandlaren J. Aug. Jönsson som suppleanter.

§ 314.

Taxerings-nämnderna. Sedan Konungens Befallningshafvande i länet förordnat, att staden för år 1919 skulle indelas i fyra taxeringsdistrikt, det 1:sta eller norra, det 2:dra eller södra, det 3:dje eller västra samt det 4:de eller distriktet för S:t Ilians och Lundby socknar, beslöto Stadsfullmäktige för sin del för år 1919 utse fem ledamöter i hvarje distrikts taxeringsnämnd med lika antal suppleanter samt bestämma, att hvarje ledamot skulle hafva sin särskilda suppleant.

Härefter valdes:

till ledamöter i 1:sta eller norra distriktets taxeringsnämnd Byggmästaren Axel Hammer, Kyrkoskrifvaren R. Pettersson, Grosshandlaren J. Hygrell, Lä-

genhetsägaren J. V. Råberg och Byggnadssnickaren P. R. Svedlund med Byggmästaren E. A. Eriksson, Tillsyningsmannen P. Vinroth, Bokhandlaren I. Vennberg, Handelsföreståndaren C. E. Juhlin och Valsverksarbetaren A. Spjuth som suppleanter att inträda vid förfall för en hvar af de ordinarie ledamöterna i den ordning ledamöter och suppleanter här blifvit nämnda;

till ledamöter i 2:dra eller södra distriktets taxeringsnämnd Byggmästaren Alb. Andersson, Urmakaren A. Ström, Handlanden N. G. Bergström, Filaren Axel Andersson och Filaren V. Holmén samt till suppleanter för en hvar af dem i den ordning de nu blifvit nämnda Byggmästaren J. A. Fredriksson, Sadelmakaren S. Lennqvist, Grosshandlaren E. Andersson, Järnarbetaren E. R. Sabel och Byggmästaren E. A. Hedrén;

till ledamöter i 3:dje eller västra distriktets taxeringsnämnd Målaremästaren C. Johansson, Underlöjtnanten E. Ahlin, Byggmästaren K. J. Karlsson, Exekutionsbetjänten G. Richtnér och Maskinisten C. F. Huggare samt till suppleanter för en hvar af dem i den ordning de nu blifvit nämnda Guldsmeden C. E. Tengström, Järnvägstjänstemannen A. Rosborg, Byggmästaren P. A. Karlberg, Exekutionsbetjänten R. Stéen och f. Lokomotivföraren E. R. Vennberg;

till ledamöter i 4:de distriktet (f. S:t Ilians och Lundby socknar) Fabrikören Gust. Adolf Karlsson, Snickaren Oskar Blomqvist, Landtbrukaren J. F. Olsson, Landtbrukaren J. R. Eriksson och Verkmästaren J. A. Åkerlund samt till suppleanter för en hvar af dem i den ordning de nu blifvit nämnda Verkmästaren J. Axel Blomme, Snickaren K. V. Ramström, Arrendatorn Gust. Pettersson, Landtbrukaren A. Engström och Lägenhetsägaren Fredrik Vetter.

§ 315.

Mantalsskrifningsombud.

Till stadens ombud vid mantalsskrifningen år 1919 valdes Filaren Axel Anderson, Exekutionsbetjänten G. Richtnér, Kaptenen G. Halling, Urmakaren A. Ström, f. Lokomotivföraren C. R. Vennberg, Snickaren C. J. Frändberg och Fjärdingsmannen A. Törn med Kassören H. Billman och f. Vaktmästaren C. A. Sedell som suppleanter.

§ 316.

Brandstodskommittén för fast egendom.

Utsågos till ledamöter i brandstodskommittén för fast egendom för år 1919 de afgående ledamöterna Handlanden J. E. Edling, Bankdirektören A. Sundström, Byggmästaren Edv. Karlsson och Byggmästaren J. A. Fredriksson med Sergeanten L. Lundin och Ingeniören Paul Andersson som suppleanter.

§ 317.

Godemän för förmynderskap.

I anledning af framställning från Magistraten om utseende af en eller flere ersättare för godemännen för tillsyn öfver förmynderskap valdes enligt Beredningsutskottets förslag till sådan ersättare för åren 1919 och 1920 Öfversten O. von Knorring.

§ 318.

Kontrollanter för rofdjurspremier.

Till kontrollanter vid utbetalning af premier för dödande af skadliga djur utsågos för år 1919 Lektorn M. Floderus, Jägmästaren R. Alexendersson och Biträdande Stadsombudsmannen R. Tenow.

§ 319.

Delegerad för läroverkets byggnadsfond

Återvaldes såsom delegerad i förvaltningen af Västerås högre allmänna läroverks byggnadsfond för åren 1919—1922 Ingeniören Harald Håkanson.

§ 320.

Examensvittnen vid realskoleexamen.

Till examensvittnen vid realskoleexamen för år 1919 återvaldes Häradshöfdingen C. Uggla, Direktören J. S. Edström, Stetens landtbruksingeniör A. V. Nordin, Ingeniör H. Håkanson, Fabrikören C. A. Palmén, Direktören K. Hägvall och Majoren P. Tersmeden med Grosshandlaren E. Andersson och Direktören E. Falk som suppleanter.

§ 321.

Styrelsen för Västerås sjukkassors fortsättningskassa.

Till ledamot i styrelsen för Västerås sjukkassors fortsättningskassa för åren 1919—1922 återvaldes Handelsföreståndaren J. A. Zander med Förmannen S. G. Hedin som suppleant.

§ 322.

Nämnden öfver Sundinska understödsfonderna.

Efter Häradshöfdingen M. Schenström, Apotekaren O. Oest, Trädgårdsdirektören F. Johansson, Skomakaremästaren J. Svensson och Byggmästaren Alb. Andersson, hvilka vid afgången ur Stadsfullmäktige med innevarande års utgång icke vidare kunde vara ledamöter i Nämnden öfver Sundinska understödsfonderna för pauvres honteux och medelklassen samt arbetsklassen, valdes till ledamöter i nämnden för år 1919 Brandchefen A. Danielsson, Grosshandlaren E. Andersson, Komministern A. Enblom, Järnsvarfvaren G. Jansson och Folkskolläraren I. Fröier.

§ 323.

Nämnden öfver Sundinska donationsfonden för välgörande och allmännyttiga ändamål.

Till ledamöter i Nämnden öfver Sundinska donationsfonden för välgörande och allmännyttiga ändamål efter Apotekaren O. Oest, Trädgårdsdirektören F. Johansson, Skomakaremästaren J. Svensson, Maskinisten C. F. Huggare och Byggmästaren Alb. Andersson, hvilka med afgången ur Stadsfullmäktige vid innevarande års utgång icke längre kunde tillhöra nämden, valdes dels för åren 1919—1920 Domprosten Fr. Fåhræus, Brandchefen A. Danielsson och Grosshandlaren E. Andersson och dels för år 1919 Järnsvarfvaren G. Jansson och Folkskolläraren I. Fröier.

§ 324.

Mobergska nämnden.

Till ledamöter i Nämnden öfver Adolf Mobergs och hans hustrus guldbröllopsfond för åren 1919—1920 omvaldes Fabrikören C. A. Palmén och Folkskolläraren J. Valter.

§ 325.

Fryklundska nämnden.

Återvaldes till ledamöter i Nämnden öfver Fru Johanna Fryklunds donationsfond för åren 1919—1920 från tjänstemannaklassen Domkyrkosysslomannen A. Johansson, från handlande- och handtverkareklassen Fabrikörerna C. A. Palmén och Fr. Jansson samt från arbetsklassen Järnsvarfvaren C. O. Eng.

§ 326.

Vahlbeckska nämnden.

Till ledamöter i Nämnden öfver Vahlbeckska fonden för åren 1919—1920 valdes Skomakaremästaren J. Svensson och Fru Ida Johansson.

§ 327.

Systembolagets styrelse.

Valdes till ledamot i styrelsen för Västerås systembolag för år 1919 Trädgårdsdirektören F. Johansson med Maskinisten C. F. Huggare som suppleant.

§ 328.

Revisorer af stadens räkenskaper.

Till revisorer af stadens räkenskaper för år 1918 valdes Läroverksadjunkten A. Vetterling, Folkskolläraren I. Fröier, Bankkamreraren J. Hult, Järnhandlaren A. Rosenlund, Systembolagsföreståndaren F. Barklund, Muraren G. Dahlfors, Direktören C. Tour, Majoren C. G. L. Mossberg och Folkskolläraren I. Andrén samt till suppleanter för dem Kaptenen G. Robsahm, Banktjänstemannen N. Flodin, Handelsföreståndaren G. Thelander, Kamreraren C. Alrik Larsson, Folkskolläraren G. Leontein och Försäkringstjänstemannen Carl August Bäckström.

§ 329.

Revisor af spritbolagets räkenskaper.

Till revisor af Västerås spritbolags räkenskaper för år 1918 utsågs Bankkamreraren R. Breijnoff med f. Läroverksadjunkten B. Rollin som suppleant.

§ 330.

Revisor af Arbetareinstitutets räkenskaper.

Till revisor af Västerås Arbetareinstituts räkenskaper för år 1918 utsågs Länsassessorn V. Lange med Ingeniören F. O. Berling som suppleant.

§ 331.

Revisor af Tekniska skolans räkenskaper.

Till revisor af Tekniska skolans i Västerås m. fl. räkenskaper för år 1918 valdes Folkskolläraren J. Valter med Läroverksadjunkten W. Hj. Thyresson som suppleant.

§ 332.

Revisor af allm. läroverkets byggnadsfonds räkenskaper.

Till revisor af Västerås högre allmänna läroverks byggnadsfonds räkenskaper för år 1918 utsågs Statens landtbruksingeniör A. V. Nordin.

§ 333.

Revisor af arbetsförmedlingens räkenskaper.

Till revisor af Västmanlands läns Arbetsförmedlings räkenskaper för år 1918 utsågs f. Folkskolläraren P. V. Verkelin med Kamreraren J. Swenson som suppleant.

§ 334.

Sakkunnige vid sjöförhör.

Till att såsom sakkunnige gå Rådstufvurätten till handa vid upptagande af sjöförklaring och sjöförhör under år 1919 beslöto Stadsfullmäktige föreslå Sjökaptenen C. G. Söderström, Maskiningeniören A. Axelson, Sjökaptenen L. A. Åstrand, Grosshandlaren J. Hygrell och Sjökaptenen G. Berg.

§ 335.

Stadsplanekommittén.

Med bifall till Herr Nordins anhållan om entledigande från uppdraget att vara ledamot i stadsplanekommittén utsågo Stadsfullmäktige till ledamot i hans ställe Snickaren C. J. Frändberg.

§ 336.

Idrottsplatskommittén.

Med bifall till Beredningsutskottets förslag om utseende af ytterligare en ledamot i Idrottskommittén valde Stadsfullmäktige härtill Landtmäteriauskultanten Lars Kökeritz.

§ 337.

Järnvägskommittén.

Med bifall till Herr Nordins begäran om entledigande från uppdraget att vara ledamot i järnvägskommittén utsågo Stadsfullmäktige till ledamöter i samma kommitté de nuvarande suppleanterna i kommittén Brandchefen A. Danielsson och Kaptenen B. Delin med förklaring att något val af suppleanter icke påkallades.

§ 338.

Bostadsinspektions- o. hyresförmedlingskommittén.

Till ledamot i kommittén för utredning angående bostadsinspektion och kommunal hyresförmedling efter Herr Oest, som befriats från detta uppdrag, utsågo Stadsfullmäktige Byggmästaren Edv. Karlsson.

§ 339.

Slakthuskommittén.

Till ledamot i kommittén för utredning af fråga om inrättande af ett kommunalt slakthus efter afgående ledamoten Herr Oest utsågs Trafikinspektören L. Lundquist.

§ 340.

Ang. upplösta kommittéer.

Med bifall till Beredningsutskottets hemställan förklarade Stadsfullmäktige kommittén för uppmärksammande af frågan om ny järnväg från Katrineholm norrut, kommittén för utredning af frågan om om- och tillbyggnad af nuvarande fattiggård eller nybyggnad af en fattiggård m. m. samt naturskyddskommittén vara upplösta.

§ 341.

Ang. arvode åt Fattigvårdsstyrelsens ordförande och nyval af ordförande.

En af Fattigvårdsstyrelsen gjord framställning om anslag till arvode åt styrelsens ordförande i samband med fråga om nyval efter nuvarande ordföranden, som afsagt sig uppdraget, beslöto Stadsfullmäktige på uppdrag af Herr Edström remittera till Drätselkammaren och Beredningsutskottet för utlåtande.

§ 342.

Ang. kallelse till allmän rådstuga och Stadsfullmäktige.

Företogs till behandling fråga om bestämmande av de ortstidningar, i hvilka kallelser till allmänna rådstugan och Stadsfullmäktige under nästkommande år skulle införas och föredrogs härvid en af Herr Abel Carlsson såsom egen motion upptagen framställning från tidningen Västmanland, att dessa kallelser skulle införas jämväl i denna tidning.

Sedan under öfverläggningen härom Herrar Abel Carlsson, Zander och Söder yrkat bifall till denna motion samt Herrar Nordin och Sundström yrkat, att motionen för närvarande icke måtte föranleda till någon Stadsfullmäktiges åtgärd ävensom Herr Ordföranden vid framställning af proposition å dessa yrkanden förklarat sig anse frågan om afslag vara med öfvervägande ja besvarad, begärdes och anställdes omröstning, hvarvid 24 ja-röster afgåfvos för afslag och 17 nej-röster för bifall till motionen.

Ehuru Stadsfullmäktige sålunda afslagit motionen, skulle jämlikt 15 § af K. förordningen om kommunalstyrelse i stad, då mera än en tredjedel af de närvarande uttalat sig för bifall, ifrågavarande kallelser införas i tidningen Västmanland.

Härefter beslöto Stadsfullmäktige utan omröstning, att samma kallelser skulle såsom förut införas i tidningen Westmanlands Allehanda, Västmanlands läns tidning och Folket.

§ 343.

Ang. utgifts- och inkomststat för år 1919.

Sedan Magistraten med eget yttrande till Stadsfullmäktige öfverlämnet af Drätselkammaren uppgjordt förslag till utgifts- och inkomststat för staden för år 1919 med därtill hörande bilagor och i sammanhang med budgetförslaget till Stadsfullmäktige gjorda framställningar samt Beredningsutskottet däröfver afgifvit yttrande, företogs nu till behandling detta ärende, därtill handlingarna funnos intagna bland Stadsfullmäktiges tryckta handlingar under N:ris 127 och 128 och hvaraf ett exemplar skulle detta protokoll biläggas (Bil. 343 a och b).

Vid föredragning af ärendet i särskilda delar fattade Stadsfullmäktige följande beslut, nämligen:

Lån m. m.

Det af Beredningsutskottet framställda förslaget, att vid uppställningen af staten skulle genomföras en fullständig fördelning af utgifterna för räntor och amorteringar, så att en öfverblick vunnes, i hvilken proportion samtliga verk och och institutioner vore belastade med amorteringar och räntebetalningar för gäldande af stadens obligationslån, beslöto Stadsfullmäktige, sedan Herr Sundström yrkat afslag å och Herr Edström bifall till framställningen, på förslag af Herr vice ordföranden remittera till Drätselkammaren för utlåtande.

Aflöningar i allmänhet.

I öfverensstämmelse med Drätselkammarens och Beredningsutskottets uttalanden beslöto Stadsfullmäktige att icke för närvarande bifalla några framställningar om fasta löneförbättringar utan att i stället tillmötesgå löntagarnas anspråk på ökade löneförmåner genom tillfälliga kristidstillägg.

Kristids-tillägg.

Rörande det af Drätselkammaren framlagda och af Beredningsutskottet tillstyrkta förslaget angående kristidstillägg för stadens befattningshafvare uppstod en längre öfverläggning, därunder särskildt yrkades *dels* af Herr Bäckman, med hvilken Herrar Abel Carlsson, vice ordföranden, Edström, Fru Andersson, Larsson, Fröier, Hedberg och Johansson förenade sig bifall till Beredningsutskottets i samband med förevarande fråga framställda förslag i anledning af en framställning från lärarinnorna i öfningsämnena vid folkskolan, att Stadsfullmäktige måtte gifva Folkskolestyrelsen i uppdrag att utreda och till Stadsfullmäktige inkomma med förslag i hvad mån och på hvad sätt lärarne i öfningsämnena vid folkskolan kunde beredas fyllnad i sina löneinkomster, så att dessa komma att stå i bättre öfverensstämmelse med de öfriga lärarnes vid folkskolan aflöning efter den genom statsmakternas försorg vidtagna löneregleringen för dessa, *dels* af Herr Edström, med instämmande af Herrar Hedberg, Johansson, Nordin, Svensson och Oest, att punkt d) i bestämmelserna om kristidstillägg måtte utgå, *dels* af Herr Fröier att det procentuela kristidstillägget måtte för de manliga folkskollärarne räknas å ett belopp, som med 200 kronor öfversteg de löneförmåner, hvarå detsamma enligt Drätselkamarens förslag skulle beräknas, *dels ock* af Herrar Larsson, Falk och Kättström bifall till alla delar af Drätselkammarens och Beredningsutskottets förslag.

Vid framställning af proposition å de särskilda punkterna i förslaget och de under öfverläggningen gjorda ändringsyrkandena äfvensom å de särskilda af Drätselkammaren och Beredningsutskottet omförmälda, från förslaget afvikande framställningar från olika befattningshafvare och befattningshafvaregrupper beslöto Stadsfullmäktige utan omröstning till alla delar bifalla Drätselkammarens af Beredningsutskottet tillstyrkta förslag; och hade Stadsfullmäktige alltså härutinnan beslutat:

A) att till Västerås stads befattningshafvare skulle under första halfåret 1919, i stället för nu utgående provisoriska lönetillägg och krigstidshjälp utgå kristidstillägg enligt följande grunder för helt år räknadt:

1:o) Ett *procentuelt tillägg* af $66^2/_3$ % å från stadskassan utgående kontant aflöning, ersättning för naturaförmåner (beklädnadsersättning m. m.) ej inräknad.

2:o) En *grundplåt* af två kronor om dagen eller 730 kronor för helt år.

3:o) Ett *familjetillägg* för gift eller eljes underhållspliktig befattningshafvare, utgående allt efter storleken af från stadskassan utgående kontanta löne-

förmåner, grundplåten och det procentuella tillägget inräknade samt äkta makars inkomster sammanräknade, därest båda äro anställda i stadens tjänst, med följande belopp, nämligen vid en inkomst af *högst 1,000 kronor* med 225 kronor för hustru eller husföreståndarinna och med 112 kronor 50 öre för vart barn under 15 år,

från 1,000 till och med 2,000 kronor med 180 kronor för hustru eller husföreståndarinna och med 90 kronor för hvart barn under 15 år,

från 2,000 till och med 3,000 kronor med 135 kronor för hustru eller husföreståndarinna och med 67 kronor 50 öre för hvart barn under 15 år,

från 3,000 till och med 4,000 kronor med 90 kronor för hustru eller husföreståndarinna och med 45 kronor för hvart barn under 15 år,

från 4,000 till och med 6,000 kronor med 60 kronor för hustru eller husföreståndarinna och med 30 kronor för hvart barn under 15 år;

att i fråga om kristidstillägget skulle gälla följande bestämmelser:

a) Grundplåten utgår endast till sådana befattningshafvare, hvilkas befattning i stadens tjänst utgör deras hufvudsakliga sysselsättning,

b) För arvoden af mindre uppdrag såsom sekreterare i nämnder och dylikt utgår ej kristidstillägg,

c) Grundplåten och det procentuella tillägget må sammanlagdt ej öfverstiga i fråga om personal, som äger åtnjuta fri kost och logi, 100 proc. af de löneförmåner, hvarå detsamma beräknas, samt beträffande befattningshavare i allmänhet ej ett maximibelopp af 4,000 kronor,

d) I afseende å tjänsteinnehafvare, som tidigare erhållit ökade löneförmåner under villkor, att löneökningen skulle frånräknas dem eljes tillkommande krigstidshjälp, skall samma villkor förfarande gälla beträffande nu ifrågavarande kristidstillägg,

e) För befattningshavare, som tidigare varit i åtnjutande af s. k. dyrtidstillägg, som inräknats i 1918 års provisoriska lönetillägg, skall det procentuella tillägget beräknas jämväl å detta och därtill läggas samma dyrtidstillägg. Denna bestämmelse gäller dock ej sådana befattningshafvare å folkskolans stat, hvilka omförmälas under punkt f).

f) För folkskollärare och folkskollärarinnor samt småskollärarinnor äfvensom ordinarie lärare i högre folkskolan skall det procentuella tillägget räknas å de nya minimigrundlönerna och ålderstilläggen, och skall af det sammanlagda beloppet af grundplåt och procentuellt tillägg afdelas fastställda belopp såsom ersättning för bostad och bränsle samt öfvertidsläsning, hvarefter återstoden betraktas såsom kristidstillägg. Häri skall inräknas jämväl hvad som af riksdagen för 1919 till äfventyrs kan anslås såsom lönetillägg i någon form för personalen vid folkskolan.

g) Beträffande familjetillägget skall gälla att till befattningshafvarens familj räknas jämväl

de i värnpliktslagens § 16 mom. 2 omförmälda personer,

befattningshafvarens icke lagvigda hustru och icke äkta barn, för hvilka försörjningsplikt åligger befattningshafvaren, samt

husföreståndarinna i hem, där hustru saknas, och befattningshafvaren på grund af försörjningsplikt underhåller ett eller flera barn under 15 års ålder,

h) Gift kvinna må, där hon såväl som mannen innehafva befattning i kom-

munens tjänst, icke komma i åtnjutande af familjetillägg. Ej heller må mannen i sådant fall erhålla familjetillägg för hustrun.

i) Kristidstillägget utgår äfven under befattningshafvarens tjänstledighet samt utdelas månadsvis i efterskott, hvarvid iakttages, att under en månad inträffande förhållanden, som inverka på kristidstilläggets storlek, föranleda ändring i detsamma från och med samma månads början.

k) Beträffande befattningshafvare, hvilka icke äro anställda på af Stadsfullmäktige fastställd stat, äger Drätselkammaren med hänsyn till vederbörandes aflöningsförhållanden och med ledning af dessa bestämmelser och grundsatserna för desamma bestämma om lämpligt kristidstillägg.

l) Tillämpningen af dessa bestämmelser och afgöranden i tvifvelaktiga fall om rätta tolkningen af deras innebörd ankommer på Drätselkammaren.

B) Pensionstagare skulle under första halfåret 1919 erhålla kristidstillägg å till dem från stadskassan utgående pensioner af 100 proc., dock högst 2,000 kronor för helt år räknadt.

Härjämte bifölla Stadsfullmäktige i enlighet med herrar Bäckmans m. fl. yrkande, det af Beredningsutskottet framställda förslaget om remiss till Folkskolestyrelsen af frågan om lönetillägg för folkskolans öfningslärare, hvarvid uttalades, att eventuell lönefyllnad, som framdeles kunde komma att beslutas borde utgå retroaktivt från 1919 års början.

Härefter uppsköts sammanträdet för att fortsätta följande dag.

In fidem:

Theofil Öberg.

Justeradt den 3 Januari 1918.

Max. Schenström.

K. Kättström. **Georg Jansson.**

Offentligen uppläst den 5 December 1918, betygar

Ex. officio:

Theofil Öberg.

Stadsfullmäktiges protokoll.

Den 28 December 1918.

Närvarande och frånvarande samma ledamöter som föregående dag med undantag af att Herr Håkanson nu tillstädeskom och att Herr Spjuth var frånvarande.

Närvarande å Magistratens vägnar: Herr Borgmästaren John Karlsson.

§ 344.

Ang. utgifts- och inkomststat för år 1919.

Fortsattes den under gårdagen påbörjade behandlingen af 1919 års utgifts- och inkomststat och fattades därvid nedan omförmälda beslut.

Fattigvården

Fattigvårdens stat godkändes i enlighet med Drätselkammarens af Beredningsutskottet tillstyrkta ändringsförslag, hvadan alltså framställningarna om höjning i sekreterarens och predikantens arvoden samt om ett personligt lönetillägg åt syssloмannen afslogs.

Folkskolan

Beslöto Stadsfullmäktige med bifall till Folkskolestyrelsens af Drätselkammaren tillstyrkta förslag:

att från och med den 1 Juli 1919 skulle i händelse av behof vid stadens folkskolor anställas ytterligare en ordinarie lärare,

att från samma tidpunkt skulle inrättas ytterligare två ordinarie folkskollärarinnebefattningar, samtidigt hvarmed två e. o. folkskollärarinnetjänster skulle indragas,

att från och med nästkommande vårtermins början skulle inrättas en biträdande läraretjänst i skomakerislöjd med en grundlön af 1,500 kronor,

att från och med år 1919 skulle inrättas, i stället för den nuvarande biträdande slöjdlärarinnebefattningen, en ny slöjdlärarinnetjänst,

att f. d. folkskolläraren vid Lundby kyrkskola, F. Söderholm, från och med år 1919 skulle komma i åtnjutande av samma kommunala tilläggspension som öfriga f. d. ordinarie folkskollärare i stadens tjänst med 800 kronor om året,

att arvodet för trädgårdslärarna skulle för år 1919 utgå med 600 kronor för dem hvar,

att från och med nästkommande år skulle, utöver den fria skolmaterial, som förut tillerkänts folkskolans lärjungar eller vissa av dem, på skolkassans be-

kostnad tillhandahållas dels fri material för flickslöjden i småskolan och folkskolans tre lägsta klasser, dels fria middagar för lärjungarna vid undervisningen i huslig ekonomi och dels stålpennor till alla lärjungar,

att skoltandläkarens arvode skulle höjas från 5 kr. till 7 kr. 50 öre pr timme och biträdets arvode från 1 krona till 1 krona 50 öre pr timme,

att anslaget till arvode åt skolläkare skulle höjas, under vilkor att tvänne skolläkare förordnades, till 2,000 kronor, men i annat fall eller om det fortfarande blefve endast en skolläkare till 1,500 kronor,

att från och med nästkommande år skulle förordnas tillsyningslärare, en för Herrgårdsskolan, en för Korsängsskolan och en för Djäknebergs-, Skepparbacks- och Mariabergsskolorna gemensamt, med ett arvode af 500 kronor för hvar och en samt en för hvardera af Jakobsbergs och Hammarby skolor med ett arvode af 100 kronor för hvardera, samt

att för år 1919 bevilja föreningen Västerås skollofskolonier ett anslag af 6,000 kronor.

I fråga om lönerna för manliga och kvinnliga folkskollärare samt småskollärarinnor, hvarom beslut i hufvudsak och hvad lönebeloppen med kristidstillägg anginge fattats i samband med beslutet under gårdagen om kristidstillägg för stadens befattningshafvare, beslöto Stadsfullmäktige nu i enlighet med Drätselkammarens förslag, att af lönens sammanlagda summa följande belopp skulle anses utgöra ersättning för bostad och bränsle, nämligen:

för ordinarie folkskollärare: bostad 3 rum och kök 800 kronor och bränsle 300 kronor eller sammanlagdt 1,100 kronor, för ordinarie folkskollärarinna: bostad 2 rum och kök 600 kronor och bränsle 225 kronor eller sammanlagdt 825 kronor samt för småskollärarinna och e. o. lärare: bostad 1 rum och kök 400 kronor och bränsle 175 kronor eller sammanlagdt 575 kronor.

Med bifall till Beredningsutskottets därom framställda förslag beslöto stadsfullmäktige på yrkande af herrar Bäckman och Larsson, att staden skulle erlägga de pensionsafgifter, hvilka eljest skulle betalas af lärarepersonalen vid folkskolan samt att för ändamålet skulle å folkskolans stat uppföras ett förslagsanslag å 10,000 kronor.

Jämlikt Folkskolestyrelsens förslag och Drätselkammarens tillstyrkan bestämdes hyran för stadens lärarebostäder till 600 kronor för tre rum och kök och 400 kronor för två rum och kök.

I arvode åt barnavårdsnämndens sekreterare anslogs i enlighet med Drätselkammarens och Beredningsutskottets förslag för år 1919 750 kronor.

På yrkande af herr vice ordföranden, som meddelade, att Folkskollärarinnan i högsta lönegraden, Anna Stenström, i dagarna aflidit, beslöto Stadsfullmäktige, att i stället för hennes lön skulle uppföras aflöning för en lärarinna i första lönegraden, hvarigenom en minskning i utgifterna af 1,000 kronor, motsvarande 3 ålderstillägg och därå belöpande procentuellt kristidstillägg, uppkomme.

I öfriga delar godkändes Folkskolestyrelsens utgiftsstat med af Drätselkammaren gjorda förändringar och tillägg.

Högre folkskolan. Beträffande aflöningarna för lärarne vid högre folkskolan skulle på sätt Drätselkammaren föreslagit samma beslut, som förut fattats i fråga om lärarna

vid folkskolan här vinna motsvarande tillämpning med utgångspunkt från de af staten bestämda minimigrundlönerna och ålderstilläggen.

Afslogs enligt Drätselkammarens förslag Folkskolestyrelsens framställning om höjning i arvodet för högre folkskolans föreståndare, hvilket sålunda skulle uppföras såsom förut med 600 kronor.

Beslöto Stadsfullmäktige, att från och med den 1 Juli 1919 skulle vid högre folkskolan inrättas en ny ordinarie lärarebefattning.

Med ofvanberörda ändringar antogs härefter det för högre folkskolan upprättade statförslaget.

Högre allm. läroverket.

Beviljade Stadsfullmäktige jämlikt Drätselkammarens tillstyrkan för år 1919 ett anslag å 850 kronor för gäldande af terminsafgifter till ljus- och vedkassan, helt eller delvis, för välartade, obemedlade i Västerås mantalsskrifna lärjungar vid härvarande högre allmänna läroverk.

Arbetareinstitutets bibliotek

Till Arbetareinstitutets biblioteksverksamhet anslogs för år 1919 ett belopp af 12,700 kronor i enlighet med institutets styrelses af Drätselkammaren tillstyrkta framställning.

Epidemisjukhuset.

I fråga om den af Hälsovårdsnämnden föreslagna höjningen i husmoderns vid epidemisjukhuset grundlön från 800 till 1,000 kronor yrkade herr Edström bifall till Hälsovårdsnämndens framställning, hvaremot herrar Kättström och Sundström i enlighet med Drätselkammarens förslag yrkade afslag å framställningen. Stagsfullmäktige afslogo vid framställning af proposition å dessa yrkanden Hälsovårdsnämndens hemställan.

Bifölls Hälsovårdsnämndens af Drätselkammaren tillstyrkta förslag om anställande af ytterligare en epidemisjuksköterska från och med nästkommande år.

Däremot afslogs förslaget om förändrad beräkning af en del af befattningshafvarnes på sjukhusets stat naturaförmåner.

I öfrigt godkändes sjukhusets stat med de af Drätselkammaren föreslagna nedsättningarne i anslagen för renhållning och bränsle.

Allmänna hälsovården.

I öfverensstämmelse med sitt, under gårdagen fattade preliminära beslut afslogo Stadsfullmäktige Hälsovårdsnämndens förslag angående ny lönestat för stadsläkarna samt beslöto enligt Drätselkammarens därom framställda förslag i staten uppföra ett anslag å 4,000 kronor för ökade stadsläkaregöromål med den bestämmelse att af detta anslag skulle, intill dess den ifrågasatta nya tjänsteläkaren kunde blifva tillsatt, utgå de af Stadsfullmäktige den 27 mars 1918 beviljade ersättningsbelopp för ökade göremål med 1,500 kronor till 1:ste och 1,000 kronor till 2:dre stadsläkaren för år räknadt, samt därefter gäldas aflöning till den nya tjänsteläkaren enligt den lönestat, som framdeles kunde blifva af Stadsfullmäktige antagen.

Anslogs enligt Drätselkammarens förslag såsom ersättning för velocipedhållning till fyra hälsopoliser 50 kronor för hvar och en eller tillhopa 200 kronor.

Beviljades ett anslag å 1,000 kronor till en poliklinik för könssjukdomar.

I fråga om Drätselkammarens förslag, att Stadsfullmäktige ville uppdraga åt Hälsovårdsnämnden att inkomma till Stadsfullmäktige med yttrande och förslag angående revidering af taxan för användande af ambulansautomobilen meddelade herr Borgmästaren att denna angelägenhet redan vore under utredning inom nämnden, hvarefter herrar Zander och Abel Carlsson yrkade, att Drätsel-

kammarens framställning icke skulle föranleda till någon Stadsfullmäktiges åtgärd. Stadsfullmäktige biföllo emellertid Drätselkammarens berörda framställning.

I samband med behandlingen af allmänna hälsovårdens stat framförde herr Borgmästaren i egenskap af Hälsovårdsnämndens ordförande frågan, huruvida punkt a) i bestämmelserna om kristidstillägg för 1919 kunde anses innebära, att den s. k. grundplåten icke skulle utgå till stadsläkarne samt hemställde, att Stadsfullmäktige måtte i hvarje fall förklara, att grundplåten skulle utgå jämväl till dessa befattningshafvare. Med anledning häraf meddelade Herr Sundström, att Drätselkammarens af Stadsfullmäktige under gårdagen antagna förslag innebure, att ifrågavarande bestämmelse voie tillämplig å stadsläkarne, så att dessa, hvilkas inkomster till hufvudsaklig del härrörde af enskild praktik, icke skulle erhålla s. k. grundplåt, hvilken uppfattning jämväl af Stadsfullmäktige godkändes.

För öfrigt godkändes det uppgjorda förslaget till stat för den allmänna hälsovården.

Köttbesiktningsbyrån. Godkändes förslaget till stat för köttbesiktningsbyrån med den af Drätselkammaren föreslagna förändringen beträffande vaktmästarens aflöning, att densamma fastställdes till grundlön 1,200 kronor med två ålderstillägg à 150 kronor efter tre och sex års tjänstgöring jämte bostad af ett rum och kök med värme till beräknadt värde af 300 kronor.

Gatuläggningen. Förutom i budgetförslaget uppförda anslag till diverse mindre gatuarbeten m. m. till ett sammanlagdt belopp af 17,400 kronor beviljade Stadsfullmäktige med bifall till Drätselkammarens därom framställda förslag till särskilda gatuarbeten utan omröstning följande anslag, nämligen:

dels att utgå af *uttaxerade medel* i 1919 års stat:

Utläggning af *Lustigkullagatan*		Kr.	17,000: —
Arbeten i *Östermalmsgatan* mellan Allégatan och Karlsgatan . .		„	4,200: —
„ i *Karlsgatan* mellan Stora gatan och Munkgatan	6,000: —		
Med afdrag af reserverade medel	3,000: —	„	3,000: —
„ i *Skultunavägen* från Norra Ringvägen till Västerås kvarn		„	21,000: —
„ i *Vasagatans* västra trottoar mellan Engelbrektsgatan och Utanbygatan		„	1,500: —
Utförande af en *bro* i Utanbygatan öfver bäcken i Östra Ringvägen		„	5,000: —
Arbeten i *Utanbygatan* mellan Karlsgatan och Östra Ringvägen		„	12,000: —
Brist i föregående gatuläggningsanslag		„	41,872: 60
		Kronor	105,572: 60
Med afdrag af reserverade öfverskottsmedel å gatuläggningsanslag		Kr.	10,500: —
		Kronor	95,072: 60

dels och att utgå af *lånemedel*:

Ordnande och stensättning af *Kopparbergsvägen* mellan Smedjegatan och Korsängsgatan.		Kr.	154,000: —
Ordnande och stensättning af *Karlsgatan* mellan Stora gatan och Kopparbergsvägen	50,400: —		
Med afdrag af reserverade medel	21,000: —	„	29,400: —

Stensättning af *Södra Esplanaden* från Kopparbergsvägen till midt för Allm. Sv. El. A. B:s gamla kontorsbyggnad utöfver förut af lånemedel anslagna 25,000 kronor ytterligare . . . „ 25,000: —
Stensättning af *Kyrkogatan dels* mellan konsistoriehuset och Rudbäcksgatan . . . . 44,700: —
och *dels* mellan Rudbäcksgatan och Norra Ringvägen . . . . 16,200: — „ 60,900: —

Kronor 269,300: —

Till grusning och makadamisering af vägar samt diverse vägförbättringar beviljades det af Drätselkammaren beräknade anslaget, hvilket dock på framställning af Herr Borgmästaren skulle anses som ett förslagsanslag. *Vägar*

Godkände Stadfullmäktige Drätselkammarens förslag, att stadsträdgårdsmästarens aflöning skulle bestämmas till 3,000 kronor om året jämte två ålderstillägg à 500 kronor efter 5 och 10 års tjänstgöring, hvarjämte Drätselkammaren bemyndigades att efter Planteringsnämndens hörande anställa stadsträdgårdsmästare samt att likaledes efter nämndens hörande inkomma till Stadsfullmäktige med förslag till instruktion för denna tjänsteman, hvilken instruktion den nya innehafvaren skulle vid anställandet tillförbindas att underkasta sig. *Planteringar*

I fråga om Drätselkammarens förslag, att Stadsfullmäktige ville för år 1919 anslå ett belopp af 500 kronor såsom pensionsersättning till aflidne Trädgårdsdirektören C. A. Forsbergs efterlämnade änka fru Ida Forsberg yrkade Herr Nordin, att i stället måtte åt Fru Forsberg beviljas en gratifikation en gång för alla à 3,500 kronor. Sedan Herr Sundström härefter yrkat bifall till Drätselkammarens förslag med afseende på hvad som borde utgå till Fru Forsberg under år 1919 samt att det af Herr Nordin framställda förslaget, i hvad detsamma afsåge vidare förmåner för Fru Forsberg, måtte remitteras till Drätselkammaren för utlåtande samt Herrar Nordin och Johansson förenat sig i detta yrkande fattade Stadsfullmäktige beslut i ärendet i öfverensstämmelse med hvad Herr Sundström sålunda föreslagit.

I och för anställandet af en elev åt Stadsträdgårdsmästaren anslogs ett arvode af i ett för allt 1,800 kronor.

Godkändes en mellan Länsstyrelsen och Drätselkammaren träffad preliminär öfverenskommelse, att staden skulle åtaga sig vården av Slottsparken och gaturenhållning inom och invid densamma mot erhållande af det anslag för ändamålet, som beviljades af statsmedel, samt mot det att Slottsparken såsom hittills upplåtes såsom en för allmänheten tillgänglig plats.

Beviljades i enlighet med Drätselkammarens framställning anslag till nedan angifna nya elektriska gatubelysningsanordningar, nämligen: *Gatubelysning*

Omändring af fyra aftonbrinnare till nattbrinnare å Norrmalm. . . . 800: —
Uppsättning af en nattbrinnare i hörnet af Sturegatan och Nedre Trädgårdsgatan . . . . 200: —
Uppsättning af en aftonbrinnare i Hammarbygatan . . . . 170: —
„ „ „ nattbrinnare i Stadsparken. . . . . 200: —
Uppsättning af två aftonbrinnare och en nattbrinnare i Utanbygatan vid kvarteren Julius och Jörgen . . . . 1,000: —

Uppsättning af två aftonbrinnare och två nattbrinnare samt ändring af en aftonbrinnare till nattbrinnare vid vägen från Nedre Rosenhill genom Öfre Rosenhill till Vegaföreningen. . . . . 2,300: —
Uppsättning af två aftonbrinnare i gatan ofvanför Frejaföreningen . 350: —
„ „ en aftonbrinnare i Återvändsgränd . . . . 330: —
Kronor 5,350: —

hvarjämte beslöts att staden från och med år 1919 skulle lämna fri belysning inom Sommarro till nu befintliga tre lampor.

Afloppsledningarna. Utgiftsstaten för stadens afloppsledningar godkändes i öfverensstämmelse med Vatten- och Gasverksstyrelsens af Drätselkammaren tillstyrkta förslag.

Hamnen. Hamnstyrelsens statförslag för stadens hamn godkändes allenast med den jämkning, som kunde blifva en följd af Drätselkammarens af Stadsfullmäktige godkända förslag beträffande kristidstillägg åt stadens befattningshafvare.

Renhållningsverket Till arvode åt ett extra biträde å renhållningsverkets kontor anslogs i ett för allt 1,500 kronor.

Vatten-, Gas- och Elektricitetsverken. Beslöto Stadsfullmäktige med bifall till Vatten- och Gasverksstyrelsens af Drätselkammaren tillstyrkta förslag att vid de tekniska verken skulle från och med år 1919 å fast stat anställas följande personal med nedan angifna löneförmåner utom kristidstillägg, nämligen:

en bokhållare med grundlön af 2,100 kronor jämte två ålderstillägg à 300 kronor efter 3 och 6 års tjänstgöring,

tre kontorsbiträden af I klass, af hvilka nuvarande kontorsbiträdet fröken Lindeblad skulle vara en, med grundlön af 1,500 kronor jämte två ålderstillägg à 150 kronor efter 3 och 6 års tjänstgöring,

ett kontorsbiträde af II klass med grundlön af 1,200 kronor jämte två ålderstillägg à 150 kronor efter 3 och 6 års tjänstgöring,

tre skrifbiträden med grundlön af 1,000 kronor jämte två ålderstillägg à 150 kronor efter 3 och 6 års tjänstgöring,

två inkasserare med grundlön af 1,500 kronor jämte två ålderstillägg à 150 kronor efter 3 och 6 års tjänstgöring, samt

fyra mätareafläsare med grundlön af 1,200 kronor jämte två ålderstillägg à 150 kronor efter 3 och 6 års tjänstgöring, hvarjämte bestämdes, att förut icke fast anställd personal, som inginge på den nya lönestaten, skulle, i händelse af anställning vid verken före år 1918, i fråga om uppflyttning i högre lönegrad, räkna tjänstgöring från och med 1918 års ingång.

Beviljade Stadsfullmäktige i enlighet med Vatten- och Gasverksstyrelsen af Drätselkammaren tillstyrkta förslag maskinisten vid elektricitetsverket S. L. Löf från och med nästkommande år en pension af 760 kronor årligen.

I öfriga delar godkändes Vatten- och Gasverksstyrelsens förslag till utgiftsstater för de tekniska verken med de af Drätselkammaren däri företagna förändringar i anledning af det numera af Stadsfullmäktige antagna förslaget angående kristidstillägg åt stadens befattningshafvare.

I sammanhang härmed beviljade Stadsfullmäktige utan omröstning följande af Vatten- och Gasverksstyrelsen begärda och af Drätselkammaren tillstyrkta anslag att utgå af lånemedel, nämligen:

till ett nytt maskinagregat i elektricitetsverket	. . . .	140,000: —
„ anskaffande af nya mätare och inventarier	. . . .	50,000: —
„ serviser och diverse mindre ledningsarbeten	. . . .	25,000: —
	Kronor	215,000: —

Beviljade Stadsfullmäktige med bifall till Drätselkammarens därom gjorda framställning i afbidan på utredning och förslag angående uppförande af ett nytt kallbadhus till påbörjande af ett sådant ett anslag å 10,000 kronor. Kallbadhuset

Badhusstyrelsens förslag till stat för stadens varmbadhus fastställdes med de förändringar, som betingades af beslutet om kristidstillägg, samt med det af Drätselkammaren föreslagna tillägget, att däri skulle uppföras en beräknad brist för 1918 å 20,000 kronor. Varmbadhuset

Godkändes brandstyrelsens förslag om höjning i beklädnadsersättningarne för brandchefen och vice brandchefen i enlighet med Drätselkammarens tillstyrkan på det sätt, att dessa befattningshafvare beviljades ett särskildt tillägg af 300 kronor hvardera för år 1919 till sina respektive beklädnadsersättningsanslag. Brandverket

Likaledes beslöts enligt Drätselkammarens tillstyrkan, att beklädnadsersättningen till förste brandmästaren genom ett särskildt tillägg af 125 kronor för år 1919 skulle utgå med 300 kronor samt att beklädnadsanslaget för brandkåren i öfrigt skulle beräknas efter 250 kronor pr man.

I fråga om det af Brandstyrelsen föreslagna och af Drätselkammaren tillstyrkta personliga lönetillägget åt förste brandmästaren Sandberg hade Beredningsutskottet i anledning af Sandbergs frånfälle för erhållande af lämplig relation till den lön, som vore föreslagen för andre brandmästarebefattningen och under förbehåll, att bland den blifvande förste brandmästarens tjänsteåligganden skulle ingå att omhänderhafva skötseln af brandtelegrafen, föreslagit, att såsom grundlön för ifrågavarande tjänstebefattning skulle bestämmas ett belopp af 1,700 kronor. På yrkande af Herr Edström godkände Stadsfullmäktige härutinnan Beredningsutskottets förslag.

Beslöto Stadsfullmäktige, att vid stadens brandkår skulle inrättas en andre brandmästaretjänst med 1,500 kronor i grundlön jämte två ålderstillägg à 150 kronor efter 3 och 6 års tjänstgöring äfvensom bostad af ett rum och kök in natura till ett beräknadt värde af 225 kronor, hvaremot en andre brandförmanstjänst skulle indragas.

Härjämte godkändes den föreslagna höjningen af verkstadsförmannens grundlön från 1,000 till 1,300 kronor.

Biföllls Brandstyrelsens af Drätselkammaren tillstyrkta framställning om inrättande vid brandkåren af två nya brandmanstjänster.

I öfriga delar godkändes förslaget till stat för stadens brandväsen enligt Brandstyrelsens förslag med däri af Drätselkammaren gjorda ändringar och tillägg.

Beviljade Stadsfullmäktige ett förslagsanslag å 2,500 kronor till omändring af den norra gårdsflygeln vid polis- och brandstationen för inredning af densamma till lokaler för detektiva polisens räkning. *Polis- och brandstationen.*

För fortsättande af förut beslutade reparationsarbeten inom Stadshotellet beviljades ett anslag af 10,000 kronor. *Stadshotellet.*

Godkändes Drätselkammarens förslag om inhägnande till beteshage af *Nordanby*

ett cirka 25 tunnland stort område af skogsmarken invid Stenby och anslogs för ändamålet ett belopp af 1,000 kronor.

Likaledes godkändes Drätselkammarens förslag att de af Stadsfullmäktige förut beviljade anslagen till inköp och reparation af husen vid lägenheten Petersborg och till elektrifiering af Nordanby gård tillhopa 15,750 kronor skulle upptagas till amortering på fem år och således med $^1/_5$ under år 1919.

Malma

De af Stadsfullmäktige den 29 augusti 1918 beviljade anslagen dels å 23,950 kronor för elektrifiering af Malma egendom och dels å 6,500 kronor utgörande egendomens andel i kostnaden för uppförande af en ny rotfruktskällare, skulle enligt Drätselkammarens förslag amorteras på fem år med första årets amortering upptagen i 1919 års stat.

Jordar och andra fastigheter.

Bifölls Beredningsutskottets förslag, att den afgäld, som upptagits under titeln jordar och andra fastigheter och utginge till Badelunda kommun för Hästholmarnes öfverflyttning till staden med 124 kronor, skulle öfverflyttas till och under titeln andra lån och skulder under rubriken afgälder sammanföras med utgifterna för ränta och amortering å Tuhundra m. fl. härads tingshus.

Magistraten och Rådstufverätten.

I anslutning till Stadsfullmäktiges förut fattade principiella beslut skulle Magistratens framställning om lönereglering för rådmännen och stadsnotarien icke föranleda till någon Stadsfullmäktiges åtgärd.

Beträffande förslaget om inrättande af ytterligare en stadsnotarietjänst beslöto Stadsfullmäktige i enlighet med hvad Drätselkammaren tillstyrkt för år 1919 till Magistratens disposition ställa ett anslag af intill 5,000 kronor för att bereda Magistraten tillfälle att förskaffa sig den juridiska hjälpkraft, som kunde erfordras för fullgörande af särskildt de åligganden, hvilka vore förenade med den nuvarande brottsmålsrådmanstjänsten.

I fråga om anslag till semesterarvoden åt borgmästaren, rådmännen och stadsnotarien hemställde Herr Borgmästaren om bifall till Magistratens framställning om att detta anslag måtte upptagas till 1,400 kronor, hvaremot Hrr Edström och Sundström yrkade, att anslaget måtte upptagas till 700 kronor enligt Beredningsutskottets förslag, i öfverensstämmelse med hvilket yrkande Stadsfullmäktige jämväl fattade sitt beslut.

Vidkommande Magistratens begäran om ett anslag å 1,200 kronor till skrifbiträde åt brottsmålsrådmannen hemställde jämväl härutinnan Herr Borgmästaren om bifall till Magistratens framställning, hvarefter Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Edström, med hvilken Herrar Fjellman, Pers, Fröier, Larsson och Robsahm förenade sig, i enlighet med Herrar Edströms och Fjellmans inom Beredningsutskottet afgifna reservation beslöto, att till skrifbiträde åt brottsmålsrådmannen skulle anslås 1,200 kronor.

Beträffande det reservationsvis inom Beredningsutskottet framställda förslaget, att till skrifbiträde åt civilrådmannen måtte anslås 600 kronor, till hvilket Herr Borgmästaren äfvenledes hemställde om bifall, yrkade Herrar Larsson och Edström bifall till samma förslag, hvaremot Herr Kättström yrkade afslag å detsamma. Stadsfullmäktige biföllo härefter utan omröstning äfven detta förslag.

Afslogs jämlikt Drätselkammarens hemställan Magistratens förslag angående beviljande af ett personligt lönetillägg åt Stadsfiskalen.

Likaledes afslogs denna tjänstemans framställning om att komma i åtnjutande af ålderstillägg från den 1 Februari 1919.

Sedan härefter beslutats, att det af Magistraten framställda förslaget om

lönereglering för stadsvaktmästaren icke skulle föranleda till någon åtgärd, godkändes i öfriga delar förslaget till stat för Magistraten och Rådstufvurätten med de af Drätselkammaren föreslagna mindre jämkningar och tillägg.

I öfvenstämmelse med förut fattat beslut afslogo Stadsfullmäktige Magistratens förslag om lönereglering för kronouppbördskassören.

Kronouppbörds- och exekutionsväsendet.

Beträffande Magistratens förslag om anställande af ytterligare två skrifbiträden å kronouppbördskontoret biföllo Stadsfullmäktige denna framställning i enlighet med Drätselkammarens tillstyrkan på det sätt, att å ifrågavarande kontor skulle anställas ett andra skrifbiträde med ett årligt arvode af 1,000 kronor utom kristidstillägg, hvarjämte för år 1919 anslogs i ett för allt 1,800 kronor till extra biträden å samma kontor.

I sammanhang med beviljandet af ett förhöjdt anslag af 1,000 kronor till arvoden åt stadens ombud vid mantalsskrifningen beslöto Stadsfullmäktige enligt Drätselkammarens förslag, att arvodena till mantalsskrifningsombuden skulle utgå med 10 kronor om dagen utom för ombud, som vore anställda i stadens tjänst och åtnjöte aflöning under mantalsskrifningstiden, för hvilka arvodet skulle utgå med 5 kronor om dagen, samt att för half tjänstgöringsdag, 4 timmar eller därunder, skulle räknas halft arvode.

I enlighet med Drätselkammarens förslag beslöto Stadsfullmäktige för år 1919 lämna stadsfogden ett anslag till skrifbiträde å 1,500 kronor.

Den föreslagna löneregleringen för exekutionsbetjänterna beslöto Stadsfullmäktige enligt förut fattadt principiellt beslut afslå.

Beträffande Magistratens förslag om anställande af ytterligare en exekutionsbetjänt och pensionering af fjärdingsmannen Vallin, hemställde Herr Borgmästaren om bifall till detta förslag, men beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Sundström, med hvilken Herrar Kättström, Bäckman och Larsson förenade sig, afslå ifrågavarande framställning.

Polisen.

Magistratens förslag om lönereglering för poliskåren skulle icke föranleda till någon Stadsfullmäktiges åtgärd.

Med bifall till Magistratens hemställan på sätt densamma blifvit af Drätselkammaren tillstyrkt bestämde Stadsfullmäktige, att hvad poliskommissarien Linder under tjänstledighet mer än ett år på grund af förordnande som lifsmedelsfiskal skulle utöver sina tjänstgöringspenningar afstå, skulle beräknas till 20 proc., så att Linder finge, för den tid han utöfver ett år åtnjöte tjänstledighet, afstå tillsammans 50 proc. af sin kontanta lön och värde af bostadsförmån, denna beräknad till 800 kronor enligt Stadsfullmäktiges beslut den 21 December 1915.

Godkändes Drätselkammarens förslag, att beklädnadsersättningen till öfver-, inspektions- och detektivkonstaplar genom ett extra anslag för år 1919 af 125 kronor skulle höjas till 300 kronor pr man och att stadens kostnad för naturabeklädnad för öfriga polismän, hvilken skulle upptagas som ett särskildt anslag och ej påföras hvarje särskild befattningshafvare, skulle beräknas efter 250 kronor pr man.

Biföllo Stadsfullmäktige utan omröstning Magistratens af Drätselkammaren tillstyrkta förslag om inrättande vid poliskåren af ytterligare en detektivpoliskonstapelsbefattning.

Beträffande Magistratens framställning om inrättande af två nya ordinarie poliskonstapelstjänster, hvilken framställning jämväl blifvit af Drätselkammaren

och Beredningsutskottet tillstyrkt, yrkade Herr Zander, med instämmande af Herrar Abel Carlsson och Larsson, afslag å samt Herrar Sundström och Fåhræus bifall till förslaget, hvarefter Stadsfullmäktige genom begärd och anställd omröstning med 27 ja emot 15 nej afgifna för afslagsyrkandet, biföllo Magistratens af Drätselkammaren tillstyrkta förslag.

Beviljades enligt Drätselkammarens förslag f. Poliskonstapeln J. F. Asplunds änka ett understöd under år 1919 af 500 kronor.

Med de förändringar och tillägg, som af Drätselkammaren föreslagits godkändes härefter polisverkets stat.

Allmänna pensionsförsäkringen.

Det af Västerås pensionsnämnd upprättade utgiftsförslaget godkändes till alla delar.

Beträffande utgiftsstaterna för S:t Ilian och Lundby blefvo desamma godkända med de af Drätselkammaren föreslagna ändringarne och beviljades sålunda i arvode åt S:t Ilians pensionsnämnds ordförande för år 1918 75 kronor och för 1919 100 kronor samt i arvode åt ordföranden i Lundby pensionsnämnd för år 1919 100 kronor.

Stadsfullmäktige och Drätselkammaren.

Godkändes Drätselkammarens åtgärd att för biträdande ombudsmannen uppföra ett första ålderstillägg.

Drätselkammarens framställning, att å stadens ombudsmannaexpedition måtte från och med 1919 af Drätselkammaren anställas en kanslist med en grundlön af 3,000 kronor jämte två ålderstillägg à 500 kronor efter respektive 5 och 10 års tjänstgöring, blef af Stadsfullmäktige utan omröstning bifallen.

Härjämte beviljades det af Drätselkammaren begärda förslagsanslaget å 4,000 kronor till biträden å Drätselkammarens kamrerarekontor i afbidan på fullständigt genomförande af organisationen af kontoret och dess personal.

Byggnadsnämnden.

Byggnadsnämndens statförslag godkändes med af Drätselkammaren föreslagna förändringar, i följd hvaraf i stället för de i Byggnadsnämndens förslag upptagna särskilda anslagen till tre ingeniörsbiträden anvisades ett anslag å 16,000 kronor samt till aflönande af de ingeniörsbiträden, som under nästkommande år kunna behöfva anställas å stadsingeniörskontoret.

Arbetsstugan, barnkrubban, barnhemmet och nattherberget.

Beviljades i enlighet med Drätselkammarens tillstyrkan anslag för år 1919 till Arbetsstugan å 2,500 kronor, till Västerås barnkrubba dels ytterligare för år 1918 500 kronor och dels för år 1919 2,500 kronor, till Västerås barnhem 1,000 kronor oberäknat kostnaden för gaturenhållning vid barnhemmets fastighet, hvilken skulle utföras af staden, samt till Nattherberget 300 kronor.

Arbetsförmedlingen.

I enlighet med Drätselkammarens tillstyrkan anslogo Stadsfullmäktige för år 1919 2,000 kronor såsom bidrag till uppehållande af Västmanlands läns arbetsförmedlingsanstalts verksamhet, hvarjämte Stadsfullmäktige för sin del jämlikt revisorernas hemställan beviljade vederbörande ansvarsfrihet i afseende å anstaltens räkenskaper och förvaltning år 1917.

Västerås sjukkassors fortsättningskassa.

Beviljade Stadsfullmäktige på grund af Drätselkammarens tillstyrkan för år 1919 Västerås sjukkassors fortsättningskassa af dess styrelse sökt bidrag af stadens medel enligt de grunder, som fastställdes då Stadsfullmäktige den 23 December 1909 första gången beviljade anslag till detta ändamål, och skulle för ändamålet anvisas ett anslag af förslagsvis 3,500 kronor.

Sparfboet.

Biföllo Stadsfullmäktige Drätselkammarens förslag, att Stadsfullmäktige måtte med bifall till därom inkomna ansökningar för år 1919 anslå till barnhemmet Sparfboets styrelse ett kontant belopp af 800 kronor samt till förenin-

ningen Hvita bandet ett belopp, motsvarande hyran för dess af staden förhyrda butik vid Stora torget eller 600 kronor, under villkor att föreningen oafkortat överlämnade samma belopp till barnhemmet Sparfboet.

Till Västerås Slumstation beviljade Stadsfullmäktige jämlikt Drätselkammarens tillstyrkan för år 1919 ett hyresbidrag af 400 kronor. *Slumverksamheten.*

I fråga om det af Drätselkammaren i anledning af en skriftlig framställning af ledamoten af Stadsfullmäktige kaptenen G. Robsahm framförda och af Beredningsutskottet tillstyrkta förslaget, att Stadsfullmäktige måtte för år 1919 till Västmanlands regementes musikkår lämna ett anslag å 1,000 kronor, under villkor att kåren gåfve friluftskonserter i Vasaparken å sön- och hälgdagar sommartiden till ett antal af minst tio, uppstod en stunds öfverläggning, hvarvid yrkades dels af Herr Sundström, med instämmande af Herr Robsahm, i enlighet med Herr Sundströms inom Drätselkammaren afgifna reservation, att samma anslag måtte beviljas äfven för år 1918, dels af Herr Kättström, med hvilken Herrar Abel Carlsson och Zander förenade sig, afslag å framställningen, dels ock af Herrar Bäckman, Råberg, Pers och Söder bifall till Drätselkammarens förslag, hvarjämte en del af sistnämnda talare uttryckte det önskemålet, att åtminstone en del af konserterna borde förläggas till Djäkneberget och afhållas å senare tid på dagen än som hittills varit brukligt, då de afhållits på middagen. Vid framställning af proposition å dessa yrkanden förklarade sig Herr ordföranden, som meddelade, att för bifall till någotdera af bifallsyrkandena erfordrades två tredjedelar af de afgifna rösterna, anse frågan om afslag vara med öfvervägande ja besvarad, hvarefter och sedan votering begärts samt till kontraproposition utan omröstning antagits Drätselkammarens förslag, Stadsfullmäktige vid anställd votering med 32 nej emot 10 ja, afgifna för afslag, biföllo Drätselkammarens i ämnet framställda förslag. *Friluftskonserter.*

Det af Hyresnämnden afgifna och af Drätselkammaren tillstyrkta förslaget till utgiftsstat för nämnden blef af Stadsfullmäktige godkändt. *Hyresnämnden.*

I fråga om Lifsmedelsnämndens stat godkändes densamma med de af Drätselkammaren föreslagna ändringarne, och skulle sålunda Nämndens stat reduceras enligt följande grundsatser: *Lifsmedelsnämnden.*

aflöningar och dylika kostnader skulle beräknas för halfva året, utom beträffande folkköks- och vedafdelningarne, där helårskostnad skulle beräknas,

hyra i allmänhet skulle beräknas för tre fjärdedels år, dock att hyra för kansliet, som afsåge 1919 års sista kvartal, skulle helt utgå,

beklädnadsafdelningen skulle utgå helt och hållet,

mjölkförsäljningsverksamheten skulle afvecklas under 1919 års första månad, så att efter den första Februari endast hyrorna skulle utgå till den 1 April,

å nämndens affärsgrenar, utom mjölkförsäljningsverksamheten, skulle ej någon ändring ske å vare sig utgifts- eller inkomstsidan, då dessa balanserade jämnt emot hvarandra.

Vid reduktion af nämndens utgifter efter ofvan angifna grunder skulle utgiftssumman minskas med 51,285 kronor. Härifrån skulle dragas minskad inkomst, motsvarande hälften af den inkomst, som beräknats å kansliet, 2,500 kronor, men å andra sidan tilläggas halfva inventariekostnaden 16,000 kronor, motsvarande inventariernas realisationsvärde, iföljd hvaraf det af nämnden till uttaxering upptagna beloppet skulle minskas med 64,785 kronor.

Lifsmedelsnämndens af Drätselkammaren tillstyrkta framställning om be-

viljande af det i nämndens statförslag upptagna anslaget till lindring af de mindre bemedlades lefnadsvillkor för första halfåret 1919 å 60,000 kronor blef af Stadsfullmäktige utan omröstning bifallen.

Med bifall till Drätselkammarens därom gjorda framställning förklarade Stadsfullmäktige, att Magistratens den 29 sistlidne Augusti till Drätselkammaren remitterade förslag om tillhandahållande af nya lokaler för lifsmedelsnämndens ransoneringsafdelning efter den 1 Oktober 1919 skulle från vidare behandling afföras.

Taxeringsnämnden. I sammanhang med godkännande af det af Drätselkammaren upptagna anslaget å 1,000 kronor till arvoden åt taxeringsnämndernas ledamöter beslöto Stadsfullmäktige enligt Drätselkammarens förslag, att arvodena till ledamöterna skulle, i likhet med hvad som förut beslutats om mantalsskrifningsombuden utgå med 10 kronor om dagen utom för ledamöter, som vore anställda i stadens tjänst och åtnjöte aflöning under taxeringstiden, för hvilka arvodet skulle utgå med 5 kronor om dagen, samt att för half tjänstgöringsdag, 4 timmar eller därunder, skulle räknas halft arvode.

Inköp af pråmar. Beviljades på yrkande af Herrar Sundström och Huggare det af Drätselkammaren begärda anslaget å 40,000 kronor till inköp af pråmar.

Idrottsplatsen Anvisade Stadsfullmäktige i enlighet med Idrottsplatskommitterades af Beredningsutskottet tillstyrkta förslag 200 kronor för år 1919 till skötsel och underhåll af idrottsplatsen å Herrgärdet.

Renhållningsverket. Med bifall till Drätselkammarens af Beredningsutskottet tillstyrkta förslag beslöto Stadsfullmäktige, att från 1919 års början af renhållningsverket verkställd hämtning från fastighet, där tredelningssystemet ej vore genomfört, skulle beläggas med en afgift af 25 öre pr kärl och gång samt att afgiften för hämtning från våningsklosetter skulle höjas till 50 öre pr kärl och gång.

Vatten-, Gas- och Elektricitetsverken. Vatten- och Gasverksstyrelsens förslag till inkomstberäkningar för vattenledningsverket blef af Stadsfullmäktige godkänd.

Till inkomsterna för gasverket skulle enligt Drätselkammarens förslag läggas 500 kronor utgörande beräknad inkomst af räntor.

I öfverensstämmelse med Drätselkammarens därom framställda förslag beslöto Stadsfullmäktige, att afgifterna, mätarehyror inräknade, å från stadens gasverk utlämnad gas för all enskild förbrukning från och med 1919 års ingång eller 1:sta kvartalets afläsning och tillsvidare skulle höjas med 20 procent samt att med anledning häraf gasverkets inkomster skulle beräknas till 40,000 kronor högre belopp än det i Vatten- och Gasverksstyrelsens förslag upptagna.

Inkomstskatten för elektricitetsverket godkändes enligt Drätselkammarens ändringsförslag, enligt hvilket skulle till styrelsens förslag läggas 500 kronor, utgörande beräknad ränteinkomst, samt inkomsterna af installationsarbeten upptagas till 10,000 kronor i stället för 1,500 kronor.

Uttaxeringen. Med bifall till Drätselkammarens af Beredningsutskottet tillstyrkta förslag beslöto Stadsfullmäktige för täckande af bristen i 1919 års budget för stadens borgerliga kommun en uttaxering å 1918 års taxerade inkomst af 7,25 procent, motsvarande 7 kronor 25 öre pr bevillningskrona.

Förslagsanslaget. Med godkännande i öfrigt i öfverensstämmelse med Drätselkammarens förslag och ofvan antecknade beslut af den föreliggande utgifts- och inkomststaten, beslöto Stadsfullmäktige, att de vidtagna förändringarna i de olika delarna af Drätselkammarens förslag skulle utjämnas genom motsvarande förändringar i

förslagsanslagets belopp, hvilket efter verkställd uträkning och med afdrag af de anslag, som under gårdagen beviljats till järnvägsundersökning, 7,000 kronor och till upprätthållande af en skridskobana 1,000 kronor fastställdes till ett belopp af 105,011 kronor 50 öre.

§ 345.

Ang. revision af stadens räkenskaper för år 1917.

Genom resolution denna dag hade Magistraten till Stadsfullmäktige öfverlämnat vederbörande revisorers berättelse öfver verkställd granskning af stadens räkenskaper för år 1917, och beslöto Stadsfullmäktige med bordläggning af berättelsen infordra vederbörandes förklaringar öfver i densamma gjorda anmärkningar.

§ 346.

Ang. anställande af en trädgårdskonsulent.

En af Herrar Johansson och Bäckman vid dagens sammanträde väckt motion angående anställande af en trädgårdskonsulent i staden beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herrar Johansson, Bäckman och Sundström remittera till Planteringsnämnden, Beredningsutskottet och Drätselkammaren.

§ 347.

Ang. kallelse till Stadsfullmäktige och allm. rådstugan.

Med bifall till en af utgifvarna af Västerås Dagblad till Stadsfullmäktige ingifven och af Herr Erik Andersson nu såsom motion upptagen framställning, till hvilken denne yrkade bifall, beslöto Stadsfullmäktige, att kallelsen till Stadsfullmäktige och allmänna rådstugan utom de vid gårdagens sammanträde beslutade tidningarne jämväl skulle införas i Västerås Dagblad.

In fidem:

Theofil Öberg.

Justeradt den 3 Januari 1918.

Max. Schenström.

K. Kättström. **Georg Jansson.**

Offentligen uppläst den 3 Januari 1919, betygar

Ex officio:

Theofil Öberg.

HANDLINGAR

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

1918. Den 31 Januari. I.

N:o 1.

Konungens Befallningshafvandes resolution ang. ny sotartaxa.

Konungens befallningshafvandes i Västmanlands län resolution i anledning däraf att, sedan Stadsfullmäktige i Västerås vid sammanträde den 30 augusti 1917 antagit taxa, varefter skorstensfejaren i Västerås stad äger uppbära betalning för verkställdt sotningsarbete, så har Magistraten därstädes, med öfverlämnande af utdrag af det hos Stadsfullmäktige i ärendet förda protokoll, anhållit, att Konungens befallningshafvande måtte fastställa det af Stadsfullmäktige godkända förslaget;

Gifven Västerås slott i landskansliet den 25 oktober 1917.

Hvad handlingarna innehålla har Konungens befallningshafvande tagit i öfvervägande, och enär, enligt hvad härstädes fördt diarium utvisar, besvär icke blifvit anförda öfver Stadsfullmäktiges ofvan omförmälta den 11 september 1917 offentligen upplästa beslut, pröfvar Konungens befallningshafvande, med stöd af 12 § Kungl. brandstadgan för rikets städer den 8 maj 1874, skäligt, med upphäfvande af den af Konungens befallningshafvande den 19 juni 1875 för Västerås stad fastställda taxa å sotningsarbete, att till efterrättelse fastställa följande

TAXA

hvarefter Skorstensfejaren i Västerås stad äger uppbära betalning för verkställt arbete, att gälla från och med den 1 oktober 1917.

1:o) för *sotning* med lina af pipa:

a) till spisel eller imrör .... 35 öre

b) till kakelugn eller kamin:

när endast en eldstad sotas .... 55 »

när två eller flera eldstäder sotas: för hvarje eldstad 40 »

c) till bakugn, panmur eller därmed jämförlig inrättning:

för hushållsbehof .... 35 »

för yrke eller näringsfång .... 45 »

För rensning av nymurade skorstenspipor betalas lika belopp, som för sotning är stadgadt.

N:o 1.
Ang. ny sotaretaxa.

2:o) *för rengöring eller rensning:*
a) af spisel med rör:
större .... 25 »
mindre .... 12 »
b) för kakelugn med rör .... 20 »
c) för kamin med rör:
där längden af röret icke öfverstiger 3 meter .... 20 »
där längden af röret öfverstiger 3 men icke 6 meter 30 »
där längden af röret öfverstiger 6 meter .... 40 »

3:o) *för sotning eller rengöring af skorstenar till ångmaskiner* och *kölnor eller dylika större inrättningar* betalas efter öfverenskommelse eller, därest sådan icke kan träffas, efter bestämmande af Magistraten, sedan Brandstyrelsens yttrande inhämtats.

Denna resolution bör genom Magistratens försorg i vederbörlig ordning kungöras.

Ort och tid som ofvan.

LANDSHÖFDINGEÄMBETET.

Georg Enhörning. *Wilhelm Lange.*

N:o 2.

Konungens Befallningshafvandes resolution ang. ordningsföreskrifter vid skyltning.

Konungens befallningshafvandes i Västmanlands län resolution i anledning däraf att, sedan Stadsfullmäktige i Västerås vid sammanträde den 30 augusti 1917 antagit ordningsföreskrifter för staden i avseende å skyltning vid gata eller allmän plats, så har Magistraten därstädes, med öfverlämnande af utdrag af det hos Stadsfullmäktige i ärendet förda protokoll, anhållit, att Konungens befallningshafvande måtte fastställa det af Stadsfullmäktige godkända förslaget;

Gifven Västerås slott i landskansliet den 25 oktober 1917.

Hvad handlingarna innehålla har Konungens befallningshafvande tagit i öfvervägande; och enär, enligt hvad härstädes fört diarium utvisar, besvär icke blifvit anförda öfver Stadsfullmäktiges ofvan omförmälta den 11 september 1917 offentligen upplästa beslut, pröfvar Konungens befallningshafvande, med stöd af 20 § ordningsstadgan för rikets städer den 24 mars 1868, skäligt, med upphäfvande af de af Konungens befallningshafvande den 12 juni 1907 för Västerås stad härutinnan fastställda ordningsföreskrifter, att till efterrättelse fastställa följande

ORDNINGSFÖRESKRIFTER

för Västerås stad i afseende å skyltning vid gata eller allmän plats.

N:o 2.
Ang. ordningsföreskrifter för skyltning.

§ 1.

Skylt skall säkert fastsättas.

§ 2.

Skylt, som uppsättes lägre än 2,5 meter från marken, må framskjuta högst 15 centimeter från gatu- eller tomtlinje.

§ 3.

Skylt, som uppsättes högre än 2,5 meter från marken, må framskjuta högst 30 centimeter; dock att byggnadsnämnden efter därom gjord framställning äger medgifva längre utsprång för i gång varande s. k. skyltur, apoteksskylt eller annan skylt, hvilkens befintlighet kan anses medföra gagn för allmänheten.

§ 4.

På hustak eller planks öfverkant må skylt ej uppsättas med mindre byggnadsnämnden därtill lämnat tillstånd.

§ 5.

Befinnes skylt medföra vanprydnad, äger byggnadsnämnden förordna om skyltens borttagande eller förändring inom utsatt tid.

§ 6.

I benämningen skylt innefattas äfven skylts fäste med dess öfriga tillbehör.

§ 7.

Beträffande skyltar, som redan äro uppsatta, skola ofvan angifna föreskrifter tillämpas först ett år efter den dag, dessa ordningsföreskrifter blifvit af Konungens befallningshafvande i länet fastställda; dock att, där skylt är för gatubelysning skymmande, densamma skall inom tre månader, sedan dessa ordningsföreskrifter blifvit fastställda, borttagas.

§ 8.

För öfverträdelse eller underlåtenhet att fullgöra hvad i dessa ordningsföreskrifter är stadgadt, vare bot från och med fem till och med tio kronor.

Förestående ordningsföreskrifter skola införas bland Konungens befallningshafvandes allmänna kungörelser, hvarförutom det åligger Magistraten att låta dem intagas i den af stadens tidningar, där allmänna påbud för staden vanligen meddelas, och att fullständigt införa Konungens befallningshafvandes kungörelse i den för detta ändamål inrättade liggare samt äfven ombesörja, att på stadens bekostnad tryckta exemplar finnas inom staden för köpare att tillgå, så länge föreskrifterna fortfara att gälla.

Den med denna resolution missnöjde äger att däröfver hos Kungl. Maj:t i dess Civildepartement anföra underdåniga besvär sist inom klockan tolf å trettionde dagen efter det denna resolution blifvit genom Magistratens i Västerås försorg i Västerås domkyrka uppläst, den dagen, då sådant sker, oräknad; dock att menighet, som klagar, äger tillgodonjuta femton dagars längre besvärstid än här ofvan sägs.

Ort och tid som ofvan.

LANDSHÖFDINGEÄMBETET.

Georg Enhörning. *Wilhelm Lange.*

N:o 3.

Konungens Befallningshafvandes resolution ang. reglemente för åkare och hyrkuskar.

Konungens befallningshafvandes i Västmanlands län resolution i anledning däraf att Magistraten i Västerås underställt Konungens befallningshafvandes pröfning ett af Magistraten upprättadt förslag till reglemente för åkare och hyrkuskar i Västerås stad och på dess område;
Gifven Västerås slott i landskansliet den 6 november 1917.

Konungens befallningshafvande har tagit ifrågavarande förslag i öfvervägande och pröfvar, jämlikt 23 § nådiga ordningsstadgan för rikets städer den 24 mars 1868, skäligt fastställa följande

REGLEMENTE

för åkare och hyrkuskar i Västerås stad och på dess område.

§ 1.

Åkare eller hyrkusk är den, som inom staden eller å dess områden yrkesmässigt tillhandagår allmänheten med häst och fordon för varutransport eller personbefordran. Före rörelsens början skall anmälan därom ske hos Magistraten.

Afser rörelsen tillhandahållande af häst och åkdon å gata, torg eller annan allmän plats i staden eller på dess område, erfordras härför hvad i reglemente angående droskväsendet i Västerås är föreskrifvet.

§ 2.

Åkare och hyrkusk skall för sin rörelse disponera sådant stall, som i renhållningsstadga för gårdarna i Västerås stad föreskrifves.

§ 3.

Åkdon för personbefordran skall vara säkert byggdt, snyggt och bekvämt. Är åkdonet helt täckt, skall det vara försedt med en ändamålsenlig inrättning, genom hvilken den åkande kan inifrån vagnen signalera till kusken.

Användes åkdon till personbefordran från droskstation å gata, torg eller annan allmän plats, skall härjämte iakttagas hvad i gällande droskreglemente för sådant åkdon är föreskrifvet.

Fordon, som användes till körslor för varutransport, skall vara starkt byggdt och i fullt brukbart skick.

Vid lastning af tvåhjuligt åkdon skall tyngden så fördelas, att hästen ej onödigt anstränges och bör sådant åkdon för varutransport vid lossning eller lastning förses med stöd.

N:o 3. *Ang. reglemente för åkare och hyrkuskar.*

Trafkörning med tyngre lass får ej äga rum och körsven får icke tillåta annan person åka på dylikt lass.

Seldon skola vara förfärdigade af starkt och godt läder, hela och snygga, samt de vid personbefordran använda, i likhet med åkdonen, väl rena, putsade och prydliga.

Vid slädföre må släddon användas, och gäller för sådant i tillämpliga delar hvad om åkdon och fordon är föreskrifvet.

Vid personskjuts skall åkdon vid mörker vara försedt med tända lyktor.

Hvarje åkdon, som af åkare eller hyrkusk användes till körslor, skall vara försedt med nummer, hvilket af den polistjänsteman, som har inseende öfver åkrskväsendet, tilldelas vederbörande åkare eller hyrkusk.

Detta nummer skall med tydliga hvita, tolf centimeter höga siffror på svart botten tillika med ordet »åkare» för verkåkdon anbringas å skylt på baksidan af åkdonet eller å annan lämplig plats, som af polismannen bestämmes. Denna skylt får ej skylas eller göras otydlig, då åkdonet användes.

§ 4.

Ej må annan hos hyrkusk eller åkare tjänstgöra såsom kusk eller körsven än den, som gjort sig känd för nykterhet, ärlighet och ordentlighet samt är väl kunnig i hästars behandling och körning och har erforderlig kännedom om detta reglemente.

Den, som gjort sig skyldig till ansvar för djurplågeri, till upprepade förseelser mot föreskrifterna i detta reglemente eller gör sig känd för oskickligt uppförande, oordentligt lefnadssätt eller ock annorledes visar sig olämplig för befattningen, må af Magistraten förbjudas att vidare användas såsom kusk eller körsven hos hyrkusk eller åkare i staden.

För droskkusk gäller härjämte hvad i gällande droskreglemente är föreskrifvet.

§ 5.

Åkare eller hyrkusk är skyldig att inom tjugufyra timmar till polismyndigheten anmäla ombyte af bostad, stall eller förvaringsrum för åkdon och annan materiel.

Härjämte åligger det åkare och hyrkusk att föra förteckning öfver hos honom anställda kuskar och körsvenner jämte sådan anteckning, att därur lätt kan hämtas upplysning om hvilken kusk vid särskildt tillfälle kört visst åkdon.

Dessa anteckningar skola vid anfordran hållas för polismyndigheten tillgängliga.

§ 6.

De till körslor använda hästarna skola vara fullt tjänstbara, kraftiga och vid godt hull, ej behäftade med anmärkningsvärda fel, säkert inkörda, väl skodda och vid halkigt väglag skarpt broddade samt i öfrigt lämpliga. Hofvarna böra rengöras morgon och afton. Seldonet skall vara lämpligt och passande efter hästen, samt påselningen utförd så, att djuret icke utsättes för skafsår eller smärta. När häst står ute och hvilar i köld, snö och regn, skall den skyddas med lämpligt täcke. Betslet får i köld icke läggas i hästens mun utan att förut vara gnidet eller behandladt, så att dess temperatur icke är för låg.

N:o 3.

Ang. reglemente för åkare och hyrkuskar.

§ 7.

Häst skall behandlas mildt och skonsamt, och det bör sörjas för att hästen får tillräcklig och lämplig utfodring.

§ 8.

Lass beräknas efter hvad på orten vanligt är, hvarvid hänsyn tages till hästens styrka, fordonets beskaffenhet, väglaget med mera.

Vid schaktningsarbeten, där uppgräfd mark lämnar föga eller ingen bärighet för hjuldonet, bör såvidt ske kan plankbädd anordnas för underlättande af hästens arbete.

§ 9.

Besiktning af för åkeri eller hyrkuskverk afsedda åkdon och seldon skall årligen före maj månads utgång verkställas af polismyndigheten.

Veterinärbesiktning af till körslor använda hästar skall ske minst en gång om året. Polismyndighet äger dessutom låta besiktiga hästarna, äfven då de stå i ägarens stall, så ofta anledning därtill finnes. Befinnes vid besiktning eller eljest att hästar, åkdon eller seldon ej äro i föreskrifvet skick, äger Magistraten omedelbart vid vite förbjuda deras användande, och få åkdon och seldon ej ånyo begagnas, förrän de blifvit af polismyndigheten godkända. Ej heller får häst på nytt användas, förrän åkare eller hyrkusk hos polismyndigheten företett af legitimerad veterinär utfärdadt intyg, att hinder därför ej möter.

§ 10.

Hästar, som användts till strängt arbete under veckans sex arbetsdagar, få icke användas till ansträngande arbete eller längre körning på söndagen. Ej heller må i större utsträckning arbete utöfver tio timmar per dygn förekomma.

§ 11.

Kusk å suflettåkdon för personbefordran är såväl före som under färd skyldig att upp- och nedfälla sufletten om den åkande det begär.

Likaså åligger det kusk, att, såvida sådant låter sig förena med den honom åliggande tillsyn å hästar och åkdon, öppna och sluta vagnsdörren vid den åkandes på- och afstigning, biträda med på- och aflastning af effekter samt om möjligt vaka öfver, att dessa ej under färden skadas eller förkomma.

Omedelbart efter det den åkande lämnat fordonet, skall kusk undersöka, om några effekter däri kvarlämnats, samt, om så skett, desamma till den åkande genast återställa. Kan sådant ej ske, åligger det kusk att senast nästföljande morgon aflämna det tillvaratagna å polisstationen.

§ 12.

Åkare och hyrkusk är ansvarig för sådana af kusk eller körsven begångna öfverträdelser af reglementet, hvilka kunna anses härröra af åkarens eller hyrkuskens underlåtenhet att, i hvad på honom ankommer, ägna nödig tillsyn öfver kusk, hästar och åkdon med hvad därtill hör.

§ 13.

Ett exemplar af detta reglemente skall finnas anslaget i stallet hos åkare och hyrkuskar.

§ 14.

N:o 5. *Ang. reglemente för åkare och hyrkuskar.*

För hvarje förseelse mot detta reglemente skall i det fall, då ansvar icke finnes i allmän lag eller författning särskildt bestämdt, den felande böta från och med 2 till och med 20 kronor.

Den, som är missnöjd med denna resolution, hvilken bör genom Magistratens i Västerås försorg kungöras från predikstolen i Västerås stads domkyrka, äger däröfver anföra underdåniga besvär hos Kungl. Maj:t i dess civildepartement sist före klockan tolf å trettionde dagen från delfåendet, dagen då det sker oräknad; dock att menighet, som klagar, äger tillgodonjuta femton dagars längre besvärstid än ofvan sägs.

Ort och tid som ofvan.

LANDSHÖFDINGEÄMBETET.

Olof Åkerrén. *Georg Enhörning.*

N:o 4.

Kungl. bref ang. taxa å hamnafgifter.

Afskrift.

GUSTAF, etc. Vår ynnest etc.

På framställning af Hamnstyrelsen i Västerås, å Stadsfullmäktiges därstädes vägnar, om tillstånd för Västerås stad att upptaga ett provisoriskt tillägg till hamnafgifter för såväl fartyg som ock varor, ej hänförliga till lifsmedel, fodermedel och gödningsämnen, fastställde Vi, enligt nådigt bref den 3 augusti 1917, vissa ändringar i den för staden gällande hamntaxan, att lända till efterrättelse intill utgången af år 1917.

Med utlåtande den 27 sistlidne oktober har Ni öfverlämnat en till Oss ställd skrift, däri Stadsfullmäktige i Västerås på anfördt skäl anhållit att jämväl under år 1918 få uttaga dylika förhöjda afgifter.

Sedan kommerskollegium afgifvit infordradt utlåtande, hafva Vi låtit detta ärende Oss föredragas och därvid funnit godt medgifva, att de genom ofvanberörda nådiga bref den 3 augusti 1917 fastställda ändringarna i hamntaxan för Västerås må äga tillämpning jämväl under år 1918.

Detta meddela Vi Eder till kännedom samt för vederbörandes underrättande och behörigt kungörande. Stockholms slott den 14 december 1917.

GUSTAF.

Erik Palmstierna.

ang. provisorisk förhöjning af vissa afgifter i hamntaxan för staden Västerås.

Rätt afskrifvet, betygas. Västerås slott i landskansliet den 7 januari 1918.

Ex officio:

Georg Enhörning.

N:o 5.

Drätselkammarens yttrande ang. fråga om förvärf af egendomarne Karlsberg, Malmaberg och Gideonsberg.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Drätselkammaren får härmed till Stadsfullmäktige återställa den af Herrar Carl Bäckman och Aug. Lindström i skrifvelse den 29 maj 1913 väckta motionen att Stadsfullmäktige måtte gifva Drätselkammaren i uppdrag att utreda lämpligheten af ett inköp för stadens räkning af egendomarne Carlsberg, Malmaberg och Gideonsberg, och får Drätselkammaren härvid, under åberopande af, att egendomen Carlsberg redan förvärfvats åt staden, samt att staden icke torde hafva andra intressen att bevaka i afseende å de öfriga egendomarne, än de, som sammanhänga med planläggning af områden tillhöriga desamma för bebyggande, och då dessa intressen kunna bevakas genom att tillämpa bestämmelserna i Kungl. Maj:ts föreskrifter i afseende å bebyggande af stadens icke planlagda områden, att ett bebyggande icke bör ske annat än efter en af stadens Byggnadsnämnd uppgjord plan i anslutning till blifvande stadsplan, hemställa, att motionen icke måtte föranleda till någon vidare åtgärd från Stadsfullmäktiges sida.

Västerås den 10 januari 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Då staden under de senaste 20 åren mer än fördubblats och de områden, som legat närmast omkring stadsplanen, hvilka varit i enskildas ego, styckats och bebyggts, men ej efter någon planmässig beräkning, hvilket staden mer än en gång blifvit i tillfälle att erfara, då någon af dessa nybyggda delar på ett eller annat sätt måst förenas med det planlagda området vid såväl gators ordnande som ock ledningars framdragande, hvilket förorsakat staden dryga kostnader, på grund af att staden ej kunnat utöfva någon kontroll, så synes det, som om rätta sättet varit, att staden hade förvärfvat sig dessa områden för att sedan ordna det hela till såväl stadens som de byggandes fördel, samtidigt som tomtpriserna ej behöft oskäligt uppskrufvas.

Då nu dessa områden redan äro bebyggda och byggnadsverksamheten tenderar att utsträcka sig till andra områden, torde det väl vara på tiden att göra något i denna sak för att förvärfva dessa områden, som ännu finnas kvar och

möjligen kunna stå till förfogande för staden, för att, som nämnts, kunna ordna det hela fullt planmässigt. Staden är äfven inom den närmaste tiden i behof af att för egen del se till, att lämpliga områden finnas för en del sakers ordnande, såsom en ny begrafningsplats m. m. **N:o 5.** *Ang. fråga om förvärf af egendomarne Carlsberg, Malmaberg o. Gideonsberg.*

På grund af det anförda så föreslå vi,

att Stadsfullmäktige måtte gifva Drätselkammaren i uppdrag att utreda och till Stadsfullmäktige inkomma med förslag om inköp af egendomarna Carlsberg, Malmaberg och Gideonsberg.

Västerås den 29 maj 1913.

Carl Bäckman. *Aug. Lindström.*

N:o 6.

Drätselkammarens skrifvelse ang. nya lönestater för kamreraren och assistenterna vid stadens tekniska verk.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Vatten- och Gasverksstyrelsens förslag till omreglering af assistenternas och kamrerarens vid de tekniska verken löneförmåner, får Drätselkammaren härmed öfverlämna till Stadsfullmäktige för afgörande och därvid för sin del i ärendet anföra följande.

Drätselkammaren kan icke dela Vatten- och Gasverksstyrelsens uppfattning, att innehafvaren af befattningen som kamrerare vid verken äfven skall vara en verkens kontorschef, utan anser, att verkens föreståndare bör handhafva såväl den tekniska som äfven den ekonomiska ledningen och framförallt alla inköp af för verken erforderliga förnödenheter samt sålunda utöfva de funktioner, som i allmänhet tillkomma en kontorschef. Kamreraren likaväl som assistenterna böra subordineras under föreståndaren och vara inbördes i löneafseende fullt jämnställda, då Drätselkammaren anser att dessa befattningshafvare hafva i stort sedt enahanda ansvar. Härtill kommer att assistenterna måste vara fackutbildadt folk med långvarig och dyrbar utbildning, å hvilka fordringar eftergifter kunna göras i fråga om kamreraren om denne eljest är af praktisk och duglig läggning.

Anser Vatten- och Gasverksstyrelsen att dugliga assistenter kunna erhållas för den föreslagna årslönen à 4,000 kronor, så är Drätselkammaren af den meningen att för samma lön äfven duglig kamrerare skulle kunna anställas.

Med den anmärkning att de ändrade löneförmånerna gifvetvis böra utgå från den tid befattningarna blifva med ordinarie innehafvare besatta, således hvad angår assistenterna efter de nuvarandes afgång, får Drätselkammaren af förut anförda skäl alltså föreslå,

N:o 6.
Ang. nya lönestater för kamreraren o. assistenterna vid stadens tekniska verk.

att Stadsfullmäktige måtte från nyss angifna tid fastställa årslönen för kamreraren och de två tekniska assistenterna vid stadens tekniska verk till 4,000 kronor med två ålderstillägg å hvarje tjänst, hvartdera å 500 kronor efter 5 och 10 års tjänstgöring med rätt för blifvande tjänsteinnehafvare att åtnjuta s. k. krigstidstillägg.

Västerås den 10 januari 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Till Beredningsutskottet i Västerås.

Vatten- och Gasverksstyrelsen får härmed anhålla, att Beredningsutskottet ville i samband med behandlingen af styrelsens budget för nästa år upptaga närslutna skrifvelse till pröfning.

Vid budgetens uppställande ägde styrelsen icke någon kännedom om assistenternas afflyttning och gör detta, att styrelsen i samband med erforderliga löneregleringar för assistentbefattningarna nu äfven för verkens kamrerare föreslår en mera genomgripande lönereglering.

Västerås den 10 december 1917.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

K. J. KARLSSON.

Gerh. Geston.

Öfverlämnas till Drätselkammaren för förberedande behandling. Västerås den 11 december 1917.

Enligt Beredningsutskottets beslut:

THEOFIL ÖBERG.

Till Stadsfullmäktige i Västerås

Enär båda assistenterna vid de under Vatten- och Gasverksstyrelsen lydande verk uppsagt sina platser och alltså nya personer måste anställas, anser styrelsen att en omreglering af lönerna bör ske nu, därvid äfven lönen för kamrerarebefattningen bör medtagas. Med nuvarande löner, 2,400 kronor för kamrerarebefattningen och 3,000 kronor för hvardera af assistentbefattningarna, med för hvarje befattning två ålderstillägg å hvartdera 300 kronor, anser styrelsen uteslutet att erhålla kompetenta personer.

Styrelsen föreslår följande löner:

N:o 6. *Ang. nya lönestater för kamreraren o. assistenterna vid stadens tekniska verk.*

För kamrerarebefattningen 5,000 och för hvardera assistentbefattningen 4,000 kronor med för hvarje befattning utgående ålderstillägg à 500 kronor efter 5 och ytterligare 500 kronor efter 10 års tjänstgöring samt med rätt för blifvande innehafvare att tillgodoräkna sig utgående dyrtidstillägg.

Då nuvarande löner icke varit tillräckliga, hafva som tillfälliga åtgärder personliga lönetillägg skett. Så t. ex. åtnjöt den afgångne kamreraren ett personligt lönetillägg af 1,500 kronor, och af nuvarande assistenterna åtnjuter den ene dylikt med 1,000 kronor.

I sitt betänkande till budgetsförslaget för 1918 framhöll styrelsen såsom mindre lämpligt att under nu rådande tider föreslå lönereglering för kamrerarebefattningen. Styrelsen hade då för afsikt att ställa sig afvaktande rörande tillsättande af ordinarie innehafvare för denna befattning och föreslog därför i budgeten 3,000 kronor jämte krigstids- och andra tillägg i enlighet med i styrelsens budget upptagna förslag, eller tillsammans cirka 4,000 kronor. Då emellertid assistentbefattningarna nu måste ledigförklaras, anser styrelsen att i och för erhållande af kompetenta personer till dessa befattningar en lönereglering ej kan undvikas, men bör dylik då ske äfven för kamrerarebefattningen.

En person med förmåga att leda arbetena på ett affärskontor af den omfattning som nu är fallet vid affärsverken samt med nödig insikt i uppköp m. m. kan ej erhållas mot mindre lön än 5,000 kronor. Den nye kamreraren skulle äfven tjänstgöra som kontorschef.

Beträffande assistentbefattningarna erhålles numera ingen ingeniör med tillräcklig erfarenhet för dylik befattning under 4,000 kronor. Då föreståndaren på grund af verkens omfattning icke själf medhinner öfvervaka hvarje arbete i detalj och i öfrigt hans göromål först och främst bör bestå uti att utöfva öfverinseende öfver verken i sin helhet, är det af vikt att erhålla personer med förmåga att äfven på egen hand kunna verkställa utredningar och utarbeta förslag samt leda arbeten.

Styrelsen hemställer, att Stadsfullmäktige ville, med upphäfvande af nu fastställda löner för berörda befattningar, besluta,,

att lönen för kamrerarebefattningen vid de under styrelsen lydande verk skall utgå med 5,000 kronor jämte två ålderstillägg à hvartdera 500 kronor att utgå efter 5 och 10 års tjänstgöring samt att lönen för hvardera av de två assistentbefattningarna skall utgå med 4,000 kronor tillika med två ålderstillägg à hvartdera 500 kronor efter 5 och 10 års tjänstgöring, med rätt för blifvande innehafvare af berörda befattningar att åtnjuta utgående dyrtidstillägg.

Västerås den 10 december 1917.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

K. J. KARLSSON.

Gerh. Geston.

N:o 7.

Drätselkammarens skrifvelse ang. tilläggsanslag för pumpstationen i Södra Esplanaden.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I bilagd skrifvelse har Vatten- och Gasverksstyrelsen på grund af stegrade materialpriser och byggnadskostnader m. fl. orsaker hemställt om beviljande af ett tilläggsanslag å 17,000 kronor att utgå af lånemedel för täckande af uppkommen brist i förut beviljadt anslag för uppförande af ett pumpverk i Södra Esplanaden, hvilken framställning Drätselkammaren härmed öfverlämnar till Stadsfullmäktiges afgörande.

Med hänsyn därtill att kostnadsberäkningarna för pumpverket uppgjorts åtskilliga år innan arbetet med dess uppförande påbörjades samt dessa icke voro tillförlitliga på grund af ökade arbetslöner och stegrade materialpriser under mellantiden borde det ha varit de tekniska verken angeläget — och hade gifvetvis varit riktigast — att uppgöra nya kostnadsberäkningar omedelbart före byggnadsarbetets igångsättande och att då med ledning af dem begära erforderligt tilläggsanslag.

Med denna erinran har Drätselkammaren för sin del ingen invändning emot bifall till framställningen och får alltså hemställa

att Stadsfullmäktige måtte af lånemedel bevilja det begärda tilläggsanslaget å 17,000 kronor att därmed täcka merkostnaden för berörda pumpverks uppförande.

Västerås den 17 januari 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

År 1908 beviljade Stadsfullmäktige ett anslag å 11,500 kronor för uppförande af ett pumpverk, förmedelst hvilket spillvattnet från afloppet för de lågt belägna områdena öster om järnvägen skulle lyftas till den i ett högre plan belägna kulvert, hvilken med sträckning genom Kopparbergsvägen och Södra Esplanaden utmynnar i Svartån. Afloppet från berörda områden sträcker sig genom Pil- och Kungsängsgatorna samt Södra Esplanaden. Dess ändpunkt är belägen något söder om Kopparbergsvägen och ligger cirka 2 meter djupare än kulverten. I stället för pumpverk har hittills en stigledning varit anordnad,

hvilken förbundit berörda aflopp med kulverten, men har spillvattnet i allmänhet icke tagit denna väg, utan genom ett som säkerhet anordnadt bräddaflopp runnit ut i Lillån.

N:o 7. *Ang. tilläggsanslag för pumpstationen i Södra Esplanaden.*

Då styrelsen begärde och erhöll berörda anslag, var platsen för pumpverket tänkt inom kvarteret Ottar, men när verket skulle komma till uppförande uppstodo rörande tilltänkta platsen betänkligheter med tanke dels på blifvande byggnadsverksamhet och dels att ett dylikt verk i hygieniskt hänseende kunde verka störande för grannskapet. Men som pumpverkets läge var bundet vid afloppets sträckning och dessutom på grund af ledningarnas djuplägen måste placeras någonstädes utefter eller å Södra Esplanaden mellan järnvägsstationen och Lillån, uppstodo ej förutsedda svårigheter för erhållande af plats, och har detta gjort att pumpverket, såsom styrelsen förut i skrifvelse meddelat Stadsfullmäktige, ej kommit till utförande. Efter förhandlingar med Drätselkammaren, Byggnads- och Hälsovårdsnämnden beslöts slutligen att uppföra verket å plats mellan Karlsgatan och Lillån, med läge mellan trädraderna i Södra Esplanaden. Men dels i anledning af stegrade arbetslöner och materialpris sedan anslaget beviljades och dels på grund af annat läge för verket, som gjort att utförandet delvis måst afvika från det från början tänkta, visar sig anslaget otillräckligt och framgår af upprättade beräkningar att ytterligare 17,000 kronor erfordras.

Under åberopande af det anförda hemställer styrelsen,

att Stadsfullmäktige ville bevilja ett tilläggsanslag å 17,000 kronor att utgå af lånemedel och användas för täckande af kostnaderna för pumpverket i Södra Esplanaden.

Västerås den 14 januari 1918.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

CARL HENNING.

Gerh. Geston.

N:o 8.

Drätselkammarens skrifvelse ang. inköp och reparation af byggnaderna vid lägenheten Petersborg.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Såsom framgår af bifogade handlingar har staden erbjudits inköpa en del byggnader å lägenheten Petersborg, hvilka byggnader enligt yttrande af stadens förvaltare, T. Dahlström, äro välbehöfliga såsom statarbostad vid Nordanby, och får Drätselkammaren af denna anledning och då det begärda priset befunnits motsvara byggnadernas värde, föreslå, att Stadsfullmäktige ville gifva Drätsel-

N:o 8.
Ang. inköp och reparation af byggnaderna vid lägenheten Petersborg.

kammaren i uppdrag att inköpa byggnaderna i fråga samt därefter låta desamma undergå erforderliga reparationer samt för ändamålet anvisa ett belopp å förslagsvis 2,300 kronor att utgå af i innevarande års stat upptaget förslagsanslag för att sedermera gäldas af inkomsterna å stadens landtbruk.

Västerås den 17 januari 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Till Drätselkammaren i Västerås.

De, enligt bifogade skrifvelsen till inköp erbjudna husen, utgöras af ett boningshus, bestående af rum och kök jämte kontor, rappat under tak af tegel; en ladugård af liggande timmer, en lada af bräder, sistnämnda byggnader under tak af halm. Dessutom finnes en liten matbod af bräder med tegeltak, en hvälfd stenkällare öfvertäckt med jord, den sistnämnda i godt skick. De öfriga husen tarfva en del reparationer. Ofvannämnda hus behöfvas till arbetarebostad för Nordanby och lämpa sig utmärkt till en stattorpare.

Husen synes mig värda den begärda summan, eller 800 kronor, men bör då vid lägenheten befintliga frukträd ingå i köpet.

Under förutsättning att ofvannämnda hus inköpas, fordras ett förslagsanslag å 1,500 kronor utöfver inköpssumman till erforderliga reparationer.

Västerås den 17 januari 1918.

Tune Dahlström.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Härmed får jag erbjuda staden att inköpa mina tillhöriga hus vid lägenheten Petersborg, Norra utgårdarna, för en summa af kronor 800.

Västerås den 17 januari 1918.

Kristina V. Pettersson.

N:o 9.

Kungl. brefven ang. inkorporering af S:t Ilians och Lundby socknar.

Afskrift.

GUSTAF etc. Vår ynnest etc.

Med underdånig skrifvelse den 11 januari 1917 har Ni jämte eget yttrande öfverlämnat särskilda ansökningar af Stadsfullmäktige i Västerås och kommunalstämman i S:t Ilians socken, hvari anhållits, det Oss täcktes förordna, att S:t Ilians socken, hvars fastigheter tillhörde en del Tuhundra och en del Norrbo härad, skulle i kommunalt, administrativt och judiciellt hänseende införlifvas med Västerås stad, samt att Vi måtte meddela de villkor och bestämmelser, som skulle gälla i fråga om denna inkorporering.

Sedan denna framställning öfversänts till kammarkollegiet med nådig befallning att, så vitt anginge S:t Ilians kommuns införlifvande med staden i administrativt, kommunalt och ecklesiastikt afseende, infordra yttranden från vederbörande samt därmed äfvensom med eget underdånigt utlåtande inkomma, har kollegiet jämte sitt underdåniga utlåtande öfverlämnat sådana yttranden, däribland ett af Eder afgifvet.

Uti sitt berörda yttrande har kammarkollegiet bland annat anfört; att genom nådig resolution den 21 oktober 1869 fastställts lönereglering för prästerskapet i Västerås och S:t Ilians församlingars pastorat att gälla till och med den 30 april 1920. Någon ändring i de ecklesiastika förhållandena inom pastoratet i anledning af inkorporeringen syntes icke böra ske före sistnämnda dag; i annan mån, än att staden och kommunen skulle efter inkorporeringen i afseende å skolväsendet hafva fullständig gemensamhet.

Därefter har, hvad angår den judiciella öfverflyttningen, Svea hofrätt, efter vederbörandes hörande, afgifvit infordradt underdånigt utlåtande.

Slutligen har folkskolöfverstyrelsen inkommit med infordradt underdånigt yttrande i ärendet.

Vid föredragning af ärendet hafva Vi funnit godt förordna, att S:t Ilians socken skall från och med år 1918 i judiciellt, administrativt och kommunalt afseende införlifvas med Västerås stad äfvensom beträffande de ecklesiastika förhållandena föreskrifva, att däri för närvarande ej skall ske annan ändring än den, som föranledes däraf att, jämlikt lagen den 25 juni 1909 angående folkskoleväsendet i vissa städer samt nådiga brefvet den 23 december 1909, folkskolväsendet skall utgöra en för hela staden gemensam angelägenhet, hvilken staden såsom kommun har att vårda.

Med afseende å den sålunda beslutade införlifningen hafva Vi funnit godt meddela följande bestämmelser:

1. Staden i sin helhet ombesörjer och bekostar alla anordningar i afseende å folkskoleväsendet, fattigvård, hälsovård, sjukvård, brandväsen och polisbevakning samt alla andra kommunala anstalter och angelägenheter inom såväl socknens som stadens äldre område.

N:o 9.

Ang. inkorporering af S:t Ilians och Lundby socknar.

2. Alla kommunala afgifter jämte kostnaderna för folkskoleväsendet skola af stadens och den införlifvade socknens invånare gemensamt och efter samma grund utgöras.

3. Alla såväl S:t Ilians sockens samt Västerås stads tillhörigheter af fast och lös egendom samt inkomster, hvilka icke äro afsedda för kyrkliga ändamål, tillfalla den gemensamma kommunen, hvarjämte folkskolhus och andra anstalter för folkskolundervisningen blifva det gemensamma skoldistriktets egendom.

4. Det införlifvade områdets invånare åtnjuta i stadens kommunala angelägenheter enahanda rösträtt som stadens öfriga invånare; och bör följaktligen åtgärd vidtagas för erforderlig ändring i valkretsar för val af stadsfullmäktige. S:t Ilians församlings kyrkostämma skall utan hinder af att församlingen icke i ecklesiastikt afseende införlifvas med staden Västerås äga deltaga i val af folkskolestyrelse för staden, skolande därvid de i § 4 i lagen den 25 juni 1909 angående folkskoleväsendet i vissa städer förekommande bestämmelserna i afseende å stad med flera stadsförsamlingar lända till efterrättelse.

5. Lika med invånarna å det äldre stadsområdet äro det införlifvade områdets invånare berättigade att tillgodonjuta de förmåner, som allmänna stiftelser åt stadens invånare eller särskilda klasser af dem bestämma, med undantag dock för stiftelser, lydande under kyrkoförsamling; och hafva invånarna inom stadens hittillsvarande område i afseende å allmänna stiftelser, hvilka tillhöra det införlifvade området, enahanda rätt.

6. Staden i sin helhet öfvertager ansvarsskyldigheten för de bägge borgerliga kommunernas samtliga skulder och förbindelser äfvensom de särskilda skoldistriktens skulder och förbindelser för folkskolväsendet, allt efter afdrag af den kapital- och räntebetalning, som bör vara verkställd före år 1918.

Stadens berörda ansvarighet skall afse endast sådana lån, som upptagits före denna dag eller härefter upptagas antingen enligt Vårt beslut eller med stadens särskilda medgifvande.

Därest meningsskiljaktighet uppstår ifråga om återbetalning af lån, som upptagits af landskommunen, vilja Vi på anmälan bestämma om sättet för frågans lösande; och skall belopp, som därvid finnes böra drabba allenast landskommunen, särskilt uttaxeras ensamt å dess skattskyldiga medlemmar.

7. Genom införlifningen sker icke någon ändring i sättet för utgörande af sådan afgäld till stamfastigheter inom det införlifvade området, som hvilar på afsöndrad lägenhet, eller af allmänna utskylder och besvär till kronan af hvad namn och beskaffenhet de vara må.

8. De från det införlifvade området utgående utskylder och afgifter, hvilka förfalla till betalning vid uppbördsstämmor efter den 31 december 1917, skola uppbäras och redovisas af stadens myndigheter och, såvidt de utgöra kommunalutskylder och afgifter för skolväsendet, tillfalla staden.

9. Från tiden för socknens införlifning med staden öfvertager staden i sin helhet den införlifvade kommunens och skoldistriktets samtliga förpliktelser gentemot såväl de personer, hvilka vid nämnda tidpunkt därinom innehafva anställning, som ock de socknens förutvarande tjänstemän, hvilka då redan därifrån åtnjuta pension eller understöd.

10. Den ändrade regleringen af S:t Ilians socken medför ej rubbning i den vederbörande fastigheter inom socknen nu tillkommande rätt till häradsallmänning; och skola val, som afse angelägenheter rörande dylik allmänning och som nu ske

å kommunalstämma, därest sådana val efter införlifningen erfordras, förrättas inför magistraten i Västerås.

N:o 9. *Ang. inkorporering af S:t Ilians och Lundby socknar.*

11. Genom öfverflyttningen skiljas fastigheterna inom S:t Ilians socken från Tuhundra härads, respektive Norrbo härads väghållningsdistrikt, i följd hvaraf staden vid tiden för öfverflyttningen öfvertager och därefter bekostar allt underhåll sommar- och vintertiden af allmänna vägar med tillhörande broar, trummor och räcken inom socknen, och skall den rätt, hvartdera distriktet äger till samma vägar med hvad därtill hör, öfvergå på staden.

12. Allt underhåll sommar- och vintertiden af allmänna vägar inom den efter fastigheternas frånskiljande återstående delen af hvartdera väghållningsdistriktet äfvensom öfriga respektive distrikt åliggande utgifter för vägväsendet därstädes bestridas af distriktet, därvid vägstyrelsen har att, intill dess annan ordning kan blifva bestämd, ombesörja underhållet af de inom den återstående delen af distriktet belägna väglotter, som intill tiden för öfverflyttningen må hafva underhållits af fastigheter inom socknen.

13. Fastighetsägare inom den återstående delen af hvartdera väghållningsdistriktet, hvilka till följd af hvad här ofvan stadgats vinna befrielse från underhållet af dem inom socknen tilldelade väglotter och icke annorstädes åtaga sig motsvarande väghållning, skola under den tid, nu gällande vägdelning inom distriktet äger tillämpning, till distriktets vägkassa gälda ersättning, hvilken, där ej öfverenskommelse om beloppet kan träffas, bestämmes i den ordning, som i 18 § väglagen sägs.

14. Därest i följd af indelningsändringen för någotdera af nämnda väghållningsdistrikt uppstår ökning eller lindring i väghållningsbördan, räknadt efter belastningen för vägfyrk, skall på öfverenskommelse eller, därest sådan ej kan träffas, på pröfning af skiljemän, utsedda enligt lagen den 28 oktober 1887 om skiljemän, bero, huruvida och i sådant fall med hvilket belopp staden till väghållningsdistriktet, respektive distriktet till staden skall gälda ersättning, hvilken i sådant fall skall utgå med visst belopp årligen, så länge nu gällande vägdelning äger tillämpning, dock under högst tio år.

15. Hafva de väghållningsskyldiga inom någotdera af väghållningsdistrikten genom utslag, meddeladt före den dag, då öfverflyttningen äger rum, fått sig ålagt att utföra vägarbete, skall kostnaden därför, därest arbetet tager sin begynnelse sist inom fem år från öfverflyttningen — vare sig det utföres inom området för S:t Ilians nuvarande socken eller inom den återstående delen af respektive väghållningsdistrikt — bestridas af staden och den återstående delen af respektive väghållningsdistrikt gemensamt efter förhållandet vid tiden för öfverflyttningen mellan summan af den senast fastställda bevillningen för fast egendom och inkomst för de öfverflyttade fastigheterna och för återstående delen af väghållningsdistriktet.

16. Den behållning, som vid tiden för fastigheternas skiljande från respektive väghållningsdistrikt finnes i distriktets vägkassa, skall fördelas mellan den utvidgade staden och distriktet efter förhållandet vid samma tid mellan vägfyrktalet för de öfverflyttade fastigheterna och i hela återstående distriktet.

17. Därest i följd af indelningsändringen erfordras ny vägdelning inom någotdera distriktet, åligger det staden att godtgöra distriktet kostnaden för densamma.

N:o 9. *Ang. inkorporering af S:t Ilians och Lundby socknar.*

18. Staden afstår utan ersättning den på S:t Ilians kommun belöpande andel i Tuhundra, Siende och Ytter Tjurbo härads tingslags tingshus med tomt och öfriga för tingshållningen afsedda tillhörigheter. Därjämte skall staden efter förhållandet vid tiden för öfverflyttningen mellan bevillningen i S:t Ilians socken samt i hela nuvarande domsagan bidraga till betalningen af den skuld, hvari domsagan häftar för tingshusbyggnadsbesväret.

19. Uppstår mellan staden, å ena, och ettdera väghållningsdistriktet eller tingslaget, å andra sidan, tvist rörande tolkningen af hvad i punkterna 1—18 föreskrifvits, skall tvisten afgöras af skiljemän, utsedda enligt ofvanberörda lag om skiljemän.

20. Kostnad, som må uppkomma för S:t Ilians sockens uteslutande ur jordeboken, skall gäldas af staden.

ÖFVERGÅNGSBESTÄMMELSE:

Utgift- och inkomststat för år 1918 upprättas af Magistraten efter de specialförslag, som vederbörande förvaltningsstyrelser hafva att under år 1917 upprätta och hvilka jämväl för socknen skola ingifvas till Magistraten.

Vidare hafva Vi ifråga om den judiciella öfverflyttningen föreskrifvit

att domhafvandena i Västmanlands norra domsaga och Västmanlands södra domsaga skola vid tiden för domsrättens öfverflyttning eller så snart ske kan därefter, dock senast den 1 juli 1918, tillställa rådhusrätten i Västerås en hvar i hvad på honom ankommer dels utdrag af Norrbo häradsrätts samt Tuhundra, Siende och Ytter Tjurbo härads tingslags häradsrätts inteckningsprotokoll för åren 1908—1917 och af dess tomträttsprotokoll äfvensom af sagda häradsrätters lagfarts-, intecknings-, tomträtts- och vattenfallsrättsböcker, i allt hvad angår fastigheter inom det öfverflyttade området, dels ock uppgift å de enligt vederbörandes anmälan å samma fastigheter mantalsskrifna, aflidna personer, efter hvilka bouppteckning icke till vederbörande häradsrätt inkommit, eller, därest så beskaffadt bouppteckningsärende eller fastigheterna rörande intecknings-, tomträtts- eller vattenfallsrättsärende icke skulle förekomma, anmälan därom;

att rådhusrätten i Västerås skall dels med ledning af de från domhafvandena öfverlämnade utdrag af lagfarts-, tomträtts-, intecknings- och vattenfallsrättsböcker, verkställa föreskrifna anteckningar i stadens fastighetsbok, tomträttsbok och vattenfallsrättsbok, dels ock vid meddelande af gravationsbevis angående fastighet inom det öfverflyttade området eller tomträtt eller vattenfallsrätt inom detsamma upprätta beviset med ledning af såväl rådhusrättens intecknings- och tomträttsprotokoll samt stadens fastighetsbok, tomträttsbok och vattenfallsrättsbok som ock omförmälda från domhafvandena öfverlämnade utdrag;

att de förmynderskap, i afseende å hvilka vårdnaden före öfverflyttningen blifvit, på grund däraf, att fastigheterna inom det öfverflyttade området i judiciellt hänseende tillhört Norrbo härad, eller Tuhundra, Siende och Ytter Tjurbo härads tingslag af endera häradsrätten öfvertagen eller utöfvad, jämväl därefter skola förblifva under samma domstols inseende, till dess vederbörande häradsrätt i anledning af föreskriften i 1 § af lagen den 18 april 1884 angående tillsyn å förmyndares förvaltning af omyndigs egendom annorlunda förordnat;

att domsrättens öfverflyttning ej heller skall medföra någon förändring i häradsrätternas behörighet att fortfarande handlägga och afsluta sådana mål och

ärenden, som före öfverflyttningen blifvit hos någon af dem i laga ordning anhängiggjorda samt icke tillhöra lagfarts-, inteckings- eller tomträttsprotokollet;

N:o 9. *Ang. inkorporering af S:t Ilians och Lundby socknar.*

att Vårt nådiga beslut angående den judiciella öfverflyttningen skall intagas såväl i ofvannämnda häradsrätters som i rådhusrättens lagfarts-, intecknings-, tomträtts- och förmynderskapsprotokoll; samt

att staden Västerås skall vara skyldig utgifva ersättning för kostnaden för meddelande af ofvanberörda utdrag af protokoll och böcker med belopp, som, i händelse öfverenskommelse därom mellan vederbörande ej kan träffas, af Oss bestämmes.

Detta hvarom Vi nu aflåta underrättelse till kammarkollegiet samt till Svea hofrätt för egen kännedom samt för domhafvandenas och rådhusrättens förständigande, varder Eder till kännedom och underdånig efterrättelse samt för öfriga vederbörandes förständigande härigenom meddelat. Stockholms slott den 21 december 1917.

GUSTAF.

Eliel Löfgren.

angående införlifvande med Västerås stad af S:t Ilians socken.

Rätt afskrifvet, betygas. Västerås slott i landskansliet den 16 januari 1918.

Ex officio:
Georg Enhörning.

Afskrift.

GUSTAF etc. Vår ynnest etc.

Med underdånig skrifvelse den 11 januari 1917 har Ni jämte eget yttrande öfverlämnat särskilda ansökningar af Stadsfullmäktige i Västerås och kommunalstämman i Lundby socken, hvari anhållits, det Oss täcktes förordna, att Lundby socken skulle i kommunalt, administrativt, judiciellt och ecklesiastikt hänseende införlifvas med Västerås stad samt att Vi måtte meddela de villkor och bestämmelser, som skulle gälla i fråga om denna inkorporering.

Sedan denna framställning öfversänts till kammarkollegiet med nådig befallning att, så vitt anginge Lundby kommuns införlifvande med staden i administrativt, kommunalt och ecklesiastikt afseende, infordra yttranden från vederbörande samt därmed äfvensom med eget utlåtande inkomma, har kollegiet jämte sitt underdåniga utlåtande öfverlämnat sådana yttranden, däribland ett af Eder afgifvet.

Uti sitt berörda utlåtande har kammarkollegiet uttalat, att, med hänsyn till innehållet i nådig resolution den 16 juli 1915 angående lönereglering för prästerskapet i Lundby församlings pastorat och då nu löpande löneregleringsperiod för Västerås och S:t Ilians församlingars pastorat upphör att gälla den 30 april 1920, annan ändring ifråga om de ecklesiastika förhållandena i Västerås och Lundby pastorat ej borde ske före sistnämnda dag än att staden och kommunen skulle efter inkorporeringen i afseende å skolväsendet hafva fullständig gemensamhet.

Därefter har, hvad angår den judiciella öfverflyttningen, Svea hofrätt, efter vederbörandes hörande, afgifvit infordradt underdånigt utlåtande.

N:o 9. *Ang. inkorporering af S:t Ilians och Lundby socknar.*

Vidare har Lundby sockens kommunalstämma inkommit med en underdånig skrift i ärendet, hvarjämte folkskolöfverstyrelsen i ärendet afgifvit infordradt underdånigt utlåtande.

Vid föredragning af ärendet hafva Vi funnit godt förordna, att Lundby socken skall från och med år 1918 i judiciellt, administrativt och kommunalt afseende införlifvas med Västerås stad, hvaremot Vi för närvarande ej funnit skäl att ifråga om de ecklesiastika förhållandena inom socknen föreskrifva annan ändring än den, som föranledes däraf, att jämlikt lagen den 25 juni 1909 angående folkskolväsendet i vissa städer samt nådiga brefvet den 23 december 1909, folkskolväsendet utgör en för hela staden gemensam angelägenhet, hvilken staden såsom kommun har att vårda.

Med afseende å den sålunda beslutade införlifningen hafva Vi funnit godt meddela följande bestämmelser:

1. Staden i sin helhet ombesörjer och bekostar alla anordningar i afseende å folkskolväsendet, hälsovård, sjukvård, brandväsen och polisbevakning samt alla andra kommunala anstalter och angelägenheter inom såväl socknen som stadens äldre område.

2. Alla kommunala afgifter jämte kostnaderna för folkskoleväsendet skola af stadens och den införlifvade socknens invånare gemensamt och efter samma grund utgöras.

3. Alla såväl Lundby sockens samt Västerås stads tillhörigheter af fast och lös egendom samt inkomster, hvilka icke äro afsedda för kyrkliga ändamål, tillfalla den gemensamma kommunen, hvarjämte folkskolhus och andra anstalter för folkskolundervisningen blifva det gemensamma skoldistriktets egendom.

4. Det införlifvade områdets invånare åtnjuta i stadens kommunala angelägenheter enahanda rösträtt som stadens öfriga invånare, och bör följaktligen åtgärd vidtagas för erforderlig ändring i gällande indelning i valkretsar för val af stadsfullmäktige.

Lundby församlings kyrkostämma skall, utan hinder däraf att församlingen icke i ecklesiastikt afseende införlifvas med Västerås stad, äga deltaga i val af folkskolestyrelse för staden, skolande därvid de i § 4 i lagen den 25 juni 1909 angående folkskolväsendet i vissa städer förekommande bestämmelserna i afseende å stad med flera stadsförsamlingar lända till efterrättelse.

5. Lika med invånarna å det äldre stadsområdet äro det införlifvade områdets invånare berättigade att tillgodonjuta de förmåner, som allmänna stiftelser åt stadens invånare eller särskilda klasser af dem bestämma, med undantag dock för stiftelser, lydande under kyrkoförsamling; och hafva invånarna inom stadens hittillsvarande område i afseende å allmänna stiftelser, hvilka tillhöra det införlifvade området, enahanda rätt.

6. Staden i sin helhet öfvertager ansvarsskyldigheten för de bägge borgerliga kommunernas samtliga skulder och förbindelser äfvensom de särskilda skoldistriktens skulder och förbindelser för folkskolväsendet, allt efter afdrag af den kapital- och räntebetalning, som bör vara verkställd före år 1918.

Stadens berörda ansvarighet skall afse endast sådana lån, som upptagits före denna dag eller härefter upptagas antingen enligt Vårt beslut eller med stadens särskilda medgifvande.

Därest meningsskiljaktigheter uppstå ifråga om återbetalning af lån, som landskommunen upptagit, vilja Vi på anmälan bestämma om sättet för ifrå-

gans lösande; och skall belopp, som därvid finnes böra drabba allenast landskommunen, särskilt uttaxeras ensamt å dess skattskyldiga medlemmar.

N:o 9. *Ang. inkorporering af S:t Ilians och Lundby socknar.*

7. Genom införlifningen sker icke någon ändring i sättet för utgörande af sådan afgäld till stamfastigheter inom det införlifvade området, som hvilar på afsöndrad lägenhet, eller af allmänna utskylder och besvär till kronan af hvad namn och beskaffenhet de vara må.

8. De från det införlifvade området utgående utskylder och afgifter, hvilka förfalla till betalning vid uppbördsstämmor efter den 31 december 1917, skola uppbäras och redovisas af stadens myndigheter och, såvidt de utgöra kommunalutskylder och afgifter för skolväsendet, tillfalla staden.

9. Från tiden för socknens införlifning med staden öfvertager staden i sin helhet den införlifvade kommunens och skoldistriktets samtliga förpliktelser gent emot såväl de personer, hvilka vid nämnda tidpunkt därinom innehafva anställning, som ock de socknens förutvarande tjänstemän, hvilka då redan därifrån åtnjuta pension eller understöd.

10. Den ändrade regleringen af Lundby socken medför ej rubbning i den vederbörande fastigheter inom socknen nu tillkommande rätt till häradsallmänning; och skola val, som afse angelägenheter rörande dylik allmänning och som nu ske å kommunalstämma, därest sådana val efter införlifningen erfordras, förrättas inför magistraten i Västerås.

11. Genom öfverflyttningen skiljes Lundby socken från Tuhundra härads väghållningsdistrikt, i följd hvaraf staden vid tiden för öfverflyttningen öfvertager och därefter bekostar allt underhåll sommar- och vintertiden af allmänna vägar med tillhörande broar, trummor och räcken inom socknen, och skall den rätt, distriktet äger till samma vägar med hvad därtill hörer, öfvergå på staden.

12. Allt underhåll sommar- och vintertiden af allmänna vägar inom den efter socknens frånskiljande återstående delen af väghållningsdistriktet äfvensom öfriga distriktet åliggande utgifter för vägväsendet därstädes bestridas af distriktet, därvid vägstyrelsen har att, intill dess annan ordning kan blifva bestämd, ombesörja underhållet af de inom den återstående delen af distriktet belägna väglotter, som intill tiden för öfverflyttningen underhållits af fastigheter inom socknen.

13. Fastighetsägare inom den återstående delen af väghållningsdistriktet, hvilka till följd af hvad här ofvan stadgats vinna befrielse från underhållet af dem inom socknen tilldelade väglotter och icke annorstädes åtaga sig motsvarande väghållning, skola under den tid, nu gällande vägdelning inom distriktet äger tillämpning, till distriktets vägkassa gälda ersättning, hvilken, där ej öfverenskommelse om beloppet kan träffas, bestämmes i den ordning, som i 18 § väglagen sägs.

14. Därest i följd af Lundby sockens skiljande från den öfriga delen af väghållningsdistriktet uppstår ökning eller lindring i den kostnad, som de inom distriktet kvarstående beskattningsföremålen hafva att utgöra för väghållningsbesvärets fullgörande, skall på öfverenskommelse eller, därest sådan ej kan träffas, på pröfning af skiljemän, utsedda enligt lagen den 28 oktober 1887 om skiljemän, bero, huruvida och i så fall till hvilket belopp staden till den återstående delen af väghållningsdistriktet respektive distriktet till staden skall gälda ersättning, hvilken i så fall skall utgå, med visst belopp årligen, så länge nu gällande vägdelning äger tillämpning, dock under högst tio år.

N:o 9.

Ang. inkorporering af S:t Ilians och Lundby socknar.

15. Hafva de väghållningsskyldiga genom utslag, meddeladt före den dag, då öfverflyttningen äger rum, fått sig ålagt att utföra vägarbete, skall kostnaderna därför, därest arbetet tager sin begynnelse sist inom fem år från öfverflyttningen — vare sig det utföres inom området för Lundby nuvarande socken eller inom den återstående delen af väghållningsdistriktet — bestridas af staden och den återstående delen af väghållningsdistriktet gemensamt efter förhållandet vid tiden för öfverflyttningen mellan summan af den senast fastställda bevillningen för fast egendom och inkomst för socknen och för återstående delen af väghållningsdistriktet.

16. Den behållning, som vid tiden för socknens skiljande från väghållningsdistriktet finnes i distriktets vägkassa, skall fördelas mellan den utvidgade staden och distriktet efter förhållandet vid samma tid mellan vägfyrktalet i socknen och hela återstående distriktet.

17. Därest i följd af indelningsändringen erfordras ny vägdelning inom väghållningsdistriktet, åligger det staden att godtgöra distriktet kostnaden för densamma.

18. Staden afstår utan ersättning den på Lundby kommun belöpande andel i Tuhundra, Siende och Ytter Tjurbo härads tingslags tingshus med tomt och öfriga för tingshållningen afsedda tillhörigheter. Därjämte skall staden efter förhållandet vid tiden för öfverflyttningen mellan bevillningen i Lundby socken samt i hela nuvarande domsagan bidraga till betalningen af den skuld, hvari domsagan häftar för tingshusbyggnadsbesväret.

19. Uppstår mellan staden, å ena, och väghållningsdistriktet eller tingslaget, å andra sidan, tvist rörande tolkningen af hvad i 1—18 föreskrifvits, skall tvisten afgöras af skiljemän, utsedda enligt ofvanberörda lag om skiljemän.

20. Kostnad, som må uppkomma för Lundby sockens uteslutande ur jordeboken, skall gäldas af staden.

ÖFVERGÅNGSBESTÄMMELSE:

Utgift- och inkomststat för år 1918 upprättas af Magistraten efter de specialförslag, som vederbörande förvaltningsstyrelser hafva att under år 1917 upprätta och hvilka jämväl för socknen skola ingifvas till Magistraten.

Vidare hafva Vi ifråga om den judiciella öfverflyttningen föreskrifvit

att domhafvanden i Västmanlands södra domsaga skall vid tiden för domsrättens öfverflyttning eller så snart ske kan därefter, dock senast den 1 juli 1918, tillställa rådhusrätten i Västerås dels utdrag af Tuhundra, Siende och Ytter Tjurbo tingslags häradsrätts inteckningsprotokoll för åren 1908—1917 och af dess tomträttsprotokoll äfvensom af häradsrättens lagfarts-, intecknings-, tomträtts- och vattenfallsrättsböcker, i allt hvad angår fastigheter inom det öfverflyttade området, dels ock uppgift å de enligt vederbörandes anmälan å samma fastigheter mantalsskrifna, aflidna personer, efter hvilka bouppteckning icke till häradsrätten inkommit, eller, därest så beskaffadt bouppteckningsärende eller fastigheterna rörande intecknings-, tomträtts- eller vattenfallsrättsärende icke skulle förekomma, anmälan därom;

att rådhusrätten i Västerås skall dels med ledning af de från domhafvandena öfverlämnade utdrag af lagfarts-, intecknings-, tomträtts- och vattenfallsrättsböcker, verkställa föreskrifna anteckningar i stadens fastighetsbok, tomträtts-

bok och vattenfallsrättsbok, dels ock vid meddelande af gravationsbevis angående fastighet inom det öfverflyttade området eller tomträtt eller vattenfallsrätt inom detsamma upprätta beviset med ledning af såväl rådhusrättens intecknings- och tomträttsprotokoll samt stadens fastighetsbok, tomträttsbok och vattenfallsrättsbok som ock omförmälda från domhafvandena öfverlämnade utdrag;

N:o 9. *Ang. inkorporering af S:t Ilians och Lundby socknar.*

att de förmynderskap, i afseende å hvilka vårdnaden före öfverflyttningen blifvit, på grund däraf att fastigheterna inom det öfverflyttade området i judiciellt hänseende tillhört ofvannämnda tingslag, af dess häradsrätt öfvertagen eller utöfvad, jämväl därefter skola förblifva under samma domstols inseende, till dess häradsrätten i anledning af föreskriften i 1 § af lagen den 18 april 1884 angående tillsyn å förmyndares förvaltning af omyndigs egendom annorlunda förordnat;

att domsrättens öfverflyttning ej heller skall medföra någon förändring i häradsrätternas behörighet att fortfarande handlägga och afsluta sådana mål och ärenden, som före öfverflyttningen blifvit hos häradsrätten i laga ordning anhängiggjorda samt icke tillhöra lagfarts-, intecknings- eller tomträttsprotokollet;

att Vårt nådiga beslut angående den judiciella öfverflyttningen skall intagas såväl i häradsrättens som i rådhusrättens lagfarts-, intecknings-, tomträtts- och förmynderskapsprotokoll; samt

att staden Västerås skall vara skyldig utgifva ersättning för kostnaden för meddelande af ofvanberörda utdrag af protokoll och böcker med belopp, som, i händelse öfverenskommelse därom mellan vederbörande ej kan träffas, af Oss bestämmes.

Slutligen hafva Vi funnit godt anbefalla de sakkunniga för fortsatt beredning af frågor angående reglering af prästerskapets löneförmåner att i samband med uppgörande af förslag till ny lönereglering för prästerskapet i Västerås och S:t Ilians församlingars pastorat inkomma med de förslag rörande de ecklesiastika förhållandena i Lundby pastorat, som må föranledas af Vårt beslut i nu föreliggande ärende.

Detta hvarom Vi nu aflåta underrättelse till kammarkollegiet samt till Svea hofrätt för egen kännedom samt för domhafvandens och rådhusrättens förständigande, varder Eder till kännedom och underdånig efterrättelse samt för öfriga vederbörandes förständigande härigenom meddelat. Stockholms slott den 21 december 1917.

GUSTAF.

Eliel Löfgren.

angående införlifvande med Västerås stad af Lundby socken.

Rätt afskrifvet, betygas. Västerås slott i landskansliet den 11 januari 1918,

Ex officio:

Georg Enhörning.

N:o 10.

Folkskolestyrelsens utlåtande ang. ökadt antal ledamöter i Folkskolestyrelsen.

Utdrag ur protokoll vid Folkskolestyrelsens i Västerås sammanträde den 3 januari 1918.

— —

§ 10.

Hade Stadsfullmäktige till Folkskolestyrelsen i och för yttrande remitterat ett af Magistraten till Stadsfullmäktige med anledning af S:t Ilians och Lundby församlingars inkorporering med Västerås stad ingifvet förslag om utökning af antalet ledamöter i Folkskolestyrelsen. Enligt § 4 i lag den 25 juni 1909 angående folkskoleväsendet i vissa städer skall ifrågavarande styrelse bestå af ett jämnt antal ledamöter, minst 8, högst 20, utsedda till hälften af Stadsfullmäktige och till hälften af kyrkostämmorna, och hade Magistraten föreslagit att Västerås folkskolestyrelse, som för närvarande utgöres af 12 valda ledamöter, tillsvidare ökades med 4, så att tillfälle kunde beredas kyrkostämmorna i S:t Ilians och Lundby församlingar att utse hvardera en ledamot.

Folkskolestyrelsen, som ej hade något emot förslaget att erinra, beslöt att tillstyrka detsamma samt därjämte föreslå, att de bestämmelser, som gälla beträffande tiden för ledamotskap vid lagens första ikraftträdande inom en stadskommun, måtte vinna tillämpning med afseende på de genom inkorporeringen tillkomna ledamöterna.

— —

Västerås som ofvan.

Em. Granér.

Justeradt:
Fredr. Fåhræus.
Axel Enblom. Carl Idar.

Rätt ur det justerade protokollet betygar i tjänsten
Em. Granér.

N:o 10.
Ang. ökadt antal ledamöter i Folkskolestyrelsen.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Magistraten har härmed ansett sig böra till Stadsfullmäktiges kännedom meddela att enligt de af Kungl. Maj:t angående S:t Ilians och Lundby socknars införlifvande med Västerås stad den 21 december 1917 utfärdade nådiga bref, hvaraf Magistraten haft tillfälle erhålla, dock icke till riktigheten bestyrkta afskrifter, åtgärder snarast blifva erforderliga

1:o) för bestämmande jämlikt 4 § Lag den 25 juni 1909 angående folkskoleväsendet i vissa städer af antalet ledamöter i folkskolestyrelsen, sedan S:t Ilians och Lundby socknar införlifvats med staden;

2:o) för att inom de tätare bebyggda områdena uti de till staden anslutna socknarna erhålla i hufvudsak samma bestämmelser, som gälla för stadens icke planlagda område beträffande föreskrifter angående bebyggande, hälsovård och brandsäkerhet med mera;

3:o) för den större stadens indelning i valkretsar för val af Stadsfullmäktige;

4:o) för ordnande af underhållet såväl sommar- som vintertid af de allmänna vägarne inom socknarne;

5:o) för erhållande af utgifts- och inkomststat för år 1918 jämväl omfattande de med staden införlifvade socknarne;

6:o) för träffande af öfverenskommelse angående de ersättningar, som skola utgå till vederbörande domhafvande för meddelande af utdrag af Norrbo häradsrätts samt Tuhundra, Siende och Ytter Tjurbo härads tingslags häradsrätts inteckningsprotokoll för åren 1908—1917 äfvensom af sagda häradsrätts lagfarts-, intecknings-, tomträtts- och vattenfallsrättsböcker i allt hvad angår fastigheter inom de öfverflyttade områdena samt förmynderskapsprotokoll med mera.

Beträffande punkt 1:o) anser Magistraten att lämpligast vore att folkskolestyrelsen, som skall bestå af jämnt antal ledamöter, minst 8 och högst 20, utsedda till hälften af Stadsfullmäktige och till hälften af kyrkostämmorna, tills vidare ökas med 4 ledamöter så att tillfälle kan beredas för kyrkostämmorna i S:t Ilians och Lundby socknar att utse hvardera en ledamot.

Vidkommande under punkt 2:o)—6:o) omförmälta ärenden skall Magistraten söka vidtaga åtgärder för att förslag härutinnan kan inkomma till Stadsfullmäktiges ordinarie sammanträde under månaden.

Västerås Rådhus den 2 januari 1918.

På Magistratens vägnar:

JOHN KARLSSON.

Västerås 1918, Westm. Alleh:s Bokt.

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

1918. Den 31 Januari. II.

N:o 11.

Magistratens skrifvelse med förslag ang. tilläggsbudget för år 1918.

Till Stadsfullmäktige i Västerås

Jämlikt Kungl. Maj:ts nådiga bref den 21 december 1917, angående införlifvande med Västerås stad af Lundby och S:t Ilians socknar i kommunalt, administrativt, judiciellt och ecklesiastikt hänseende, åligger det Magistraten att efter de specialförslag, som vederbörande förvaltningsstyrelser under år 1917 upprättat och hvaraf afskrifter härhos bifogas, för år 1918 upprätta utgifts- och inkomststat för den utvidgade staden.

Utom de i specialförslagen upptagna utgifter har Magistraten beräknat en del utgifter, hvarom här nedan vidare förmäles.

Enligt kungabrefven åligger det domhafvandena i Västmanlands södra domsaga för Lundby socken och S:t Ilians sockens västra del samt i Västmanlands norra domsaga för S:t Ilians sockens östra del att så snart ske kan, dock senast den 1 juli 1918, tillställa rådhusrätten *dels* utdrag af vederbörande häradsrätters inteckningsprotokoll för åren 1908—1917 och af dess tomträttsprotokoll äfvensom lagfarts-, intecknings-, tomträtts- och vattenfallsrättsböcker i allt hvad angår fastigheter inom de öfverflyttade områdena, *dels ock* uppgifter å de enligt vederbörandes anmälan å samma fastigheter mantalsskrifne aflidne personer, efter hvilka bouppteckning icke till vederbörande häradsrätt inkommit eller, därest så beskaffadt bouppteckningsärende eller fastigheterna rörande intecknings-, tomträtts- eller vattenfallsärende icke skulle förekomma, anmälan därom.

För detta arbete skall enligt kungabrefven staden utgifva ersättning till domhafvandena med belopp, som, i händelse öfverenskommelse ej kan träffas, skall af Kungl. Maj:t bestämmas.

Författningsenligt är Rådstufvu-Rätten skyldig att föra hvarje fastighet inom de införlifvade områdena på särskildt upplägg i stadens fastighetsbok, men då i nyssnämnda utdrag af häradsrätternas fastighetsböcker, som domhafvandena äro skyldiga aflämna, alla under ett hemman hörande fastighetsdelar äro införda å samma upplägg, har Rådstufvu-Rätten alltså vid den tid eller senast den 1 juli 1918, då samma utdrag kommer Rådstufvu-Rätten tillhanda, icke några fastighetsböcker för vare sig Lundby socken eller de till olika häradsrätterna hörande delar af S:t Ilians socken i det skick, att däri genast kan införas möjligen blifvande ansökningar om lagfart och inteckningar.

Innan sådan öfverföring kan ske, hvilket är omöjligt före det utdragen från domhafvandena inkommit, och sedan utdragen till Rådstufvu-Rätten inkommit tar afsevärd tid, skulle Rådstufvu-Rätten blifva nödgad att föra fastigheterna på särskilda lösa blad, därvid Rådstufvu-Rätten vid de allra flesta tillfällen behöfde tillgång till häradsrätternas arkivhandlingar.

N:o 11. Ang. tilläggsbudget för år 1918.

Äfven om Rådstufvu-Rätten af Domhafvandena beredes tillgång till sådana arkivhandlingar, hvilket Rätten är förvissad går för sig, blir detta till afsevärdt besvär för såväl Rådstufvu-Rätten som domhafvandena.

Domhafvandena hafva naturligtvis också lättare än någon annan, att från häradsrätternas fastighets- och inteckningsböcker upplägga hvarje fastighet å särskildt upplägg och därå införa vederbörliga anteckningar angående lagfarter och inteckningar.

På gifven anledning hafva därför vederbörande domhafvandena, häradshöfdingen Uggla för Tuhundra härad och häradshöfdingen Nordenström för Norrbo härad, förklarat sig villiga att mot skälig ersättning utföra dessa öfverföringar i enlighet med det för Rådstufvu-Rätten fastställda formulär med uppläggens ordnande enligt jordregistret samt att i de sålunda upplagda fastighetsböckerna införa vederbörliga anteckningar angående lagfarter och inteckningar med mera, grundade på häradsrätternas fastighetsböcker samt lagfarts- och inteckningsprotokoll för tiden från 1876 års början och att till dessa fastighetsböcker upprätta fullständiga register.

Härjämte hafva de utlofvat, att till dess dessa böcker blifvit fullständigt aflämnade *dels* kostnadsfritt tillhandahålla de äganderättsbevis, som erfordras för beviljande af lagfarter och inteckningar, *dels ock* inom åtta dagar efter erhållen kännedom därom att Rådstufvu-Rätten meddelat lagfart eller inteckning uti någon fastighet inom det öfverflyttade området tillhandahålla Rådstufvu-Rätten det upplägg, å hvilket fastigheten finnes upptagen, färdigt till inskrifning af den beviljade åtgärden, därest de i god tid förut erhållit blanketter till uppläggningen.

Vidare hafva de förklarat sig villiga att upprätta och aflämna förteckningar öfver omyndig förklarade och i konkurstillstånd försatta personer inom socknarne.

Genom dessa erbjudanden från häradshöfdingarne blifva personer, som söka lagfart eller inteckningar inom de införlifvade områdena, befriade från extra eljest ofrånkomliga utgifter, och möjlighet beredes Rådstufvu-Rätten att betjäna samma personer på lika kort tid som öfriga fastighetsägare inom staden, hvilket eljest vore omöjligt.

För bestridande af ersättning för dessa arbeten, häruti inneslutet kostnaderna för blanketter med mera, anhåller Magistraten om ett anslag af Kr. 4,000: — att utbetalas, då Magistraten anmäler att Rådstufvu-Rätten af domhafvandena fått mottaga samtliga fastighetsböcker, utdrag och uppgifter.

Gifvet är att sedan vederbörande häradsskrifvare blifvit befriade från göromålen med förberedande arbeten för taxeringen samt från debiteringen af kronoutskylder och mantalsskrifningar med mera inom de förra socknarna och dessa arbeten öfverflyttats till kronouppbördskontoret, göromålen därstädes komma att i väsentlig mån ökas.

För ytterligare skrifbiträde å kronouppbördskontoret anhåller Magistraten, på framställning jämväl af kronokassören, om ett anslag af .... Kr. 1,000: — att i mån af behof på anordning af Magistraten utbetalas.

Fattigvården i Lundby socken har till och med år 1917 varit indelad på rotar och för den gemensamma fattigvården har inom socknen för år 1918 föreslagits en uttaxering af allenast 450 kronor.

N:o 11.
Ang. tilläggsbudget för år 1918.

Sedan med socknens införlifvande med Västerås roteindelningen upphört, är nyssnämnda belopp otillräckligt och Magistraten beräknar för fattigvården inom Lundby sockens förra område såsom nödigt ett anslag av ...... Kr. 6,000: —

För ränta och amortering af byggnadskostnaderna å Tuhundra, Siende och Ytter Tjurbo härads tingshus belöper, enligt hvad häradshöfdingen Uggla meddelat, på de införlifvade områdena förslagsvis .... Kr. 500: —

Enär efter det Stadsfullmäktige den 21 december 1917 för innevarande år antagit utgifts- och inkomststat för staden, stadens kyrkostämma den 30 december 1917 beslutat en uttaxering, som ej i staten influtit af ...... Kr. 9,525: — har Magistraten ansett att samma belopp nu bör i den nya staten upptagas.

Det under år 1917 till utgörande af bevillning inom stadskommunen enligt pröfningsnämndens beslut upptaxerade inkomstbeloppet utgör sammanlagdt 36,839,280 kronor. Häri ingår ej mindre än 4,455,590 kronor, den höjning som pröfningsnämnden beslutat i Aktiebolaget Svenska Metallverkens taxering, öfver hvilken höjning bolaget i högre rätt anfört besvär. Inför ovissheten, huruvida denna pröfningsnämndens åtgärd kan komma att fastställas, hafva Stadsfullmäktige ej medräknat samma förhöjning utan beräknat uttaxeringen å en inkomstsumma af .... Kr. 32,383,690: — samt beslutat en uttaxering af 6,75 % å inkomsten, hvarigenom det uttaxerade beloppet skulle uppgå till .... Kr. 2,185,899: 07

I detta belopp ingår dock för kyrkliga ändamål enligt kyrkostämmans beslut den 29 oktober 1917 .... Kr. 65,261: 66
och den 30 december samma år .... » 9,525: —
eller sammanlagdt .... Kr. 74,786: 66
i följd hvaraf uttaxeringen för kommunala ändamål och folkskoleväsendet utgör .... Kr. 2,111,112: 41
eller 6,52 % af inkomstsumman inom staden.

Motsvarande upptaxerade belopp inom socknarna utgöra:

I *S:t Ilians* socken .... Kr. 775,194: —
i *Lundby* socken .... » 334,560: —

En uttaxering af 6,52 % å inom socknarne upptaxerade belopp kommer att tillföra staden ett belopp af 72,355 kronor 96 öre.

Magistraten erinrar slutligen att enligt den af Stadsfullmäktige för staden antagna stat för år 1918 beräknats ett förslagsanslag af ej mindre än 75,222 kronor 48 öre för oförutsedda behof.

Med ledning af de inkomna specialförslagen samt med iakttagande af hvad Magistraten härförut anfört har Magistraten med biträde af stadens ombudsman juris kandidaten Theofil Öberg upprättat följande

N:o 11.
Ang. tilläggsbudget för år 1918.

Förslag

till komplettering af *Västerås stads utgifts- och inkomststat för år 1918* i anledning af S:t Ilians och Lundby socknars inkorporering med Västerås stad samt Västerås kyrkostämmas beslut den 30 December 1917 om vissa lönetillägg.

Utgifter:

A. Finanser.

1. Lån.

S:t Ilians socken:				
ränta och amortering å lån för fattiggården	800: —			
„ „ „ å lån för folkskolan	1,300: —	2,100: —		
Lundby socken:				
ränta och amortering å lån för folkskolan		5,059: —	7,159: —	

2. Skatter och andra liknande afgifter.

Afkortningar:				
för S:t Ilians socken		500: —		
„ Lundby socken		500: —	1,000: —	8,159: —

B. Administration.

1. Magistraten och Rådstufvurätten.

f. Fjärdingsmannen och polisen i S:t Ilians socken såsom extra utmätningsman		1,320: —		
f. Fjärdingsmannen i Lundby socken såsom extra utmätningsman		400: —		
Till häradshöfdingarna för uppgifter och utdrag		4,000: —		
Anslag för ökade göromål å kronouppbördskontoret		1,000: —	6,720: —	

2. Poliskåren.

Lundby sockens anslag till ridande polis			50: —	6,770: —

D. Hälso- och sjukvård.

1. Allmänna hälsovården.

Ersättning till barnmorska i Lundby socken à 12 kronor för hvarje förlossning för mindre bemedlade			500: —	
D:o i S:t Ilians socken à 10 kr.			500: —	1,000: —
			Transport	15,929: —

N:o 11. *Ang. tilläggsbudget för år 1918.*

		Transport	15,929: —

F. Undervisningsväsende.

1. Folkskoleväsendet.

Utgifter enligt kyrkostämmans i S:t Ilian beslut den 26 okt. 1917	25,455: —		
med afdrag af arvode åt räkenskapsföraren	100: —	25,355: —	
Utgifter enligt kyrkostämmans i Lundby beslut den 28 okt. 1917	29,193: —		
med afdrag af kassörens arvode	200: —		
	28,993: —		
och tillägg af pension åt skollärareänkan fru Lovisa Falk	30: —		
Telefon i kyrkskolan	120: —	29,143: —	54,498: —

K. Fattigvård.

S:t Ilians socken:			
Kontant anslag	9,000: —		
Ved	700: —		
Tvätt, lyse m. m.	200: —		
Elektrisk installation i fattiggården	500: —		
Nya golf i två kök och trappa	250: —		
Arvode till vaktmästaren	50: —		
Ränta och amortering	800: —		
Oförutsedda behof	1,500: —	13,000: —	
Lundby socken:			
Kostnader, förslagsvis		6,000: —	19,000: —

M. Kyrkliga ändamål.

Provisoriska lönetillägg och krigstidshjälp enligt kyrkostämmans i Västerås beslut den 30 Dec. 1917			9,525: —

N. Sociala andamål.

2. Diverse behof.

Lundby pensionsnämnd:			
Arvode till ordföranden	125: —		
D:o för 1917	50: —		
Pensionsnämndens ledamöter	25: —	200: —	
Debiterade, men ej influtna pensionsafgifter		500: —	
Bidrag till pensionstillägg och understöd		500: —	
Västerås sjukkassors fortsättningskassa		200: —	
	Transport	1,400: —	98,952: —

N:o 11. *Ang. tilläggs-budget för år 1918.*

Lifsmedelsnämnden: Transport		1,400: —	98,952: —
Arvoden och kostnader i Lundby år 1917	400: —		
Ökade kostnader för Västerås lifsmedelsnämnd år 1918	700: —	1,100: —	
Af kommunalstämmorna beviljade anslag till lindring i de mindre bemedlades lefnadsvillkor:			
Lundby		500: —	
S:t Ilian		3,000: —	6,000: —

O. Diverse särskilda ändamål.

2. Diverse behof.

För hämtning af postväska, hyra för postfack och utdelning af post vid Lundby kyrka	72: —	
Arvode till ombud vid mantalsskrifningen i Lundby	25: —	
Traktamentsersättning till taxeringsnämndens ledamöter	200: —	
Ränta och amortering å Tuhundra härads tingshus för Lundby och S:t Ilian förslagsvis	500: —	797: —
Kronor		105,759: —
Afgår under C 11 Jordar och andra fastigheter:		
Afgäld till S:t Ilians kommun för Klockartorps och Talltorps öfverflyttande till staden		165: —
S:a kronor		105,584: —

Inkomster:

A. Finanser.

1. Lån.

Räntor och amorteringar:			
af folkskolestyrelsen	6,359: —		
„ fattigvårdsstyrelsen	800: —	7,159: —	

2. Skatter och andra liknande afgifter.

Utskylder: 6.52 % å upptaxerade inkomstbelopp:			
S:t Ilian kr. 775,194: —	50,542: 65		
Lundby kr. 334,560: —	21,813: 31	72,355: 96	79,514: 96

F. Undervisningsväsende.

1. Folkskoleväsendet.

S:t Ilian:			
Statsbidrag	5,680: —		
D:o tillf. löneförbättring	2,700: —		
D:o för skolbiblioteket	50: —		
Återbetalda pensionsafgifter	125: —		
Räntor	50: —	8,605: —	
Transport		8,605: —	79,514: 96

N:o 11. *Ang. tilläggsbudget för år 1918.*

Transport		8,605: —	79,514: 96
Lundby:			
Statsbidrag till lärarelöner	6,150: —		
D:o till slöjd	121: 50		
Bidrag af hushållningssällskapet till slöjd	45: —	6,316: 50	14,921: 50

P. Diverse inkomster.

Hundskattemedel à 15 kronor i Lundby och S:t Ilian	600: —	
Skogsaccis i S:t Ilian	508: 99	
Ränta å Lundby sockens magasinsfond, kr. 2,110: —	90: —	1,198: 99
Brist att täckas af förslagsanslaget		9,948: 55
	S:a kronor	105,584: —

Och får Magistraten härhos underställa samma förslag Stadsfullmäktiges pröfning.

Västerås Rådhus den 24 januari 1918.

På Magistratens vägnar:

JOHN KARLSSON.

Till Magistraten i Västerås.

Till bestridande af de ökade kostnader för skrifbiträde å kronouppbördskontoret, som blir en följd af Lundby och S:t Ilians socknars inkorporering med Västerås stad, får jag vördsamt anhålla, att Magistraten ville föreslå ett lämpligt belopp, förslagsvis 1,000 kronor, att i mån af behof på Magistratens anordning utbetalas.

Västerås kronouppbördskontor den 12 januari 1918.

Axel Eklundh.

Utdrag af protokoll, fördt vid årets andra ordinarie kommunalstämma i S:t Ilians socken den 27 oktober 1917.

Anmärkning mot den framlagda röstlängden gjordes ej. Att justera dagens protokoll utsågos herrar K. J. Mällbin och Gust. Adolf Andersson.

— —

§ 8.

Kommunalnämndens förslag till utgifts- och inkomststat för nästa år genomgicks punkt för punkt, och antogs oförändradt som det af nämnden uppsatts, förutom att kommunalnämndens skrifvararvode höjdes från 400 kronor till 700 kronor.

N:o 11.

Ang. tilläggs-budget för år 1918.

Utgifter:

Kontant till fattigvården	9,000: —
Ved	700: —
Tvätt och lyse m. m.	200: —
Ränta och amortering af lån	800: —
Elektrisk installation i fattiggården	500: —
Nya golf i två kök och trappa	250: —
Oförutsedda behof	1,500: —
Till nödens lindrande	3,000: —
Fjärdingsmannens lön	300: —
Polisens lön	1,020: —
Vaccination	50: —
Vaktmästaren	50: —
Kommunalnämnden:	
skrifarvode	700: —
för pensionsuppbörden	100: —
Barnmorskans arvode	500: —
Lifsmedelsnämndens arvode	270: —
Annonser	100: —
Afskrifna kommunalutskylder	300: —
Pensionstillägg	700: —
Sjukkassors fortsättningskassa	182: —
Kommunalutskylder som ej inkomma	565: 60
Summa kronor	20,785: 60

Inkomster:

Behållning från 1916	1,307: 15
Skogsaccis	508: 99
Hyror för fattiggården	310: —
Klockartorp	70: —
Hundskatt	150: —
Polis, lön	510: —
Ränta å upp- och afskrifning	100: —
Att uttaxeras	17,829: 46
Summa kronor	20,785: 60

Som ofvan.

C. J. Frändberg.

Justeradt:

Gustaf Adolf Andersson. K. Mällbin.

Rätt afskrifvet betygar: *C. J. Frändberg.*

Afskrift.

N:o 11.
Ang. tilläggsbudget för år 1918.

Protokoll hållet vid Lundby sockens kommunalnämnds ordinarie sammanträde vid Ösby den 18 oktober 1917.

Närvarande: Herrar K. V. Ramström i Västra förstaden, J. O. Linderborg, Kanik-Lundby, Arvid Engström, Bärby samt undertecknad Ordförande.

§ 1.

Uppgjordes följande förslag till utgifts- och inkomststat för kommunen för nästkommande år 1918.

Utgifter:

A) Fattigvårdens behof:		
Frida Pantzar	50: —	
Till decinfektion	200: —	
Oförutsedda behof	200: —	450: —
B) Till kommunens öfriga behof och utgifter:		
Arvode till ordföranden	500: —	
Till barnmorskorna 12 kr. hvarje förlossning	500: —	
Till fjärdingsmans lön	400: —	
Anslag till ridande polisen	50: —	
För postväskans hämtning	50: —	
Hyra för postfack i Västerås	12: —	
För utdelning af sockenposten	10: —	
Pension till fru Falk	30: —	
Lösen för mantalslängden	25: —	
Tingshushyra	450: —	
För kommunens telefonafgift	90: —	
För indragning af telefon till läraren Odd Thyrén vid skolan, omkring	30: —	
För oinflutna pensionsafgifter	250: —	
Till pensionsnämndens ordförande	125: —	
Extra anslag till pensionsnämndens ordförande för år 1917	50: —	
Till pensionsnämndens ledamöter	25: —	
Uppbördsarvode för upptagande af pensionsafgifter	100: —	
Till lifsmedelsnämnden för tiden till $^1/_9$ 1917	400: —	
Till d:o för tiden från den $^1/_9$ 1917 till $^1/_9$ 1918	400: —	
Till skrifmaterial för lifsmedelsnämnden	50: —	
Till taxeringsnämndens ledamöter 5 kr. pr dag	75: —	
Till ombuden vid mantalsskrifningen för året	25: —	
Lösen för pensionslängden	15: —	
Dyrtidsanslag för år 1918	500: —	
Oförutsedda behof	500: —	
Beräknad brist	500: —	5,162: —
Tillsammans utgörande kronor		5,612: —

N:o 11.
Ang. tilläggsbudget för år 1918.

Inkomster:

Räntor		90: —
Hundskattemedel		200: —
	Summa kronor	290: —
Brist att uttaxeras		5,322: —
		5,612: —

Rätt afskrifvet intygar

Ex officio:

Theofil Öberg.

Afskrift.

Protokoll, hållet vid ordinarie kyrkostämma med S:t Ilians församling den 26 oktober 1917.

§ 1.

I enlighet med skolrådets hemställan beviljade kyrkostämman för 1918 följande anslag:

a) till »de blindas förenings» biblioteksverksamhet 10 kronor;

b) till Västmanlands läns pedagogiska bibliotek 20 kronor;

c) till upprättande och underhåll af skolbibliotek ett förhöjdt anslag af 100 kronor;

d) till småskollärarinnan fru Almgren 300 kronor såsom ersättning för bostad och vedbrand;

e) till vikariatarvoden för tjänstlediga lärare eller obesatta platser inom skolor 750 kronor;

f) en höjning af anslaget för kol, koks och annat bränsle till förslagsvis 4,000 kronor och såsom anslag för belysning 200 kronor;

g) till vedhuggning 400 kronor;

h) till städning och skurning 800 kronor;

i) till skolmateriell och inventarier, hvaribland för inköp af en ny orgel till skolorna vid Jakobsberg, 400 kronor;

j) till en ny kamin eller annan värmeanordning i stora skolsalen vid Rosenlund 500 kronor;

k) till annonskostnader 100 kronor i stället för först beviljade 75 kronor;

l) för betäckande af kostnaderna för de reparationer, som under sommaren utförts vid Jakobsbergs skolhus, 2,000 kronor;

m) till hyra för slöjdlokal vid Jakobsberg 150 kronor; samt

n) till en eventuell skolkökskurs vid Jakobsberg under nästkommande sommar 150 kronor.

N:o 11.
Ang. tilläggsbudget för år 1918.

§ 2.

Med iakttagande af de sålunda beviljade anslagen antogs nu följande utgifts- och inkomststat för församlingens skolväsen under nästa år:

Utgifter:

Lön åt folkskollärare Wallander	1,400: —
Särskildt statsanslag åt d:o	600: —
Lön åt folkskollärarinnan Matthison	900: —
Särskildt statsanslag åt d:o	400: —
Lön åt folkskollärarinnan Persson	1,200: —
Särskildt statsanslag åt d:o	400: —
Lön åt e. o. folkskollärarinnan Råström	900: —
Särskildt statsanslag åt d:o	400: —
Lön åt småskollärarinnan Almgren	780: —
Särskildt statsanslag åt d:o	400: —
Lön åt 2 småskollärarinnor à 660: —	1,320: —
Särskilda statsanslag åt d:o	500: —
Bostads- och bränsleersättning åt lärarinnan Råström	500: —
D:o d:o åt lärarinnan Almgren	300: —
Särskild vedersättning åt lärarinnan Matthison	50: —
Slöjdlärarelön åt läraren Wallander	125: —
D:o åt tre lärarinnor à kr. 100: —	300: —
Dyrtidstillägg à 200 kronor åt lärarepersonalen	1,400: —
Vikarieanslag	750: —
För bränsle	4,000: —
För ljus	200: —
Vedhuggning	400: —
Städning och skurning	800: —
Skolmateriell och inventarier	400: —
Annonskostnader	100: —
Ränta och amortering å lån	1,300: —
Pensionsafgifter	400: —
Reparationsanslag	3,000: —
För skolbiblioteket	100: —
Till pedagogiska biblioteket	20: —
Till de blindas förening	10: —
Hyra för slöjdlokal	150: —
Arvode åt räkenskapsföraren	100: —
Barnavårdsnämndens behof	200: —
För skolkökskurser	150: —
En kamin vid Rosenlund	500: —
Andra och oförutsedda behof	1,000: —
Summa kronor	25,455: —

N:o 11.

Ang. tilläggsbudget för år 1918.

Inkomster:

Statsanslag	5,680: —
Särskilda d:o enligt sista riksdagsbeslut	2,700: —
Statsanslag för skolbiblioteket	50: —
Återbetalade pensionsafgifter	125: —
Inkomst af Västerås för Klockartorp och Talltorp	70: —
Räntor	50: —
Personliga afgifter, 50 öre för man, 25 öre för kvinna	300: —
Att uttaxeras	16,480: —
Summa kronor	25,455: —

§ 3.

Att justera detta protokoll utsågos herrar Frändberg och Skogman.

Som ofvan.

In fidem:

Fredr. Fåhræus.

Justeradt:

G. Skogman. C. J. Frändberg.

Rätt afskrifvet intygar:

Ex officio:

Theofil Öberg.

Afskrift.

Protokoll, fördt vid lagstadgade sammanträdet med Lundby skolråd och lärarepersonal samt vid beslutande sammanträde med kyrko- och skolrådet den 28 oktober 1917.

§ 18.

Med ledning af föregående års stat samt nu fattade beslut uppgjordes följande förslag till utgifts- och inkomststat för år 1918:

N:o 11.
Ang. tilläggsbudget för år 1918.

B. För skolan.

Brist från föregående år	4,000: —
Anskaffning och underhåll af hus och inventarier	2,500: —
Undervisningsmateriel	600: —
Andra förbrukningspersedlar	25: —
Bränsle, lyse och elektrisk kraft	3,500: —
Löner:	
1 lärare à 1,700: —	
1 d:o à 1,850: —	3,550: —
1 lärarinna	1,500: —
3 småskollärarinnor à 1,070: —	3,210: —
Vaktmästare, vedhuggning	1,700: —
Läspenningar och belöningar	60: —
2 fortsättningsskolor	300: —
3 kvinnl. slöjdafdelningar	270: —
Pensionsafgifter	249: —
Kommunal tilläggspension åt S:holm	200: —
Slöjdmateriel	70: —
Läroböcker åt fattiga barn	50: —
Plantering af tomterna	200: —
Brandstod	150: —
Räntor och amorteringar	5,059: —
Kassörens arvode	200: —
Öfriga behof	300: —
Öförutsedda utgifter	1,500: —
Summa kronor	29,193: —

Statsbidrag till lärarelöner	6,150: —
D:o till tre slöjdafdelningar	121: 50
Bidrag af Hushållningssällskapet till slöjd	45: —
Att fylla genom debitering samt personliga afgifter	22,876: 50
Summa kronor	29,193: —

Fastställd af kyrkostämman den 28 okt. 1917.

Rätt afskrifvet betygar:

Ex officio:
Theofil Öberg.

N:o 11. *Ang. tilläggsbudget för år 1918.*

Enligt kyrkostämmobeslut den 30 dec. 1917 skall följande *tillägg* göras till 1918 års utgiftsstat för kyrkan:

Aflöningar och pensioner.

Kyrkoherden:	lönetillägg	400: —	
	krigstidshjälp	500: —	900: —
Komministern:	lönetillägg	500: —	
	krigstidshjälp	500: —	1,000: —
Domkyrkosysslomannen:	lönetillägg	150: —	
	krigstidshjälp	500: —	650: —
Pastoratsadjunkten:	lönetillägg	450: —	
	krigstidshjälp	500: —	950: —
Pastorsadjunkten:	lönetillägg	450: —	
	krigstidshjälp	450: —	900: —
Domkyrkoorganisten:	lönetillägg	300: —	
	krigstidshjälp	500: —	800: —
Domkyrkoklockaren:	lönetillägg	200: —	
	krigstidshjälp	500: —	700: —
Kyrkovaktmästaren:	lönetillägg	250: —	
	krigstidshjälp	500: —	750: —
Extra kyrkovaktmästaren: arvodestillägg			160: —
Ringarne: ökadt arvode à kr. 75: —			900: —
ökning för begrafningsringning för obemedlade			75: —
dyrtidstillägg som förut			300: —
Dödgräfvaren: arvodestillägg			200: —
Änkefru Bolander, pensionstillägg			60: —
„ Bedinger, „			80: —

Pastorsexpeditionen.

Kyrkoskrifvaren: lönetillägg		400: —	
krigstidshjälp		500: —	900: —

Kyrkans egentliga behof.

Eldaren, lönetillägg	200: —
Summa kronor	9,525: —

Västerås i januari 1918.

Fredr. Fåhræus.

Västerås 1918, Westm. Alleh:s Boktr.

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

1918. **Den 28 Februari.** **III.**

N:o 12.

Drätselkammarens och Beredningsutskottets utlåtanden ang. inrättande af en planteringsnämnd.

Till Stadsfullmäktige i Västerås

Genom beslut den 25 januari förlidet år hafva Stadsfullmäktige för utredning och yttrande remitterat en av Herr Pers väckt motion med förslag angående inrättande af en kommunal planteringsnämnd med viss närmare angifven befogenhet, och får Beredningsutskottet nu efter tagen del af handlingarne i ärendet, däribland Drätselkammarens öfver motionen afgifna yttrande, för sin del instämma i Drätselkammarens förslag, att motionen för närvarande icke måtte föranleda annan åtgärd än att Stadsfullmäktige besluta utse två ledamöter i Trädplanteringssällskapets styrelse och en revisor af sällskapets förvaltning, och får Beredningsutskottet föreslå till ledamöter i styrelsen Veterinären Martin Jonsson och Ingeniören Harald Håkanson och till revisor Folkskolläraren I. Fröier.

Herr Frans Johansson har utan att framställa särskildt yrkande låtit anteckna till protokollet att han ansett att behandlingen av motionen icke varit riktig, ity att densamma mera behandlats som en personfråga och icke, som riktigt vore, uteslutande som en organisationsfråga, hvars lösning icke behöft undanskjutas till en avlägsen framtid, i all synnerhet som någon ändring i den direkta tillsynen öfver stadens parker och planteringar genom Trädgårdsdirektören C. A. Forsberg icke är och aldrig varit ifrågasatt.

Västerås den 26 januari 1918.

På Beredningsutskottets vägnar:

J. S. EDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I motion af Redaktören Anders Pers, hvilken af Stadsfullmäktige den 25 januari 1917 remitterats för yttrande och utredning till Drätselkammaren och Beredningsutskottet, har föreslagits, att Stadsfullmäktige måtte tillsätta en planteringsnämnd med uppdrag att bevaka stadens yttre försköning och naturens vård och att i dessa afseenden gå stadens myndigheter tillhanda, innebärande förslaget tillika att Drätselkammaren med biträde af denna nämnd skulle öfvertaga de funktioner, som nu utöfvas af det s. k. trädplanteringssällskapet, samt att å nämnden skulle öfverflyttas det uppdrag, som åligger naturskyddskommittén.

N:o 12.

Ang. inrättande af en planteringsnämnd.

Innan Drätselkammaren fattat ståndpunkt i frågan har Drätselkammaren ansett sig böra höra trädplanteringssällskapet och har detta af skäl, som framgår af dess bilagda protokollsutdrag, afstyrkt bifall till motionen.

Emot de principiella skäl, som föranledt motionen, torde ingen invändning kunna göras. Det ligger i sakens natur, att de olika grenarne af den kommunala förvaltningen — däribland tillsynen öfver stadens parker och planteringar — böra utöfvas af kommunala organ, främst då det verkställande organet Drätselkammaren, och icke såsom fallet här är ifråga om stadens parker och planteringar af ett enskildt sällskap, äfven om detta på sätt och vis auktoriserats genom att staden beviljar anslag till dess verksamhet. Att bibehålla denna organisation längre än nödigt är, är således ett afsteg från en riktig princip, och har Drätselkammaren ingen invändning emot en omläggning i den riktning motionären afsett när tiden härför kan anses mogen.

Med hänsyn till det insiktsfulla arbete, som trädplanteringssällskapet uträttat, skulle det innebära ett erkännande af den tacksamhetsskuld staden härför häftar till detsamma, att så länge Trädgårdsdirektör C. A. Forsberg kan kvarstå såsom vårdare af stadens parker och planteringar låta det bero vid det gamla, hvilket gifvetvis icke utesluter ett godtagande af trädplanteringssällskapets erbjudande, som innebär att inrymma åt af staden valda ledamöter i sällskapets styrelse samt åt en på samma sätt vald revisor att utöfva kontroll öfver den verksamhet, som sällskapet bedrifver med af staden anslagna medel. För att ännu mer understryka denna kontrolls egenskap af att vara kommunal anser Drätselkammaren att dessa uppdrag icke såsom trädplanteringssällskapet föreslagit böra gifvas af Drätselkammaren utan direkt af Stadsfullmäktige.

En annan åtgärd att förorda vore att sällskapet med hänsyn till de allmänna intressen sällskapet är satt att bevaka ville årligen exempelvis 2 gånger utlysa allmänna sammanträden, till hvilka stadsinnevånarne inbjödes, och därunder planerna för verksamheten dryftades och allmänheten kunde få framlägga sina önskemål i ena eller andra riktningen i afseende å stadens parker och planteringar m. m.

Vid dessa nu angifna provisoriska åtgärder i motionens syfte anser Drätselkammaren en omläggning kan bero intill dess frågan härom blir aktuell vid Trädgårdsdirektör Forsbergs afgång ur trädplanteringssällskapets tjänst.

Under hänvisning till det nu anförda får Drätselkammaren för sin del alltså föreslå att motionen för närvarande icke måtte föranleda annan åtgärd än att Stadsfullmäktige i anledning af trädplanteringssällskapets erbjudande måtte besluta utse två ledamöter i sällskapets styrelse och en revisor af sällskapets förvaltning med uppdrag för Beredningsutskottet att föreslå lämpliga personer för dessa uppdrag.

Herrar Kättström och Råberg ha emot förestående hemställan låtit anteckna den afvikande mening, att de för sin del ansett motionen böra af Stadsfullmäktige bifallas.

Västerås den 17 januari 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Utdrag af protokoll, hållet vid Trädplanteringssällskapets i Västerås sammanträde den 8 november 1917.

N:o 12.
Ang. inrättande af en planteringsnämnd.

§ 2.

Uti motion i januari månad 1917 hade Redaktören Anders Pers föreslagit Stadsfullmäktige besluta att tillsätta en planteringsnämnd, som finge i uppdrag att bevaka stadens yttre försköning och naturens vård, att i dessa afseenden gå stadens myndigheter tillhanda, att genom sin Drätselkammare och med biträde af planteringsnämnden öfvertaga de funktioner, som nu utöfvades af trädplanteringssällskapet, att till planteringsnämnden öfverflytta de uppgifter, som nu ålåge naturskyddskommittén, samt att uppdraga åt Beredningsutskottet att efter Drätselkammarens hörande utarbeta de närmare bestämmelser, som vore behöfliga för att ordna denna sak.

Sedan Stadsfullmäktige den 25 januari 1917 remitterat denna motion bl. a. till Drätselkammaren för utredning och yttrande, hade Drätselkammaren i sin ordning för yttrande remitterat ärendet till trädplanteringssällskapets styrelse, I anledning häraf hade styrelsen uppdragit åt trädgårdsdirektören C. A. Forsberg att inkomma med viss utredning i ärendet.

Med ledning af denna nu inkomna utredning beslöt styrelsen avgifva följande yttrande:

År 1883 utfärdades ett upprop till Västerås stads invånare med inbjudan att, sedan i staden bildats ett sällskap under benämning »Västerås trädplanteringssällskap» och med syfte »att genom anläggning och vård af planteringar verka för förskönande af Västerås stad och dess närmaste omgifningar», inträda i detta sällskap. Samhället hade redan då planteringar, hvilka stode under olika myndigheters öfverinseende. Sällskapet hade för afsikt att ingå till dessa myndigheter med begäran att få i sin vård mottaga dessa anläggningar. Genom exemplet af sin verksamhet hoppades sällskapet väcka och uppmuntra mången att hvar och en på sitt enskilda område verkställa förskönigar, hvilka i ett eller annat afseende äfven skulle komma det hela till godo. Årsafgiften för ledamotskap i sällskapet bestämdes till 3 kronor.

Första året inträdde i sällskapet 60 ledamöter, hvilket antal så småningom uppgått till nuvarande 302.

Sällskapets första växthus uppfördes åren 1888 och 1889. Grundplåten till detsamma erhölls genom anordnandet af ett sällskapsspektakel å härvarande teater år 1887, hvilket inbringade omkring 900 kronor. I öfrigt bekostades växthuset ur sällskapets kassa. År 1902 uppfördes ytterligare ett växthus för besparade ledamotsafgifter. Båda växthusen äro väl bibehållna och kunna användas i sitt nuvarande skick ännu under många år.

Sällskapets tillgångar utgöras af:

Ofvanberörda två växthus	Kr.	9,000: —
100 stycken bänkfönster	»	800: —
Diverse inventarier	»	200: —
Diverse växter	»	1,600: —
Kontant behållning den $^{1}/_{1}$ 1917	»	2,058: 64
	Kronor	13,658: 64

N:o 12.

Ang. inrättande af en planteringsnämnd.

Hvarje ledamot erhåller årligen några krukväxter, uppdragna i sällskapets växthus.

Intresset för sällskapet bland dess ledamöter är synnerligen lifligt. Därtill bidrager gifvetvis växtutdelningen till ledamöterna, men äfven sällskapets syfte: stadens försköning. Enligt styrelsens förmenande har sällskapet, tack vare sin skicklige och nitiske trädgårdsdirektör, väl uppfyllt sitt ändamål. Få städer i landet torde hafva att uppvisa så vackra och välskötta planteringar som Västerås.

Enär herr Pers' motion, enligt styrelsens mening, icke innebär någon påtaglig fördel i den riktningen, som ligger Västerås inbyggare om hjärtat, nämligen stadens försköning i alla de afseenden, som tillhöra trädplanteringssällskapets uppgift, måste styrelsen för sin del afstyrka motionen.

Beträffande kostnadsfrågan, som äfven bör tilläggas en viss vikt, vill styrelsen framhålla, att ett bifall till motionen måste medföra en ej oväsentlig utgift för staden. För att öfvertaga och fortsätta sällskapets verksamhet måste staden antingen lösa sällskapets tillgångar eller ock anlägga nya växthus och anskaffa nya inventarier.

Skulle motionen, trots de af styrelsen framhållna synpunkterna, likväl vinna Stadsfullmäktiges beaktande, hemställer styrelsen, att därmed måtte få anstå, till dess sällskapets trädgårdsdirektör en gång afgår från sin befattning såsom vårdare af stadens planteringar.

Såsom en lämplig åtgärd till beredande af ökad kontroll öfver de medel staden anslår åt sällskapet vill styrelsen föreslå, att Drätselkammaren berättigas inom sig utse två ledamöter i sällskapets styrelse och en revisor för granskning af sällskapets förvaltning. Härigenom torde den olägenhet, motionen väl hufvudsakligen vill undanrödja, lämpligen blifva afhjälpt.

Som ofvan.

In fidem:

Georg Enhörning.

N:o 13.

Vatten- och Gasverksstyrelsens skrifvelse ang. tillämpning af taxorna för vatten och elektrisk ström inom de inkorporerade områdena.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Jämlikt beslut af Stadsfullmäktige har till Byggnadsföreningen Jakobsberg och Tomtägareföreningen Västra Förstaden elektrisk ström utlämnats till ett 15 % högre pris än som tillämpas inom staden, hvarjämte 5 st. fastighetsägare inom Jakobsberg hafva utfått vatten från stadens ledning till 40 öre kbm. mot i staden 20 öre. Äfvenså har för en gårdsbrunn, tillhörande fastigheten Jakobsberg 62 och ansluten till stadens nät, till staden utgått en årlig afgift af 100 kr., som erlagts af gårdsägaren. Men som berörda områden numera äro

införlifvade med staden, böra prisen för elektrisk ström och vatten utgå efter samma taxa som tillämpas för stadsinvånarna, äfvenså bör afgiften för berörda gårdsbrunn bortfalla. Emellertid medför detta för tekniska verken en minskning af de i budgeten för innevarande år beräknade inkomster med:

N:o 13. *Ang. tillämpning af taxorna för vatten och elektrisk ström inom de inkorporerade områdena.*

för elektrisk ström cirka	Kr.	900: —
för vatten, inkl. berörda brunn, c:a	»	300: —
eller sammanlagdt	Kr.	1,200: —

hvilket styrelsen ansett sig böra meddela Stadsfullmäktige.

Västerås den 7 februari 1918.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

CARL HENNING.

Gerh. Geston.

N:o 14.

Brandstyrelsens skrifvelse ang. val af vice brandchef.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Till den ledigförklarade befattningen som vice brandchef vid stadens brandverk hafva vid utgången ansökningstid såsom sökande anmält sig följande personer: Löjtnanten vid Kungl. Värmlands Regementes reserv, Gymnastikdirektören Olof Clarholm, Brandmästaren vid stadens brandverk K. F. Sandberg, Brandmästaren i Sandviken M. A. Ahlsén, Brandkonsulenten H. L. Thorné i Borås, Sergeanten O. R. af Uhr, Uppsala, Brandmästaren Konrad Söderberg i Eskilstuna, Brandsergeanten A. N. Svensson i Örebro, förre vice Brandbefälhafvaren för brandafdelningen i Strömsbro förstad vid Gefle Harald Sandberg samt vice Brandchefen Svarfvaren E. G. Engberg i Hedemora, af hvilka emellertid Brandsergeanten Svensson sedermera återtagit ansökningen.

Samtliga återstående sökande hafva meriter såsom brandmän.

Med hänsyn till önskemålet att få platsen besatt med en ung med förmansegenskaper utrustad person har Brandstyrelsen vid vägande af de sökandes meriter funnit sig böra förorda Löjtnant Clarholm till erhållande af befattningen. Utom väl vitsordad tjänstgöring som brandman, däraf som t. f. brandchef i Falun under en kortare tid, kan Löjtnant Clarholm åberopa sin gymnastikdirektörsexamen, hvilken merit väl icke af afgörande betydelse dock är af betydelse i betraktande af de gymnastiska öfningar, som böra ingå såsom ett ganska viktigt led i brandmanskapets utbildning.

Med öfverlämnande af samtliga ansökningshandlingar får Brandstyrelsen alltså hemställa, att Stadsfullmäktige ville under ett år, räknadt från tiden för till-

N:o 14. *Ang. val af vice brandchef.*

trädet af befattningen, bland de sökande utse Löjtnanten i Kungl. Vermlands Regementes reserv Olof Clarholm till vice brandchef vid stadens brandverk.

Västerås den 5 februari 1918.

För Brandstyrelsen:

OTTO OEST.

Ragnar Tenow.

N:o 15.

Drätselkammarens skrifvelse ang. inköp af kronohemmanet Vallby.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Stadsfullmäktige genom Kungl. Domänstyrelsens resolution den 7 december 1917, delgifven genom Konungens befallningshafvande i länet och stadens Magistrats remisser den 12 och 17 i samma månad, lämnats tillfälle afgifva yttrande i anledning af den förrättning, som genom Domänintendenten i länet verkställts för fastställande af värde å den till inköp af staden ifrågasatta egendomen kronohemmanet Vallby N:o 4 i S:t Ilians socken, hafva Stadsfullmäktige den 10 januari detta år öfverlämnat handlingarna i ärendet till Drätselkammaren för den åtgärd desamma kunde föranleda.

I anledning däraf, att Drätselkammaren vid granskning af handlingarne funnit att det åsatta värdet å egendomen — 182,420 kronor — beräknats utan något som helst hänsynstagande till de ändamål, hvarför egendomen skulle af staden inköpas och detsamma äfven med frånseende häraf synts Drätselkammaren alltför högt tilltaget, har Drätselkammaren låtit genom personer, som finge anses opartiska i saken, nämligen Riksdagsmannen Adam Hult i Kolbäck och Nämndemannen C .A. Johansson i Löfsta, värdera egendomen, och har denna åtgärd lämnat det resultat att egendomen åsatts ett värde af 119,293 kronor 56 öre, sålunda understigande det af Domänintendenten uppskattade med ej mindre än 63,126 kronor 44 öre.

Äfven emot denna värdering kan med fog den erinran göras att skogen värderats med hänsyn till densammas afverkningsvärde och icke med beaktande af att staden afser att vårda densamma såsom naturlig park.

Då sålunda Drätselkammaren funnit att en uppgörelse med Kronan, baserad på de uppskattningar, som verkställts, skulle blifva för staden synnerligen ofördelaktig, anser Drätselkammaren att en erinran häremot är på sin plats, och får Drätselkammaren härmed öfverlämna förslag till skrifvelse i ämnet till Kungl. Domänstyrelsen med hemställan, att Stadsfullmäktige ville godkänna detsamma såsom eget yttrande.

Västerås den 14 februari 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

N:o 15.

Ang. inköp af kronohemmanet Vallby.

Till Kungl Domänstyrelsen.

Sedan Stadsfullmäktige i Västerås på grund af Kungl. Domänstyrelsens resolution den 7 december 1917 anmodats afgifva yttrande i anledning af verkställd uppskattningsförrättning i och för ifrågasatt försäljning till staden af kronohemmanet Vallby N:o 4 i S:t Ilians socken, få Stadsfullmäktige härmed vördsamt anföra följande.

De synpunkter domänintendenten med biträden vid förrättningen anlagt kunna icke af staden godkännas såsom vägledande vid bedömandet af frågan, hvilket värde som bör åsättas egendomen vid dess försäljning till staden. Domänintendenten har lagt tomtpris på egendomarnes hufvudsakliga areal, äfven de delar däraf, hvilka skulle ingå i den blifvande kyrkogården eller eljes bibehållas som öppna platser eller parkområden om de komme i stadens ägo. Därvid har sålunda uppenbart förbisetts syftet med stadens önskan att förvärfva egendomen. Utom behofvet af område för en ny kyrkogård, som är det i främsta rummet framträdande ändamålet, har staden redan i sin underdåniga ansökning framhållit sitt starka intresse af att bevara de för landskapsbilden i stadens närmaste omgifningar karaktäristiska och särdeles tilltalande moment, som egendomens skogsområden utgöra.

Staden önskar icke inköpa egendomen i ändamål att stycka lämplig mark till tomter eller att utvinna något ekonomiskt värde af egendomens skog.

Anledningen till att staden begärt att få köpa hela egendomen, då staden icke för tillgodoseendet af ofvan angifna ändamål har behof af mer än en, låt vara stor del af densamma, ligger däri, att frågan om egendomens förvärf var af brådskande art och att det ansågs vida lättare att få köpa hela egendomen än en större del af densamma, efter hvars frånskiljande svårigheter kunna uppstå för kronan att på lämpligt sätt disponera återstoden. Stadens myndigheter kunde då icke föreställa sig, att ett så orimligt högt pris skulle kunna ifrågasättas från kronans sida, som det belopp, hvartill uppskattningsmännen kommit.

Domänintendenten yttrar i sitt utlåtande den 19 december 1916, att han icke anser, att kronan själf kan med fördel försälja egendomen efter verkställd tomtstyckning, utan tillstyrker därför försäljning af egendomen i dess helhet till Västerås stad. Men denna synpunkt har icke af domänintendenten fasthållits vid uppskattningsförrättningen, utan har därvid värden åsatts de särskilda jordområdena, som om de redan skulle vara utstyckade till tomter eller kunna blifva föremål för ett omedelbart exploaterande för byggnadsverksamhet. Lika litet som kronan torde staden hafva möjlighet att, åtminstone inom för närvarande beräkningsbar tid, försälja byggnadstomter inom egendomens område. Ett stöd för riktigheten af denna stadens uppfattning kan anföras i det sakförhållandet, att icke någon tomt blifvit såld från det för bebyggande långt fördelaktigare belägna själfägande hemmanet Vallby N:o 1 och att icke ens lägenheten Kvarnvreten, som ligger närmare staden än kronohemmanet och inom dess gamla jurisdiktion, blifvit styckad till tomter.

I fråga om värderingen af egendomens areal, äfven om tomtmarkspris skall anläggas, måste anmärkas, att enligt hvad erfarenheten gifvit vid handen, afgår vid ett områdes planläggning i tomter omkring 25 % af arealen till gator och förbindelseleder, ett förhållande, som värderingsmännen synes hafva förbisett.

N:o 15.

Ang. inköp af kronohemmanet Vallby.

Förrättningsmännen hafva vid sitt utlåtande bilagt en tidningsartikel af Västerås stads byggnadschef, däri denne skisserar ett förslag till järnvägens omläggning norr om staden, enligt hvilket järnvägslinien skulle gå fram i närheten af egendomen. Det är dock i fråga om detta förslag, som icke på något sätt godkänts af stadens myndigheter, att märka, att detsamma enligt byggnadschefens egen mening för närvarande endast är afsedt att visa, hur denna angelägenhet i en framtid bör kunna ordnas, så att vid stadens utvidgning tillbörlig hänsyn tages till detsamma, på det att icke åtgärder i förväg vidtagas, som hindra ett framtida genomförande af planen. För öfrigt kan icke denna nya järnvägslinie, om den också en gång kommer till stånd, verka värdestegrande på egendomens areal, enär linien framgår i mycket bruten terräng, som ej medgifver någon lämplig spårförbindelse i förevarande trakt och då enligt förslaget stationen skulle förläggas i en helt annan del af staden lika långt från Vallby som den nuvarande stationen.

Hvad värderingsmännen yttrat om godtgörelse till nuvarande arrendatorn torde sakna praktisk betydelse, då staden redan med honom träffat förberedande aftal, som bilagts handlingarne.

Beträffande undantagsrätt för innehafvaren af torpet Pettersborg, få Stadsfullmäktige uttala önskvärdheten af, att sådan ej medgifves med äganderätt, men har intet emot att torpet upplåtes med nyttjanderätt till nuvarande innehafvaren på dennes och hans hustrus lifstid, hvarmed han också förklarat sig nöjd.

I ändamål att ernå ett opartiskt bedömande af egendomens värde, har staden låtit värdera egendomen af Riksdagsmannen Adam Hult i Kolbäck och Nämndemannen C. A. Johansson i Löfsta, hvilka båda äro väl förtrogna med fastighetsvärdena här i trakten, och bilägges det skriftliga uppskattningsinstrument, som af dem upprättats. Äfven dessa hafva kommit till ett synnerligen högt pris, dock vida lägre än enligt domänintendentens saluvärdering. De hafva själfva också medgifvit detta, i det att de dels anfört att den värdering de verkställt motsvarar det högsta tänkbara försäljningsvärdet, och dels i fråga om skogsvärderingen, som de upptagit enligt jägmästarens uppgifter, förklarat sig anse en skälig jämkning böra ske.

Denna jämkning synes Stadsfullmäktige böra med hänsyn till hvad från stadens sida anförts i fråga om egendomens användning bestämmas så, att ståndskogen beräknas till halfva uppskattningspriset. Med iakttagande häraf, och om Herrar Hults och Johanssons värdering i öfrigt följes, skulle egendomens pris komma att stanna vid omkring 90,000 kronor, en summa, som staden är villig betala. Det måste ändock betraktas såsom en mycket förmånlig försäljning för kronan af en egendom, som är taxerad till 15,700 kronor och som icke torde kunna gifva större afkastning än omkring 1,000 kronor om året.

Men staden skall säkerligen aldrig, äfven med den på så sätt reducerade köpesumman, kunna få anledning betrakta köpet såsom någon ekonomiskt fördelaktig affär.

I öfrigt åberopar staden Konungens befallningshafvandes yttrande, att det af domänintendenten åsatta saluvärdet måste anses vara allt för högt.

Slutligen tillåta sig Stadsfullmäktige anhålla om största möjliga skyndsamhet vid denna frågas behandling, enär lösandet af stadens kyrkogårdsfråga är synnerligen brådskande.

Ett utlåtande i kyrkogårdsfrågan af Arkitekten Asplund, hvilken härutinnan anlitats som sakkunnig, och hvari han ifrigt förordar förslaget om kyrkogårdens förläggande till Vallby äfvensom en karta, utvisande egendomens läge i förhållande till den bebyggda staden samt en af innehafvaren af lägenheten Pettersborg undertecknad handling bifogas.

N:o 15. *Ang. inköp af kronohemmanet Vallby.*

Undertecknade, som af Drätselkammaren i Västerås blifvit anmodade att yttra oss angående värdet af Kungl. Maj:t och Kronan tillhöriga hemmanet $^{9}/_{16}$ mantal Vallby i S:t Ilians socken, hvilken fastighet staden vill förvärfva, få härmed afgifva följande utlåtande:

Efter det vi tagit del af handlingarna i ärendet, särskildt det af Herr Domänintendenten och uppskattningsmännen af Kronans jordbruksdomäner i länet upprättade instrument öfver värdering af egendomen för försäljning äfvensom af skogsvärderingsinstrument samt af de öfver fastigheten upprättade kartor, hafva vi innevarande dag besökt egendomen och tagit såväl åbyggnad som jordens belägenhet i betraktande samt därvid sökt bilda oss ett omdöme om egendomens verkliga värde vid en försäljning just nu med nuvarande ovanligt höga priser på jord och skog.

Hvad då först åbyggnaderna beträffar, så kan värdet af desamma enligt vår mening särskildt beräknas endast i det fall, att man, såsom uppskattningsmännen också förfarit, utgår från att större delen af egendomens åkerjord kan utnyttjas till byggnadstomter. Är så däremot icke fallet, måste ju åbyggnaderna bibehållas för jordbruksdriften och böra då icke åsättas särskildt värde. Vid värdering af desamma torde man emellertid i hvarje fall böra beakta skillnaden i värde vid bibehållandet af dem för jordbruksdriften å ena och å andra sidan vid bortförande af en del af byggnaderna, som vid utläggande af egendomen till tomter bör vidtagas, enär de flesta uthusen då blifva öfverflödiga. Dessa äro under mom. 4, 5, 7 och 9 i värderingsinstrumentet upptagna, hvilka byggnader, om de bibehållas för sitt ändamål, kunna anses värda brandförsäkringsvärdet, men som vid bortförandet från platsen äro värda endast en liten del däraf.

Vid värdering af marken hafva vi icke tagit den minsta hänsyn vare sig till den omständigheten, att den med furuskog beväxta delen af fig. 4 å kartan naturligtvis komme att af staden bibehållas såsom park och sålunda icke komme att lämna staden någon inkomst eller därtill, att staden ämnar använda en del af egendomen till begrafningsplats; vi hafva värderat marken uteslutande med hänsyn till det verkliga värde, som man enligt vår mening kan betinga sig vid försäljning af egendomen nu till den högstbjudande. Härvid hafva vi utgått ifrån att priset på jorden måste blifva beroende af hvad densamma lämpligen bör användas till för ändamål och detta återigen är beroende af markens läge och beskaffenhet. Men äfven tillgången på byggnadstomter närmare staden och möjligheten för framdragande af ledningar till tomtområde inverkar härvidlag. Med den kännedom vi äga om berörda förhållanden och med hänsyn till afståndet från staden till egendomens norra del, måste vi uttala såsom vår bestämda mening, att utnyttjandet af hela området mellan Svartån och bygdevägen till bostadstomter under en nu öfverskådlig framtid är fullkomligt

N:o 15. *Ang. inköp af kronohemmanet Vallby.*

uteslutet. Därför måste man nog beräkna att, hvem som än förvärfvar egendomen, norra delen af densamma fortfarande användes till jordbruk och priset beräknas därefter, hvaremot de högre belägna delarna af södra delen af området ifråga torde böra beräknas till ett högre pris inför möjligheten, att byggnadstomter så småningom böra kunna försäljas härifrån, om ock till ett lågt tomtpris.

Med denna uppfattning om det lämpligaste sättet för egendomens utnyttjande vid försäljning i vanlig ordning, hafva vi värderat densamma sålunda:

Såsom jordbruksfastighet bibehålles lämpligen fig. 1, omkring hälften af fig. 2 och hela fig. 3 och 5 å kartan med därinom belägna fig. 6, 7 och 8, utgörande i areal	
omkring 17,50 hektar åker, som, ehuru den befinnes i dålig häfd, med hänsyn till sin belägenhet i stadens närhet och försedd med hjälpliga åbyggnader, värderas till 1,600 kr. per har	28,000:—
samt omkring 6,50 har afrösningsjord à 600 kr. per har	3,900:—
Af återstående del af området mellan ån och bygdevägen beräknas kunna försäljas till tomter:	
omkring 5,50 har åker, som värderas till 2,400 kr. per har ...	13,200:—
och omkring 5,50 har utmark af fig. 2 och 4 à 2,000 kr. per har	11,000:—
Fig. 9, som utgöres af en backsluttning mot ån och är olämplig till byggnadstomter, innehåller i areal 1,6060 har, anses värd högst det af uppskattningsnämnden åsatta värdet 800 kr. per har	1,284:80
Fig. 10 och 11, som utgöras af dels en ganska lågländt ängsmark vid Svartån och dels af en på grund af grusets otjänlighet till väggrus öfvergifven grusgrop, utgörande i areal tillhopa 1,7020 har, kan värderas till högst 1,000 kr. per har	1,702:—
Egendomens egentliga utmark, det västra skiftet å kartan och å denna betecknad med fig. 12, 13 och 14, innehållande i areal tillhopa 21,34 har, anses böra upptagas till det af uppskattningsnämnden åsatta värdet kr.	2,328:13
Kronor	61,414:93
Hitföres ståndskogens värde enligt värderingsinstrumentet kr.	57,878:63
så blir egendomens hela värde Summa kronor	119,293:56

Värdet af andelen i häradsallmänningen hafva vi icke upptagit, enär den ringa virkeskvantitet — 1,90 kubikmeter per år — som erhålles, bör utan särskild beräkning tillfalla jordbruksfastigheten med hänsyn till det höga pris, vi satt på såväl åker som utmark och då till denna fastighet icke skulle komma att höra någon som helst ståndskog.

Skillnaden i pris på åker och utmark i fråga om den till byggnadstomter lämpliga marken beror därpå, att för åkern kan beräknas någon afkomst under de år, tomtförsäljningen pågår. Vidare är att bemärka beträffande priset på tomtmarken, att detta icke torde kunna sättas högre än vi gjort med hänsyn dels till de väsentliga områden, som i synnerhet i och invid stad vid tomtindelning åtgå till vägar och allmänna platser, dels ock till de omkostnader och den tidsutdräkt med ty åtföljande ränteförluster, som alltid äro förbundna med tomtförsäljning i någon större omfattning.

N:o 15.

Ang. inköp af kronohemmanet Vallby.

Om ståndskogens värde torde vi icke böra yttra oss i vidare män, än att vi kunna vitsorda att i skogsvärderingsinstrumentet upptagna pris å virke äro i öfverensstämmelse med nu gällande virkespriser på rot med liknande belägenhet. Dock måste vi tillägga, att detta värde föreligger faktiskt endast i dens hand, som till nu åsatta priser kan utnyttja all skogstillgången, men som hvarken Kronan, Västerås stad eller annan, som tilläfventyrs förvärfvar egendomen, torde vara i stånd att så behandla saken, borde en skälig jämkning i det åsatta värdet göras, åtminstone beträffande den mängd yngre skog, som icke kan afverkas nu, samt den del af äfven den äldre skogen å området mellan ån och bygdevägen, som alltid måste kvarlämnas för att icke området med omgifning skall helt och hållet profaneras.

Att förestående värdering blifvit verkställd efter bästa förstånd och samvete, försäkra

Västerås den 12 januari 1918.

ADAM HULT	*C. A. JOHANSSON*
Riksdagsman	Nämndeman
adress: Kolbäck.	vid Tuhundra häradsrätt.

Resolution.

Remitteras till Stadsfullmäktige för begärdt yttrande. Remisshandlingarna återställas.

Västerås rådhus den 17 december 1917.

På Magistratens vägnar:

VICTOR ÅSBERG.

H. Cronholm.

Resolution.

Remitteras till Magistraten i Västerås, som anmodas infordra och med remisshandlingarnas återställande hit inkomma med yttrande i ärendet från Stadsfullmäktige i Västerås i anledning af hvad vid den å egendomen hållna uppskattningsförrättningen förekommit.

Västerås slott i landskontoret den 12 december 1917.

Ex officio:

WILHELM LANGE.

Närslutna handlingar kommuniceras Konungens befallningshafvande i Västmanlands län, som behagade i ärendet infordra yttrande från Stadsfullmäktige i Västerås i anledning af hvad vid den å egendomen hållna uppskattningsförrättningen förekommit samt med yttrandet och det utlåtande Ni med föranledande däraf kan finna skäl afgifva jämte remissakten till Kungl. domänstyrelsen inkomma. Stockholm den 7 december 1917.

På Kungl. domänstyrelsens befallning:

EMIL HOLMSTRÖM.

N:o 16.

Drätselkammarens skrifvelse ang. ombyggnad af det nyinköpta mudderverket.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Inom Drätselkammaren har stadens byggnadschef bragt på tal fråga om lämpligheten af att modernisera det af staden nyligen inköpta mudderverket i öfverensstämmelse med ett af honom framlagdt förslag utgående därpå, att mudderverket skulle förses med en lättare skopram samt med nya tumlare och nytt sprutverk.

Förslaget har tillkommit hufvudsakligen af anledning att det visat sig dels att verkets nuvarande skopram varit af den tyngd att verkets stabilitet vid mudderarbete äfventyras, i det verkets läge härvid förskjutes från horisontalplanet, hvilket medför stora olägenheter, dels ock att dess konstruktion i öfrigt företedt bristfälligheter, för hvilkas afhjälpande byggnadschefen föreslagit vissa åtgärder.

Enligt förhandlingar, som förts mellan byggnadschefen och en känd mudderverksbyggare, J. Fahlström, hvilken för närvarande har tillfällig anställning hos Aktiebolaget Västerås Båtvarf, har Fahlström åtagit sig omändring och modernisering af mudderverket enligt byggnadschefens förslag, ingående i åtagandet äfven att anskaffa material utom trävirke för en totalsumma af 28,000 kronor.

Oafsedt dessa omändringsarbeten tarfvar mudderverket en del reparationer såväl å ångpannan som å skrofvet, hvilket senare vid transporten från Stockholm visat sig bristfälligt, och har byggnadschefen upptagit dessa till utförande i samband med en eventuell modernisering och angifvit kostnaderna härför inklusive erforderligt trävirke till samtliga arbeten samt oförutsedda kostnader till 17,000 kronor.

Totalkostnaden för samtliga arbeten skulle således belöpa sig å 45,000 kronor.

Med inköpet af det gamla mudderverket följde äfven en del till detsamma hörande men för staden obehöflig attiralj och mudderverksmateriel, hvilken staden varit i tillfälle försälja för i rundt tal 8,500 kronor.

Inklusive det pris, 15,000 kronor, som för gamla skopramen med tumlare erbjudits af ofvannämnda Fahlström, hvilket köpeanbud af Drätselkammaren preliminärt antagits, skulle således genom dessa försäljningar hela inköpssumman för mudderverket, hvilken utgjort 23,500 kronor, vara täckt. Det af Stadsfullmäktige för inköpet anvisade anslaget å 30,000 kronor blefve således, under förutsättning af Stadsfullmäktiges bifall till Drätselkammarens härnedan gjorda hemställan, tillgängligt för de ifrågasatta omändrings- och reparationsarbetena och skulle därförutom för desamma nu erfordras ett ytterligare anslag å 15,000 kronor, hvadan alltså, om man utgår ifrån att genom dessa arbeten mudderverket skulle blifva försatt i utmärkt skick, staden skulle vara i besittning af ett bra mudderverk för 45,000 kronor, en kostnad, som med hänsyn till tidsförhållandena, med fog kan påstås vara synnerligen måttlig.

Enligt samstämmig utsago af såväl byggnadschefen som af fackmannen på området J. Fahlström skulle genom ifrågavarande arbeten mudderverket blifva försatt i ett synnerligen effektivt skick och det är med stöd af detta uttalande Drätselkammaren finner sig böra tillstyrka det af byggnadschefen i ämnet framlagda förslaget.

N:o 16.
Ang. ombyggnad af det nyinköpta mudderverket.

Med öfverlämnande af samma förslag till Stadsfullmäktige får Drätselkammaren alltså hemställa att Stadsfullmäktige ville anvisa ett anslag af 15,000 kronor att jämte förut af Stadsfullmäktige anvisade medel för inköp af ett mudderverk användas till omändrings- och reparationsarbeten å det inköpta mudderverket i den omfattning, som i förslaget närmare angifvits samt därvid bestämma att tilläggsanslaget måtte utgå af uttaxerade medel i 1919 års stat.

Västerås den 14 februari 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Återkommande till frågan om reparation af det Västerås stad tillhöriga mudderverket »Framåt» får jag härmed meddela att jag af mudderverksbyggaren J. Fahlström erhållit ett förslag att modernisera verket och förse detsamma med en lättare skopram samt i öfrigt tumlare och sprutverk enligt af honom uttagna patent. Då hans förslag synes mig vara särdeles godt får jag föreslå dess antagande därför att det medför följande fördelar:

1.) att man utan att äfventyra verkets stabilitet kan höja öfre tumlarens axel till en höjd af fem meter öfver däcket och därigenom få en bekvämare plats för sprutverket;
2.) att verket kommer att flyta lättare än i annat fall blefve händelsen, något som är önskligt ej minst därför att dess botten måste förstärkas genom betonggjutning;
3.) att verket vid arbete kommer i mera horisontelt läge, hvilket för undvikande af skada å den långsträckta ångpannans tuber är af vikt;
4.) att muddring och sprutning kan ske utan driftstörning äfven om vassrötter och stenar finnas i den massa, som muddras;
5.) att bränsleåtgången minskas afsevärdt därigenom att skopornas gräfarbete underlättas af nedre tumlarens propellerformade del;
6.) att brytningar å ångmaskinens axel undvikas;
7.) att ångvinschen ej behöfver användas;
8.) att de rörliga delarnes slitage minskas samt verket blifver fullt lämpligt för de arbeten, som fordras i härvarande hamn, samt bekvämare att justera för olika mudderdjup, mera lättskött vid reparationer å skopor och bultar med mera.

N:o 16.

Ang. ombyggnad af det nyinköpta mudderverket.

Herr J. Fahlström har åtagit sig att för en summa af 28,000 kronor, räknad vid nu rådande materiel- och arbetspriser, utföra och bekosta alla de ombyggnader och reparationer samt tillhandahålla den materiel som erfordras för däcket, bockarne, skoporna, skopramen ,spelet och sprutverket, med undantag för erforderligt trävirke, samt att hafva verket klart för arbete instundande vår. Kostnaderna för ombyggnaden blifva då:

Ångpannans reparation	8,000
Enligt Fahlströms anbud	28,000
Virke ur stadens förråd	4,000
Reparation af skrofvet	3,000
Diverse och oförutsedda kostnader	2,000
Summa	45,000
Afgår värdet af ram och skopor	15,000
Kostnad	30,000 kr.

Västerås den 29 januari 1918.

GÖSTA SMITT.

N:o 17.

Drätselkammarens yttrande ang. inklädnad af paviljongen i stadsparken.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Vid fastställande af budget för staden för innevarande år förelåg till behandling ett af Beredningsutskottet väckt förslag att Stadsfullmäktige ville anvisa ett anslag å 1,000 kronor att utgå för inklädning vintertid af paviljongen i stadsparken med bräder, hvilket förslag af Stadsfullmäktige den 20 december sistlidet år remitterades för yttrande till Drätselkammaren.

Drätselkammaren får nu återställa handlingarne i ärendet och därvid anföra följande.

Om ändamålet med förslaget vore att söka skydda paviljongens trävirke emot röta finner Drätselkammaren den redan vidtagna anordningen att belägga golfvet i paviljongens veranda med trälämmar, ställda på lut, vara tillfyllest och allt som bör göras för detta ändamål. Vidkommande förslaget i öfrigt delar Drätselkammaren den uppfattning, som kommit till uttryck i bilagda af stadsarkitekten Hahr och byggnadschefen Smitt afgifvet yttrande, att en dylik brädbeklädnad skulle förläna paviljongen ett onödigt fult utseende.

En åtgärd, som Drätselkammaren däremot finner vara af behofvet påkallad, är att afstänga verandan från tillträde för obehöriga personer — barn ha plägat hafva sitt tillhåll å verandan — hvilket lämpligen torde kunna ske genom anbringande af grindar vid uppgångarne. Då denna åtgärd på grund af den

korta tidrymd, som i år återstår till paviljongens öppnande, lämpligen bör anstå till nästkommande år och den härmed förenade kostnaden lämpligen bör upptagas i staten för nästkommande år, hvilken åtgärd Drätselkammaren har för afsikt att vidtaga, anser Drätselkammaren att nu inga åtgärder i förslagets syfte böra vidtagas, hvarför Drätselkammaren alltså härmed föreslår,

N:o 17. *Ang. inklädnad af paviljongen i stadsparken.*

att Stadsfullmäktige måtte besluta att Beredningsutskottets förslag icke måtte föranleda till någon Stadsfullmäktiges åtgärd.

Västerås den 14 februari 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Med anledning af kammarens uppdrag att yttra oss om ett föreliggande förslag att inbygga paviljongen i stadsparken medelst trälemmar få vi härmed afstyrka att förslaget kommer till utförande, då paviljongen härigenom tvifvelsutan komme att få ett afskräckande fult utseende äfven om sagda luckor utfördes synnerligen väl med följande af öppningarnas konturer samt målades och arbetet sålunda finge draga en kostnad af 2,000 kr. Göras luckorna så stora att de kunna läggas utanpå hela konstruktionen torde kostnaden blifva i det närmaste densamma. Dessutom anmärkes, att inklädnaden naturligen måste vara fullständig om målet att skydda paviljongens trävirke mot röta skall kunna nås.

I förevarande fall anse vi det vara bättre om nu ifrågavarande belopp, 1,000 kronor, får användas till reparation af paviljongen och eventuellt till spjälgrindar, afsedda att vintertiden afstänga densamma för allmänheten.

Västerås den 18 januari 1918.

ERIK HAHR. *GÖSTA SMITT.*

N:o 18.

Drätselkammarens skrifvelse ang. reparation i brandchefens boställsvåning.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Med öfverlämnande af skrifvelse från Drätseldirektören Theofil Öberg angående vidtagande af vissa reparationsarbeten i brandchefens bostadsvåning, hvarför kostnaden beräknats till i rundt tal 2,000 kronor, får Drätselkammaren, som delar den i skrifvelsen uttalade meningen, att våningen tarfvat reparation, då den ej undergått sådan på de senaste 8 åren och under uttalande, att tid-

N:o 18.

Ang. reparation i brandchefens boställsvåning.

punkten för densamma icke kunnat väljas lämpligare än vid det nyligen skedda personombytet å brandchefsposten hemställa

att Stadsfullmäktige för berörda reparationsarbeten ville anvisa ett förslagsanslag å 2,000 kronor att utgå af det i årets stat upptagna förslagsanslaget.

Västerås den 14 februari 1918.

På Drätselkammarens vägnar:
AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Härmed får jag anmäla, att jag denna dag till betalning utanordnat en räkning å målnings- och tapetseringsarbete i brandchefens våning i brandstationen å kronor 1,384: 40, afseende i början af detta år utförda arbeten. Som det i årets stat upptagna anslaget till underhåll af polis- och brandstationens fastighet endast utgör 1,000 kronor är samma anslag redan genom ofvanberörda utbetalning öfverskridet.

Då jag emellertid öfvertygat mig om, att en reparation af brandchefsvåningen varit nödvändig och då utom ifrågavarande nu likviderade arbeten ytterligare en del arbeten blifvit beordrade, hvilka torde uppgå till cirka 700 kronor, får jag föreslå, att Drätselkammaren ville hos Stadsfullmäktige af förslagsanslaget begära ett anslag å 2,000 kronor för reparation af brandchefens våning i polis- och brandstationen.

Härigenom skulle anslaget i staten ej i afsevärdare grad behöfva tagas i anspråk för ifrågavarande reparation utan vara tillgängligt för öfriga mindre underhållskostnader under året.

Västerås den 30 januari 1918.

THEOFIL ÖBERG.

N:o 19.

Drätselkammarens skrifvelse ang. besvär öfver fiskestadga för Mälaren.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Till Drätselkammaren har för kännedom öfverlämnats af Konungens befallningshafvande i länen invid Mälaren fastställd stadga i afseende å fiskets bedrifvande i sjön Mälaren med tillkännagifvande att den med fastställelsebeslutet missnöjde äger däröfver anföra besvär hos Kungl. Maj:t i jordbruksdepartementet vidkommande menighet inom 45 dagar efter det beslutet blifvit uppläst från predikstolen i de kommuner stadgan berör, hvilket i Västerås skett den 3 innevarande månad.

Vid en granskning af stadgebestämmelserna har Drätselkammarens uppmärksamhet fästs på bestämmelsen uti § 10 mom. 2 så lydande:

»Likaledes är pimpelfiske eller blänkmete samt fisk emed drag eller svirfvel förbjudet såvida icke Kungl. Maj:ts vederbörande befallningshafvande på ansökan i särskilda fall medgifver undantag.»

Såsom Stadsfulllmäktige torde erinra sig hafva Stadsfullmäktige ifråga om fiskets bedrifvande inom staden tillhörigt vatten den 27 april 1916 beslutat upplåta för enhvar stadens icke utarrenderade fiskevatten för fiske med metspö, pimpel och drag — detta senare dock emot lösande af fiskekort hos Västerås fiskeriförening — men icke för annat fiske, och det är på grund af stadgans afvikelse från detta beslut Drätselkammaren ansett sig böra hos Stadsfullmäktige hemställa, att Stadsfullmäktige måtte besvära sig öfver bestämmelsen ifråga, i hvad den berör stadens egna fiskevatten.

Stadgebestämmelsen är, såsom framgår i motiven till stadgan, tillkommen till skydd för vattenrättsägarens intressen. Hvad staden i dess egenskap af vattenrättsägare angår, har staden ansett det förenligt med sina intressen att upplåta en fiskerätt som den ofvan angifna.

På grund af den knapphet på lifsmedel, som å alla områden gör sig gällande synes det vara i strid med produktionsintresset att undandraga en del — låt vara en liten del — af stadens mindre bemedlade den utväg att utdryga lifsmedelsförråden, som hittills stått öppen genom fiske med pimpel eller blänk och drag. Särskildt vintertiden torde icke så litet fisk tillföras en del fattiga familjer genom pimpelmete. I förståelse för behofvet att på alla sätt under dessa tider underlätta anskaffning af lifsmedel hafva äfven eftergifter gjorts ifråga om fisket i Svartån, ity att sådant medgifvits tillsvidare på stadens mark emellan järnvägsbron och Slottsbron.

Med meddelande, att Drätselkammaren emot öfriga bestämmelser i stadgan icke funnit fog för anmärkningar, får Drätselkammaren härmed öfverlämna stadgan till Stadsfullmäktige och därvid under hänvisning till det nu anförda hemställa

att Stadsfullmäktige måtte besluta dels uppdraga åt Drätselkammaren att å Stadsfullmäktiges vägnar an-

N:o 19. *Ang. besvär öfver fiskestadga för Mälaren.*

föra besvär emot förbudet mot pimpelfiske eller blänkmete samt fiske med drag eller svirfvel med yrkande att bestämmelsen måtte helt ur stadgan utgå eller, därest bifall härtill icke kan lämnas, icke måtte gälla ifråga om fiskevatten inom Västerås stads ägogränser, dels ock förklara sig icke hafva någon erinran att göra emot stadgan i öfrigt.

Västerås den 14 februari 1918.

På Drätselkammarens vägnar:
AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

N:o 20.

Drätselkammarens utlåtande ang. utvidgning af staden i hälsovårdsafseende.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Med återställande af Magistratens till Drätselkammaren genom Stadsfullmäktiges beslut den 31 sistlidne januari för yttrande remitterade förslag att Stadsfullmäktige måtte ingå till Kungl. Maj:ts befallningshafvande i länet med hemställan att förstadsområdena Hammarby stadshage och Jakobsberg måtte förklaras i hälsovårdsafseende vara stad, får Drätselkammaren härmed tillstyrka bifall till förslaget.

Västerås den 14 februari 1918.

På Drätselkammarens vägnar:
AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Genom införlifvande af Lundby och S:t Ilians socknar med Västerås stad gälla numera för de införlifvade områdena 2 och 3 Kap. uti Hälsovårdsstadgan för rikets städer.

För gårdarne inom Västerås stads planlagda område och de å stadens mark belägna områden, hvilka i vederbörlig ordning förklarats skola i hälsovårdsafseende betraktas som stad, har Konungens befallningshafvande den 6 november 1913 fastställt särskild *Renhållningsstadga.*

Denna stadga innehåller bestämmelser om förvaltningen af stadens renhållningsväsende, om afträden och urinkurar, om renhållning af gårdar, smygar

och portgångar, om uppsamling och bortföring af svinmat, gödselsopor och skräp, enligt det så kallade tredelningssystemet, om beskaffenheten af stall och fähus, om förbud mot hållande af svin m. m. N:o 20. *Ang. utvidgning af staden i hälsovårdsafseende.*

På grund af föreskriften i 18 § af denna renhållningsstadga, att Stadsfullmäktige äga bestämma, inom hvilka områden och fastigheter utom stadsplanen den skall tillämpas, och då svårigheter för närvarande möta för stadgans tillämpning på grund af brister å kärl och dåliga vägar, äger densamma hittills gällande kraft endast inom den egentliga stadsplanen och några smärre områden utom stadsplanen.

För öfriga tätt bebyggda områden gälla de af Konungens befallningshafvande den 8 februari 1896 fastställda *ordningsföreskrifter rörande allmänna hälsovården i Västerås,* innehållande något mindre skärpta föreskrifter än förenämnda renhållningsstadga angående afträden, hållande af svin, stall och fähus, sopor, köksaffall och afskräden. I hufvudsak skilja sig renhållningsstadgan och ordningsföreskrifterna därutinnan, att de senare icke föreskrifva någon tredelning af affallsämnen.

Angående utöfvande af *yrkesmässig slakt, tillredning och försäljning af kött och fläsk* samt *däraf beredda varor* äro särskilda ordningsföreskrifter fastställda af Konungens befallningshafvande den 30 november 1899.

Ordningsföreskrifterna såväl rörande allmänna hälsovården i Västerås som ock angående yrkesmässig slakt m. m. gälla endast inom stadens icke planlagda områden för så vidt samma områden enligt särskildt beslut äro att i hälsovårdsafseende betraktas såsom stad.

Enär för hälsovården ej mindre inom staden i dess helhet än äfven inom de tätt bebyggda områdena uti de införlifvade socknarne, nödigt är att inom Lundby socken, från Hammarby afsöndrade Hammarby stadshage, och inom S:t Ilians socken, 1/4 mantal Vallby, kallat Jakobsberg, samma föreskrifter blifva gällande som inom staden i öfrigt, får Magistraten, som i ärendet hört Hälsovårdsnämnden, härmed hemställa, att Stadsfullmäktige ville besluta:

att ingå till Kungl. Maj:ts befallningshafvande med framställning därom, att ofvannämnda tätt bebyggda områden Hammarby stadshage och Jakobsberg, skola i hälsovårdsafseende betraktas såsom stad.

Västerås Rådhus den 25 januari 1918.

På Magistratens vägnar:

JOHN KARLSSON.

Utdrag af protokoll, hållet vid Hälsovårdsnämndens i Västerås sammanträde den 16 januari 1918.

§ 17.

Föredrogs en af Magistraten i Västerås utfärdad P. M. rörande inkorporeringen af S:t Ilians och Lundby kommuner i hvad detsamma afsåge hälsovården inom de nyinkorporerade områdena; och beslöt Hälsovårdsnämnden med anled-

N:o 20. *Ang. utvidgning af staden i hälsovårdsafseende.*

ning häraf uttala sig för att de för vissa tätt bebyggda områden utom stadsplanen gällande ordningsföreskrifter rörande den allmänna hälsovården i Västerås och de inom Västerås stad och de delar af dess icke planlagda område, som enligt särskilda beslut äro att i hälsovårdshänseende betrakta såsom stad, gällande särskilda ordningsföreskrifter angående yrkesmässig slakt, tillredning och försäljning af kött och fläsk, samt däraf beredda varor skola, därest de delar af de inkorporerade områdena, som benämnas Jakobsberg och Västra förstaden, komma att genom Stadsfullmäktiges beslut betraktas såsom stad gälla inom nämnda områden.

Som ofvan.

In fidem:

Eric Plantin.

N:o 21.

Drätselkammarens utlåtande ang. anslag till befrielse från vissa terminsafgifter vid högre allmänna läroverket.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I anledning däraf att Stadsfullmäktige den 31 sistlidne januari för yttrande till Drätselkammaren remitterat en genom Magistraten under tillstyrkan öfverlämnad framställning från Rektorn vid Högre allmänna läroverket G. Kallstenius, att Stadsfullmäktige ville anvisa ett anslag att därmed bestrida fattiga begåfvade och välartade skolelevers terminsafgifter till skolans ljus- och vedkassa, får Drätselkammaren nu med återställande af handlingarne i ärendet och under förklaring att Drätselkammaren finner uppslaget vara värdt att understödjas föreslå,

att Stadsfullmäktige i anledning af framställningen ur innevarande års förslagsanslag ville anvisa ett belopp å 700 kronor att utgå lika fördeladt å vår- och höstterminen detta år och ställas till allmänna läroverkets terminsafgiftsnämnds förfogande för att därmed befria välartade fattiga lärjungar från erläggande helt eller delvis af terminsafgifter till ljus- och vedkassan.

Västerås den 14 februari 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Resolution.

Inneliggande handling öfverlämnas till Stadsfullmäktige för fattande af beslut i ärendet, och får Magistraten tillstyrka bifall till framställningen.

Västerås Rådhus den 24 januari 1918.

På Magistratens vägnar:

JOHN KARLSSON.

H. Cronholm.

N:o 21. *Ang. anslag till befrielse från vissa terminsafgifter vid högre allmänna läroverket.*

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Sistlidne vår beslöto Stadsfullmäktige i Härnösand efter motion af undertecknad att tillsvidare under viss tid med stadens medel bestrida terminsafgifter till därvarande läroverks ljus- och vedkassa för inom staden mantalsskrifna, fattiga, flitiga, välartade och begåfvade lärjungar vid läroverket. Under nuvarande dyrtid möter det gifvetvis oerhörda svårigheter för de svagast bemedlade att betala den på grund af den oerhörda stegringen i pris på bränsle och arbetskraft högst väsentligt ökade afgiften till ljus- och vedkassan — en afgift, från hvars erläggande *ingen* lärjunge enligt läroverksstadgans uttryckliga bestämmelse kan befrias — och den faran börjar därför närma sig, att de allmänna läroverken komma att stå öppna endast för de relativt bättre situerade klassernas barn. Det synes undertecknad vara ett statsintresse att sörja för att den verkliga begåfningen, af hur stor fattigdom den än må vara åtföljd, må förhjälpas till den bästa möjliga utbildning, så att den kan gagna landet på huru höga poster som helst. Och då statsmakterna ännu icke tagit denna sak under närmare ompröfning, synes det mig påkallat, att kommunen söker att stödja de begåfningar, som finnas inom densamma. På grund häraf får jag vördsamt hemställa, att Stadsfullmäktige ville i likhet med Härnösands stadsfullmäktige behjärta denna sak.

På det att ingen ovärdig må komma i åtnjutande af den förmån, Stadsfullmäktige kan komma att bevilja, får jag föreslå samma villkor för dess åtnjutande, som gälla i Härnösand: att lärjungen i fråga skall närmast föregående termin vid allmänt läroverk hafva i läroämnen fått en betygssumma af i genomsnitt minst 1 ½ betyg, att han närmast föregående termin för såväl flit som uppförande erhållit det högsta betyget, om detta till någon af afdelningens lärjungar utdelats, eljest det näst högsta, att han skall styrka sig vara obemedlad och skrifven i Västerås. Om nu föreslagna förmån och bestämmelser komma att antagas, synas 13 lärjungar skola blifva delaktiga däraf innevarande termin, hvilket skulle med nuvarande afgiftsbelopp betyda en utgift för staden af 360 kronor denna termin; och om man räknar med att dels afgiftsbeloppet sannolikt förtfarande måste växa, dels äfven måhända fattigdomen kommer att ökas, kan man dock med tämlig säkerhet förutse, att stadens utgift båda terminerna innevarande år för denna sak, om Stadsfullmäktige besluta i enlighet med min framställning, icke kommer att stiga öfver 900 kronor.

Med hänsyn till hvad jag ofvan anfört, får jag alltså vördsamt hemställa, att Stadsfullmäktige ville besluta att med ofvan angifna villkor tillsvidare från

N:o 21.
Ang. anslag till befrielse från vissa terminsafgifter vid högre allmänna läroverket.

och med vårterminen 1918 bestrida terminsafgiften till ljus- och vedkassan för fattiga, flitiga, välartade och begåfvade samt inom Västerås mantalsskrifna lärjungar vid högre allmänna läroverket i Västerås, samt att Stadsfullmäktige ville uppdraga åt terminsafgiftsnämnden vid läroverket att pröfva och afgöra de enskilda fallen.

Västerås den 21 januari 1918.

GOTTFRID KALLSTENIUS.
Rektor.

Västerås 1918, Westm. Alleh:s Boktr.

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

1918. Den 28 Februari. IV.

N:o 22.

Drätselkammarens skrifvelse angående ändring i bestämmelserna om krigstidshjälp.

Till Stadsfullmäktige i Västerås

I skrifvelse till Drätselkammaren, som här bilägges, har Brandstyrelsen påvisat att tillämpningen af bestämmelsen i afseende å utanordnande af krigstidshjälp till stadens befattningshafvare under innevarande år att den efter procentberäkning utgående icke må sättas lägre än till 400 kronor för befattningshafvare, som icke åtnjuter aflöningsförmåner in natura, leder till vissa konsekvenser, hvilka tydligen icke afsetts med Stadsfullmäktiges beslut om krigstidshjälps utanordnande.

Berörda bestämmelse innebär i sin motsats vidkommande andra kategorien befattningshafvare eller befattningshafvare med förmåner in natura att sådan befattningshafvare åtnjuter procentuell krigstidshjälp enligt grundregeln med 15 % å kontanta ordinarie ur stadskassan utgående aflöningsförmåner med undantag för det provisoriska lönetillägget och åtnjutes således i detta fall icke förmånen af visst minimibelopp.

Detta kan, såsom Brandstyrelsen genom exempel visat, medföra att en befattningshafvare under innevarande år kommer i åtnjutande af mindre inkomster vid en jämförelse med senare halfåret 1917.

Då Drätselkammaren funnit billigheten fordra en rättelse härutinnan, har Drätselkammaren tagit i öfvervägande frågan huru denna lämpligen bör ske och anslutit sig till ett väckt förslag att ett visst minimibelopp bör såsom procentuell krigstidshjälp tillförsäkras de befattningshafvare, hvarom är fråga, hvilket bör anpassas allt efter värdet å de naturaförmåner befattningshafvaren åtnjuter.

I detta afseende förordar Drätselkammaren ett minimum för befattningshafvare med endast bostadsförmåner å 350 kronor, med sådan förmån jämte vedbrand eller vedbrand och lyse å 300 kronor och med allt fritt å 200 kronor.

Drätselkammaren har låtit upprätta och bilägger här en tablå utvisande verkan af en dylik ändrad bestämmelse för en befattningshafvare, åtnjutande förmånen af fri bostad samt beträffande en del af de i tablån upptagna befattningshafvarne af jämte bostad äfven vedbrand och lyse i jämförelse med samma befattningshafvares löneförmåner före kristiden, under år 1917 och under innevarande år enligt nu gällande bestämmelser.

Med öfverlämnande af Brandstyrelsens skrifvelse i ämnet får Drätselkammaren alltså hemställa

att Stadsfullmäktige ville ifrågå om den efter procentberäkning utgående krigstidshjälpen godkänna föl-

N:o 22.
Ang. ändring i bestämmelserna om krigstidshjälp.

jande tilläggsbestämmelse att retroaktivt gälla från och med början af innevarande år.

Den med 15 % å lönen utgående krigstidshjälpen, hvilken enligt Stadsfullmäktiges beslut den 20 december 1917 skulle för befattningshafvare, hvilka ej åtnjuta aflöningsförmåner in natura, utgå med minst 400 kronor, skall för befattningshafvare med endast bostadsförmån utgå med minst 350 kronor, för befattningshafvare med förmån af bostad jämte vedbrand eller vedbrand och lyse med minst 300 kronor och för befattningshafvare med allt fritt med minst 200 kronor,

äfvensom bemyndiga Drätselkammaren att af i innevarande års stat upptaget förslagsanslag utanordna till vederbörande befattningshafvare den ytterligare krigstidshjälp, som genom tilläggsbestämmelsen tillkommer desamma.

Västerås den 21 februari 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Bland de bestämmelser, som enligt Stadsfullmäktiges beslut den 20 december sistlidet år äro gällande i afseende å s. k. krigstidshjälp till stadens befattningshafvare är äfven den att krigstidshjälpen utgår med 15 % af de med befattningen förenade ordinarie och kontanta aflöningsförmåner, däri ej inräknadt s. k. provisoriskt lönetillägg, och med ett minsta belopp af 400 kronor såvidt befattningshafvaren icke åtnjuter aflöningsförmåner in natura.

I detta senare fall utgår krigstidshjälpen efter enbart procentberäkning utan något minimibelopp, i följd hvaraf en befattningshafvare som denna bestämmelsen afser ofta och särskildt i det fall att han icke har familj åtnjuter krigstidshjälp utgående med ett belopp, som understiger 400 kronor, hvarigenom han kan blifva sämre ställd än en annan i motsvarande befattningsställning, hvars samtliga aflöningsförmåner utgå i kontant form. I vissa fall komma hans samtliga aflöningsförmåner att understiga för halfår räknadt hvad han åtnjöt under senare hälften af år 1917.

Detta är förhållandet med en del af brandverkets personal, nämligen det kasernerade manskap, som ej åtnjuter ålderstillägg.

En dylik brandman i lägsta lönegraden åtnjuter följande kontanta inkomst under år 1918:

N:o 22.
Ang. ändring i bestämmelserna om krigstidshjälp.

lön	900: —
prov. lönetillägg	350: —
krigstidshjälp	135: —
S:ma kronor	1,385: —

eller pr. halfår 692: 50,

och åtnjöt under senare halfåret 1917:

lön	450: —
dyrtidstillägg	75: —
krigstidshjälp	52: 50
extra krigstidshjälp	120: —
S:ma kronor	697: 50

eller sålunda mera än samma befattningshafvare nu åtnjuter pr halfår.

Naturaförmånerna utgå lika.

Då Stadsfullmäktige med sitt beslut torde hafva afsett att förbättra stadens befattningshafvares aflöningsförmåner och icke att försämra desamma, får Brandstyrelsen härmed hemställa att Drätselkammaren ville föranstalta om rättelse i ofvan anmärkta missförhållande, och får Brandstyrelsen för sin del förorda den bestämmelsen att befattningshafvare med aflöningsförmåner in natura måtte åtnjuta krigstidshjälp, hvilken icke i något fall måtte understiga 300 kronor pr år.

Västerås den 5 februari 1918.

För Brandstyrelsen:
OTTO OEST.

Ragnar Tenow.

N:o 22.
Ang. ändringi bestämmelserna om krigstidshjälp.

Befattningshavare	Före kristiden	Enl. hvad som utgick senaste halfåret 1917 för år	Enligt Stadsfullmäktiges beslut för 1918	Enligt förslag med 350 kr:s minimum för dem, som hafva bostadsförmån
*) Extra poliskonstapel	1,150.—	1,505.—	1,550.—	1,700.—
*) Brandsoldat, ogift, 1:sta lönegraden	1,050.—	1,395.—	{1,385.— 1,395.—}	1,550.—
Brandsoldat, med hustru, 1:sta lönegraden	1,050.—	1,479.—	1,505.—	1.720.—
d:o 2:dra „	1,150.—	1,589.—	1,620.—	1,820.—
d:o 3:dje „	1,250.—	1,699.—	1,735.—	1,920.—
Brandsoldat, m. hustr. o. 1 barn, 1:sta lönegr.	1,050.—	1,515.—	1,565.—	1,780.—
d:o 2:dra „	1,150.—	1,625.—	1,680.—	1,840.—
d:o 3:dje „	1,250.-	1,735.—	1,795.—	1,980.—
Brandsoldat, m. hustr. o. 2 barn, 1:sta lönegr.	1,050.—	1,551.—	1,625.—	1,800.—
Renhållningsarbetare, med hustru o. 2 barn, 3:dje lönegraden	1,250.—	1,771.—	1,855.—	2,000.—
För renhållningsarbetarne har dessutom hyresersättningen under kristiden höjts från 225 till 280 kronor.				
*) Vaktmästare vid folkskolan med hustru och 2 barn, 3:dje lönegraden	1,400.—	1,936.—	2,027.50	2,100.—
*) Maskinist vid vattenverket	1,450.—	1,991.—	2,085.—	2,150.—

*) Minimum 300 kronor enär bostad, lyse och vedbrand ingå i aflöningsförmånerna.

N:o 23.

Drätselkammarens skrifvelse angående aftal om leverans till staden af ytterligare kraft från Kungl. Vattenfallsstyrelsen.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Efter tagen del af ett till Drätselkammaren för förberedande behandling från Vatten- och Gasverksstyrelsen öfverlämnadt förslag till tilläggskontrakt emellan Kungl. Vattenfallsstyrelsen och staden angående leverans af s. k. öfverkraft jämte en därvid fogad af Vatten- och Gasverksstyrelsen i ämnet aflåten skrifvelse, får Drätselkammaren, som ej funnit anledning till anmärkning emot de föreslagna kontraktsbestämmelserna, härmed öfverlämna handlingarna i ärendet med förordande af bifall till Vatten- och Gasverksstyrelsens i skrifvelsen gjorda framställning att Stadsfullmäktige ville godkänna kontraktet samt uppdraga åt Vatten- och Gasverksstyrelsen att för staden underteckna detsamma.

Västerås den 21 februari 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

N:o 23.

Ang. aftal om leverans till staden af ytterligare kraft från K. Vattenfallsstyrelsen.

Vatten- och Gasverksstyrelsen får härmed till Stadsfullmäktiges pröfning och godkännande framlägga ett förslag till tilläggskontrakt med Kungl. Vattenfallsstyrelsen rörande leverans af elektrisk s. k. öfverkraft från staten.

Dylik kraft skall användas vid toppbelastningarna i elektricitetsverket, hvilka inträffa då belysningen tändes.

I kontraktet stipulerade 250 kilowatt är det högsta kraftbelopp, Vattenfallsstyrelsen vill medgifva i form af öfverkraft.

Det energibelopp, staden enligt ursprungliga kontraktet uttager, är till sin storlek så afmätt, att detsamma kan i görligaste mån i fullt omfång uttagas dagen igenom. Skulle detta kraftbelopp så tillmätas, att detsamma vore tillräckligt för den ökade belastning, som inträder vid tid för belysning, medförde detta, på grund af för kort utnyttjningstid, ekonomisk förlust för staden, hvilket förhållande framkallat nu föreliggande förslag om öfverkraft.

Såsom af kontraktet framgår, benämnes öfverkraften öfverskottskraft, när Vattenfallsstyrelsen kan leverera densamma från Älfkarleby, hvaremot den benämnes reservkraft, när den måste framställas i statens ångkraftstation härstädes, hvilket inträffar vid minskad vattenföring i Dalälfven under 70 kbm. i sekunden. Öfverskottskraften skall endast betinga ett förbrukningspris af 5 öre kilowattimmen, men reservkraften dels ett grundpris af 10 kr. pr kilowatt och år och dels ett förbrukningspris af 10 öre kilowattimmen.

I kontraktets § 8 har Vattenfallsstyrelsen förbehållit sig rätt att äfven inom området för Västerås stads jurisdiktion få leverera elektrisk energi direkt till hvarje nytillträdande kraftförbrukare, som förbinder sig att årligen från leveransens början erlägga normala kraftafgifter för minst 500 kw., motsvarande inemot 700 hkr. Enär mellan staden och Vattenfallsstyrelsen upprättade kontrakt rörande leverans af elektrisk energi i sin helhet endast omfattar 1,000 kw. och då staden på grund af de särskilda betingelser, dylika större leveranser kräfva, icke skulle hafva någon fördel af att vara mellanhand mellan Vattenfallsstyrelsen och kraftafnämaren, har styrelsen icke haft något att erinra emot denna undantagsbestämmelse.

Slutligen vill styrelsen omnämna, att styrelsen sedan ett par år tillbaka utan att kontrakt däröfver förelegat fått mot angifna pris uttaga öfverskottskraft, hvilket för staden medfört fördelar, enär därigenom dieseldriften, som ställer sig dyrare, ej behöft anlitas vid andra tillfällen än då strömafbrott inträffat. År 1917 uttogs öfverkraft för ett sammanlagdt belopp af cirka 2,600 kronor.

Styrelsen hemställer, att Stadsfullmäktige ville godkänna detta kontrakt samt uppdraga åt styrelsen att å stadens vägnar underteckna detsamma.

Västerås den 15 februari 1918.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

CARL HENNING.

Gerh. Geston.

N:o 23.

Ang. aftal om leverans till staden af ytterligare kraft från K. Vattenfallsstyrelsen.

TILLÄGGSKONTRAKT.

Mellan Kungl. Vattenfallsstyrelsen, här nedan kallad Styrelsen, och Västerås stad, här nedan kallad Staden, är i anslutning till det mellan kontrahenterna den 28 januari och 9 februari 1914 upprättade kontraktet angående leverans af elektrisk energi, här nedan kallat hufvudkontraktet, samt det mellan kontrahenterna den 14 december 1915 och 14 januari 1916 upprättade tilläggsaftalet, här nedan kallat tilläggsaftalet, följande tilläggskontrakt träffadt.

§ 1.

Mom. 1.

Staden äger rätt att så länge Staden icke använder annan elektrisk energi än den, som levereras från Styrelsen samt den, som alstras med Stadens nuvarande egna inom Stadens gräns befintliga kraftmaskineri, öka sin effektuttagning med ett effektbelopp, här nedan kalladt *öfverkraften,*, utöfver den effekt Staden enligt hufvudkontraktet och tilläggsaftalet äger rätt att uttaga i form af abonnerad dygns- och dagkraft.

Öfverkraften benämnes *öfverskottskraft* i den mån den tillhandahålles under tid, då enligt Styrelsens bedömande riklig vattentillgång finnes i Dalälfven vid Älfkarleby, och då Styrelsen skriftligen förklarat sig kunna tillhandahålla öfverkraften som öfverskottskraft.

Öfverkraften benämnes *reservkraft* i den mån den tillhandahålles under tid, då öfverskottskraft ej tillhandahålles.

Staden skall senast den 30 september året före det kalenderår, anmälan afser, skriftligen hafva meddelat Styrelsen det antal kilowatt reservkraft, Staden önskar uttaga under det närmast följande året. Staden är ej berättigad att uttaga mer än högst *tvåhundrafemtio (250) kilowatt reservkraft.*

Mom. 2.

Styrelsen förbinder sig:

a) att under de tider, Styrelsen skriftligen anmält sig kunna tillhandahålla öfverkraft som öfverskottskraft, dag och natt med de undantag, som i hufvudkontraktets § 12 finnas angifna, i mån af tillgång tillhandahålla öfverskottskraft. Styrelsen skall senast tjugofyra (24) timmar i förväg underrätta Staden, när leverans af öfverskottkraft börjar respektive slutar;

b) att under de tider, då öfverskottskraft ej tillhandahålles, dag och natt med de undantag, som i hufvudkontraktets § 12 finnas angifna, tillhandahålla Staden det effektbelopp reservkraft, Staden enligt mom. 1 af denna paragraf under ifrågavarande år äger rätt att uttaga.

§ 2.

För uppmätning af Stadens förbrukning enligt hufvudkontraktet, tilläggsaftalet och detta tilläggskontrakt uppsätter Styrelsen i den i hufvudkontraktets § 1 omförmälda transformatorstationen, i stället för den i hufvudkontraktets § 4 omförmälda registrerande kilowattimmemätaren, följande mätapparater:

a) en maximimätare, så beskaffad, att den angifver den största efter senaste afläsning under någon kvartstimme uttagna medeleffekten;

N:o 23.

Ang. aftal om leverans till staden af ytterligare kraft från K. Vattenfallsstyrelsen.

b) en kilowattimmemätare för oliksidig belastning, som summerar alla af Staden förbrukade kilowattimmar;

c) en kilowattimmemätare för oliksidig belastning med s. k. subtraktionsinrättning, så beskaffad, att den summerar alla af Staden förbrukade kilowattimmar öfver ett visst effektbelopp, här nedan kallat dygnskraftsubtraktionsgränsen, hvarvid dygnskraftsubtraktionsgränsen inställes på den för året ifråga abonnerade dygnskraften;

d) en kilowattimmemätare för oliksidig belastning med s. k. subtraktionsinrättning, så beskaffad, att den summerar alla af Staden förbrukade kilowattimmar öfver ett visst effektbelopp, här nedan kalladt dagkraftsubtraktionsgränsen, hvarvid dagkraftsubtraktionsgränsen inställes å summan af den för året ifråga abonnerade dygns- och dagkraften.

Staden skall på sin bekostnad istället för den i hufvudkontraktets § 4 angifna registrerande kilowattimmemätaren på af Styrelsen anvisade platser i den i hufvudkontraktets § 1 omförmälda transformatorstationen uppsätta och underhålla mätare af samma slag, som Styrelsen uppsätter, afsedda att å Stadens vägnar göra samma mätningar, som rörande Styrelsens mätare i denna paragraf angifvits.

§ 3.

De ofvan i § 2 omförmälda mätapparaterna skola två (2) gånger i månaden på bestämd dag, hvarom Styrelsen skriftligen underrättar Staden samt vid de tidpunkter, då leverans af öfverkraft börjar resp. slutar, af Styrelsen afläsas och maximimätarna af Styrelsen återföras till noll-läget, och äger Staden att vid afläsningarna närvara.

Hvardera kontrahenten äger att plombera båda kontrahenternas mätare.

Kommer icke Stadens ombud tillstädes på sådan Styrelsens kallelse, som nyss nämnts, äger Styrelsen likväl rätt att bryta samtliga plomber.

§ 4.

Mom. 1.

Om Styrelsens och Stadens i § 2 här ofvan omförmälda mätapparater, trots iakttagande af deras uppmätta konstanter, sinsemellan angifva olika *totalenergiförbrukning* eller olika *maximieffekt*, förfares på följande sätt:

Om Stadens mätare angifva värden, som icke afvika från de af Styrelsens mätare angifna med mer än 5 % af dessa, läggas medelvärdena mellan båda till grund för beräkning af afgifterna, för såvidt ej af afläsningarna tydligt framgår, att båda mätarna äro felaktiga, i hvilket fall förfares så, som i denna paragraf under c) angifves.

Om Stadens mätare angifva värden, som afvika från de af Styrelsens mätare angifna med mer än 5 % af dessa, kontrolleras båda de olika visande mätarna, och bestämmas konstanterna vid första lämpliga tillfälle af Styrelsen, hvarvid Staden äger rätt att närvara.

a) Skulle därvid den ena mätaren visa sig defekt, men den andra brukbar, beräknas förbrukningen efter den brukbara mätaren med tillämpning af den nya konstanten.

b) Skulle båda mätarna visa sig brukbara, men med förändrade konstanter, beräknas förbrukningen efter den mätare, hvars konstant ändrats minst, med tillämpning af den nya konstanten.

N:o 23.

Ang. aftal om leverans till staden af ytterligare kraft från K. Vattenfallsstyrelsen.

c) Skulle båda mätarna visa sig obrukbara för beräkning af förbrukningen, anses denna hafva uppgått till medelvärdet mellan de förbrukningar, som uppmätts genom till ordningen motsvarande afläsningar under föregående och efterföljande månader, därest icke kontrahenterna enas om att uppskatta förbrukningen efter andra grunder för den tid, då mätarna varit defekta.

Mom. 2.

Om Styrelsens och Stadens i § 2 här ofvan omförmälda mätapparater, trots iakttagande af deras uppmätta konstanter, sinsemellan angifva olika *energiförbrukning ofvan någon af subtraktionsgränserna,* förfares på följande sätt:

Om Stadens mätare angifva värden, som icke afvika från de af Styrelsens mätare angifna med mer än 5 % af totalenergiförbrukningen, läggas medelvärdena mellan båda till grund för beräkning af afgifterna, för såvidt ej af afläsningarna tydligt framgår, att båda mätarna äro felaktiga, i hvilket fall förfares så, som i denna paragraf under c) angifves. Mätarna behöfva emellertid ej vara felaktiga, äfven om energien ofvan subtraktionsgränsen enligt den ena mätaren väsentligt afviker från motsvarande värde enligt den andra mätaren.

Om Stadens mätare angifva värden, som icke afvika från de af Styrelsens mätare angifna med mer än 5 % af totalenergiförbrukningen, kontrolleras båda de olika visande mätarna och bestämmas konstanterna samt justeras subraktionsgränserna vid första lämpliga tillfälle af Styrelsen, hvarvid Staden äger rätt att närvara. Om därvid den ena mätarens subtraktionsgräns skulle afvika från det rätta värdet med mer än 5 %, anses mätaren hafva varit obrukbar för uppmätning af energien ofvan subtraktionsgränsen.

a) Skulle den ena mätaren visa sig defekt, men den andra brukbar, beräknas förbrukningen efter den brukbara mätaren med tillämpning af den nya konstanten men utan hänsyn till eventuellt fel å subtraktionsgränsen.

b) Skulle båda mätarna visa sig brukbara, men med förändrade konstanter eller subtraktionsgränser, beräknas förbrukningen efter den mätare, hvars subtraktionsgräns afvikit minst från det rätta värdet, med tillämpning af den nya konstanten, men utan hänsyn till eventuellt fel å subtraktionsgränsen.

c) Skulle båda mätarna visa sig obrukbara för beräkning af förbrukningen, anses denna hafva uppgått till medelvärdet mellan de förbrukningar, som uppmätts genom till ordningen motsvarande afläsningar under föregående och efterföljande månader, därest icke kontrahenterna enas om att uppskatta förbrukningen efter andra grunder för den tid, då mätarna varit defekta.

§ 5.

Den enligt hufvudkontraktet och tilläggsaftalet under hvarje år levererade energien beräknas på följande sätt:

Dygnskrafteffekten anses vara lika med den för året ifråga abonnerade dygnskraften samt *dygnskraftenergien* skillnaden mellan totala antalet under året förbrukade kilowattimmar och de under året ofvan dygnskraftsubtraktionsgränsen förbrukade kilowattimmarna.

Dagkrafteffekten anses i den händelse ingen öfverkraft tillhandahålles under året vara medelvärdet af de fyra högsta halfmånadsafläsningarna under året, minskat med den för året ifråga abonnerade dygnskraften. I den händelse

öfverkraft tillhandahålles under året beräknas dagkrafteffekten på samma sätt, som här ofvan, med den skillnad, att vid beräkning af medelvärdet af de fyra högsta halfmånadsafläsningarna de halfmånadsafläsningar, som eventuellt öfverstiga summan af den för året ifråga abonnerade dygns- och dagkraften, ersättas med denna summa. Med halfmånadsafläsning afses den högsta medeleffekt, som under den halfva månad, hvilken en afläsning omfattar, uttagits under någon kvartstimme. *Dagkraftenergien* anses i den händelse ingen öfverkraft tillhandahållits under året vara de under året öfver dygnskraftsubtraktionsgränsen förbrukade kilowattimmarna samt i den händelse öfverkraft tillhandahållits under året vara skillnaden mellan de under året ofvan dygnskraftsubtraktionsgränsen förbrukade kilowattimmarna.

N:o 23. *Ang. aftal om leverans till staden af ytterligare kraft från K. Vattenfallsstyrelsen.*

§ 6.

Betalningen för den såsom öfverkraft levererade energien utgår med:

Mom. 1.

För *reservkraften:*

A. *Ett årligt grundpris* af tio (10) kronor för hvarje kilowatt reservkraft, Styrelsen enligt anmälan äger skyldighet tillhandahålla Staden eller, i den händelse detta effektbelopp öfverskrides, för hvarje under året enligt bestämmelserna här nedan uttagen kilowatt reservkraft.

Den under året uttagna reservkraften anses vara den högsta halfmånadsafläsningen under året under den tid, då reservkraft tillhandahålles, minskad med summan af den för året ifråga abonnerade dygns- och dagkrafteffekten. Med halfmånadsafläsning afses den högsta medeleffekt, som under den halfva månad, hvilken en afläsning omfattar, uttagits under någon kvartstimme.

B. *En förbrukningsafgift* af tio (10) öre för hvarje kilowattimme, som under de tider öfverskottskraft icke tillhandahålles förbrukas öfver dagkraftsubtraktionsgränsen.

Mom. 2.

För *öfverskottskraften:*

En förbrukningsafgift af fem (5) öre för hvarje kilowattimme, som under de tider öfverskottskraft tillhandahålles, förbrukas öfver öfverkraftsubtraktionsgränsen.

§ 7.

Betalningen för den levererade öfverkraften erlägges i efterskott efter af Styrelsen utfärdad räkning till Styrelsens kassakontor i Stockholm på följande sätt:

Senast femton (15) dagar efter hvarje kalenderkvartals utgång erläggas

dels en fjärdedel ($1/4$) af det i § 6, mom. 1 A, stadgade årliga grundpriset för det antal kilowatt reservkraft staden anmält sig vilja uttaga under året,

dels afgiften för de under det gångna kvartalet förbrukade kilowattimmarna reservkraft enligt § 6, mom. 1 B,

dels afgiften för de under det gångna kvartalet förbrukade kilowattimmarna öfverskottskraft enligt § 6, mom. 2.

Senast den 15 januari hvarje år erlägges dessutom grundpris för det antal kilowatt reservkraft, hvarmed Stadens reservkraftuttagning under året enligt § 6, mom. 1 A, eventuellt öfverstiger det antal kilowatt reservkraft, Staden anmält sig vilja uttaga under året.

N:o 23.

Ang. aftal om leverans till staden af ytterligare kraft från K. Vattenfallsstyrelsen.

§ 8.

Abonnenten förbinder sig att i anslutning till bestämmelserna i hufvudkontraktets § 10 medgifva Styrelsen rätt att inom gränsen för Västerås stads jurisdiktionsområde leverera elektrisk energi direkt till hvarje nytillträdande kraftförbrukare, som förbinder sig att årligen från leveransens början erlägga normala kraftafgifter för minst femhundra (500) kilowatt.

§ 9.

Bestämmelserna i hufvudkontraktets § 7 C äro genom detta tilläggskontrakt häfda äfven för tiden före detta tilläggskontrakts trädande i kraft.

§ 10.

För detta tilläggskontrakt gälla i tillämpliga delar hufvudkontraktets bestämmelser.

§ 11.

Med detta tilläggskontrakt, hvaraf två lika lydande exemplar upprättats och utväxlats, förklara vi oss nöjda.

N:o 24.

Drätselkammarens skrifvelse ang. tillbyggnad af paviljongen å Östra holmen.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I ändamål att bereda erforderliga större utrymmen inom serveringspaviljongen å Östra holmen, möjliggörande att innehafvaren och personalen kan vistas i paviljongen dygnet rundt, hvarigenom risken minskas för inbrott, därför paviljongen vid upprepade tillfällen varit utsatt, har Drätselkammaren låtit stadsarkitekten uppgöra bilagda förslag till tillbyggnad.

Kostnaden för denna tillbyggnad, däri äfven inberäknats kostnad för utbyte af takbetäckningen å gamla paviljongen emot tegel, hvilken åtgärd är behöflig till förhindrande af röta i takbyggnaden, har af byggnadschefen beräknats till 4,500 kronor med nuvarande arbetslöner och materialpriser.

Med den anmärkning, att hyran för paviljongen gifvetvis kommer att be-

räknas med beaktande af de merkostnader staden åsamkar sig genom nu ifrågasatta till- och ombyggnadsarbetena, får Drätselkammaren anhålla,

N:o 24.

Ang. tillbyggnad af paviljongen å Östra holmen.

att Stadsfullmäktige ville anvisa ett förslagsanslag å 4,500 kronor ur i innevarande års stat upptaget förslagsanslag för ombyggnad och reparation af paviljongen å Östra holmen i öfverensstämmelse med stadsarkitektens och ofvan angifna förslag.

Västerås den 21 februari 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Västerås 1918, Westm. Alleh:s Boktr.

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

1918. Den 27 Mars. V.

N:o 25.

Badhusstyrelsens årsberättelse för år 1917.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Härmed öfverlämnas redovisning för Varmbadhusets räkenskaper under år 1917 jämte uppgift å antal bad som serverats under året.

Årsberättelse.

Inkomster:

Bad		37,235: 38
Uthyrning af Simhallen till Simsällskapet		40: —
» » » » simundervisning under sommaren		50: 60
Ersättning för olycksfall		17: 34
Försålt ved till Gasverket		2,220: —
» skrot		147: —
För orätt kreditering i Drätselkammarens räkenskaper		—: 50
För dubbel » i » »		64: —
	Summa	39,774: 82
	Förlust	11,153: 13
	Summa kronor	50,927: 95

Utgifter:

Andelar i obligationslån: ränta	10,594: 21		
amortering	3,018: —	13,612: 21	
4:de årets kostnader för inledning af åvatten i badhuset (enl. Stadsfullmäktiges beslut den $^{29}/_{5}$ 1913)			500: —
Aflöningar:			
Föreståndaren, utom bostad 2 rum och kök (425 kr.)		1,350: —	
Gas under året		42: 82	
Koks		5: 60	
Maskinisten, utom bostad, rum och kök (275 kr.)		1,350: —	
Gas under året		39: 97	
Eldaren (afgår 5 kr. för tjänstledighet)		1,195: —	
Biljettförsäljerskan		900: —	
Badaren		970: —	
4 baderskor		1,440: —	
Transport		7,293: 39	500: —

N:o 25.
Badhusstyrelsens berättelse för år 1917.

Transport	7,293: 39	500: —
2 vakter i simhall och folkbad	1,440: —	
2 tvätterskor	1,600: —	
Extra hjälp	117: —	
Vikariat under sommarens semester	181: 36	
Kristidstillägg	2,146: —	
Läkarvård och medicin	110: 76	
Träskor för badbetjäningen	29: —	
Provision	3,379: 50	16,297: 01
Bränsle till ångpannorna		24,313: 78
Ved för personalens behof		93: 45
Elektrisk belysning, jämte nyanskaffning af lampor och reparationer		713: 52
Inventarier		305: 33
Underhåll af inventarier		103: 80
Underhåll af pannor och rörledningar		816: 78
Linne		37: 36
Tvätt		452: 90
Skrif- och trycksaker (badbiljetter, redogörelse, rapporter m. m.) och annonsering)		474: 74
Badingredienser		249: 19
Telefon		94: —
Brandpremier	73: 50	
Olycksfallförsäkringspremier	27: 02	100: 52
Städning		113: 90
Badhuset		855: 37
Förbrukningsartiklar		4,442: 08
Skatter		964: 22
Summa kronor		50,927: 95

Af här framlagda redogörelse framgår, att utgifterna, oaktadt de höjda biljettprisen, öfverstigit inkomsterna med *11,153 kronor 13 öre,* ett afsevärdt belopp, som förorsakats hufvudsakligen genom de enorma omkostnaderna till bränslekommissionen för ved, samt äfven genom de ytterst stegrade prisen för förbrukningsartiklar. Höjning af biljettprisen och i öfrigt tryckta förhållanden hafva, som naturligt varit, framkallat en minskning i badfrekvensen, hvartill någon ökning ej torde ifrågakomma, liksom någon lättnad i Badhusets utgiftsstat ej kommer att äga rum förr än ordnade förhållanden åter inträda.

Västerås den 12 mars 1918.

På Badhusstyrelsens vägnar:

THEOFIL ÖBERG.

N:o 25.
Badhusstyrelsens berättelse för år 1917.

TABELL
öfver antalet bad inom de olika afdelningarna.

Badformer	1917 Bad för män	1917 Bad för kvinnor	1917 Summa	1916 Summa
1. kl. karbad	2,437	1,624	4,061	3,820
D:o med massage	572	138	710	412
1. kl. halfbad	114	46	160	198
1. kl. sittbad	—	1	1	—
2. kl. karbad	1,835	2,077	3,112	4,192
D:o med massage	585	385	970	1,473
2. kl. halfbad	67	105	172	262
2. kl. sittbad	—	7	7	14
Billighetskarbad	304	357	661	929
1. kl. badstu	4,012	633	5,545	5,664
D:o med tvålmassage	40	18	58	73
Simhall med värmestuga (vinter)	3,828	812	4,640	3,440
D:o solbad (sommar)	2,910	842	3,752	2,863
D:o för Elementarskolan	1,967	1,303	3,270	2,527
Folkbad för Elementarskolan	464	328	792	1,223
D:o Folkskolan	2,009	2,063	4,072	3,588
Dusch	544	711	1,255	753
Simsällskapet	875	—	875	1,192
Billighetsbadstu (folkbad)	17,322	5,119	22,441	27,601
Elektriskt ljusbad	208	35	243	244
D:o med tvålmassage	65	10	75	55
Kolsyrebad	28	—	28	13
Fangobad	24	7	31	27
Bad för Folkskolan vid simundervisning	2,596	2,667	5,263	5,526
Summa	43,706	19,288	62,994	66,089
Hundbad 41.				
Härvid tillkommer obligatoriska bad för folkskolorna under detta år, som förut lämnats i folkskolornas egna badinrättningar	—	—	8,057	—
Under år 1917 har således serverats inalles	—	—	**71,051**	—

N:o 26.

Beredningsutskottets yttrande ang. ny valkretsindelning för stadsfullmäktigeval.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Med återställande af Magistratens genom Stadsfullmäktiges remiss den 31 januari detta år för utlåtande till Beredningsutskottet öfverlämnade förslag angående införlifvande med stadens förutvarande valkretsar för val af Stadsfullmäktige af de inkorporerade socknarne Lundby och S:t Ilian, får Beredningsutskottet härmed med förklaring, att någon erinran emot förslaget icke är att göra, hemställa, att Stadsfullmäktige måtte besluta i öfverensstämmelse med Magistratens hemställan, eller att den södra valkretsen skall utom af sina nuvarande områden bestå af förra S:t Ilians sockens västra del och hela Lundby socken samt att till norra valkretsen skall läggas S:t Ilian's sockens östra del.

Västerås den 28 februari 1918.

På Beredningsutskottets vägnar:

J. S. EDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Enligt Kungl. Maj:ts nådiga bref den 21 december 1917 angående införlifvande med Västerås stad af S:t Ilians och Lundby socknar, åtnjuta de införlifvade områdenas invånare i stadens kommunala angelägenheter samma rösträtt som stadens öfriga invånare.

Enligt Stadsfullmäktiges beslut den 30 september 1909 är staden för val af Stadsfullmäktige indelad i två valkretsar, *den ena eller den södra,* bestående af västra kvarteret, västra kvarterets utgårdar och södra kvarteret med undantag af Kungsängen, öster om Persbobäcken och Lillån, samt *den andra eller norra,* bestående af norra kvarteret, norra utgårdarna, södra utgårdarna samt Kungsängen. Valkretsarne äro åtskilda af en sammanhängande linie, följande Svartån från norr räknadt till Kungsbron eller Apoteksbron samt fortsättande efter Nedre Kungsgatan öfver Stora torget efter Smedjegatan och Kopparbergsvägen fram till Persbobäcken och efter densamma ut till Lillån och Mälaren.

Då denna valkretsindelning bestämdes, skiljde sig valkretsarne icke väsentligt i invånareantal. Genom ökadt bebyggande af områdena för norra och södra utgårdarne har numera den norra valkretsen blifvit så betydligt större än den södra, att sistnämnda valkrets bör för jämnställighet mellan valkretsarne mycket väl kunna mottaga allra största delen af invånareantalet uti de med staden införlifvade socknarne.

Magistraten får därför hemställa, att Stadsfullmäktige måtte besluta: **N:o 26.** *Ang. ny valkretsindelning för stadsfullmäktigeval.*

att den södra valkretsen skall, utom sina nuvarande områden, bestå jämväl af förra S:t Ilians sockens västra del och hela Lundby socken samt att till norra valkretsen skall hänföras S:t Ilians sockens östra del.

Härigenom sker också ingen annan förändring i den sammanhängande linien mellan valkretsarne, än att linien börjar i Svartån i nya stadsgränsen något längre norrut än då valkretsarne bestämdes.

Västerås Rådhus den 25 januari 1918.

På Magistratens vägnar:

JOHN KARLSSON.

N:o 27.

Byggnadsnämndens förslag till ändrad taxa å arvoden för af stadsingeniören verkställda förrättningar.

Stadsingeniören G. Smitt har till Byggnadsnämnden med begäran om åtgärder för dess fastställande öfverlämnat förslag till ändrad taxa å arvoden för af stadsingeniören verkställda förrättningar, och får Byggnadsnämnden nu under åberopande af att en fortsatt tillämpning af föregående taxa, som af Stadsfullmäktige antagits den 25 januari 1912, medför förluster för staden, då densamma icke är anpassad efter de höga materialpriser och arbetslöner, som nu äro rådande, samt att med hänsyn härtill den föreslagna taxeökningen af 50 % synes vara påkallad, hemställa, att Stadsfullmäktige ville för sin del antaga byggnadschefens här bilagda förslag.

Västerås den 16 mars 1918.

På Byggnadsnämndens vägnar:

JOHN KARLSSON.

Ragnar Tenow.

FÖRSLAG TILL TAXA

å arvode för förrättningar af Stadsingeniören i Västerås.

1:o)	för mätning då ytan icke öfverstiger 500 kv.-m.	15 kr.
	» » » » öfverstiger 500 men ej 1,000 kv.-m. ...	20 »
	» » » » » 1,000 men ej 5,000 kv.-m., utöfver sistnämnda belopp, för hvarje påbörjadt 100-tal kv.-m.	1) »
	för mätning då ytan uppgår till större areal utöfver sistnämnda belopp, för hvarje påbörjadt 100-tal kv.-m.	75 öre

N:o 27.
Ang. ändrad taxa å arvoden för af stadsingeniören verkställda förrättningar.

2:o) för karta då ytan icke öfverstiger 500 kv.-m. .... 10 kr.
» » » » öfverstiger 500 men ej 1,000 kv.-m.... 15 »
» » » » » 1,000 men ej 5,000 kv.-m., utöfver sistnämnda belopp, för hvarje påbörjadt 100-tal kv.-m. 1 »
för karta då ytan uppgår till större areal utöfver sistnämnda belopp, för hvarje påbörjadt 100-tal kv.-m. .... 75 öre
3:o) för mätningsattest eller förrättningsprotokoll .... 5 kr.
4:o) för renovation eller kopia af karta hälften mot afgifter för ny karta.
5:o) för afskrift af mätningsattest eller förrättningsprotokoll ...... 2 kr.
6:o) för granskning af äldre karta med bevis om dess användbarhet 5 »
7:o) Förslag till tomtindelning eller tomtreglering skall innefatta jämväl tomtkarta; och betalas härför 50 % högre än afgifterna för tomtmätning respektive tomtkarta.
8:o) för gränsutstakning .... 10—20 kr.
9:o) för afvägning .... 5—25 »
10:o) för kopia (ljuskopia) .... 2—10 »
11:o) för utstakning af byggnad .... 5—20 »
12:o) för öfriga under ofvanstående ej hänförliga mätnings- och kartarbeten m. fl. förrättningar betalas enligt Byggnadsnämndens beslut.
13:o) I händelse sökanden ej åtnöjes med det af vederbörande förrättningsman debiterade arvode, skall detsamma bestämmas af Byggnadsnämnden.
14:o) Handtlangningskostnader och kostnader för gränsmärken ingå uti förestående afgifter.

Västerås stadsingeniörskontor den 3 januari 1918.

GÖSTA SMITT.

N:o 28.

Drätselkammarens skrifvelse ang. uppförande af en gångbro öfver Svartån vid Hofdesta.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Från åtskilliga personer, bosatta inom förutvarande S:t Ilians socken, har framförts önskemål att staden ville iståndsätta den raserade bron öfver Svartån midt för Rosenlunds skolhus, hvarigenom personer, som hafva ärenden emellan midt för liggande delar af socknen, skulle besparas den långa omvägen öfver den s. k. Skerikesbron.

Kostnaden för brons iståndsättande som gångbro har beräknats till omkring 2,000 kronor, hvarför Drätselkammaren, som anser att en dylik bro fyller ett behof, hemställer,

att Stadsfullmäktige ville anvisa ett förslagsanslag å nämnda belopp att utgå af i innevarande års stat upptaget förslagsanslag för brons iståndsättande som gångbro.

N:o 28. *Ang. uppförande af en gångbro öfver Svartån vid Hofdesta.*

Västerås den 14 mars 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

N:o 29.

Drätselkammarens utlåtande ang. lönetillägg åt stadsläkarne och anställande af ytterligare en hälsopolis.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I anledning af Stadsfullmäktiges remiss den 28 nästlidne februari till Drätselkammaren för utlåtande af Hälsovårdsnämndens begäran om anslag till tillfällig löneförbättring för stadsläkarne samt för anställande af ytterligare en hälsopolis, hvilken begäran motiverats med ökade göromål på grund af S:t Ilians och Lundby socknars införlifvande med staden, får Drätselkammaren nu med återställande af handlingarne i ärendet och under uttalande att Drätselkammaren emot berörda begäran icke har någon annan erinran att göra än att anslaget till stadsläkarne icke bör utgå i form af en tillfällig löneförbättring utan såsom ersättning tills vidare för de genom inkorporeringen ökade göromålen med hälsovårdens handhafvande inom staden, föreslå att Stadsfullmäktige ville af i årets stat upptaget förslagsanslag anvisa

dels ett belopp af 2,500 kronor pr år, fördeladt med 1,500 kronor å förste stadsläkaren och 1,000 kronor å andre stadsläkaren att af dem månadsvis från detta års början tillsvidare uppbära såsom dylik ersättning,

dels ock erforderligt belopp för anställande af ytterligare en hälsopolis med fastställd begynnelselön jämte provisoriskt lönetillägg och krigstidshjälp att utgå från tidpunkten för befattningens tillträdande.

Västerås den 14 mars 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

N:o 29.

Ang. lönetillägg åt stadsläkarne och anställande af ytterligare en hälsopolis.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 25 sistlidne januari anhöll Magistraten i Västerås efter att i ärendet hört stadens Hälsovårdsnämnd, att Stadsfullmäktige ville ingå till Kungl. Maj:ts Befallningshafvande i länet med framställning därom, att af de med staden införlifvade socknarna S:t Ilian och Lundby, de tätt bebyggda områdena Hammarby stadshage och Jakobsberg skulle i hälsovårdshänseende betraktas som stad.

Genom socknarnas införlifvande med staden komma för de af staden anställda läkarne arbetet att afsevärdt ökas, hvarjämte äfven stadens hälsopoliser erhålla ansenligt större tillsyningsområde, och vinner förenämnda framställning bifall, kommer detta arbete för läkarne och hälsopoliserna att blifva ännu större.

Frågan angående det lämpligaste sättet för fördelning af stadsläkarnes arbetsbörda har inom Nämnden varit föremål för behandling och har provisoriskt ordnats, men är Nämnden, som dock vill uttala sig för nödvändigheten af att anställa ytterligare en läkare, för närvarande ej beredd att framkomma med förslag i nyssberörda hänseende.

Vidkommande åter hälsopolisernas ökade arbete vill Nämnden, med hänsyn till deras redan förut hårdt anlitade arbetskraft, framhålla nödvändigheten af att omedelbart anställa ytterligare en hälsopolis.

Med hänsyn tagen därtill att vid fastställande af stadsläkarnes löner år 1908 staden hade ett invånareantal af cirka 16,000 personer och genom stadens tillväxt i folkmängd samt inkorporeringen denna siffra stigit till inemot 29,000, måste, på grund af den genom stadens tillväxt och den verkställda inkorporeringen ökade arbetsbördan och äfven med hänsyn till att stadsläkarne icke erhållit rätt, hvilket efter Nämndens förmenande torde vara fullständigt felaktigt, uppbära krigstidstillägg, deras löner anses vara för ringa i jämförelse med det af dem fordrade arbetet.

Hälsovårdsnämnden får därför, med öfverlämnande af afskrift af stadsläkarens framställning i ärendet till Nämnden, anhålla att Stadsfullmäktige ville,

dels till dess ytterligare en stadsläkare blifver anställd, anslå för innevarande år 2,500 kronor till tillfällig löneförbättring åt stadsläkarne, att utgå med 1,500 kronor för 1:sta och 1,000 kronor för 2:dra stadsläkaren, att uppbäras pr månad, räknadt från och med den 1 sistlidne januari,

dels och anslå medel för anställande af ytterligare en hälsopolis med förut fastställd begynnelselön och rätt för honom att uppbära å tjänsten belöpande provisoriska lönetillägg och krigstidshjälp.

Västerås den 23 februari 1918.

På Hälsovårdsnämndens vägnar:

JOHN KARLSSON.

Eric Plantin.

Till Hälsovårdsnämnden.

N:o 29.

Ang. lönetillägg åt stadsläkarne och anställande af ytterligare en hälsopolis.

Enligt Hälsovårdsnämndens uppdrag få undertecknade härmed inkomma med följande förslag till uppdelning af läkaretjänsterna inom de nyinförlifvade socknarna tills vidare:

1:ste stadsläkaren åligger fullgörandet af de enligt allmänna läkareinstruktionen stadsläkaren åliggande skyldigheter, sålunda i första hand den allmänna hygienen och dithörande frågor;

2:dre stadsläkaren att i tillämpliga delar fullgöra, hvad enligt § 4 i instruktionen för stadsläkarne i Västerås är föreskrifvet, och sålunda bestrida läkarevården etc. för de fattiga inom nya stadsområdet.

Som ersättning för det för stadsläkarna, särskildt på grund af afstånden, afsevärdt ökade arbetet föreslås:

för 1:ste stadsläkaren .... 1,500 kr.
» 2:dre » .... 1,000 »

och att denna ersättning måtte beräknas utgå från och med 1 januari detta år, enär stadsläkarne redan i förväg ansett sig böra och hafva ställt sig till tjänst för det nya stadsområdet från första dagen för sammanslagningen.

Västerås den 2 februari 1918.

CARL THUNSTRÖM. *CARL IDAR.*

N:o 30.

Drätselkammarens skrifvelse ang. anslag till vissa ledningsarbeten.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Under hänvisning till närlagda framställning till Stadsfullmäktige från Vatten- och Gasverksstyrelsen angående framdragandet af vatten-, gas- och afloppsledningar till af Aktiebolaget Arbetarebostäder bebyggda kvarteren Julius och Jörgen inom stadens planlagda område och Oscaria utom samma område, hvilken framställning styrelsen anhållit att Drätselkammaren ville med eget yttrande till Stadsfullmäktige öfverlämna, får Drätselkammaren, som icke finner annan anledning till erinran däremot, än att Stadsfullmäktiges beslut äfven erfordras för att af de tekniska verkens tillgängliga medel förskottera det i framställningen omförmälda beloppet å 2,000 kronor för ledningsanläggningen till kvarteret Oscaria föreslå,

att Stadsfullmäktige ville dels af lånemedel anvisa 7,000 kronor för utsträckande af vatten-, gas- och afloppsledningar till kvarteren Julius och Jörgen samt 12,000 kronor för enahanda anläggning till kvarteret Oscaria, dels ock af tillgängliga medel vid de tekniska verken för sistnämnda ledningsarbeten anvisa 2,000 kronor, hvilket belopp sedermera skall återgäldas såsom anslutningsafgift till dessa ledningar.

Västerås den 14 mars 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

N:o 30.
Ang. anslag till vissa ledningsarbeten.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I skrifvelse till Vatten- och Gasverksstyrelsen har A.-B. Arbetarebostäder i Västerås anhållit om utsträckning af allmänna ledningar till kvarteren Julius, Jörgen och Oscaria, inom hvilka ett större antal bostadsbyggnader äro under uppförande.

För kvarteren Julius och Jörgen erforderliga ledningar måste dragas i blifvande gatan mellan Allé- och Bäckgatorna, hvilken kommer att utgöra en fortsättning af Utanbygatan. Enär i Allégatan vatten- och gasledningar finnas, men dylika saknas i Bäckgatan, måste anslutning af de nya ledningarna ske i Allégatan, med undantag för afloppet, som på grund af lutningsförhållanden måste dragas till den i Bäckgatan befintliga afloppsledningen. Ledningarnas längd blifver 100 meter för afloppet och 110 för hvardera af de öfriga, och kostnaden är, vid användande af 9″ aflopps- och 4″ vatten- och gasrör, beräknad till 7,000 kr.

Då ifrågavarande kvarter äro belägna inom stadens planlagda område, finner bestämmelsen om bidrag från sökandena till ledningsarbetet ej tillämpning. Anläggningen torde emellertid likväl blifva ekonomiskt bärande för staden.

Kvarteret Oscaria, beläget söder om Annedal, kan erhålla anslutning till Annedals vatten- och gasledningar samt till Västra Förstadens hufvudaflopp, som sträcker sig utefter kvarterets västra sida, och blifver längden för hvardera af vatten- och gasledningarna 280 och af afloppsledningarna 130 meter, belöpande sig anläggningskostnaden vid användande af 6, 5, 4 och 3-tums vatten- och gas- samt 9-tums afloppsrör till 18,000 kronor.

Enär kvarteret Oscaria är beläget utanför stadens planlagda område, skall jämlikt allmänna bestämmelserna för ledningars utsträckning bidrag till anläggningen utgå från sökanden med 75 öre per kvm. tomtarea, däri äfven inberäknadt elektrisk ledning. Såsom helt naturligt betingar utsträckning af ledningar nu afsevärdt högre pris än hvad fallet var, då denna anslutningsafgift bestämdes, men har styrelsen ansett, att i ifrågavarande fall, där det gäller uppförande af arbetarebostäder och förhållandet sålunda är likartadt med det för kvarteren Assar och Arne, samma pris som tillämpades för dessa äfven här bör beräknas, eller 75 öre per kvm. tomtyta, hvilket emellertid medför, att anläggningen icke blifver ekonomiskt bärande, enär anslutningsafgiften, inberäknadt de till Oscaria angränsande områden, som kunna erhålla anslutning till ifrågavarande ledningar, endast uppgår till 6,000 kronor, hvadan alltså staden måste bidraga med 12,000 kronor, af hvilken summa, jämlikt verkställda räntabilitetsberäkningar, under nu rådande tider knappast hälften räntas och amorteras genom anslutningen från Oscaria. Men detta förhållande förbättras i den mån normala tider åter inträda och anslutningen till ledningarna växer.

Skillnaden mellan beräknade anslutningsafgiften, 6,000 kronor, och den afgift, som nu erhålles, hvilken skillnad utgör cirka 2,000 kronor, synes vara lämpligast att förskottera af tillgängliga medel vid verken.

Då elektriska ledningsnätets utsträckning redan omfattar berörda kvarter, erfordras ej något anslag till ledningar af detta slag.

Med öfverlämnande af sökandens skrifvelse samt under åberopande af det här anförda hemställer styrelsen, att Stadsfullmäktige ville bevilja

dels för utsträckning af ledningar till kvarteren Julius och Jörgen 7,000 kronor att utgå af lånemedel

och dels för ledningars utbyggande till kvarteret Oscaria 12,000 kronor att äfvenledes utgå af lånemedel. **N:o 30.** *Ang. anslag till vissa ledningsarbeten.*

Västerås den 11 mars 1918.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

CARL HENNING.

Gerh. Geston.

Till Styrelsen för Västerås Vatten- och Gasverk.

Med anledning af bebyggande af kvarteren Julius, Jörgen och Oscaria anhålles härmed vördsamt att ledningar för gas, vatten och aflopp utdragas till nämnda byggnadskvarter, så att tillkoppling af gårdsledningarna kan verkställas i god tid före 1 instundande oktober.

Västerås den 12 februari 1918.

A.-B. ARBETAREBOSTÄDER I VÄSTERÅS.

E. Edv. Karlsson.

N:o 31.

Drätselkammarens skrifvelse ang. reparation af en kran vid hamnen.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I bilagda skrifvelse har Hamnstyrelsen anhållit om ett anslag af stadens medel å förslagsvis 3,000 kronor för iståndsättande af den fasta svängkranen å gamla hamnkajen, hvilken för närvarande är obrukbar på grund af brott å kranpelaren.

Vid behandling af detta ärende inom Drätselkammaren har byggnadschefen Smitt anmält att efter Hamnstyrelsens handläggning af detsamma yppat sig en del andra felaktigheter på kranen, hvilka samtidigt med kranpelarens utbyte mot en ny sådan af martingjutgods borde afhjälpas och att kostnaden för en dylik visat sig större än som förut af honom beräknats.

Enligt inkomna offerter skulle totalkostnaden för kranens återställande i brukbart skick, däri äfven för underlättande af lossning med densamma skulle inbegripas en förlängning af kranståndaren och höjning af kranpostamentet, belöpa sig till i rundt tal 5,300 kronor.

Med uttalande att Drätselkammaren delar Hamnstyrelsens uppfattning att kranen bör vara iståndsatt till seglationens öppnande samt att Drätselkammaren funnit sig böra utreda behofvet af ytterligare en hamnkran, hvilken sistnämnda fråga Drätselkammaren emellertid icke nu är beredd att förelägga Stadsfullmäk-

N:o 31. *Ang. reparation af en kran vid hamnen.*

tige för afgörande, får Drätselkammaren på grund af Hamnstyrelsens framställning föreslå;

att Stadsfullmäktige ville anvisa ett belopp af förslagsvis 5,300 kronor att utgå af hamnmedel för iståndsättande af den fasta hamnkranen å gamla hamnkajen på sätt här ofvan närmare angifvits.

Västerås den 14 mars 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Den å gamla hamnkajen uppsatta fasta svängkranen är för närvarande icke i användbart skick sedan den s. k. kranståndaren i slutet af föregående år vid pågående lossningsarbete afbrutits invid postamentet.

Vid undersökning af möjligheten att försätta kranen i brukbart skick med användande af den gamla ståndaren har visat sig att detta ej låter sig göra utan risk för att kranen ånyo sönderbrytes med däraf följande fara för de vid kranarbetet sysselsatta personerna, hvilken risk sammanhänger med det klena godset i gamla ståndaren. Denna består nämligen af gjutjärn, som ej torde tåla allt för stora påfrestningar.

Med anmälan att Hamnstyrelsen på grund af den brådskande nödvändigheten att få berörda kran iståndsatt till stundande seglationsperiod redan gått i författning om den gamla ståndarens utbyte emot en ny sådan af martingods, hvarför kostnaden af Hamnstyrelsen beräknats till förslagsvis 3,000 kronor inclusive dess inmontering i kranen, får Hamnstyrelsen anhålla, att Stadsfullmäktige ville, med godkännande af den vidtagna åtgärden, anvisa ett förslagsanslag å 3,000 kronor för kranens iståndsättande på sätt här ofvan angifvits.

Västerås den 18 februari 1918.

På Hamnstyrelsens vägnar:

AXEL VILH. NORDIN.

Ragnar Tenow.

Västerås 1918, Westm. Alleh:s Boktr.

N:o 32.

Brandchefens årsberättelse för 1917.

Brandstyrelsen får härmed öfverlämna af stadens brandchef uppgjord berättelse öfver brandkårens verksamhet under år 1917.

Västerås den 30 mars 1918.

Å Brandstyrelsens vägnar:

OTTO OEST.

Till Brandstyrelsen i Västerås.

Öfver brandkårens verksamhet och därmed sammanhängande förhållanden under det förflutna året får jag härmed vördsamt afgifva följande berättelse:

Västerås stad.

Invånareantalet i Västerås stad uppgick den 31 december 1917 till 25,509, utvisande en ökning sedan föregående år af 45 personer.

Stadens planlagda område utgjorde cirka 180 har samt det under stadens jurisdiktion hörande området cirka 1,330 har.

Antalet fastigheter uppgick till 1,230, däraf 500 inom och 730 utom stadsplanen.

Taxeringsvärdet å fastigheter:

för hvilka bevillning erlagts	Kr.	50,741,500
» » » icke erlagts	»	7,704,200
Summa	Kr.	58,445,700

hvilket mot taxeringsvärdet den 31 december 1916 visar en ökning af Kr. 5,604,500.

Personal.

Brandchefen C. G. Sjöqvist, hvilken varit i stadens tjänst under sammanlagdt 20 år, däraf 8 år såsom stadssergeant och 12 år såsom chef för brandväsendet, har på egen begäran och på grund af ådragen kroppsskada erhållit afsked från brandchefsbefattningen i och med utgången af år 1917.

Såsom erkänsla för sin verksamhet som brandman har Sjöqvist vid afgången ur tjänsten af Städernas Allmänna Brandstodsbolag tilldelats bolagets förtjänstmedalj i guld.

Till Sjöqvists efterträdare i tjänsten hafva Stadsfullmäktige utsett förutvarande vice Brandchefen Fabrikören Aron Danielsson.

N:o 32. Brandchefens årsberättelse för 1917.

Brandkårens personal har under det gångna året utgjorts af en kasernerad styrka, bestående af:

1	brandchef,
1	brandmästare,
1	brandkorpral,
2	vice brandkorpraler,
1	brandsoldat (tillika verkstadsförman),
1	brandsoldat (tillika maskinist),
11	ordinarie brandsoldater,
1	af Stadsfullmäktige utsedd v. brandchef boende utom stationen.
S:a 19	man.

Brandkårens reserv, boende utom stationen, hvilken kallas genom elektriska ringledningar, utgöres af:

2	ångsprutchefer,
2	förmän,
3	maskinister,
4	eldare och
43	man.
S:a 54	man.

Under året hafva 2 brandsoldater afgått på egen begäran och 1 på grund af i tjänsten ådragen skada.

Tjänstetiden för fasta kårens personal framgår af följande:

Brandchefen	har	tjänat	öfver	20	år
Vice brandchefen	»	»	»	12	»
Brandmästaren	»	»	»	20	»
Brandkorpralen	»	»	»	12	»
Vice brandkorpralerna	»	»	»	12	»
Maskinisten	»	»	»	7	»
Verkstadsförmannen	»	»	under	1	»
1 ordinarie brandsoldat	»	»	öfver	11	»
1 » »	»	»	»	9	»
3 » »	»	»	»	7	»
1 » »	»	»	»	6	»
1 » »	»	»	»	2	»
3 » »	»	»	»	1	»
1 » »	»	»	under	1	»

Medelåldern var den 31 december 1917 för kårens ordinarie manskap 33 år; högsta lefnadsåldern 43 $^{3}/_{12}$ år, lägsta 22 $^{10}/_{12}$ år.

Hälsotillståndet har varit mycket godt; endast några få sjukdagar hafva förekommit.

Fridagar har tilldelats manskapet ungefär hvart 9:de dygn. Semester har under sommaren åtnjutits af hvarje man 8 dygn.

N:o 32.
Brandchefens årsberättelse för 1917.

Dagordning för ordinarie kåren:

Kl. 6,45 f. m. uppstigning,
» 7—8 » frukost,
» 8—8,45 » gymnastik,
» 9,15—11,45 » arbetstjänst,
» 12—1 e. m. exercis,
» 1—2 » middag,
» 2—5 » arbetstjänst,
» 5 » fördelning till redskapen,
» 7,30—8,30 » aftonmåltid.

I denna dagordning ingå ej 2 man, hvilka började sin tjänstgöring i stallet klockan 5 hvarje morgon.

Under året hafva 2 man varit inkallade till krigstjänstgöring i sammanlagdt 5 1/2 månader.

Öfningar och arbeten.

Öfningar med fasta kåren hafva i regel ägt rum hvarje helgfri dag utom lördagar, då det varit allmän rengöring inom stationen. Öfningarna hafva omfattat anspänning, körning, exercis med lifräddnings- och eldsläckningsredskap, gymnastik samt undervisning i brandtelegrafens skötande, kännedom om stadens brandposter och lokala förhållanden.

Vakthållning vid offentliga föreställningar o. dyl. har af brandkåren bestridts 125 gånger.

Under året hafva 2 man dagligen varit sysselsatta i stallet, 2 man med slöjd och snickeriarbete, 4 man med smidesarbete, 2 man med skomakeriarbete, 1 man med skrädderiarbete och 4 man med ledningsarbete å brandtelegrafen, brandskåpsprofning, eldning, koksköring, putsning af redskap, vedhuggning m. m.

I verkstäderna hafva arbeten utförts dels för brandkårens, dels för poliskårens, dels för Västerås stads och dels för renhållningsverkets räkning till ett sammanlagt värde af kronor 14,711: 24.

Fördelningen af arbetet å de olika verkstäderna är följande: snickareverkstaden 1,838: 85, smedjan 9,647: 81, skomakareverkstaden 2,324: 65, skräddareverkstaden 508: 50, brandtelegrafen 262: 90 och målareverkstaden 128: 53.

Stadens tidningar hafva, som förut varit fallet, af dess respektive redaktioner godhetsfullt lämnats till manskapet.

Hästar.

Brandkårens stall omfattar 5 hästar, hvaraf 2 tillhöra brandkåren och de 3 öfriga staden.

Skoningen har, af såväl brandkårens, poliskårens, stadens som renhållningsverkets hästar, verkställts af vid brandkåren anställd i hofslageri utexaminerad personal.

Brandkårens 2 hästar hafva under sistlidet år varit försäkrade för 1,600 kronor; deras respektive ålder är 7 och 10 år.

Brandredskap.

Å brandstationen ha följande brandfordon stått fullt utrustade:

N:o 32. *Brandchefens årsberättelse för 1917.*

Till första utryckningen:	1 automobil med mek. stege och motorpump
	1 redskapsvagn
Eller där läget så angifvits:	1 ångspruta
	1 redskapsvagn
	1 mekanisk stege
För soteld:	1 redskapskärra
I reserv:	1 slangkärra
	1 handkraftspruta.

Brandtelegrafen.

Brandtelegrafen omfattar 5 distrikt med sammanlagdt 36 brandskåp, hvaraf 26 tillhöra staden och 10 enskilda inrättningar.

Inga fel ha under året uppstått å brandtelegrafledningarna, beroende på att hela ledningsnätet numera är omlagdt med isolerad s. k. hacketaltråd. Allt arbete å linjenätet har verkställts af brandkårens personal. Brandtelegrafledningarnas längd utgör omkring 24,000 meter.

Vattenledningen.

Under året hafva 14 st. nya brandposter anbragts i staden och dess utkanter och utgöres nu hela antalet af 266 st., däraf 40 enskilda. Brandposterna skötas af vattenverkets personal.

Bokföringsvärdet

af brandväsendets material och inventarier, sedan behöriga afskrifningar blifvit gjorda, är enligt uppgjord inventarieförteckning kr. 66,909.

Löner enligt aflöningsstaten.

Brandchefen jämte familjebostad inom stationen:		
lön	2,000:—	
ålderstillägg efter 5 och 10 år	600:—	
personligt lönetillägg	300:—	
beklädnadspenningar	200:—	3,100:—
Vice brandchefen:		
lön		500:—
Brandmästaren, jämte familjebostad inom stationen:		
lön	1,400:—	
ålderstillägg efter 3 och 6 år	300:—	
dyrtidstillägg	150:—	
beklädnadspenningar	175:—	2,025:—
Brandkorpralen, jämte familjebostad inom stationen:		
fri uniform		
lön	1,100:—	
ålderstillägg efter 2 och 4 år	200:—	
dyrtidstillägg	150:—	
ersättning för småpersedlar	75:—	1,525:—

N:o 32. *Brandchefens årsberättelse för 1917.*

Vice brandkorpral, jämte familjebostad inom stationen:

fri uniform		
lön	1,000: —	
ålderstillägg efter 2 och 4 år	200: —	
dyrtidstillägg	150: —	
ersättning för småpersedlar	75: —	1,425: —

Maskinisten, jämte familjebostad inom stationen:

fri uniform		
lön	1,000: —	
ålderstillägg efter 2 och 4 år	200: —	
dyrtidstillägg	150: —	
ersättning för småpersedlar	75: —	1,425: —

Verkstadsförmannen, jämte familjebostad inom stationen:

fri uniform		
lön	1,000: —	
ålderstillägg efter 2 och 4 år	200: —	
dyrtidstillägg	150: —	
ersättning för småpersedlar	75: —	1,425: —

Ordinarie brandsoldat, gift, jämte familjebostad inom stationen:

fri uniform		
lön	900: —	
ålderstillägg efter 2 och 4 år	200: —	
dyrtidstillägg	150: —	
ersättning för småpersedlar	75: —	1,325: —

Ordinarie brandsoldat, ogift, jämte bostad i logementet:

fri uniform		
lön	900: —	
ålderstillägg efter 2 och 4 år	200: —	
dyrtidstillägg	150: —	
ersättning för småpersedlar	75: —	1,325: —

Utöfver staten har brandpersonalen i likhet med stadens öfriga lägst aflönade befattningshafvare erhållit krigstidstillägg, varierande från 140 till 250 kronor, beroende på familjens storlek.

Brandmanskapets bibliotek

omfattar 437 band och utgör det bokförda värdet af detsamma kr. 1,063: 81.

Brandkårens inkomster och utgifter 1917.

Inkomster:

Anslag för brandväsendet	43,574: —
Anslag för stadens 3 hästar	2,250: —
Extra anslag för stadens och brandkårens hästar	1,305: 29
Vinst af verkstäderna	6,416: 81
Summa Kr.	53,546: 10

N:o 32

Brandchefens årsberättelse för 1917.

	Transport	53,546: 10
Vid årets slut fanns inneliggande materialier för verkstäderna m. m. för omkring		3,050: —
	Summa Kr.	56,596: 10
Utgifter:		
Enligt kvitterade räkningar	Kr.	56,589: 63

Ambulansen.

Den af Stadsfullmäktige beslutade och af Hälsovårdsnämnden inköpta ambulansautomobilen har uppställts å brandstationen och togs i bruk första gången den 1 september. Till årets slut utfördes 33 skjutsar.

Brandkårens verksamhet under år 1917.

Antalet utryckningar under det gångna året utgör 38.

Brandkåren har varit allarmerad:	för eldsvåda	8	gånger
	för trängrök och förm. eldsvåda	13	»
	för soteld	15	»
	för inspektion	2	»

Endast 4 af eldsvådorna hafva varit af den omfattning att 2 slangledningar från brandposter eller ångspruta voro behöfliga för släckningen; vid öfriga eldsvådetillfällen kommo endast pytssprutor till användning.

Den vid eldsvådorna använda sammanlagda slanglängden utgör omkring 650 meter.

Brandskadeersättningen, som blifvit utbetald, uppgår till kr. 27,832: 50, däraf för fast egendom kr. 14,861 och för lös egendom kr. 12,971: 50.

Allarmeringssättet har varit:
Signal från brandskåp 3 gånger
Telefonmeddelande ... 35 »

Samtliga brandskåp hafva profvats minst en gång i veckan. Stationens elektrinska belysnings- och ringledningar hafva profvats hvarje morgon och kväll.

Elektriska ringledningarna till brandkårens reserv (50 man) hafva en gång dagligen afprofvats.

Statistiska uppgifter angående eldsvådor och allarmeringar m. m. under åren 1900—1917 jämte tabellariskt sammandrag för år 1917 bifogas (se bilagorna I, II).

Västerås den 5 april 1918.

A. DANIELSSON
Brandchef.

Bil. I.

Sammandrag öfver eldsvådor m. m. under åren 1900—1917.

År	Brandkåren har ryckt ut till följd af				Summa
	Eldsvåda	Soteld	Falskt alarm	Inspektion	
1900—1909	80	53	9	19	161
1910	14	8	1	4	27
1911	8	5	—	1	14
1912	12	3	1	2	18
1913	14	4	—	1	19
1914	17	5	—	1	23
1915	14	9	—	—	23
1916	18	9	—	2	29
1917	21	15	—	2	38
Summa	198	111	11	32	352

Allarmeringarnas fördelning på olika månader under åren 1900—1917.

År	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti	Sept.	Oktober	November	December	Summa
1900—1909	24	18	14	16	20	8	11	5	9	8	13	15	161
1910	6	2	2	2	1	2	—	3	1	3	2	3	27
1911	2	1	1	—	2	1	1	3	—	3	—	—	14
1912	—	2	2	1	—	2	1	2	2	3	1	2	18
1913	2	2	3	2	—	—	2	2	2	1	2	1	19
1914	1	—	2	4	1	5	3	2	1	1	2	1	23
1915	3	1	—	5	1	1	1	—	1	2	1	7	23
1916	—	3	2	7	1	3	2	3	1	1	4	2	29
1917	6	5	1	2	5	—	2	4	2	3	3	5	38
Summa	44	34	27	39	31	22	23	24	19	25	28	36	352

Allarmeringarnas fördelning på olika dagar under åren 1900—1917.

År	Söndag	Måndag	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lördag	Summa
1900—1909	26	25	21	27	19	26	17	161
1910	4	5	5	4	1	2	6	27
1911	1	4	3	4	1	—	1	14
1912	1	1	3	1	2	3	7	18
1913	2	3	4	1	7	1	1	19
1914	2	2	4	2	7	4	2	23
1915	2	3	4	3	2	6	3	23
1916	6	6	4	4	1	3	5	29
1917	4	3	6	7	6	7	5	38
Summa	48	52	54	53	46	52	47	352

Allarmeringarnas fördelning på olika tider å dygnet under åren 1900—1917.

År	Kl. 12—3 f. m.	Kl. 3—6 f. m.	Kl. 6—9 f. m.	Kl. 9—12 f. m.	Kl. 12—3 e. m.	Kl. 3—6 e. m.	Kl. 6—9 e. m.	Kl. 9—12 e. m.	Summa
1900—1909	8	7	15	18	23	32	39	19	161
1910	4	1	2	6	1	8	3	2	27
1911	1	1	1	—	4	—	3	4	14
1912	—	—	2	3	4	1	7	1	18
1913	1	1	2	2	3	6	2	2	19
1914	3	1	3	3	3	7	2	1	23
1915	1	1	2	2	2	5	7	3	23
1916	2	—	2	7	3	5	7	3	29
1917	—	1	2	8	3	10	11	3	38
Summa	20	13	31	49	46	74	81	38	352

Brandskadeersättningar:

År	Brandskadeersättningens belopp: För fast egendom, Kronor	öre	För lös egendom, Kronor	öre	Summa, Kronor	öre	Hela försäkringsbeloppet, Kronor	öre
1900—1909	45,398	43	129,649	30	175,047	73	8,352,150	—
1910	2,143	—	605	—	2,748	—	198,300	—
1911	990	—	—	—	990	—	121,400	—
1912	7,640	—	4.589	—	12,229	—	423,150	—
1913	3,308	—	22,713	50	26,021	50	146,121	50
1914	21,200	—	7,083	75	28,283	75	76,500	—
1915	7,829	89	4,124	90	11,954	79	81,500	—
1916	31,145	24	118,595	—	149,740	24	3,524,200	—
1917	14,861	—	12,971	50	27,832	50	380,216	50
Summa	134,515	56	300,331	95	434,847	51	13,304.538	—

Västerås 1918, Westm. Alleh:s Boktr.

Bil. II.

Tabellariskt sammandrag öfver eldsvådor, eldsvådetillbud och allarmeringar under år 1917.

N:o	Tid för eldsvådan: Månad	Dag	Tid å dygnet	Brandställe: Egendom	Lägenhet	Sättet för allarmeringen	Anledningen till elden eller utryckningen	Försäkringsgifvare	Brandskadeersättningar: Kr.	öre	Anmärkningar
1	Januari	3	11 f. m.	Kopparbergsväg. 17	Boningshus	Telefon	Soteld				
2	„	5	3,55 e. m.	Stora gatan 50	„	„	„				
3	„	20	10,10 f. m.	Stora gatan 16	„	„	„				
4	„	20	5,50 e. m.	Floragatan 29	„	„	„				
5	„	26	8,45 „	Stora gatan 2 C	„	„	„				
6	„	28	3,30 „	Stora gatan 46	„	„	Trängrök				Spricka i skorstensmur; ingen eldfara.
7	Februari	3	3,50 „	Kv. Josef Y 3.	„	„	Soteld				
8	„	3	6,15 „	Lugnet 2	„	„	„				
9	„	7	9,40 „	Ängsgärdet 38—39	„	„	„				
10	„	10	7,35 f. m.	Föreningsgatan 1	„	„	„				
11	„	19	9,12 „	Lustigkulla 20	„	„	„				
12	Mars	6	5,45 e. m.	Kopparbergsväg. 43	„	„	Trängrök				Ingen eldfara.
13	April	16	5,20 „	Slottsgatan 9	„	„	„				» »
14	„	25	8,20 f. m.	Johannisbergs gård	Loge	„	Gnistor från lokomobil	Västmanlands läns gamla brandstodsbolag	25,716	50	Hjälp begärdes från staden. 1 befäl och 4 man utryckte med lilla ångsprutan. Vid kårens ankomst hade logen brunnit ned till grunden och arbetet inriktades på eftersläckning och att rädda kringliggande byggnader, hvilket också lyckades. Med 2 ledningar från ångsprutan arbetades i 4 timmar. 80 man från I. 18 biträdde vid släckningen.
15	Maj	4	8,25 e. m.	Eriksholmsgatan 7	Boningshus	Brandskåp	Soteld				
16	„	18	10,20 f. m.			„					Inspektion.
17	„	30	4 e. m.	Nygatan 4	Boningshus	Telefon	Trängrök				Ingen eldfara.
18	„	30	6,15 „	Ö. Kyrkogatan 3	Tvättstuga	„	Rök				» »
19	„	31	2,45 „	Elektron 33	Boningshus	„	Soteld				
20	Juli	6	7,40 „	Badhusgatan 5	„	„	Rök				Ingen eldfara.
21	„	12	11,55 f. m.	Vasagatan 34	„	„	Trängrök				» »
22	Augusti	9	6,15 e. m.	Munkgatan 4	Nybygge	„	Troligen bortkastad cigarr	Städernas Allm.	320	—	Vid kårens ankomst brann det i träinrede och sågspån i ett rum å n. b. Släckt med pytssprutor.
23	„	10	5,45 „	Stora gatan 26 A	Bonfngshus	„	Trängrök				Ingen eldfara.
24	„	14	6,52 „	Lugnet n:o 1	„	„	Rök från torfbränning				» »
25	„	16	3 f. m.	Statens kraftverk, Viksäng.	Kolupplag	„	Självantändning				Vid framkomsten brann det med full låga i ena sidan af kolhögen. Med 2 ledningar från 2 brandposter begränsades elden på omkr. 1 timme, då kårens hufvudstyrka inryckte, kvarlämnande en mindre afdelning för lämpning och eftersläckning till kl. 6,45 f. m., då arbetet öfvertogs af statens folk.
26	Sept.	9	7,15 e. m.	Domkyrkan	Kyrktornet	„	Förmodad eldfara				Ingen eldfara.
27	„	16	5,25 „			Brandskåp	Inspektion				Reserven kallad.
28	Oktober	11	11,25 f. m.	Utanbygatan 1 A	Snickareverkstad	Telefon	Soteld				
29	„	12	12,07 e. m.	Stora gatan 58	Uthus	„	Het aska				Eld i en strölår i ett lider. Släckt med pytsspruta.
30	„	30	3,15 „	Hantverkaregatan 2	Skräddareverkstad	„	Vårdslöshet	Städernas Allm.	341	—	En person skulle tända värmeapparaten till ett prässjärn och använde därvid på grund af fotogénbrist bensin, som fattade eld. Släckt med pytssprutor.
31	November	19	8,16 „	Slottsgatan 27	Boningshus	„	Trängrök				Spricka i rökgången. Ingen eldfara.
32	„	21	12,55 „	Epidemisjukhuset	Maskinrum	„	Soteld				
33	„	27	5,15 „	Stora gatan 29	Boningshus	„	Trängrök				Ingen eldfara.
34	December	4	6,15 „	Stora gatan 55	„	„	Soteld				
35	„	4	10,55 „	Föreningsg. 10—12	Vedbod	Brandskåp	Okänd	Städernas Allm.	600	—	Vid kårens ankomst brann det friskt i ved m. m. Släckt på en half timme med 2 ledningar från brandpost.
36	„	19	11,10 f. m.	Stora gatan 44 A	Tryckeri	Telefon	Gnistor från motor				Elden, som vid kårens ankomst var släckt, hade antändt en del papper o. dyl.
37	„	20	9 e. m.	Nya bryggeriet	Kafferosteri	„	Okänd	Svea	855	—	Vid framkomsten var tredjedelen af en uthuslänga, hvari rosteriet var inrymdt, öfvertänd. Släckt med en grenad ledning från brandpost.
38	„	24	7,35 „	Biskopsvägen 7	Maskinrum	„	Soteld				

N:o 33.

Lifsmedelsnämndens skrifvelse ang. val af ytterligare en ledamot i nämnden.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Då Nämndens samarbete med stadens Drätselkammare visat önskvärdheten af att Drätselkammaren vore inom Nämnden representerad, får Lifsmedelsnämnden härmed hemställa,

att Stadsfullmäktige ville utöka antalet ledamöter i stadens Livsmedelsnämnd med ytterligare en, samt
att Stadsfullmäktige ville uppdraga åt Drätselkammaren att bland dess ledamöter utse representant för kammaren i nämnden.

Västerås den 12 april 1918.

För Lifsmedelsnämnden:

JOHN KARLSSON.

Eric Plantin.

N:o 34.

Drätselkammarens utlåtande ang. anslag till ett skrifbiträde åt brottmålsrådmannen.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Genom remiss den 27 nästlidne mars hafva Stadsfullmäktige för yttrande till Drätselkammaren öfverlämnat en framställning från Magistraten att Stadsfullmäktige ville för innevarande år från och med 1 april anvisa ett anslag å 900 kronor att ställas till förfogande för aflöning af ett tillfälligt skrifbiträde åt brottmålsrådmannen.

Äfven om riktigheten af att staden aflönar biträden åt tjänstemän, som åtnjuta sportelinkomster, kan ifrågasättas af det principiella skäl att sportlerna äro afsedda för sådana ändamål som nu ifrågavarande, har Drätselkammaren funnit det i detta fall vara förenligt med rättvisa och billighet att ej för strängt fasthålla vid en dylik princip.

N:o 34.

Ang. anslag till ett skrifbiträde åt brottmålsrådmannen.

Skälen härtill äro, att nuvarande förhållanden med däraf föranledd ökad brottslighet pålagt brottmålsrådmannen en ökad arbetsbörda utan motsvarande ökning i hans extra inkomster.

Under hänvisning till att Magistraten själf angifvit skrifbiträdet såsom tillfälligt och att sålunda det begärda anslaget afser ett behof under nu rådande exceptionella förhållanden, får alltså Drätselkammaren med återställande af remisshandlingarne föreslå,

att Stadsfullmäktige ville anvisa det begärda anslaget, 900 kronor, att utgå under innevarande år från den 1 april af årets förslagsanslag för anställande af ett tillfälligt skrifbiträde åt brottmålsrådmannen.

Västerås den 11 april 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Det torde för Stadsfullmäktige vara väl bekant att under senare tid brottsligheten alltmera tilltagit, i det såväl sådana brott, som föranleda häktning, som äfven mindre brott, förekomma så godt som dagligen. Härtill komma jämväl den mängd af förseelser, som begås mot de så kallade kristidsförordningarna. Då till följd häraf det arbete, som åhvilar brottmålsrådmannen, ökats långt utöfver det vanliga, samt det ökade arbetet jämväl är af synnerligen besvärlig natur, har Magistraten ansett nödvändigt, att hos Stadsfullmäktige hemställa,

att Stadsfullmäktige ville för innevarande år från och med den 1 april lämna ett anslag för ett tillfälligt skrifbiträde åt brottmålsrådmannen utaf 900 kronor.

Västerås rådhus den 27 mars 1918.

På Magistratens vägnar:

JOHN KARLSSON.

H. Cronholm.

N:o 35.

Drätselkammarens och Brandstyrelsens skrifvelser ang. anskaffande af en motorspruta.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I bilagda framställning, som till Drätselkammaren öfverlämnats under anhållan, att Drätselkammaren ville med eget yttrande fortskaffa den vidare till Stadsfullmäktige, har Brandstyrelsen begärt ett anslag för utökning af brandmaterielen med en s. k. Penta-revolverspruta af Ludvigsbergs Verkstads tillverkning, och får Drätselkammaren nu under åberopande af de skäl Brandstyrelsen anfört hemställa,

att Stadsfullmäktige ville anvisa ett förslagsanslag å 7,000 kronor att ställas till Brandstyrelsens förfogande af i innevarande års stat afsatt förslagsanslag för inköp af en dylik spruta af den typ, som i Brandstyrelsens framställning närmare angifvits.

Västerås den 11 april 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Inkorporeringen med Västerås af Lundby och S:t Ilians socknar med deras särskildt tätt bebyggda delar Jakobsberg och Västra Förstaden intill förutvarande stadsgränsen, medföra kraf på större beredskap hos brandkåren.

Denna beredskap bör, för att göras så effektiv som möjligt, anpassas efter för handen varande terrängförhållanden, och nödvändiggör, särskildt den kuperade terrängen inom Jakobsbergsområdet, anskaffning af lättare brandmateriel än den, hvaröfver brandverket för närvarande disponerar. Att nå en eldhärd, belägen inom de yttre delarne af Jakobsbergsområdet med brandautomobilen eller någon af de större sprutorna låter sig icke göra.

Vid behandling af fråga om de åtgärder från stadens sida, som ur brandskyddssynpunkt erfordras på grund af införlifningen, däribland nyanskaffning af eldsläckningsredskap, intar främsta rummet, har Brandstyrelsen fått sin uppmärksamhet fäst på de Penta-revolversprutor, som föras i marknaden af Ludvigsbergs Mekaniska verkstad, och bland dessa den typ, som är monterad å tvåhjulig vagn för transport med manskap eller med häst.

Med stor effektivitet, 550 à 600 minutliter, förena dessa sprutor egenskapen af att vara lätt transportabla — vikt 800 kg. — och lättskötta samt billiga i drift.

N:o 35. *Ang. anskaffande af en motorspruta.*

Utryckning sker med häst så långt terrängen tillåter detta, därefter kunna de framföras med manskap i nästan hur svårframkomlig terräng som helst. För belysande af deras effektivitet kan nämnas, att de förmå gifva en kraftig stråle med en slanglängd af ända upp till en kilometer — de kunna således utan olägenhet ankopplas till en brandpost, belägen på detta afstånd från en eldhärd. Driftkostnaden är beräknad till omkring 4 kronor i timmen — sprutan drifves med benzin eller benzolsprit och är åtgången 2 liter i timmen — en kostnad, som i jämförelse med driftkostnaden för ångsprutorna är ringa. En annan fördel med en dylik spruta är, såsom ofvan nämnts, dess lättskötthet. Sedan den igångsatts, hvilket sker med ett enkelt handgrepp, fordrar den praktiskt taget knappast någon tillsyn. I motsats till de ångdrifna sprutorna erfordras således icke någon särskild maskinpersonal vid sprutan, utan kan denna personal sysselsättas med andra uppgifter vid en eldsvåda, såsom slangutläggning o. d.

Såsom en lämplig första åtgärd att utöka brandkårens beredskap i anledning af stadens tillväxt genom inkorporeringen, anser Brandstyrelsen ett inköp af en dylik spruta vara. Enligt offerter från leverantören belöper sig anskaffningskostnaden å ett belopp af 6,700 kronor.

Under hänvisning till det ofvan anförda och med framhållande af att ett införlifvande med brandstadgans giltighetsområde af Västra Förstaden och Jakobsbergsområdet och eventuelt äfven andra förstadsområden, därom förslag framlagts af Magistraten, pålägger staden skyldigheten att tillse, att härinom bosatta personer erhålla det skydd till lif och egendom, som stadens brandskydd bereder den öfriga delen af staden och dess innevånare, får Brandstyrelsen alltså föreslå,

att Stadsfullmäktige ville anvisa ett förslagsanslag å 7,000 kronor att ställas till Brandstyrelsens förfogande för inköp af en Penta-revolverspruta af Ludvigsbergs Verkstads tillverkning och af den typ, som i bilagda offerter återfinnes under alt. I., monterad å två hjul för transport med manskap eller häst.

Västerås den 9 april 1918.

För Brandstyrelsen:

JOHAN SVENSSON.

Ragnar Tenow.

Herr Aron Danielsson, Västerås.

Genom Ingeniör Goldschmidt hafva vi med nöje erfarit, att Ni är spekulant å en Penta-Revolverspruta och taga oss med anledning däraf friheten offerera:

Alternativ I.

1 st. »Ludwigsbergs» Penta-Revolverspruta, typ RS 1, med en kapacitet af 550—500 min. liter samt tillbehör, reservdelar och stråleffekter enligt bifogade prospekt, S 1822, monterad å 2-hjul. vagn för transport med manskap .... Kr. 6,500: —

monterad å 2-hjul. vagn för transp. med manskap eller häst » 6,700: — N:o 35.
monterad å 4-hjul. vagn för transp. med häst .... » 6,950: — *Ang. anskaffande af en motorspruta.*

Alternativ II.

1 st. »Ludwigsbergs» Penta-Revolverspruta, typ RS 2 A, monterad å 4-hjulig vagn för transport medelst hästar, med en kapacitet af 800—1,000 min. liter samt reservdelar, tillbehör och stråleffekter enligt bifogade prospekt S 1822,
till ett pris af .... Kr. 8,850: —

Samtliga priser gälla fritt Stockholm, exkl. emballage, netto per 30 dagar. Leveranstid: typ RS 1 c:a 1 vecka och typ RS 2 c:a 2 veckor efter ingången order.

Anbudet gäller under 14 dagar, med reservation för sådan ändring af priser och leveranstider, som påkallas af omständigheter utom anbudsgifvarens kontroll.

Beträffande konstruktion och utförande bedja vi få hänvisa till närslutna prospekt och särtryck ur Teknisk Tidskrift, men vilja vi särskildt framhålla, att Revolverpumpen först och främst är konstruerad för att fylla *alla* kraf på en sprutpump. På grund af *sin afsaknad af ventiler, sin utomordentliga sugförmåga, sin jämna vattenpumpning, sin inställbarhet för varierande tryck samt sin kraftiga, oömma konstruktion* besitter Revolverpumpen *alla* de egenskaper, som ställas på en modern, förstklassig sprutpump. Dess världsrykte, som det förnämsta vapnet mot elden, är därför fullt berättigadt, och tillåta vi oss bifoga några uttalanden af fackmän och innehafvare.

Samtidigt vilja vi äfven nämna, att våra sprutor i brist på bensin äfven med fördel kunna drifvas med bensolsprit, som framgår af inneliggande P. M.

I förhoppning att blifva hedrade med Eder v. order, hafva vi äran teckna

Högaktningsfullt
LUTH & ROSENS ELEKTRISKA AKTIEBOLAG
Avd. Ludwigsbergs Verkstad

N:o 36.

Drätselkammarens utlåtande ang. förskottsanslag åt Lifsmedelsnämnden.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

En framställning från stadens Lifsmedelsnämnd att Stadsfullmäktige ville ställa till Nämndens förfogande ett ytterligare förskottsanslag å 100,000 kronor att användas för inköp af lifsmedel, lämpade för lagring, hafva Stadsfullmäktige den 27 nästlidne mars öfverlämnat till Drätselkammaren för yttrande, och får Drätselkammaren härmed återställa remisshandlingarna och därvid hemställa, att

N:o 36.
Ang. förskottsanslag åt Lifsmedelsnämnden.

Stadsfullmäktige ville bemyndiga Drätselkammaren att till Lifsmedelsnämnden emot redovisningsskyldighet och allt efter förhandenvarande behof af tillfälligt upplånade medel förskottera ett belopp af intill 100,000 kronor att användas för lagringsverksamhet.

Västerås den 11 april 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Med öfversändande af bilagda tablåer, utvisande disponeringen af de för Nämndens handelsverksamhet beviljade förskottsanslag och af de vid försäljning af salt fläsk till dato influtna medel, får Nämnden, då afsevärda partier kålrötter för lagring och färskt kött för nedsaltning måste inköpas, anhålla,

att Stadsfullmäktige ville ytterligare ställa till Nämndens förfogande för dess lagringsverksamhet ett förskottsanslag å 100,000 kronor.

Västerås den 22 mars 1918.

För Västerås stads Lifsmedelsnämnd:

JOHN KARLSSON.

Eric Plantin.

BIL. I.

Tablå öfver användningen af det anslag af 100,000 kronor, som förra Lifsmedelsnämnden emottog till inköp och lagring af fläsk:

Kontant influtet	38,797: 09	
Fordringar af återförsäljarna	15,795: 49	
För levererat fläsk till folkköket	6,577: 61	61,170: 19
Inneliggande lager, cirka 15,865 kg. à kr. 2: 81		44,580: 65
	Kronor	105,750: 84

Det belopp af kronor 38,797: 09, som enligt ofvanstående influtit, vid till dato verkställda tvenne utdelningarna, har af Nämnden disponerats sålunda:

N:o 36. *Ang. förskottsanslag åt Lifsmedelsnämnden.*

Till inköp af inventarier	14,398: —
Till förskottslikvid för 28 drittlar smör	7,225: 68
Till täckande af förlusten å Nämndens verksamhet under tiden 1 sept.—31 dec. 1917, löner, annonser, trycksaker m. m.	19,433: 33
Kronor	41,057: 01

BIL. II.

Tablå öfver placeringen af Drätselkammarens förskottsanslag å tillsammans 100,000 kronor till Nämndens handelsverksamhet.

Deponeradt hos Lifsmedelsstyrelsen		10,000: —
Fordringar hos återförsäljarna af fläsk och smör		49,985: 83
Lagrade varor:		
25 fat saltade skärbönor	6,350: —	
16,492 kg. salt kött	23,724: 65	
70,000 kg. kålrötter	8,700: —	
1,000 kg. sockrad saft	1,552: —	40,326: 65
Kronor		100,312: 48

VINST- och FÖRLUST-KONTO.

Debet.

1917.					
Sept.	1	An.	Ingående balanskonto		31,732: 42
Dec.	31	»	Folkkökets konto	3,631: 06	
»	31	»	Skolagningsverkstadens konto	389: 52	
»	31	»	Mjölkförsäljningens konto	3,227: 17	
»	31	»	Omkostnadskonto	8,212: 26	
»	31	»	Ransoneringsafdelningens konto	8,266: 71	
»	31	»	Butikens konto	3,456: 42	27,183: 14
			Kronor		58,915: 56

Kredit.

1917.					
Dec.	31	Per	Varuförmedlingens konto	5,541: 94	
»	31	»	Vedförsäljningens konto	2,207: 87	7,749: 81
»	31		Utgående balans		51,165: 75
			Kronor		58,915: 56

N:o 36.
Ang. förskottsanslag åt Lifsmedelsnämnden.

TABLÅ ÖFVER INKOMSTER och UTBETALNINGAR FRÅN VEDFÖRSÄLJNINGEN.

Kontant influtet			239,605: 05
Utbetalt för frakter, aflöningar, körningar m. m.		73,716: 09	
Inlevereradt till Drätselkammaren:			
den 10/12 1917	10,000: —		
den 2/1 1918	15,000: —		
den 28/2 1918	77,500: —	102,500: —	176,216: 09
		Rest	63,388: 96
den 8/4 1918			10,000: —
		Rest	53,388: 96

Västerås den 8 april 1918.

Emil Axell.

Västerås 1918, Westm. Alleh:s Boktr.

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

1918. Den 25 April. VIII.

N:o 37.

Drätselkammarens skrifvelse ang. inrättandet af ett centralkök.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I den 12 nästlidne mars dagtecknad skrifvelse till Stadsfullmäktige, hvilken till Drätselkammaren öfverlämnats, har Lifsmedelsnämnden, som låtit undersöka möjligheten af att få Vasarestauranten upplåten till folkkök, meddelat, att härför mött så afsevärda hinder, att Nämnden uppgifvit tanken härpå, och har i anledning häraf föreslagits att serveringspaviljongen i stadsparken måtte tillsvidare upplåtas till Nämnden för att på stadens bekostnad apteras till ett provisoriskt centralkök, samt att Stadsfullmäktige ville tillsätta en kommitté med uppdrag att skyndsamt utreda möjligheten att anordna ett fast centralkök med en bespisningskapacitet af c:a 1,000 portioner om dagen.

Ärendet har undergått den behandling inom Drätselkammaren, att dels i kraft af befogenheten att handhafva förvaltningen af stadens fastigheter upplåtits stadspaviljongen för begärdt ändamål, dels ock för tids vinnande för frågans lösning i öfrigt tillsatts en kommitté inom Drätselkammaren, hvilken efter samråd med representanter för Lifsmedelsnämnden nu framlagt det förslag, att ett folkkök måtte inrättas uti det bostadshus, som af Aktiebolaget Arbetarebostäder uppföres å östligaste tomten inom kvarteret Jörgen, för hvilket ändamål af Stadsfullmäktige begäres ett anslag å 30,000 kronor.

Detta förslag har Drätselkammaren funnit sig kunna förorda, liksom ock bolagets styrelse förklarat sig icke hafva någon invändning emot dess förverkligande.

Dels äro kostnaderna för förslagets realiserande mindre än de kostnader, som skulle uppstå om en särskild byggnad skulle för ändamålet uppföras, dels innebär det en fördel att byggnaden, som nu är ifrågasatt, då den tid kommer, att behof af ett fast centralkök ej längre föreligger, omedelbart kan användas för det ändamål, hvartill den ursprungligen afsetts, en fördel, som icke är förhanden i senare fallet. Och ej minst är det en styrka i förslaget att den afsedda byggnaden blir försedd med rymliga källarutrymmen, hvilka ej af kostnadsskäl kunna påräknas i en byggnad, som uppföres uteslutande till centralkök och utspisningsställe.

Drätselkammaren har grundad anledning antaga, att någon brist på mindre bostadslägenheter icke skall uppstå äfven om genom den föreslagna åtgärdens realiserande ett antal bostadslägenheter undandrages hyresmarknaden.

Med den anmärkning, att bidrag torde kunna påräknas ur statens dyrtidsanslag för ett behof som det föreliggande, får Drätselkammaren nu öfverlämna samtliga utredningar i ärendet och därvid föreslå,

N:o 37.
Ang. inrättandet af ett centralkök.

att Stadsfullmäktige ville i öfverensstämmelse med särskilda kommitterades förslag af årets förslagsanslag anvisa förslagsvis 30,000 kronor med uppdrag för Lifsmedelsnämnden ej mindre att härmed bestrida kostnaderna för inrättande af ett centralkök och utspisningsställe i det af Aktiebolaget Arbetarebostäder för detta ändamål upplåtna bostadshuset inom kvarteret Jörgen, än äfven att hos vederbörande statsmyndighet å stadens vägnar göra ansökan om att af det anvisade beloppet återfå så stort belopp som möjligt ur statens dyrtidsanslag.

Västerås den 18 april 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Med öfverlämnande af bilagda utredning af byggnadschefen G. Smitt få kommitterade för uppförande af folkkök i Västerås, under meddelande att Lifsmedelsnämnden aflåtit skrifvelse till styrelsen för Aktiebolaget Arbetarebostäder i Västerås med anhållan att få till folkkök förhyra det af deras under byggnad i kvarteret Jörgen varande bostadshus, som är beläget längst öster ut invid bäcken, och att kommitterade ansett sig böra inköpa tre pannor för ångkokning och en inmurningsångpanna, anhålla att Drätselkammaren ville hos Stadsfullmäktige anhålla om ett förslagsanslag för kommitterade för berörda inköp och installation af de inköpta pannorna å 15,000 kronor samt för omkostnader å fastigheten förslagsvis 15,000 kronor eller tillhopa 30,000 kronor.

Västerås den 15 april 1918.

För kommitterade för uppförande af folkkök i Västerås:

MARTIN JONSSON.

Till Herrar kommitterade för uppförande af folkkök i Västerås.

På grund af från kommitterade erhållet uppdrag och sedan undertecknad vid besök i Eskilstuna haft tillfälle där taga del af anordningarne, får jag härmed anföra några synpunkter, hvilka vid förslagets realiserande synas mig värda beaktande.

Folkköket bör förläggas till en plats ej allt för långt aflägsen från de större fabrikerna, men dock på något afstånd från dessa, då ju vid dem redan nu befintliga utspisningsställen där delvis fylla behofvet.

N:o 37.
Ang. inrättandet af ett centralkök.

Det bör lämpligen så förläggas att endera en redan nu befintlig byggnad utnyttjas, eller ock byggnaden för detsamma kan finna annan användning.

Kokningen sker lämpligast med ånga och behöfvas då minst tre pannor, en af koppar för kokning af mjölkmat samt saft- eller frukträtter och tvänne för samtidig kokning af kött och potatis. Ångan genereras bäst medelst en för inmurning afsedd smidespanna med en eldyta af minst 10 kvm. En större ångplatta af gjutjärn eller en spisel är önskvärd.

De lokaler, som erfordras, äro: ett kök med 30 eller 40 kvm. golfyta, ett rensningsrum om 20 kvm., ett eller två diskrum om 20 kvm., källare, nödiga tamburer och skafferier samt utspisningslokaler. Köket bör förläggas så, att utlämning af matportionerna sker direkt från detta.

För att undvika besvär med diskningen hade man i Eskilstuna ordnat det så, att spisande gäster medförde egen servis; detta underlättar ju driften af folkköket, men verkar ej vidare trefligt.

För min del får jag med stöd af nu vunnen erfarenhet föreslå, att endera något af husen i kv. Julius apteras till folkkök, eller ock att ett sådant uppföres i den ännu obebyggda delen af kv. Kåre. Skulle någon af dessa platser ej kunna disponeras, torde man blifva tvungen att förlägga folkköket till den nu utsedda platsen vid Munkgatan inom kv. Melker.

Hos A.-B. Calor i Stockholm finnas nu omedelbart disponibla 1 st. kopparpanna för ångkokning om 80 liter för 2,000 kr., 1 st. liknande om 200 liter för 2,980 kr., samt tvänne järnpannor om 350 och 400 liter för resp. 2,625 och 2,850 kr. vid svar denna dag. Ax. Johanssons Mek .Verkstad här i staden kan åtaga sig att inom 14 dagar anskaffa lämplig inmurningsångpanna för 2,000 kr. och har beräknat installationskostnaden (rörarbeten) till i rundt tal 1,000 kr.

Västerås den 13 april 1918.

GÖSTA SMITT.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 22 november sistlidet år har Lifsmedelsnämnden, under påpekande af att Stadsfullmäktige redan den 24 april samma år på framställning af stadens dåvarande Lifsmedelsnämnd uttalat sig för att Vasarestauranten måtte, om Nämnden så funne nödigt, anordnas till centralkök, ånyo anhållit om ett Stadsfullmäktiges uttalande i samma riktning.

Samtidigt med nämnda skrifvelse till Stadsfullmäktige aflät Nämnden en till innehållet liknande hemställan till styrelsen för Spritbolaget i Västerås.

Efter skriftväxling mellan Spritbolagets styrelse och Kungl. Kontrollstyrelsen har Nämnden från Spritbolagsstyrelsen fått emottaga följande i afskrift här nedan intagna skrifvelser:

»Till Lifsmedelsnämnden i Västerås.

Åberopande vår skrifvelse af den 8 dennes få vi härmed som svar å Lifsmedelsnämndens gjorda framställning om förhyrande af Vasarestauranten öfver-

N:o 37.
Ang. inrättandet af ett centralkök.

lämna tvenne skrifvelser från Bolaget samt en från föreståndarinnan Fru Möller till Spritbolaget ställd inlaga.

Högaktningsfullt
VÄSTERÅS SPRITBOLAG.
C. A. *Palmén.*»

»Till Lifsmedelsnämnden i Västerås.

Sedan K. Kontrollstyrelsen förklarat att från dess sida hinder ej möter att till Lifsmedelsnämnden uthyra den s. k. Vasarestauranten, dock under förutsättning:

1:o) att hyrestiden endast omfattar återstående delen af innevarande år;

2:o) att i hyra erlägges ett belopp, motsvarande 6 % af fastighetens taxeringsvärde;

3:o) att i hyra för inventarier erlägges ett belopp svarande mot 6 % å bokförda värdet;

4:o) att alla förändringar, som kunna påkallas af Nämndens verksamhet och som kunna tillåtas af Bolagets styrelse, bekostas af Nämnden;

5:o) att vid afflyttning Nämnden skall återställa fastigheten i det skick, hvari den befann sig, då Nämnden tillträdde densamma;

6:o) att Nämnden förbinder sig att hålla Spritbolaget skadelöst för de anspråk, som föreståndarinnan och personalen å det utskänkningsställe, som är inrymdt i fastigheten, kunna framställa i anledning af att Bolaget till Nämnden uthyr sin fastighet;

så får Spritbolagets styrelse härmed meddela, att styrelsen är villig att på nämnda villkor till Lifsmedelsnämnden uthyra ifrågavarande fastighet.

Västerås den 23 februari 1918.

VÄSTERÅS SPRITBOLAG.
C. A. *Palmén.*»

»Till Lifsmedelsnämnden i Västerås.

P. M.

Beräknade kostnader vid förhyrandet af Vasarestauranten.

Årlig hyra för lokalerna	Kr.	3,000: —	
Årlig hyra för stolar och bord	»	282: —	
Beräknad ungefärlig kostnad för lokalernas underhåll	»	1,000: —	4,282: —
Fru Möllers ersättningsanspråk:			
Lön	»	2,500: —	
För inkomst af rörelsen	»	2,000: —	
Hyresersättning	»	800: —	
Aflöning till personalen	»	4,500: —	9,800: —
		Kronor	14,082: —

För i händelse Lifsmedelsnämnden ej skulle behöfva använda sig af bolagets stolar och bord, sättes som villkor, att nämnden magasinerar och ansvarar för dessa möbler.

Alla öfriga inventarier såsom gardiner etc. tillhöra föreståndarinnan.

Västerås den 25 februari 1918.

VÄSTERÅS SPRITBOLAG.
C. A. *Palmén.*»

N:o 37.
Ang. inrättandet af ett centralkök.

»Till Spritbolagets styrelse i Västerås.

Som jag blifvit anmodad att inkomma med begäran om ersättning i den händelse Lifsmedelskommissionen öfvertager Vasarestauranten för innevarande år, får jag härmed anhålla om följande ersättningsanspråk:

Lön i likhet med nuvarande pr år	2,500: —
Ersättning för minskad inkomst af mat, kaffe m. m.	2,000: —
Hyresersättning	800: —
Ersättning till personalen	4,500: —
Summa kronor	9,800: —

samt rätt att få disponera 2 rum, de, som nu af mig användas som bostad, samt ett kontor, samtliga för att inhysa restaurantinventarier under den tid rättigheterna äro mig fråntagna.

Västerås den 25 februari 1918.

Sofia Möller.»

Vid sammanträde den 25 sistlidne februari remitterade Lifsmedelsnämnden ärendet till sin folkköksafdelning med uppdrag för afdelningen att inkomma till nämnden med förslag till lösning rörande frågan om centralköks inrättande i staden.

Folkköksafdelningen har till Lifsmedelsnämnden vid dess sammanträde den 6 innevarande mars ingifvit följande förslag:

»Till Lifsmedelsnämnden.

På grund af Lifsmedelsnämndens remiss under § 97 i dess protokoll för den 25 sistlidne februari, med uppdrag för Folkköksafdelningen att inkomma med förslag till lösning af frågan angående utvidgning och förändring af Nämndens folkkök genom att ombilda Vasarestauranten i staden till dylik inrättning, hade afdelningen denna dag kallat Nämndens nyinrättade kvinnoråd för att med afdelningen diskutera frågan. Afdelningen får med anledning häraf anföra:

De af Spritbolaget på grund af kontrollstyrelsens beslut beräknade kostnaderna för Vasarestaurantens öfverlämnande belöpa sig till 14,082 kronor pr år. Härtill skulle således komma utgifterna för anskaffning af diverse materiel, porslin och alla inventarier utom stolar och bord. Med nuvarande höga priser på alla dylika föremål torde denna summa komma att stiga till afsevärdt belopp. För den händelse att Vasarestaurantens öfverlämnande till Nämnden afsåge en längre tid än ett år, hvilken tid Nämnden ju ej ens får disponera lokalen, då kontrollstyrelsens beslut endast afser tiden intill utgången af innevarande år, funnes möjlighet att reflektera på anbudet.

Som nu öfverlämnandet endast är begränsadt intill utgången af år 1918, anser afdelningen det omöjligt reflektera härpå. Inköpta inventarier skulle ju vid årets slut realiseras, hvilket ej torde kunna ske utan afsevärd förlust, hvilken senare äfven måste medräknas i den utdebitering af omkostnaderna, som Nämnden måste göra på hvarje portion från Vasarestauranten, för den händelse den öfvertoges af Nämnden, för att verksamheten så att säga skulle betala sig själf. Härvidlag skulle ju kunna förutsättas att staden lämnade ett bidrag till verksamheten, men anser sig afdelningen icke kunna förorda ett dylikt tillvägagångssätt, då ju härigenom vissa mindre bemedlade samhällsmedlemmar, afsevärdt mer än hvad nu är fallet genom den pågående rabattering, som sker på hvarje från

N:o 37. *Ang. inrättandet af ett centralkök.*

folkköket utlämnad portion, skulle erhålla gynnad ställning framför andra, som af en eller annan anledning icke skulle kunna, oaktadt de vore härtill berättigade, begagna sig af det nya centralköket.

Afdelningen finner sig sålunda nödsakad föreslå Nämnden att afstå från tanken på att arrendera Vasarestauranten.

Att frågan om utvidgad folkköksrörelse härigenom ej får förfalla, torde dock vara gifvet, oaktadt att som skäl häremot skulle kunna anföras den omständigheten, att frekvensen i folkköket nedgått till inemot 220 portioner om dagen. Hvad den kommande våren bär i sitt sköte torde hvar och en reflekterande samhällsmedlem väl kunna inse. Den tilltagande födovaruknappheten torde medföra en oafbruten prisstegring på alla utom maximiprisbestämmelser och ransonering befintliga varor, hvilken självklart i första hand måste gå ut öfver vårt samhälles mindre väl situerade medlemmar, *dels* genom ökad svårighet att anskaffa lifsmedel, *dels ock* genom omöjligheten att på grund af fördyringen anskaffa tillräcklig födokvantitet. Den eventuella arbetslösheten torde äfven härvidlag vara en viktig faktor att räkna med.

I första hand bör väl Nämndens uppgift vara att söka ordna för en tillfällig lindring och i andra hand att vidtaga på Nämnden vidkommande åtgärder för att för framtiden kunna vara i stånd att genom ett centralkök förse behöfvande inom staden med mat till relativt billigt pris. Orsaken till att afdelningen upptager frågan om ett fast centralkök för staden är ju naturlig nog, då gifvetvis kristidens verkningar komma att sträcka sig långt in i framtiden.

För det tillfälliga ordnandet af ett centralkök erbjuder ju stadspaviljongen lämplig utgångspunkt. Det därvarande köket är rätt rymligt, och med den inträdande våren kunna ju paviljongens matsal och verandor användas till bespisningslokaler, hvarjämte äfven paviljongens närhet till Nämndens nuvarande folkkök torde vara att räkna med som en fördelaktig faktor i händelse af allt för stor påpressning på folkkökets inom stadspaviljongens verksamhet.

För anordnande af ett fast centralkök kan afdelningen icke afgifva ett definitivt förslag, men vill afdelningen påpeka, att öfverläggning i ärendet under slutet af föregående år förts med stadens byggnadschef, och afsåg hans förslag då gårdshuset mot Svartån å f. d. Stadshusets tomt.

Med anledning af det anförda får afdelningen, under uttalande af kvinnorådets anslutning till nedanstående förslag, föreslå, att Nämnden ville hos Stadsfullmäktige anhålla om dispositionsrätt å Stadspaviljongen, och vidare att Nämnden ville hos Stadsfullmäktige hemställa om skyndsam utredning af möjligheten att för instundande vinter hafva ett centralkök anordnadt med en bespisningskapacitet af cirka 1,000 portioner och att Stadsfullmäktige ville vidtaga de åtgärder, som kunna föranledas af ett eventuellt beslut i nämnd riktning.

I anslutning till denna skrifvelse vill afdelningen påpeka, att möjligheten att lösa frågan om utvidgad barnbespisning, hvilken varit föremål för utredning af en särskild af nämnden tillsatt kommitté, hvars arbete dock strandat på omöjligheten att lösa lokalfrågan, är synnerligen beroende af folkköksfrågans lösning.

Västerås den 5 mars 1918.

Lifsmedelsnämndens folkköksafdelning.

Anna Tunell. Abel Carlsson. Alb. Lundqvist.

Eric Plantin.»

N:o 37. *Ang. inrättandet af ett centralkök.*

Lifsmedelsnämnden får, under uttalande af sin fulla anslutning till de af folkköksafdelningen i dess skrifvelse den 5 innevarande mars anförda skäl

dels meddela Stadsfullmäktige:

att Lifsmedelsnämnden till följd af de för en eventuell öfverlåtelse till Nämnden af Vasarestauranten allt för dryga kostnaderna och med särskild hänsyn till att öfverlåtelsen ej skulle omfatta mer än innevarande år, nödgas afstå från sin första tanke att kunna omdana Vasarestauranten till folkkök;

dels ock hemställa:

1:o) att Stadsfullmäktige ville lämna Lifsmedelsnämnden dispositionsrätt öfver serveringspaviljongen i Stadsparken under innevarande år, samt medgifva Nämnden rätt att göra för paviljongens inredande till provisoriskt centralkök behöfligt inköp af inventarier m. m.,

2:o) att Stadsfullmäktige ville tillsätta en kommitté med uppdrag att skyndsamt utreda möjligheten för ett fast centralköks, med en bespisningskapacitet af cirka 1,000 portioner om dagen, inrättande i staden, börande kommitténs arbete vara slutfördt i så god tid, att det eventuella centralköket kan tagas i användning under instundande vinter.

Lifsmedelsnämnden vågar slutligen hemställa:

att Stadsfullmäktige ville, på grund af den under mom. 2 gjorda hemställans brådskande natur, i ärendet omedelbart fatta beslut.

Västerås den 12 mars 1918.

För Lifsmedelsnämnden:

JOHN KARLSSON.

Eric Plantin.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Af Drätselkammaren begärd utredning angående behofvet af en ny matservering för stadens mindre bemedlade ungkarlar får Lifsmedelsnämnden härmed öfverlämna, under påpekande af att från Allmänna Svenska Elektriska A.-B. och A.-B. Svenska Metallverkens intressekontor meddelats, att verken anse sig själfva kunna sörja för sina arbetare.

I samband härmed får Lifsmedelsnämnden äran öfversända tvenne utdrag af sitt protokoll den 18 innevarande januari under anhållan, att Drätselkammaren ville vid ärendets behandling taga hänsyn till de nya synpunkter, som, efter hvad af protokollsutdragen framgår, i ärendet framkommit.

Västerås den 29 januari 1918.

För Lifsmedelsnämnden:

JOHN KARLSSON.

Eric Plantin.

N:o 37. *Ang. inrättandet af ett centralkök.*

Af Drätselkammaren begärd utredning angående behofvet af Vasarestaurantens inredande till bespisningslokal för mindre bemedlade *ungkarlar*. Utredningen omfattar svar från arbetsgifvare med fem arbetare och därutöfver.

L. Ramström, inget behof,
Kvarnströms bryggeri, d:o d:o,
Västerås träförädling, inget behof. Gilla uppslaget.
Byggnadsfirman Zetterberg, inget behof; betona knapp kost och högt pris,
C. A. Forsberg, inget behof,
Tekniska Byggnadsbyrån, en afvisad,
Västerås Masugn, inget behof,
Kraftstationen, d:o d:o,
Murbruksbolaget, d:o d:o,
Anderssons möbelsnickeri, d:o d:o,
Rasmussons plåtslageri, d:o d:o, Åtgärder dock nödvändiga.
Vatten- och Gasverket, inget behof,
Victor Isacsson, d:o d:o,
Kooperativa Måleriaffären, en afvisad, betonar behofvet,
Gäfle Rörläggningsbolag, inget behof,
Västerås Bryggeri, inget behof,
Västerås Marmorindustri, d:o d:o, framhåller dålig och dyr kost,
Aduceringsverken, inget behof,
Myggbo sågbolag, inget behof,
Johanssons verkstad, d:o d:o, framhåller dock önskvärdheten,
Renhållningsverket, en afvisad,
Ullspinneriet, inget behof, eget marketenteri,
Per A. Karlberg, en afvisad,
Telegrafverket, inget behof,
Keijser & Co., inget behof,
Axel Hygrell, d:o d:o,
Västerås Järnkonstruktionsfabrik, inget behof, maten underhaltig,
Västerås båtvarf, understryker behofvet,
Bolaget C. E. Park, framhåller behofvet,
Tössberg, inget behof, dålig kost,
Mauritz Karlsson, inget behof för närvarande, framhåller dock möjligheten däraf,
Nilssons filfabrik, inget behof,
K. J. Karlsson, d:o d:o, maten dålig och otillräcklig,
Järnvägen, inget behof, dålig och dyr mat.

Utdrag af protokoll, hållet hos Lifsmedelsnämnden i Västerås den 18 januari 1918.

§ 82.

För provisoriskt anordnande af den af kvinnodemonstrationen den 14 december begärda utökningen af Nämndens barnbespisning, hade ordföranden i samråd med ordföranden i den af Nämnden tillsatta kommittén för ordnande af

N:o 37. *Ang. inrättandet af ett centralkök.*

nämnda fråga till arbetsstugans i Västerås styrelse aflåtit skrifvelse, innehållande begäran att få för nämnda bespisning begagna arbetsstugans lokal vid Kopparbergsvägen.

Från nämnda styrelse hade ingått följande svar:

»Utdrag af protokoll, hållet vid Styrelsens för Västerås arbetsstuga sammanträde den 8 januari 1918.

Närvarande: ordförande apotekaren Oest, fru Enhörning, fröknarna Augusta Öberg och Palmér, grosshandl. Cl. Flodin samt undertecknad vid protokollet.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

§ 4.

Till styrelsen för arbetsstugan hade från Lifsmedelsnämnden i Västerås inkommit en skrifvelse af den 5 januari detta år, hvari Nämnden anhållit, att styrelsen ville tillåta Nämnden dels att mellan klockan 11,30—1,30 i Styrelsens lokal vid Kopparbergsvägen bespisa cirka 100 barn, dels att få begagna den servis m. m., som redan finnes å platsen, mot skyldighet att ikläda sig ansvar för hvad som däraf möjligen kunde komma att förstöras samt tillse, att lokalen och serviserna efter begagnandet bli iordningställda och rengjorda, till dess arbetsstugan börjar sitt arbete kl. 5 e. m.

Styrelsen, som gärna ville bistå Nämnden i dess försök att ordna den utökade barnbespisningen, hvarom Nämnden i sin skrifvelse talar, kunde emellertid, enär arbetsstugans kök vore mycket litet och ingen plats kunde upplåtas för förvaring af för utspisningen erforderliga förnödenheter samt dessutom arbetsstugans egen matlagning vissa dagar måste börja redan på förmiddagen, endast på sådana villkor lämna sitt bifall till Nämndens förslag, att ingen matlagning för utspisningen får äga rum inom lokalen, att Lifsmedelsnämnden låter på egen bekostnad på förmiddagen uppvärma lokalen samt skura densamma minst en gång hvar 14:de dag.

Hos Lifsmedelsnämnden skulle styrelsen anhålla, att Nämnden ville i god tid meddela styrelsen, när bespisningen skall taga sin början, samt låta styrelsen veta, hvilken person som skall ombesörja utspisningen.

In fidem:

B. Fjellman.

Rätt utdraget betygar: B. Fjellman.»

Efter föredragning häraf beslöt Nämnden, sedan herr Lundqvist såsom ledamot i nämnda kommitté meddelat, att kommitténs önskan vore att få för framtiden för ifrågavarande bespisning använda lokal i den för anordnande af centralkök, af Nämnden hos Spritbolaget begärda Vasarestauranten, handlägga ärendet i samband med sistnämnda under följande § i protokollet återupptagna fråga.

In fidem:

E. Plantin.

N:o 37. *Ang. inrättandet af ett centralkök.*

Utdrag af protokoll, hållet hos Lifsmedelsnämnden i Västerås den 18 januari 1918.

§ 83.

I skrifvelser till Stadsfullmäktige och Spritbolagets i Västerås styrelse den 22 november sistlidet år hade Lifsmedelsnämnden på anförda skäl anhållit, *dels* att Stadsfullmäktige ville uttala sig för indragande af Vasarestaurantens utskänkningsrättigheter och lokalens öfverlämnande till Lifsmedelsnämnden för inrättande af centralkök, *dels ock* att Spritbolagets i Västerås styrelse ville taga under öfvervägande huruvida icke möjlighet funnes för indragande af Vasarestaurantens utskänkningsrättigheter och lokalens öfverlämnande till Lifsmedelsnämnden för inrättande af centralkök, där stadens mindre bemedlade ungkarlar kunde intaga sina måltider.

Spritbolagets styrelse hade till Lifsmedelsnämnden ingifvit följande svar:

»Till Lifsmedelsnämnden i Västerås.

I anledning af Lifsmedelsnämndens skrifvelse till Spritbolagets i Västerås styrelse den 22 nästlidne november, däri Nämnden på anförda skäl anhållit, att styrelsen ville taga under öfvervägande, huruvida icke möjlighet funnes för indragande af Vasarestaurantens utskänkningsrättigheter och lokalens öfverlämnande till Lifsmedelsnämnden för inrättande af centralkök, där stadens mindre bemedlade ungkarlar kunde intaga sina måltider, får Västerås Spritbolag och dess styrelse härmed anföra följande.

Lifsmedelsnämndens framställning har förevarit till behandling såväl i styrelsen som af Spritbolaget å allmän bolagsstämma.

Bolaget och dess styrelse hafva därvid kommit till den sammanstämmande uppfattningen, att bolaget icke kan afvara ifrågavarande lokaler, om bolagets rörelse skall kunna skötas enligt gällande lag och författningar. Emot riktigheten af denna uppfattning torde månhända invändas, att den mindre kvantitet spirituosa, som nu tilldelas Vasarestauranten för servering, likaväl kan serveras i kroglokalen i Stadshotellsbyggnaden. Men då författningar för senare tid föreskrifva, att någon utskänkning annat än vid måltid ej får förekomma, torde det ligga i öppen dag, att i ett så stort samhälle, som Västerås stad nu är, de lokaler, som bolaget för närvarande disponerar för sin utskänkningsrörelse, äro behöfliga.

För att utröna i hur stor utsträckning servering af mat förekommer å Vasarestauranten, har räkning företagits för veckan 10—15 december (söndagarna hålles lokalen stängd) och har under nämnda 6 dagar å restauranten serverats omkring 2,500 portioner.

Fasta matgäster kunna icke, såsom längre tillbaka ägt rum, för närvarande mottagas å Vasarestauranten, hvilket beror på de restriktionsföreskrifter, som efter beslut af Stadsfullmäktige blifvit fastställda, af innehåll, att servering af spirituosa ej är tillåten under vissa tider och dagar, och att restauranten måste hållas stängd vid de tider, då utskänkning ej får äga rum.

Ehuru sålunda Spritbolaget ej utan vidare anser sig kunna afstå från lokalen, får likväl bolaget och dess styrelse förklara sig icke hafva något att invända mot att samarbete mellan Lifsmedelsnämnden, å ena, samt bolaget och föreståndarinnan för Vasarestauranten fru S. Möller, å den andra sidan, i ändamål

N:o 37.
Ang. inrättandet af ett centralkök.

att finna en lösning af den fråga, Lifsmedelsnämndens framställning afser. En första förutsättning för en genom ett dylikt samarbete åstadkommen vidgad matserveringsrörelse å Vasarestauranten måste vara, att ofvan omförmälda restriktiva bestämmelser, som hindra lokalens öppethållande å erforderliga tider, upphäfvas. Vidare måste lifsmedelsnämnden åtaga sig att anskaffa nödiga matvaror samt garantera ett någorlunda konstant antal matgäster. Och slutligen är det nödvändigt, att priserna å matportionerna ej sättas lägre, än att serveringen kan drifvas, så att alla kostnader täckas.

Skulle Lifsmedelsnämnden efter tagen del af hvad som nu anförts likväl icke anse sig kunna reflektera å det föreslagna samarbetet utan vidhålla sitt anspråk på restaurantens öfverlämnande till nämnden, måste från bolagets sida framhållas, att detta ej kan ske på längre tid än ett år, samt att fru Möller, hvilken i många år skött Vasarestauranten till bolagets fulla belåtenhet ej kan afskedas utan att ekonomisk ersättning beredes henne och hennes personal af den storlek, att de ej för framtiden kunna framställa något kraf gent emot bolaget. Om Nämnden under nu afgifna förutsättning träffar uppgörelse med föreståndarinnan, vill bolaget taga ärendet under förnyad pröfning samt därefter öfverlämna saken till K. Kontrollstyrelsen för afgörande om hyra etc. Västerås den 15 december 1917.

För Västerås Spritbolag och dess styrelse:
Axel Sundström.»

Biträdande stadsombudsmannen R. Tenow meddelade att Stadsfullmäktige remitterat ärendet till Drätselkammaren, hvilken i afvaktan på hos Nämnden begärd utredning angående behofvet af dylikt centralkök för stadens ungkarlar bordlagt ärendet.

Från Lifsmedelsnämndens folkköksafdelning framhölls att afdelningens afsikt ej blott varit att anordna en bespisning uteslutande för ungkarlar utan fastmer en centralisering till Vasarestauranten af Nämndens hela folkköksverksamhet där sålunda icke blott en bespisning för såväl ungkarlar som *gifta* män skulle försiggå, utan äfven därigenom vinna möjlighet till att kunna utlämna större antal portioner, än som för närvarande kan ske till afhämtning, samt att Nämndens kraf på Vasarestaurantens öfverlämnande till densamma vunnit ökad befogenhet då i Nämnden fråga uppstått om en barnbespisning i staden, där barn i åldern 5—13 år skulle till skillnad från den i folkskolorna föregående gratisbespisningen, kunna till självkostnadspris erhålla ett mål varm mat, bestående af någon köttsoppa eller välling, hvarjämte den af Nämnden tillsatta kommitténs förutredning af berörda fråga önskan vore, att Vasarestaurantens öfre sal skulle få disponeras till ifrågavarande ändamål, då ej någon annan lokal kunde stå till buds.

Med hänsyn till dessa af Nämndens folkköksafdelning anförda skäl beslöt Nämnden, att Nämnden för sin del ej kunde reflektera å det af Spritbolagets styrelse föreslagna samarbetet utan under vidhållande af sitt anspråk på restaurantens öfverlämnande anhålla, att Spritbolagets styrelse skyndsammast ville lämna uppgift å den summa, som skulle vara erforderlig, för att lokalen ifråga skulle i sin helhet få disponeras af Nämnden.

Nämnden beslöt äfven framhålla önskvärdheten af att vid den till våren med all säkerhet blifvande stora lifsmedelsbristen hafva denna för de mindre

N:o 37. *Ang. inrättandet af ett centralkök.*

bemedlade klasserna inom samhället synnerligen vitala frågan på förhand nöjaktigt ordnad.

Som ofvan.

In fidem:

E. Plantin.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Den 27 april innevarande år beslöto Stadsfullmäktige på framställning af stadens dåvarande lifsmedelsnämnd att uttala sig för att Vasarestauranten måtte; om Lifsmedelsnämnden så funne nödigt, anordnas till centralkök. I anledning häraf beslöt sagda Lifsmedelsnämnd under § 48 i protokollet för den 2 maj innevarande år, efter meddelande af dåvarande ledamoten af Nämnden, bankdirektören Axel Sundström, att underhandlingar inledts med Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget angående öfvertagande af den sa kallade Vasarestauranten samt anordnande därstädes af folkkök för bolagets arbetare, att i särskild skrifvelse till Spritbolagets styrelse meddela, att Lifsmedelsnämnden icke hade någon erinran mot realiserandet af ett dylikt förslag, samt att vidare i gamla köket i Sundinska huset anordna folkkök, där mindre bemedlade ägde hämta färdiglagad mat, samt slutligen att tillsätta en kommitté med uppdrag att utreda frågan om anordnande af flera kommunala utspisningsställen för allmänheten m. m.

Underhandlingarna med Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget förföllo emellertid, och har Vasarestauranten fortfarande sedan dess nyttjats för sitt gamla ändamål.

Folkköket i Sundinska huset, som började sin verksamhet den 23 maj innevarande år, hade vid starten en kapacitet af högst 200 portioner pr dag. Detta visade sig efter hand ej motsvara behofvet, hvarför Nämnden, genom tillmötesgående från chefens för Kungl. Västmanlands regementes sida, från regementets förråd under början af augusti månad till låns erhöll en kokvagn, hvilken inmurades i folkköket, hvars kapacitet därigenom uppbringades till cirka 450 portioner om dagen.

Under de följande månaderna nedgick dock frekvensen i folkköket, beroende på den rikliga arbetstillgången, något. Vid folkköket serverades sålunda under juli månad 5,148 portioner, under augusti månad 4,901 och under september 3,589. Härefter synes behofvet åter vara i tilltagande, och utlämnades under oktober 5,496 portioner och under innevarande månads förra hälft 3,729 dylika. Under de senaste dagarna hafva utlämnats den 16:de 365, den 17:de 238, den 19:de 371, den 20:de 391, den 21:a 500 och den 22:a 380. Den 21 har, som synes, sålunda ett antal personer måst afvisas på grund af folkkökets bristande förmåga att kunna servera tillräckligt antal portioner.

Efter hvad som kommit till Nämndens kännedom torde det få anses som gifvet, att en hel del privata matserveringar till följd af bristande varutillförsel och ekonomisk svråighet att under dyrtiden uppehålla deras rörelse, komma att nedläggas.

Lifsmedelsnämnden ser sig till följd häraf nödgad att åter upptaga frågan

om inrättande af centralkök i staden, där stadens mindre bemedlade ungkarlar skulle kunna intaga sina måltider.

N:o 37. *Ang. inrättandet af ett centralkök.*

Nämndens tanke föll då, såsom naturligt var, i första hand på den lokal, som var närmast belägen intill nämndens nuvarande folkkök, nämligen pastorsexpeditionen. Det har emellertid visat sig omöjligt att under nuvarande hyresår erhålla annan lokal för pastorsexpeditionen. Någon annan lokal än den förut omtalade Vasarestauranten torde ej finnas att uppbringa i staden.

Hänvisande till detta Lifsmedelsnämndens klarläggande af frågans nuvarande skick äfvensom en utredning af rusdrycksinspektören Winroth, får Lifsmedelsnämnden anhålla, att

Stadsfullmäktige ville ånyo uttala sig för att Vasarestauranten måtte såsom utskänkningsställe indragas, för att densamma måtte blifva ledig för inrättande genom Lifsmedelsnämndens försorg till cetralkök och utspisningslokal.

Västerås den 22 november 1917.

För Lifsmedelsnämnden:
JOHN KARLSSON.

Eric Plantin.

Afskrift.

Till Herr Borgmästaren i Västerås.

Af herr Borgmästaren anmodad afgifva yttrande öfver i huru stor utsträckning lokalerna å andra och tredje klassens restauranter i Stadshuset och Vasa pläga vara upptagna af gäster, får jag härmed vördsamt meddela följande:

Under föregående år har tillströmningen af gäster å nämnda lokaler, hufvudsakligast på lördagarna varit synnerligen stor, hvarför samtliga dessa lokaler väl behöfts för att utrymmet skulle kunna motsvara antalet gäster.

Under innevarande år, sedan tillgången af såväl öl som spirituosa betydligt minskats, har antalet gäster äfven betydligt minskats, hvarför jag anser, att, hvad beträffar tredje klassens restauranter, gästerna, såväl lördagar som öfriga dagar, godt kunde rymmas i en af dessa lokaler. Detsamma är förhållandet äfven å andra klass, dock med undantag af den tiden å lördagar och dag före helgdag, då utskänkningen af annan spirituosa än egentligt brännvin är tillåten å denna klass, nämligen tiden mellan klockan 12—1 middagen, då tillströmningen af gäster plägar vara så stor att lokalerna å de båda nämnda ställena i regeln äro fullsatta. Västerås poliskontor den 22 augusti 1917.

Erik Winroth.
Tillsyningsman.

Rätt afskrifvet betygas, Västerås i Lifsmedelsnämndens kansli den 22 november 1917.

Ex officio:
E. Plantin.

N:o 38.

Drätselkammarens skrifvelse ang. ökade kostnader för tekniska skolans nybyggnad.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Kommitterade för uppförande af ny teknisk skola hafva i skrifvelse, som härmed öfverlämnas till Stadsfullmäktige, hemställt, att Stadsfullmäktige ville bevilja ett anslag å 16,300 kronor för täckande af de merkostnader för byggnadsentreprenören, som uppstått genom de förhöjda timlöner, som enligt träffadt aftal emellan arbetsgifvare- och arbetareorganisationerna utgått till arbetare inom byggnadsfacket under tiden 25 juni 1917—1 april 1918.

Drätselkammaren, som ansett det vara att föredraga att få merkostnaderna för skolans uppförande utredda i ett sammanhang och täckta med ett engångsanslag, hvilken utredning gifvetvis icke kan föreligga, förrän byggnaden blifvit uppförd och inredd, framför att nödgas besvära Stadsfullmäktige med upprepade framställningar om tilläggsanslag, afser med öfverlämnandet af kommitterades framställning att göra en anmälan om de kraf, som nu framställts på ytterligare medels anvisande för skolans uppförande, och om att flera sådana sannolikt framdeles komma att följa detta.

Då emellertid denna anmälan icke utesluter ett tillmötesgående af entreprenörens förevarande, enligt Drätselkammarens mening, välgrundade kraf på ersättning, får Drätselkammaren föreslå, att kommitterades framställning för närvarande icke måtte föranleda annan åtgärd, än att Stadsfullmäktige i afbidan på ett engångsanslags beviljande för täckande af samtliga merkostnader för genomförande af det byggnadsprojekt, hvarom är fråga, ville bemyndiga Drätselkammaren att af tillgängliga medel förskottera ett belopp af intill 16,300 kronor att därmed hålla byggnadsentreprenören skadeslös för den ökade timpenning, som till hans arbetare utgått under tiden 25 juni 1917—1 april 1918.

Västerås den 18 april 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I anledning af den höjning i timlönerna i form af dyrtidstillägg, som från den 1 maj 1917 tillerkändes samtliga arbetare här i staden inom byggnadsfacket enligt därom träffadt aftal emellan arbetsgifvare- och arbetareorganisationerna, ingick byggnadsentreprenören för tekniska skolans nybyggnad Byggmästaren K. J. Karlsson till byggnadskommitterade med framställning, att den merkostnad, som föranleddes af den sålunda inträdda förhöjningen af arbetslönerna, hvilken icke förutsetts eller af entreprenören tagits i beräkning vid anbudets af-

gifvande och entreprenadkontraktets upprättande, måtte ersättas af kommitterade utöfver entreprenadsumman.

N:o 38. Ang. ökade kostnader för tekniska skolans nybyggnad.

Sedan kommitterade med anledning af denna framställning anmodat Byggmästaren Karlsson att inkomma med utredning, utvisande beloppet af den merkostnad, som i framställningen afsågs, har Herr Karlsson nu i skrifvelse till kommitterade aflämnat sådan utredning.

Af denna framgår, att ifrågavarande ökning, inklusive tillägg i forlönerna för verkkörning, som dock endast afser ett belopp af kronor 765: 50, för tiden 25 juni 1917, då arbetet efter arbetskonflikten återupptogs, till den 1 april 1918 uppgår till kronor 16,291: 61.

Då kommitterade äro af den uppfattningen, att de alldeles exceptionella förhållanden, som nu råda, måste betraktas såsom tillräcklig grund för ett tillmötesgående af entreprenörens ifrågavarande framställning, få kommitterade, med förmälan att det förut knappa byggnadsanslaget icke kan förslå till den merkostnad, hvarom nu är fråga, äfvensom att innan byggnadsföretaget fullbordats ytterligare utgifter äro att förutse af samma slag äfvensom för andra ökningar i byggnadskostnaderna, särskildt beträffande delar af arbetet, hvarom entreprenad från början ej kunnat uppgöras, härmed anhålla, att Stadsfullmäktige ville besluta,

att för Tekniska skolans nybyggnad bevilja ett ytterligare anslag af 16,300 kronor till ersättning åt byggnadsentreprenören K. J. Karlsson för förhöjda arbetslöner vid bygget under tiden 25 juni 1917—1 april 1918.

Västerås den 3 april 1918.

På Byggnadskommitterades vägnar:

GEORG ENHÖRNING.

Theofil Öberg.

N:o 39.

Drätselkammarens skrifvelse ang. anslag för ritningar till ett gymnastikhus vid Djäknebergsskolan.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Folkskolestyrelsens inneliggande skrifvelse får Drätselkammaren härmed öfverlämna till Stadsfullmäktige och därvid tillstyrka däri gjorda hemställan,

att Stadsfullmäktige ville anvisa ett förslagsanslag å 2,000 kronor att ställas till Folkskolestyrelsens förfogande för uppgörande af ritningar till en å Djäknebergsskolans gård belägen byggnad, innehållande gymnastiksal med afklädningsrum, två slöjdsalar samt klo-

N:o 39.
Ang. anslag för ritningar till ett gymnastikhus vid Djäknebergsskolan.

settafdelning, med den bestämmelse att anslaget skall utgå af innevarande års förslagsanslag.

Västerås den 18 april 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Som bekant saknas vid Djäknebergsskolan särskild lokal för gymnastikundervisnnigen, hvarför denna måst förläggas till skolans tamburer. Att denna anordning är i hög grad otillfredsställande, ligger i öppen dag, helst som tamburerna ifråga äfven användas till afklädningsrum, hvarigenom ej kan undvikas att golfven bli i hög grad dammiga och orena. Skolans läkare har också betecknat gymnastikundervisningen i dessa lokaler som rent af hälsovådlig.

Sedan lång tid tillbaka har också Folkskolestyrelsen haft frågan om nämnda gymnastikbyggnad på dagordningen. Härvid hafva tvenne alternativa förslag framlagts, det ena omfattande förutom gymnastiksal några läse- och slöjdsalar samt eventuellt skolkök. Denna byggnad hade man tänkt sig förlagd till den staden tillhöriga öppna platsen norr om Djäknebergsskolans gård midt emot Biskopsvägen.

Det andra förslaget afsåge enbart gymnastikbyggnad, möjligen utökad med tvenne slöjdsalar för flickor. Denna mindre byggnad skulle kunna förläggas till Djäknebergsskolans gård, där den nuvarande uthusbyggnaden är belägen.

Folkskolestyrelsen har efter pröfning af de båda förslagen ansett det mindre mest tilltalande, helst som det föreliggande behofvet af nya lokaler ej ens genom det större skulle bli tillgodosett. Därjämte skulle en gymnastiksal och äfven öfriga specialsalar vid Djäknebergsskolan bli otillräckliga, därest man nödgades taga dessa i anspråk för flera klasser än de nuvarande.

Med hänsyn till hvad härofvan anförts, har Folkskolestyrelsen beslutat att ingå till Stadsfullmäktige med anhållan att för uppgörande af ritningar till en å Djäknebergsskolans gård belägen byggnad, innefattande gymnastiksal med afklädningsrum, tvenne slöjdsalar samt klosettafdelning, anhålla om ett förslagsanslag å 2,000 kronor.

Västerås i april 1918.

FREDR. FÅHRÆUS.

Em. Granér.

N:o 40.

Drätselkammarens skrifvelse ang. anslag till en ny kran vid hamnen.

Till Stadsfullmäktige i Västerås

Hos Drätselkammaren har Hamnstyrelsen genom stadens byggnadschef anmält, att Fabrikören E. Lennqvist framställt begäran, att Hamnstyrelsen ville gå i författning om uppsättande af en hamnkran å kortsidan af hamnbassängen invid stadens hamnmagasin, till hvilken hamnkran Lennqvist skulle tillförsäkras nyttjanderätt.

I fråga om denna nyttjanderätt har Lennqvist, såsom framgår af bilagda handling, utfäst sig att under första året för kranens användning erlägga en arrendeafgift af 20 % å hamnens kostnader för kranens anskaffning och uppsättande, att bestrida alla med kranens skötsel och vård förenade kostnader såsom aflöning för kranmaskinist, afgifter för ström o. d. och att uthyra kranen till andra befraktare under de tider den ej vore i användning för Lennqvists räkning mot rätt för denne att härför uppbära afgifter efter en af Hamnstyrelsen fastställd taxa.

Hamnstyrelsen har enligt hvad Drätselkammaren inhämtat vid behandling af detta ärende uttalat sig för anskaffning af en mindre, fast svängkran med en kapacitet af 3 à 3 1/2 ton, och ha, enligt offert från Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget, som till Drätselkammaren direkt öfverlämnats af stadens byggnadschef, kostnaderna för en 3 1/2 tons elektrisk svängkran beräknats till 10,370 kronor, däri inberäknadt kostnaden för sträfvor med ett belopp af 2,500 kronor. Härtill kommer, enligt byggnadschefens beräkning, kostnader för fundament, montering och oförutsedda utgifter med förslagsvis 1,130 kronor, hvarför totalkostnaden för kranen uppsatt belöper å 11,500 kronor.

Då tvifvelsutan en komplettering af hamnmaskinerierna är behöflig och hvad den nu ifrågasatta kranen angår, garanti är ställd för dess användning under hela seglationsperioden, har Drätselkammaren ingen erinran att göra emot att anslag beviljas för ändamålet och får alltså, med öfverlämnande af Fabrikör Lennqvists utfästelse och kranen afseende offerter hemställa, att Stadsfullmäktige ville anvisa ett förslagsanslag å 11,500 kronor att förskotteras af tillgängliga medel och ställas till Hamnstyrelsens förfogande för uppförande af en fast svängkran vid hamnbassängen invid stadens hamnmagasin äfvensom bestämma att anslaget skall till staden återgäldas af inkomster från kranen.

Västerås den 18 april 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

N:o 40.

Ang. anslag till en ny kran vid hamnen.

UTFÄSTELSE.

Därest på stadens bekostnad å af mig anvisad plats invid hamnbassängen väster om stadens hamnmagasin uppsättes en lossningskran af lämplig konstruktion, förbinder jag å min sida mig att i arrendeafgift för nämnda kran under första året efter dess uppsättande erlägga 20 % å stadens kostnader för kranens anskaffande och uppsättning med skyldighet för mig att ej mindre själf bestrida alla omkostnader för kranens skötsel och vård, såsom anställande och aflönande af kranmaskinist, bekostande af all driftmaterial såsom elektrisk kraft, olja etc., än äfven att de tider kranen icke användes för min räkning uthyra densamma till andra befraktare af gods emot afgifter enligt af Hamnstyrelsen bestämd taxa, hvilka afgifter jag äger rättighet uppbära.

Västerås den 9 april 1918.

E. LENNQVIST.

Västerås 1918, Westm. Alleh:s Boktr.

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

1918. Den 30 Maj IX.

N:o 41.

Hälsovårdsnämndens berättelse för år 1917.

I. Hälsovårdsnämnden med därunder lydande inrättningar o. personer.

1. Antal sammanträden under året.	18
2. Under året tillkomna förändringar beträffande nämndens befattning med den allmänna sjukvården, instruktionen för nämnden, särskilda föreskrifter tillkomna i enlighet med § 24 i hälsovårdsstadgan.	Inga.
3. Tjänstebiträden för hälsovården: kemist, veterinär, antal tillsyningsmän och öfrig personal.	Kemist: Västerås kemiska station. Köttbesiktningsbyrån: Föreståndare: Veterinär M. Jonsson. 2 trikinmikroskopister, 1 vaktmästare, tillika hälsopolis. Hälsopolisen: en 1:ste hälsopolis + 3 hälsopoliser.

II. Befolkningen, nativiteten och dödligheten inom samhället.

Antal kyrkoskrifna invånare den 31 december föregående år. Antal födda under redogörelseåret. Antal döda enligt dödsbevisen.	25,464, vid årets slut (31/12 1917) 25,509. 521, däraf 271 mank. och 250 kvinnk. 261, „ 132 „ „ 129 „
Större dödlighet i någon viss stadsdel.	

III. Hälsovården.

a. Vattentillgång. 1. Behofvet af dricksvatten tillgodoses genom naturliga källor, gräfda brunnar, rörbrunnar (antal), vattenledning.	Grundvatten från 3 st. sänkbrunnar af stålplåt.

N:o 41.
Hälsovårdsnämndens berättelse för år 1917.

2. Vattnets beskaffenhet; vattentillgången tillräcklig eller otillräcklig.	God; tillräcklig.
Från samhällen med vattenledning torde följande uppgifter lämnas:	
1. Ledningarnas sammanlagda längd inom rörnätet vid redogörelseårets slut.	55,540 meter.
2. Procent hus, i vilka vatten är inledt vid redogörelseårets slut..	100 % inom planlagda området, 544 gårdar utom d:o.
3. Anläggningskostnaderna till och med redogörelseåret.	819,874 kr.
Vattenverkets utvidgning under redogörelseåret.	
4. Längden af nya ledningar inom rörnätet.	1,105 meter.
5. Antal egendomar, i hvilka vatten under året blivit inledt.	41 st., däraf 31 st. utom planlagda området.
6. Nya filter, pumphus, etc.	En elektromotorpump med en kapacitet af 65 sekundliter.
7. Kostnaderna för vattenverkets utvidgning.	40,950 kr.
8. Vattenförbrukn. för hushållsbehof.	722,569.
9. „ allmänna „	50,000.
10. „ industriella „	171,580.
11. Summa vattenförbrukning per individ och dygn,	96 liter (under antagande af c:a 22,000 individer som använda vattenledningsvatten).
12. Vattenafgift enligt mätare.	20 öre pr kbm.
13. „ „ annan grund (angives).	2 kr. pr rum och år.
14. Anmärkningar angående vattentillgången och vattnets beskaffenhet.	Inga.
15. Driftkostnader.	51,991 kr.
16. Inkomster.	97,700 „
b. Avledning af spill- och grundvatten.	
1. Sammanlagda längden af underjordiska afloppsledningar vid slutet af redogörelseåret.	Stadens ledningar 34,918 m. Enskildas ledningar 8,209 m. Summa 43,127 m.

N:o 41. *Hälsovårdsnämndens berättelse för år 1917.*

2. Kostnaderna för anläggning af underjordiska afloppsledningar intill redogörelseårets slut.	544,980 kr.
3. Procent egendomar med underjordiska aflopp vid redogörelseårets slut.	100 % inom stadsplaneområdet; 574 gårdar utom stadsplaneområdet.
4. Sammanlagda längden av under året utförda underjordiska afloppsledningar.	1,181 meter.
5. Kostnaden för dessa.	53,425 kronor.
6. Under året utförda upprensningar af vattendrag, afdikningar af vattensjuka områden inom eller i närheten af samhället, åtgärder för rening af afloppsvatten etc.	Samtliga afloppsmynningar upprensade.
7. Kostnadarna för dessa åtgärder.	Inbegripna i driftkostnaderna.
8. Antal egendomar, som under året erhållit underjordiska aflopp.	43 st., däraf 28 utom stadens planl. område.
9. Anmärkta bristfälligheter i afloppsledningarna samt olägenheter i deras anordning.	Inga.
c. Renhållning.	
aa. Latrinrenhållning.	
1. Systemet för densamma.	Torfmullspudrettberedning genom stadens renhållningsverk fr. stadens centralare område. Från gårdarne i stadens yttre område sker renhållningen genom resp. gårdsägares försorg.
2. Olägenheter och missbruk samt åtgärder med anledning däraf.	Anmärkta missförhållanden i 55 gårdar, däraf till åtal anmälda 19.
3. Antalet egendomar med vattenklosetter.	137 egendomar med tillsammans 675 w. c.
4. Bortforsling genom gårdsägarnas försorg, entreprenör, stadens eget renhållningsverk.	Genom stadens renhållningsverk i 1,036 gårdar, däraf 540 inom stadspl. o. öfriga utom; från öfriga gårdar gm gårdsägarnes försorg.
5. Särskilda upplagsplatser; olägenheter af dessa; åtgärder med anledning däraf.	Vid renhållningsverket, som ligger inom stadsområdet. — Bör utflyttas.
6. Latrinens tillgodogörande (försäljning till landtbrukare, pudrettberedning).	Pudretten användes dels till stadens eget landtbruk, dels försäljes.

N:o 41. *Hälsovårdsnämndens berättelse för år 1917.*

bb. 1. Uppsamling och bortforsling av sopor, köksavfall, orenlighet från gård och gata.	Tredelningssystem inom stadens planlagda område. { Renhålln.-verket hämtar i 1,036 gårdar, fr. öfriga sker bortforslingen genom resp. gårdsägares försorg.
2. Särskilda upplagsplatser, olägenheter af dessa och åtgärder med anledning däraf.	Komposter å stadens utjordar i och för landtbruket. Köksaffallet till stadens svingård.
3. Tillgodogörande eller oskadliggörande (bränning af sopor etc.)	Sopor och köksaffall utom stadsplanen, där tredelningssystemet ännu ej äger tillämplighet, blandas och komposteras å stadens landtgårdar till gödningsmedel.
cc. För samhällen med eget renhållningsverk torde uppgifvas:	
1. Inkomster under året genom försäljning af latrin, pudrett, sopor etc.	31,256: 05 kr.
2. Tillskott för året utöfver inkomsterna.	33,827: 62 kr.
dd. Antal inom den egentliga staden eller samhället befintliga	Inom stadsplan — Utom stadsplan
1. Svinhus.	1. Inga. — 10 (19 djur)
2. Fähus.	2. „ — 10 (23 djur)
3. Stall.	3. 87 (488 spiltor) — 38 (125 spiltor)
4. Olägenheter och missbruk vid dessa samt åtgärder med anledning däraf.	
5. Svinhållning förbjuden.	
d. Begrafningsplats. Under året vidtagna åtgärder beträffande densamma, samt andra med liks jordande sammanhang ägande omständigheter.	Nuvarande begrafningsplats snart befolkad, hvarför anstalter vidtagits för anordnande af ny. — Platsfrågan oafgjord.
e. Bostäder, skolor och **samlingslokaler** m. m. samt **fabriker** och **näringar.**	
1. Antal hus (egendomar) vid årets slut.	1,367.
2. Antal under året tillkomna.	34.
3. „ „ „ rifna.	5.
4. Antal lägenheter i hvilka öfverbefolkning anmärkts.	1.

N:o 41.
Hälsovårdsnämndens berättelse för år 1917.

5. Antal bostadslägenheter, mot hvilka anmärkning gjorts på grund af andra sanitära missförhållanden.	14 { på grund af fukt 3 » » » kyla 2 » » » ohyra 1 » » » andra olägenheter 8.
6. Sanitära missförhållanden inom skolor och samlingslokaler samt åtgärder med anledning däraf.	Inga.
7. Sanitära missförhållanden inom fabriker eller verkstäder samt åtgärder med anledning däraf.	Inga anmälda.
8. Uppgift angående minderåriga i industriellt yrke, äfvensom åtgärder med anledning af §§ 9 och 13 i lagen af den 17 oktober 1900.	
9. Anmälan om anläggande eller inrättande af nya fabriker enligt § 16 af hälsovårdsstadgan samt nämndens beslut i anledning däraf.	ASEA inl. anm. om inrättande af hartsoljefabrik — tillstyrkt af Nämnden.
10. Sanitära olägenheter af fabriker, upplag eller näringar samt åtgärder med anledning däraf.	Sillupplag i källare under boningshus förbjudet.
11. Under året tillkomna badinrättningar, särskildt skol- och folkbad.	Liksom föreg. år. Badfrekvensen inom stadens varmbadhus: se särskild bilaga.
12. Genom kommunens eller enskildas försorg under året tillkomna arbetarebostäder.	Kvarteret Högne bebyggdt gen. ensk. byggnadsbolag, innehåller 32 lägenheter à 1 rum och kök, 3 lägenheter à 2 rum och kök.
13. Under året tillkomna härbärgen, asyler.	Inga.

N:o 41.
Hälsovårdsnämndens berättelse för år 1917.

f. Tillsyn öfver födoämnen.

1 a. Öfversikt öfver under året beslagtagna födoämnen.

	Antal beslag	Kassationsorsak			
		tuberkulos	trikiner	andra sjukl. förändringar	förskämning
Kött af nöt . . .	5	—	—	—	5
„ „ svin . . .	3	—	—	—	3
„ „ häst . . .	—	—	—	—	—
Inälfvor	4	—	—	—	4
Korf.	—	—	—	—	—
Andra födoämnen	8	—	—	—	8

1 b. Köttbesiktningsbyrån: se särskild bilaga.

	Förseelser mot	Anmälda till åtal
2. Anmärkta missförhållanden beträffande slakterier, mejerier och fabriker för konservering af födoämnen.	mjölkstadgan 18	10
	bagerist. 5	2
	matvarustadg. 25	14

3. Omkostnader för tillsyn öfver födoämnena.	Köttbesiktningsbyrån Mjölkkontrollen: 160: 40

g. Åtgärder till förekommande af smittosamma sjukdomars spridning.

1. Under året vidtagna åtgärder till underlättande af isolering af smittsjuka. Kostnaderna härför.	Under smittkoppsepidemien intogs å Epidemisjukhuset ett 60-tal personer i och för observation under 2—3 veckor och erhöllo därvid de arbetsföra full ersättning för förlorad arbetsförtjänst, hvilket uppgick till 1,276 kr.
2. Under året anskaffade desinfektionsapparater, system, antal. Kostnaden.	Ingen.
3. Antal utförda bostadsdesinfektioner.	187.
4. Särskildt för tuberkulos.	35.
5. Särskilda åtgärder med anledning af inom samhället eller dess närhet utbruten farsot.	Offentliga vaccinationer, ledda af båda stadsläkarne under ett par veckor i slutet af augusti—början af september i sammanhang med utbruten smittkoppsepidemi inom staden. Pasteuriseringspåbud i 3 veckor i December på grund af nervfeber.
6. Åtgärder till vaccinationens befrämjande.	Anslag af 50 kr. i och för anordnandet af ordinarie offentliga vaccinationer.

Till dessa uppgifter bifogas å särskilda, i K. Med.-styr:s cirkulär den 9 dec. 1901 föreskrifna blanketter: **N:o 41.** *Hälsovårdsnämndens berättelse för år 1917.*

1. Öfversikt öfver dödsorsakerna enligt dödsbevisen.
2. Öfversikt öfver några af de viktigaste dödsorsakerna med fördelning på månader.
3. Uppgift angående sinnessjuka.

Dessutom bifogas följande bilagor:

4. Årsberättelse från Västerås Köttbesiktningsbyrå.
5. » » » Fosterbarnsnämnd.
6. Badtablå från Västerås stads varmbadhus.

Västerås den 26 mars 1918.

Carl Thunström.
1:ste stadsläkare.

Ämbetsberättelse från 1:ste stadsläkaren i Västerås för år 1917.

I.

a) Kyrkoskrifna invånares antal vid
1917 års början 25,464, däraf 12,694 mankön och 12,770 kvinnkön.
1917 „ slut 25,509, „ 12,674 „ „ 12,835 „
b) Antal födda under året: 521, däraf 271 mankön och 250 kvinnkön.
„ döda „ „ 261, „ 132 „ „ 129 „
Nativiteten pr 1,000 invånare således omkring 20.
Mortaliteten „ 1,000 „ „ „ 10.
c) Antalet döda barn under 1 års ålder: 32, däraf 15 mankön och 17 kvinnkön.

II.

Allmännare förekommande sjukdomar.

Kristiden med dess inskränkningar i mångt och mycket och speciellt i födovarutillgången synes åtminstone ej hittills ha haft någon svår inverkan på den allmänna folkhälsan inom staden under året. Tvärtom synes, enligt samstämmiga upplysningar från alla stadens praktiserande läkare, sjukligheten ha varit relativt ringa, äfven bland de sämre situerade. En viss återhållsamhet i mat och kanske icke minst i kaffe och för somliga i spritväg synes således ej vara utan sin hälsobringande inverkan. Blir födotillgången 1918 emellertid något så när som under det gångna året, torde ej många af undernäring härrörande allvarliga sjukdomar behöfva befaras i samhället. Äfven de vanliga epidemiska sjukdomarne ha under 1917 visat sig i allmänhet både fåtaliga och lindriga.

N:o 41.
Hälsovårdsnämndens berättelse för år 1917.

a) Infektionssjukdomar.

Difteri.

Af de 110 fall, som förekommit och hvilka alla vårdats å Epidemisjukhuset, ha ungefär en tredjedel varit enbart bacillbärare. För att i någon mån inverka hämmande på sjukdomens spridning, har jag så godt som, i regel försökt anordna proftagningar på den insjuknades alla öfriga familjemedlemmar eller lekkamrater etc. På grund af upprepade ställfall i ett par gårdskomplex, i hvar sin ända af staden, ha i tvänne skiljda omgångar i hvardera gården möjligast genomgående massprof tagits och därigenom hvarje gång uppfiskats flera bacillbärare. Till sist upphörde dessa lokala epidemier.

För öfrigt förfors gent emot smittan på vanligt sätt med desinfektioner och rengöringsprocesser.

För de insjuknade förlöpte difterin i allmänhet lindrigt och intet dödsfall förekom. Fallen uppträdde enstaka och spridda här och hvar med ofvannämnda undantag.

Omkring 1,300 mikroskopiska difteribacillundersökningar ha företagits under året.

Skarlakansfeber.

Ett ovanligt ringa antal insjuknade, 38 stycken; uppträdde med endast 3 à 4 fall pr månad och i allmänhet ganska lindriga. 1 dödsfall.

Smittkoppor.

Mellan den 23 och 26 juli hade en arbetarehustru här ifrån staden besökt anhöriga i Hofors, hvarest samtidigt vistats på besök en hustru från Stockholm med ett litet treårigt barn, som under tiden insjuknade och sedermera afreste till Storvik, där smittkoppor konstaterades. 13 dagar efter hemkomsten insjuknade den förstnämnda hustrun och företedde efter några dagar ett mycket lindrigt vecikulöst utslag, som emellertid feldiagnosticerades såsom vattenkoppor. Detta berodde på dels de lindriga sjukdomssymptomerna, de i allmänhet små, rätt klara blåsorna och den rätt fåtaliga förekomsten, men särskildt på grund af förnekandet af all beröring under närmaste tiden med någon person från Stockholm, där under närmaste tiden smittkoppor framträdt, samt också genom förtigande af sin ofvan anförda Hofors-resa. Omkring 2 veckor efteråt insjuknade mannen och företedde efter ett tydligt prodromalstadium den 25 augusti ett typiskt smittkoppsutslag. — Utgående från hustrun såsom primärfall hade smittan ytterligare öfverförts till 11 personer. Inalles insjuknade sålunda 13. Däraf 2 dödsfall. Förutom i dessa 2 fall uppträdde sjukdomen ganska lindrigt för de flesta, i tre fall t. ex. endast med inalles 2 à 3 små, knappt hampfröstora, koppor, placerade exempelvis 1 i pannan och 1 på benet på en tolf års pojke från primärfamiljen, en koppa i nacken, en på mun och en på handen hos en 10-åring i samma familj eller såsom hos en 60-års fru med en koppa på läppen och en i pannan. Hade ej dessa befunnit sig bland de förut misstänkta och isolerade, så hade väl knappast någon diagnos på smittkoppor ställts på dessa små utslag utan minsta feber eller sjukdomskänsla. Enligt min åsikt är det nog mycket troligt, att det under epidemitiden fanns ute i staden flera dylika larverade fall med en eller annan koppa, enär det ofvan s. k. primär-

N:o 41. *Hälsovårdsnämndens berättelse för år 1917.*

fallet, enligt hvad försports, under tiden för sitt kopputslags mest florida stadium hållit sig långt ifrån isolerad, t. o. m. skurade en lifligt frekventerad matvarubutik. Antagligt synes mig sålunda, att hon smittat många fler än de officiellt kända, men det är naturligtvis med smittkoppor som med andra infektiösa åkommor, att de lindrigaste fallen knappast smitta, åtminstone ej annat än vid intimare kontakt.

Åtgärder: Naturligtvis först och främst isolering omedelbart af hela den koppsmittade familjen på epidemisjukhuset; isolering tills vidare i hemmen af alla i gården boende, tills anordningar hunnit vidtagas på epidemisjukhuset för inflyttning. Skyndsamma anordningar af tvångsvaccination, först af alla de åtta barnen i primärfamiljen, vidare alla i gården boende (en gård med 16 arbetarefamiljer med många barn) samt vidare alla, som kunde anses hafva varit i närmare beröring med primärfallet. Till all lycka stod en af sjukhusets paviljonger utrymd i och för blifvande ommålning, så att inom två dagar kunde 5 stycken rätt talrika familjer från den ifrågavarande gården inlogeras, nämligen först och främst alla de, som hade samma trappingång som koppfamiljen. Det syntes mig nämligen ytterst viktigt att ta noga hand om alla dessa, kring hvilka under ett par veckors tid förstugans koppbemängda damm hvirflat, och hvilka dessutom kanske varit i liflig beröring med hvarandra och smittkoppsfamiljen. Alla de misstänkta familjerna isolerades nu på nedre botten i paviljongen i hvar sitt rum med stängda dörrar, och på öfre våningen anordnades sjukafdelningen. Man hade naturligtvis kunnat försöka isolera alla i respektive hem, enär de flesta äldre ej just ville gå in på 2—3 veckors isolering på sjukhus; men isolering i hemmen är ju knappt half isolering. Hälsovårdsnämnden ställde sig emellertid förstående gent emot förslaget om tvångsinterneringen å Epidemisjukhuset och var nog välvillig att för dess underlättande äfven bifalla förslaget om full ersättning för under interneringstiden förlorade arbetsförtjänster.

Hur välbetänkt denna tvångsisoleringsåtgärd var, visade sig däri, att det sedan under de närmaste dagarna var hufvudsakligen bland dessa redan inom sjukhuset isolerade familjer, som det ena efter det andra smittkoppsfallet uppfiskades och fördes 1 trappa upp till sjukafdelningen. Endast tre fall intogos ytterligare från staden, men alla tre hänförde sig från kontakt med primärfallet och voro redan i förväg stående under observation i hemmen med alla försiktighetsåtgärder vidtagna. Äfven dessa familjer isolerades därefter, så snart utrymme kunde beredas på epidemisjukhuset. — Efter 10:de dagen uppträdde inga vidare fall.

På Epidemisjukhuset vidtogos naturligtvis en hel del åtgärder för att hindra öfverförandet af denna lättsmittande åkomma till andra afdelningar. Bland annat öfvertog undertecknad smittkoppsafdelningen och andre stadsläkaren de andra afdelningarne och allmän vaccination af dessa andra patienter företogs (vilka för tillfället lyckligtvis ej voro så mångtaliga).

I de hem, där smittkoppsfall förekommit inom familjen, gjordes tvänne grundliga desinfektioner med några dagars mellanrum, alla sängkläder och de insjuknades gångkläder transporterades i med kresolsåplösning urvridna säckar till Epidemisjukhuset i och för noggrannare desinfektion.

Som otvan nämnts hade hustru A. (primärfallet) under tiden, hon hade sitt kopputslag, varit ganska lifligt i beröring med andra personer och bland annat skurat en matvarubutik. Häri fanns ju många farliga observanda att frukta.

N:o 41. *Hälsovårdsnämndens berättelse för år 1917.*

Men det var ju ingenting annat att göra än att vänta och hoppas, att hennes lindriga koppor ej skulle infektera allt för många. Matvarubutiken afstängdes ett par dagar i och för rengöring och butiksbiträdet intogs på observation å Epidemisjukhuset. (Ut aliqvid fiat.) Alla farhågor blefvo emellertid obesannade och några sjuka afhördes ej.

Koppepidemien ledde naturligtvis till en vaccinationsrusning, och man kunde då emellanåt få se forna vaccinationsmotståndare komma med hela sin ovaccinerade barnskara. Offentliga vaccinationer anordnades af stadsläkarne under ett par veckor och en hel mängd personer vaccinerade sig enskildt hos läkarna i staden. Af ingångna vaccinationsrapporter framgår att under 1917 vaccinerades 1,700 personer för första gången och revaccinerades omkring 12,000, således inalles ungefär stadens halfva folkmängd.

I detta hänseende blef således den lilla epidemien i alla fall till en stor nytta för framtiden.

Nervfeber och Paratyfus.

Paratyfus uppträdde under eftersommaren i några få fall och af lindrig art. Hvarifrån smittan i dessa fall kommit, kunde ej utrönas.

Nervfeber började epidemiskt med ett par fall i oktober, 7 i november och 5 i december. Bland dessa 2 dödsfall. Orsaken syntes snart kunna härledas ur mjölken från ett af stadens mejerier, men hvarifrån denna mjölk kom till mejeriet kunde omöjligt spåras. Efter vidtagande af lämpliga åtgärder och pasteurisering af mejerimjölken under tre veckor syntes epidemien vara slut, men i slutet af januari detta år blossade den ånyo upp, likaledes hänförande sig till samma mejerimjölk, och blef nu mycket våldsammare. Mejeriet och dess personal ha befunnits smittofria. Smittan således från någon landtgård, men alla efterforskningar hittills fruktlösa.

Epidemisk Hjärnfeber.

1 fall i februari och 1 i maj. Båda serumbehandlade och gingo till hälsa utan sviter. Hvarifrån infektionen kommit vet man ej. (Som vanligt.)

Mässling.

Förekom nästan under hela året, dock ej särskildt talrikt; lindrig. — 1 dödsfall.

Röda hund.

Rätt talrika fall under årets fyra första månader. Som vanligt lindrig.

Påssjuka och Kikhosta.

Några fall af hvardera i början och slutet af året.

Influensa.

Förekom som vanligt i början af året; lindrig. Utslocknade i april.

b) Öfriga sjukdomar:

De katarala åkommorna i strupe och luftrör som vanligt talrikast.
Lunginflamationen har förorsakat rätt talrika dödsfall, 23 stycken.

De flesta dödsfallen stå som vanligt på tuberkulosens konto, 55 stycken, däraf 43 i lungtuberkulos och 12 i andra tuberkulosåkommor; utgör en femtedel af alla dödsfall inom staden (261). N:o 41. *Hälsovårdsnämndens berättelse för år 1917.*

För tuberkulosvården ha Stadsfullmäktige liksom förut beviljat dels 3,000 kronor till medellösa lungsjukas vård å länets tuberkulossjukhus, dels 2,000 kronor till understödjande af dispensärverksamheten inom staden.

För öfrigt intet att anföra.

c) Öfversikt af gängse sjukdomar:

Se särskild bilaga.

III.

a) Vaccination och revaccination:

Af flera orsaker, dels på grund af att en hel del i skolåldern varande men ovaccinerade barn enligt nya lagen måste undergå ympning, dels på grund af smittkoppsfallen inom riket i början af året, och dels och framför allt på grund af smittkoppsepidemien inom staden, har en ovanligt liflig och allmän ympningslust varit rådande under året. Därigenom ha, enligt inkomna uppgifter, ympats för första gången ej mindre än 1,712 stycken och revaccinerats ej mindre än 11,966 personer. Det blir, som ofvan nämnts, ungefär hälften af stadsbefolkningen.

Offentlig vaccination utfördes af stadens tjänsteläkare dels som vanligt i maj under tre dagar och dels under smittkoppstiden i september under ett par veckor.

Summarisk förteckning öfver skyddskoppympningen, se särskild bilaga.

b) Apoteksväsendet:

Ingen ändring mot föregående år. Inga instrumentala förlossningar verkställda af barnmorskorna. Intet i öfrigt att anföra.

Sammandrag af dagböckerna: se särskild bilaga.

IV.

Ämbetsförrättningar på grund af vederbörligt förordnande: ej förekommit.

V.

Inom staden bosatt personal af:

a) *Läkare:* E. Björkman, f. d. 1:ste provinsialläkare; G. Fjellander, 1:ste provinsialläkare; G. Holm, biträdande provinsialläkare, fängelseläkare; A. Vickholm, regementsläkare; G. Vingren, bataljonsläkare; P. Lundgren, lasarettsläkare; R. Roman, lasarettsunderläkare; M. Sjögren, läkare vid tuberkulossjukhuset; C. Thunström, 1:ste stadsläkare; C. Idar, 2:dre stadsläkare.

b) *Veterinärer:* C. J. Jakobsson, länsveterinär; M. Jonsson, föreståndare för Köttbesiktningsbyrån.

c) *Tandläkare:* F. A. Malmström, C. V. Luthman, Ernst Adolfsson, C. A. Eriksson, Gustaf Jonsson (inflyttad under året).

d) *Sjukgymnaster:* major G. Nordencreutz, utex. från Gymn. Centralinstitutet;

N:o 41. Hälsovårdsnämndens berättelse för år 1917.

fru Thora Vittbom, utex. fr. Gymn. Centralinst.; fru Ella Hartelius, utex. från Gymn. Centralinst.; fröken Elisabet Arvedsson, utex. från Gymn. Centralinst.; fröken Miriam Holmin, utex. från Gymn. Centralinst.

Massörer: Elert Falk, utex. från Kjellbergs institut.

e) *Fältskär:* J. A. Strömberg.

f) *Apotekföreståndare, provisorer och elever:* apoteket Hjorten: Innehafvare: A. H. Kronberg, tjänstledig, leg. apotekare, föreståndare: J. O. Oest, leg. apotekare, provisorer: Thure V. Nyman, leg. apotekare, Erik Lindström, leg. apotekare, Ivar Norrlin, leg. apotekare, Carl Nyqvist, leg. apotekare. Apoteket Bäfvern: Innehafvare: Ivan Fernström, leg. apotekare, provisorer: Sven Julin, leg. apotekare, Gunnar Svensson, leg. apotekare, Göta Ahlstedt, farm. kand., elever: Sigrid Germundson, från 1 april 1916, Astrid Jansson, från 1 juli 1917.

g) *Barnmorskor:* fröken Karolina Närström, f. d. 1:ste stadsbarnm., ej praktiserande (pens. 400: —), fröken Anna Lindeström, 1:ste stadsbarnmorska (lön 700 + fri telefon), fröken Hilda Pihlgren, t. f. 2:dre stadsbarnmorska, (lön 500 + fri telefon). Samtliga tre dessutom dyrtidstillägg.) Privatprakt. och bosatta inom staden: fröken Augusta Björkegren, barnmorska för Badelunda socken; fru Anna Berggren, barnmorska för Hubbo socken; fröken Anna Fernström, afflyttad under året; fröken Alma Lotsbom, inflyttad den 1 maj 1917.

h) *Vaccinatörer:* I staden bosatta läkare.

i) *Kvacksalvare:* Ingen känd.

VI.

Sinnessjuka och idioter: se särskild bilaga.

VII—VIII.

Intet att anföra.

2:dre stadsläkarens årsberättelse med tillhörande årsberättelse från sjukafdelningen vid fattigvården bifogas.

Västerås den 28 februari 1918.

Carl Thunström.
1:ste stadsläkare.

Bilagor:

1. Öfversikt öfver gängse sjukdomar.
2. Summarisk förteckning öfver skyddskoppsympningen.
3. Sammandrag af barnmorskornas dagböcker.
4. Sammandrag öfver sinnessjuka och idioter.
5. Uppgift angående läkare, tandläkare, apotekspersonal, sjukgymnaster, barnmorskor och sjuksköterskor.
6. Sammandrag af Hälsopolisens verksamhet under 1917.

Åmbetsberättelse från andre stadsläkaren i Västerås för år 1917.

N:o 41. *Hälsovårdsnämndens berättelse för år 1917.*

Andre stadsläkarens distrikt har omfattat samma område som föregående år, nämligen I, II, III, IV och VIII fattigvårdsdistrikten. Invånareantalet torde fortfarande något öfverstiga hälften af hela stadens folkmängd, som den 1 januari 1917 utgjorde 25,465 personer.

Angående vanor och lefnadssätt kan antecknas, att den ringa tillgången på rusdrycker i än högre grad än föregående år haft ett gynnsamt inflytande på den allmänna nykterheten. En berusad person har, särskildt under årets senare hälft, varit en sällsynthet.

Äfven kaffekonsumtionen har på grund af brist säkerligen varit i hög grad inskränkt, till förmån för mångas hälsa. Några allvarligare olägenheter af de talrika kaffesurrogaten ha ej iakttagits.

I många fall har afmagring kunnat konstateras som följd af lifsmedelsknappheten ,dock ej så, att allvarligare hälsomen varit följden. Någon sjuklighet till följd af fettbrist har ej iakttagits. I många fall har ökad ranson af mjöl och gryn måst föreskrifvas, särskildt för personer med dåliga magar och för tuberkulösa, som behöft gödas.

En kännbar bostadsbrist har liksom föregående år gjort sig gällande.

Smittosamma sjukdomar.

I slutet af augusti inträffade å Ängsgärdet (Malmabergsgatan 20—22) ett fall af smittkoppor, som ledde sitt upphof från Hofors i Gäfleborgs län och som i sin tur gaf upphof till 12 fall i Västerås bland personer, med hvilka den sjuka varit i direkt beröring, alla boende inom andre stadsläkarens distrikt. Samtliga isolerades i god tid på epidemisjukhuset, så att inga tertiärfall inträffade.

I stadens folkskolor har under året antalet fall af difteri varit 21, af skarlakansfeber 13 (samtliga under V. T.), af kikhosta 38, af mässling 12 (alla under H. T.), af påssjuka 61 (alla under V. T.).

Angående akuta sjukdomar hänvisas för öfrigt till bifogad öfversikt af gängse sjukdomar, som omfattar hela staden. I denna öfversikt äro icke upptagna de sjukdomar, för hvilka anmälningsplikt till Hälsovårdsnämnden åligger hvarje läkare, då samtliga dessa upptagas i förste stadsläkarens rapport.

På grund af ofvannämnda smittkoppsepidemi har vaccination och revaccination företagits i mycket stor utsträckning. Inalles ha af undertecknad utförts 2,653 revaccinationer å personer tillhörande Västerås kommun.

Berättelsen åtföljes af följande bilaga:

1. Årsberättelse från sjukhuset vid stadens fattiggård jämte Bil. C.

Västerås i januari 1918.

Carl Idar.
Leg. läkare.

N:o 41.
Hälsovårdsnämndens berättelse för år 1917.

Årsberättelse från epidemisjukhuset i Västerås för år 1917.

Sjukhuset tillhör Västerås stad.

Under året hafva följande åtgärder vidtagits beträffande byggnaderna och deras omgifning:

Fullbordande af en ny sjukpaviljong samt ett personalhus. (Se särsk. bilaga.)

Omplaneringar och ompIanteringar inom området.

Sjukpaviljongen n:o 2 inv. ommålad i båda våningarna.

Köksafdelningen omändrad och ommålad samt en ny och större, kombinerad gas- och vedspis insatt.

Mathållning: Den hittills följda mathållningen har på grund af kristidsförhållandena delvis måst ändras efter varutillgång och dylikt.

Inventarier, utredningspersedlar och instrument: För anskaffande af inventarier och utredningspersedlar dels till nya sjukpaviljongen och dels personalbostaden har af Stadsfullmäktige anslagits 8,000 kronor under året.

Ordningsstadgar och bestämmelser för patienters intagning: Inga.

Följande förändringar hafva inträffat beträffande personalen: Husmoder, anställd från 1 nov. 1917; ombyte af vaktmästare; maskinist anställd från 1 juni 1917.

Följande viktigare åtgärder hafva hos direktionen blifvit föreslagna: Anställande af en 4:de ord. sköterska (till observationsafdelningen) jämte biträde. Beviljadt af Stadsfullmäktige.

I. Intagna, aflidna, underhållsdagar, antal sängar, dagafgifter.

Antal patienter		Underhållsdagar	Antal sängar	Högsta	Lägsta	Medellängd af sjukhusvistelsen		Dagafgift		Intagna	Underhållsdagar
intagna	aflidna			antalet vårdade för dag				Kr.	öre		
fr. Staden 285	4	8,392	110	97	9	30 dygn	Å ensk. rum	3	—	1	43
„ Landet 89	3	2,843		17	1		Å allmänt rum	1	50	2	61
Summa 374	7	11,235		111	10						

Medräknas kvarliggande fr. 1916 fr. Staden 19 blir patientantalet 304 och ant. underh.-dagar 8,981
„ „ „ 1916 „ Landet 7 „ „ 96 „ „ „ 3,079
Summa 26 Summa 400 Summa 12,060

II. Inkomster.

		Kronor	öre
1.	Patientafgifter (utdebiterade; ersättning af allmänna medel)	220	50
2.	Anslag af landsting[1])	12,215	40
3.	Anslag af kommun[1])	38,963	09
4.	Öfriga inkomster (desinfektion af kläder från landsbygden	70	00
	Summa inkomster[2])	51,468	99

[1]) Endast den del af anslaget, som under året utanordnats. — [2]) Som öfverskott eller brist ej anföres i denna uppgift, behöfver utgifts- och inkomstsummor ej stämma med hvarandra.

N:o 41.
Hälsovårdsnämndens berättelse för år 1917

III. Utgifter.

	Kronor	öre	Kostnad pr underhållsdag, öre
1. Aflöningar (i stat upptagna) och pensioner	8,557	62	70
2. Läkemedel (för inre och yttre behandling) 3. Förbandsartiklar, bandage 4. Mineralvatten, vin, is, näringspreparat och dylikt	1,443	08	12
5. Instrument och apparater jämte hithörande fösbrukningsartiklar	294	04	2
6. Kläder, sängkläder och andra inventarier samt arbetsmaterial	3,435	54	29
7. Patienters utspisning 8. Kosthåll (personalens)	17,730	13	147
9. Värme och lyse jämte hithörande förbrukningsartiklar	9,506	07	80
10. Tvätt, renhållning (inre och å gård) vatten samt hithörande förbrukningsartiklar	1,131	25	9
11. Förbrukningsartiklar inom ekonomien, ej å andra titlar förda	—	—	—
12. Fastigheters (inkl. gårds, parks o. vägars) underhåll, reparationer	7,087	54	59
13. Ny-, till- och ombyggnader	150,000	00	—
14. Diverse utgifter: hyror och räntor; onera	2,283	72	19
Summa utgifter	201,468	99	427

Underhållsdagarnas antal beräknadt med kvarliggande från 1916, sål. 12,060.

IV. Personalens storlek och löneförmåner.

Befattning	Lön Kronor	Andra löneförmåner
Husmoder	800	Fritt vivre, ålderstillägg, kristidstillägg
3 ordinarie sköterskor	500	„ „ „ „
3 „ sköterskebiträden	300	„ „ „ „
1 kokerska	480	„ „ „ „
1 kokerskebiträde	300	„ „ „ „
1 dräng	600	„ „ „ „
1 vaktmästare	1,500	Bost., värme, lyse „ „
2 tvätterskor (dagspenning)	3,50—3,00 pr d.	
Extra sköterskor och biträden vid behof		

V. Intagna sjukdomsfall äfvensom aflidna.

Sjukdom Enl. gällande sjukdomsnomenklatur	Intagna m.	Intagna kv.	Aflidna m.	Aflidna kv.	Sjukdom Enl. gällande sjukdomsnomenklatur	Intagna m.	Intagna kv.	Aflidna m.	Aflidna kv.
Difteria	60	81	—	—	Angina tonsillaris	22	17	—	—
Scarlatina	28	39	1	1	Peritonsillarabscess	1	1	—	—
Tyfus abd.	15	11	2	—	Tuberculosis pulm.	1	—	—	—
Paratyfus B.	4	3	—	—	Psevdocroup	2	—	—	—
Variola	4	9	1	1	Feber af obest. art	1	—	—	—
Meningitis Cerebrosp. epid.	2	2	—	1	Hysteria	—	1	—	—
Morbilli	1	—	—	—	Melancholia	1	—	—	—
Rubeola	3	1	—	—	Observationsfall	38	25	—	—
Varicellæ	—	1	—	—					

N:o 41.
Hälsovårdsnämndens berättelse för år 1917

VI. Utförda operationer.

Operation	Patientens ålder			Operation, utgång		
	under 15 år	15—55 år	öfver 55 år	god	mindre god	dålig
Incisioner (för supp. adeniter o. dyl.)	8	—	—	8	—	—
Intubation	2	—	—	2	—	—

Västerås den 1 Mars 1918.

Carl Thunström,
1:ste stadsläkare.

N:o 41.
Hälsovårdsnämndens berättelse för år 1917.

Beskrifning öfver nybyggnader vid Epidemisjukhuset i Västerås 1917.

Påbörjade 1915 på hösten, har genom kristidens materialbrist byggnadernas fullbordande blifvit fördröjdt och kunde först på eftersommaren 1917 få tagas i anspråk. — Nybyggnaderna utgöras af dels en sjukpaviljong och dels en personalpaviljong.

Genom den nu uppförda sjukpaviljongen har ett för en rationell vård välbehöfligt reservutrymme kunnat anordnas och den under de senaste åren såsom reserv stående lilla f. d. småskolan vid Kopparbergsvägen kunnat slopas. Den normala medeltalsbeläggningen per dag (inklusive landspatienterna) synes mig kunna antagas till omkring 40—50 patienter. Då hvarje här vårdad sjukdom fordrar sin afdelning, måste i och för en hastig epidemi alltid reservutrymmen finnas till minst dubbelt af det vanliga antalet och detta har nu nåtts i och med nybyggnaden, i det sjukhuset nu kan beräknas rymma 110 sängplatser med möjlighet dessutom att genom inredning af vindsutrymmet i nya huset vinna en ytterligare sjukafdelning på 15 sängar.

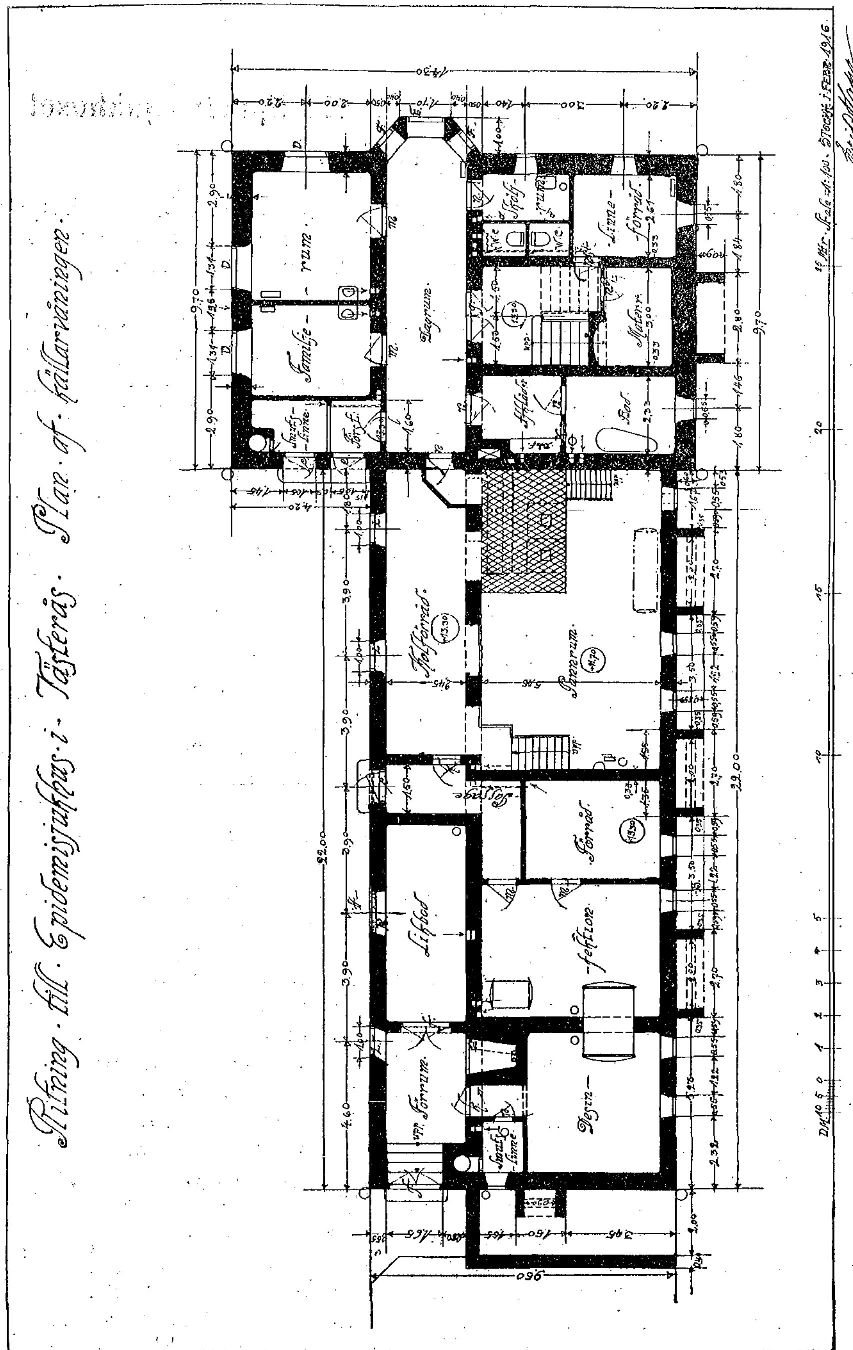
Sjukpaviljongen, som är placerad med sin längdriktning ungefär i norr—söder, inrymmer, såsom af bifogade planritningar framgår:

i *Källarvåningens* södra ända en liten isoleringsafdelning med 2 sofrum, rymmande tillsammans 6 sängar, dagrum, badrum, W. C. etc., afsedd antingen för en familjeisolering under observation eller såsom tillflykt t. ex. medan en nödvändig bostadsdesinfektion försiggår och rum ej annorlunda lämpligen kan beredas. Vidare pannrum med kolbox. Pannrummet är en ångcentral för såväl denna byggnad som för en midt öfver tomten liggande paviljong, hvars värmesystem, s. k. eminentugnar, visat sig både olämpligt och ineffektivt. Systemet är lågtrycksånga och har, åtminstone hittills, fungerat till belåtenhet, oaktadt alla nuvarande svårigheter i bränsleväg och eldning. I källarvåningen äro vidare placerade den nya desinfektionsugnen med formalinvacuumsystem (Calor), likbod och förbränningsugn för halm och dylikt.

Bottenvåningen är i sin helhet apterad till observationsafdelning, rymmande 8 stycken observationsrum. Afdelningen är anordnad med en långsgående korridor åt östra sidan och med sjukrummen i rad bredvid hvarandra åt väster. Hvarje sjukrum isoleradt från den stora korridoren medels en mindre genomgångskorridor, där tvättställ för läkare och sköterskor finnas anordnade. Särskilda ingångar med ett mindre vindfång leda från gårdsplanen till hvarje rum, som för öfrigt är försedt med inom en särskild skrubb placeradt tvättställ och W. C. Åt södra ändan af den stora korridoren finnas: sköterskerum, W. C. för personalen, sköljrum, badrum och linneförråd, i norra ändan af korridoren ytterligare ett litet rum för smutslinne och dylikt; å afdelningen dessutom ett tekök.

Våningen en trappa upp är likaledes anordnad med en långsgående korridor samt 3 större och 2 mindre sjukrum, inalles rymmande 20 patienter. Öfriga utrymmen å afdelningen i likhet med nedre våningen. Denna afdelning är afsedd att beläggas med insjuknade i nervfeber eller epidemisk hjärnfeber eller

N:o 41.
Hälsovårds-nämndens be-rättelse för år 1917

N:o 41.
Hälsovårdsnämndens berättelse för år 1917

Ritning till Epidemisjukhus i Västerås. Plan af bottenvåningen.

N:o 41.
Hälsovårdsnämndens berättelse för år 1917

Ritning till Epidemisjukhus i Västerås. Plan af våningen 1 tr.

N:o 41.
Hälsovårds-nämndens berättelse för år 1917

Ritning till Epidemisjukhus i Västerås. Personalpaviljong.

Plan af vindsvåningen

Plan af bottenvåningen

N:o 41.
Hälsovärdsnämndens berättelse för år 1917

barnförlamning eller dylika mera sporadiskt förekommande sjukdomar, för hvilka en ständigt stående afdelning för hvar och en vore en öfverflödig lyx.

Genom nybyggnaden kan nu den tanken förverkligas, att aptera de 2 äldre paviljongerna för beläggning med hvar sin sjukdom, den ena för difteri och den andra för skarlakansfeber. Hittills ha båda dessa sjukdomar måst inläggas i samma hus, ehuru i hvar sin våning och med skiljda ingångar, men skarlakansfebern på nedre botten har med sitt ganska flyktiga smittofrö, oaktadt alla försiktighetsmått, då och då kommit upp till difteriafdelningen och årligen infekterat 3—4 stycken. Dylika ledsamma fataliteter torde väl genom åtskiljandet kunna undvikas, åtminstone något bättre än förut. De undre våningarna i hvarje hus bli ordinarie sjukafdelningar och de öfre reserv.

Förutom ofvan beskrifna sjukpaviljong har också samtidigt uppförts en *personalpaviljong* i sydvästra hörnet, rymmande å nedre botten: 2 rum och kök för portvakten, som tillika fungerar som vaktmästare, 1 rum för sjukhusdräng, badafdelning för sköterskepersonalen, väntrum, skrifrum, laboratorium och badrum för läkaren; å öfre botten 6 rum för sköterskepersonalen, 2:ne rum för husmodern och ett mindre tekök. Se i öfrigt ritningarna.

Köksafdelningen har under året omändrats och ny och större gas- och vedspis insatts.

För att få sjukhuset fullt moderniseradt återstår nu omändring af tvättafdelningen till maskintvätt, hvartill redan anslag är beviljadt sedan 2 år, men under nuvarande tider och prislägen måste anstå.

Västerås den 1 mars 1918.

Carl Thunström,
1:ste stadsläkare.

Årsberättelse från sjukhuset vid Västerås stads fattiggård för år 1917.

N:o 41. *Hälsovårdsnämndens berättelse för år 1917*

Sjukhuset tillhör Västerås stad.

Under året hafva följande åtgärder vidtagits beträffande byggnaderna och deras omgifning: Inga väsetnliga åtgärder.

Mathållning: Endast sådana förändringar, som nödvändiggjorts af kristiden.

Följande förändringar hafva inträffat beträffande personalen:
Ordningsstadgar och bestämmelser för patienters intagning:
Följande viktigare åtgärder hafva hos direktionen blifvit föreslagna: } Inga väsentliga förändringar.

Öfriga anmärkningsvärda förhållanden: Förslaget till ny, tidsenlig fattiggård hvilar fortfarande hos Drätselkammaren. Behofvet af en sinnessjukafdelning är fortfarande trängande.

I. Intagna. aflidna, underhållsdagar, utrymme samt afgifter.

Antal patienter		Underhållsdagar för samtliga vårdade	Antal sängar	Medeltal vårdade pr dag	Högsta	Lägsta	Medellängd af sjukhusvistelsen
Intagna	Aflidna				antalet vårdade någon dag under året		
30	17	12566	35	34	37	32	193

II och III. Inkomster och utgifter.

Anm.: Då sjukhusets räkenskaper föras gemensamt med anstaltens i dess helhet, kunna inga uppgifter för sjukhuset lämnas.

IV. Personalens storlek och löneförmåner.

Befattningshafvare	Lön, Kr.	Andra förmåner
Sjuksköterskan	600 pr år	Fritt vivre + kristidstillägg (10 % af lönen + 60 kr.)
Sköteskebiträde	25 pr mån.	Fritt vivre + kristidstillägg (10 % af lönen).
Extra biträde	20 pr mån.	D:o
Öfrig personal gemensam med anstalten i dess helhet		

Denna berättelse åtföljes af följande bilagor:

Uppgift angående: intagna sjukdomsfall äfvensom döda. *Bil. C.*

Västerås i januari 1918.

Carl Idar,
2:dre stadsläkare.

N:o 41.

Hälsovårdsnämndens berättelse för år 1917

Årsredogörelse från Köttbesiktningsbyrån i Västerås för år 1917.

Verksamheten vid byrån har under året bedrifvits på enahanda sätt som förut och ingen förändring har inträdt med afseende på personalen. Tillförseln af kött har varit god. Sammanlagdt ha besiktigats 16,069 hela eller halfva kroppar mot 12,402 under 1916. Ökningen har varit störst med afseende på nötkött och spädkalfvar. Mot slutet af året har fläsktillförseln så godt som afstannat; endast 342 fläsk ha besiktigats sista kvartalet mot 927 motsvarande kvartal 1916.

Å 574 kött eller 3,57 procent af allt tillfört kött ha anledning till beslag ägt rum. Vikten af det beslagtagna köttet har uppgått till 9,755 kg.

Två kött, vägande tillhopa 331 kg., ha godkändts till människoföda efter att ha blifvit steriliserade.

Angående köttillförseln under de olika månaderna, beslagsorsaker m. m., hänvisas till bilagorna.

Västerås den 1 mars 1918.

Martin Jonsson.

Denna rapport afser veterinärerna Martin Jonssons och J. Jakobssons verksamhet som besiktningsmän.

Antal besiktigade kött.

Månad	Kött af: Storboskap 1/1	Storboskap 1/2	Större kalf 1/1	Större kalf 1/2	Mindre kalf 1/1	Mindre kalf 1/2	Får, get 1/1	Får, get 1/2	Svin 1/1	Svin 1/2	Spädgris 1/1	Häst 1/1	Häst 1/2	Föl 1/1
Januari	157	12	122	8	485	3	16	—	78	109	4	18	1	—
Februari	157	8	153	8	399	8	13	2	92	160	1	14	—	—
Mars	180	19	216	7	584	13	30	1	145	263	2	21	—	1
April	130	17	181	4	655	7	20	2	136	230	2	11	—	—
Maj	146	13	193	13	618	9	9	—	94	264	6	10	—	1
Juni	173	21	179	9	819	20	23	1	133	210	1	14	—	—
Juli	190	18	167	15	550	8	30	—	103	99	7	9	—	2
Augusti	257	38	108	8	482	16	48	2	93	56	3	14	—	2
September	328	38	109	10	490	12	134	3	53	64	4	22	—	—
Oktober	328	46	135	4	499	10	290	9	83	63	2	33	1	—
November	426	49	135	7	662	13	346	7	91	44	4	62	3	—
December	344	53	134	9	537	20	109	7	52	9	7	49	2	—
Summa	2816	333	1832	102	6780	139	1077	34	1153	1571	43	277	7	6

N:o 41. *Hälsovårdsnämndens berättelse för år 1917*

Antal besiktigade lösa organ (enbart organbesiktning).

Månad	Enbart organbesiktning																							
	Storboskap						Kalf					Får, get				Svin				Häst				
	Lunga	Hjärta	Lefver	Juver	Tunga	Hufvud	Lunga	Hjärta	Lefver	Tunga	Hufvud	Lunga	Hjärta	Lefver	Hufvud	Lunga	Hjärta	Lefver	Hufvud	Lunga	Hjärta	Lefver	Tunga	Hufvud
Januari	14	16	19	17	141	17	4	—	26	12	—	—	—	—	—	10	10	10	2	2	4	3	1	—
Februari ...	7	8	10	6	140	7	4	4	29	40	4	—	—	—	—	—	—	—	1	2	2	5	2	—
Mars	15	17	18	14	156	17	3	3	44	20	3	1	1	1	1	2	2	2	4	5	5	9	2	—
April	8	8	9	6	118	8	3	3	31	21	—	—	—	—	—	5	5	5	5	—	1	1	2	—
Maj	20	20	21	17	130	18	76	3	31	26	2	—	—	—	—	7	7	11	—	—	—	—	—	—
Juni	24	28	33	20	166	22	52	76	106	17	1	—	—	—	—	—	—	—	6	3	3	4	—	—
Juli	32	40	45	33	166	32	42	52	87	22	2	—	—	—	—	—	—	—	5	1	2	2	—	—
Augusti......	57	61	65	51	253	55	14	42	62	12	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1	—	—
September..	62	64	80	44	318	56	—	14	32	15	—	—	—	—	—	1	1	1	4	—	1	1	—	—
Oktober ..	51	51	62	35	338	44	—	4	7	16	—	—	—	—	—	11	11	11	10	3	5	6	—	—
November...	57	56	73	42	447	53	11	11	34	23	4	4	4	4	—	6	6	6	3	10	16	13	3	1
December...	35	35	45	24	304	26	7	7	22	51	17	4	4	4	—	—	—	—	2	4	11	5	2	—
Summa	382	404	480	209	2677	355	215	215	511	255	33	9	9	9	1	42	42	46	43	31	51	50	12	1

Antal helt eller delvis beslagtagna kroppar och vid beslaget vidtagna åtgärder.

Djurslag	Antal besiktigade	Godkända efter				Helt förstörda		Summa djur, hvarå beslag gjorts	
		kassation af förändrade organ eller delar		särskild behandling					
		Antal	% af besiktigade	Antal	% af besiktigade	Antal	% af besiktigade	Antal	% af besiktigade
Storboskap	3148	422	13,7	2	0,06	12	0,35	436	13,85
Större kalf	1934	33	1,7	—	—	—	—	32	1,7
Mindre kalf.....	6819	21	0,30	—	—	79	1,15	100	1,46
Får eller get ...	1111	6	0,54	—	—	1	0,09	7	0,63
Svin	2724	73	3,09	—	—	6	0,22	79	2,80
Spädgris	43	—	—	—	—	2	4,65	2	4,65
Häst	284	18	6,38	—	—	5	1,75	23	8,09
Föl	6	2	33,33	—	—	1	66.66	3	50,00
Summa	16069	574	3,57	2	0,01	106	0,62	682	4,24

N:o 41. *Hälsovårdsnämndens berättelse för år 1917.*

Antal kasserade organ och kött samt vikten af de kasserade köttpartierna.

Djurslag	Organ									Kött				
	Lunga	Hjärta	Bröst-hinna	Lever	Bukhinna	Njure	Juver	Tunga	Hufvud	Delar	Kroppar			Summa vikt kg.
										Vikt kg.	1/1	1/2	Vikt kg.	
Storboskap	78	3	225	69	170	246	9	7	4	4113	11	1	1840	5965
Större kalf	1	—	—	1	—	52	—	—	—	10	—	—	—	10
Mindre kalf ...	3	3	79	11	79	156	—	—	—	11	78	1	1394	1484
Får, get	—	—	1	—	1	2	—	—	—	3	1	—	17	21
Svin	1	—	6	—	6	13	3	—	2	190	5	1	330	526
Spädgris	—	—	2	—	2	4	—	—	—	—	2	—	24	7
Häst	2	—	5	2	5	11	—	—	—	519	5	—	1171	1695
Föl	—	—	1	—	1	2	—	—	—	15	1	—	31	47
Summa	85	6	319	83	264	486	12	7	6	4861	102	3	4807	9755

Antal och vikt af särskilt behandlade kroppar jämte uppgift å behandlingens art.

Djurslag	Godkända efter sterilisering			Summa behandlade	
	Antal	Vikt kg.		Antal	Vikt kg. (Före behandlingen)
	1/1	Före behandlingen	Efter behandlingen	1/1	
Storboskap	2	331	218	2	331
Summa	2	331	218	2	331

N:o 41.

Hälsovårdsnämndens berättelse för år 1917

Beslagsorsaker för olika djurslag

Beslagsorsaker	Storboskap				Större kalf				Mindre kalf				Får, get			
	Antal	Åtgärd: Godkända efter kassation af förändr. organ eller delar	Åtgärd: Godkända efter särskild behandling	Åtgärd: Helt förstörda	Antal	Åtgärd: Godkända efter kassation af förändr. organ eller delar	Åtgärd: Godkända efter särskild behandling	Åtgärd: Helt förstörda	Antal	Åtgärd: Godkända efter kassation af förändr. organ eller delar	Åtgärd: Godkända efter särskild behandling	Åtgärd: Helt förstörda	Antal	Åtgärd: Godkända efter kassation af förändr. organ eller delar	Åtgärd: Godkända efter särskild behandling	Åtgärd: Helt förstörda
Blodförgiftning (Septicæmia)	2	—	—	2	—	—	—	—	27	—	—	27	—	—	—	—
Varfeber (Pyæmia)	—	—	—	—	—	—	—	—	34	—	—	34	—	—	—	—
Strålsvampsjuka (Actinomycosis)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tuberkulos (Tuberculosis)	228	225	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Igelsjuka (Distomatosis)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dyntsjuka (Cysticercus inermis)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ („ tenuicollis)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	4	—	—
Traum. mag., mellangärds och hjärtsäcksinfl.	33	33	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gulsot (Icterus)	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	5	—	—	—	—
Fläcklever (Teleangiektasia hepatis)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Njurinflammation (Nephritis)	14	14	—	—	29	29	—	—	5	5	—	—	—	—	—	—
Juverinflammation (Mastitis)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Inflam. i leder, slemsäckar och senskidor	113	113	—	—	1	1	—	—	3	3	—	—	—	—	—	—
Blödningar (kontusioner och benbrott)	10	10	—	—	1	1	—	—	1	1	—	—	1	1	—	—
Abcessbildning	5	5	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—
Cystabildning	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Svulstbildning	3	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Andra sjukliga förändringar	18	12	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Utmärgling	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Omogenhet	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	4	—	—	—	—
Fargaltsvål	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Foder-, skållvatten- eller blodaspiration	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Förskämning	—	—	—	—	—	—	—	—	21	12	—	9	—	—	—	—
Abnorm lukt	2	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Förorening	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	436	422	2	12	32	32	—	—	100	21	—	79	7	6	—	1
Antal besiktigade kroppar och lösa organ	1/1: 2816		1/2: 332		1/1: 1832		1/2: 102		1/1: 6780		1/2: 139		1/1: 1077		1/2: 34	

och vid beslagen vidtagna åtgärder.

N:o 41.
Hälsovårdsnämndens berättelse för år 1917

Svin				Spädgris				Häst				Föl				Kassation vid besiktning af lösa organ				
	Åtgärd				Åtgärd				Åtgärd				Åtgärd			Antal organ af				
Antal	Godkända efter kassation af förändr. organ eller delar	Godkända efter särskild behandling	Helt förstörda	Antal	Godkända efter kassation af förändr. organ eller delar	Godkända efter särskild behandling	Helt förstörda	Antal	Godkända efter kassation af förändr. organ eller delar	Godkända efter särskild behandling	Helt förstörda	Antal	Godkända efter kassation af förändr. organ eller delar	Godkända efter särskild behandling	Helt förstörda	Storboskap	Kalf	Får, get	Svin	Häst
—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	—	—	—	—
29	28	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	63	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	65	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	1
1	1	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	—	—	—	—
10	10	—	—	—	—	—	—	4	4	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—
7	7	—	—	—	—	—	—	6	6	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—
1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	3	—	2	1	—	—	1	10	6	—	4	—	—	—	—	3	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	—	—	3
4	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—
4	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
79	73	—	6	2	—	—	2	23	18	—	5	3	2	—	1	165	—	—	—	4
1/1: 1153		1/2: 1571		1/1: 43		1/2:		1/1: 277		1/2: 7		1/1: 6		1/2:		4537	1229	28	173	145

N:o 41.

Hälsovårdsnämndens berättelse för år 1917

Redogörelse angående fosterbarnsvården i Västerås stad för år 1917.

A) I *enskild bostad* vårdade fosterbarn:

Antal vid årets början anmälda		65
Tillkomna under året		14
Summa		79
Aflidna under året:		
före fyllda 1 år	—	
efter fyllda 1 år	2	
Summa	2	
Afgångna af annan anledning:		
före fyllda 7 år	11	
efter fyllda 7 år	5	
Summa	16	
Hela antalet under året afgångna		18
Antal vid årets slut vårdade:		
under 1 år gamla	4	
1—7 år gamla	57	61
Summa		79

B) I *särskild anstalt* vårdade:

Antal vid årets början anmälda		10
Tillkomna under året		—
Summa		10
Aflidna under året:		
före fyllda 1 år	—	
efter fyllda 1 år	—	
Summa	—	
Afgångna af annan anledning:		
före fyllda 7 år	—	
efter fyllda 7 år	3	
Summa	3	
Hela antalet under året afgångna		3
Antal vid årets slut vårdade:		
under 1 år gamla	—	
1—7 år gamla	7	7
Summa		10

C) *Hela antalet inom kommunen vårdade fosterbarn* vid redogörelseårets slut 68
D) *Fosterlegans storlek* pr månad:
i enskild bostad: högst 30, lägst 0;
i barnavårdsanstalt: högst 10, lägst —.
E) Hafva *förelägganden meddelats* enligt 7 § 1? Nej.
F) Hafva *förelägganden meddelats* enligt 7 § 2? Nej.
G) Hafva *försummelser beifrats* enligt 10 §? Nej.
H) Hafva *försummelser beifrats* enligt 11 §? Nej.
) Finnes inom staden *särskild fosterbarnsnämnd?* Ja.
K) Äro *särskilda biträden* enligt 12 § förordnade och i så fall *huru många?* Ja, två förutom nämndens ledamöter, hvilka för tillsyn emellan sig uppdelat staden i distrikt.

Västerås den 8 februari 1918.

Ida Grönberg,
Fosterbarnsnämndens ordförande.

N:o 41. *Hälsovårdsnämndens berättelse för år 1917.*

N:o 41.
Hälsovårdsnämndens berättelse för år 1917

Sammandrag af hälsopolisens verksamhet under år 1917.

Slakterier.

Antal vid årets början	3
Nedlagt under året	1
Antal vid årets slut	2

Korvfabriker.

Antal vid årets början	16
Nedlagda under året	4
Nytillkomna under året	4
Antal vid årets slut	16

Matvaruaffärer.

Antal vid årets början	24
Nedlagda under året	6
Nytillkomna under året	5
Antal vid årets slut	23

Fiskbutiker.

Antal vid årets början	3
» » » slut	3

Fiskförvaringslokaler.

Antal vid årets början	3
» » » slut	3

Mejerier.

Antal vid årets början	2
» » » slut	2

Mjölkbutiker.

Antal vid årets början	63
Nedlagda nnder året	9
Nytillkomna under året	4
Antal vid årets slut	58

Bagerier och konditorier.

Antal vid årets början	24
Nedlagda under året	9
Antal vid årets slut	15

Kaféer och spisningslokaler.

Antal vid årets början	39
Nedlagda under året	6
Nytillkomna under året	5
Antal vid årets slut	38

N:o 41.
Hälsovårdsnämndens berättelse för år 1917

Restauranger.

Antal vid årets början	4
» » » slut	4

Hotell.

Antal vid årets början	9
» » » slut	9

Natthärbergen.

Antal vid årets början	1
» » » slut	1

Lump-, hud- och benupplag.

Antal vid årets början	11
Nytillkomna under året	3
Antal vid årets slut	14

Stall.

	Stall	Spiltor
Antal vid årets början	126	499
» » » slut	126	499
Däraf med afloppsledn.	52	
utan »	74	
Med fast gödselkammare	19	
» trälår	98	
Belägna invid gata	13	

Fähus.

	Stall	Spiltor
Antal vid årets början	10	52
Tillkomna under året	1	1
Antal vid årets slut	11	53
Däraf med afloppsledn.	1	
utan »	10	

Svinhus.

Antal vid årets början	12
Under året upphörda	2
Antal vid årets slut	10
Däraf med aflopp	2
utan »	8

Urinkurar.

Antal vid årets slut	244
Däraf med aflopp	153
» kärl	91

N:o 41.
Hälsovårdsnämndens berättelse för år 1917

Afträden.

	Aftr.	Kärl
Antal vid årets slut	1213	4587
Däraf belägna ofvan jord	—	4139
„ under „	—	448
„ invid gata	—	25

Vattenklosetter.

	Klos.	Fördelade på fastigheter
Antalet vid årets början	576	99
Tillkomna under året	126	31
Antal vid årets slut	702	130

Köksaffall och sopor.

Antal gårdar vid årets slut med tredeln	513
„ „ „ „ „ „ gem. kärl	652
„ „ där hämtning sker gen. Renh.-verket	1036
„ „ „ „ „ „ husägaren	202

Vatten- och afloppsledningar.

	Inomhus	Å gården
Vattenledning vid årets slut	944	196
Afloppsledning „ „ „	947	197

Nedrifna, återuppbyggda och nybyggda hus år 1917.

	Trähus	Stenhus
Nedrifna	10	—
Återuppbyggda	3	2
Nybyggda	25	10

Anmärkningar

ha under året gjorts i nedanstående antal fall:

Orsaker	Afhjälpta under hand	Föranledda till nämndens ingripande	Föranledda till åtal	Summa anmärkningar
Brott mot Renhållningsstadgan	17	38	19	55
„ „ Mjölkstadgan	2	6	10	18
„ „ Bageristadgan	—	3	2	5
„ „ Matvarustadgan	1	10	14	25
„ „ Hälsovårdsstadgan	3	5	1	9
Osunda bostäder	2	5	—	7
Summa	25	67	46	119

Tillsyn öfver födoämnen.

Öfversikt å under året beslagtagna födoämnen.

Varuslag	Antal beslag	Kassationsorsak				Anmärkning
		Tuberkulos	Trikiner	Andra sjukl. förändringar	Förskämning	
Kött af nöt	5	—	—	—	5	Beslag som gjorts å härvarande köttbesiktningsbyrå, äro här ej medräknade.
„ „ svin	3	—	—	—	3	
„ „ häst	—	—	—	—	—	
Inälfvor	4	—	—	—	4	
Korv	—	—	—	—	—	
Andra födoämnen	8	—	—	—	8	
Summa	20	—	—	—	20	

Utgörande en vikt af 2787 kg.

Desinfektioner.

Månad	Antal desinficerade		Förbrukat formalin gram	Desinfektions orsaker							Summa
	Rum	Kök		Tuberkulos	Difteri	Scarlatina	Tyfoidfeber	Ep. meinngit	Smittkoppor	Öfriga orsaker	
Januari	11	1	2850	3	2	1	2	—	—	—	8
Februari	13	1	4100	5	5	1	—	1	—	1	13
Mars	13	9	6400	5	9	5	—	—	—	—	19
April	10	2	3600	5	3	3	—	—	—	—	11
Maj	9	—	2500	2	3	3	—	—	—	—	8
Juni	19	1	6600	8	4	3	—	1	—	—	16
Juli	11	1	3700	—	8	2	2	—	—	—	12
Augusti	31	11	15450	1	16	3	1	—	8	—	29
September	37	—	21150	—	9	4	—	—	5	4	22
Oktober	20	2	8350	—	4	5	3	—	1	1	14
November	34	4	12800	3	6	3	6	—	1	—	19
December	20	4	7000	3	7	2	4	—	—	—	16
Summa	228	36	94500	35	76	35	18	2	15	6	187

Tjänsteskrifvelser

ha under året aflåtits i 124 fall,

däraf till Hälsovårdsnämnden 62
„ Stadsfiskalen i o. f. åtal 7
„ fastighetsägare m. fl. 55

Dessutom äro kvartals- och årsrapporter till yrkesinspektören aflämnade i vederbörlig ordning.

Sammandrag af hälsopolisens arbeten för år 1917.

Månad	Div. arbeten	Tillsyn å minderåriga	Mjölk o. smörprof	Desinfektioner	Afl.-trum. o. diken	Afstj.-platser	Lump-, hud- o. benupplag	Spisningslokaler	Järnvägsstation	Torghandeln	Köttbesiktn.-byrån	Salubodar	Slakteri o. korvfabr.	Charkuteriaffärer	Mejerier	Mjölkbutiker	Bagerier	Fähus	Svinhus	Stall	Gårdar och afträden	Beslagtagit födoämnen	Delgifvit protokoll
Januari	75	2	1	8	1	—	3	—	6	7	46	32	53	68	2	87	16	—	—	57	748	—	12
Februari	65	1	2	13	1	2	8	—	4	9	41	38	44	54	2	80	8	4	6	56	661	—	64
Mars	64	—	—	19	3	—	7	—	4	8	41	110	81	86	1	61	10	4	5	65	847	—	3
April	56	—	—	10	6	5	8	—	8	7	46	53	66	74	2	62	10	5	5	117	1105	1	—
Maj	64	—	45	8	15	1	28	—	5	9	51	40	73	102	1	133	18	5	2	124	1420	4	1
Juni	65	2	29	15	17	1	18	—	5	8	50	65	84	113	3	80	12	6	7	101	1274	4	14
Juli	60	—	53	14	20	—	28	—	7	9	52	55	90	86	—	80	17	6	5	127	1493	2	—
Augusti	66	1	41	34	25	—	23	—	9	9	48	35	63	76	1	85	10	4	7	92	1314	3	—
September ...	68	3	41	25	27	—	16	1	10	8	56	52	71	88	3	70	9	10	11	100	1419	8	35
Oktober	65	4	67	11	20	2	37	—	16	9	57	44	88	95	4	102	13	10	6	126	1190	2	1
November ...	55	2	64	12	13	2	36	—	19	7	64	56	107	91	3	83	8	9	11	101	1234	3	35
December ...	56	—	44	14	5	2	31	—	19	8	63	60	78	87	4	68	8	5	9	83	1222	—	4
Summa	750	15	387	183	153	15	243	1	112	98	615	640	898	1020	26	991	139	68	74	1149	13927	27	169

Västerås den 22 januari 1918.

Ernst Berggren,
1:ste hälsopolis.

BILAGOR

Öfversikt af dödsorsakerna i Västerås under år 1917 enligt dödsbevisen.

Bil. 1.

Dödsorsak (Enl. K. Med.-styr:s cirk. den 9 oktober 1911)	Mankön under 1 år	Mankön 1—5 år	Mankön 5—10 år	Mankön 10—15 år	Mankön 15—20 år	Mankön 20—40 år	Mankön 40—60 år	Mankön 60 år och däröfver	Summa mankön	Kvinnkön under 1 år	Kvinnkön 1—5 år	Kvinnkön 5—10 år	Kvinnkön 10—15 år	Kvinnkön 15—20 år	Kvinnkön 20—40 år	Kvinnkön 40—60 år	Kvinnkön 60 år och däröfver	Summa kvinnkön	Summa summarum
Bildningsfel och sjukdomar hos nyfödda	6	—	—	1	—	—	—	—	7	6	—	—	—	—	—	—	—	6	13
Ålderdomssjukdomar	—	—	—	—	—	—	—	9	9	—	—	—	—	—	—	—	7	7	16
Varfeber	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	1	—	—	—	1	2	1	6	7
Ros	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	2	2
Smittkoppor	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1	2
Mässling	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1
Scharlakansfeber	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Kikhosta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Nervfeber och Paratyfus	—	—	—	1	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Epidemisk hjärnfeber	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1
Tuberkulos a) Lungsot	—	1	—	—	8	6	5	1	21	1	1	1	1	—	14	2	2	22	43
b) Annan tuberkulos	2	2	1	—	1	—	—	—	6	—	6	—	—	—	—	—	—	6	12
Syfilis, ärfd	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Blodbildande organens och blodets sjukdomar	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1	2
Kronisk alkoholsjukdom	—	—	—	—	—	1	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Sockersjuka	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1	—	2	3
Hjärnblödning	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	2	6	8	9
Andra sjukdomar i nervsystemet och sinnesorganens sjukdomar	3	1	1	—	—	1	1	—	7	—	—	—	—	—	—	—	1	1	8
Sinnessjukdomar	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Kronisk hjärtsjukdom	—	—	—	—	—	1	3	5	9	—	—	—	—	—	2	3	5	10	19
Andra cirkulationsorganens sjukdomar	—	—	—	—	—	—	—	10	10	—	—	—	—	—	—	—	7	7	17
Luftrörsinflammation, akut och kronisk	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	3	4	4
Akut lunginflammation	1	1	1	1	—	2	4	5	15	—	1	—	—	—	—	—	8	9	24
Akut mag- och tarminflammation	3	1	—	—	—	1	3	—	8	6	—	—	—	—	—	—	1	7	15
Kronisk mag- och tarminflammation	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Tarmhinder och tarmbråck	—	—	—	—	—	—	1	1	2	—	—	—	—	—	—	1	—	1	3
Andra matsmältningsorganens sjukdomar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	3	3
Urin- och könsorganens sjukdomar	—	—	—	—	—	—	2	6	8	—	—	1	—	—	2	2	2	7	15
Kräfta	—	—	—	—	—	1	8	5	14	—	—	—	—	—	1	4	4	9	23
Svulster af andra slag	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Olyckshändelse eller våda	—	—	—	1	—	1	1	1	4	—	—	—	—	1	—	1	—	2	6
Självmord	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1
Okänd dödsorsak	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	2
Summa	15	6	3	4	10	20	30	45	133	19	10	3	1	1	23	22	49	128	261

Bil. 2. **N:o 41.**

Hälsovårdsnämndens berättelse för år 1917

Öfversikt af de viktigaste dödsorsakerna i Västerås under år 1917, med fördelning på månader.

Dödsorsak	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti	September	Oktober	November	December	Summa
Ålderdomssjukdomar	1	3	1	1	1	1	—	1	1	3	—	3	16
Mässling	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Scharlakansfeber	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Tarmtyfus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	2
Inhemsk kolera, barnkolera	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2
Kikhosta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Lungsot	6	5	5	6	5	4	1	2	2	2	3	2	43
Luftrörsinflammation, akut och kronisk	—	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Lunginflammation	2	4	—	—	5	2	1	—	2	1	4	2	23
Asut inflammation i magen och tarmarna	1	1	1	2	2	—	2	2	1	2	1	—	15
Självmord	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1

N:o 41.

Hälsovårdsnämndens berättelse för år 1917

Uppgifter d. 31 dec. 1917 ang. läkare och civila läkarbefattningar med tjänstårsrätt

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
	Antal leg. läkare						Antal civila läkarbefattningar med tjänstårsrätt										
											Läkare vid anstalt för						
Provinsialläkardistrikt E. provinsialläkardistrikt Stad, Köping och Municipalsamhälle, som ej tillhör provinsialläkardistrikt	Civila läkare med tjänstårsrätt	Enskilt praktiserande	Icke praktiserande	Manliga	Kvinnliga	Summa	Förste provinsialläkare	Provinsial-, biträd. och extra provinsialläkare	Stads- och stadsdistriktläkare	Köpings- och municipalläkare	tuberkulossjuka	andra kroppsligt sjuka	sinnessjuka	Fängelseläkare	Järnvägsläkare	Läkare vid medic. undervisn.-anstalt	Öfriga läkarebefattn. med tjänstårsrätt
Västerås stad	6	3	1*)	9	—	10	1	2	2	—	1	2	1	1	—	—	—

*) Lasarettsunderläkare.

Öfversikt af gängse sjukdomar

Sjukdomar	Januari		Februari		Mars		April		Maj	
	Insjuknade	Döde	Insjuknade	Döde	Insjuknade	Döde	Insjuknade	Döde	Insjuknade	Döde
Scharlakansfeber	1	—	2	1	5	—	4	—	3	—
Difteri (och strypsjuka)	4	—	6	—	18	—	3	—	4	—
Mässling	4	—	24	—	39	—	45	—	70	1
Påssjuka	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—
Kikhosta	2	—	8	—	—	—	—	—	—	—
Influensa	38	—	62	—	18	—	4	—	4	—
Smittkoppor	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nervfeber + Paratyphus	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Epidemisk hjärnfeber	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—
Akut inflammatiou i luftstrupe och luftrör	104	—	114	2	68	1	60	1	74	—
Akut lunginflammation	10	2	12	4	4	—	6	—	16	5
Lungsäcksinflammation	2	—	4	—	4	—	8	—	8	—
Akut mag- och tarminflammation	35	1	30	1	35	1	30	2	20	2
Vattenkoppor	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—
Summa	202	3	263	8	195	2	160	3	200	8

Sammandrag af summariska utdrag af dagböcker,

Antal barnmorskor, som aflämnat summariskt utdrag	Barnaföderskor						Missfall	Födda barn												
											Lefvande födda				Dödfödda					
											Fullgångna		Ofullgångna		Fullgångna		Ofullgångna			
	Antal	Gifta	Ogifta	Änkor	Förstföderskor	Omföderskor		Antal	Gossar	Flickor	Gossar	Flickor	Gossar	Flickor	Gossar	Flickor	Gossar	Flickor	Tvillingbörd	Trillingbörd
7	577	506	69	2	182	395	16	568	308	260	295	244	7	6	3	6	5	2	7	—

Bil. 3. **N:o 41.** *Hälsovårdsnämndens berättelse för år 1917*

samt tandläkare, apotekspersonal, sjukgymnaster, barnmorskor och sjuksköterskor.

19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37
Tandläkare, praktiserande		Å apotek anställd personal									Sjukgymnaster, legitimerade		Barnmorskor			Sjuksköterskor		
		Apoteksinnehafvare	Arrendatorer	Andra apoteksföreståndare	Öfriga legitimerade apotekare	Farmacie kandidater	Elever	Summa		Tekniska biträden å apotek			Av kommun anställda	Å förlossningsanstalt	Enskilt praktiserande	anställda av		i enskild sjukvårdstjänst
m.	kv.							m.	kv.		m.	kv.				landsting	kommun	
5	—	2	1	—	6	2	2	10	3	2	1	4	2	—	4	1	2	—

i Väsrerås år 1917.

Bil. 4.

Juni		Juli		Augusti		September		Oktober		November		December		Summa	
Insjuknade	Döde	Insjuknade	Döde	Insjuknade	Döde	Insjuknade	Döde	Insjuknade	Döde	Insjuknade	Döde	Insjuknade	Döde	Insjuknade	Döde
4	—	4	—	3	—	3	—	4	—	3	—	2	—	38	1
6	—	9	—	23	—	16	—	4	—	7	—	10	—	110	—
12	—	—	—	—	—	6	—	12	—	28	—	28	—	268	1
—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	10	—	—	—	17	—
—	—	—	—	—	—	6	—	4	1	4	—	9	—	33	1
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	128	—
—	—	—	—	4	—	9	2	—	—	—	—	—	—	13	2
—	—	5	—	1	—	1	—	3	1	7	—	5	1	24	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
44	—	46	—	30	—	90	—	92	—	70	—	70	—	862	4
8	2	2	1	2	—	12	2	10	1	12	4	4	2	98	23
2	—	2	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—	34	—
65	—	40	2	10	2	50	1	20	2	10	1	20	—	365	15
5	—	—	—	5	—	12	—	6	—	36	—	45	—	111	—
146	2	108	3	78	2	205	5	163	5	190	5	193	3	2,103	49

Bil. 5.

förda af barnmorskorna i Västerås under år 1917.

Barnsängskvinnan var 3 veckor efter förlossningen			Vid förlossning använda operationer										Barnaföderskor, förlösta och vårdade i barnmorskans eget hem (Regl. § 22, första stycket)	Barnaföderskor, förlösta och vårdade å förlossningshem (Regl. § 22, andra och femte styckena)
			Uttagande af efterbörden		Vändning verkställd af		Tång anlagd af		Trubbig hake anlagd av		Skarpa instrument använda af			
Frisk	Sängliggande sjuk	Död	Barnmorska	Läkare	Barnmorska	Läkare	Barnmorska	Läkare	Barnmorska	Läkare	Barnmorska	Läkare		
576	1	—	—	1	—	—	—	8	—	—	—	—	2	—

N:o 41.
Hälsovårdsnämndens berättelse för år 1917

Bil. 6.

Summarisk förteckning upprättad med anledning af inkomna utdrag af journaler öfver skyddskoppympingen inom Västerås stad i Västmanlands län år 1917.

A. *Vaccination.*

Utdragets n:r	Församlingens namn	Ymparens namn	Antal personer som fullgjort ympningsplikt på grund af: framgångsrik ympning	11 § 2 mom. lagen om skyddskoppympning	Summa
1	Västerås stad	Dr Carl Thunström, Västerås	783	—	783
2	„	„ „	362	—	362
3	„	„ „	45	—	45
4	„	Dr Carl Idar, „	228	1	229
5	„	Dr E. Björkman, „	43	—	43
6	„	Dr G. Fjellander, „	59	—	59
7	„	Dr G. Holm, „	132	—	132
8	„	Dr G. Vingren, „	53	—	53
9	„	Dr A. Wickholm, „	2	—	2
10	„	Dr M. Sjögren, „	1	—	1
11	„	Dr C. Friberg, Sala	1	—	1
12	„	Dr I. Noinder, Lindesberg	1	—	1
13	„	Dr G. Gibson, Sandviken	1	—	1
		Summa	1711	1	1712

B. *Revaccination.*

Under året hafva utförts 11,966 ympningar på förut med framgång ympade personer.

Bifogad årsberättelsen och insänd jämte 13 journalutdrag öfver förut icke ympade personer till förste provinsialläkaren i Västmanlands län den 1 mars 1918.

Carl Thunström,
1:ste stadsläkare i Västerås.

Bil. 7.

Sammandrag af förteckning öfver sinnessjuka och sinnesslöa den 31 dec. 1917 kyrkoskrifna inom Västerås stad af Västmanlands län.

	Antal	Hemort: landsbygd	Hemort: stad	Kön: män	Kön: kvinnor	Civilstånd: ogift	Civilstånd: gift[1]	Ålder: under 20 år	Ålder: 20—40 år	Ålder: öfver 40 år	Vårdas å: enskilt eller däremot svarande hem	Vårdas å: anstalt för sinnesslöa bildbara	Vårdas å: försörjningsanstalt	Vårdas å: upptagningsanstalt för sinnessjuka[2]	Vårdas å: statsanstalt för sinnessjuka
A. Sinnessjuka ...	56	—	56	25	31	37	19	—	24	32	—	—	12	2	42
Summa	—	56		56		56		56			56				
B. Sinnesslöa......	7	—	7	4	3	7	—	2	3	2	5	1	1	—	—
Summa	—	7		7		7		7			7				

[1]) Hit hänföras äfven änklingar, änkor och frånskilda makar.
[2]) Tillhörande landsting eller kommun, som ej i landsting deltaga.

Bil. 8. **N:o 41.** *Hälsovårdsnämndens berättelse för år 1917*

Uppgift från sjukhuset vid Västerås stads fattiggård för år 1917 angående intagna sjukdomsfall äfvensom döda.

Sjukdomarnas nummer och benämning enl. K. Med.-styr:s cirk. d. 19 okt. 1914		Intagna		Döda	
		m.	k.	m.	k.
	II. *Ålderdomssjukdomar.*				
6	Marasmus senilis	5	7	3	2
7	Gangræna senilis	—	1	—	1
	IV. *Infektionssjukdomar och andra parasitära sjukdomar.*				
42	Tuberculosis	3	5	—	2
	„ pulmonum. Tuberculosis laryngis	3	5	—	2
	„ ossium et articulorum	—	1	—	—
	VII. *Kroniska förgiftningssjukdomar.*				
71	Alcoholismus chronicus	1	—	—	—
	VIII. *Närvsystemets sjukdomar.*				
82	Hæmorrhagia, thrombosis, embolia cerebri. Emollitio cerebri	1	1	1	1
84	Hemiplegia	1	1	—	—
88	Myelitis	—	1	—	—
89	Tabes dorsalis	—	1	—	—
100	Neurasthenia	—	1	—	—
	IX. *Sinnessjukdomar.*				
108	Dementia senilis	2	4	—	—
	X. *Cirkulationsorganens sjukdomar.*				
113	Endocarditis chronica. Vitium organicum cordis	—	2	—	1
„	Myocarditis chronica. Cardiosclerosis. Cor adiposum	—	1	—	—
115	Arteriosclerosis. Atheromatosis. Atherosclerosis. Endarteriitis	5	5	3	—
	XI. *Andningsorganens sjukdomar.*				
129	Tracheitis chronia. Bronchitis chr.	2	3	—	—
131	Asthma bronchiale	—	1	—	—
134	Pneumonia crouposa acuta	—	2	—	—
	XIII. *Njurarnas och urinvägarnas sjukdomar.*				
175	Pyelitis. Cystopyelonephritis	2	1	2	—
	XV. *Musklernas, ledgångarnas samt bensystemets sjukdomar.*				
202	Myitis. Rheumatismus musculorum	1	—	—	—
207	Polyarthritis rheumatica chronica	1	2	—	—
208	Arthritis deformans	3	2	—	—
216	Amputatis crur. anib.	1	—	—	—
	XVI. *Hudens sjukdomar.*				
227	Ulcus varicosum cruris	—	1	—	—
231	Furunculosis, Furunculus	1	—	—	—
	XIX. *Svulster.*				
309	Glioma	—	1	—	—
316	Carcinoma	1	—	1	—
	„ ventriculi	1	—	1	—

N:o 41.
Hälsovårds-nämndens be-rättelse för år 1917

Bil. 9.

Förteckning öfver vid Västerås stads Varmbadhus under år 1917 serverade bad.

B a d	Herrar	Damer	Summa bad
I kl. karbad	2437	1624	4061
I „ „ med massage	572	138	710
I „ halfbad	114	46	160
I „ sittbad	—	1	1
II „ karbad	1835	2077	3912
II „ „ med massage	585	385	970
II „ halfbad	67	105	172
II „ sittbad	—	7	7
II „ billighetskarbad	304	357	661
I „ badstu eller ångskåp	2806	516	3322
I „ „ med borstning	2106	117	2223
I „ „ „ massage	40	18	58
Simhall med värmestuga (vinter)	3828	812	4640
„ för skolungdom	1967	1303	3270
Dusch i badstu eller simhall	359	735	1094
Elektriskt ljusbad	206	35	241
„ „ med borstning	2	—	2
„ „ massage	65	10	75
Kolsyrebad I, II, III	28	—	28
Fangobad	24	7	31
Billighetsbadstu	16550	4988	21538
Simhall med värmestuga (sommar)	2910	842	3752
Solbad med dusch	185	11	196
Elementarskolan	464	328	792
Folkskolan	2009	2063	4072
A. S. E. A. (billighetsbadstu)	11	1	12
Svenska Metallverken (billighetsbadstu)	761	130	891
Simsällskapet	875	—	875
Seminariet	—	48	48
Summa bad	41110	16704	57814
Bad för folkskolans simuppvisning	2596	2667	5263
Obligatoriska bad för folkskolan	—	—	8057
Summa bad	43706	19371	71134
Hundbad	—	—	41

Västerås 1918, Västm. Alleh:s A.-B:s Tr.

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

1918. Den 30 Maj. X.

N:o 42.

Hälsovårdsnämndens skrifvelse ang. ändringar i föreskrifterna angående mjölkhandeln.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I anledning däraf att under senare tiden fall af nervfeber inträffat inom Västerås stad, hvilka till en del haft karaktär af epidemi, har Hälsovårdsnämnden vidtagit åtgärder, hvilka nu dess bättre synas hafva ledt till åsyftadt resultat, för att få smittokällan uppdagad.

Redan på ett tidigt stadium af sjukdomens uppträdande fick Hälsovårdsnämnden sin misstanke riktad på att orsaken till sjukdomsfallen kunde tillskrifvas smittoförande mjölk, som distribuerades inom staden från Västerås mejeri, hvarför Nämnden, utom öfriga åtgärder för sjukdomens bekämpande, vidtog den åtgärden att genom frågecirkulär anmoda de ägare af egendomar, hvarifrån mjölk levererades från mejeriet, att lämna Nämnden underrättelse, huruvida sjukdomsfall, hvilka kunde misstänkas vara nervfeber, uppträdt inom fastigheterna.

Då denna hänvändelse icke ledde till åsyftadt resultat att uppdaga smittokällan, beroende därpå ,att åtskilliga af de tillfrågade underläto att besvara frågecirkuläret, beordrades genom förste provinsialläkaren en af länets epidemisjuksköterskor att besöka mejeriets samtliga mjölkleverantörer och personligen inhämta upplysningar angående hälsotillståndet å deras gårdar. Härvid uppdagades att vid Lista gård i Irsta socken såsom mjölkerska funnes anställd en hustru Emma Enström, hvilken förut vore känd såsom s. k. bacillbärerska. Hon afstängdes omedelbart från all befattning med ladugården och inlades för observation å stadens epidemisjukhus.

Sedan genom bakteriologisk undersökning i dagarne utrönts att hon är bärare af tyfusbaciller, kan Nämnden med till visshet gränsande sannolikhet angifva henne som ursprunget till de under senaste tiden inom staden inträffade nervfeberfallen.

Af det passerade torde tydligen framgå, att kontrollen öfver, i detta fall genom Västerås mejeri, saluhållen mjölk icke varit tillräckligt stor.

Möjligheterna för att det, som nu passerat vid denna senaste nervfeberepidemi, kan komma att upprepas, finnas ju ständigt kvar, därest ej nya, effektivare kontrollåtgärder vidtagas.

Dessas hufvudändamål torde vara att bereda möjlighet för Nämnden att i händelse af inträffad epidemi genom snabb kännedom om, hvarifrån smittad person erhållit sin mjölk, kunna utreda, huruvida smittohärden är att söka i mjölk eller ej och i förstnämnda fall då, från hvilken mjölkleverantör smittad person erhållit mjölken.

N:o 42.

Ang. ändringar i föreskrifterna angående mjölkhandeln.

Detta bör lätt ernås därigenom att mjölkförsäljaren ålägges att åsätta hvarje för transport af mjölk eller grädde användt kärl ett sådant märke, som angifver från hvilken eller hvilka ladugårdar mjölken kommit samt dessutom att mjölkförsäljningsställe ålägges att med ledning af de å transportkärlen fastsatta märkena föra noggrann beteckning om mjölkens ursprungsort i därför afsedd liggare.

Med anledning häraf får Hälsovårdsnämnden hemställa att

Stadsfullmäktige ville för sin del fastställa följande förändrade lydelse af § 1 mom. 3 och § 3 i de af Konungens befallningshafvande i Västmanlands län den 8 juli 1911 fastställda föreskrifter angående mjölkhandeln i Västerås, nämligen för

§ 1 mom. 3.

Mjölkförsäljare är skyldig att, när Hälsovårdsnämnden så fordrar, lämna uppgift om, från hvilken ladugård den mjölk han försäljer levererats, eller om han i andra hand bekommer mjölk, hvem som till honom levererar densamma.

För vederbörlig kontroll skall därför å hvarje kärl, som användes för transport af mjölk eller grädde, finnas ett säkert fastsatt märke, angifvande från hvilken eller hvilka ladugårdar mjölken eller grädden härstamma.

och för

§ 3.

Mjölkförsäljningslokal skall utvändigt vara försedd med skylt, som tydligt angifver rörelsens art och dess innehafvares namn.

För vederbörlig kontroll skall med ledning af de å transportkärlen befintliga märkena inom mjölkförsäljningslokal noggranna anteckningar om mjölkens ursprungsort göras i af Hälsovårdsnämnden tillhandahållna besiktningsliggare.

I försäljningsrummet skall ett exemplar af dessa föreskrifter vara anslaget.

Å fordon, som användes vid distribuering af mjölk och grädde till kunder inom staden, skola mjölkförsäljarens namn och hemvist vara tydligt utsatta.

Västerås den 2 maj 1918.

På Hälsovårdsnämndens vägnar:

JOHN KARLSSON.

Eric Plantin.

N:o 43.

Drätselkammarens skrifvelse ang. lönetillägg åt folkskollärarekåren i förra S:t Ilians och Lundby socknar m. m.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Drätselkammaren får härmed öfverlämna en till Stadsfullmäktige ställd framställning från Folkskolestyrelsen med begäran om åtgärder från Stadsfullmäktiges sida för att lärarekåren inom de med staden inkorporerade socknarne Lundby och S:t Ilian måtte i lönehänseende blifva jämnställda med stadens egen lärarekår, och får Drätselkammaren med meddelande, att Drätselkammaren uppfattat framställningen såsom afseende hela innevarande år, föreslå, att Stadsfullmäktige med bifall till densamma måtte af i innevarande års stat upptaget förslagsanslag anvisa dels ett belopp af 4,300 kronor för den af Folkskolestyrelsen föreslagna löneregleringen, dels ett belopp af 235 kronor till förhöjd timaflöning för lärare i fortsättningsskolan, dels ock slutligen ett belopp af 200 kronor att utgå såsom pensionstillägg till förre folkskolläraren i Lundby F. C. Söderholm.

Västerås den 10 maj 1918.

På Drätselkammarens vägnar:
AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I skrifvelse till Folkskolestyrelsen i Västerås har lärarekåren vid Lundby folk- och småskolor hemställt om att komma i åtnjutande af samma dyrtidstillägg, som tillkommer stadens lärarekår, äfvensom att arvodet i fortsättningsskolan måtte höjas från 83 öre till kr. 1:50 pr timme.

Folkskolestyrelsen, som haft ärendet före, har för sin del funnit riktigast, att lönen beräknas efter enahanda grunder för hela skoldistriktet med utgångspunkt från de lönesatser, inklusive dyrtidstillägg, som gälla för stadens lärarekår.

Då för de inkorporerade församlingarnas vidkommande bostad och bränsle utgå in natura, böra gifvetvis dessa förmåner beräknas efter det värde, de betinga i staden. Nämnda naturaförmåner har styrelsen ansett böra uppskattas till följande belopp:

För folkskollärare 3 rum och kök jämte bränsle	Kr.	750: —
För folkskollärarinna 2 rum och kök jämte bränsle	»	500: —
För småskollärarinna 1 rum och kök jämte bränsle	»	300: —

Det belopp, som enligt styrelsens förslag skulle erfordras, sedan afdrag gjorts motsvarande den kortare lästiden i de inkorporerade församlingarna, uppgår till 4,300 kronor.

N:o 43.

Ang. lönetillägg åt folkskollärarekåren i förra S:t Ilians och Lundby socknar m. m.

Äfvenledes beslöt styrelsen att tillstyrka en anhållan från pensionerade folkskolläraren i Lundby F. C. Söderholm om ett pensionstillägg å kronor 200 att utgå från och med innevarande års början.

Folkskolestyrelsen har alltså beslutat hos Stadsfullmäktige hemställa:

1. att lönerna till lärarekåren i de inkorporerade församlingarna måtte beräknas på sätt, som här föreslagits, och att Stadsfullmäktige för ändamålet behagade bevilja ett anslag af kronor 4,300:—.

2. att arvodet för lärare i fortsättningsskolan måtte höjas från 83 öre till kr. 1:50 pr timme och att för nämnda ändamål bevilja kronor 235:—.

3. att bevilja ett pensionstillägg å kr. 200:— till pensionerade folkskolläraren i Lundby F. C. Söderholm.

Västerås i april 1918.

FREDR. FÅHRÆUS.

Em. Granér.

Till Folkskolestyrelsen i Västerås.

Undertecknade, lärare och lärarinnor i f. d. Lundby socken, anhålla härmed vördsamt om ett dyrtidstillägg för innevarande år. Som fog för denna vår begäran anföres, att lärarekåren åtnjuter ett jämförelsevis litet kommunalt tillägg, trots att lefnadsomkostnaderna äro lika med stadens.

Våra löner, och jämförelse mellan dessa och stadens lärarekårs, angifves i bifogade tablå.

Då vår lästid är 34 1/2 veckor och således kortare än i staden, begära vi ej att komma i samma lönenivå som stadens lärarepersonal, utan anhålla blott, att vi måtte få åtnjuta nämnda kårs dyrtidstillägg.

Samtidigt anhålles, att ersättningen för undervisningen i de två inom socknen befintliga fortsättningsskolorna måtte höjas från nuvarande 83 öre pr timme till kronor 1:50.

Vördsammast

Odd Thyrén.	*Ivar Karlsson.*
Hilda Ericson.	*Magda Nilsson.*
Ingeborg Nyquist.	*Ingeborg Larsson.*

Jämförelse mellan lärarelönerna i Västerås stad och f. d. Lundby socken.

N:o 43.

Ang. lönetilllägg åt folkskollärarekåren i förra S:t Ilians och Lundby socknar m. m.

I. *Folkskollärare.*

1. lönegraden		2. lönegraden		3. lönegraden		4. lönegraden	
Västerås	Lundby	Västerås	Lundby	Västerås	Lundby	Västerås	Lundby
1,700	900	2,000	1,050	2,300	1,200	2,600	1,350
150	250	150	250	150	250	150	250
400	400	400	400	400	400	400	400
400		400		400		400	
2,650	1,550	2,950	1,700	3,250	1,850	3,550	2,000

II. *Folkskollärarinnor.*

1. lönegraden		2. lönegraden		3. lönegraden		4. lönegraden	
Västerås	Lundby	Västerås	Lundby	Västerås	Lundby	Västerås	Lundby
1,500	900	1,700	1,000	1,900	1,100	2,100	1,200
150	200	150	200	150	200	150	200
400	400	400	400	400	400	400	400
400		400		400		400	
2,450	1,500	2,650	1,600	2,850	1,700	3,050	1,800

III. *Småskollärarinnor.*

1. lönegraden		2. lönegraden		3. lönegraden		4. lönegraden	
Västerås	Lundby	Västerås	Lundby	Västerås	Lundby	Västerås	Lundby
900	500	1,000	560	1,100	620	1,200	680
150	200	150	200	150	200	150	200
250	250	250	250	250	250	250	250
400		400		400		400	
1,700	950	1,800	1,010	1,900	1,070	2,000	1,130

Skillnaden mellan respektive kommuners *folkskollärarelöner* i

1,100 kr. 1,250 kr. 1,400 kr. 1,550 kr.

samt för *småskollärarinnor* i de olika lönegraderna: 750: —, 790: —, 830: — och 870: —.

Skillnaden mellan respektive kommuners *dyrtidstillägg:*

för *folkskollärare* 300 kronor,
för *småskollärarinnor* 350 kronor.

N:o 44.

Drätselkammarens skrifvelse ang. anslag till Vatten- och Gasverksstyrelsen för utvidgning af kontorslokalerna m. m.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I framställning, som härmed öfverlämnas till Stadsfullmäktige, har Vatten- och Gasverksstyrelsen hemställt, att Stadsfullmäktige ville medgifva styrelsen att af de tekniska verkens vinstmedel i år använda dels ett belopp af förslagsvis 1,500 kronor för omändring af gasmästarens bostadslägenhet i verkens kontorsbyggnad till kontorslokaler, dels ock ett belopp af 650 kronor för förhyrande af bostad åt gasmästaren å annat ställe i staden, och får Drätselkammaren, som vid behandling af denna framställning icke funnit någon erinran däremot, hemställa, att Stadsfullmäktige ville bifalla densamma.

Västerås den 10 maj 1918.

På Drätselkammarens vägnar:
AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Enär tekniska verkens affärskontor icke mera erbjuda tillräckligt utrymme för personalen, är det erforderligt att utöka desamma. Detta kan ske genom gasmästarens en trappa upp i kontorsbyggnaden befintliga bostadslägenhet, bestående af två rum och kök. Lämplig bostad åt gasmästaren, som bör bo i gasverkets närhet, kan erhållas i fastigheten i hörnet af Kopparbergsvägen och Munkgatan mot en årlig hyra af 650 kronor, som skulle, då gasmästaren åtnjuter fri bostad, erläggas af verket. Förhyrning af våning åt gasmästaren blefve af öfvergående natur, enär vid uppförandet af nytt gasverk, våning åt berörda person då måste beredas vid detta.

För apterande af gasmästarebostaden till kontor erfordras en del smärre ändringar, hvarjämte lokalen behöfver målas och tapetseras, beräknadt till en kostnad af 1,500 kronor.

Under åberopande af det anförda får styrelsen hemställa,

dels att gasmästarens i kontorsbyggnaden befintliga bostadslägenhet får tagas i anspråk till kontorslokal och underkastas erforderlig reparation mot en beräknad kostnad af omkring 1,500 kronor samt att denna kostnad får bestridas af verkens vinstmedel för innevarande år,

dels att hyra för lägenhet åt gasmästaren får af gasverkets medel tillsvidare utbetalas med 650 kronor per år.

N:o 44. *Ang. anslag till Vatten- och Gasverksstyrelsen för utvidgning af kontorslokalerna m. m.*

Västerås den 11 april 1918.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

K. J. KARLSSON.

Gerh. Geston.

N:o 45.

Drätselkammarens skrifvelse ang. rättegång mot Stockholm—Västerås—Bergslagens Nya Järnvägsaktiebolag om en vägport i Korsängsgatan.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Enligt till Drätselkammaren öfverlämnad afskrift af skrifvelse från Kungl. Civildepartementet till Kungl. Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen har stadens yrkande om åläggande för Stockholm—Västerås—Bergslagens Nya Järnvägsaktiebolag att anordna vägport i Korsängsgatan under järnvägslinjen till Tillberga icke föranledt någon åtgärd från Kungl. Maj:ts sida.

På administrativ väg har således något åläggande för järnvägen att upptaga berörda vägport på sätt å koncessionsritningarne finnes angifvet icke kunnat vinnas, hvilket emellertid icke utesluter att ett kraf härpå, anhängiggjordt å civilrättslig väg inför domstol, skulle röna en helt annan utgång.

Enligt hvad Drätselkammaren har anledning antaga, skulle Kungl. Maj:ts ofvanberörda beslut vara grundat därpå att vederbörande ansett tvisten mellan staden och järnvägsbolaget vara en domstolsfråga och icke en tvist, som på administrativ väg kunnat få sin lösning.

Att här närmare ingå på de skäl, som Drätselkammaren åberopat för stadens rätt att få berörda vägport till stånd, finner Drätselkammaren öfverflödigt, då Stadsfullmäktige härom äro förut underrättade (se Stadsfullmäktiges handlingar N:o 52 1915). Då dessa skäl fortfarande äro lika giltiga som förut och Drätselkammaren bör hafva fullt fria händer att efter förhandenvarande omständigheter tillvaratraga stadens intressen samt dessa intressen i denna sak med ganska stor sannolikhet kunna bevakas i en rättegång med bolaget, får Drätselkammaren härmed hemställa,

att Stadsfullmäktige ville bemyndiga Drätselkammaren att, därest Drätselkammaren finner så vara förenligt med stadens intressen, hos vederbörlig domstol anhängig-

N:o 45.

Ang. rättegång mot Stockholm—Västerås—Bergslagens Nya Järnvägsaktiebolag om en vägport i Korsängsgatan.

göra rättegång mot Stockholm—Västerås—Bergslagens Nya Järnvägsaktiebolag med yrkande om åläggande för bolaget att anordna merberörda vägport.

Västerås den 10 maj 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Afskrift af ämbetsskrifvelse till Kungl. Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen, angående framställning af Drätselkammaren i Västerås om åläggande för Stockholm—Västerås—Bergslagens Nya Järnvägsaktiebolag att anordna en vägport under bolagets järnväg vid Korsängsgatan i Västerås.

Tit.

Uti en till Kungl. Maj:t ställd, till Eder ingifven skrifvelse har Drätselkammaren i Västerås hemställt, att Kungl. Maj:t måtte ålägga Stockholm—Västerås—Bergslagens Nya Järnvägsaktiebolag att på bolagets bekostnad anordna en vägport under bolagets järnväg vid Korsängsgatan i Västerås.

Sedan Ni anmodat bolaget att häröfver afgifva yttrande och sådant till Eder inkommit samt Drätselkammaren i Västerås afgifvit påminnelser med anledning af detsamma, har Ni med underdånig skrifvelse af den 5 september 1917 till Kungl. Maj:t öfverlämnat ifrågavarande framställning från Drätselkammaren äfvensom förenämnda, till Kungl. Maj:t ställda yttrande och påminnelser.

Vid underdånig föredragning denna dag af detta ärende har Kungl. Maj:t funnit den gjorda framställningen icke föranleda till någon Kungl. Maj:ts åtgärd. Hvilket jag, på nådigste befallning, får Eder till kännedom och för Drätselkammarens i Västerås underrättande härigenom meddela. Stockholm den 23 november 1917.

Axel Schotte.

Clas Lindbeck.

N:o 46.

Drätselkammarens utlåtande ang. förhöjdt arvode åt taxeringsnämndernas ledamöter.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I motion, som Stadsfullmäktige den 25 nästlidne april remitterat för yttrande till Drätselkammaren hafva Herrar Abel Carlsson och Axel Söder föreslagit att Stadsfullmäktige ville bestämma dagarvodet för taxeringsnämndens leda-

möter till 7 kronor i stället för 4 kronor, som bestämts genom Stadsfullmäktiges beslut den 20 december sistlidet år.

N:o 46.

Ang. förhöjdt arvode åt taxeringsnämndernas ledamöter.

Enligt den med föranledande af Riksdagens af Herrar motionärer åberopade beslut utfärdade Kungl. förordningen den 12 mars detta år har stadgats att taxeringsnämndens ledamöter i stad äga, efter beslut af Stadsfullmäktige, åtnjuta traktamentsersättning pr dag med *högst* 7 kronor.

Då Drätselkammaren delar motionärernas uppfattning att ett högre dagarvode bör utgå och särskildt för det fall att sammanträdena förläggas å sådan tid, att desammas bevistande lägger hinder i vägen för ledamöternas yrkesutöfning eller ordinarie arbete, får Drätselkammaren, med återställande af motionen, föreslå,

att Stadsfullmäktige ville bestämma ett dagarvode att utgå under innevarande år till taxeringsnämndens ledamöter med 7 kronor för bevistande af sammanträde, som tager sin början före kl. 12 middagen och med 4 kronor för bevistande af ett sammanträde, som tager sin början efter kl. 4 e. m. samt bemyndiga Drätselkammaren att af årets förslagsanslag härför utanordna erforderligt belopp utöfver det i årets stat för samma ändamål anvisade.

Västerås den 10 maj 1918.

På Drätselkammarens vägnar:
AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Utdrag af protokoll, hållet vid Stadsfullmäktiges i Västerås sammanträde den 25 april 1918.

§ 121.

En af Herrar Abel Carlsson och Söder till Stadsfullmäktige ingifven motion af den 23 innevarande april med förslag angående höjning af arvodet för taxeringsnämndens ledamöter beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Carlsson remittera till Drätselkammaren för utlåtande.

Som ofvan.

In fidem:
Theofil Öberg.

Justeradt den 3 och offentligen uppläst den 4 maj 1918; betygar

Ex officio:
Theofil Öberg.

N:o 46.

Ang. förhöjdt arvode åt taxeringsnämndernas ledamöter.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Stadsfullmäktige vid sammanträde den 20 december förlidet år fastställt dagarvodet åt taxeringsnämndens ledamöter till 4: — kr. per dag, har innevarande års riksdag beslutat att ofvannämnda arvode skall utgå med minst 7: — kronor per dag.

På grund häraf få vi hemställa det Stadsfullmäktige ville besluta att

arvodet till taxeringsnämndens ledamöter skall under innevarande år utgå med 7: — kronor per dag och ledamot.

Västerås den 23 april 1918.

Abel Carlsson. *Axel Söder.*

N:o 47.

Magistratens skrifvelse ang. gaturenhållningen å byggnadsområdena utom stadsplanen.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Föreskrifterna i 14 § Ordningsstadgan för rikets städer den 24 mars 1868 därom, att försummelse att å tid, som af Magistraten bestämmes, omsorgsfullt sopa och rengöra gata, torg och annan allmän plats med trottoarer och rännstenar äfvensom afloppstrumma, samt orenligheten genast inom den för rengöringen bestämda tid bortföra eller därstädes undanskotta, upphugga samt därefter skyndsamt bortföra snö och is eller underlåtenhet af hvad Magistraten i öfrigt om fullgörande häraf, äfvensom till förekommande af olyckshändelse genom halka vintertiden, föreskrifver, medför bötesansvar från 5 till och med 100 kronor, gälla, jämlikt 19 § samma stadga, icke de utom den egentliga staden belägna men ändock till staden lydande och inom dess rågång befintliga ägor.

Inom dessa Västerås stads jurisdiktion tillhöriga ägor hafva dock en mängd områden blifvit på så sätt bebyggda, att de numera i afseende å behofvet af rengöring af gator samt bortföring af snö m. m. äro fullt jämnställda med staden, oaktat dessa områden ännu icke blifvit i stadsplanen intagna.

Från inom samma områden boende personer hafva vid åtskilliga tillfällen klagomål till Magistraten inkommit däröfver, att i flesta fall någon renhållning eller bortföring af snö icke äger rum å inom områdena befintliga gator. Dessa klagomål hafva härledt sig hufvudsakligen från fastighetsägare inom områdena, hvilka själfva sköta renhållningen af sina gator, men hvilkas grannar underlåtit sådant.

N:o 47.

Ang. gaturenhållningen å byggnadsområdena usom stadsplanen.

Visserligen är frågan, om hvem underhållsskyldigheten af vägar och gator inom samma områden tillkommer, ännu icke, utom i ett fåtal fall, löst, men vare sig staden kommer att åtaga sig detta underhåll eller icke, torde staden i alla fall icke komma att åtaga sig vidare skyldigheter beträffande rengöring af och bortföring af snö från dessa vägar och gator än hvad gäller inom den egentliga staden, där denna skyldighet åligger fastighetsägarne.

I afseende å gaturenhållningen, inom den egentliga staden, gäller vid bar mark hvad Magistraten enligt bilagda kungörelse den 17 juni 1915 föreskrifvit samt vid och efter snöfall hvad enligt bilagda kungörelse den 11 oktober 1897 föreskrifves.

I afseende å i sistnämnda kungörelse omförmälta afstjälpningsplatser har dock ändring genom senare meddelade bestämmelser skett.

Gifvet är, att för områdena utom stadsplanen icke kan fordras sopning af gatorna så ofta, som inom den egentliga stadsplanen, men för undanrödjande af sanitära missförhållanden inom områdena och för där boendes trefnad, torde dock Magistraten böra äga rätt att meddela föreskrifter i afseende å gaturenhållning inom de tätt bebyggda områdena utom stadsplanen.

De områden, där Magistraten för närvarande anser sådana ordningsföreskrifter nödiga, äro Aroslund, Akademivreten, Norrmalm, Blåsbo, Tegelvreten, Hoffsta, Katrinelund, Karlsdal, Loviseberg, Johanneslund, Nygård, Freja, Korsängsgärdet, Ängsgärdet, Hemdal, Sommarro, Lustigkulla, Almelund, Annedal, Jakobsberg och Hammarby stadshage.

Under åberopande af 20 § i förenämnda ordningsstadga för rikets städer får Magistraten därför hemställa

att Stadsfullmäktige ville för sin del biträda Magistratens förslag därom, att för de tätt bebyggda områdena utom Västerås stadsplan, där Magistraten anser sådant nödigt, skall gälla hvad i 14 § Ordningsstadgan för rikets städer är föreskrifvet.

Västerås rådhus den 13 maj 1918.

På Magistratens vägnar:

JOHN KARLSSON.

KUNGÖRELSE.

Med stöd af 14 och 15 §§ ordningstadgan för rikets städer den 24 mars 1868, får Magistraten, med upphäfvande af sin kungörelse den 27 juni 1903, till vederbörandes kännedom och efterrättelse meddela följande närmare ordningsföreskrifter att lända till omedelbar efterrättelse i afseende å gaturenhållning samt forsling af orenlighet inom staden.

Gator, gränder, torg och öppna platser med trottoarer och rännstenar samt broar skola, då de icke äro med snö betäckta, sopas och rengöras vid behof och åtminstone tre gånger i veckan, nämligen:

N:o 47.

Ang. gaturenhållningen å byggnadsområdena utom stadsplanen.

Under maj, juni, juli, augusti och september månader hvarje tisdags-, torsdags- och söndags morgon innan klockan 7 förmiddagen,

samt öfriga månader måndags-, onsdags- och lördagseftermiddagar, dock ej tidigare än en timma före solnedgången; en hvar likväl obetaget att morgonen därpå innan klockan 8 ombesörja sopningen.

Stora torget och Fiskartorget, Södra Esplanaden, Hamngatan, Slottsbron, Slottsgatan mellan Slottsbron och Nedre Kungsgatan, sistnämnda gata, Stora gatan mellan Källgatan och Kopparbergsvägen, Köpmangatan, Vasagatan, Handtverkaregatan, Smedjegatan mellan Stora torget och Sturegatan samt Kyrkogatan och Gåsmyregatan mellan Stora torget och Skolgatan, skola härjämte sopas och rengöras under maj, juni, juli, augusti och september månader hvarje lördags morgon innan torghandeln börjar samt öfriga månader hvarje fredags afton.

När å någon af nämnda dagar helg inträffar, må sopningen verkställas å ofvan stadgade tid närmast föregående helgfria dag.

Vid torr väderlek skall, såvidt sopningen sker mellan kl. 5,30 förmiddagen och kl. 12 midnatt under sådan temperatur att vattnet ej fryser, näst före sopningen marken erforderligen fuktas med rent vatten till dammets bindande.

Genom Drätselkammarens försorg kommer vid dylik väderlek öfverspolning af de mera trafikerade gatorna att ske medels siltunnors framkörande därå från sopningstidens början, beräknad sommarmånaderna till kl. half 5 förmiddagen, hvilket dock ej befriar vederbörande gaturenhållningsskyldige från att, därest denna öfverspolning uteblifver eller ej är tillräcklig, själfva vidtaga åtgärder till dammets bindande.

Den hopsopade orenligheten skall ofördröjligen bortföras. Härjämte åligger det renhållningsskyldige att bortrensa uppväxande gräs samt, när på galler öfver gatubrunn sig samla ämnen, som kunna hindra vattenaflopp, skyndsamligen undanskaffa dylika ämnen.

Afträdesämnen och kreatursspillning samt annan illaluktande orenlighet få ej inom staden forslas på dagen under maj, juni, juli och augusti månader emellan kl. 7 förmiddagen och 9 eftermiddagen,

samt under öfriga månaderna mellan kl. 9 förmiddagen och 6 eftermiddagen; dock att när forsling af afträdesämnen sker i kärl enligt den af Hälsovårdsnämnden godkända modell och så att kärlets innehåll är täckt med torfmull samt med lock försedt och för forsling af dylika kärl eller annan ifrågavarande orenlighet begagnas sådana fordon, som stadens renhållningsverk använder, med väl tillslutande lock, dylik forsling må tillsvidare och så länge olägenhet i sanitärt hänseende ej däraf förspörjes, ske äfven å annan tid på dagen, med undantag likväl under maj, juni, juli och augusti månader för tiden mellan kl. 12 middagen och kl. 3 eftermiddagen.

Västerås rådhus den 17 juni 1915.

På Magistratens vägnar:

JOHN KARLSSON.

H. Cronholm.

KUNGÖRELSE.

N:o 47.

Ang. gaturenhållningen å byggnadsområdena utom stadsplanen.

I afseende å gatuhållningen här i staden vid och efter snöfall får Magistraten meddela, till efterrättelse för dem, som gaturenhållning inom staden åligger, följande föreskrifter:

Trottoar bör i allmänhet hållas i möjligaste mån fri från snö och is; och skola trottoarerna vid Köpmangatan samt utmed husen vid Stora torgets södra sida och Fiskartorgets östra sida vara från snö och is alldeles frigjorda inom andra dygnet efter snöfalls upphörande, helgdag oräknad.

För trafik och snöplogs framkörande hinderlig snö skall bortköras från körbana å mera trafikerade, men trängre gator, såsom Köpman- och Smedjegatorna, inom två dygn samt från öfriga körbanor och å tomt fyra dygn efter snöfalls upphörande, helgdag härvid jämväl oräknad.

Körbanorna skola hållas jämna samt uppkommande knölar samt kanter vid gropar och fördjupningar skyndsamt borthuggas på en gång från ömse sidor däraf.

När halka inträder, skall sand å gångbanan utströs, äfven där, hvarest trottoar ej finnes, men sådan försiktighetsåtgärd är till olyckshändelses förekommande nödig.

Vid inträffande töväder upptagas rännstens- och andra vattenaflopp.

Den, som från gata eller annan allmän plats eller från gård och tomt bortför snö eller is och ej har tillfälle till uppläggning däraf å egen eller, med vederbörande ägares begifvande, å annans mark, hänvisas att aflassa sådan snö och is å de för orenlighetsämnen och affall anvisade allmänna upplagsplatserna utom Bergslagstullen bakom ladorna midt emot lägenheten Johannislund och utom västertull å utmarken emot afvägen till Tändsticksfabriken, äfvensom, för så vidt den är från orenlighetsämnen fri, å isen på sjön nedanför Sjöhatten samt å planen nedanför begrafningsplatsen mot ån utom Kvarntullen, allt efter de närmare anordningar, som kunna af polisbetjäning eller särskild ordningsvakt meddelas.

Den, som öfverträder eller underlåter något af hvad sålunda föreskrifvits, gör sig förfallen till ansvar enligt Ordningsstadgan för rikets städer.

Stadens fiskal och polisbetjäning äge noggrannt öfvervaka efterlefnaden af dessa föreskrifter.

Västerås rådhus den 11 oktober 1897.

På Magistratens vägnar:

E. W. ABENIUS.

N:o 48.

Drätselkammarens skrifvelse ang. öfverklagande af Magistratens resolution rörande väghållningen inom förra S:t Ilians och Lundby socknar.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I Kungl. brefven den 21 december 1917 angående inkorporering af S:t Ilians och Lundby socknar med staden finnas detaljerade föreskrifter beträffande de rättsförhållanden, som uppstått emellan staden och de väghållningsdistrikt, hvarifrån berörda socknar afskiljts. Hufvudstadgandet återfinnes under § 11 i brefven och innehåller att staden vid tiden för öfverflyttningen skall öfvertaga och därefter bekosta allt underhåll sommar- och vintertiden af allmänna vägar med tillhörande broar, trummor och räcken inom de införlifvade socknarne och skall den rätt väghållningsdistrikten äga till samma vägar med hvad därtill hör öfvergå till staden.

Kungabrefvens bestämmelser kunna icke antagas afse att reglera annat än förhållandet mellan staden och de väghållningsdistrikt, hvarifrån socknarne afskiljts, och icke såsom från landtbrukarne i socknarne gjorts gällande, deras skyldigheter gent emot staden ifråga om väghållningsbesvärets utgörande — således ett förhållande, bestående emellan gamla staden och den inkorporerade delen — och detta så att staden ålagts öfvertaga allt väghållningsbesvär.

En dylik tolkning skulle innebära den orimliga konsekvensen, att jordbruksfastighet inom den inkorporeade delen af staden helt skulle befias från allt väghållningsbesvär, under det jordbruksfastighet inom gamla staden fortfarande skulle belastas med sådan efter nedan angifna delningsgrund, eller med andra ord att bestämmelserna skulle hafva infört en olikformighet ifråga om en grupp stadsbors rättigheter och skyldigheter.

Att kungabrefvens bestämmelser skulle afse att äfven reglera den förut inom staden bestående delningsgrund enligt hvilken väghållningsbesväret utgöres, kan icke ifrågasättas såsom kungabrefven fullständigt ovidkommande. Nyssnmända olikformighet framstår som desto mer obillig och otänkbar, som vägarne inom de inkorporerade socknarne vid det förhållande att kungabrefvens bestämmelser icke rubba delningsgrunden för väghållningsbesväret inom gamla staden sålunda skulle fördelas till underhåll å denna stadsdels jordbruksfastigheter.

Enligt Drätselkammarens uppfattning, hvilken äfven delats af vederbörande inom Kungl. justitiedepartementet, som förberedt inkorporeringsfrågan, skulle detta besvär utgöras efter samma grunder som inom den öfriga staden sedan gammalt och enligt föreskrifterna i ett kungl. bref af den 7 april 1818 varit gällande, eller alltså underhållet af de till staden hörande allmänna vägarne åligga innehafvare af stadsjorden efter hvarje ägares areala innehaf af åker och äng med undantag allenast för den ecklesiastika staten på lön anslagna jord.

Af den anledning att genom utökning af stadens allmänna vägnät en ny vägdelning påkallas och i ändamål att dessförinnan ernå en så vidt möjligt tillfredsställande provisorisk lösning af väghållningsfrågan, anhöll Drätselkam-

N:o 48.

Ang. öfverklagande af Magistratens resolution rörande väghållningen inom f. S:t Ilians och Lundby socknar.

maren hos Magistraten att Magistraten ville ålägga vederbörande fastigheter inom Lundby och S:t Ilians socknar underhållet af de vägstycken, som för närvarande vore dem tilldelade, med rätt till afräkning med staden, därest genom ett dylikt åläggande tyngre väghållningsbesvär komme att åligga dem än det, som blefve bestämdt genom en ny vägdelning.

Sedan Magistraten å sammanträde den 23 sistlidne april hört vederbörande fastighetsägare, har Magistraten genom resolution den 30 i samma månad med anledning af deras bestridande af stadens yrkande, förklarat detsamma icke kunna bifallas, i följd hvaraf staden ålagts att intill dess ny vägdelning skett och vunnit fastställelse, ombesörja underhållet af de allmänna vägar, hvarom är fråga.

Härigenom har staden ålagts en skyldighet, som Drätselkammaren finner icke kunna grundas på bestämmelserna i Kungl. Maj:ts beslut angående inkorporeringen. Ej heller torde af Magistraten åberopadt lagrum i byggningabalken förutsätta annat än att stad skall hålla de allmänna vägarne med hvad därtill hörer efter den delningsgrund, som i hvarje stad är gällande.

Drätselkammarens framställning afsåg att anticipera en ny vägdelning gifvetvis efter gällande delningsgrund genom erbjudandet att afräkning skulle få ske med staden i den händelse väghållningsbesväret blefve tyngre för någon fastighetsägare än enligt ny vägdelning, och skulle frågan sålunda ordnad realiter sedt för hvarje fastighets ägare betyda detsamma som om han fått sig tilldelad behörig väglott.

Då de här andragna synpunkterna kunna vinna bättre beaktande vid tvistefrågans afgörande i högre instans, får Drätselkammaren nu med öfverlämnande af Magistratens protokoll och resolution i ärendet hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte bemyndiga Drätselkammaren att å stadens vägnar öfverklaga samma resolution.

Västerås den 10 maj 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Utdrag af protokoll, hållet hos Magistraten i Västerås den 30 april 1918.

§ 196.

Jämlikt Magistratens meddelande den 23 innevarande april, antecknadt här ofvan under § 179, afsade Magistraten denna dag följande

BESLUT.

Jämlikt för Västerås stad gällande bestämmelser angående underhållet af de till staden hörande allmänna vägar, åligger samma underhåll för närvarande innehafvare af stadsjorden efter hvarje ägares areala innehaf af åker och äng med undantag allenast för den ecklesiastika staten på lön anslagna jord.

Sedan Lundby och S:t Ilians socknar införlifvats med Västerås stad, åligger

N:o 48.

Ang. öfverklagande af Magistratens resolution rörande väghållningen inom f. S:t Ilians och Lundby socknar.

det alltså ägare och innehafvare af jord inom socknarna att i likhet med ägare och innehafvare af öfriga fastigheter utom Västerås stads planlagda område underhålla de allmänna vägarna inom stadens med socknarna utvidgade område utom stadsplanen, men enär de vägdelningsförrättningar, enligt hvilka vägarna inom Tuhundra och Norrbo härader fördelats till ett underhåll in natura på fastigheter inom Lundby och S:t Ilians socknar i och med socknarnas förenande med staden upphört att lända till efterrättelse för fastighetsägarna inom socknarna, alltså och då utredning för närvarande icke kan vinnas, om hvilket vägunderhåll in natura bör åläggas fastighetsägarna inom Lundby och S:t Ilians socknar, finner Magistraten Drätselkammarens yrkande att Magistraten måtte, intill dess ny vägdelning träder i kraft, ålägga vederbörande fastigheter inom Lundby och S:t Ilians socknar »underhållet af de vägstycken, som för närvarande vore dem tilldelade, med rätt till afräkning med staden», icke kunna mot ägarnas och innehafvarnas af dessa fastigheter bestridande bifallas.

I följd häraf och då jämlikt 25 kap. 8 § Byggningabalken det åligger städerna att röja och hålla vägar och broar så långt stadens ägor räcka, åligger det staden i dess helhet att intill dess ny vägdelning skett och vunnit fastställelse, ombesörja underhållet af de allmänna vägarna inom förutvarande Lundby och S:t Ilians socknar.

Talan mot detta beslut fullföljes hos Konungens Befallningshafvande i Västmanlands län sist innan klockan tolf å trettionde dagen från delfåendet, dock att menighet, som klagar, äger tillgodonjuta femton dagars längre besvärstid än ofvan sagts.

Som ofvan.

In fidem:
H. Cronholm.

N:o 49.

Drätselkammarens yttrande ang. elektrifiering af Nordanby och Malma.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I motion, som af Stadsfullmäktige den 25 maj 1916 remitterats till Vatten- och Gasverksstyrelsen och Drätselkammaren för utlåtande, har Ingeniören H. Håkanson hemställt att utredning och förslag måtte framläggas till elektrifiering af stadens egendomar Nordanby och Malma med anlitande antingen af statens kraftledningsnät eller ock af stadens egen kraftstation genom stadens ledningars utdragande till berörda egendomar.

Detta ärende har nu varit föremål för utredningar inom stadens tekniska verk och får Drätselkammaren härmed öfverlämna dessa utredningar jämte motionen och för sin del däröfver anföra följande.

Af de i den senare tekniska utredningen angifna alternativen, anser Drätselkammaren Alt. I. vara att för staden föredraga. Den årliga driftkostnaden ställer sig för detta alternativ billigare än enligt de andra alternativen, vid hvilket förhållande den obetydligt större anläggningskostnaden i jämförelse med Alt. II. spelar liten eller ingen roll. Därjämte innebär ett val af detta alt. den betydelsefulla fördelen att staden behåller i sin hand möjligheten att anordna elektrifieringen så, att densamma kan komma uppväxande förstadssamhällen utefter kraftledningen samt en blifvande spårväg till godo. Genom anlitande af statens kraftledningsnät skulle staden blifva beroende af andra intressen än de rent lokala, hvilket kan innebära vissa olägenheter.

Staden är visserligen redan så tillvida bunden genom aftal med Kungl. Vattenfallsstyrelsen angående leverans af elektrisk kraft, att staden icke utan styrelsens medgifvande äger rätt att distribuera kraft från eget verk till abonnenter utom stadens jurisdiktionsområde, men har Drätselkammaren, då tveksamhet om tolkningen af denna bestämmelse i afseende å staden som abonnent råder, vid förfrågan hos vederbörande inom Kungl. Vattenfallsstyrelsen angående styrelsens ställning till frågan om leverans af kraft från stadens egen kraftkälla för elektrifiering af ifrågavarande egendomar inhämtat, att styrelsen icke ställer sig afvisande emot ett dylikt stadens önskemål.

Med åberopande af de skäl, som legat till grund för motionen, får Drätselkammaren, som med hänsyn till att stadens underhandlingar med Kungl. Vattenfalllsstyrelsen befunnit sig på ett förberedande stadium, icke anser sig nu kunna ingå på begäran om ett anslag till anläggningens utförande, allenast inskränka sig till att hemställa,

att Stadsfullmäktige ville uttala sig för en elektrifiering af stadens egendomar Malma och Nordanby och att denna elektrifiering under förutsättning att hinder härför ej möter från Kungl. Vattenfallsstyrelsens sida måtte utföras enligt Alt. I. i den tekniska utredningen,

N:o 49. *Ang. elektrifiering af Nordanby och Malma.*

d. v. s. genom utdragning af ledningar från stadens eget kraftverk och distribution af kraft därifrån.

Västerås den 16 maj 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Samtidigt med öfverlämnandet af närslutna utredning rörande kostnaderna m. m. för elektrifiering af stadens egendomar Nordanby och Malma återställas Drätselkammarens remisshandlingar af den 15 juni 1916 rörande detta ärende.

Beträffande nu föreliggande förslag må följande anföras.

Jämföres den nu föreliggande utredningen med 1916 års utredning, bemärkes att det då förmånligaste förslaget med ström från statens linje å 20,000 volt bortfallit sedan Staten numera beslutat bygga tertiärstation i Badelunda och bestämt spänningen å bygdelinjerna till 3,000 volt. Vidare märkes att priset å transformatorer, motorer och inomhusinstallationer stigit afsevärdt. Endast hög- och lågspänningsledningarna hafva kunnat hållas till ungefär samma kostnad som år 1916 genom att välja järn i stället för koppar.

Af utredningens tre alternativ är alt. I det för staden förmånligaste. Visserligen är det beträffande anläggningskostnaden 500 kronor dyrare än alt. II, men i gengäld vinnes i strömkostnaderna årligen 575 kronor.

Dessutom kan ledningen enligt alt. I komma till användning vid eventuell spårvägsdrift mellan staden och Malma äfvensom att densamma genom smärre utbyggnader kan nå en del andra afnämare och framtida villasamhällen.

Alt. III blir dyrare än både I och II hvad beträffar anläggningskostnaden äfvensom dyrare än alt. I beträffande strömkostnaden. Tekniskt sedt är alt. III med sin sparkopplade transformator med dubbla uttag å högspänningssidan och stundom skött af mindre vant folk, hvilket lätt kan förväxla desamma, ej att rekommendera.

Västerås den 15 maj 1918.

GERH. GESTON.

Kostnadsförslag n:r 362 år 1918.

UTREDNING

angående leverans af elektrisk energi till Nordanby och Malma.

Alternativ I. Leverans från Västerås stad af 3-fas växelström om 6,000 volt med linjen utgående från en punkt norr om Gideonsberg å befintlig högspänningslinje till Malmaberg—öfver Nordanby, korsande järnvägen vid »Ladan» tillhörande Malma och fram till Malma gård. Vid Nordanby och Malma gårdar

uppsättas transformatorer om hvardera 7,5 k. v. a. afsedda för belysningen och de mindre kraftbehofven. För de större kraftbehofven (tröskning och sågning) uppsättas vid Nordanby, vid »Ladan» och vid Malma 3 st. högspännings-motorkontakter för uttagning af ström till en tröskverksmotorvagn, anordnad med transformator från 6,000/220 volt och motor å 30 hkr. 220 volt. Vid »Ladan» erhålles belysning från tröskmotorvagnens transformator. Strömpris 6 öre per kwt.

N:o 49. *Ang. elektrifiering af Nordanby och Malma.*

Alternativ II. Leverans från statens tertiärstation i Badelunda af 3-fas växelström om 3,000 volt med bidrag till kostnaden af de s. k. bygdelinjerna med sträckning, som närmare bestämmes af staten. Transformatorer och tröskmotorvagn anordnade lika som alt. I.

Strömpris 10 öre per kwt. för spärrfri tid och 25 öre per kwt. under spärrtid.

Alternativ III. Leverans af 3,000 volt 3-fas växelström från staten till Malma med bidrag till kostnaden af de s. k. bygdelinjerna, samt kostnaden för ledning från Malma till »Ladan».

Leverans af 6,000 volts 3-fas växelström från Västerås stad till Nordanby. Tröskmotorvagnen förses med en sparkopplad transformator för 6,000 respektive 3,000/220 volt. I öfrigt enligt alt. I för Nordanby och enligt alt. II för Malma.

A) **Högspänningslinjen.**

20,000 m. galv. järntråd n:r 7 (16 kvmm.) = 2,600 kg.	à 1: 40		3,650: —
115 st. stolpar	à 20: —		2,300: —
300 „ isolatorer med krok	à 4: —		1,200: —
100 „ fästmärlor	à 0: 25		25: —
2 „ järnstolpar	à 500: —		1,000: —
Anordning för korsning af Metallverkens ledning			200: —
Gräfning och stolpresning			800: —
Uppsättning av isolatorer			120: —
Montering af ledningarna			800: —
Körslor			400: —
Stakning af ledningarna, tillsyn m. m.			500: —
Småmaterial			100: —
Oförutsedt			405: —
	Summa Kronor		11,500: —
Ofvanstående 11,500: — kronor fördelas på följande sätt:			
Nordanby		2,500: —	
Malma		9,000: —	11,500: —

B) **Transformatorer, motorer, lågspänningledningar.**
Nordanby.

1 st. 3-fas transformator 7.5 k. v. a. 6000/220 volt med olja		1,600: —
5 „ vinkeljärn, montage etc.		175: —
3 „ säkerhetsapparater	à 75: —	225: —
1 „ motor 3 hkr. 220 volt med alla tillbehör		725: —
1 „ högspänningsmotorkontakt		150: —
Ytterledningar		800: —
1 st. jordplåt, jordlina, oförutsedt		125: —
	Summa Kronor	3,800: —

N:o 49.
Ang. elektrifiering af Nordanby och Malma.

C) **Malma (vid "Ladan").**

1 st. högspänningsmotorkontakt		150: —

D) **Malma gård.**

1 st. 3-fas transformator 7.5 k. v. a. 6000/220 volt med olja		1,600: —
3 „ säkerhetsapparater	à 75: —	225: —
5 „ vinkeljärn, montage etc.		175: —
1 „ motor 3 hkr. 220 volt		725: —
1 „ högspänningsmotorkontakt		150: —
Ytterledningar		1,000: —
2 st. jordplåtar och jordlinor	à 75: —	150: —
Oförutsedt		475: —
	Summa Kronor	4,500: —

E) 1 st. tröskmotorvagn för 6,000 volt komplett med transformator, olja, motor, vagn, järnställning, instrumentering, kabel och stångkontakt ...... Kronor 8,400: —

F) **Inomhusinstallationen vid Nordanby.**

10 st. ljuspunkter	à 75: —	750: —
20 „ „	à 35: —	700: —
Armatur		225: —
30 st. lampor		75: —
Motorledningar m. m.		500: —
	Summa Kronor	2,250: —

G) **Inomhusinstallationen vid Malma.**

40 st. ljuspunkter	à 75: —	3,000: —
45 „ „	à 37: 50	1,600: —
Armatur		400: —
85 st. lampor		200: —
Motorledningar		500: —
Oförutsett		400: —
	Summa Kronor	6,100: —

Sammanställning:

Alternativ I.

Nordanby.

A)	2,500: —
B)	3,800: —
E) 8,400 : 2 = 4,200	4,200: —
F)	2,250: —
Summa Kronor	12,750: —

N:o 49. *Ang. elektrifiering af Nordanby och Malma.*

Malma.

A)	9,000: —
C)	150: —
D)	4,500: —
E) 8,400 : 2 = 4,200	4,200: —
G)	6,100: —
Summa Kronor	23,950: —

Alternativ II.

Malma.

Utgift till Staten för bygdeledningar à 3,000 volt.

Malma 115 har	à 50: —	5,750: —
c) Vid Ladan		150: —
d) Transformator, motor m. m.		4,500: —
e) Tröskmotorvagn 8,400 : 2 =		4,200: —
g) Inomhusinstallation		6,100: —
	Summa Kronor	20,700: —

Nordanby.

Utgift till staten för bygdeledningar à 3,000 volt.

Nordanby 105 har	à 50: —	5,250: —
b) Transformator, motor m. m.		3,800: —
e) Tröskmotorvagn 8,400 : 2 =		4,200: —
f) Inomhusinstallation		2,250: —
	Summa Kronor	15,500: —

Alternativ III.

Malma.

Enligt alternativ II	20,700: —
h) 3,000 volts linje Malma gård—Ladan	3,075: —
Tillägg för sparkopplad transformator 500 : 2 =	250: —
Summa Kronor	24,025: —

Nordanby.

Enligt alternativ I.

a) Högspänningslinje	2,500: —
b) Transformator, motor, lågsp. ledning	3,800: —
e) Tröskmotorvagn 8,400 : 2 =	4,200: —
f) Inomhusinstallation	2,250: —
Tillägg för sparkopplad transformator 500 : 2 =	250: —
Summa Kronor	13,000: —

Sammanställning öfver anläggningskostnaderna.

Alternativ I.	Tillsammans Nordanby och Malma	36,700: —
» II.	» » » »	36,200: —
» III.	» » » »	37,025: —

N:o 49.
Ang. elektrifiering af Nordanby och Malma.

Strömkostnad per år.

Alternativ I.

Leverans från Västerås stad. Strömpris 6 öre per kwt.

Nordanby,

Till belysning åtgår c:a 30 lampor med sammanlagdt 0.9 kw. och 70 % av lamporna anses brinna samtidigt med 500 timmars bränntid. Motorn antages förbruka genomsnittligt 1.3 kw. under 400 timmars årlig drift.

0.70×0.9×500×0.06	= Kr. 19: —		
1.3×400×0.06	= „ 31: —		
20×100×0.06	= „ 180: —	Kr. 230: —	
	eller i rundt tal Kronor		250: —

Malma.

C:a 85 st. lampor enligt ovan:

0.70×2.5×500×0.06	= Kr. 53: —		
1.3×400×0.06	= „ 31: —		
20×250×0.06	= „ 300: —	Kr. 384: —	
	eller i rundt tal Kronor		400: —
	Summa Kronor		650: —

Alternativ II.

Nordanby.

0.70×0.9×500×0.25	= Kr. 79: —		
1.3×400×0.1	= „ 52: —		
20×150×0.1	= „ 300: —	Kr. 431: —	
	eller i rundt tal Kronor		450: —

Malma.

0.70×0.28×500×0.25	= Kr. 220: —		
1.3×400×0.1	= „ 52: —		
20×250×0.1	= „ 500: —	Kr. 772: —	
	eller i rundt tal Kronor		775: —
	Summa Kronor		1,225: —

Alternativ III.

Nordanby enligt alternativ I	250: —
Malma „ „ II	775: —
Summa Kronor	1,025: —

Sammanställning å strömkostnaderna.

Alternativ I	Kronor	650: —
„ II	„	1,225: —
„ III	„	1,025: —

Västerås den 15 maj 1918.

GERH. GESTON.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

N:o 49. *Ang. elektrifiering af Nordanby och Malma.*

Med återställande af Stadsfullmäktiges remiss af den 25 nästlidne maj rörande leverans af elektrisk energi till stadens landtegendomar Nordanby och Malma får Vatten- och Gasverksstyrelsen meddela följande.

För egendomarnas tillgodoseende med elektrisk ström från stadens verk måste högspänd växelström af 6,000 volts spänning komma till användning. Ledning för dylik ström finnes anlagd till Loviseberg. Därifrån skulle luftledning byggas kortaste vägen till Nordanby och vidare till Malma. Kostnaderna för dylik ledning jämte transformatorer, motorer och installationer för belysning och kraft vid egendomarna äro beräknade till:

ytterledning Loviseberg—Nordanby, 1,800 m., ...	5,200:—	
transformatorer och motor, med ytterledningar och annat tillbehör vid Nordanby	4,750:—	
installationer inomhus vid Nordanby (bel. o. kraft)	1,050:—	11,000:—
ytterledning Nordanby—Malma, 4,000 m., ...	9,800:—	
transformatorer och motor, med ytterledningar och annat tillbehör vid Malma	5,950:—	
installationer inomhus vid Malma (bel. o. kraft)	2,450:—	18,200:—
för egendomarna gemensam motor à 30 hkr., 1,500 volt, med vagn ...		3,200:—
	Kronor	32,400:—

Ytterledningen mellan Loviseberg och Nordanby kan äfven få användning för leverans af ström till Gideonsberg och andra platser, och torde därför kostnaden för densamma böra bestridas af elektricitetsverket, hvaremot kostnaden för sträckningen mellan Nordanby och Malma ej bör beröra detsamma.

Priset för elektrisk ström bör i förevarande fall, då det gäller stadens inrättningar, utgå efter lägsta möjliga beräkning, och har styrelsen tänkt sig 6 öre kilowattimmen, därvid kraftström för tröskning, malning o. d. icke får uttagas under belysningstid. Vid tillämpning af dylikt pris är årliga kostnaden för ström beräknad till

för Nordanby .... Kr. 250:—
för Malma .... » 400:—

Skulle ström uttagas från staten, torde väl endast Malma, som ligger längst bort från staden, kunna komma ifråga.

För Malma erforderliga anläggningskostnader äro, om kostnaden för transformatorstation vid Malma bestrides af staden, som synes vara det förmånligaste af de af Vattenfallsstyrelsen uppställda alternativen, beräknade till:

Ytterledning (till ladan)	4,700:—
Transformatorer och motorer med ytterledningar och annat tillbehör ...	7,300:—
Installation inomhus	2,400:—
Kronor	14,400:—

Kostnaden för anläggning vid Nordanby med ledning från staden samt för den gemensamma motorn blifva enahanda som i första beräkningen, äfven om Malma skulle förse sitt behof af ström från staten.

N:o 49.
Ang. elektrifiering af Nordanby och Malma.

Årliga kostnaden vid Malma för ström från staten är beräknad till 950 kronor, eller sålunda en större kostnad för ström per år af 550 kronor än om densamma uttages från stadens elektricitetsverk.

Anläggningskostnaderna för Malma blifva sålunda:

om ström skall uttagas från stadens verk	Kr.	18,200: —
om ström skall uttagas från staten	»	14,400: —
Skillnad	Kr.	3,800: —

Skulle ifrågavarande anläggningar komma till utförande kunde, för det fall spårväg sedermera bygges till Malma, för denna erforderlig driftström med fördel uttagas från landtegendomarnas ytterledningar. Något anslag till ytterledning mellan Loviseberg och Nordanby är ej erforderligt, enär denna kostnad kunde utgå af från gas- och elektricitetsverken besparade medel.

Västerås den 15 juni 1916.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

GUST. ANDERSON.

Gerh. Gustafson.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Stadens landtegendomar Nordanby och Malma äro i behof af drifkraft för diverse viktigare ändamål såsom tröskning, malning och krossning af säd, vattenpumpning m. m., och hafva Stadsfullmäktige i och för anskaffandet af ett tröskverk jämte motor redan anslagit ett belopp af 8,000 kronor. Af detta anslag har inköpts ett tröskverk och återstår något mer än halfva beloppet för anskaffandet af lämplig motor. Såsom sådan kan ifrågakomma antingen lokomobil, råoljemotor eller elektrisk motor.

Skulle någon af de båda förstnämnda slagen af kraftmaskin komma till användning vore visserligen behofvet af tröskmotor väl fylldt, men alla öfriga kraftbehof lämnade utan afseende, och fingo dessa tillgodoses med den betydligt dyrare muskelkraft, som kan stå till förfogande.

Då det synes mig klokt och för stadens ekonomi fördelaktigt att elektrisk kraft komme till användning för motordrift och belysning vid Nordanby och Malma antingen från den öfver sistnämnda egendom gående statens kraftledning eller också genom en ny kraftledning i anslutning till stadens elektricitetsverk, tillåter jag mig vördsamt hemställa om skyndsam

> utredning och förslag till anskaffandet af elektrisk kraft för motorer och belysning vid stadens egendomar Nordanby och Malma.

Västerås den 25 maj 1916.

HARALD HÅKANSON.

N:o 50.

Drätselkammarens yttrande ang. fråga om vissa ersättningar till biskopen i Västerås stift.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Magistraten på grund af Konungens Befallningshafvandes i länet resolution den 26 september 1916 den 27 samma månad och år anmodat Stadsfullmäktige att yttra sig i anledning af en skrifvelse till Konungens Befallningshafvande från advokatfiskalen hos Kungl. Maj:ts och Rikets Kammarkollegium angående anspråk å staden att utgifva vissa ersättningar till biskopen i Västerås stift i samband med verkställdt ägoutbyte af biskopslägenheterna Klockartorp och en del af Talltorp mot lägenheten Enbacken samt Stadsfullmäktige den 28 september 1916 remitterat handlingarna i ärendet till Drätselkammaren för utlåtande, får Drätselkammaren, under erinran att Stadsfullmäktige den 26 maj 1910 i anledning af en af Herr Biskopen Nils Lövgren gjord framställning i samma ämne beslutat att denna framställning icke skulle för det dåvarande till någon Stadsfullmäktiges åtgärd föranleda, föreslå att Stadsfullmäktige nu måtte med hänvisning till sitt berörda beslut och det Drätselkammarens utlåtande, hvarpå detsamma grundas (se Stadsfullmäktiges tryckta handlingar för år 1910 N:o 39) och under ytterligare betonande af att staden genom uppförande af nybyggnader vid lägenheten Enbacken godtgjort biskopsstolen vida utöfver sin skyldighet och det belopp, hvarom nu är fråga och att staden öfver hufvud taget icke anser sig skyldig utgifva någon ersättning i förevarande afseenden samt då icke heller i öfrigt någon omständighet tillkommit, som kan föranleda definitiv pröfning af frågan, huruvida staden i anledning af det skedda ägoutbytet har att utgifva någon ersättning till biskopen, förklara, att staden icke är villig utan rättegång utgifva de i den remitterade skrifvelsen angifna beloppen.

Västerås den 16 maj 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Resolution.

Remitteras till Stadsfullmäktige för yttrande, som jämte remissakten förväntas.

Västerås rådhus den 27 september 1916.

På Magistratens vägnar:

J. W. ÖDMAN.

H. Cronholm.

N:o 50.

Ang. fråga om vissa ersättningar till biskopen i Västerås stift.

Resolution.

Remitteras till Magistraten i Västerås, som anmodas infordra Stadsfullmäktiges därstädes yttrande i ärendet samt att med detta yttrande, eget utlåtande och remissakten därefter hit inkomma.

Västerås slott i landskansliet den 26 september 1916.

Ex officio:

GEORG ENHÖRNING.

Till Konungens Befallningshafvande i Västmanlands län.

Genom remiss den 12 april 1915 har till kammaradvokatfiskalsämbetet för yttrande öfverlämnats af biskopen i Västerås stift hos Kungl. Maj:t gjorda underdåniga framställningar angående dispositionen af medel, som influtit såsom ståndskogslikvid vid ett, i anledning af Kungl. Maj:ts nådiga bref af den 3 juli 1903, den 25 oktober 1904 afslutadt och den 2 oktober 1905 fastställdt ägoutbyte mellan den biskopen på lön anslagna egendomen Klockartorp och del af Talltorp å ena sidan samt del af Västerås stads östra utmark Enbacken å andra sidan.

I detta ärende har advokatfiskalsämbetet, med stöd bland annat af upplysningar, som af advokatfiskalsämbetet infordrats, inhämtat bland annat följande.

Stadsfullmäktige i Västerås beslöto vid sammanträde den 26 maj 1903 att, därest Västmanlands regemente blefve dit förlagdt, tillförbinda staden att, under förutsättning att de till lön åt biskopen i Västerås stift anslagna lägenheterna Klockartorpet och Talltorpet, till de delar dessa vore belägna inom ett närmare angifvet område, komme att till regementet upplåtas, i vederlag för hela Klockartorpet och den del af Talltorp, som till arméförvaltningen öfverlätes, med full äganderätt *senast den dag, då gällande arrendeaftal om nämnda lägenheter tilländalöpte,* till löningsjord åt biskopen öfverlämna ett område af den till staden donerade så kallade Östra utmarken, hvilket, efter i god tid förut på stadens bekostnad och i enlighet med föreskrifterna i gällande skiftesstadga verkställdt ägoutbyte, befunnes i storlek och beskaffenhet fullt motsvara den till landtförsvaret upplåtna löningsjorden, samt att, därest likväl till följd af jordbytet minskning i inkomster skulle uppstå för nuvarande innehafvaren af biskopsämbetet i Västerås stift, *hålla denne därför skadeslös,* äfvensom att från den dag, då aftal rörande ifrågavarande markupplåtelse blefve mellan Kungl. Maj:t och kronan samt staden afslutadt, till regementet kostnadsfritt upplåta omförmälda delar af lägenheterna Klockartorpet och Talltorpet med skyldighet likväl för staden att intill arrendetidens utgång till biskopen i Västerås erlägga oafkortad arrendeafgift.

Genom nådigt bref den 3 juli 1903 har Kungl. Maj:t, med godkännande bland annat af Stadsfullmäktiges i Västerås omförmälda erbjudande, funnit godt i nåder förordna, att Västmanlands regemente skulle förläggas till Västerås, så snart kasernetablissemang där blifvit uppfördt, samt att de för regementets förläggning därstädes erforderliga delar af de till lön åt biskopen i Västerås stift anslagna och till Västerås stad utarrenderade lägenheterna Klockartorpet och Talltorpet skulle vid arrendetidens utgång den 1 maj 1906 till landtförsvaret öfverlämnas mot vederlag af ett till storlek och beskaffenhet fullgodt område af

den till staden Västerås donerade så kallade Östra utmarken, hvilket genom lagligen verkställdt ägoutbyte blefve bestämdt, hvarjämte Kungl. Maj:t bemyndigat armé-förvaltningen att sluta aftal med Västerås stad i enlighet med Stadsfullmäktiges erbjudande.

N:o 50. *Ang. fråga om vissa ersättningar till biskopen i Västerås stift.*

Lägenheterna Klockartorp och Talltorp hade för en tid af 20 år från och med den 1 maj 1886 vederbörligen utarrenderats mot en årlig arrendeafgift, som i medeltal uppgått till 650 kronor, och med skyldighet för arrendator att så sköta den till arrende upplåtna jorden, »att den väl och tillbörligen häfdas och på allt möjligt sätt förbättras samt ägorna sålunda genom god och ändamålsenlig hushållning må blifva försatta och bibehållna i fullkomligt godt stånd». Redan vid tiden för omförmälda ägoutbyte innehades detta arrende af Västerås stad, som äfven sedermera efter den 1 maj 1906 på arrende innehaft den efter ägoutbytet såsom biskopens löningsjord kvarvarande delen af Talltorp mot ett årligt arrende af 345 kronor. Lägenheten Enbacken hade, i hvad nu är i fråga, af staden utarrenderats för 20 år från och med den 14 mars 1888 mot ett årligt arrende af 400 kronor.

I skrifvelse till biskopen den 1 maj 1906 anhöll Västerås stads Drätselkammare, jämte det den meddelade, att lägenheten Enbacken, enligt hvad nyss nämnts, vore utarrenderad till den 1 maj 1908, om biskopens medgifvande, att med utarrenderingen af samma lägenhet för biskopens räkning måtte få anstå till den 1 maj 1908, »i hvilket fall kammaren förbunde sig ansvara för, att någon minskning, oaktadt det lägre arrendet för den mark, som skulle till biskopslägenhet afträdas, icke uppkomme i den inkomst, biskopen dittills åtnjutit från lägenheten Klockartorp». I anledning häraf meddelade biskopen i skrifvelse till Drätselkammaren af den 2 oktober 1905, att från hans sida intet hinder mötte för uppskof med utarrenderingen af Enbacken, på sätt Drätselkammaren föreslagit, »endast med den förändring, att till grund för beräkning af möjlig ersättning till honom lades bestämmelsen därom i nådiga brefvet rörande tillstånd till det ifrågavarande jordbytet».

I skrifvelse till Konungens befallningshafvande i Västmanlands län den 15 juni 1908 anmälde Drätselkammaren i Västerås och biskopen, att efter omförmälda verkställda ägoutbyte Västerås stad dåmera försett den biskopen genom ägoutbytet tillagda lägenheten Enbacken med nödiga åbyggnader, och anhölls förty, att syn i vederbörlig ordning måtte å samma byggnader företagas. Sedan vederbörande Konungens befallnngshafvande och domkapitel på arrende från och med den 1 maj 1908 upplåtit sistnämnda lägenhet för en årlig arrendeafgift af 1,000 kronor och under villkor, bland andra, att arrendatorn, som skulle få mottaga egendomen efter syn mellan Västerås stad, såsom afträdare, och arrendatorn, såsom tillträdare, skullle äga att af vederbörande afträdare uppbära ersättning för de brister, som icke före tillträdet vore afhjälpta, anhöll tillika arrendatorn i skrifvelse den 18 juni 1908 hos Konungens befallningshafvande, att Konungens befallningshafvande måtte föranstalta om sådan syn.

I anledning häraf förrättades den 7 augusti 1908 af Magistraten i Västerås »af- och tillträdessyn å den biskopen i Västerås stift å lön anslagna lägenheten Enbacken mellan dels Västerås stad och biskopen samt dels biskopen och arrendatorn af lägenheten». Enligt syneinstrumentet yrkade härvid stadens ombud, »att synen från stadens sida sett allenast skulle gälla mellan staden och biskopsstolen, och ej mellan staden och arrendatorn, enär förhållandet mellan staden

N:o 50. *Ang. fråga om vissa ersättningar till biskopen i Västerås stift.*

och biskopen genom det fastställda ägoutbytet begränsats att afse allenast husen, nämligen de hus, som funnes, deras storlek och beskaffenhet, och staden icke hade något som helst intresse rörande hägnaders och dikens beskaffenhet». Å biskopens vägnar bestreds afseende å hvad stadens ombud sålunda anförde, samt yrkades, med hänvisning till arrendekontraktets bestämmelser, att synen äfven beträffande staden skulle afse ej blott husen, utan äfven hägnader och diken, hvarjämte påpekades, att biskopen hade rätt fordra, att, äfven om ägoutbyteshandlingarna därom ej innehölle någon bestämmelse, få mottaga den tillbytta löningsjorden »efter syn i vanlig ordning».

Beträffande vid syneförrättningen anmärkta bristfälligheter *dels* å hägnaderna, hvilkas iståndsättande beräknats

1:o)	kring gårdstomten till	Kr.	216: —
2:o)	mot rågången vid Alfsta till	»	95: —
3:o)	mot Gryta och Apalby till	»	75: —
4:o)	mot Tunby till	»	60: —
och 5:o)	mellan skogen och inägan till	»	103: 20
		Summa Kronor	549: 20

dels ock å dikena, hvilkas försättande i fullgodt skick uppskattats till kronor 500: —, förklarade Magistraten, att, då mellan Västerås stad och biskopen rådde stridiga meningar om, huruvida staden vore skyldig att ansvara för att vid öfverlämnande af jorden ifråga till biskopen därtill hörande hägnader och diken befunne sig i fullgodt skick, *samt det icke tillkomme Magistraten att afgöra denna tvistefråga,* Magistraten icke kunde tillförbinda Västerås stad att, emot dess bestridande, utgifva ersättning för bristerna å samma hägnader och diken, men att, då arrendatorn af egendomen enligt det för honom gällande arrendekontrakt vore berättigad att uppbära ersättning för de brister å hägnader och diken, som vid hans tillträde af egendomen förefunnes, biskopen hade att för hvad härutinnan bruste till arrendatorn utgifva tillsammans 1,049 kronor 20 öre. Sistnämnda belopp har sedermera af biskopen erlagts till arrendatorn.

Vidkommande för öfrigt den minskning i inkomst biskopsstolen vidkänts på grund af, att staden först den 1 maj 1908 till biskopsstolen upplåtit lägenheten Enbacken, har stadens Drätselkammare vid sammanträde den 15 mars 1907 uttalat, att antagas kunde, att, därest auktion å arrendet af Klockartorp blifvit den 1 maj 1906 hållen, arrendet kommit att uppgå till högre belopp än dittills; och har också staden, som uppburit arrende af 400 kronor om året af lägenheten Enbacken under åren $^{14}/_{3}$ 1906—$^{14}/_{3}$ 1908, för ecklesiastikåren $^{1}/_{5}$ 1906—$^{1}/_{5}$ 1908 godtgjort biskopen härför med »i stadens budget upptagna» 500 kronor om året. Medan alltså biskopen för tiden intill den 1 maj 1906 af ifrågakomna löningsjordar, Klockartorp och Talltorp, i arrende uppburit sammanlagdt 650 kronor om året, har han för tiden $^{1}/_{5}$ 1906—$^{1}/_{5}$ 1908 för under biskopsstolen kvarvarande delen af Talltorp och Enbacken årligen uppburit sammanlagdt 845 kronor. För tiden efter sistnämnda dag har han i arrendemedel för sistnämnda fastigheter uppburit sammanlagdt 1,345 kronor.

Vidkommande lägenheten Klockartorps arrendevärde den 1 maj 1906 har för öfrigt företetts ett af L. G. Molin och Adam Hult den 23 januari 1908 dagtecknadt intyg, att denna lägenhet — med inägor enligt omförmälda ägo-

utbyteshandlingar af 21,98 har — betingat i arrendevärde ungefär 20 % mer per tunnland än lägenheten Talltorp om omkring 8 har inägor.

N:o 50. *Ang. fråga om vissa ersättningar till biskopen i Västerås stift.*

Hvad angår det omförmälda belopp, 1,049 kronor 20 öre, som efter ofvanberörda syn den 7 augusti 1908 biskopen ålagts till arrendatorn utgifva i ersättning för brist i hägnader och häfd å lägenheten Enbacken, har advokatfiskalsämbetet funnit, att, äfven om, såsom å stadens sida påståtts, genom ägoutbytet den 25 oktober 1904, med undantag endast för de å fastigheterna befintliga hus, skulle hafva bestämts hvad af lägenheten Enbacken, som skulle gå i utbyte mot de af staden arrenderade lägenheterna Klockartorp och Talltorp, detta förhållande så mycket mindre kunnat fritaga staden — som, ehuru densamma åtagit sig både att den 1 maj 1906 till biskopen upplåta Enbacken och att hålla biskopen skadeslös för dennes minskning i inkomst till följd af jordutbytet, likväl intill den 1 maj 1908 fortfarande förfogat öfver och i första hand njutit afkomsten af lägenheten — från skyldighet att hafva upplåtit densamma till biskopen i fullgodt skick, som det icke ens påståtts, att den ifrågavarande enligt synen förefintliga bristen icke uppkommit efter tiden för ägoutbytet.

Advokatfiskalsämbetet anser alltså staden vara i förhållande till biskopsstolen ersättningsskyldig för detta belopp, 1,049 kronor 20 öre, jämte 6 % ränta därå från betalningsdagen den 18 oktober 1908.

Hvad angår i öfrigt den minskning i inkomst, biskopsstolen vidkänts i anledning däraf, att lägenheten Enbacken af staden afträdts först den 1 maj 1908, finner advokatfiskalsämbetet, att, då det måste anses visat, att lägenheten Klockartorp den 1 maj 1906 betingat ett arrendevärde af minst 1,000 kronor om året — hvilket belopp också af biskopsstolen från och med den 1 maj 1908 erhållits i arrende för lägenheten Enbacken — eller för arrendeåren $^1/_5$ 1906 —$^1/_5$ 1908 2,000 kronor, men staden af samma belopp godtgjort biskopen endast 1,000 kronor, det måste anses åligga staden, jämlikt dess ofvan omförmälda åtagande den 26 maj 1903, att hålla biskopsstolen skadeslös med ytterligare 1,000 kronor.

På grund af hvad sålunda förekommit, får advokatfiskalsämbetet härigenom anhålla, att Konungens befallningshafvande måtte inhämta och, så snart ske kan, till advokatfiskalsämbetet inkomma med Västerås stads yttrande, huruvida staden är villig att, utan af advokatfiskalsämbetet å tjänstens vägnar anhängiggjord rättegång, till biskopsstolen utgifva omförmälda belopp, 2,049 kronor 20 öre jämte 6 % ränta å 1,049 kronor 20 öre från 18 oktober 1908.

Stockholm och kammaradvokatfiskalskontoret den 20 september 1916.

H. SCHULZENHEIM.

Västerås 1918, Västm. Alleh:s A. B. Tr.

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

1918. Den 30 Maj XI.

N:o 51.

Drätselkammarens skrifvelse ang. ytterligare krigstidshjälp åt stadens befattningshafvare.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Genom beslut den 27 mars innevarande år hafva Stadsfullmäktige till Drätselkammaren för utlåtande remitterat genom Magistraten till Stadsfullmäktige öfverlämnade framställningar från stadens poliskår och exekutionsbetjänter om ytterligare krigstidshjälp för innevarande år, därvid Stadsfullmäktige anmodat Drätselkammaren att undersöka möjligheten och lämpligheten af en ökning i allmänhet af den krigstidshjälp, som nu utgår till stadens samtliga befattningshafvare.

Sedermera hafva till Drätselkammaren inkommit framställningar från så godt som alla grupper af stadens befattningshafvare med enahanda hemställan om att få komma i åtnjutande af ökad krigstidshjälp. I dessa framställningar hafva några pensionärer i särskilda skrifvelser instämt.

Framställningarna uppdela sig i två hufvudgrupper, den ena och öfvervägande afser att den nuvarande krigstidshjälpen skall fortfarande utgå ökad med 50 kronor i månaden för hvarje befattningshafvare, såväl högre som lägre, och hvad angår det s. k. familjetillägget utan begränsning af något maximibelopp, den andra gruppen, omfattande stadens högre befattningshafvare, afser en krigstidshjälp efter för statens befattningshafvare fastställda grunder.

Vid behandling af denna lönefråga hafva inom Drätselkammaren framlagts två olika förslag, det ena här nedan kalladt Drätselkammarens förslag, det andra Herr Bäckmans förslag, hvilka emellertid båda utgå från, att de grunder skola i hufvudsak bibehållas, hvarefter den nuvarande krigstidshjälpen utgår. Drätselkammaren har icke ansett vara lämpligt att frånträda det beslut härom, som Stadsfullmäktige så nyligen som i december månad föregående år fattat. Att nu upprifva det system, som härmed godkändes, och införa ett nytt, skulle medföra allt för stor oreda i aflöningsförhållandena. Af denna anledning har Drätselkammaren funnit framställningen om att krigstidshjälp skall utgå efter för statens befattningshafvare fastställda grunder icke förtjäna beaktande.

Hvad angår de båda förslagen utmynnar det ena i bifall till framställningen att den nuvarande krigstidshjälpen skall bibehållas ökad med 50 kronor i månaden för hvarje befattningshafvare och med obegränsadt s. k. familjetillägg att utgå från innevarande års början och det andra, hvarom Drätselkammarens majoritet samlat sig, uti att den efter procentberäkning utgående delen af krigstidshjälpen från och med den 1 nästlidne april höjes från 15 till 30 %, hvilken del af krigstidshjälpen för år räknadt icke får understiga för befattningshafvare utan naturaförmåner 800 kronor, med bostadsförmån 750 kronor, med dylik

N:o 51. förmån och vedbrand eller vedbrand och lyse 700 kronor och med allt fritt 400 kronor eller inklusive familjetillägget öfverstiga 1,200 kronor, således minimibeloppet i allmänhet ökas från nuvarande 400 till 800 kronor och maximibeloppet från nuvarande 500 respektive 600 för befattningshafvare med flere än tre barn till 1,200 kronor.

Ang. ytterligare krigstidshjälp för stadens befattningshafvare.

Vid valet mellan dessa båda förslag har Drätselkammarens majoritet beslutat förorda det senare, äfven om skillnaden mellan förslagen är obetydlig, hvilket framgår vid en jämförelse med den löneökning för befattningshafvare, som det ena eller andra skulle medföra. Detta Drätselkammarens ställningstagande har sin grund fastmer däri, att Drätselkammaren funnit det första förslaget att tilldela samtliga befattningshafvare, oberoende af tjänstebefattningen, samma ökade krigstidshjälp icke tillräckligt beakta det förhållandet, att den högre befattningshafvaren drabbats af krigstiden utan att erhålla den lindring i dess verkningar, som beredts den lägre befattningshafvaren i form af rabattkort, tillgång till billigare lifsförnödenheter och andra kristidsförmåner. Vidare torde icke kunna förnekas, att penningevärdets fall skall kompenseras i förhållande till den lön, detta fall drabbat, och således för en högre aflönad medföra större kompensation härför än för en lägre.

En ytterligare fördel med detta förslags antagande är, att detsamma, som nedan skall visas, kan finansieras utan tillgripande af skattemedel för nästkommande år. Att härför anlita lånevägen finner Drätselkammaren vara motbjudande.

Till belysande af huru de olika förslagen i löneafseende komma att verka i en del enskilda fall anföres här några exempel.

En ogift ordinarie poliskonstapel i 1:sta lönegraden hade före krisen en löneinkomst af:

grundlön	Kr.	1,300: —
dyrtidstillägg	»	150: —
Summa		1,450: —

har enligt nu gällande bestämmelser:

grundlön	Kr.	1,300: —
provisoriskt lönetillägg	»	400: —
krigstidshjälp	»	400: —
Summa		2,100: —

Ökningen således kronor 650: —

erhåller enligt Drätselkammarens förslag:

grundlön	Kr.	1,300: —
provisoriskt lönetillägg	»	400: —
krigstidshjälp	»	800: —
Summa		2,500: —

Ökning således 1,050: kronor.

enligt Herr Bäckmans förslag:

grundlön	Kr.	1,300: —
provisoriskt lönetillägg	»	400: —
krigstidshjälp	»	400: —
tillägg härtill	»	600: —
Summa		2,700: —

Ökning således kr. 1,250: —.

N:o 51. *Ang. ytterligare krigstidshjälp för stadens befattningshafvare.*

En ordinarie poliskonstapel i 3:dje lönegraden med hustru och två barn hade före krisen en löneinkomst af:

grundlön		Kr.	1,300: —
dyrtidstillägg		»	150: —
2 ålderstillägg		»	300: —
		Summa	1,750: —

har enligt nu gällande bestämmelser:

grundlön och ålderstillägg		Kr.	1,600: —
provisoriskt lönetillägg		»	400: —
krigstidshjälp %	400: —		
familjetillägg	100: —		500: —
		Summa	2,500: —

Ökningen således 750 kronor.

erhåller enligt Drätselkammarens förslag:

grundlön och ålderstillägg		Kr.	1,600: —
provisoriskt lönetillägg		»	400: —
krigstidshjälp %	800: —		
familjetillägg	240: —		1,040: —
		Summa	3,040: —

Ökning således 1,290 kronor.

enligt Herr Bäckmans förslag:

grundlön och ålderstillägg		Kr.	1,600: —
provisoriskt lönetillägg		»	400: —
krigstidshjälp %	400: —		
tillägg	600: —		
familjetillägg	240: —		1,240: —
		Summa	3,240: —

Ökning således 1,490 kronor.

Ogift folkskollärare i 1:sta lönegraden hade före krisen:

lön	Kr.	1,700: —
dyrtidstillägg	»	150: —
	Summa	1,850: —

har enligt nu gällande bestämmelser:

lön	Kr.	1,700: —
provisoriskt lönetillägg	»	550: —
krigstidshjälp %	»	400: —
	Summa	2,650: —

Ökning således kr. 800: —.

erhåller enligt Drätselkammarens förslag:

lön	Kr.	1,700: —
provisoriskt lönetillägg	»	550: —
krigstidshjälp %	»	800: —
	Summa	3,050: —

Ökning således 1,200 kronor.

N:o 51. *Ang. ytterligare krigstidshjälp för stadens befattningshafvare.*

erhåller enligt Herr Bäckmans förslag:

lön		Kr.	1,700: —
provisoriskt lönetillägg		»	550: —
krigstidshjälp %	400: —		
tillägg	600: —		1,000: —
		Summa	3,250: —

Ökning således 1,400 kronor.

Folkskollärare med hustru och två barn i fjärde lönegraden hade före krisen:

grundlön		Kr.	1,700: —
dyrtidstillägg		»	150: —
3 ålderstillägg		»	900: —
		Summa	2,750: —

har enligt nu gällande bestämmelser:

grundlön och ålderstillägg		Kr.	2,600: —
provisoriskt lönetillägg		»	750: —
krigstidshjälp %	400: —		
familjetillägg	100: —		500: —
		Summa	3,850: —

Ökning således 1,100 kronor.

erhåller enligt Drätselkammarens förslag:

grundlön och ålderstillägg		Kr.	2,600: —
provisoriskt lönetillägg		»	750: —
krigstidshjälp %	800: —		
familjetillägg	240: —		1,040: —
		Summa	4,390: —

Ökning således 1,640 kronor.

erhåller enligt Herr Bäckmans förslag:

grundlön och ålderstillägg		Kr.	2,600: —
provisoriskt lönetillägg		»	750: —
krigstidshjälp %	400: —		
tillägg	600: —		
familjetillägg	240: —		1,240: —
		Summa	4,590: —

Ökning således 1,840 kronor.

Folkskoleinspektören, 1:sta lönegraden, hustru och ett barn, hade före krisen:

grundlön		Kr.	5,000: —

har enligt nu gällande bestämmelser:

grundlön		Kr.	5,000: —
provisoriskt lönetillägg		»	500: —
krigstidshjälp %		»	500: —
		Summa	6,000: —

Ökning således kr. 1,000: —.

N:o 51.
Ang. ytterligare krigstidshjälp för stadens befattningshafvare.

erhåller enligt Drätselkammarens förslag:

grundlön		Kr.	5,000: —
provisoriskt lönetillägg		»	500: —
krigstidshjälp %		»	1,200: —
		Summa	6,700: —

Ökning således kr. 1,700: —.

erhåller enligt Herr Bäckmans förslag:

grundlön		Kr.	5,000: —
provisoriskt lönetillägg		»	500: —
krigstidshjälp %	500: —		
tillägg härtill	600: —		
familjetillägg	180: —		1,280: —
		Summa	6,780: —

Ökning således kr. 1,780: —.

Såsom af ofvan angifna exempel framgår skulle ett bifall till Herr Bäckmans förslag, hvad de lägre befattningshafvarne angår, i allmänhet innebära en ökning i löneinkomsten jämfördt med Drätselkammarens förslag af 200 kronor.

Att Drätselkammaren icke kunnat biträda förslaget, att den ökade krigstidshjälpen skall utgå från innevarande års början, beror därpå, att Drätselkammaren ansett, att Stadsfullmäktiges beslut i december föregående år angående krigstidshjälp åtminstone under någon tid borde vara tillämpligt och att den uppfattningen icke måtte stadga sig, att Stadsfullmäktiges beslut äro tillkomna för att omedelbart upprifvas.

I samband med detta hufvudförslags framförande har Drätselkammaren ansett en del andra ändringar i de grunder, hvarefter krigstidshjälpen utgår, vara af behofvet påkallade, hvarjämte äfven förslagets genomförande i en del detaljsaker fordrar särskilda bestämmelser.

Härom är följande att anmärka.

Det har vid upprepade tillfällen från en del befattningshafvare å folkskolans stat, nämligen de lärarinnor, som äro gifta med folkskollärare, framförts kraf på att krigstidshjälp skall till dem utgå äfven om mannen åtnjuter sådan af staden. Vid det förhållande att krigstidshjälpen angifvits dels som ett procentuellt tillägg, oberoende af behof, som hänför sig till det förhållandet, att befattningshafvaren har familj, dels ock såsom en hjälp med hänsynstagande härtill, har Drätselkammaren, äfven om det skulle innebära ett särskildt gynnande af dessa befattningshafvare, ansett att den procentuella delen af krigstidshjälpen icke kan förmenas dem, hvarför Drätselkammaren härnedan föreslår ändring i bestämmelserna ifråga.

Ifråga om stadens pensionstagare förordar Drätselkammaren att den ökade krigstidshjälpen till dem skall utgå med 50 % å deras pension från stadskassan med ett såsom lämpligt ansedt maximum af 1,000 kronor. Under mom. 5 här nedan i Drätselkammarens hemställan har Drätselkammaren beaktat det fall, att de föreslagna bestämmelserna skulle medföra större förmåner än det särskilda lönetillägg, som i något fall beviljats under förbehåll att detta skulle utesluta från rätt att erhålla både provisoriskt lönetillägg och krigstidshjälp.

N:o 51. *Ang. ytterligare krigstidshjälp för stadens befattningshafvare.*

I afseende å en del befattningshafvare, hvilka, äfven om de äro anställda i stadens tjänst, hafva sin hufvudsakliga inkomst ur andra källor än stadens kassa — Drätselkammaren afser stadsbarnmorskorna och stadssjuksköterskorna — torde andra grunder för krigstidshjälps utanordnande böra tillämpas. Drätselkammaren har valt vägen att, ifråga om krigstidshjälp, jämnställa dem med befattningshafvare med alla förmåner in natura, och föreslår att för dem skall utgå såsom tillägg ett fixt belopp af 200 kronor för helt år räknadt.

För mera tillfälliga anställningar i stadens tjänst och sådana, som icke kunna inrangeras under å stat anställda befattningshafvare, har Drätselkammaren förbehållit sig rätten att efter pröfning i hvarje särskildt fall bestämma krigstidshjälp, hvilken gifvetvis Drätselkammaren finner böra bestämmas i såvidt möjligt största öfverensstämmelse med de grunder, Stadsfullmäktige komma att fastslå för den ökade krigstidshjälpen till öfriga befattningshafvare.

Drätselkammaren har förut såsom en fördel med sitt förslag åberopat, att detsammas finansierande kan ske utan att belasta budgeten för ett kommande år och utan att lånevägen behöfver anlitas. Realiserandet af Drätselkammarens förslag innebär, enligt inom Drätselkammaren verkställda beräkningar, en årsutgift å 143,000 kronor, hvarför å tiden efter 1 april skulle belöpa ett belopp af 108,000 kronor och realiserandet af Herr Bäckmans förslag en utgift å 197,000 kronor.

I innevarande års stat hafva Stadsfullmäktige anvisat ett anslag, hvarför uttaxering skett för utförande af vissa gatuarbeten, hvilka med säkerhet icke kunna medhinnas under innevarande år. Drätselkammaren afser följande gatuarbeten:

Omläggning af Kyrkogatan, dels från konsistoriehuset till Rudbecksgatan	Kr.	26,500:—
och dels från Rudbecksgatan till Norra Ringvägen	»	9,250:—
Stensättning m. m. af Skultunavägen från Norra Ringvägen till Västerås kvarn	»	12,500:—
Stensättning af Skolgatan från Gåsmyregatan till Vasagatan	»	15,000:—
Stensättning af Engelbrektsgatan till Rudbecksgatan	»	23,000:—
Ordnandet af Vasagatans västra trottoar från Engelbrektsgatan till Utanbygatan	»	900:—
Anslag tillhopa	Kr.	87,150:—

Vidare har i årets stat för framtida behof afsatts en beräknad inkomst af stadens skogar å 40,000 kronor.

Drätselkammaren föreslår, att dessa belopp, tillhopa utgörande 127,150 kronor, öfverföras såsom ett tillskott till årets förslagsanslag för diverse och oförutsedda behof och att ur det sålunda ökade förslagsanslaget anvisas ett belopp af förslagsvis 108,000 kronor att utgå i ökad krigstidshjälp till stadens befattningshafvare enligt grunderna i Drätselkammareens förslag och fördelas å stadens olika styrelser och verk i den mån och efter den proportion, som belopp ur anslaget kommer att utgå i sådan hjälp till dessa styrelser och verks befattningshafvare.

Hvad slutligen angår behofvet af ökad krigstidshjälp — i det Drätselkammaren af Stadsfullmäktige meddelade uppdraget ingick äfven att utreda lämpligheten af ökad krigstidshjälp — torde endast behöfva hänvisas till det allbekanta förhållandet, att lefnadsomkostnaderna sedan Stadsfullmäktige senast fattade beslut i denna fråga stigit och alltfort stiga.

Emellertid anser sig Drätselkammaren böra uttala den åsikten, att vare sig Stadsfullmäktige antaga Drätselkammarens eller Herr Bäckmans förslag, en så afsevärd löneförhöjning därmed är beredd stadens befattningshafvare — den krigstidshjälp, som skulle utgå härstädes blir afsevärdt större än i flertalet svenska städer — att någon större svårighet att rekrytera befattningshafvare i framtiden knappast bör uppstå.

N:o 51.
Ang. ytterligare krigstidshjälp för stadens befattningshafvare.

Under hänvisning till den här ofvan gjorda utredningen får Drätselkammaren alltså föreslå,

att Stadsfullmäktige måtte besluta följande ändringar och tillägg i sina beslut den 20 december 1917 och den 28 februari 1918 angående krigstidshjälp för stadens befattningshafvare under år 1918, att tillämpas från och med den 1 april 1918, nämligen:

1:o) att bestämmelsen om *krigstidshjälp efter procentberäkning* skall erhålla följande lydelse:

»Stadens befattningshafvare skola, oafsedt huruvida de hafva familj eller ej, åtnjuta krigstidshjälp, utgående med 30 % af de med befattningen förenade ordinarie och kontanta från stadskassan utgående aflöningsförmåner, det provisoriska lönetillägget däri ej inräknadt.

Sådan krigstidshjälp må icke sättas lägre än till 800 kronor för befattningshafvare, som icke åtnjuter aflöningsförmåner in natura, till 750 kronor för befattningshafvare med endast bostadsförmån, 700 kronor för befattningshafvare med förmån af bostad jämte vedbrand eller vedbrand och lyse samt 400 kronor för befattningshafvare med allt fritt.»

2:o) att bestämmelsen i *punkt b)* om krigstidshjälp skall erhålla följande lydelse:

»Befattningshafvare ,som enligt föregående bestämmelser äger uppbära båda här ofvan angifna slag af krigstidshjälp eller ettdera af dem, må likväl icke tillsammans erhålla större krigstidshjälp än 1,200 kronor.»

3:o) att bestämmelsen i *punkt d)* om krigstidshjälp skall erhålla följande lydelse:

»Gift kvinna må, där såväl hon som mannen innehafva sådan befattning, som i punkt c) sägs, icke komma i åtnjutande af krigstidshjälp efter behofsprincipen, därest ej de med hennes befattning förenade aflöningsförmåner äro större än mannens. I sistnämnda fall äger icke mannen åtnjuta sådan krigstidshjälp.»

4:o) att bestämmelsen om krigstidshjälp för pensionstagare ändras därhän, att dessa skola från ofvan angifna tidpunkt åtnjuta krigstidshjälp med 50 % af det från stadskassan utgående pensionsbeloppet, dock högst 1,000 kronor för helt år räknadt.

N:o 51.
Ang. ytterligare krigstidshjälp för stadens befattningshafvare.

5:o) att befattningshafvare, som till följd af särskildt förbehåll vid beviljande af särskildt lönetillägg icke för närvarande åtnjuter vare sig provisoriskt lönetillägg eller krigstidshjälp skall, därest hans aflöning enligt förut gällande och nu föreslagna bestämmelser om provisoriskt lönetillägg och krigstidshjälp skulle blifva högre än den aflöning han nu åtnjuter, skall erhålla krigstidshjälp med belopp, som motsvarar skillnaden mellan aflöningen enligt de för befattningshafvarne i allmänhet gällande bestämmelser och hans nuvarande aflöning.

6:o) att stadsbarnmorskorna och stadssjuksköterskorna skola erhålla en höjning i krigstidshjälpen af 200 kronor för dem hvar;

7:o) att Stadsfullmäktige måtte i fråga om befattningshafvare, som ej äro fast anställda, eller för hvilka Stadsfullmäktige ej fastställt lönestat, såsom sifferrevisorn, varmbadhusets tjänstepersonal m. fl., bemyndiga Drätselkammaren att med ledning af de beslut Stadsfullmäktige i anledning af denna framställning komma att fatta, bestämma om skälig höjning i till dem utgående krigstidshjälp eller aflöning, samt

8:o) att Stadsfullmäktige slutligen måtte i fråga om anvisande af erforderliga medel för bestridande af kostnaderna för genomförande af ofvanstående förslag besluta:

att följande bland utgifterna i 1918 års budget uppförda anslag skola förfalla, nämligen

afsättning af skogsinkomster till framtida behof	Kr.	40,000: —
omläggning af Kyrkogatan, dels från konsistoriehuset till Rudbecksgatan	»	26,500: —
och dels från Rudbecksgatan till Norra Ringvägen	»	9,250: —
Stensättning m. m. af Skultunavägen från Norra Ringvägen till Västerås kvarn	»	12,500: —
Stensättning af Skolgatan från Gåsmyregatan till Vasagatan	»	15,000: —
Stensättning af Engelbrektsgatan till Rudbecksgatan	»	23,000: —
Ordnandet af Vasagatans västra trottoar från Engelbrektsgatan till Utanbygatan	»	900: —
eller tillsammans	Kronor	127,150: —

att sistnämnda summa öfverföres till årets förslagsanslag för diverse och oförutsedda behof

samt att af detta förslagsanslag anvisas för nu ifrågavarande ändamål ett belopp af förslagsvis 108,000 kronor att i mån af behof påföras de olika stadens

verk och styrelser, för hvilkas befattningshafvare detsamma tages i anspråk.

N:o 51.
Ang. ytterligare krigstidshjälp åt stadens befattningshafvare.

Herr Beckman har reserverat sig mot Drätselkammarens ofvanberörda förslag, i det han *dels* föreslagit, att de nya bestämmelserna skulle gälla retroaktivt från innevarande års början,

dels ifråga om punkterna 1) och 2) i Drätselkammarens förslag för sin del hemställt,

beträffande punkt 1) att Stadsfullmäktige måtte till den efter procentberäkning utgående krigstidshjälpen enligt hittills för år 1918 gällande bestämmelser bevilja hvarje på stat anställd befattningshafvare ett belopp af 600 kronor och

beträffande punkt 2) att krigstidshjälpen efter behofsprincipen måtte utgå utan begränsning uppåt,

dels och slutligen, att Stadsfullmäktige måtte för ifrågavarande ändamål anslå ett belopp af förslagsvis 197,000 kronor, att gäldas dels genom indragning af i Drätselkammarens förslag omförmälda anslag å tillhopa 127,150 kronor och dels till återstående belopp, omkring 70,000 kronor, på sätt framdeles kunde blifva af Stadsfullmäktige efter förslag af Drätselkammaren bestämdt med bemyndigande för Drätselkammaren att af omhänderhafda medel förskottera det felande beloppet, skolande anslaget, på sätt Drätselkammaren föreslagit, i mån af behof påföras de olika stadens verk och styrelser, för hvilkas befattningshafvare detsamma tages i anspråk.

Västerås den 25 maj 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Västerås 1918, Västm. Alleh:s A.-B:s Tr.

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

1918. **Den 20 Juni** **XII.**

N:o 52.

Drätselkammarens skrifvelse angående anslag till en del inventarier för brandverkets smedja.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I framställning från Brandstyrelsen, som här bilägges, har styrelsen anhållit om ett anslag för anskaffning af verktyg till brandverkets smedja, och får Drätselkammaren under åberopande af däri anförda skäl föreslå,

att Stadsfullmäktige med bifall till framställningen ville af i innevarande års stat afsatt anslag för diverse och oförutsedda behof anvisa ett förslagsanslag å 4,000 kronor att ställas till Brandstyrelsens förfogande för inköp af en fjäderhammare, en plåtsax och en gängskärningsmaskin till brandverkets smedja.

Västerås den 25 maj 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan brandverkets smedja alltmera blifvit anlitad för stadens egna arbeten och särskildt för tillverkning af skrufvar och bultar till stadens hamnarbeten har bristen på lämpliga verktyg för denna tillverkning blifvit allt mera kännbar. Så som förhållandet nu är utföres allt arbete för hand och ej maskinmässigt, hvilket, med den omfattning tillverkningen nu tagit, visat sig vara synnerligen oekonomiskt.

Inför utsikten att smedjan än ytterligare kommer att anlitas för arbeten till de stora hamnbyggnader, som förestå, och då dessa arbeten icke annorstädes kunna utföras billigare, är bristen på verktyg ett missförhållande, som det bör vara angeläget att få afhjälpt.

De verktyg, som i första hand nu erfordras, äro en fjäderhammare, en plåtsax af kraftig konstruktion samt en gängskärningsmaskin. Enligt offert, som här bilägges, belöper sig anskaffningskostnaden för fjäderhammaren till 2,300 kronor och för en plåtsax till 670 kronor. Kostnaden för anskaffning af en gängskärningsmaskin har styrelsen inhämtat behöfva ej öfverstiga 900 à 1,000 kronor. Med kostnader för emballage och frakt inberäknadt erfordras ett förslagsanslag af i rundt tal 4,000 kronor.

N:o 52.
Ang. anslag till inventarier för brandverkets smedja.

Under hänvisning till ofvanstående hemställer Brandstyrelsen, att Stadsfullmäktige ville anvisa ett förslagsanslag å berörda belopp för anskaffning af ofvannämnda verktyg till brandverkets smedja.

Västerås den 8 maj 1918.

För Brandstyrelsen:

OTTO OEST.

Ragnar Tenow.

N:o 53.

Drätselkammarens utlåtande angående pension åt epidemisjuksköterskan Emma Eriksson.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Genom remiss den 30 nästlidne maj hafva Stadsfullmäktige begärt Drätselkammarens yttrande i anledning af framställning från Hälsovårdsnämnden, att Stadsfullmäktige ville från och med den 1 nästkommande augusti bevilja epidemisjuksköterskan Emma Eriksson en årlig pension å 900 kronor med därå belöpande krigstidshjälp, och får Drätselkammaren nu, med återställande af remisshandlingarne, för sin del anföra följande.

Enligt det förslag till pensionering af stadens befattningshafvare, som framlagts af särskilda kommitterade, skulle det årliga pensionsbeloppet för ifrågavarande befattningshafvare utgå med 65 % å de kontanta löneförmånerna inklusive naturaförmåner eller å ett belopp af 1,400 kronor efter 30 tjänsteår, och skulle full årspension utgöra ett belopp af 910 kronor.

Genom att sjuksköterskan Eriksson tjänstgjort i 21 år skulle pensionen reduceras — utgå såsom afkortad pension — och utgöra $^{21}/_{30}$ af 910 kronor eller 637 kronor.

Vid behandling förut af pensionsfrågor, senast vid fråga om bestämmande af pension för afgående brandchefen C. G. Sjöquist, har Drätselkammaren uttalat som sin åsikt, att det vore olämpligt att frångå de principer, som kommit till uttryck i särskilda kommitterades förslag till pensionering af stadens befattningshafvare, hvilken ståndpunkt Drätselkammaren ej heller nu funnit anledning att frångå.

Med tillämpning af dessa principer skulle årspensionen för sjuksköterskan Eriksson utgå med 637 kronor eller i afrundadt tal 640 kronor, hvarå krigstidshjälp skulle utgå enligt gällande bestämmelser.

Drätselkammaren får alltså för sin del föreslå,

att Stadsfullmäktige ville bevilja sjuksköterskan Emma Eriksson från och med afgången ur tjänsten en årlig pension å 640 kronor med därå belöpande krigstidshjälp.

N:o 53. *Ang. pension åt epidemisjuksköterskan Emma Eriksson.*

Västerås den 2 juni 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Remitteras jämlikt Stadsfullmäktiges beslut denna dag till utlåtande af Drätselkammaren.

Västerås den 30 maj 1918.

Ex officio:

Theofil Öberg.

I här bilagda skrifvelse till Hälsovårdsnämnden har epidemisjuksköterskan Emma Eriksson anhållit om afsked från sin befattning såsom sjuksköterska vid stadens epidemisjukhus från och med den 1 augusti innevarande år samt anhållit om pension från sagda dag, och har hennes närmaste förman, 1:ste stadsläkaren C. Thunström, därå tecknat sin tillstyrkan till hennes begäran.

Sjuksköterskan Emma Eriksson, som i år uppnått 62 års ålder, anställdes såsom ordinarie sjuksköterska vid stadens epidemisjukhus den 1 augusti 1897, och har alltså den 1 augusti 1918 i 21 år varit anställd i stadens tjänst.

Hennes löneförmåner af staden äro för närvarande:

lön	600: —
3 ålderstillägg à 100 kronor	300: —
fritt vivre	500: —
Summa Kronor	1,400: —

Då sjuksköterskan Emma Eriksson under hela sin 21 år långa anställningstid i stadens tjänst oförvitligt och uppoffrande skött sin kräfvande syssla, finner Hälsovårdsnämnden med billigheten förenadt, att hon vid afskedstagandet beviljas pension och denna till belopp af 900 kronor, hvarför Nämnden får hemställa,

att Stadsfullmäktige ville från och med den 1 augusti 1918 bevilja sjuksköterskan Emma Eriksson en årlig pension af 900 kronor med därå belöpande krigstidshjälp.

Västerås den 7 maj 1918.

För Hälsovårdsnämnden:

JOHN KARLSSON.

Eric Plantin.

N:o 53.

Ang. pension åt epidemisjuksköterskan Emma Eriksson.

Till Hälsovårdsnämnden.

Undertecknad, som den 1 augusti i år varit anställd i stadens tjänst i 21 år såsom sköterska vid Epidemisjukhuset, får härmed vördsamt anhålla om afsked från denna min tjänst från och med den 1 augusti samt att genom Hälsovårdsnämndens åtgärder om möjligt erhålla pension från och med nämnda dag.

Västerås den 12 april 1918.

EMMA ERIKSSON.

Med anslutning till ofvanstående får undertecknad härmed till Hälsovårdsnämndens öfvervägande föreslå ett pensionsbelopp af 900 kronor pr år jämte därå för stadens pensionstagare utfallande kristidstillägg, under framhållande dels att hennes löneförmåner med inberäknande af fritt vivre (upptaget i årets stat till 500 kronor) för närvarande uppgå till 1,400 kronor utom kristidstillägget, dels hennes mångåriga, oförvitliga och uppoffrande tjänstgöring.

Västerås den 12 april 1918.

Carl Thunström.

N:o 54.

Drätselkammarens skrifvelse angående inköp af fastigheterna N:ris 4 och 5 Lustigkulla.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Enligt gällande stadsplan skall den s. k. Lustigkullagatan förtsätta i rät sträckning öfver tomterna N:ris 3, 4 och 5 Lustigkulla fram till Bryggerigatan, hvarigenom den svårtrafikabla backen ned till ån i gatans nuvarande sträckning kommer att försvinna.

Vid de underhandlingar angående inköp af berörda fastigheter, som förts mellan Drätselkammaren och vederbörande fastighetsägare, har för tomterna N:ris 4 och 5 jämte ett mellan tomterna N:ris 3 och 5 till väg afsatt område betingats ett pris af 30,000 kronor och för tomten N:o 3 ett pris af 11,000 kronor, och har, under förutsättning af Stadsfullmäktiges godkännande, mellan Drätselkammaren för stadens räkning och ägaren af förstberörda tomter redan upprättats köpekontrakt, som här bilägges.

Då det ej kan förväntas, att priset på tomterna kommer att understiga det begärda om staden uppskjuter inköpet af tomterna och staden ej längre torde kunna afvisa de upprepade framställningar, som gjorts af stadsborna, bosatta å Lustigkullaområdet angående åtgärder från stadens sida för att få bort Lustigkullabacken, hvilken särskildt vintertid är svårtrafikabel, får Drätselkammaren nu föreslå ett inköp, som möjliggör en reglering af Lustigkullagatan i öfverensstämmelse med gällande stadsplan.

Efter regleringen återstår tomtmark till så stor del, att staden vid för-

säljning af densamma torde kunna beräkna återfå omkring 20,000 kronor.

Under hänvisning till det nu anförda får Drätselkammaren föreslå, att Stadsfullmäktige

N:o 54.
Ang. inköp af fastigheterna N:ris 4 och 5 Lustigkulla.

med godkännande af bilagda köpekontrakt ville för gäldande af däri gjorda fastighetsköp anvisa 30,000 kronor samt bemyndiga Drätselkammaren att för en köpeskilling af 11,000 kronor inköpa tomten N:o 3 Lustigkulla med den bestämmelse, att af sammanlagda köpeskillingen 21,000 kronor skola utgå af lånemedel och resterande 20,000 kronor af reserverade köpeskillingsmedel.

Västerås den 2 juni 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

KÖPEKONTRAKT.

Till Västerås stad genom dess Drätselkammare försäljer jag härmed mina ägande fastigheter tomterna N:ris 4 och 5 Lustigkulla i Västerås samt en mellan tomterna N:ris 3 och 5 till väg afsedd jordlott inom samma område med därå uppförda byggnader i nu befintligt skick på följande villkor:

1:o) Tillträdet sker den 1 januari 1919;

2:o) Köpeskillingen är bestämd till Trettiotusen (30,000) kronor, som erlägges kontant vid tillträdet mot öfverlämnande till staden af kvitteradt köpebref jämte nödiga åtkomsthandlingar, gravationsbevis och karta;

3:o) Säljaren förbehålles dels rätt att från fastigheten bortföra de 5 à 6 fruktträd, hvilka befinna sig å den del af fastigheten, som är afsedd att utläggas till gata, dels ock företrädesrätt att enligt vanligt hyreskontrakt förhyra bostad i fastigheten efter tillträdesdagen mot skälig hyresafgift;

4:o) Onera och utskylder för fastigheten gäldas i hvad de belöpa å tiden efter tillträdet af staden;

5:o) Stämpel till köpehandlingarne och öfriga lagfartskostnader bestridas af staden ensam.

Af förestående i två exemplar upprättade kontrakt hafva köpare och säljare tagit hvar sitt.

Västerås den 1 juni 1918.

G. F. LINDROTH,
m. h. p. p.
säljare.

N:o 54. *Ang. inköp af fastivheterna N:ris 4 och 5 Lustigkulla.*

Förestående kontrakt antages för Västerås stad under förutsättning af Stadsfullmäktiges godkännande.

Västerås den 1 juni 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

På en gång närvarande köpevittnen:

Theofil Öberg. *Ragnar Tenow.*

N:o 55.

Drätselkammarens skrifvelse angående inköp af fastigheten N:r 65 b västra kvarteret.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Stadsfullmäktige den 27 januari och 28 september 1916 beslutat vidgning af Stora gatan på dess östra sida emellan Djäknebergsgatan och Källgatan från 12 till 18 meters bredd erfordras för berörda reglering delar af de utmed denna gatudel belägna tomterna. Regleringen är redan genomförd i hvad densamma berör tomterna N:ris 70 a och 68 västra kvarteret, men återstår att genomföra i öfrigt.

Enligt bilagda köpekontrakt har tomten N:o 65 b västra kvarteret under förutsättning af Stadsfullmäktiges godkännande försålts till Drätselkammaren för en köpeskilling af 30,000 kronor. Vid det förhållande, att ett genomförande af berörda gatureglering så fort ske kan är af behofvet påkallad för undvikande af allt för stora kostnader för staden genom den fortgående prisstegringen på fastigheter, har Drätselkammaren ansett sig kunna förorda ett inköp till det begärda priset. Med den beräkning, att efter regleringen återstående del af tomten skall kunna försäljas för omkring 20,000 kronor, skulle regleringens genomförande, i hvad den berör tomten, för staden betyda en utgift af 10,000 kronor, hvilken kostnad Drätselkammaren icke anser alltför oskälig.

Under hänvisning till det anförda får Drätselkammaren alltså föreslå,

att Stadsfullmäktige ville bemyndiga Drätselkammaren att afsluta köpet ifråga enligt villkoren i köpekontraktet samt härför anvisa ett belopp af 30,000 kronor att utgå med 10,000 kronor af lånemedel och 20,000 kronor af reserverade köpeskillingsmedel.

Västerås den 2 juni 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

KÖPEKONTRAKT.

N:o 55.

Ang. inköp af fastigheten N:r 65 b i västra kvarteret.

I egenskap af förmyndare för Erik Gustaf Vretmans omyndiga barn: Abdon Gevert Vretman, Ruth Ejvor Ingeborg Vretman och Edit Maria Vretman, upplåter och försäljer jag härmed till Västerås stad genom dess Drätselkammare, under förutsättning af Stadsfullmäktiges godkännande, mina nämnda myndlingars fastighet gården och tomten västra kvarteret N:o 65 B å stadens grund med adressnummer Stora gatan 47 i Västerås stad, mot en öfverenskommen köpesumma af Trettiotusen (30,000) kronor och under följande villkor i öfrigt:

1:o) Egendomen säljes i det skick den nu befinnes med alla fasta inventarier att tillträdas den 1 juli 1918;

2:o) Köpeskillingen erlägges i dess helhet kontant vid tillträdet den 1 juli 1918 med Trettiotusen (30,000) kronor.

3:o) Alla skatter och onera för fastigheten, som belöpa å tiden efter den 1 juli 1918 betalas af köparen, hvilken ock ensam skall vidkännas lagfartskostnaderna för detta köp;

4:o) Säljaren förbinder sig till hemul efter lag;

5:o) Vid fullgörandet af köpeskillingslikviden, på sätt punkt 2:o) härofvan bestämmer, äger staden bekomma kvitteradt köpebref, brandbref, gravationsbevis, karta samt alla för lagfarts vinnande nödiga handlingar.

Af detta köpekontrakt äro två lika lydande exemplar upprättade och utväxlade.

ROB. ANDERSSON,
g:m *Otto Andersson,* enl. fullmakt.
säljare.

För Drätselkammaren:
AXEL SUNDSTRÖM,
köpare.

På en gång närvarande köpevittnen:
Theofil Öberg. *Emelie Bergström.*

N:o 56.

Drätselkammarens skrifvelse angående afsked med pension åt stadskamreraren B. Carlsson.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I till Drätselkammaren ställd skrifvelse har stadskamreraren Bernhard Carlsson anhållit om afsked från och med den 1 nästkommande oktober med begäran tillika, att Drätselkammaren måtte hos Stadsfullmäktige föreslå honom till erhållande af pension från afgången ur tjänsten som stadskamrer.

Med tillämpning af de af särskilda kommitterade föreslagna grunderna för pensionering af stadens befattningshafvare, hvilka Drätselkammaren anser böra följas vid bestämmande af storleken af pension i enskilda fall, är stadskamreraren berättigad till full pension, utgående med 65 % å af honom åtnjutna

N:o 56.

Ang. afsked med pension åt stadskamreraren B. Carlsson.

löneförmåner, bestående af grundlön 3,500 kronor, två ålderstillägg 1,000 kronor och provisoriskt lönetillägg 500 kronor eller sålunda å ett lönebelopp af tillhopa 5,000 kronor.

Det årliga pensionsbeloppet skulle alltså utgöra 3,250 kronor, hvarå i vanlig ordning skulle utgå krigstidstillägg enligt för pensionshafvare fastställda bestämmelser.

Drätselkammaren, som i detta sammanhang finner sig böra uttrycka sin tacksamhet för Stadskamrer Carlssons långvariga, plikttrogna och oegennyttiga arbete i stadens tjänst, får alltså föreslå,

att Stadsfullmäktige ville bevilja Stadskamrer Bernhard Carlsson från och med afgången från tjänsten den 1 nästkommande oktober en årlig pension å 3,250 kronor jämte därå belöpande krigstidstillägg.

Västerås den 6 juni 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Undertecknad, som inom kort ingår i mitt 66:te lefnadsår och nu i fulla 35 år eller sedan januari månad 1882 varit anställd i stadens tjänst dels såsom kronokassör åren 1882—1900 och dels såsom kamrerare och kassör hos Drätselkammaren (äfven en tid såsom dess sekreterare) åren 1888—1918, börjar känna mina krafter till följd af nervös sjuklighet aftaga, hvilket gör det tungt för mig att med god ordning och reda sköta de med tjänsten förenade, rätt maktpåliggande, år från år ökade göromålen.

Jag får därför vördsamt anhålla, att Drätselkammaren ville bevilja mig afsked från tjänsten från och med den 1 nästkommande oktober samt godhetsfullt hos Stadsfullmäktige föreslå mig till erhållande af pension från mitt afskedstagande.

Västerås den 4 juni 1918.

BERNH. CARLSSON.

N:o 57.

Drätselkammarens skrifvelse angående installering af elektriskt ljus i Skepparbacksskolan.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Bifogande framställning från Folkskolestyrelsen får Drätselkammaren tillstyrka däri gjorda hemställan

att Stadsfullmäktige ville anvisa ett förslagsanslag å 3,100 kronor att utgå af i innevarande års stat afsatt anslag för diverse och oförutsedda behof och användas för installation af elektriskt ljus i Skepparbacksskolan.

Västerås den 13 juni 1918.

På Drätselkammarens vägnar:
AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Enär belysningen, som i Skepparbacksskolans läse- och slöjdsalar utgöres af gas, under sist förflutna läsår varit så otillfredsställande, att arbetet däraf i hög grad försvårats, understundom till och med omöjliggjorts, har Folkskolestyrelsen vid sammanträde den 28 sistlidne maj beslutat hos Stadsfullmäktige hemställa om medel till indragande instundande sommarferier af elektriskt ljus vid nämnda skola. I anledning däraf har anbud å kostnaderna för ifrågavarande installeringsarbete infordrats, och slutar det lägsta anbudet för anläggningen komplett färdig på kronor 3,100.

Folkskolestyrelsen hemställer fördenskull om ett anslag å nämnda summa för ifrågavarande ändamål.

Västerås den 4 juni 1918.

För Folkskolestyrelsen:
E. EDV. KARLSSON.

Em. Granér.

N:o 58.

Drätselkammarens skrifvelse angående ändring i bestämmelserna om reglering af gasförbrukningen.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Med skrifvelse den 1 innevarande månad har Vatten- och Gasverksstyrelsen för förberedande behandling till Drätselkammaren öfverlämnat en till Stadsfull-

N:o 58.

Ang. ändring i bestämmelserna om reglering af gasförbrukningen.

mäktige ställd framställning med förslag att Stadsfullmäktige ville för det fall, att hinder härför ej möter från Industrikommissionens sida, besluta, att från och med andra kvartalets afläsningsperiod gas må till det fastställda priset pr kbm. af 25 öre för hushålls- och 40 öre för industrigas utlämnas till enhvar förbrukare till en största kvantitet motsvarande 100 % af 1916 års förbrukning samt att all gas därutöfver utan inskränkning skall debiteras till ett pris af 60 öre pr kbm. och får nu Drätselkammaren för sin del tillstyrka bifall till denna framställning.

Västerås den 6 juni 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Statens Industrikommission har vid förfrågan upplyst, att efterskänkning i gällande gasrestriktioner numera så till vida beviljas som den enskilde kan tilldelas 100 % gas af 1916 års förbrukning i stället för nu föreskrifna 60 %, detta dock under villkor, att gasverket endast använder en volymprocent kolgas af högst 20 %, resten vedgas. Då gasverket kan efterkomma detta villkor och en utökning af gaskvantiteten skulle hälsas synnerligen välkommen af allmänheten, anser styrelsen, att dylikt tillstånd bör införskaffas från Industrikommissionen för såväl hushålls- som industrigas. All gas utöfver denna kvantitet skulle betalas enligt nu gällande öfverpris af 60 öre kbm. utan begränsning till viss kvantitet, enär gas, utlämnad efter detta pris, lämnar god förtjänst för verket.

Så vidt gjorda beräkningar gifva vid handen, skulle, om icke oförutsedda större prishöjningar å bränsle inträffa, gasverkets ekonomi tillåta dylikt medgifvande.

I öfrigt skulle i tillämpliga delar de af Statens Industrikommission utfärdade förhållningsregler fortfarande gälla.

Här föreslagna bestämmelser skulle tillämpas äfven för årets innevarande andra kvartal.

På grund af det här anförda hemställer Vatten- och Gasverksstyrelsen,

att Stadsfullmäktige, för det fall Industrikommissionen därtill lämnar tillstånd, ville besluta, att från och med 2:dra kvartalets afläsningsperiod gas får till reglementeradt pris, 25 öre för hushålls- och 40 öre för industrigas, utlämnas till en myckenhet, motsvarande 100 % af 1916 års förbrukning samt att all gas härutöfver skall debiteras enligt nu gällande öfverpris af 60 öre kbm. utan inskränkning till viss kvantitet.

Västerås den 1 juni 1918.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

K. J. KARLSSON.

Gerh. Geston.

N:o 59.

Drätselkammarens skrifvelse ang. anslag till en del arbeten för skolhusen inom f. S:t Ilians socken.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Drätselkammaren får härmed tillstyrka att Stadsfullmäktige med bifall till Folkskolestyrelsens i inneliggande skrifvelse gjorda framställning ville anvisa ett förslagsanslag å 2,000 kronor att utgå af i innevarande års stat upptaget anslag för diverse och oförutsedda behof, att användas för upptagande af en ny brunn och en del planeringsarbeten vid Rosenlunds skolhus samt för anskaffning af en del materialskåp och utförande af vissa reparationsarbeten vid Jakobsbergs folkskola.

Västerås den 6 juni 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I anledning af att brunnen vid Rosenlunds skola långa tider af året saknar vatten, hvilket då måste hämtas från en ganska aflägset belägen källa, har Folkskolestyrelsen ansett behöfligt, att åtgärder så fort sig göra låter, vidtagas i syfte att råda bot på nämnda missförhållande.

Äfvenledes är skolgården vid samma skola liksom uppkörsvägen från landsvägen i stort behof af grusning, skolgården äfvenledes af planering. För dessa ändamål, äfvensom till vissa reparationsarbeten vid Jakobsbergs folkskola, där särskildt några materiellskåp behöfvas, erfordras en summa af 2,000 kronor.

Folkskolestyrelsen hemställer, att Stadsfullmäktige behagade för ofvannämnda arbetens utförande bevilja detta belopp.

Västerås den 4 juni 1918.

För Folkskolestyrelsen:

E. EDV. KARLSSON.

Em. Granér.

N:o 60.

Drätselkammarens skrifvelse ang. anslag till planteringarne vid Korsängsskolan och Lundby kyrkskola.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Till Drätselkammaren har för förberedande behandling ingifvits en framställning från Folkskolestyrelsen angående beviljande af anslag dels ett å 1,500 kronor för iordningställande af det till Korsängsskolan af staden upplåtna parkområdet, dels ock ett å 600 kronor att med 400 kronor användas till vissa planerings- och planteringsarbeten vid Hammarby skola och med 200 kronor till enahanda arbeten vid Lundby kyrkskola, och får Drätselkammaren nu med öfverlämnande af framställningen tillstyrka bifall till densamma och föreslå, att de begärda anslagen måtte beviljas af i innevarande års stat afsatt anslag för diverse och oförutsedda behof.

Västerås den 6 juni 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Vid uppgörandet af innevarande års budget för stadens folkskoleväsen hade läraren i trädgårdsskötsel vid Korsängsskolan, hvilken lärare äfvenledes har hand om vården af planteringar och parker vid skolan, begärt ett anslag af 1,500 kronor för iordningställande af nämnda park. Folkskolestyrelsen beslöt emellertid att ej i staten uppföra det äskade beloppet, enär styrelsen först önskade genom besök på ort och ställe pröfva anslagets behöflighet. Sedan nu detta skett, har styrelsen vid sammanträde den 2 sistlidne maj beslutat hos Stadsfullmäktige hemställa om ett anslag af 1,500 kronor till iordningställande af parken vid Korsängsskolan i öfverensstämmelse med af trädgårdsläraren därstädes uppgjordt förslag.

Äfvenledes hade vid nämnda sammanträde framställning gjorts om planering och grusning af skolgårdarna vid Hammarby skola och Lundby kyrkskola äfvensom vissa planteringsarbeten vid desamma. Då dessa arbeten äro särdeles behöfliga, beslöt styrelsen, att till deras utförande i öfverensstämmelse med af trädgårdsmästare Larsson uppgjordt förslag hemställa om ett anslag af 600 kronor, hvaraf 400 kronor skulle användas vid Hammarby skola och 200 kronor vid Lundby kyrkskola.

Västerås den 22 maj 1918.

För Folkskolestyrelsen:

E. EDV. KARLSSON.

Em. Granér.

N:o 61.

Drätselkammarens utlåtande ang. simundervisning åt eleverna vid stadens läroverk.

Till Stadsfullmäktigr i Västerås.

Den till Drätselkammaren för yttrande remitterade af Lifräddningssällskapets styrelse gjorda och af Majoren Petrus Tersmeden såsom egen motion upptagna framställningen angående kostnadsfri simundervisning åt lärjungarne vid härvarande högre allmänna läroverk, för hvilket ändamål Stadsfullmäktige ville bevilja ett tilläggsanslag å lönen till folkskolans simlärare, hvilken i motionen förutsatts skulle handhafva den simundervisning, hvarom nu är fråga, får Drätselkammaren härmed återställa och därvid ansluta sig till förslaget att kostnadsfri sådan simundervisning måtte beredas, men ej allenast åt lärjungarna vid högre allmänna läroverket utan äfven åt lärjungarna vid flickskolan.

Simläraren och simlärarinnan vid folkskolan, hvilka lämpligen böra öfvertaga, den förre undervisningen af lärjungarna vid gossläroverket och den senare undervisningen vid flickläroverket, åtnjuta å folkskolans stat ett ordinarie arvode af respektive 1,250 kronor och 1,000 kronor.

Med hänsyn till omfånget af deras nuvarande verksamhet för simundervisningen vid folkskolan och den ökning i deras arbete, som skulle föranledas af undervisning af en klass vid läroverket för gossar och en klass vid läroverket för flickor, har Drätselkammaren ansett en ökning af deras ordinarie arvode böra beviljas och att storleken af denna ökning bör bestämmas till 25 % å arvodet.

Drätselkammaren får alltså föreslå, att Stadsfullmäktige ville förklara sig icke hafva någon erinran att göra emot att kostnadsfri simundervisning beredes en klass vid läroverket för gossar och en klass vid läroverket för flickor samt besluta att för möjliggörande häraf af årets förslagsanslag anvisa ett anslag, utgående med 25 % af det ordinarie arvode, som åtnjutes af simläraren och simlärarinnan vid folkskolan, att af dessa befattningshafvare uppbäras från den tid de öfvertaga ifrågavarande simundervisning.

Västerås den 6 juni 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Till Stadsfullmäktige i Västerås

Sedan Stadsfullmäktige för några år sedan på ett desamma så värdigt sätt föranstaltat om, att obligatorisk simundervisning jämte lifräddning blifvit införd i stadens folkskolor, har allt sedan dess ett önskemål varit, att samma stora förmån måtte beredas äfven elementarläroverket för gossar i Västerås. Och det ligger ju nära till hands tänka sig denna i hygieniskt och allmänt intresse

N:o 61. *Ang. simundervisning åt eleverna vid stadens läroverk.*

så samhällsviktiga undervisning komma all i staden varande ungdom så småningom till godo. Men då i Högre Allmänna Läroverkets stat ej finnes något anslag för dylikt ändamål, men staden redan äger ett sådant på folkskolans stat, till simläraren och simlärarinnan, få vi härmed äran anhålla, att Stadsfullmäktige benäget vilja bevilja den mindre ökning i arvodet till simläraren, som kan ifrågakomma genom att en klass i Elementarläroverket hvart år, liksom klassen från folkskolan, kan åtnjuta den obligatoriska simundervisningen i stadens varmbadhus.

Västerås den 30 maj 1918.

Å Lifräddningssällskapets i Västerås styrelse vägnar:

PETRUS TERSMEDEN.

Förestående framställning upptager jag som egen motion.

Petrus Tersmeden.

N:o 62.

Drätselkammarens utlåtande ang. höjd hyresersättning åt rektor vid högre allm. läroverket.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Med återställande af från Stadsfullmäktige till Drätselkammaren för yttrande remitterad framställning från Rektorn vid härvarande högre allmänna läroverk Gottfrid Kallstenius att Stadsfullmäktige ville bevilja ett hyresbidrag åt rektor att från och med den 1 nästkommande juli utgå med 2,100 kronor årligen i stället för 1,600 kronor, får Drätselkammaren under uttalande, att Drätselkammaren anser att äfven under nuvarande tidsförhållanden en efter rektorns behof anpassad bostadslägenhet borde kunna anskaffas för en årlig hyra af 2,000 kronor och att det icke torde åligga staden att hålla rektor fullständigt skadeslös vid ett dennes fastighetsköp i ändamål att härigenom få en lämplig bostadslägenhet, och då Drätselkammaren af dessa skäl finner sig böra vidhålla ett sitt beslut i anledning af en förut direkt hos Drätselkammaren af rektor gjord hänvändelse i saken, att förklara sig villig tillstyrka ett årligt hyresbidrag af 2,000 kronor från 1 nästkommande oktober, hemställa,

att Stadsfullmäktige ville bestämma att stadens årliga hyresbidrag åt rektor vid härvarande högre allmänna läroverk skall från och med nyss angifna dato och därefter tillsvidare utgå med 2,000 kronor, samt

att ökningen, utgörande 400 kronor, måtte i hvad den belöper å innevarande år utgå af innevarande års förslagsanslag.

N:o 62. *Ang. höjd hyresersättning åt rektor vid högre allm. läroverket.*

Västerås den 6 juni 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Resolution.

Öfverlämnas till Stadsfullmäktige, som i ärendet behagade fatta beslut.
Västerås rådhus den 25 maj 1918.

På Magistratens vägnar:

JOHN KARLSSON.

H. Cronholm.

Till Magistraten i Västerås.

Härmed öfversändes en framställning till Stadsfullmäktige med vördsam anhållan, att Magistraten ville öfverlämna densamma.
Västerås den 23 maj 1918.

GOTTFRID KALSTENIUS.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan jag blifvit uppsagd till afflyttning den 1 nästkommande oktober från min nuvarande bostad, Biskopsgatan 7, och trots stora ansträngningar icke lyckats få hyra någon lämplig bostad, har jag, för att icke för framtiden stå utan tak öfver hufvudet, nödgats köpa en enfamiljsvilla om fem rum, två hallar, badrum och kök för ett pris af tjuguåttatusen (28,000) kronor, att tillträdas den 1 nästkommande juli, såsom bifogade utdrag af köpekontrakt utvisar. Med nuvarande höga räntesatser torde det vara omöjligt att beräkna kostnaderna för hyran lägre än till 7 1/2 % på köpeskillingen, om jag skall kunna lämna fastigheten ens det nödtorftigaste underhåll.

På grund häraf får jag vördsammast anhålla, det Stadsfullmäktige ville besluta, att den hyresersättning, staden enligt gällande Läroverksstadga skall lämna mig, må från och med 1 nästkommande juli utgå med ett belopp af tvåtusenetthundra (2,100) kronor årligen.

Västerås den 23 maj 1918.

GOTTFRID KALLSTENIUS,
rektor vid högre allmänna läroverket i Västerås.

N:o 62. *Ang. höjd hyresersättning åt rektor vid högre allm. läroverket.*

Utdrag. KÖPEKONTRAKT.

Jag C. O. Johansson upplåter och försäljer härigenom till Herr Rektor G. Kallstenius i Västerås min ägande fastighet, gården och tomten N:o 7 i byggnadskvarteret Agne på Västerås stads område, emot en öfverenskommen köpeskilling stor kronor Tjuguåttatusen (28,000) och enligt följande villkor och bestämmelser.

Fastigheten tillträdes den 1 juli 1918 i det skick den nu befinns — — —

Västerås den 12 april 1918.

GOTTFRID KALLSTENIUS, köpare. *C. O. JOHANSSON,* säljare.

Rätt utdraget betygar ex officio:

Gottfrid Kallstenius, rektor.

N:o 63.

Drätselkammarens utlåtande ang. nytt anslag till Arbetsförmedlingsanstalten.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Genom remiss den 30 nästlidne maj hafva Stadsfullmäktige för beredning till Drätselkammaren öfverlämnat en genom Magistraten underställd framställning från Styrelsen för Västmanlands läns arbetsförmedling om ett kommunalt tilläggsanslag å 1,000 kronor, som skulle ställas till arbetsförmedlingsanstaltens förfogande »att användas till ökadt krigstidsunderstöd åt tjänstepersonalen vid hufvudkontoret i Västerås».

Drätselkammaren har vid behandling af detta ärende funnit sig böra afstyrka bifall till framställningen. Skälen härtill äro att befattningshafvarne vid arbetsförmedlingen mera äro att anse som landstingets befattningshafvare än stadens, hvarför det bör vara en landstingets och icke en stadens angelägenhet att tillse att de bekomma ett efter tidsförhållandena anpassadt krigstidstillägg å lönerna, att hvad föreståndaren angår han förutom det krigstidstillägg, som redan kommit honom till del å arbetsförmedlingens stat i egenskap af stadens pensionär uppbär krigstidstillägg ur stadens kassa, hvarför beviljande af ett ytterligare krigstidstillägg till honom af stadens medel skulle innebära ett obehörigt gynnande, att biträdet å arbetsförmedlingsanstalten torde hafva tillsatts mera af skäl att möjliggöra för föreståndaren att syssla med annat socialt arbete vid sidan af befattningen såsom föreståndare vid hufvudkontoret, hvarför aflöning af stadens medel af detta biträde icke bör ifrågakomma samt att äfven om hufvudkntoret är förlagdt till Västerås, dess hufvudsakliga nytta är att finna mera i en förmedling af tjänsteanställningar å staden kringliggande landsbygd

N:o 63.

Ang. nytt anslag till Arbetsförmedlingsanstalten.

än åt företag inom staden och att med hänsyn härtill stadens redan beviljade bidrag till denna verksamhet blifvit afvägdt.

Af dessa skäl får Drätselkammaren alltså hemställa

att Stadsfullmäktige ville förklara framställningen icke föranleda till någon Stadsfullmäktiges åtgärd.

Emot detta beslut har Byggmästaren Edvard Karlsson anmält afvikande mening i det han för sin del hemställt om bifall till framställningen med förslag att det begärda anslaget måtte beviljas af i innevarande års stat afsatt anslag för diverse och oförutsedda behof.

Västerås den 6 juni 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Resolution.

Öfverlämnas till Stadsfullmäktige, som i ärendet behagade fatta beslut.

Västerås rådhus den 25 maj 1918.

På Magistratens vägnar:

JOHN KARLSSON.

H. Cronholm.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Styrelsen för Västmanlands läns arbetsförmedling anhåller härmed vördsamt, att Stadsfullmäktige måtte bevilja arbetsförmedlingsanstalten ett tilläggsanslag för innevarande år af Ettusen kronor att användas till ökadt krigstidsunderstöd för tjänstepersonalen vid hufvudkontoret i Västerås.

Vid detta kontor äro anställda:

en föreståndare med årlig lön af	Kr.	2,000: —
en assistent (kvinnlig) med årlig lön af	»	1,500: —
ett kontorsbiträde (kvinnligt) med årlig lön af	»	1,100: —
en städerska med årlig lön af	»	420: —

Af tillgängliga medel har styrelsen kunnat i krigstidsunderstöd för det löpande året tilldela föreståndaren 400 kronor, assistenten och biträdet hvardera 300 kronor och städerskan 120 kr. Härmed äro anstaltens tillgångar för ändamålet uttömda.

Då de nämnda understödsbeloppen synts styrelsen otillräkliga och icke heller motsvara hvad som begärts af tjänstepersonalen, som tänkt sig att med afseende på ifrågavarande lönetillägg bli likställd med Västerås stads befattningshafvare, har styrelsen ansett, att staden här bör träda hjälpande emellan, isynnerhet som anstalten är af särskild betydelse för staden, och dennas anslag, som med

N:o 63.
Ang. nytt anslag till Arbetsförmedlingsanstalten.

nuvarande penningevärde måste anses mycket ringa, alltjämt förblifvit till beloppet oförändradt, under det landstingets bidrag stigit från ursprungliga 4,000 kronor till dubbla detta belopp.

Västerås den 25 maj 1918.

Å Styrelsens vägnar:
THORSTEN KALEN.

J. P. Malmberg.

Västerås 1918, Västm. Alleh:s A.-B:s Tr.

N:o 64.

Drätselkammarens skrifvelse angående anställande af ytterligare en renhållningsarbetare samt anskaffande af en del inventarier för renhållningsverket.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I anledning däraf, att stadens renhållningsarbetare inkommit till Drätselkammaren med begäran, att få erhålla ledighet från arbetet under lördagseftermiddagarne och då ett bifall till denna framställning, som Drätselkammaren finner skäl tillmötesgå, förutsätter utökning af renhållningsverkets personal med en man och material med en häst och en vagn eller kärra, för att hämtningen skall kunna ske i samma utsträckning som hittills, får Drätselkammaren härmed hemställa, att Stadsfullmäktige måtte besluta

dels att bemyndiga Drätselkammaren att vid stadens renhållningsverk från den 1 juli 1918 låta anställa ytterligare en ordinarie renhållningsarbetare,

dels att till dennes aflöning för återstoden af innevarande år med inberäkning af provisoriskt lönetillägg och krigstidshjälp af 1918 års förslagsanslag anvisa förslagsvis 1,300 kronor,

dels ock att för nyanskaffning af en häst jämte fordon för renhållningsverket af samma förslagsanslag anvisa ett belopp af förslagsvis 3,500 kronor.

Västerås den 13 juni 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

N:o 65.

Drätselkammarens skrifvelse angående omläggning af en del elektriska ledningar.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Härmed får Drätselkammaren till Stadsfullmäktiges pröfning öfverlämna närlagda till Drätselkammaren ingifna framställning från Vatten- och Gasverks-

N:o 65. styrelsen af den 1 innevarande juni angående omläggning af en del elektriska ledningar och därvid, under tillstyrkande af framställningen, hemställa, att Stadsfullmäktige måtte besluta,

Ang. omläggning af en del elektriska ledningar.

att under förutsättning af medgifvande från vederbörande abonnenters sida uppdraga åt Vatten- och Gasverksstyrelsen att låta utbyta ledningar och armatur med mera till och vid Västmanlands regementes mötesplats, länets tuberkulossjukhus samt Västerås båtvarf från nuvarande likströmsanordningar till sådana för växelström samt för ifrågavarande ändamål anslå, utöfver hvad som kan utvinnas vid realiserandet af den utbytta materielen, ett belopp af 9,000 kronor att utgå af lånemedel.

Västerås den 13 juni 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Enär maskinerna i stadens elektricitetsverk på grund af den lifliga anslutningen till verket redan förra vintern voro nära nog fullbelastade, blifver det nödvändigt att antingen anskaffa ett nytt maskinaggregat eller också att aflasta maskinerna, hvilket kan ske genom att i stället för likström, som nu alstras i verket, leverera växelström, som erhålles direkt från staten. Distribueringen sker nu på så sätt, att den högspända växelströmmen från staten dels skickas direkt till större kraftförbrukare och dels till stadens verk, där den genom maskinerna omformas till likström, som sedan distribueras i staden för belysning och kraft.

På grund af nu rådande höga pris på elektriska maskiner och svårigheten att anskaffa den koppármängd, som firmorna fordra i utbyte för i maskinerna befintlig koppar, har styrelsen ansett, att därmed åtminstone tillsvidare bör anstå. I stället bör belastningen i elektricitetsverket minskas genom att där så ske kan utbyta likströmmen mot växelström.

Endast områden och platser, som äro belägna i stadens utkanter, kunna därvid komma i fråga, ty dels sträcker sig stadens högspänningsledning genom stadens utkanter och dels kunna erforderliga ändringar af ledningsnätet lättare ske därstädes, enär ledningsnätet där består af luftledningar i stället för, såsom fallet är inom staden, af i jorden förlagda ledningar.

Lämpliga platser för ombyte af strömart äro Regementet och Sanatoriet. Genom det förra skulle verket aflastas med omkring 40 och genom det senare cirka 20 hkr. Äfven skulle ett rikt kopparutbyte vinnas, hvilket för verket vore af värde, ity att detsamma för sina utbyggnader har stort behof af koppar, men under nu rådande förhållanden ej kan anskaffa dylik i tillräcklig mängd.

Såväl till Regementet som Sanatoriet äro grofva likströmsledningar anlagda, hvilka efter växelströmmens ditförande blifva öfverflödiga. Växelströmmens fram-

N:o 65. *Ang. omläggning af en del elektriska ledningar.*

ledande kan tillsvidare på grund af dennas höga spänning ske genom järntrådar och skulle för detta ändamål ledningar dragas: för Regementet från högspänningsledningen till Hesslö vattenverk, för Sanatoriet från stadens högspänningsledning till Malmaberg. Men då en inomhusinstallation för likström ej utan vidare kan användas för växelström, icke heller motorer och lampor passa på grund af annan spänning, blifver nödvändigt ej blott att ändra installationerna utan äfven att utbyta motorer och lampor. Härför erforderliga kostnader skulle i så fall bestridas af verket, enär strömombytet är en åtgärd, som utgår från verket och ej från afnämarna samt för verket medför fördelen af mindre strömförluster.

Kostnaderna äro beräknade till:	Regementet.	Sanatoriet.
1. Ytterledningar, transformatorer m. m.	17,100: —	10,000: —
2. Inomhusledningar	5,000: —	3,100: —
3. Motorer, lampor och ändring af centraler	13,200: —	6,000: —
4. Nedtagning af gamla ledningar, div.	6,700: —	900: —
Summa	42,000: —	20,000: —

I utbyte erhålles:		
1. Koppar och annan material från stadens distributionsledningar	42,500: —	17,200: —
2. Motorer och lampor m. m.	7,000: —	2,100: —
Summa	49,500: —	19,300: —

Å ombytet vid Regementet skulle alltså uppstå ett öfverskott å	Kr. 7,500: —
Å ombytet vid Sanatoriet skulle uppstå en brist af	» 700: —
och sålunda å hela anläggningen ett öfverskott af	Kr. 6,800: —

Men äfven å andra platser i staden bör växelströmmen aflösa likströmmen, och gäller detta i första rummet i sådana fall, där ytterligare behof af kraftström i stor utsträckning kommer att göra sig gällande. Hit hör Västerås Båtvarf, som snart nog behöfver rätt stora kraftbelopp, hvilka icke kunna uttagas genom likströmsledningarna. I detta fall blifver nödvändigt till Båtvarfvet framdraga växelströmsledning, hvilket bäst kan ske genom utsträckning af den till Jakobsberg gående ledningen. Kostnaden härför är beräknad till 9,000 kronor. Till denna ledning skulle användas jordkabel i sträckningen inom Jakobsberg, cirka 100 meter, resten skulle utföras som luftledning af järntråd.

På grund af svårigheten att under nu rådande förhållanden exakt beräkna kostnaden för en anläggning, anser styrelsen, att man icke bör räkna med det vid Regementet beräknade öfverskottet till täckande af kostnaden för ledningen till Båtvarfvet.

Med anledning af det anförda får styrelsen hemställa,

att Stadsfullmäktige för det fall Regementet och Sanatoriet medgifva ombyte af strömart, ville uppdraga åt styrelsen att fortast möjligt verkställa detta under angifna former och bestrida kostnaderna genom försäljning af öfverblifven material, äfvenså ville

N:o 65.
Ang. omläggning af en del elektriska ledningar.

till högspänningsledning mellan Jakobsberg och Västerås Båtvarf anvisa ett anslag å 9,000 kronor att utgå af lånemedel.

Västerås den 1 juni 1918.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

K. J. KARLSSON.

Gerh. Geston.

N:o 66.

Drätselkammarens skrifvelse angående utbyte af mark mellan stadens östra utmark och egendomen Malmaberg.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Ägaren af Malmaberg, Stensättaren J. A. Andersson, har i skrifvelse till Drätselkammaren, som här bifogas, anhållit om gränsreglering mellan Malmabergs ägor och stadens östra utmark hälst genom markbyte i enlighet med en af Stadsingeniören Gösta Smitt upprättad karta, jämväl här bifogad.

Enligt denna karta skulle från Malmabergs ägor afskiljas ett med blått streckadt område om cirka 11,720 kvm:s areal och öfverlåtas till staden, hvaremot staden skulle af sin östra utmark till Herr Andersson öfverlåta två särskilda med rödt streckade områden, det ena och större om cirka 11,400 kvm. och det andra med en areal af omkring 300 kvm. eller tillhopa sålunda ungefär samma areal, som staden skulle erhålla. I den areal, som staden enligt ofvan skulle afstå, ingår emellertid en del gatumark, till hvilken staden likväl icke bör frånhända sig ägande- eller besittningsrätt, men som här bör medräknas såsom ekonomiskt bytesobjekt, enär den har sådant läge, att dess värde skall ersättas af Herr Andersson såsom ägare eller genom bytet blifvande ägare till intilliggande kvartersmark.

Då det ifrågasatta bytet är ägnadt att bringa ordning och reda i äganderättsförhållandena i denna del af stadsområdet med hänsyn till traktens planläggning för tomtindelning och bebyggande och den mark, staden genom bytet skulle erhålla, synes vara lika värdefull, som den staden afstår, har Drätselkammaren för sin del intet att erinra emot det föreslagna bytet.

Emellertid utgör Östra utmarken till staden donerad jord, i följd hvaraf staden icke utan Kungl. Maj:ts medgifvande kan frånhända sig någon del af densamma. Bytet kan sålunda icke genomföras utan ett dylikt medgifvande.

På grund af det sålunda anförda får Drätselkammaren hemställa, att Stadsfullmäktige måtte besluta

dels att bemyndiga Drätselkammaren att under förutsättning af Kungl. Maj:ts medgifvande med ägaren af Malmaberg, J. A. Andersson, träffa aftal i hufvudsak sålunda, att Andersson till staden öfverlåter omkring 11,720 kvm. mark af Malmaberg mot

erhållande eller i fråga om gatumark ersättande af värdet af motsvarande areal af stadens Östra utmark allt enligt en af Stadsingeniören Gösta Smitt den 5 juni 1918 upprättad karta, dels ock uppdraga åt Drätselkammaren att å stadens vägnar söka Kungl. Maj:ts medgifvande att genom det sålunda ifrågasatta bytet afhända staden ifrågavarande delar af den till staden donerade s. k. Östra utmarken.

N:o 66.
Ang. utbyte af mark mellan stadens östra utmark och egendomen Malmaberg.

Västerås den 13 juni 1918.

På Drätselkammarens vägnar:
AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Härmed får jag vördsamt anhålla, att på sätt härmed följande karta angifver, gränsen mellan Malmabergs och Stadens mark om möjligt måtte regleras, helst genom markbyte, annars event. genom köp, och vore jag tacksam för ett meddelande, huru ifrågavarande angelägenhet skulle kunna till ömsesidig fördel ordnas.

Västerås den 24 maj 1918.

J. A. ANDERSSON.

N:o 67.

Drätselkammarens skrifvelse angående anskaffande af ytterligare en brandautomobil.

Till Stadsfullmäktige i Västerås

Härmed får Drätselkammaren till Stadsfullmäktiges pröfning öfverlämna närlagda till Drätselkammaren ingifna framställning till Stadsfullmäktige från Brandstyrelsen angående anslag till anskaffande af en brandautomobil och därvid för egen del anföra följande.

Drätselkammaren har icke af innehållet i Brandstyrelsens skrifvelse blifvit öfvertygad om behofvet för närvarande af den föreslagna nya automobilen. Så länge brandverket har kvar till sitt förfogande den fullt användbara hästutryckningsvagnen och erforderlig hästmateriel för densammas framförande, har Brandstyrelsen möjlighet att öfvervinna de mindre goda terrängförhållanden, som äro att räkna med vid utryckningar till de nyinkorporerade områdena.

Härtill kommer, att staden i följd af dyrtiden förut under innevarande år nödgats iklädа sig ekonomiska förpliktelser, som till en del redan sträcka sina verkningar till nästa års budget, hvarför det synes nödvändigt att, beträffande nya anslag, hädanefter under året inskränka sig till det nödvändigaste.

Drätselkammaren tror också, att ett uppskof med anskaffning af en ny

N:o 67. *Ang. anskaffande af ytterligare en brand-automobil.*

brandbil, om nu en sådan förr eller senare nödvändigtvis måste anskaffas, icke behöfver föranleda ökad utgift för stadskassan, enär priserna å automobilen knappast torde blifva högre än de nuvarande, åtminstone icke hvad ringarne angår.

På grund af det anförda får Drätselkammaren hemställa, att Brandstyrelsens ifrågavarande framställning icke måtte vinna Stadsfullmäktiges bifall.

Emot Drätselkammarens beslut i detta ärende har reservation anförts af Herr Bäckman, som för sin del yrkat, att Drätselkammaren måtte tillstyrka bifall till Brandstyrelsens framställning.

Västerås den 13 juni 1918.

På Drätselkammarens vägnar:
AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Det har länge varit ett önskemål hos Brandstyrelsen att få brandmaterielen utökad med en lätt utryckningsvagn, lämplig för en första utryckning med en styrka af omkring 8 man, hvilken vid en svårare eldsvåda skulle följas af den tyngre redskapen, brandautomobilen och ångsprutorna.

Särskildt sedan staden nu genom inkorporeringen af Lundby och S:t Ilians socknar utökats med tätt bebyggda och vidsträckta förstadssamhällen föreligger ett stort behof af en dylik vagn. Terrängförhållandena mångenstädes inom dessa förstadssamhällen omöjliggöra manskaps- och redskapstransport med brandverkets tyngre fordon, och nödvändiggöra dessa terrängförhållanden, om staden icke vill underlåta något för tryggheten för eldfara för stadens befolkning inom dessa förstadssamhällen, anskaffning af lättare brandmateriel än den, hvaröfver brandverket nu förfogar.

Då brandverket nu är satt i tillfälle att kunna till ett pris, som ej verkar afskräckande, förvärfva en personautomobil, hvilken, efter en del omändringsarbeten, skulle blifva lämplig till en första utryckningsvagn, har Brandstyrelsen velat underställa Stadsfullmäktige frågan om anslags beviljande för detta inköp.

Af byggnadschefen Smitts bilagda promemoria framgår, att af karosseriet skulle afmonteras den bakre delen — den främre delen med vindrutan och instrumenteringen skulle däremot bibehållas, hvarefter å bakre delen af chassiet skulle beredas plats — hvilket gifvetvis icke kan ske utan förlängning af ramen — för manskapet, en mindre, hopskjutbar brandstege samt slangrullar och sprutmunstycken. Omändringsarbetena kunna utföras å brandverkets verkstäder, och kan kostnaden härför angifvas till omkring 3,300 kronor. Ett inköp af automobilen ifråga kommer, utom utgifterna för omändringsarbetena, äfven att medföra utgift för anskaffning af nya ringar, då Brandstyrelsen delar byggnadschefens uppfattning, att de erbjudna ringarna till bilen på grund af sin beskaffenhet icke böra inköpas. Någon offert å nya ringar har Brandstyrelsen ännu icke varit i tillfälle att anskaffa, men torde denna nyanskaffning draga en kostnad af omkring 7,200 kronor. Det tilläggsanslag, som sålunda erfordras utöfver inköps-

summan 11,000 kronor för att försätta bilen i utryckningsbart skick, beräknar Brandstyrelsen således till 10,500 kronor. N:o 67.

Ang. anskaffande af ytterligare en brand-automobil.

Med meddelande, att fråga om inköp af automobilen måste afgöras med det snaraste, då anbudets giltighetstid är kort, och under hänvisning till ofvanstående och med bifogande af byggnadschefen Smitts utlåtande i ämnet, får Brandstyrelsen alltså hemställa, att Stadsfullmäktige ville af i årets stat upptaget förslagsanslag anvisa ett belopp af förslagsvis 21,500 kronor för inköp för brandverkets räkning af en automobil af märket Overland med nya ringar för att sedan omändras till brandautomobil.

Västerås den 6 juni 1918.

På Brandstyrelsens vägnar:

OTTO OEST.

Ragnar Tenow.

Till Brandstyrelsen i Västerås.

Sedan undertecknad erhållit i uppdrag att tillsammans med Brandstyrelsens ordförande, Apotekare Oest, samt Brandchefen A. Danielsson, närmare undersöka möjligheten af att erhålla en lämplig, lätt automobil, att begagnas såsom vagn vid en första utryckning med en styrka af inalles 8 man samt en mindre, hopskjutbar stege äfvensom slangrullar och sprutmunstycken m. m., så har jag till fullgörande af detta uppdrag i sällskap med sagda personer den 3 juni i Stockholm besiktigat en ny personautomobil af märket Overland, 6-cylindrig om 45 hkr., och får jag för min del tillstyrka att denna automobil inköpes. Priset är 11,000 kr. för vagnen utan ringar och 4,000 kronor för ringarne. Då dessa dels voro rätt klena och dessutom slitna, borde det vara bättre att i stället inköpa nya, med nabbar försedda ringar, äfven om priset för dessa kommer att ställa sig väsentligt högre. Ringar af märket Treugolnik torde under nu rådande förhållanden vara att föredraga. Visserligen kan det synas något egendomligt, att för nu afsedda ändamål isärtaga en ny vagn, men de amerikanska öfverbyggnaderna, karosserierna, äro så billiga, att enbart det främre sätet med sin vindruta och instrumentering i ombyggnad skulle kosta mer än hela det nuvarande karosseriet och dessutom stå enbart chassierna ej att inköpa. Den del, som borttages, kan i hvarje fall sparas, och omöjligt är icke, att framdeles tillfälle kan yppa sig att helt eller delvis försälja densamma; särskildt torde suffletten kunna finna användning å en annan vagn. För min del anser jag de lätta amerikanska vagnarne af bättre sort, ej Ford, mera fördelaktiga än motsvarande svenska typer, de äro måhända ej så slitstarka, men de äro vida lätthandterligare och kraftigare samt mera ägnade att taga sig fram under svåra förhållanden.

Västerås den 5 juni 1918.

GÖSTA SMITT.

N:o 68.

Drätselkammarens skrifvelse angående anslag för utredning om bättre seglationsmöjligheter å Mälaren.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Med öfverlämnande till Stadsfullmäktiges pröfning af närlagda af Direktören E. Falk till Drätselkammaren ingifna, af honom såsom egen motion upptagna framställning till Stadsfullmäktige från Kommissionen för utredandet af ökad seglationsmöjlighet å Mälaren, får Drätselkammaren, med tillstyrkande af hvad i framställningen föreslagits, hemställa, att Stadsfullmäktige måtte besluta,

att af det i 1918 års budget afsatta anslaget för diverse och oförutsedda behof anslå ett belopp af 4,500 kronor att ställas till kommissionens förfogande för bestridande i hvad på Västerås stad ankommer af kostnaderna för kommissionens utredningsarbete.

Västerås den 13 juni 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Uti skrifvelse den 4 december 1916 hemställde Handelskammaren för Örebro och Västmanlands län hos Eder liksom hos öfriga stadsfullmäktige i städerna rundt Mälaren, att stadsfullmäktige ville besluta deltaga i en utredning angående ökad seglationsmöjlighet på Mälaren, hvarjämte framdeles skulle bestämmas det belopp, med hvilket stadsfullmäktige hade att deltaga i kostnaderna för denna utredning.

Sedan stadsfullmäktige i de mera betydande städerna rundt Mälaren förklarat sig villiga deltaga i utredningen och saken sålunda kunde anses säkerställd, kallades de olika städernas ombud till sammanträde i Västerås den 17 mars 1917. Därvid konstituerade sig ombuden till *Kommissionen för utredandet af ökad seglationsmöjlighet å Mälaren.* Till kommissionens ordförande utsågs disponenten Gustaf Åkerholm, till vice ordförande direktören Erik Falk och öfveringeniören Otto Prollius samt till sekreterare kapten E. B:son Lilliehöök. Därjämte tillsattes ett arbetsutskott, bestående af disponenten Gustaf Åkerholm, direktören Erik Falk, kapten E. B:son Lilliehöök, direktören Hadar Hallström och öfveringeniören Otto Prollius.

De i utredningen deltagande äro: *handelskammaren* genom sina ombud, disponenten Gustaf Åkerholm, direktören Erik Falk, kapten E. B:son Lilliehöök,

N:o 68.
Ang. anslag för utredning af bättre segiationsmöjligheter å Mälaren.

ingeniören H. Håkansson; *Västerås stad* genom sina ombud, redaktören Anders Pers och direktören A. Lindén, ersättare för ingeniören Gust. Andersson, som aflidit; *Eskilstuna stad* genom sina ombud, direktören Gustaf Elmér och stadsingeniören O. Sjöling; *Köpings stad* genom sina ombud, direktörerna Hadar Hallström och Erik Wadstein med apotekaren A. E. Sjöberg som suppleant; *Torshälla stad* genom sina ombud, sjökaptenen John Hammarlund och ingeniören Axel Karling; *Södertälje stad* genom sina ombud, öfveringeniören Otto Prollius och kaptenen Ernst Ekbom; *Kungsörs köping* genom sina ombud direktören Arv. Hamrin och stationsskrifvaren Hugo Holm.

Städerna Arboga, Enköping, Mariefred, Sigtuna, Strängnäs och Uppsala hafva förklarat, att de ej önska deltaga i utredningen.

Det arbete, som af kommissionen tills dato uträttats, torde i korthet kunna sammanfattas sålunda. Den 26 mars 1917 hemställde kommissionen hos Statsrådet och chefen för Kungl. Civildepartementet, att sakkunnigt biträde på statens bekostnad skulle ställas till kommissionens förfogande. Denna kommissionens hemställan remitterades till Kungl. Kanalkommissionen, som i sitt däröfver afgifna yttrande framhöll, att en stor del af de frågor, som Mälarekommissionens utredning afser, falla utom ramen för Kanalkommissionens arbete samt hemställde, att Kanalkommissionen erhölle i uppdrag att genom sina organ samarbeta med Mälarekommissionen.

Dylikt samarbete har också kommit till stånd. Dels har Kanalkommissionen och Mälarekommissionen haft gemensamt sammanträde, därvid program för det gemensamma arbetet genomgicks, dels har efter framställning från Mälarekommissionen af Hydrografiska byrån uppgjorts arbetsplan för undersökning af isförhållandena å Mälaren. Kungl. Maj:t har därjämte i ärendet aflåtit proposition till årets riksdag.

Ehuru denna framställning ännu ej behandlats af riksdagen, har dock Hydrografiska byrån på anmodan redan i år påbörjat undersökningen af Mälarens isförhållanden.

Kostnaderna för den del af Mälarekommissionens arbete, hvartill bidrag borde lämnas af de i utredningen deltagande orterna, beräknas till omkring 15,000 kronor. Till grunder för de olika orternas deltagande i kostnaderna för utredningen har kommissionen ansett böra läggas dels de olika orternas folkmängd den 1 januari 1916, dels hamnumgälderna för åren 1910—1914 samt slutligen tonnaget in- och utklarerade fartyg vid kaj under samma år. Att dessa år valts är beroende på, att riktigare beräkningsgrunder därigenom skulle kunna erhållas än de, som skapats under krigsåren. Dylika uppgifter, inlämnade af vederbörande å respektive orter, finnas sammanställda i närslutna tablå (Bil. 1). Härvid hafva dock ej dessa faktorer kunnat likställas, utan utgår kommissionen från den synpunkten, att folkmängd och influtna hamnumgälder borde bära större del af utredningskostnaderna än siffran för in- och utklareradt tonnage. Kommissionen har därföre i sitt fördelningsförslag beräknat, att folkmängdssiffran skulle ingå med $^2/_5$, hamnumgälder likaledes med $^2/_5$ och tonnagesiffran endast med $^1/_5$, hvarföre de på de olika orterna belöpande beloppen skulle blifva: för Västerås kronor 4,500, för Köping kronor 3,400, för Torshälla kronor 200, för Södertälje kronor 4,300 ,för Kungsör kronor 1,300 samt för Eskilstuna kronor 1,300, summa 15,000 kronor.

I anslutning till hvad ofvan anförts får kommissionen vördsamt anhålla,

N:o 68.

Ang. anslag för utredning af bättre seglationsmöjligheter å Mälaren

att för täckande af Eder stads deltagande i utredningen Stadsfullmäktige ville bevilja ett förslagsanslag af 4,500 kronor.

Örebro den 22 maj 1918.

Kommissionen för utredandet af ökad seglationsmöjlighet å Mälaren.

GUSTAF ÅKERHOLM.

E. B:son Lilliehöök.

Förestående framställning upptages som egen motion.

Västerås den 11 juni 1918.

Erik Falk.

Bil. 1.

P. M. angående

Kommissionen för utredandet af ökad seglationsmöjlighet å Mälaren.

De skäl, som föranledt kommissionens tillsättande, äro antydda i skrifvelserna till Stadsfullmäktige såväl af den 22 maj 1918 som af dem af tidigare dato.

Det arbete, som kommissionen tills dato uträttat, kan sammanfattas sålunda. Kommissionen har utarbetat ett fullständigt arbetsprogram, som tillkommit i samverkan med Kungl. Kanalkommissionen. Afskrift af detta arbetsprogram närslutes. Af detta program äro följande delar under arbete: trafikekonomisk utredning angående Mälarlandets tillgång på exportgods inom industrier, åkerbruksartiklar, virke, malm m. m.; Mälarlandets behof af importgods, råvaror för industrier, kol ,koks m. m.; behofvet af ordnade farleder i Mälaren samt undersökning af isförhållandena i Mälarens farleder.

Undersökningen af isförhållandena å Mälaren har bedrifvits genom Hydrografiska byrån dels vid fasta observationsstationer, dels såsom fältarbeten. Vid de fasta observationsstationerna antecknas isläggning och islossning, isens utbredning enligt observatörernas kännedom samt göres i bestämda terminer istjockleksmätningar enligt visst fastställt program. Till de sträckor, där observatörer ej finnas ,göras isrekognosceringar, hvarvid isens utbredning så vidt möjligt inlägges och tjockleksmätningar göras på lämpliga ställen. Dessa undersökningar komma att bedrifvas ännu några år framåt.

Så snart tillräckligt material hunnit insamlas af kommissionen kommer kommissionen att framlägga förslag på praktiska åtgärders vidtagande såväl för en hvar i utredningen deltagande ort som för orterna gemensamt till främjande af utredningens ändamål. Något närmare om de åtgärder, som sålunda komma att framdeles föreslås, vill jag emellertid nu ej yttra mig, då det kanske vore att föregripa utredningen.

Kostnaderna för de olika orterna skulle efter i skrifvelsen angifna grunder ställa sig sålunda:

	Västerås	Köping	Torshälla	Södertälje	Kungsör	Eskilstuna
Folkmängden den 1 januari 1916 ²/₅	24,403	4,887	1,888	13,369	1,645	30,111
Hamnumgälderna för åren 1910—1914 ²/₅	143,700	160,146	1,260	87,314	4,435	19,810
Tonnaget in- och utklarerade fartyg vid kaj för åren 1910—1914	886,894	604,455	38,860	995,818	369,318	241,956
	1,054,997	769,488	42,008	1,096,501	375,398	291,877
Föreslagen summa	4,500	3,400	200	4,300	1,300	1,300

N:o 68.

Ang. anslag för utredning af bättre seglationsmöjligheter å Mälaren.

Örebro den 5 juni 1918.

E. B:SON LILLIEHÖÖK.

g:m L. S.

ARBETSPROGRAM för

Kommissionen för utredandet af ökad seglationsmöjlighet å Mälaren.

I. *Trafikekonomisk utredning.*

1. Mälarlandets tillgång på exportgods inom industrier, åkerbruksartiklar, virke, malm m. m.
2. Mälaruppandets behof af importgods, råvaror för industrier, kol, koks m. m.
3. Behofvet af kommunikationsleder (lands- och vatten-) till Mälarens hamnar.
4. Behofvet af hamnar och hamnanordningar (befintliga hamnars förbättrande, framställningar till olika städer).
5. Behofvet och ordnandet af farleder i Mälaren.

II. *Teknisk utredning.*

A. Mälarekommitténs arbete.

1. Undersökning af järnvägar och landsvägstrafik.
2. Undersökning af hamnar.
3. Undersökning af segelleder till dessa (Isförhållanden).

B. Kanalkommissionens arbete.

1. Undersökning af Mälarens farleder.
2. Undersökning af kanaler till Mälaren.

III. *Södertälje kanal ut till öppet vatten.*

1. Kommittén gör framställning till lotsstyrelsen om förslag till fyrbelysning och farleder från Södertälje till hafvet samt hemställer om framställning till K. Maj:t om beviljande af medel härför (d. v. s. utprickningen).

N:o 68. *Anv. anslag för utredning af bättre segiationsmöjligheter å Mälaren.*

IV. *Undersökning af isförhållandena i Mälarens farleder samt från Södertälje till hafvet.*

V. *Erforderlig personal.*

1. En person för trafikekonomiska utredningen, härtill föreslås Norrman. (1, 2, 3, och behofvet af hamnar).

Sedan tekniska utredningen om järnvägar till hamnarna och om hamnarnas förbättrande samt segellederna dit.

N:o 69.

Drätselkammarens skrifvelse angående arrende af lägenheten Biskopsängarne m. m.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Drätselkammaren på sätt närlagda handlingar utvisa träffat aftal om arrende af lägenheten Biskopsängarne i och för anskaffande af tillräcklig jord för potatisodling åt stadens invånare, får Drätselkammaren härmed anhålla om nödigt anslag för bestridande af de med arrendets öfvertagande förenade omkostnaderna.

Under erinran att till det i förvaltare Dahlströms skrifvelse angifna beloppet, 2,341 kronor, kommer årets arrendeafgift 350 kronor, hvadan alltså utgiftssumman för i år i allt belöper sig på 2,691 kronor, får Drätselkammaren hemställa, att Stadsfullmäktige måtte besluta,

att af 1918 års förslagsanslag anvisa 2,691 kronor för gäldande af kostnader för öfvertagande af arrendet af lägenheten Biskopsängarne och erläggande af arrendeafgiften innevarande år.

Västerås den 13 juni 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Till Drätselkammaren i Västerås.

För att erhålla lämplig mark till utdelning af potatislotter träffades för Drätselkammarens räkning den 24 sistlidne april aftal med arrendatorn af Biskopsängen, C. A. Carlsson, om öfverlåtelse på Västerås stad af arrendekontraktet af nämnda jord under följande villkor:

att ett förut af C. A. Carlsson med G. Danielsson, Västerås, träffad öfverlåtelse af samma kontrakt ej godkändes af vederbörande myndigheter,

att i afträde skulle erläggas 1,100 kronor, hvaraf 500 kronor beräknades som köpeskilling för en å jordområdet belägen, Carlsson tillhörig, logbyggnad, bestående af stolpar och bräder under tak af tegel, N:o 69. *Ang. arrende af lägenheten Biskopsängarne m. m.*

att staden skulle af öfvannämnde Danielsson öfvertaga utsäde, redskap och gödsel, som han anskaffat för öfvertagandet af arrendet i fråga.

Öfverlåtelsen å Danielsson godkändes ej af vederbörande myndigheter, som i stället godkände öfverlåtelsen af arrendekontraktet på Västerås stad, som framgår enligt bifogade handlingar. Uppgörelse med Danielsson har träffats angående lösen för utsäde, redskap och gödsel enligt bifogade förteckning med kronor 2,312:50. Ifrågavarande arealen utgör cirka 17 tld och betingar ett årligt arrende af 350 kronor; arrendetiden utgår den 1 maj 1927.

För bestridande af afträdesbeloppet	Kr.	1,100: —
samt för utsäde, redskap och gödsel	»	2,312: 50
tillsammans	Kr.	3,412: 50
med afdrag för i år influtna afgifter för potatislotter	»	1,071: 50
får jag hemställa att Drätselkammaren ville ställa till förfogande ...	Kr.	2,341: —

Västerås den 10 juni 1918.

TUNE DAHLSTRÖM.

FÖRTECKNING

å af mig inköpta jordbruksinventarier till Biskopsängen.

1 såmaskin »Radio», 12 billar,
1 slåttermaskin »Dering», enbet,
1 hästräfsa å hjul, 32 pinnar,
1 »Ideal»-sladd,
1 plog,
1 d:o,
svänglar och våg,
1 slätsladd,
1 mullskopa,
1 Chambridge-vält,
65 lass gödsel

	Kronor	1,700: —
Utsäde:		
60 kg. timotej à 4:50	270: —	
35 kg. östgöta sandklöfver à 9: —	315: —	
5 kg. alsike sandklöfver à 8: —	40: —	
Kronor	625: —	
Kassarabatt 2 %	12: 50	612: 50
	Kronor	2,312: 50

N:o 70.

Drätselkammarens skrifvelse angående elektrifiering af egendomen Hofdesta.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Förvaltaren för stadens egendomar har i bilagda skrifvelse till Drätselkammaren föreslagit införande af elektrisk belysning och kraft vid egendomen Hofdestalund.

Drätselkammaren anser skäl föreligga, att nu utföra anläggningen, dock under förutsättning att arrendatorn förbinder sig att från den tid strömleveransen tager sin början, betala utom strömkostnaden en afgift, motsvarande 10 % om året af anläggningskostnaden. I hvarje fall bör dock elektrifieringen utföras till dess ny arrendeperiod börjar, då Drätselkammaren kan höja arrendesumman med motsvarande afgift. Kostnaden torde om, såsom förvaltaren föreslagit, en del armatur för 129 kronor frånräknas, uppgå till 7,455 kronor; och hemställer Drätselkammaren att Stadsfullmäktige måtte besluta

att bemyndiga Drätselkammaren att låta elektrifiera stadens egendom Hofdestalund och af tillgängliga medel förskjuta kostnaden härför, 7,455 kronor, att sedermera återgäldas af inkomsterna från fastigheten.

Västerås den 13 juni 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Arrendator C. Johansson, Hofdestalund, har anhållit om att få elektriskt ljus och kraft infördt på gården. Närliggande gårdar, Björby och Vallby, skola tillsvidare erhålla ström från staden och i anslutning till deras ledning har jag af Vatten- och Gasverket erhållit bifogade kostnadsförslag, hvilket jag tillstyrker med undantag af punkterna G. och H., hvilka afse armatur, som jag anser att arrendatorn bör hålla sig med, då armaturen är inventarier.

Beträffande punkt D., som är eventuellt upptagen, bör denna utföras i samband med den öfriga anläggningen, så att tröskningen kan verkställas med elektrisk kraft.

Arrendetiden utgår nästa 14 mars och bör blifvande arrendeafgiften då höjas på grund af kostnaden härför med ränta och amortering.

Västerås dn 13 juni 1918.

TUNE DAHLSTRÖM.

ELEKTRIFIERING AF HOFDESTALUND.

N:o 70. *Ang. elektrifiering af egendomen Hofdesta.*

Från befintlig högspänningslinje vid Ullspinneriet utdrages en ledning utmed västra åstranden till gårdarna Vallby 1, 2, 3 och Bjärby samt fram till Hofdestalund. För Vallby 1, 2, 3 och Bjärby uppsättes en transformator, likaledes en för Hofdestalund.

A. *Högspänningslinje.*

8,000 m. galv. järntråd n:r 7 = 1,040 kg. à 1:40	1,460: —
46 st. stolpar à 20: —	920: —
120 st. isolatorer och krok à 4: —	480: —
2 st. skydd vid korsning af högspänningsledningen à 100: —	200: —
Stolpresning à 7: —	320: —
Uppsättning af isolatorer à 0:35	42: —
Upphängning af linjen à 0:02 pr meter	160: —
Körslor	100: —
Stakning, tillsyn m. m.	100: —
Oförutsedt	118: —
Summa kronor	3,900: —

Af denna summa kommer 1,440: — på Hofdestalund samt dessutom skola 900 meter ledning = 1,750 kronor, som är gemensam för ofvan nämnda gårdar, uppdelas per har.

Vallby 1	= 50 har	På Hofdestalund kommer 250: —
» 2	= 21 »	
» 3	= 27,5 »	
Bjärby	= 60 »	
Hofdestalund	= 26 »	
	184,5 har	

B. *Transformator.*

1 st. transformator 7,5 kva, 6,000/220 volt, med olja och 3 st. säkerhetsapparater, jordplåt, vinkeljärn, mätareanordning och montage ... Kr. 2,100: —

C. *Lågspänningsledningen.*

1,350 meter galv. järntråd n:r 7 = 166 kg. à 1:40	250: —
9 st. stolpar à 20: —	180: —
41 st. isolatorer och krok à 4: —	164: —
Stolpresning à 7: —	63: —
Uppsättning af isolatorer à 0:35	15: —
Upphängning af ledningarna	45: —
Körslor m. m.	30: —
Diverse och oförutsedt	53: —
Summa Kronor	800: —

N:o 70.

Ang. elektrifiering af egendomen Hofdesta.

D. *Högspänningsledning till logen.*

450 meter galv. järntråd n:r 7 = 59 kg. à 1:40	383:—
5 st. stolpar à 20:—	100:—
19 st. isolatorer och krok à 4:—	76:—
Stolpresning à 7:—	35:—
Uppsättning af isolatorerna à 0:35	7:—
Upphängning af ledningarna	12:—
1 st. stolpkontakt	150:—
Diverse och oförutsedt	37:—
Summa Kronor	500:—

E. *Inomhusinstallationen.*

13 stycken ljuspunkter à 75:—	975:—
32 stycken ljuspunkter à 35:—	1,120:—
Summa Kronor	2,095:—

Ljuspunktfördelning:

Corps de logi	15	st.	ljuspunkter
Stall — ladugård	9	»	»
Brygghus	2	»	»
Magasin	2	»	»
Hönshus	1	»	»
Svinhus	1	»	»
Vedbod	1	»	»
Loge	1	»	»
Statbyggning I	2	»	»
Statbyggning II	3	»	»
Sommarbostad	5	»	»
Ytterlampa	2	»	»
W. C.	1	»	»
Summa	45	st.	ljuspunkter

F. *Motorinstallationen.*

1 st. motorkontakt i vedboden à 40:—	40:—
2 st. motorkontakter i magasinet à 40:—	80:—
Ledningar för d:o	150:—
Summa Kronor	270:—

G. *Armatur, tillhörande fastigheten.*

18 st. armaturer för ladugård, stall etc. à 5:50	99:—
2 st. ytterarmaturer à 15:—	30:—
Summa Kronor	129:—

H. 50 st. glödlampor à 2:— Kronor 100:—

N:o 70.
Ang. elektrifiering af egendomen Hofdesta.

Sammanställning.

A)	1440+250	1,690: —
B)	....	2,100: —
C)	....	800: —
D)	....	500: —
E)	....	2,095: —
F)	....	270: —
G)	....	129: —
	Summa Kronor	7,584: —

Eventuellt kan D) slopas tills vidare, hvarvid 500 kr. bortfalla.

Återstår Kronor 7,084: —.

Strömkostnad:

0,60 × 1,3 × 500 × 0,25 = Kr. 97: — för belysning.
1,3 × 400 × 0,10 = » 52: — för kraft.
Summa Kr. 149: —

Västerås den 16 maj 1918.

F. Heimer.

N:o 71.

Beredningsutskottets utlåtande angående tillsättande af en ny löneregleringskommitté.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Stadsfullmäktige hafva genom remiss den 30 nästlidne maj anmodat Beredningsutskottet afgifva yttrande i anledning af en af Herr Abel Carlsson väckt motion angående tillsättande af en kommitté med uppdrag att utarbeta och till Stadsfullmäktige så skyndsamt som möjligt inkomma med förslag till ny lönestat för samtliga stadens befattningshafvare och får nu Beredningsutskottet häröfver anföra följande.

Äfven om tidsförhållandena med sina fluktuationer i afseende å penningvärdet och lefnadsomkostnader äro sådana, att en lönereglering, baserad på desamma, icke kan blifva af något bestående värde, har Beredningsutskottet ansett sig icke böra afstyrka tillsättandet af en kommitté med angifna uppdrag och detta af det skäl, att ett förslag till lönereglering förutsätter ett tidsödande förarbete, bestående i insamlande och bearbetning af utredningsmateriel, hvilket lämpligen bör vara undangjordt och kan vara det då stabilare förhållanden i ofvanberörda afseenden inträdt, möjliggörande ett bestående resultat, till hvilken uppgift kommittén att börja med lämpligen kan begränsa sitt arbete.

N:o 71.

Ang. tillsättande af en ny löneregleringskommitté

Det har inom beredningsutskottet varit ifrågasatt att med uppdraget att utarbeta ny lönestat skulle förenas uppdraget att framlägga förslag till pensionering af stadens befattningshafvare. Äfven om det icke kan förnekas att lönefrågan sammanhänger med pensionsfrågan har det synts Beredningsutskottet som om Stadsfullmäktige först borde taga definitiv ställning till det af särskilda kommitterade redan framlagda förslaget till lösning af pensionsfrågan.

Att utan vidare lägga föregående och ännu i funktion varande pensionskommittés förslag åt sida genom att gifva en ny kommitté nytt uppdrag, har icke synts Beredningsutskottet vara lämpligt, då de i det afgifna förslaget angifna grunderna kunna vara af bestående värde och blifva tillämpliga äfven om en ny lönestat fastställes.

Denna åsikt utesluter ju icke att lönefrågors samband med pensionsfrågor kan, ifråga om omfånget af ny kommittés uppdrag, beaktas i så måtto, att den nya kommittén kan tilläggas uppgiften att yttra sig, då fråga om bestämmande af pension åt stadens befattningshafvare i enskilda fall uppkommer. Att tillägga en ny kommitté detta uppdrag synes Beredningsutskottet vara att förorda.

I och med tillsättande af en ny kommitté bör nuvarande lönereglerings- och pensionskommitténs uppdrag förklaras vara fullgjordt genom det förslag, som af denna kommitté framlagts och af Stadsfullmäktige utremitterats till stadens olika styrelser och nämnder.

Under hänvisning till det anförda får Beredningsutskottet föreslå

att Stadsfullmäktige måtte besluta att tillsätta en kommitté, bestående af fem personer med uppdrag att framlägga förslag till ny lönestat för stadens befattningshafvare samt att förberedelsevis behandla eventuellt uppkommande pensionsfrågor, *att* till ledamöter i denna kommitté utse Herrar Riksdagsmannen Anders Pers, Bankdirektören Axel Sundström, Ingeniören Harald Håkanson, Verkställande ledamoten i stadens Lifsmedelsnämnd Abel Carlsson samt Järnsvarfvaren C. Bäckman, med Herr Pers som sammankallande, *samt att* förklara Stadsfullmäktiges kommitté af den 26 januari 1905 hafva fullgjort sitt uppdrag.

Västerås den 12 juni 1918.

På Beredningsutskottets vägnar:

J. S. EDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Västerås 1918, Västm. Alleh:s A.-B:s Tr.

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar

1918. Den 29 Augusti XIV.

N:o 72.

Beredningsutskottets och Nykterhetsnämndens utlåtanden angående fortsatt detaljhandel med brännvin.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Genom beslut den 25 nästlidne april hafva Stadsfullmäktige för yttrande till Beredningsutskottet öfverlämnat från Konungens Befallningshafvande i länet och Magistraten i staden remitterad ansökan om rättighet för härvarande systembolag att inom stadskommunen utöfva detaljhandel under åren 1919—1921 med alla i § 1 af Kungl. Förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning af rusdrycker omförmälda slag af dylika drycker.

Sedan Beredningsutskottet tagit del af berörda framställning jämte därvid fogade bilagor, däribland redogörelse för hur systembolaget tänkt sig detaljhandeln ordnad, får Beredningsutskottet nu med återställande af remisshandlingarna för sin del i ärendet anföra följande.

Beredningsutskottets majoritet har ansett att dylik rättighet bör beviljas bolaget med hänsyn därtill, att en statligt kontrollerad handel med spritdrycker, vin och öl är att föredraga framför ett totalförbud. Att här närmare ingå på de skäl, som kan anföras för och emot en dylik ståndpunkt, finner Beredningsutskottet vara obehöfligt, då dessa skäl äro så ofta ventilerade, att de torde stå klara för var och en, som har att afgöra i frågan. Beredningsutskottet tillåter sig allenast hänvisa därtill, att erfarenheten i de länder, exempelvis en del af staterna i Amerika och vår närmaste granne i väster, Norge, visat att äfven med ett lokalt förbud så många kryphål och underjordiska vägar stå öppna för den, som vill anskaffa och förtära spritdrycker och surrogat för dem, att nykterhetstillståndet snarare blifvit sämre i en kommun efter det lokala vetots genomförande i densamma än bättre samt därtill att enligt vår rusdryckslagstiftning, som träder i kraft vid 1919 års ingång, ett lokalt veto i staden icke utesluter rättighet för stadsborna att anskaffa rusdrycker till systembolag i annan kommun. De ekonomiska konsekvenser detta kan medföra såväl för den enskilde som för stadskommunen, torde utan vidare utläggning stå klara för enhvar.

Vid granskning af den ansökningshandlingarne bilagda redogörelsen för hur bolaget tänkt sig verksamheten för detaljhandeln har Beredningsutskottet fäst sig vid att antalet utskänkningsrättigheter skulle under oktrojtiden utökas, hvilket motiverats med att ändrade förhållanden kunna inträda, som kunna påkalla denna utökning och hvilka redan vid oktrojens beviljande måste förutses, då under oktrojtiden någon ändring i villkoren vid dess beviljande icke kan utverkas.

Med hänsyn till tidsförhållandena och då dessa väl knappast under oktrojtiden nämnvärdt kunna ändras, anser Beredningsutskottet, att en inknappning

N:o 72. *Ang. fortsatt detaljhandel med brännvin.*

af utskänkningsrättigheterna är mera påkallad än en utökning. Antalet af nuvarande utskänkningsrättigheter är sju och föreslås deras utökande till nio, omfattande såväl utskänkning af spritdrycker som vin och öl. Härjämte har ifrågasatts ett nytt utskänkningsställe för vin och öl med tanke på en blifvande järnvägsrestaurant och tre i stället för nuvarande två utskänkningsställen för öl.

Beredningsutskottet kan ej tillstyrka någon som helst utökning af utskänkningsställenas antal vare sig de afse utskänkning af spritdrycker, vin och öl, eller vin och öl eller enbart öl.

Hvad de gamla rättigheterna angå afstyrker Beredningsutskottet fortsatt rättighet att kombinera utskänkning af spritdrycker med utskänkning af vin och öl i stadsparken, hvarje utskänkning i Vasarestauranten, den s. k. rörliga rättigheten samt rättigheten för Centralhotellet att utskänka öl till spisande gäster.

I öfverensstämmelse härmed och hvad då gäller fråga öfverhufvudtaget om fortsatt oktroj för ett systembolag under tiden 1919—1921 skall beviljas samt under förutsättning af sådan oktroj, hvilka rättigheter som däri böra inrymmas och läget för desamma, får Beredningsutskottet föreslå

> att Stadsfullmäktige måtte tillstyrka att under åren 1919—1921 åt nuvarande systembolaget upplåtes rätt till detaljhandel med spritdrycker, vin och öl samt att föreskrifva, att nämnda rätt skall afse 2 utminuteringsställen för spritdrycker och vin samt eventuellt öl, och fyra utminuteringsställen respektive afhämtningsställen för öl, belägna på sätt systembolaget föreslagit, 4 utskänkningsställen för spritdrycker, vin och öl, belägna 2 i Stadshotellet, 1 i restaurant Klippan samt 1 å utvärdshuset Elba, 1 utskänkningsställe för vin och öl å sommarrestauranten i Stadsparken samt 2 utskänkningsställen för öl, däraf 1 i Västeråsautomaten samt 1 uti en eventuellt nytillkommen automat eller annan bättre restaurant eller hotell.

Uti 4 Kap. i Kungl. Förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning af rusdrycker finnes angifna vissa individuella diskvalifikationsgrunder för rätt att inköpa spritdrycker. Utöfver dessa ligger det i Stadsfullmäktiges befogenhet att föreslå ytterligare inskränkningar i denna rätt, af hvilket förslag högre myndighet sedan är bunden vid medgifvande af rätt till detaljhandel för ett systembolag.

Beredningsutskottet hemställer

> att Stadsfullmäktige såsom ytterligare inskränkningar i den individuella rätten att inköpa spritdrycker måtte föreslå att spritdrycker icke må utminuteras till person, som häftar för oguldna kommunalutskylder eller som brister i fullgörande af honom åliggande försörjningsplikt.

Några ytterligare inskränkningar vid detaljhandel med rusdrycker har Beredningsutskottet ansett onödigt att föreskrifva, då knappheten på de drycker, hvarom här är fråga och hvilken ej torde kunna häfvas ännu på lång tid, medfört restriktioner ifråga om kvantiteten både vid utminutering och vid utskänkning, som kunna antagas blifva beståndande för framtiden. Äfven om dy-

lika föreskrifter skulle uppställas, torde, hvad utskänkningen angår, det i praktiken ställa sig särdeles svårt att kontrollera deras efterlefnad.

N:o 72. Ang. fortsatt detaljhandel med brännvin.

Beredningsutskottet får tillika anmäla, att Herrar Albert Andersson, C. F. Huggare och C. J. Svensson af principiella skäl ansett oriktigt att bevilja oktroj för ett systembolag, hvarför de för sin del afstyrkt bifall till den föreliggande ansökningen med förklaring tillika, att, därest denna deras mening icke kommer att af Stadsfullmäktige delas, de instämma uti de af Beredningsutskottet föreslagna inskränkningarne i afseende å rätten att idka detaljhandel med spritdrycker, vin och öl.

Västerås den 12 juni 1918.

På Beredningsutskottets vägnar:

J. S. EDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Nykterhetsnämnden, som, enligt remiss den 25 sistlidne April, anmodats afgifva utlåtande öfver en ansökan af Systembolaget i Västerås om rättighet att i enlighet med Kungl. förordningen den 14 juni 1917 under åren 1919—1921 i Västerås stads kommun idka detaljhandel med rusdrycker, får i sådant afseende anföra följande.

Genom nämnda, från och med nästkommande år i kraft trädande, Kungl. förordning har sådant ökadt inflytande tillerkänts Stadsfullmäktige rörande frågan om anordnande af detaljhandel med rusdrycker, att fullmäktige antingen genom helt afstyrkande kunna förhindra tillkomsten af sådan handel eller ock åstadkomma, att denna omgärdas med afsevärdt inskränkande bestämmelser.

Då den meningen, att fullmäktige borde besluta det förra alternativet, omfattas af många nykterhetsintresserade inom samhället, kan Nämnden icke underlåta att — dock utan anspråk på att därvid bjuda på några nya synpunkter och skäl — yttra sig om denna för visso mycket omdebatterade fråga.

Om visshet funnes för att genom förbud för sådan detaljhandel rusdrycksmissbruket inom samhället helt eller i det närmaste försvunne, måste hvarje ansvarskännande samhällsmedlem säga sig, att tungt vägande skäl förelåge för genomdrivande af sådant beslut, äfven med samtidigt erkännande att därigenom ett betänkligt ingrepp skedde i den personliga friheten, i det somligas missbruk af alkoholhaltiga drycker ledde till förbud eller i allt fall till ytterst försvårad tillgång till dylika för andra människor, som kunna utan missbruk njuta dem. Nämnden håller dock före, att ringa sannolikhet finnes för att sådant önskadt resultat skulle vinnas. Vid rusdrycksmissbruk tänker man på de båda hufvudfaktorerna: *begäret* efter rusdrycker och *tillgång* att tillfredsställa detsamma. Förbudsvännen synes mena, att, om tillgången, närmare bestämdt den hittills öppna och möjliga tillgången, stoppas, begäret därmed låter sig nöja och nedtysta, hvarmed önskemålet, allmän nykterhet, vore vunnet. Frågan är dock icke så enkel. Afstängandet af tillgången lärer, långt ifrån att dämpa och

N:o 72. *Ang. fortsatt detaljhandel med brännvin.*

stilla begäret, i stället bidraga att upphetsa detta i ytterligare grad, så att det driver till andra och svårkontrollerbara utvägars uppletande. Hvad sådant förer med sig, ligger helt visst inom möjligheternas område för något hvar att konstatera.

Framhållas må ock, att, så länge icke omnämnda eller allmänt rusdrycksförbud införts i hela landet, länder ett genomförande däraf inom den ena eller andra kommunen icke till annat än att konsumentströmmen, som därvid ej skyr uppoffringar, söker sig åt annat håll, där tillgång å rusdrycker finnes.

Det är dylika farhågor, som göra äfven en i princip afgjord nykterhetsvän betänksam inför tanken att förbjuda all handel med rusdrycker inom samhället och kommer honom att stanna inför det till synes både uppnåeliga och gagneliga realiserandet af önskemålet: omgärda rusdrycksförsäljningen med sådana, af erfarenheten som lämpliga och effektiva befunna garantier och restriktioner, att missbruk i görligaste mån försvåras och förhindras.

Nämnden anser sig därför icke böra förorda ett afstyrkande af sökandebolagets ansökan, men vill samtidigt framhålla som viktigt, att bifall därtill förbindes med vissa villkor och begränsningar.

Att börja med står Nämnden något oförstående inför talet om den förmodade fortsatta raska tillväxten af samhället och nödvändigheten att rusdryckshandeln därmed bör hålla jämna steg. Med erkännandet som riktig af denna parallellism mellan samhällets tillväxt och utvidgning af dess rusdrycksförsäljning — ungefärligen som exempelvis sker vis à vis apoteksväsendet och folkmängden — gåfves, tycker man, ett visst legitimerande i allmänhet åt rusdryckskonsumtionen. Denna bör tvärtom, enligt Nämndens mening, då den å ena sidan icke innebär en afgjord samhällsnödvändighet, men å andra sidan kan ha och har påtagliga vådor med sig, betraktas som något särskildt för sig, det där till fullo kräfver en varsam undantagsställning och -behandling. För öfrigt lärer utvecklingen under kommande 3-årsperiod icke blifva af den omfattning att ens från den synpunkten i bolagets oktroj behöfver, som föreslagits, reserveras möjligheter för densamma.

Förhållandet mellan antalet nu förefintliga utminuterings- och utskänkningsställen å ena samt vad bolaget har för afsikt anordna eller bereda utrymme för å andra sidan belyses af följande:

	Nuvarande antal rättigheter	Af bolaget planerade
	Utminutering:	
Spritdrycker, vin och öl	2 (däraf 1 ej begagnad)	2
Vin och öl	9	ändrade grunder för försäljningen
Endast vin	5	ändrade grunder för försäljningen
» öl	6	4
	Utskänkning:	
Spritdrycker. vin och öl	7 (däraf en rörlig)	9
Blott vin och öl	ingen	1 (järnvägsrestaurang)
» vin	ingen	ingen
» öl	2	3

Nämnden, som, enligt § 64 i K. K. $^{14}/_{6}$ 1917, »har att öfvervaka nykterhetstillståndet inom kommunen», håller före, att det, som, enligt ofvanstående, innebär en utvidgning i rusdrycksförsäljning, saknar fog för sig. Särskildt ställer sig Nämnden afvisande gentemot den tilltänkta ökningen af spritrestauranterna samt anordnande af vin- och ölutskänkning vid eller inom järnvägsrestaurant, af hvilken senare sorts handtering sorgliga erfarenheter kunna framdragas från äldre tid. Äfvenledes torde antalet utminuteringsställen för enbart öl böra bestämmas till allenast tre.

N:o 72. *Ang. fortsatt detaljhandel med brännvin.*

Beträffande själfva rusdrycksförsäljningen — utminutering och utskänkning — vill nämnden framhålla som önskvärdt, att i det närmaste samma bestämmelser fortfara att gälla under oktrojtiden, som efter hand tillkommit och påkallats bl. a. af de ytterst från världskriget härrörande svåra förhållandena. Dessa lära nämligen knappast ljusna och förbättras omedelbart med afslutandet af fred, när sådan än må komma. Lång tid hinner förgå, innan allt åter kommit i normalt läge.

Nämnden får alltså, under hänvisning till hvad i det föregående anförts, hemställa:

att Systembolagets i Västerås ansökan om oktroj tillstyrkes;

att likväl detaljhandeln förbindes med villkor, som i möjligaste mån utesluta för det allmänna skadliga verkningar;

att sålunda *utminuteringen*

af *spritdrycker* medgifves till månatligen högst 2 liter per person samt icke till annan än den, som fyllt 25 år, fullgjort skatteplikt mot stat och kommun, ej åtnjuter understöd af allmänna medel och ej brister i fullgörande af honom åliggande försörjningsplikt;

av *vin* och *öl* äger rum endast å tider, då utminutering af spritdrycker sker; kunnande dock bolaget till välkända och bofasta personer under tiden 9 f. m.—6 e. m. hemskicka vederbörligen rekvireradt öl;

att utskänkningen

af *spritdrycker* blott medgifves i sammanhang med lagad mat till pris af minst kronor 1: 50 och till myckenhet: af egentligt brännvin af högst 5 cl., af cognac högst $^{1}/_{6}$ liter och punsch högst $^{1}/_{3}$ liter;

av *vin* och *öl* liksom för närvarande blott sker till spisande gäst;

att slutligen antalet utminuteringsställen för dels spritdrycker med vin och öl, dels enbart öl, bestämmas till resp. 2 och 3; samt utskänkningsställena för spritdrycker, vin och öl blifva 6 och att en eventuell järnvägsrestaurant icke medgifves rätt att utskänka vin eller öl.

Västerås den 15 juni 1918.

För Nykterhetsnämnden:

AXEL ENBLOM.

Ragnar Tenow.

N:o 72.

Ang. fortsatt detaljhandel med brännvin.

Resolution.

Remitteras till Stadsfullmäktige för yttrande, som jämte remissakten förväntas. Västerås rådhus den 15 april 1918.

På Magistratens vägnar:

JOHN KARLSSON.

H. Cronholm.

Resolution.

Remitteras till Magistraten i Västerås, som anmodas häröfver höra Stadsfullmäktige där i staden samt att med deras yttrande och eget utlåtande jämte remissakten hit inkomma.

Västerås slott i landskansliet den 11 april 1918.

Ex officio:

GEORG ENHÖRNING.

Till Konungens Befallningshafvande i Västmanlands län.

Härmed får systembolaget i Västerås, som bildats af undertecknade bolagsmän med uteslutande ändamål att efter därtill i behörig ordning erhållen rättighet i Västerås stad idka handel med rusdrycker i enlighet med gällande rusdrycksförsäljningsförordning och i öfrigt meddelade föreskrifter, vördsamt anhålla om rättighet att inom Västerås stads kommun utöfva detaljhandel med alla de i § 1 af Kungl. Förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning af rusdrycker omförmälda slag af dylika drycker under åren 1919—1921.

Intyg om delägarnes behörighet att idka rörelsen, bolagets stadgar samt redogörelse för, hur bolaget ämnar bedrifva sin verksamhet, bifogas.

Västerås den 20 mars 1918.

M. Jonsson.	*C. A. Palmén.*	*Theofil Öberg.*
Gustav Holm.	*Otto Oest.*	*Johan Svensson.*
John Hygrell.	*Thor Richter.*	*J. R. Keijser.*

BOLAGSORDNING

för

Systembolaget i Västerås.

§ 1.

Bolagets ändamål.

Bolaget har till ändamål, att, efter därtill i behörig ordning erhållen rättighet, uti Västerås stad och eventuellt andra kommuner idka handel med rusdrycker i enlighet med gällande rusdrycksförsäljningsförordning och i öfrigt meddelade föreskrifter.

N:o 72.

Bolagets styrelse har sitt säte i Västerås.

I fråga om användande af bolagets vinst och af bolagets behållna tillgångar vid dess upplösning skall hvad i gällande rusdrycksförsäljningsförordning finnes stadgadt vinna tillämpning.

Ang. fortsatt detaljhandel med brännvin.

§ 2.

Bolagsstämman.

Bolaget består af minst nio bolagsmän.

Bolagsmännen sammanträda årligen till två ordinarie bolagsstämmor, den ena senast inom maj månads utgång, för att taga del af bolagets räkenskaper och förvaltning samt revisorernas berättelse och den andra i november månad för val af styrelseledamöter och suppleanter samt en revisor med suppleant.

Till extra bolagsstämma sammanträda bolagsmännen på styrelsens kallelse, då minst tre styrelseledamöter, eller då minst tre bolagsmän, af dem, som ej hafva säte i styrelsen, så önska.

I kallelsen till extra bolagsstämma skola de ärenden anges, som föranledt sammankallandet, och få på extra bolagsstämma inga andra ärenden förekomma till behandling.

Vid samtliga bolagsstämmor fordras för beslutets giltighet, att minst två tredjedelar af bolagsmännen äro närvarande.

Kallelse till bolagsstämma sker skriftligen minst åtta dagar före stämman, och skall kallelse utfärdas af styrelsens ordförande.

Bolagsstämman öppnas af styrelsens ordförande, eller, om han är förhindrad närvara, af den till lefnadsåren äldste närvarande bolagsmannen, hvarpå förrättas val af ordförande vid dagens bolagsstämma.

Vid lika röstetal äger ordföranden utslagsröst.

Vid bolagsstämma äga af myndigheter utsedda styrelseledamöter närvara samt deltaga i öfverläggningarna, men ej i besluten.

Vid bolagsstämmans sammanträden skall genom styrelsens försorg protokoll föras öfver besluten.

§ 3.

Val.

Alla val ske med slutna sedlar eller medelst acklamation, om så af samtliga närvarande beslutas.

§ 4.

Styrelsen.

Bolagets styrelse skall bestå af fem ledamöter och fem suppleanter, valda i enlighet med hvad gällande rusdrycksförsäljningsförordning därom stadgar.

Ledamöter och suppleanter, som skola utses af delägarne i bolaget, väljas vid ordinarie bolagsstämman i november för följande kalenderår. Afgående ledamot eller suppleant kan återväljas.

Styrelsen sammanträder på ordförandens kallelse, så ofta omständigheterna därtill föranleda.

Styrelsen är beslutför, utan att samtliga ledamöter äro tillstädes, så vida tre ledamöter äro om beslutet ense.

Vid lika röstetal inom styrelsen äger ordföranden utslagsröst.

N:o 72.
Ang. fortsatt detaljhandel med brännvin.

Rätt att teckna bolagets firma tillkommer, förutom styrelsen, två styrelseledamöter i förening eller ock en styrelseledamot och person utom styrelsen, som denna utser, i förening.

Bolagets direktör, disponent eller föreståndare har, äfven om han ej är medlem af styrelsen, skyldighet att öfvervara styrelsens sammanträden samt äger rätt att därvid väcka förslag och göra framställningar i ärenden, som röra bolaget och dess angelägenheter, att deltaga i öfverläggningarna men ej i besluten och att afgifva sin reservation till protokollet.

§ 5.

Förlag.

Bolagets rörelse bedrifves med förlag af på styrelsens gemensamma borgen upplånade medel.

§ 6.

Bolagsmännens ersättande.

Om bolagsman aflider eller af annan anledning afgår, äga de kvarvarande att i den afgångnes ställe antaga annan bolagsman, som dock af vederbörande myndighet skall godkännas.

§ 7.

Räkenskaper.

Bolagets räkenskaper skola den 31 december hvarje år i fullständigt bokslut sammanföras. Bokslutet skall vara verkställdt senast den 1 mars påföljande år, då räkenskaperna jämte därtill hörande handlingar äfvensom af styrelsen afgifven förvaltningsberättelse jämte vinst- och förlusträkning och balansräkning för senaste räkenskapsåret skola för granskning öfverlämnas till revisorerna.

§ 8.

Revision.

Granskning af bolagets förvaltning och räkenskaper verkställes af tre revisorer på sätt i gällande rusdrycksförsäljningsförordning finnes stadgadt. Den af delägarne i bolaget utsedde revisorn jämte suppleanten för honom väljes årligen å ordinarie bolagsstämma i november för tiden intill nästa ordinarie novemberstämma.

§ 9.

Årsstämning.

Vid bolagets upplösning skall årsstämning å bolagets borgenärer sökas.

Västerås den 20 mars 1918.

M. Jonsson.	*C. A. Palmén.*	*Theofil Öberg.*
Gustav Holm.	*Otto Oest.*	*Johan Svensson.*
John Hygrell.	*Thor Richter.*	*J. R. Keijser.*

N:o 72.
Ang. fortsatt detaljhandel med brännvin.

REDOGÖRELSE

för hur systembolaget i Västerås ämnar bedrifva sin verksamhet för detaljhandel med rusdrycker i Västerås under den ifrågasatta oktrojtiden åren 1919—1921.

Försäljningens omfattning.

Verksamheten skall afse försäljning — utminutering och utskänkning — af spritdrycker, vin och öl.

Antal försäljningsställen.

Det nuvarande bolaget innehar för detaljhandeln med brännvin dels två utminuteringsrättigheter, nämligen en i stadshotellsbyggnaden, som af bolaget utöfvas, samt en, hvilken bolaget berättigats att, om detsamma funne sådant för sin verksamhet behöfligt eller lämpligt, utöfva å plats, som bolagets styrelse ägde bestämma, men som ännu icke tagits i anspråk, dels ock sju utskänkningsrättigheter, nämligen två i stadshotellsbyggnaden, en i Vasarestauranten, en å restaurant Klippan eller Möllers salong, en i Stadsparken, en å ön Elba samt en s. k. rörlig rättighet, den sistnämnda tidigare förlagd till teatern, men på senare tiden ej utöfvad. Någon utskänkningsrättighet för vin och öl har icke på de senare åren förefunnits i staden. Däremot innehafva Alrik Nyberg för Centralhotellet och Aktiebolaget Västerås-Automaten för automatrestauranten rättighet att med vissa inskränkningar utskänka öl i förening med mat till spisande gäster.

Då enligt den nya lagen äfven öl- och vinhandeln skall förläggas under bolag och individuell kontroll utöfvas öfver all utminutering af rusdrycker, torde det vara nödvändigt, att för expeditionens behöriga ombesörjande inrätta två utminuteringsställen för spritdrycker och vin eventuellt äfven samtidigt för öl, där, i händelse ifrågasatt ändring i rusdrycksförsäljningsförordningen genomföres, äfven all registrering och likvid af inköp af öl äger rum, samt fyra utminuterings- respektive afhämtningsställen för öl.

Hvad utskänkningsställenas antal beträffar och då först de för spritdrycker, hvarmed äfven utan vidare följer rättighet att utskänka vin och öl, så torde det nuvarande antalet af sju för den närmaste tiden synas vara tillräckligt. Men då någon ny rättighet ej får medgifvas under oktrojtiden och nära fyra år komma att förflyta till dess utgång, torde det, dels med hänsyn till stadens snabba tillväxt och då nya förhållanden inom denna tid kunna tänkas uppkomma, som betinga inrättandet af ytterligare en restaurant eller värdshus, dels ock enär ändrade förhållanden med afseende å uthyrandet af hotell- och restaurantrörelsen eller eljes kunna anses böra föranleda uppdelning eller inrättande af särskild ny rättighet inom stadshotellsfastigheten, vara lämpligt att förutse ytterligare två rättigheter.

Då det på grund af ändrade trafikanordningar å Stockholm—Västerås—Bergslagens järnväg i den riktningen att måltidsuppehållet i Tillberga i stället kommer att förläggas i Västerås, icke är uteslutet, att här i staden kommer att inrättas en järnvägsrestaurant, synes det lämpligt att för en eventuell sådan beviljas en rättighet för utskänkning af vin och öl.

De två nuvarande ölutskänkningsrättigheterna torde böra bibehållas samt ytterligare en sådan beviljas bolaget för tillgodoseende af under oktrojtiden eventuellt uppkommande nytt behof.

N:o 72.

Ang. fortsatt detaljhandel med brännvin.

Bolaget afser sålunda för bedrifvande af sin verksamhet två utminuteringsställen för spritdrycker och vin samt eventuellt öl, fyra utminuteringsställen respektive afhämtningsställen för öl, nio utskänkningsställen för spritdrycker, vin och öl, ett utskänkningsställe för vin och öl och tre utskänkningsställen för öl.

I sammanhang härmed vill bolaget nämna, att de ofvan angifna, ej nu förefintliga utskänkningsställena, icke skulle anordnas, innan omständigheterna sådant påfordra samt att bolagets förfarande att sålunda icke genast för allmänheten öppna alla de försäljningsställen, å hvilka bolaget förklarat sig önska bedrifva sin rörelse, enligt hvad bolaget tror sig veta, öfverensstämmer med kontrollstyrelsens mening samt för öfrigt jämväl förestafvas af nödvändigheten att, i händelse tillfälliga eller oförutsedda behof af utskänkning af något slag af rusdrycker skulle yppa sig under den tid, för hvilken bolaget erhåller rättighet till detaljhandel med dylika drycker, kunna tillfredsställa sådana behof.

Grunderna för försäljningsställenas förläggning.

Vidkommande grunderna för försäljningsställenas förläggning synes sannolikt icke någon förändring i de nuvarande förhållandena vara af behofvet påkallad beträffande de nu utöfvade rättigheterna. Därför synes det dock icke vare sig nödvändigt eller lämpligt att utan vidare fastslå de nuvarande lokalerna såsom gifna, enär det icke är uteslutet, att förhållanden kunna komma att inträffa, hvilka göra en eller annan förändring nödvändig.

Försäljningsställenas belägenhet angifves fördenskull sålunda:

1) *Utminuteringsställena för spritdrycker och vin samt eventuellt öl:*

ett vid eller i närheten af Stora torget och ett vid eller i närheten af Stora gatan mellan Karlsgatan i öster och Hållgatan i väster;

2) *Utminuterings- eller afhämtningsställena för öl:*

ett i stadens södra del inom södra eller västra kvarteret, ett i stadens norra del inom norra kvarteret, ett i stadens östra del, dock ej längre österut än Östra ringvägen samt ett i stadens västra del, dock ej västligare än vid Västmannagatan;

3) *Utskänkningsställena för spritdrycker, vin och öl:*

två eller eventuellt med hänsyn till förändrade dispositioner i afseende å uthyrning eller af annan anledning tre inom stadshotellet, ett inom restaurant Klippan (Möllers salong), eller annan restaurant, som möjligen kan komma till stånd i dess ställe inom västra kvarteret, ett å »Vasarestauranten» eller annan af bolaget anordnad värdshuslokal i närliggande trakt, ett i stadsparken eller annat parkområde inom staden, ett å ön Elba, ett å teatern samt eventuellt ytterligare ett i någon å central plats nytillkommen restaurantlokal;

4) *Utskänkningsstället för vin och öl:*

i järnvägsrestaurant inom eller invid järnvägsstationen;

5) *Utskänkningsställena för öl:*

ett inom Centralhotellet eller annat bättre hotell, ett inom den nuvarande automatrestauranten eller annan i stadens centralare delar uppkommande dylik restaurant samt ett för någon likaledes å central plats nytillkommen automat- eller annan bättre restaurant eller hotell.

I fråga om alla utskänkningsställena skall gälla, att de ej förläggas inom eller invid kasernområde eller lägerplats och att de ej heller förläggas så nära eller anordnas så, att de kunna verka störande för förut befintliga gudstjänst- eller andaktslokaler.

N:o 72.

Ang. fortsatt detaljhandel med brännvin.

Att grunderna för förläggning af vissa försäljningsställen icke kunnat af bolaget angifvas närmare än som skett, har sin orsak däri, att lämpliga lokaler för sådana ställen svårligen stå att anskaffa redan nu och att bolaget icke vågar inlåta sig på några hyresaftal om dylika lokaler, innan det visat sig om och i hvad mån bolagets ansökan bifalles.

Utskänkning vid eller utan måltid.

Å utskänkningsställena för spritdrycker, vin och öl samt det för vin och öl afser bolaget utskänkning äfven annorledes än vid måltid åt spisande gäster i den omfattning som Kungl. Förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning af rusdrycker medgifver, såvida ej Konungens Befallningshafvande eller Kungl. Kontrollstyrelsen skulle finna nödigt däri föreskrifva inskränkningar, i hvilket fall bolaget är villigt underkasta sig desamma.

Öfverlåtelse af utskänkningsrättigheter.

Utom en eller eventuellt två utskänkningsrättigheter för spritdrycker, vin och öl i Stadshotellet och samma slags rättighet i Vasarestauranten, hvilka bolaget har för afsikt att själf utöfva, ämnar bolaget öfverlåta öfriga rättigheter till enskilda personer, men vill bolaget förbehålla sig rätt, att, om så af dess styrelse pröfvas lämpligt, själf utöfva ytterligare någon eller några rättigheter.

M. Jonsson.	*C. A. Palmén.*	*Theofil Öberg.*
Gustav Holm.	*Otto Oest.*	*Johan Svensson.*
John Hygrell.	*Thor Richter.*	*J. R. Keijser.*

Västerås 1918, Västm. Alleh:s A.-B:s Tr.

N:o 73.

Vatten- och Gasverksstyrelsens årsberättelse för 1917 samt framställning om tilläggsanslag.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Härmed får Drätselkammaren öfverlämna Vatten- och Gasverksstyrelsens förvaltningsberättelse för år 1917 med därtill hörande skrifvelse och får Drätselkammaren tillstyrka bifall till styrelsens i skrifvelsen gjorda framställning därom, att Stadsfullmäktige ville af lånemedel anvisa ett anslag af 39,438 kronor 8 öre, med vilket belopp förut af lånemedel beviljade anslag till under år 1917 utförda nyanläggningar och verkställda nyanskaffningar öfverskridits.

Västerås den 13 juni 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Vatten- och Gasverksstyrelsen får härmed öfverlämna 1917 års styrelseberättelse för de under styrelsen lydande verk.

Nedanstående sammanställning utvisar verkens inkomster och utgifter jämförda med resultaten under närmast föregående år, varjämte i redogörelseårets budget beräknade belopp medtagits.

N:o 73. *Vatten- och Gasverks-styrelsens årsberättelse för 1917.*

		1916		1917		+ ökning — minskning		1917 enl. budgeten	
		Kronor	öre	Kronor	öre	Kronor	öre	Kronor	öre
Vattenverket:	Inkomster	96,389	17	101,820	13	+ 5,430	96	94,700	—
	Utgifter	80,314	47	93,001	66	+ 12,687	19	91,425	—
	Vinst	16,074	70	8,818	47	— 7,256	23	3,257	—
Gasverket:	Inkomster	323,717	04	361,302	11	+ 37,585	07	362,000	—
	Utgifter	320.352	42	312,823	61	— 7,528	81	355,465	—
	Vinst	3,364	62	48,478	50	+ 45,113	88	6,535	—
Elektricitetsverket:	Inkomster	216,663	01	295,229	19	+ 78,566	18	241,400	—
	Utgifter	162,334	64	201,445	62	+ 39,110	98	210,165	—
	Vinst	54,328	37	93,783	57	+ 39,455	20	31,235	—
Afloppsledningarna:	Utgifter	33,555	95	44,688	69	+ 11,132	74	39,325	—
	Inkomster	6,471	94	9,026	56	+ 2,554	62	8,500	—
	Nettoutgift	27,084	01	35,662	13	+ 8,578	12	30,825	—

Verkens nettovinst utgör kronor 151,080: 54 mot beräknade kronor 41,045: —. Efter afdrag af nettoutgifterna för afloppsledningarna, kronor 35,662: 13, återstår kronor 115,418: 41 mot i budgeten beräknade 10,220: —.

Utgiftsposterna under »Diverse utgifter» hafva öfverstigit de beräknade med cirka 7,000 kronor, beroende i första rummet på stegrade pris, äfvensom att sjukhjälp till arbetare måste lämnas i större utsträckning än eljest varit fallet samt att diverse kontorsböcker m. m. särskildt på grund af abonnentantalets stora ökning måste anskaffas i större omfattning än som beräknades.

På grund av fastigheternas värdestegring hafva i en del fall brandförsäkringssummorna måst höjas, vilket medfört ökade brandstodsafgifter.

Gasverkets minskade inkomster af allmänna gatubelysningen är en följd af minskad belysningstid samt att en del lyktor ersatts med elektrisk belysning.

Enär gaskol ej kunnat erhållas, måste under stor del af året intill 80 % ved användas vid framställning af gas. Detta medförde minskad kokstillverkning, vilket gjorde att inkomsterna af koks, beräknade till 135,000 kronor, endast uppgingo till 93,000, varemot tjäran på grund af enormt ökade pris inbragte 61,000 mot beräknade 18,000 kronor.

Under året tillkomna restriktioner å gas hade till följd att gasförbrukningen med cirka 25 % understeg den beräknade, hvilket också medförde minskade kostnader för bränsle med $1/4$ eller i rundt tal 60,000 kronor. Att trots denna minskning i gasförbrukningen inkomsterna å gas nära nog uppnådde de i budgeten beräknade berodde på gasprisets höjning i samband med restriktionernas införande samt bättre gasutbyte än som beräknades.

N:o 73. *Vatten- och Gasverksstyrelsens årsberättelse för 1917.*

Underhållskostnaderna för gasverket, beräknade till 17,400, uppgingo till 26,000 kronor, hvilket berodde på, att såväl verkets ledningsnät som apparater kräfde reparationer, hvarjämte i samband med framställning af vedgas en del ändringar vid ugns- och apparatsystemen måste vidtagas.

Stadsfullmäktiges anslag af den 26 oktober 1916 å 22,500 kronor att utgå af verkets vinstmedel och fördelas på fem år samt användas till tillbyggnad af retorthuset, visade sig på grund af stegarde pris otillräckligt. Verkliga kostnaden — arbetet afslutas först 1918 — torde sluta på omkring 26,000 kronor, och har för den skull amortering måst insättas med 6,000 i stället för föreslagna 5,000 kronor.

Ökade löner för gasverkseldarna samt på grund af vedeldningen erforderlig ökning af dessas antal hafva gjort att anslaget, 13,500 kronor, öfverskridits.

Då enligt Drätselkammarens beslut ränta skall till kammaren erläggas å värdet för den till nya gasverket reserverade tomten å Viksäng, har därå kommande belopp påförts verket.

Såsom var att förvänta, medförde den starka anslutningen till elektricitetsverket ökade inkomster, nämligen cirka 28,000 kronor mera än som beräknats. En annan följd af denna anslutning blef ökad inkomst äfven å installationsarbeten.

Vid början af nu rådande kristid var verket försedt med cirka 70 ton brännolja till dieselmotorerna. Häraf har på order af Industrikommissionen verket måst afstå 25 ton till Saltsjöbadens Elektricitetsverk, hvilket är anvisadt till dieseldrift, då däremot härvarande verk under gångna året uteslutande kunnat tillgodose sitt strömbehof från statens verk. Oljeförsäljningen medförde vinst för verket af 10,000 kronor.

Kostnaderna för elektriska driften understego de beräknade med cirka 13,000 kronor. Cirka 7,000 kronor af denna besparing härleder sig däraf, att brännolja ej behöfde användas till driften, samt resten af mindre utgifter till staten för ström än som beräknades vid budgetens upprättande.

Anslagen till nyanläggningar och nyanskaffningar hafva visat sig otillräckliga, beroende på stegrade material- och arbetspris.

Till serviser och diverse mindre utsträckningar af vatten-, aflopps-, gas- och elektriska ledningar är anslaget 25,000 kronor, hvaremot verkliga kostnaden blef kronor 38,101:36. Ensamt elektriska serviser och mindre utsträckningar med jordkablar kräfde på grund af ökad anslutning cirka 16,000 kronor.

Förekomsten af berg i stor utsträckning bidrog till fördyrande af ledningsarbetet i Utanbygatan.

Till anskaffande af mätare och inventarier hade styrelsen hemställt om 110,000 kronor, men hafva kostnaderna uppgått till kronor 124,638:70, äfven i detta fall beroende på stegrade pris och ökad anslutning.

För täckande af den uppkomna bristen, kronor 39,438:08, hemställer styrelsen om beviljande af motsvarande anslag att utgå af lånemedel.

Västerås den 28 maj 1918.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

K. J. KARLSSON.

Gerh. Geston.

N:o 73.
Vatten- och Gasverks-styrelsens årsberättelse för 1917.

STYRELSE-BERÄTTELSE.

Jämlikt föreskrifterna i § 10 av reglementet för vatten- och afloppsledningssamt gas- och elektricitetsvarken i Västerås lämnas härmed redogörelse för verksamheten under år 1917.

Merkantila uppgifter.

Utgifter för verkens gemensamma förvaltning.

Enl. budgeten	**Löner:**		Verkl. kostnad
7,000: —	Föreståndaren		7,000: —
4,000: —	Assistenten för gas- och vattenverken		4,000: —
3,000: —	„ „ elektricitetsverket		3,000: —
4,500: —	Kamreraren		3,750: —
2.100: —	Kassörskan		2,100: —
2,400: —	Förrådsförmannen		2,168: 40
1,650: —	Kontorsbiträdet		1,650: —
1,500: —	Extra kontorsbiträde		1,700: —
6,400: —	Mätareafläsare och inkasserare		7,031: 80
500: —	Siffergranskaren		500: —
600: —	Springgossar		620: —
1,362: —	Kristidshjälp		1,354: —
35,012: —		Kronor	34,875: 02
7.625: —	Hvaraf påföres Vattenverket	7,000: —	
10,665: —	„ „ Gasverket	10,500: —	
10,665: —	„ „ Elektricitetsverket	10,500: —	
3,225: —	„ „ Afloppsledningarna	3,460: —	
2,832: —	„ „ Installationsarbeten	3,415: 02	34,875: 02
35,012: —			

Enl. budgeten	**Diverse utgifter:**		Verkl. kostnad
1,300: —	Läkarearvode, medicin och olycksfallsförsäkring		2,227: 72
3,000: —	Räkenskapsböcker, skriv- och ritmaterial annonser m. m.		5,027: 52
1,600: —	Telefonafgifter och aflöning till telefonist		1,951: 20
3,000: —	Renhållning, eldning, städning och belysning		4,622: 34
3,000: —	Underhåll af kontors- och förrådsbyggnader samt diverse för verken gemensamma verktyg och inventarier		5,257: 35
600: —	Diverse, såsom resor, föreningsafgifter m. m.		553: 28
12,500: —		Kronor	19,639: 41

N:o 73. *Vatten- och Gasverksstyrelsens årsberättelse för 1917.*

Enl. budgeten				Verkl. kostnad
2,900: —	Hvaraf påföres Vattenverket		5,000: —	
3,650: —	„ „ Gasverket		6,000: —	
3,650: —	„ „ Elektricitetsverket		6,000: —	
1,650: —	„ „ Afloppsledningarna		2,000: —	
650: —	„ „ Installationsarbeten		639: 41	19,639: 41
12,500: —				

Vattenverket.

Inkomster:

Enl. budgeten				Verkl. kostnad
94,175: —	Vatten enligt kontrakt			
	„ genom mätare		96,135: 08	
	Hyror för vattenmätare		3.217: 68	99,352: 76
525: —	Hyror för bostadslägenheter vid gamla vattenverket			403: 75
—	Installationsarbeten			1,000: —
—	Ränta			605: 12
—	Försålda gamla vattenmätare			458: 50
94,700: —	S:a inkomster Kronor			101,820: 13

Utgifter:

Enl. budgeten				Verkl. kostnad
	Driftkostnader:			
15,800: —	Elektrisk ström, kol, smörjoljor m. m.			14,642: 29
	Underhållskostnader:			
9,000: —	Fastigheter, maskiner, ledningsnät, mätare m. m.			8,643: 15
	Aflöningar och pensioner:			
7,625: —	Förvaltningen enligt ofvan		7,000: —	
2,150: —	Maskinmästaren		2,150: —	
	(Bostad med vedbrand in natura 400: —)			
1,450: —	En maskinist		1,450: —	
	(Bostad med vedbrand in natura 400: —)			
1,450: —	En maskinist		1,450: —	
	(Bostad med vedbrand in natura 400: —)			
2,100: —	Rörnätsförmannen		2,100: —	
1,450: —	Vårdaren af vattenborgen		1,450: —	
2,500: —	Pension till f. assistenten F. G. Lönnqvist		2,500: —	
2,700: —	Krigstidshjälp		1,750: —	19,851: —
21,425: —				
	Diverse utgifter:			
2,900: —	Förvaltningen enligt ofvan		5,000: —	
650: —	Brandstodsafgifter och utskylder		1,126: 63	
1,175: —	Afgift till staten för vattenverk i Hesslö	500: —		
	Afgift till arrendatorn af Hesslö egendom	500: —		
	Arrende för mark till C. A. Andersson, Hamre	150: —		
	Arrende för mark till C. Pettersson, Vallby	25: —	1,175: —	
4,725: —	Transport		7,301: 63	43,136: 44

N:o 73. *Vatten- och Gasverksstyrelsens årsberättelse för 1917.*

Enl. budgeten			Verkl. kostnad
4,725: —	Transport	7,301: 63	43,136: 44
500: —	Bränsle till maskinisterna i Hesslö	423: —	
150: —	Analyser, skjutsar m. m.	—: —	
100: —	Avskrivning av diverse fordringar	—: —	
290: 81	Diverse	736: 06	8,460: 69
5,765: 81			
	Ränta och amortering:		
	Enligt särskild plan:		
22,289: 09	Ränta	23,797: 19	
18,845: 10	Amortering	19,307: 34	43,104: 53
41,134: 19		Kronor	94,701: 66
	Som minskas med afloppsledningarnas och gasverkets andel i aflöning till förmän:		
1,700: —	Afloppsledningarna 1,000: — och gasverket 700: —		1,700: —
91,425: —		Kronor	93,001: 66
3,275: —	Nettovinst		8,818: 47
94,700: —		S:a Kronor	101,820: 13

Afloppsledningarna.

Utgifter:

Enl. budgeten			Verkl. kostnad
	Driftkostnader:		
3,225: —	Förvaltningen enligt ofvan.....................	3,460: —	
2,000: —	Elektr. ström m. m.	—: —	
1,000: —	Andel i aflöning till förmän vid vattenverket	1,000: —	
700: —	Aflöning för driften i pumpstation...........	—: —	
3,200: —	Spolning af ledningar samt rensning af brunnar	5,924: 73	10,384: 73
10,125: —			
	Underhållskostnader:		
3,152: —	Underhåll af ledningsnätet med tillhörande brunnar......		8,240: 64
1,100: —	*Krigstidshjälp*		1,099: 67
	Diverse utgifter:		
1,650: —	Förvaltningen enligt ofvan	2,000: —	
—	Brandstodsafgifter	3: 84	2,003: 84
	Ränta och amortering:		
	Enligt planen för obligationslånen:		
16,690: 61	Ränta	16,502: 03	
6,607: 15	Amortering	6,457: 78	22,959: 81
39,325: —		Kronor	44,688: 69
	Hvarifrån afgå följande inkomster:		
8,400: —	Afgifter för vattenklosetter	8,926: 56	
100: —	Afgift för en afloppsbrunn vid egendomen n:r 62, Jakobsberg, S:t Ilians socken ..	100: —	9,026: 56
30,825: —		S:a utgifter Kronor	35,662: 13

N:o 73. *Vatten- och Gasverksstyrelsens årsberättelse för 1917.*

Gasverket.

Inkomster:

Enl. budgeten				Verkl. kostnad
27,500: —	Allmänna belysningen			19,805: 21
180,000: —	Enskild gasförbrukning		172,096: 51	
	Hyror för gasmätare		7,754: 62	179,851: 13
208,000: —				
	Koks		92,936: —	
	Träkol		4,105: 60	
153,000: —	Stenkolstjära		60,676: 77	
	Retortgrafit		1,033: 25	
	Ammoniaksalt		158: 60	158,910: 97
	Gammal reningsmassa		97: 80	
1,000: —	Installationsarbeten m. m.		2,000: —	
	Försålda gamla mätare		22: —	
	Ränteinkomster		615: —	2,734: 80
362,000: —			S:a inkomster Kronor	361,302: 11

Utgifter:

Enl. budgeten				
	Driftkostnader:			
	Gaskol	118,873: 38		
235,000: —	Ved	51,267: 27		
	Torv	5,030: 87	175,171: 52	
12,400: —	Öfriga kostnader		12,011: 23	187,182: 75
247,400: —				
	Underhållskostnader:			
17,400: —	Fastigheter, ugnar, ledningar, gaslyktor och gasmätare		26,050: 40	
5,000: —	2:dra årets amortering å kostnaden för tillbyggnad af retorthuset jämlikt Stadsfullmäktiges beslut den 26/10 1916		6,000: —	32,050: 40
22,400: —				
	Aflöningar och pensioner:			
10,665: —	Förvaltningen enligt ofvan		10,500: —	
2,250: —	Gasmästaren		2,250: —	
	(Bostad med vedbrand och belysning in natura 480: —.)			
1,800: —	Mätarejusterare		1,800: —	
13,500: —	Eldare		20,151: 70	
700: —	Andel i aflöning till förmän vid vattenverket		700: —	
500: —	Andel i pension till fr. Anna Gedda		500: —	
2,700: —	Krigstidshjälp		1,731: —	37,632: 70
32,115: —			Transport	256,865: 85

N:o 73. *Vatten- och Gasverksstyrelsens årsberättelse för 1917.*

Enl. budgeten			Verkl. kostnad
32,115: —	Transport		256,865: 85
	Diverse utgifter:		
3,650: —	Förvaltningen enligt ofvan	6,000: —	
2,500: —	Brandstodsafgifter och utskylder	1,662: 80	
250: —	Bränsle och lyse till gasmästaren	151: 02	
350: —	Avskrivning av diverse fordringar	127: 86	
255: 50	Diverse	894: 87	8,836: 55
7,005: 50			
—	Hyra för gasverkstomten		2,773: 80
	Ränta och amortering:		
	Enligt särskild plan:		
23,610: 99	Ränta	22,885: 61	
22,933: 51	Amortering	21,461: 80	44,347: 41
355,465: —	Kronor		312,823: 61
6,535: —	Nettovinst		48,478: 50
362,000: —	S:a Kronor		361,302: 11

Elektricitetsverket.

Inkomster:

6,700: —	Allmänna belysningen		6,164: 66
233,700: —	Enskild förbrukning: belysningsström	166,330: 76	
	„ „ kraftström	80,047: 80	
	Hyror för elektriska mätare	15,503: 15	261,881: 79
1,000: —	Installationsarbeten	16,307: 59	
	Ränteinkomster	615: —	
	Försålda gamla mätare	88: —	
	Försåld brännolja	10,072: 99	27,083: 58
241,400: —	S:a inkomster Kronor		295,229: 19

Utgifter:

	Driftkostnader:		
53,900: —	Elektrisk ström från staden	40,125: 06	
7,000: —	Öfriga kostnadet	8,626: 93	48,751: 99
60,900: —			
	Underhållskostnader:		
11,000: —	Fastigheter, maskiner, batterier, ledningsnät och mätare		11,838: 74
	Aflöningar och pensioner:		
10,665: —	Förvaltningen enligt ofvan	10,500: —	
2,350: —	Maskinmästaren	2,350: —	
	(Bostad med värme och belysning in natura 480: —.)		
13,015: —	Transport	12,850: —	60,590: 73

N:o 73. *Vatten- och Gasverksstyrelsens årsberättelse för 1917.*

13,015: —	Transport		12,850: —	60,590: 73
1,650: —	En maskinist		1,650: —	
1,650: —	En maskinist		1,650: —	
2,250: —	Förste montoren		2,250: —	
2,100: —	Mätarejusteraren		2,100: —	
1,500: —	Extra montör		1,500: —	
500: —	Andel i pension till fröken Anna Gedda		500: —	
3,400: —	Krigstidshjälp		1,710: —	24,210: —
26,065: —				
	Turbinhusdriften:			
3,000: –	Arrende för vattenfallet i Svartån		3,000: —	
3,150: —	Avlöning för tillsyn av maskiner och reglering av dammluckor		3,633: —	
1,200: —	Övriga kostnader för drift och underhåll		1,170: 20	7,803: 20
7,350: —				
	Diverse utgifter:			
3,650: —	Förvaltningen enligt ofvan		6,000: —	
3,700: —	Brandstodsafgifter och utskylder		4,536: 54	
250: —	Bränsle och lyse åt maskinmästaren		165: 62	
350: —	Avskrivning av diverse fordringar		501: 60	
260: 23	Diverse		926: 87	12,130: 63
8,210: 23				
	Ränta och amortering:			
	Enligt särskild plan:			
41,395: 04	Ränta: Elektricitetsverket	41,026: 92		
	„ Turbinhuset	2,331: 18	43,358: 10	
55,244: 73	Amortering: Elektr.-verket	51,588: 96		
	„ Turbinhuset	1,764: —	53,352: 96	96,711: 06
31,235: —	Nettovinst			93,783: 57
241,400: —			S:a Kronor	295,229: 19

N:o 73.
Vatten- och Gasverksstyrelsens årsberättelse för 1917.

Sammanställning öfver verkens inkomster och utgifter för åren 1913—1917.

	Inkomster		Utgifter: Drifts- och underhållskostnader		Utgifter: Ränta och amortering		Utgifter: Summa utgifter		Nettovinst	
	Kronor	öre	Kronor	öre	Kronor	öre	Kronor	öre	Kronor	öre
Vattenverket:										
År 1913	69,320	10	37,159	91	32,160	19	69,320	10	—	—
„ 1914	81,103	86	40,870	37	36,724	25	77,594	62	3,509	24
„ 1915	88,437	66	42,541	02	39,444	55	81,985	57	6,452	09
„ 1916	96,389	17	39,571	30	40,743	17	80,314	47	16,074	70
„ 1917	101,820	13	49,897	13	43,104	53	93,001	66	8,818	47
Gasverket:										
År 1913	151,983	18	106,503	14	19,918	60	126,421	74	25,561	44
„ 1914	165,131	07	118,591	23	27,042	79	145,634	02	19,497	05
„ 1915	242,600	39	196,642	82	32,559	56	229,202	38	13,398	01
„ 1916	323,717	04	276,577	33	43,775	09	320,352	42	3,364	62
„ 1917	361,302	11	268,476	20	44,347	41	312,823	61	48,478	50
Elektricitetsverket:										
År 1913	154,720	11	61,798	42	65,055	83	126,854	25	27,865	86
„ 1914	177,903	30	81,621	16	69,672	90	151,294	06	26,609	24
„ 1915	213,822	73	92,960	44	74,906	77	167,867	21	45,955	52
„ 1916	216,663	01	82,023	79	80,310	85	162,334	64	54,328	37
„ 1917	295,229	19	104,731	06	96,710	62	201,445	26	93,783	57
Afloppsledningarna:										
År 1913	—	—	9,869	18	11,391	04	21,260	22	—	—
„ 1914	—	—	7,505	03	15,580	10	23,085	13	—	—
„ 1915	4,961	76	10,367	91	19,537	04	29,904	95	—	—
„ 1916	6,471	94	12,553	69	21,002	26	33,555	95	—	—
„ 1917	9,026	56	21,728	88	22,959	81	44,688	69	—	—

Nyanläggningar och nyanskaffningar.

Lånemedel.

N:o 73. *Vatten- och Gasverksstyrelsens årsberättelse för 1917.*

	Verklig kostnad Kronor	öre	Datum	Anslaget belopp Kronor	öre	+ öfverskott — brist Kronor	öre
Å diverse anslag besparade medel vid 1917 års början (se 1916 års styrelseberättelse) å ledningar till Frejaföreningen ... 4,730: —							
Brist å anslag från år 1916	10,462	17				— 10,462	17
Till täckande häraf anslogo Stadsfullmäktige 30/8 1917				10,462	17	—	—
Nyanläggningar, fullbordade år 1917:							
Serviser samt div. mindre utsträckningar af ledningar för verken	38,101	36	27/2 1917	25,000	—	— 13.101	36
Vattenledning i Stora gatan mellan Djäknebergs- och Västmannagatorna	8,301	66	27/2 1917	7,000	—	— 1,301	66
Vatten-, aflopps- och gasledningar i Utanbygatan mellan Nygatan och Kopparbergsvägen	17,636	79	27/2 1917	12,500	—	— 5,136	79
Vatten-, aflopps-, gas- och elektr. ledningar till och för byggnadsområdet Hemdal	8,025	12	30/9 1915	5,800	—	— 2,225	12
Vatten-, aflopps- och gasledningar till tomterna 1, 3 och 5 inom Frejaföreningen (af besparade medel, se ofvan)	6,408	91	22/2 1916	4,730	—	— 1,678	91
Vatten-, aflopps-, gas- och elektr. ledningar i Timmermansgatan	3,041	59	30/8 1917	5,500	—	+ 2,458	41
Elektr. ledning till byggnadsföreningen Jakobsberg	20,171	81	28/9 1916	19,500	—	— 671	81
Elektr ledning till Export A.-B. Lundin & Swensons fabriksanläggning å Malmaberg...	11,317	51	28/9 1916	8,700	—	— 2,617	51
Elektr. ledningar för Lustigkulla och Ullspinneriet	12,116	11	27/2 1917	8,000	—	— 4,116	11
Elektr. högspänningskabel inom Hamnområdet	6,781	70	30/8 1917	9,000	—	+ 2,318	30
Elektr. högspänningsmatarekabel för elektr.-verket	13,626	82	27/2 1917	15,000	—	— 1,373	18
Nyanskaffningar:							
Vattenmätare .... 5,912: —							
Gasmätare .... 62,899: —							
Elektr. mätare 40,468: 60			22/7 1917	50,000	—	—	—
Div. inventarier 15,358 39	124,638	70	20/12 1917	60,000	—	— 14,638	70
Brist i ofvan redovisade anslag	—	—	—	39,438	08	—	—
Kronor	280,630	25	—	280,630	25	— 39,438	08

N:o 73.
Vatten- och Gasverks-styrelsens årsberättelse för 1917.

Sammanställning öfver verkens anläggnings- och bokförda värden år 1917 samt amortering under åren 1913—1917.

	Byggnader, maskiner och ledningsnät Kronor	öre	Mätare Kronor	öre	Summa Kronor	öre
Vattenverket.						
Anläggnings- resp. anskaffningsvärde t. o. m. år 1917	532,976	68	38,388	08	571,364	76
Bokfördt värde 31/12 1917	439,664	09	24,572	—	464,231	09
Amortering under åren 1912—1917	93,312	59	13,816	08	107,128	67
Gasverket.						
Anläggnings- resp. anskaffningsvärde t. o. m. år 1917	358,020	37	171,505	03	529,525	40
Bokfördt värde 31/12 1917	306,246	84	135,760	—	442,006	84
Amortering under åren 1912—1917	51,773	53	35,745	03	87,518	56
Elektricitetsverket och Turbinhuset.						
Anläggnings resp. anskaffningsvärde t. o. m. år 1917	943,705	65	184,005	66	1,127,711	31
Bokfördt värde 31/12 1917	772,678	95	130,954	—	903,632	95
Amortering under åren 1612—1917 .... 161,571: 76 / 9,454: 94	171,026	70	53,051	66	224,078	36
Afloppsledningarna.						
Anläggningsvärde t. o. m. år 1917	408,118	70	—	—	408,118	70
Bokfördt värde 31/12 1917	370,472	24	—	—	379,472	24
Amortering under åren 1912—1917	28,646	46	—	—	28,646	46

Kontors- och förrådsbyggnader samt inventarier.	Byggnader		Inventarier		Summa	
Anläggnings- resp. anskaffningsvärde t. o. m. år 1917	31,893	91	39,142	92	71,036	83
Bokfördt värde t. o. m. år 1917	29,531	—	28,963	—	58,494	—
Amortering under åren 1912—1917	2,362	91	10,179	92	12,542	83

N:o 73.
Vatten- och Gasverksstyrelsens årsberättelse för 1917.

Tekniska uppgifter.

Vattenverket.

Fördelning af det förbrukade vattnet.

	År			Jämförelse mellan åren			
	1915	1916	1917	1915 o. 1916		1916 o. 1917	
				Ökning i			
	m³	m³	m³	m³	%	m³	%
För hushållsbehof	639,068	685,105	722,569	46,037	7.2	37,464	5.5
„ industriella behof	140,873	163,093	171,580	22,220	15.8	8,487	5.2
„ allmänna behof, såsom vattenkastare, urinoarer, dricks- och spolposter, vattning af gräsmattor, gatuspolning, brandändamål, äfvensom läckage m. m.	45,000	48,000	50,000	3,000	6.7	2,000	4.2
Summa förbrukning	824,941	896,198	944,149	71,257	8.6	47,951	5.4

Utdrag ur driftrapporten.

Månad	Drifttid för pump N:o						Uppfordrat vatten	Förbrukadt vatten	Medelvattenstånd i brunn N:o									Mälarens medelvattenstånd	Vattnets medeltemperatur
	1		2		3				1			2			3				
									före pumpning	efter pumpning	Diff.	före pumpning	efter pumpning	Diff.	före pumpning	efter pumpning	Diff.		
	tim.	min.	tim.	min.	tim.	min.	m³	m³	+ m.	+ m.	m.	+ m.	+ m.	m.	+ m.	+ m.	m.	+ m.	° C.
Jan. ...	—	—	—	—	386	45	72,550	72,468	4.59	4.40	0.19	4.59	3.66	0.93	4.59	3.66	0.93	4.55	4.5
Febr...	—	—	—	—	372	15	69,991	70,062	4.39	4.22	0.17	4.39	3.46	0.93	4.39	3.46	0.93	4.20	4.0
Mars	—	—	—	—	404	15	78,174	78,255	4.22	4.03	0.19	4.22	3.28	0.94	4.22	3.28	0.94	4.20	4.0
April	—	—	—	—	403	15	76,063	76,009	4.26	4.10	0.16	4.26	3.32	0.94	4.26	3.32	0.94	4.20	4.5
Maj ...	—	—	—	—	455	30	86,187	86,085	4.58	4.40	0.18	4.58	3.65	0.93	4.58	3.65	0.93	4.60	5.3
Juni .	—	—	—	—	495	15	94,030	94,093	4.39	4.21	0.18	4.39	3.43	0.96	4.39	3.43	0.96	4.35	8.0
Juli ...	—	—	—	—	451	30	85,377	85,430	4,15	3.97	0.18	4.15	3.19	0.96	4.15	3.19	0.96	4.10	10.0
Aug....	—	—	—	—	439	45	84,118	84,060	4.06	3.86	0.20	4.06	3.11	0.95	4.06	3.11	0.95	4.03	10.0
Sept..	—	—	—	—	427	15	80,443	80,567	3.98	3.81	0.17	3.98	3.04	0.94	3.98	3.04	0.94	4.05	10.0
Okt. ...	—	—	—	—	405	45	76,469	76,401	4.13	3.95	0.18	4.13	3.17	0.96	4.13	3.17	0.96	4.28	8.6
Nov....	—	—	—	—	376	30	72,420	72,323	4.32	4.17	0.15	4.32	3.38	0.94	4.32	3.38	0.94	4.36	6.5
Dec....	—	—	—	—	364	45	68,350	68,396	4.51	4.37	0.14	4.51	3.58	0.93	4.51	3.58	0.93	4.58	5.7
S:a	—	—	—	—	4,982	45	944,172	944,149	4.30	4.12	0.18	4.30	3.36	0.94	4.30	3.36	0.94	4.28	6.8

Största observerade differens i brunn n:o 1; 0.25 m.*)
„ „ „ i „ „ 2; 1.05 m. den 16/4 efter 17 tim. 15 min. pumpning.
„ „ „ i „ „ 3; 1.05 m. den 16/4 „ 17 „ 15 „ „

Vattenverkets kolvpumpar hava icke varit i drift under arbetsåret.

Centrifugalpumpen (pump n:o 3) arbetade sammanlagt 4,982 tim. 15 min. och uppfordrade 944,172 m³, vilket utgör 189.5 m³ i timmen eller 52.64 liter per sekund.

Den elektriska strömförbrukningen uppgick till 282,116 kwt., hvilket utgör i medeltal 298.8 kwt. pr 1,000 m³ uppfordrat vatten.

---

*) Ur brunn n:o 1 har icke pumpats under året. Ur brunnarna n:o 2 och 3 pumpas i regel samtidigt.

N:o 73.
Vatten- och Gasverksstyrelsens årsberättelse för 1917.

Vattenuppfordring pr dygn					Vattenförbrukning pr dygn				
Största		Medel-	Minsta		Största		Medel-	Minsta	
Den	m.³	m.³	Den	m.³	Den	m.³	m.³	Den	m.³
9/7	4105	2587	15/4	887	16/4	4437	2587	15/4	913

Då omkring 22,000 personer togo vatten från stadens ledning, motsvarade den vattenmängd, som åtgick till hushålls- och allmänna behof, 96 liter pr individ och dygn.

I april rengjordes samtliga bassänger och skummades filtret.

Temperaturen å vattnet var högst 10°, lägst 4° och i medeltal 6.8° C.

Vattenmätare.

	Storlek									Summa
	4"	3½"	3¼"	2"	1½"	1¼"	1"	¾"	½"	
Antal mätare den 31 dec. 1916	1	1	5	13	28	36	267	191	219	761
Uppsatta resp. nedtagna år 1917......	—	—	1	— 1	2	5	30	2	— 1	38
Antal mätare den 31 dec. 1917	1	1	6	12	30	41	297	193	218	799

Vattenledningar.

			Meter
Stadens:			
Gjutjärnsledningar:	Ledningarnas sammanlagda längd den 31 dec. 1916		44,409
	Under året lagda ledningar...........................	1,105	
	„ „ kasserade „	127	978
	Gjutjärnsledningarnas sammanlagda längd d. 31 dec. 1917		45,387
Smidesjärnsledningar:	Smidesjärnsledningarnas sammanlagda längd d. 31 dec. 1917		1,574
Enskildas:			
Gjutjärnsledningar:	Sammanlagda längden den 31 dec. 1917		2,055
Smidesjärnsledningar:	Sammanlagda längden den 31 dec. 1916		6,560
	Under året kasserade ledningar		36
			6,524
Vattenledningsnätets sammanlagda längd den 31 dec. 1916			**55,540**

N:o 73.
Vatten- och Gasverksstyrelsens årsberättelse för 1917.

År 1917 lagda vattenledningar.

Ledningssträckor	Meter				Summa meter
	9″	7″	6″	4″	
Blåsbovägen från Kullavägen norr ut	—	—	125	—	125
Byggnadsområdet Vargbo	—	—	—	170	170
Utanby- och Herrgärdsgatorna	—	90	32	—	122
Hamnområdet	—	—	42	—	42
Käringbrinken	—	—	—	95	95
Norrmalm, Fredsgatan	—	—	—	160	160
Timmermansgatan	—	—	—	38	38
Stora gatan från Djäknebergsgatan väster ut	252	—	—	—	252
Ängsgärdet, till n:o 29	—	—	—	16	16
Norrmalm, Föreningsgatan	—	—	85	—	85
Summa meter	252	90	284	479	1105

År 1917 kasserade vattenledningar.

Ledningssträckor	Meter			Summa	
	Gjutna		Smidda	Gjutna m.	Smidda m.
	5″	4″	1″		
Stadens:					
Utanby- och Herrgärdsgatorna	102	25	—	127	—
Privata:					
Norrmalm, Fredsgatan	—	—	20	—	20
Ängsgärdet, till n:o 29	—	—	16	—	16
Summa meter	102	25	36	127	36

Brandposter.

	Antal st.
Antal brandposter den 31 dec. 1916	252
Under året uppsatta brandposter	14
Antal brandposter den 31 dec. 1817	266
Häraf 40 st. tillhörande enskilda, nämligen:	
Svenska Metallverken	7
A. S. E. A. Hufvudverkstaden	6
„ Emausverkstaden	3
„ Mek. verkstaden	3
Västmanlands regemete	7
Hamre gård	2
Lasarettet och cellfängelset	3
Folkets Park	1
Statens kraftverk	1
Emaus gård	2
Sanatoriet	5
Summa	40

N:o 73.
Vatten- och Gasverksstyrelsens årsberättelse för 1917.

Vattenserviser.

	Antal st.
Under året lagda serviser:	
Inom planlagda området	10
Utom „ „	31
Summa	41

Inom stadens planlagda område äga alla gårdar vattenintag. Å stadens icke planlagda område äga 544 gårdar vattenintag.

Följande utom kommunen belägna gårdar erhålla vatten från stadens ledning: Västerås kvarn; Tallbacka n:o 1, ägare A. Hedrén; Hamre egendom, ägare A. Andersson; Jakobsberg n:o 1, ägare A. Sundberg; Jakobsberg n:o 39, ägare E. A. Eriksson; Jakobsberg n:o 62, ägare G. A. Andersson.

Afloppsledningarna.

		Meter
Stadens:		
Ledningarnas sammanlagda längd den 31 dec. 1916		33,999
Under året lagda ledningar	1,181	
„ „ kasserade ledningar	262	919
Ledningarnas sammanlagda längd den 31 dec. 1917		34,918
Enskildas:		
Ledningarnas sammanlagda längd den 31 dec. 1916		8,420
Under året kasserade ledningar		211
Ledningarnas sammanlagda längd den 31 dec. 1917		8,209
Afloppsledningarnas sammanlagda längd den 31 dec. 1917		**43,127**

År 1917 lagda afloppsledningar.

Ledningssträckor	Meter					Summa meter
	0.6 m.	18″	15″	12″	9″	
Blåsbovägen från Kullavägen norr ut	—	—	—	—	125	125
Statens kraftverk	—	—	—	—	100	100
Byggnadsområdet Vargbo	—	—	—	—	130	130
Utanby- och Herrgärdsgatorna	135	—	32	—	—	167
Karlsgatan från Nygatan norr ut	—	—	—	—	25	25
Käringbrinken		—	—	—	95	95
Norrmalm, Fredsgatan	—	—	—	—	160	160
Timmermansgatan	—	—	—	—	38	38
Ängsgärdet. till n:o 29	—	—	—	—	16	16
Kloakpumpstation	—	140	—	100	—	240
Norrmalm, Föreningsgatan	—	—	—	—	85	85
Summa meter	135	140	32	100	774	1,181

N:o 73.
Vatten- och Gasverksstyrelsens årsberättelse för 1917.

År 1917 kasserade afloppsledningar.

Ledningssträckor	Meter 18″	Meter 12″	Meter 6″	Summa meter
Stadens:				
Utanby- och Herrgärdsgatorna	—	127	—	127
Kloakpumpstation	135	—	—	135
Privata:				
Norrmalm, Fredsgatan	—	—	110	110
Ängsgärdet, till n:o 29	—	—	16	16
Norrmalm, Föreningsgatan	—	—	85	85
Summa	135	127	211	473

Afloppsserviser.

Under året lagda serviser:	
Inom planlagda området	15
Utom „ „	28
Summa	43

Inom stadens planlagda område äga alla gårdar gårdsaflopp.
Å stadens icke planlagda område äga 574 gårdar gårdsaflopp.

Vattenklosetter.

	Med septisk tank	Utan septisk tank	Utan septisk tank men med silbrunn	Summa st.
Antal w. c. den 31 dec. 1916	8	569	2	579
År 1917 uppsatta w. c.	—	123	—	123
Antal w. c. den 31 dec. 1917	8	692	2	702

Dessa vattenklosetter äro fördelade på 130 fastigheter.

Gasverket.

	År				Jämförelse mellan åren					
	1914	1915	1916	1917	1914 och 1915		1915 och 1916		1916 och 1917	
					ökning	%	ökning	%	ökning	%
Förgasadt bränsle ....ton	2,899.435	3,304.970	3,873.210	3,551.210	405.535	14.0	568.240	17.2	— 322.000	— 8.3
Tillverkad gas ....m.³	855,935	986,115	1,093,040	901,975	130,180	15.2	106,925	10.8	— 191,065	— 17.5
Gasutbyte pr 1,000 kg. förg. mat. „	296.0	298.4	282.2	254	2.4	0.8	— 16.2	— 5.4	— 28.2	— 10.0
Koks o. träkol från ugnarna...... hl.	49,479	59,604	71,801	64,954	10,125	20.5	12,197	20.4	— 6,847	— 9.5
„ „ „ till undereldning „	14,207	16,168	18,148	25,875	1,961	13.8	1,980	12.3	7,727	42.5
„ „ „ „ ångpannor ... „	255	433	609	2,088	178	69.8	176	40.7	1,479	242.9
„ „ „ „ försäljning ... „	35,017	43,003	53,044	36,991	7,986	22.8	10,041	23.4	— 16,053	— 30.3
Erhållen koks och träkol pr 1,000 kg. förgas. mat.......... „	17.06	18.03	18.54	18.29	0.97	5.7	0.51	2.8	— 0.25	— 1.4
Till undereldning använd koks och träkol i % af förg. mat. %	20.4	20.5	20.7	25.2	0.1	0.5	0.2	1.0	4.5	22.0
Erhållen tjära....................... lit.	109,598.5	121,980	129,671	124,380	12,381.5	11.3	7,691	6.3	— 5,291	— 4.7
„ „ pr 1,000 kg. förg. mat. .... „	37.8	36.9	33.5	35.0	— 0.9	— 2.4	— 3.4	— 9.2	1.5	4.5
Antal retortladdningar........... st.	18,104	20,983	24,726	32,773	2,879	15.9	3,743	17.8	8,047	32.6
Förgasningsmat. pr laddning...kg.	160	157	157	108	— 3.0	— 1.9	0.0	0.0	— 49	31.2
Gasförbrukning pr år och innevånare.............................m³	36.9	40.4	40.4	35.5	3.5	9.5	2.5	6.2	— 7.4	— 17.2

Utdrag ur driftrapporten.

Månad	Förgasadt material kg.	Antal laddningar st.	Förg. mat. pr laddn. kg.	Koks- och träkolsförbrukn. till ugnarna kg.	Koks- och träkolsförbrukn. per ton förg. mat. kg.	Tillverkad gas m.^{3}	Förbrukad gas m.^{3}	Gasutbyte pr laddn. m.^{3}	Gasutbyte pr retortdygn m.^{3}	Gasutbyte pr ton förg. mat. m.^{3}
Januari	362,170	2,333	155	81,300	225	91,300	91,330	39.2	118	253
Februari	337,140	2,174	155	67,200	197	84,160	85,700	38.7	131	250
Mars	365,890	2,348	155	78,980	217	88,110	87,910	37.5	114	241
April	300,480	2,050	146	64,152	214	71,490	70,310	34.8	96	238
Maj	296,060	2,184	142	74,485	253	72,865	73,375	33.4	94	247
Juni	241,320	2,010	120	76,062	318	67,690	67,910	33.6	91	280
Juli	249,145	1,671	150	59,219	238	70,515	71,605	42.2	114	284
Augusti	275,010	2,297	120	71,730	269	72,484	72,845	31.5	112	263
September	301,815	2,968	88	56,150	238	75,835	76,135	25.5	94	253
Oktober	290,085	3,847	77	69,175	239	74,365	72,265	19.3	100	256
November	262,535	4,638	56	93,575	358	67,275	68,975	14.5	83	257
December	269,560	4,253	66	101,475	380	65,885	64,725	15.5	79	245
Summa	3,551,210*)	32,773	108	893,503	252	901,975	903,085	27.5	101	254

*) Det förgasade materialet har utgjorts af: 2,402,820 kg. kol.
1,008,950 kg. ved.
139,440 kg. torf.

Fördelning af den förbrukade gasen.

	1915		1916		1917		Jämförelse mellan åren			
							1915 och 1916		1916 och 1917	
	m.^{3}	%	m.^{3}	%	m.^{3}	%	Ökning	%	Ökning	%
	Af årsförbrukningen									
Offentlig belysning	109,759	11.1	89,788	8.2	77,869	8.6	–19,971	–18.2	– 11,919	–13.3
Enskild värme- och lysgas	789,963	80.0	884,955	81.2	739,027	81.8	94,992	12.0	–145,928	–16.8
Gasverkets eget behof	5,765	0.6	4,452	0.4	4,200	0.5	– 1,313	–22.8	– 252	– 5.6
Felmätningar och förluster	80,548	8.3	111,045	10.2	81,989	9.1	30,497	37.9	– 29,056	–26.2
Summa	986,035	100.0	1,090,240	100.0	903,085	100.0	104,205	10.6	–187,155	–17.1

Gastillverkning pr dygn					Gasförbrukning pr dygn				
Största		Medel-	Minsta		Största		Medel-	Minsta	
Den	m.^{3}	m.^{3}	Den	m.^{3}	Den	m.^{3}	m.^{3}	Den	m.^{3}
18/1	3,565	2,472	11/3	1,520	24/2	3,750	2,474	27/11	1,100

N:o 73.
Vatten- och Gasverksstyrelsens årsberättelse för 1917.

Gasledningar.

		Meter
Gjutjärnsledningar:		
Ledningarnas sammanlagda längd den 31 dec. 1916		31,390
Under året lagda ledningar	871 m.	
„ „ kasserade d:o	127 „	744
Gjutjärnsledningarnas sammanlagda längd den 31 dec. 1917		32,134
Smidesjärnsledningar:		
Ledningarnas sammanlagda längd den 31 dec. 1916		5,643
Under året kasserade ledningar		60
Smidesjärnsledningarnas sammanlagda längd den 31 dec. 1917		5,583
Gasledningsnätets sammanlagda längd den 31 dec. 1917		**37,717**

År 1917 lagda gasledningar.

Ledningssträckor	Meter				Summa m.
	9''	7''	4''	3''	
Blåsbovägen från Kullavägen norr ut	—	—	125	—	125
Byggnadsområdet Vargbo	—	—	—	170	170
Utanby- och Herrgårdsgatorna	70	52	—	—	122
Käringbrinken	—	—	—	95	95
Norrmalm, Fredsgatan	—	—	—	160	160
Timmermansgatan	—	—	—	38	38
Ängsgärdet till n:o 29	—	—	—	16	16
Turbinbron	—	—	60	—	60
Normalm, Föreningsgatan	—	—	85	—	85
Summa meter	70	52	270	479	871

År 1917 kasserade gasledningar.

Ledningssträckor	Meter			Summa	
	Gjutna		Smidda	Gjutna m.	Smidda m.
	3''	2''	1½''		
Utanby- och Herrgårdsgatorna	102	25	—	127	—
Turbinbron	—	—	60	—	60
Summa meter	102	25	60	127	60

N:o 73.
Vatten- och Gasverks-styrelsens årsberättelse för 1917.

Offentlig gatubelysning.

		Den 31 dec. 1916	Brinnande den 31 dec. 1917	Minskning
Antal lyktor	st.	357	219	138
„ lågor	„	365	219	146
„ „ stående	„	322	189	133
„ „ hängande	„	43	30	13
„ stående morgonbrinnare	„	117	108	9
„ „ aftonbrinnare	„	205	81	124
„ hängande morgonbrinnare	„	13	13	—
„ „ aftonbrinnare	„	30	17	13
„ fjärrtändare	„	357	219	138
„ lystimmar	„	584,528.5	479,910.25	104,618.25
Förbrukad gas	m³	89,788	77,869	11,919

Gasmätare.

Vanliga gasmätare.

	Storlek i lågor													Summa st.
	2	3	5	10	20	30	50	80	100	150	200	300	500	
Antal den 31 dec. 1916	41	461	341	187	198	31	11	1	1	2	2	1	1	1,278
Uppsatta år 1917	— 8	— 6	— 1	— 6	40	—	1	—	—	—	—	—	—	20
Antal den 31 dec. 1917	33	455	340	181	238	31	12	1	1	2	2	1	1	1,298

Gasautomater.

	Storlek i lågor				Summa st.
	3	5	10	20	
Antal automater den 31 dec. 1916	534	1283	47	3	1867
Uppsatta automater år 1917	179	84	6	—	269
Antal automater den 31 dec. 1917	713	1367	53	3	2136

Antal mätare åren 1915, 1916 och 1917.

	År			Jämförelse mellan åren			
				1915 och 1916		1916 och 1917	
				Ökning i			
	1915	1916	1917	st.	%	st.	%
Antal vanliga mätare	1093	1278	1298	185	16.9	20	1.6
„ automater	1580	1867	2136	287	18.2	269	12.6
Summa	2673	3145	3434	472	17.7	289	8.5

N:o 73.
Vatten- och Gasverksstyrelsens årsberättelse för 1917.

Gasserviser.

	Antal st.
Under året lagda serviser:	
Inom stadens planlagda område	12
Utom „ „ „	27
Summa	39

Varmvattenberedare.

	St.
Antal varmvattenberedare den 31 dec. 1916	383
„ „ uppsatta år 1917	36
Antal varmvattenberedare den 31 dec. 1917	419

Elektricitetsverket.

Afgifven ström	År					Jämförelse mellan åren							
	1913	1914	1915	1916	1917	1913 och 1914		1914 och 1915		1915 och 1916		1916 och 1917	
	kwt.	kwt.	kwt.	kwt.	kwt.	ökning	%	ökning	%	ökning	%	ökning	%
Till offentlig belysning......	7,585	9,365	11,035	16,065	19,920	1,780	23.5	1,670	17.8	5,030	45.5	3,855	24
„ enskild „	254,623	294,692	360,370	427.122	660,322	40,069	15.7	65,678	22.3	66,752	18.5	233,200	54.7
„ kraft: likström	243‘920	259,226	288,020	295,868	306,135	15,306	6.3	28,794	11.1	7,848	2.7	10,367	3.5
„ „ växelström	343,077	347,842	399,422	363,389	536,544	4,765	1.4	51,580	14.9	— 36,033	— 9.0	173,155	47.7
	849,205	911,125	1,058,847	1,102,444	1,522,921	61,920	7.3	147,722	16.2	43,597	4.1	420,477	38
Egen förbrukning:													
Belysning	6,346	6,835	6,201	6,452	10,023	489	7.7	— 634	— 9.3	251	4.0	3,571	55
Kraft	7,485	21,345	19,700	15,204	14,439	13,860	185.0	— 1,645	— 7.7	— 4,496	— 22.8	— 765	— 5
	863,036	939,305	1,084,748	1,124,100	1,547,383	76,269	8.8	145,443	15.6	39,352	3.6	423,283	37.7

Elektricitetsmätare.

	År					Jämförelse mellan åren							
	1913	1914	1915	1916	1917	1913 och 1914		1914 och 1915		1915 och 1916		1916 och 1917	
						ökning	%	ökning	%	ökning	%	ökning	%
Antal mätare: likström den 31 dec.	2,048	2,953	3,543	4,371	5,420	905	44.1	590	20.0	828	23.4	1,049	24.0
Antal mätare: växelström den 31 dec.	2	2	2	7	369	—	—	—	—	5	—	362	—
Summa	2,050	2,955	3,545	4,378	5,789	905	44.1	590	20.0	833	23.5	1,411	32.3

	År					Jämförelse mellan åren							
	1913	1914	1915	1916	1917	1913 och 1914		1914 och 1915		1915 och 1916		1916 och 1917	
						ökning	%	ökning	%	ökning	%	ökning	%
Alstrad likström, dieselmotorerna ... kwt	314,756	481,625	354,025	27,620	2,246	166,869	67.8	—127,600	—26.5	—326,405	—92.1	— 25,374	—91.8
Alstrad likström, turbingeneratorerna ... „	277,717	189,763	297,258	291,250	180,305	—87,954	—31.6	107,495	56.6	— 6,008	— 2.0	—110,945	—38.2
Alstrad likström, motorgeneratorerna ... „	—	—	109,424	558,729	869,579	—	—	109,424	—	449.305	—	310,850	55.8
Alstrad likström, totalt „	592,473	671.388	760,707	877.599	1,052,130	78,915	13.4	89,319	13 3	116,892	15.4	174,531	19.9
Alstrad växelström, dieselmotorerna ... „	349,950	347,842	349,253	—	215	— 2,108	— 0.6	1,411	0.4	—	—	—	—
Växelström fr. Älfkarleby direkt distribuerad „	—	—	55,612	375,274	621,982	—	—	55,612	—	319,662	—	246,708	65.7
Växelström fr. Älfkarleby till omformning... „	—	—	123.895	674,535	1,039,105	—	—	123,895	—	550,640	—	364,570	54.0
Växelström fr. Älfkarleby, totalt ... „	—	—	179,507	1,049,809	1,661,087	—	—	179,507	—	870,302	—	611,278	58.3
Batteriet, urladdning ... „	64,869	69,857	64,573	10,822	8,667	4,988	7.7	— 5,284	— 7.6	— 53,751	—83.3	— 2,155	—19.9
„ förluster ... „	27,796	22,811	16,051	3,421	3,093	4,985	—18.0	— 6,760	—29.7	— 12,630	—78.7	— 328	— 9.6
Förluster i likströmsnätet „	20.492	28,890	34,019	41,195	55,149	8,398	41.0	5,129	17.7	7,176	21.1	13,954	34
„ i växelströmsnätet ... „	6,873	7,075	5,443	11,885	30,899	202	2.9	— 1,631	—23.1	6,442	119.0	19,014	160
„ vid omformningen „	—	—	14,471	115,806	169,526	—	—	14,471	—	101,335	—	53,720	46.5
„ i utjämningsmaskinen... „	12,183	9,205	9,167	17,620	15,866	— 2,978	—24.4	— 38	— 0.4	8,453	92.2	— 1,754	—10.0
Magnetiseringsström ... „	12,043	11,944	16,144	26,817	41,622	— 99	— 0.8	4,200	35.3	10,673	66.1	14,805	55.5
Förbrukad brännolja ... kg.	195,062	263,093	232,491	8,535	1,315	68,031	35.0	— 30,602	—11.6	—223,956	—96.3	— 7,220	—84.7

Förluster i likströmsnätet och mätare för 1917 utgöra 5.6 % af totalt utgående energi.
„ i växel „ „ „ „ „ „ 5.0 % „ „ „ „ inklusive transformatorförluster.

N:o 73.
Vatten- och Gasverksstyrelsens årsberättelse för 1917.

Total anslutning till verket år 1917.

	Div. app.		Motorer			Glödlampor		Båglampor		Summa
	st.	kw.	st.	hkr.	kw.	st.	kw.	st.	kw.	kw.
Likström:										
Anslutning d. 31 dec. 1916	186	297.4	284	882.5	797	37,996	1,058.6	12	26	2,179.0
Ökning under året	139	77.2	21	85.6	75.8	5,508	142.7	—	—	295.7
Anslutning d. 31 dec. 1917	325	374.6	305	968.1	872.8	43,504	1,201.3	12	26	2,474,7
Växelström:										
Anslutning d. 31 dec. 1916	—	—	20	226.25	194	240	5.2	—	—	199.2
Ökning under året	13	35.6	31	407.0	373.3	1,880	55.8	—	—	464.7
Anslutning d. 31 dec. 1917	13	35.6	51	633.25	567.3	2,120	61.0	—	—	663.9

Glödlampor enligt kontrakt.

Antal glödlampor			Summa anslutningsvärde i watt			Jämförelse mellan åren			
						1915 och 1916		1916 och 1917	
1915	1916	1917	1915	1916	1917	ökning i watt	%	ökning i watt	%
[1]) 133	[2]) 390	[3]) 2,125	3,110	9,900	53,125	6,790	218	43,225	436

[1]) Fördelade på 87 abonnenter. [2]) Fördelade på 259 abonnenter. [3]) Fördelade på 1,286 abonnenter.

Offentlig gatubelysning.

	Den 31 december					
	1915		1916		1917	
	st.	watt	st.	watt	st.	watt
25 nlj. aftonbrinnare	13	390	13	390	13	390
25 „ morgonbrinnare	4	120	4	120	4	120
50 „ aftonbrinnare	9	450	9	450	9	450
100 „ „	17	1,700	17	1,700	17	1,700
200 „ „	18	3,600	18	3,600	—	—
200 „ „ 1/2 watt	6	600	14	1,700	47	5,900
200 „ morgonbrinnare „	—	—	3	360	12	1,200
400 „ „ „	—	—	4	920	4	920
400 „ aftonbrinnare „	—	—	8	1,940	8	1,940
1,000 „ „ „	2	1,000	2	1,000	2	1,000
Summa	69	7,860	92	12,180	116	13,620

	År			Jämförelse mellan åren			
				1915 och 1916		1916 och 1917	
	1915	1916	1917	ökning	%	ökning	%
Antal lystimmar	97,550	129,216	157,757	31,666	32.5	28,541	22.1
„ kilowattimmar	11,035	16,065	19,920	5,030	45.5	3,855	24.0

N:o 73.
Vatten- och Gasverks-styrelsens årsberättelse för 1917.

Motorer för 220 volt likström.

Storlek hkr	t. o. m. 1	1—3	3—4	5—10	Summa
Antal	54	91	8	1	154
Summa hkr	18.9	132.4	26.3	5	182.6
Erforderlig energi i kw.	20.5	130.5	24.3	4.5	179.8

Motorer för 440 volt likström.

Storlek hkr.	t. o. m. 3	3—5	5—10	10—20	20—50	Summa
Antal	34	62	37	16	2	151
Summa hkr.	67.5	224.5	231.5	203	60	786.5
Erforderlig energi i kw.	60.0	195.0	202.0	186	50	693

Motorer för lågspänd växelström.

Storlek hkr.	t. o. m. 1	1—5	5—25	25—100	100—200	Summa
Antal	1	27	21	1	1	51
Summa hkr.	0.25	56	372	80	125	633.25
Erforderlig energi i kw.	0.3	53	343	66	105	567.3

Transformatorer, 6000 volt.

Storlek kva.	1—10	10—25	25—100	100—200	Summa
Antal	4	5	6	2	17
Summa kva.	20	65	450	250	785

N:o 73.
Vatten- och Gasverksstyrelsens årsberättelse för 1917.

Kraft levereras till:

	Antal motorer	Summa hkr.
Bagerier	18	39.8
Biografer	4	16.5
Bryggerier	14	37
Båtbyggerier	4	50
Filfabriker	1	12
Fläktar	12	9.2
Foderfabriker	4	12
Gasverk	2	6.5
Hissar	29	112.3
Hotell	2	3.7
Järnaffärer	2	5
Kafferosterier	8	27
Karamellfabriker	1	4
Kemisk-tekniska fabriker	5	17.15
Kranar	9	73
Kvarnar	2	80
Laboratorier	2	1
Manglar	5	6
Marmorfabriker	2	30
Mejerier	2	7
Mek. verkstäder	76	345
Metall- och guldsmedsaffärer	7	18.2
Mjölkmaskiner	1	1
Murbruksfabriker	6	47.5
Målareverkstäder	1	1
Orglar	1	1.5
Plåtslagerier	2	3.1
Pumpar	7	14.7
Renhållningsverk	2	13.5
Repslagerier	12	35
Reseffektfabriker	1	2.5
Röntgenapparater	2	30
Sjukhus	1	3
Slakterier och charkuturier	25	45.3
Skomakerier	9	10
Stenhuggerier	1	4
Symaskiner	4	0.5
Sågverk och snickerier	21	124
Tandläkare	5	0.6
Telegrafverk	5	7.1
Tryckerier	21	42.2
Tvättinrättningar	5	13
Ullspinnerier	5	66
Vattenverk	2	205
Vedsågerier	3	16.5
Diverse förbrukare	3	2
Summa	356	1,601.35

N:o 73.
Vatten- och Gasverksstyrelsens årsberättelse för 1917.

Driftrapport

Månad	Kilowattimmar						Maximal-	
	Elektricitetsverkets mätare		Statens mätare	Likström			Växelström fr. Älfkarleby	
	Till omformning	Totalt	Totalt	Genererad	Totalt utgående energi	Batteri-urladdning	Kw.	Datum
Januari	124,115	166,797	164,176	121,850	110,204	162	590	16
Februari	96,680	123,074	132,733	95,084	87,583	339	583.2	16
Mars	81,195	97,395	121,117	85,290	77,819	460	494.3	16
April	49,995	90,974	90,226	57,917	49,292	627	403	16
Maj	36,290	78,072	78,517	45,332	37,859	935	316.8	16
Juni	31,375	75,234	77,986	35,905	29,108	934	283	1/7
Juli	43,115	99,140	95,836	39,935	32,995	1,180	322	1/8
Augusti	59,580	120,600	118,799	54,919	46,504	940	386	1/9
September	76,480	139,160	137,458	73,943	66,317	682	509	1/10
Oktober	118,255	185,414	182,258	113,700	103,300	865	800	1/11
November	140,790	197,812	213,392	147,290	138,546	465	820.8	1/12
December	181,235	249,088	249,586	180,965	175,078	1,067	867.6	31
Summa resp. max.-medelvärde	1,039,105	1,622,760	1,661,084	1,052,130	954,605	8,667	867.6	31/12

N:o 73.
Vatten- och Gasverks-styrelsens årsberättelse för 1917.

år 1917.

belastning		Drifttid i timmar								Förbrukad brännolja		Likström från turbin-huset kwt.
Likström		Aggregat					Turbin-generator		Utjäm-nings-maskin	Kg.	Gram pr alstrad kwt.	
		Kopplat till dieselmotor		Som omformare								
Kw.	Datum	I	II	I	II	III	I	II				
495	19	—	—	—	478.0	451.0	221,5	203.0	490.0	—	—	16,408
508	5 o. 8	—	—	—	418.0	382,5	174,5	177.0	414.5	—	—	13,944
445	2	9	7.5	—	450.5	364.0	213.5	201.5	389.0	690	296	14,816
339	4	—	—	—	336.5	285.0	251.5	290.5	397.0	—	—	17,218
235	5	—	—	—	357.0	257.5	278.0	261.0	413.0	—	—	17,362
270	6	1.5	—	—	491.5	145.0	177.5	195.0	332.5	*)310	—	12,092
150	31	—	—	—	293.0	358.0	127.0	101.0	332.5	—	—	6,010
285	29 o. 31	—	—	—	307.0	373.0	109.0	118.5	435.0	—	—	6,337
410	26 o. 29	0.5	—	3	368.0	380.5	175.0	125.0	414.5	*)315	—	10,225
600	30 o. 31	—	—	89.5	509.5	309.5	182.0	169.0	462.0	—	—	12,726
680	30	—	—	318.5	319.0	166.0	366.0	375.5	445.5	—	—	27,029
720	17	—	—	477.5	476.0	190.5	361.0	335.5	425.5	—	—	26,138
720	17/12	11.0	7.5	889.5	4,804.0	3,662.5	2,636.5	2,552.5	4,951.0	1,315	—	180,305

*) Även provning.

N:o 73.
Vatten- och Gasverks-styrelsens årsberättelse för 1917.

Under år 1917 ha dragits 371 st. elektriska serviser, hvaraf 42 jordkabel- och
329 luftledningsserviser.

Under året hafva följande ledningssträckor monterats:

Likström:

Luftledningar inom området Nygård,
" " " Korsängsgärdet,
" " " Hemdal,
" " " Blåsbo,
" i Arosgatan,
" till Hyttans bostäder,
" " Kristiansborgs gård,
Jordkabel i Timmermansgatan,
" för Hyttans bostäder.

Växelström:

Luftledningar (högspänning) till Öfre Rosenhill och Vegaföreningen,
" " " Haga- och Frejaföreningarna,
" " " Västerås Ullspinneri,
" " " Malmaberg,
" (lågspänning) inom Jakobsberg,
" " " Öfre Rosenhill och Vegaföreningen,
" " " Haga- och Frejaföreningarna,
" " " Aroslund.
Jordkabel (högspänning) till Västerås Ullspinneri,
" " " Västerås Elektr. kvarn (Hamnen),
" " " Pumpstation (Sö. Esplanaden).
Luftledningar för elektr. gatubelysning vid Hoffsta,
" å Knutsgatan,
" å Katrinelunds- och Lovisebergsvägen,
" i Stallhagen,
" vid Fridnäs,
" å Kristiansborgsvägen,
" å Blåsboområdet,
" å Norra Ringvägen.

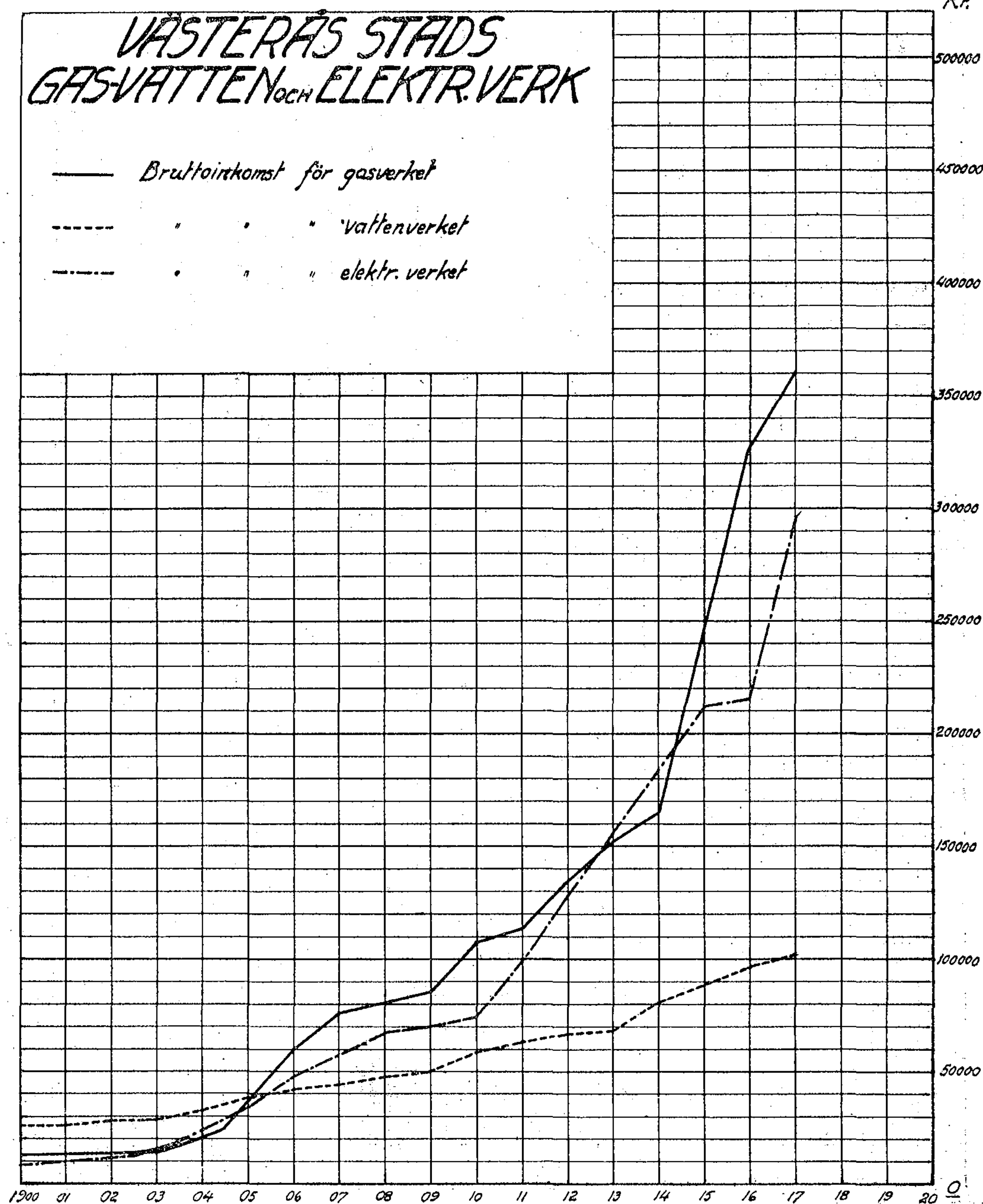
Västerås den 28 maj 1918.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

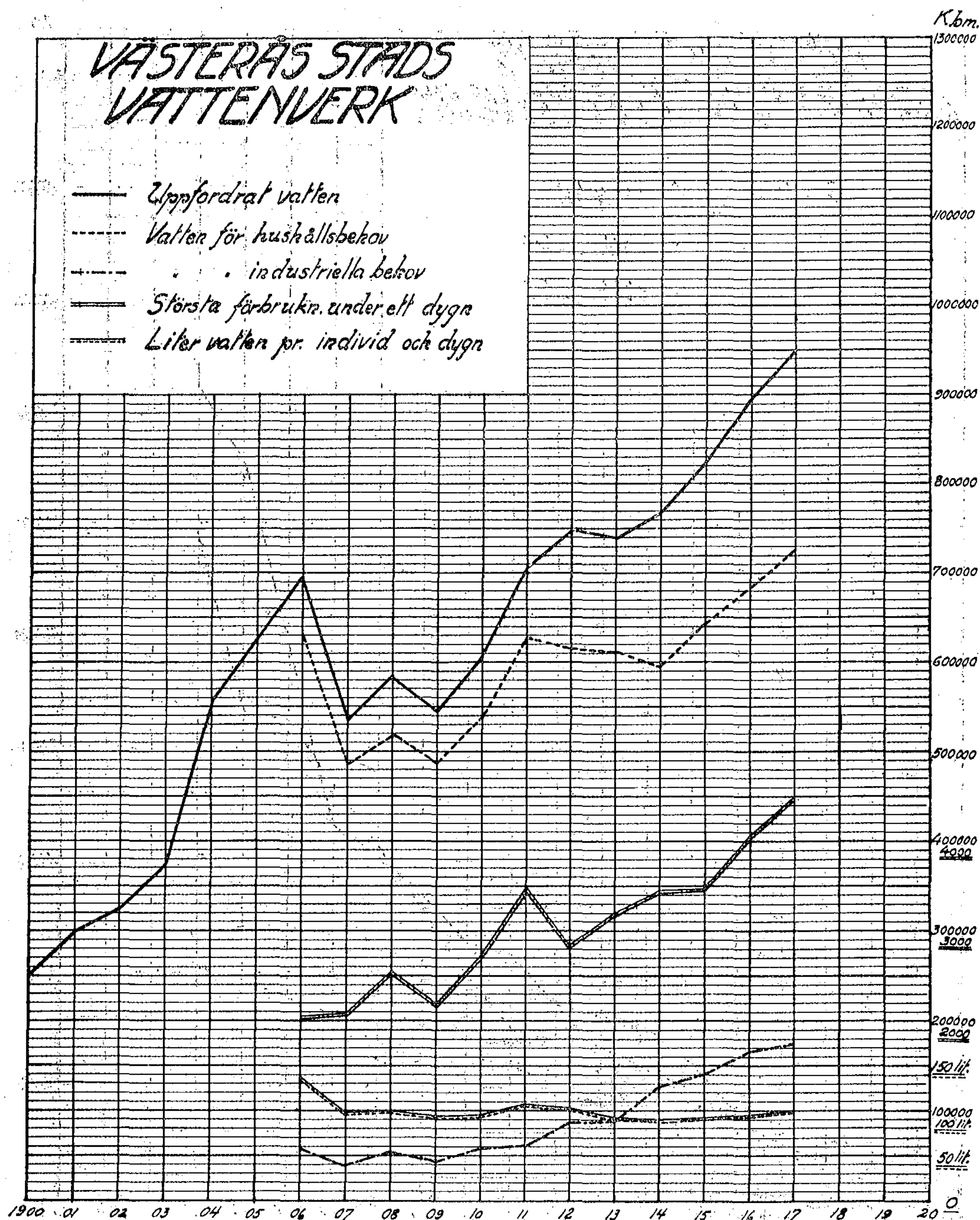
K. J. KARLSSON.

Gerh. Geston.

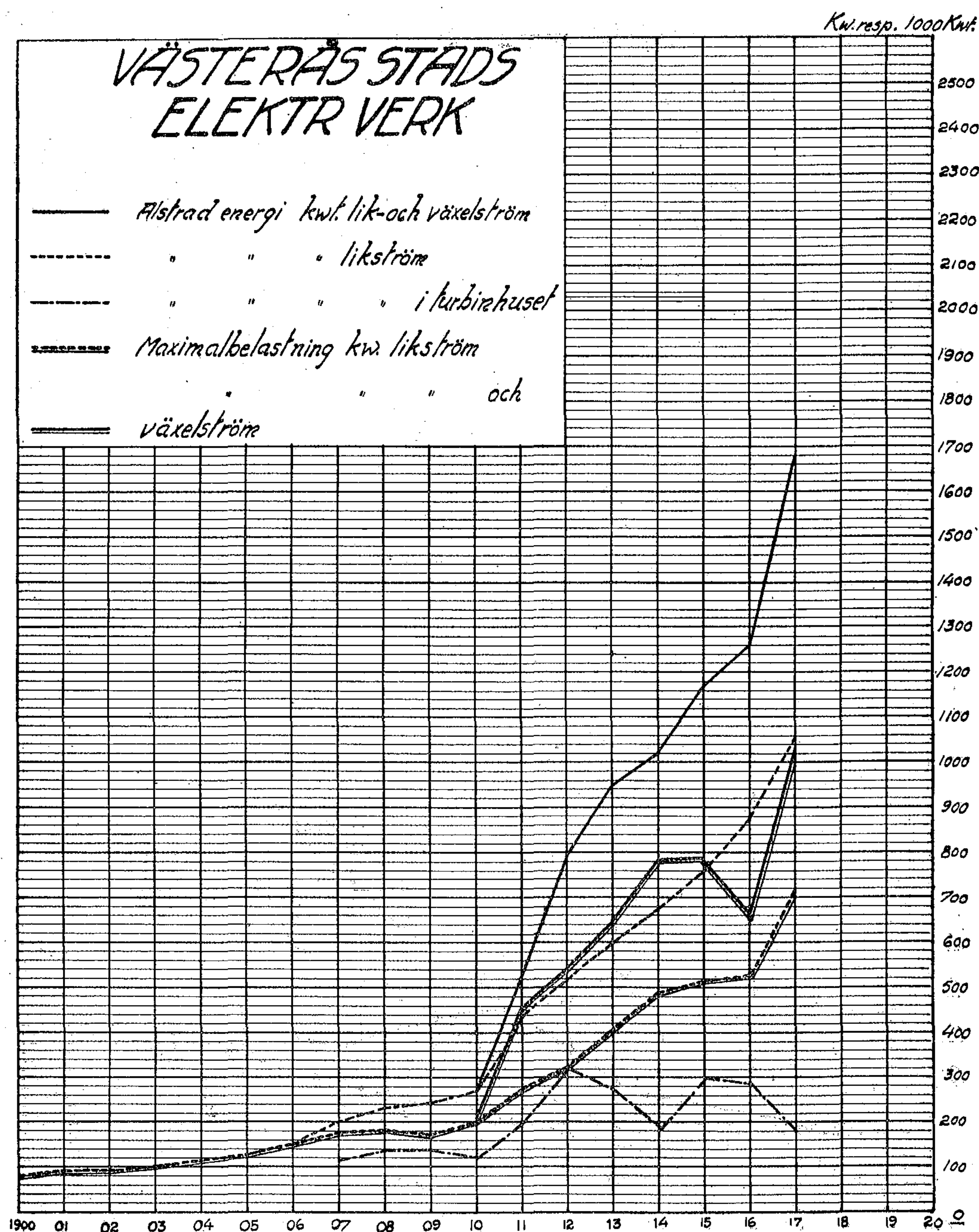
N:o 73.
Vatten- och Gasverksstyrelsens årsberättelse för 1917.

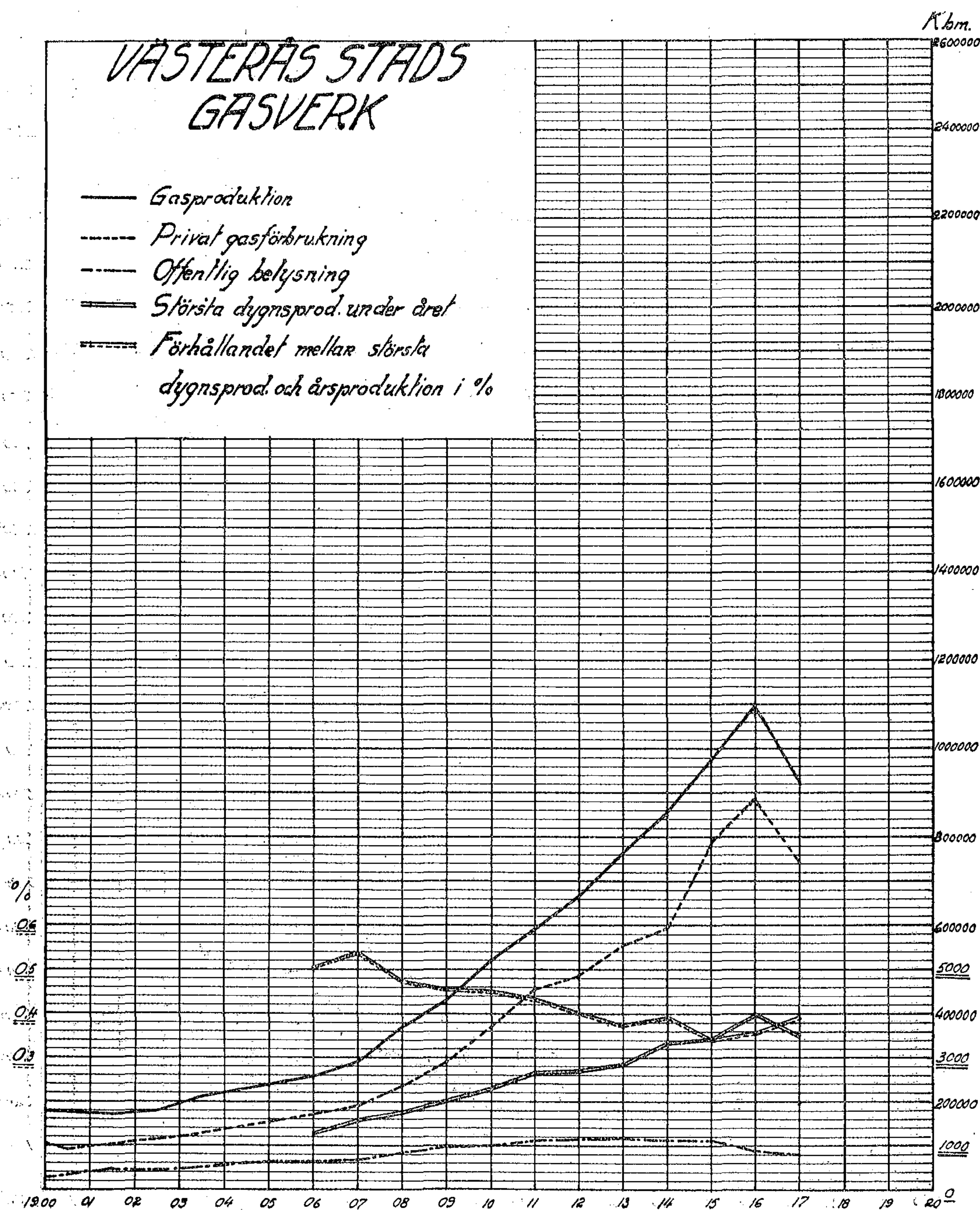
N:o 73.
Vatten- och Gasverks-styrelsens årsberättelse för 1917.

N:o 73. Vatten- och Gasverksstyrelsens årsberättelse för 1917.

N:o 73.
Vatten- och Gasverksstyrelsens årsberättelse för 1917.

Västerås 1918, Västm. Alleh:s A.-B:s Tr.

N:o 74.

Magistratens resolution med infordrande af Stadsfullmäktiges yttrande ang. åtagande att tillhandahålla undervisningslokaler samt bostad eller hyresersättning åt rektor vid en eventuell elektroteknisk fackskola i Västerås.

Resolution.

Remitteras till Stadsfullmäktige i Västerås för skyndsamt yttrande, därvid handlingen återförväntas.

Västerås rådhus den 13 augusti 1918.

På Magistratens vägnar:
VICTOR ÅSBERG.

H. Cronholm.

Resolution.

Remitteras till Magistraten i Västerås, som anmodas från Stadsfullmäktige därstädes infordra häri begärda yttrande, hvilket med denna handling snarast möjligt förväntas.

Västerås slott i landskansliet den 12 augusti 1918.

På tjänstens vägnar:
GEORG ENHÖRNING.

Till Länsstyrelsen i Västerås.

I skrifvelse den 19 juni 1918, n:r 407, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition, n:r 335, angående omorganisation af den lägre tekniska undervisningen har riksdagen anmält, att riksdagen, bland annat, *dels* medgifvit, att i Västerås må inrättas en elektroteknisk fackskola, under förutsättning att vederbörande kommun åtager sig att tillhandahålla erforderliga undervisningslokaler samt bostad eller hyresersättning åt rektor, *dels ock* under samma förutsättning godkänt det af departementschefen i omförmälda proposition bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden den 22 mars 1918 framlagda förslag till ordinarie stat för en elektroteknisk fackskola i Västerås, att tillämpas från och med den 1 juli 1919.

Vid föredragning af dessa riksdagens beslut har Kungl. Maj:t funnit gott anbefalla Eder att från Stadsfullmäktige i Västerås infordra och till ecklesiastikdepartementet före den 1 oktober 1918 insända yttrande, huruvida Stads-

N:o 74.

Ang. åtagande att tillhandahålla undervisningslokaler samt bostad eller hyresersättning åt rektor vid en event. elektroteknisk fackskola i Västerås.

fullmäktige åtaga sig att tillhandahålla erforderliga undervisningslokaler samt bostad eller hyresersättning åt rektor vid en eventuell elektroteknisk fackskola i Västerås, så ock att inkomma med upplysning, huruvida besvär öfver Stadsfullmäktiges beslut härutinnan inom vederbörlig tid anförts. Detta får jag, på nådigste befallning, meddela Eder till kännedom och efterrättelse. Malmö den 22 juli 1918.

VÄRNER RYDÉN.

M. Munck af Rosenschöld.

N:o 75.

Drätselkammarens skrifvelse ang. inrättandet af ett s. k. kabinett.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Under de senaste åren har inom Drätselkammaren vid upprepade tillfällen behandlats frågan om inrättande genom stadens försorg af ett för allmänheten tillgängligt så kalladt kabinett här i staden, hvaraf behof länge allmänt ansetts föreligga.

Största svårigheten vid denna frågas lösning har emellertid varit att finna den för ändamålet ur olika synpunkter lämpligaste platsen, hvaraf äfven sättet för anläggningens utförande varit beroende.

Sedan ett flertal olika förslag framställts och varit föremål för Drätselkammarens pröfning har nu enighet om ett visst förslag inom Drätselkammaren vunnits. Detta förslag afser ordnande af en dylik inrättning å stadshotellets bakgård emot Västra Kyrkogatan med ingång från denna gata.

Byggnadens utseende och storlek samt sättet för dess utförande framgå af närlagda, af stadsarkitekten E. Hahr upprättade, ritning. Kostnaden belöper sig, enligt bifogade kostnadsförslag af stadens byggnadschef, till 23,500 kronor.

Då, såsom ovan nämnts, behofvet af en inrättning af ifrågavarande slag icke torde behöfva närmare motiveras, får Drätselkammaren härmed framlägga sitt förslag i ämnet till Stadsfullmäktiges ompröfning och därvid hemställa, att Stadsfullmäktige måtte besluta,

> att uppdraga åt Drätselkammaren att låta å stadshotellets gård utföra ett för allmänheten tillgängligt så kalladt kabinett samt för ändamålet anslå ett belopp af förslagsvis 23,500 kronor att upptagas till uttaxering i 1919 års budget.

Västerås den 8 augusti 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Theofil Öberg.

N:o 75.

Ang. inrättandet af ett s. k. kabinett.

KOSTNADSBERÄKNING

för uppförande af en bekvämlighetsinrättning enligt ritning.

Grunden och sockel m. m.:		
48 kbm. schaktning och undergrund af betong inberäknad formar à 60: —	2,880: —	
25 m. huggen sockel à 40: —	1,000: —	
350 kvm. cementgolf à 10: —	3,500: —	
4 st. trappsteg af granit = 6 m. à 35: —	210: —	
4 kvm. stensättning i ingångarna med smågatsten (stenen huggen i kopparna)	100: —	
2:ne trösklar af granit	100: —	
18 kvm. golf i korridorer af plattor à 25: —	450: —	
12 kvm. asfaltgolf i W. C. à 30: —	360: —	8,600: —
Stommen m. m.:		
152 kvm. väggar med ut- och invändig brädbeklädnad à 15: —	2,280: —	
38 kvm. panel med bjälklag och fyllning à 10: —	380: —	
55 kvm. yttertak af tegel med underlag af bräder och takstolar à 15: —	825: —	
9 kvm. golf i vaktrummet à 10: —	90: —	
Skorstenstock med beslag	550: —	
Plåtlister å yttertaket	96: —	
10 lufter enkeldörrar med beslager à 75: —	750: —	
3 lufter fönster med glas och beslag	300: —	
2 ventilgaller mellan vaktrum och korridor	50: —	
Beklädnad å väggarna vid tvättställen	200: —	
Plåtrör från W. C.	150: —	
Kamin med rör	350: —	6,021: —
Diverse:		
Vatten, gas och elektricitet	4,000: —	
Målning: rödfärgning utvändigt och oljemålning invändigt	2,500: —	
Diverse	2,379: —	8,879: —
	Kronor	23,500: —

Västerås den 15 juli 1918.

GÖSTA SMITT.

N:o 76.

Drätselkammarens och Folkskolestyrelsens yttranden ang. kostnadsfri undervisningsmateriel åt folkskolans lärjungar.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Den 31 januari 1918 remitterade Stadsfullmäktige en af Herrar Abel Carlsson och Axel Söder väckt motion om kostnadsfritt tillhandahållande åt folkskolans alla lärjungar af all för undervisningen erforderlig material till Folkskolestyrelsen och Drätselkammaren för yttrande.

Sedan Folkskolestyrelsen till Drätselkammaren öfverlämnat sitt den 22 sistlidne maj afgifna yttrande, får Drätselkammaren, med öfverlämnande af handlingarne i ärendet, härmed för sin del anföra följande:

Då Folkskolestyrelsen icke ansett tillräckliga skäl från pedagogisk synpunkt föreligga för ett bifall annat än till en del af motionen, skulle Drätselkammaren redan af detta skäl finna tillräcklig anledning att ansluta sig till Folkskolestyrelsens förslag.

Men då härtill kommer dels den omständigheten, att Riksdagen tagit initiativ till en utredning i samma syfte som förevarande motions, dock endast afseende att bereda ifrågavarande förmån åt barn från obemedlade och mindre bemedlade hem, och frågan sålunda är under statsmakternas behandling, dels att Drätselkammaren icke anser sig böra tillstyrka nya anslag, som stadskassan måhända för närvarande lätteligen kan bära, men som i en framtid, då skatteinkomster icke så rikligt som nu komma att flyta in i stadskassan, kunna blifva betungande, i andra fall än då de kunna anses oundgängligen nödvändiga, dels att motionärerna icke ens påstått, att folkskolebarnens föräldrar i allmänhet skulle vara ur stånd eller hafva större svårighet att själfva anskaffa läroböcker och annan material, som ej tillhandahålles deras barn i skolan, dels ock slutligen, att motionärernas uppgift att all skolmaterial inom förra S:t Ilians församling hittills skulle hafva tillhandahållits folkskolans alla lärjungar icke är med verkliga förhållandet öfverensstämmande, i det att, enligt hvad stadens folkskoleinspektör upplyst, sådan material endast till en mindre omfattning, ungefär motsvarande hvad som nu af Folkskolestyrelsen föreslagits, tillhandahållits på skolkassans bekostnad, har Drätselkammaren i nu anförda omständigheter funnit ytterligare skäl att afstyrka motionen i andra delar än densamma vunnit Folkskolestyrelsens gillande.

På grund af det sålunda anförda får Drätselkammaren hemställa, att Stadsfullmäktige måtte besluta

att den väckta motionen för närvarande icke måtte i vidare mån bifallas, än att Stadsfullmäktige ville, i enlighet med hvad Folkskolestyrelsen föreslagit, i ändamål att, utöfver de förmåner af ifrågavarande art, som redan förut beviljats folkskolans lärjungar, det må på skolkassans bekostnad tillhandahållas dels fri material för flickslöjden i småskolan och folkskolans tre lägsta

klasser, dels fria middagar för lärjungarne vid undervisningen i huslig ekonomi och dels stålpennor till alla lärjungar, af uttaxerade medel i 1919 års stat anvisa ett belopp af förslagsvis 10,000 kronor att upptagas bland utgifterna å folkskolans stat.

N:o 76.
Ang. kostnadsfri undervisningsmateriel åt folkskolans lärjungar.

Emot Drätselkammarens beslut i ärendet har reservation anförts af dess ledamöter Herrar Bäckman, Larsson, Kättström och Råberg, hvilka för sin del yrkat, att Drätselkammaren ville hos Stadsfullmäktige tillstyrka bifall till motionen.

Västerås den 8 augusti 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Theofil Öberg.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Genom Stadsfullmäktiges beslut den 31 januari 1918 hade en af Herrar Abel Carlsson och Axel Söder väckt motion med yrkande, att den för undervisningen vid stadens folkskolor erforderliga materiellen måtte från och med 1919 års början fullt kostnadsfritt tillhandahållas samtliga elever tillhörande folkskolan, remitterats till Folkskolestyrelsen i och för afgifvande af yttrande. Med anledning häraf uppdrog Folkskolestyrelsen vid dess sammanträde den 7 sistlidne mars åt folkskoleinspektören att verkställa utredning rörande de kostnader, som förslagets realiserande skulle kräfva samt inhämta lärarekårens mening om förslaget. Vid styrelsens sammanträde den 2 sistlidne maj förekom ärendet ånyo till behandling, hvarvid omförmälda utredning föredrogs, äfvensom bifogade skriftliga yttrande från lärarekåren. Enligt hvad den ekonomiska utredningen gaf vid handen, skulle ett bifall till motionen enligt nuvarande priser kräfva ett anslag af 40,000 kronor per år, hvartill kommer en beslutad, ehuru ej ännu tillämpad ökning af 30 % på en hel del förbrukningsmateriell. Då det för bedömande af den föreliggande frågan kunde ha sitt intresse att erfara, hur man inom andra stadsskoldistrikt ordnat denna angelägenhet, hade följande förfrågan gjorts hos folkskoleinspektörerna i en hel del städer:

1. Tillhandahålles undervisningsmateriellen kostnadsfritt helt eller delvis till folkskolans lärjungar inom Edert skoldistrikt
   a) beträffande läroböcker?
   b) beträffande flick- och gosslöjden?
   c) beträffande annan förbrukningsmateriell?
   d) beträffande skolköket?
2. Hafva, för den händelse materiellen tillhandahålles gratis, några fördelar eller olägenheter ur sparsamhets och ordningssynpunkt eller i andra hänseenden däraf yppats?
3. Hvilken är Eder mening rörande frågan om kostnadsfri materiell till skolbarnen?

N:o 76.

Ang. kostnadsfri undervisningsmateriel åt folkskolans lärjungar.

Svar härå hade inkommit från Norrköping, Karlstad, Hälsingborg, Örebro, Södertälje, Falun, Lund, Jönköping, Gävle och Linköping. Af dessa svar framgick, att i samtliga ofvannämnda städer all undervisningsmateriell kostnadsfritt tillhandahålles behöfvande lärjungar, men ingenstädes till samtliga, att i 8 af de 10 angifna städerna materiell till gosslöjden gratis utlämnas, i 5 till flickslöjden och i 6 till skolköket. Dessutom angafs att i en och annan stad bläck och stålpennor tillhandahållas lärjungarna utan betalning. Beträffande den 3:dje frågan uttalade några af de tillfrågade den meningen, att all materiell helst borde fritt tillhandahållas skolans samtliga lärjungar, af andra att man härvidlag borde vara försiktig, enär det funnes anledning befara, att barnens uppfostran till sparsamhet genom en sådan förmån skulle motverkas, samt att, om ej effektiv kontroll öfvades, missbruk lätt komme att ske.

Vid Västerås folkskolor äro förhållandena, som tillämpas beträffande tillhandahållande af fri materiell, i stort sett likartade med de ofvan relaterade. Sålunda få verkligt behöfvande skolbarn all undervisningsmateriell, inclusive läro- och läseböcker, gratis, all materiell till träslöjden lämnas äfven utan betalning, likaså bläck, vissa böcker erhållas till halfva priset, och flickorna, som deltaga i skolköksundervisningen, erlägga endast 15 öre för middagsmålet. Endast i ett par hänseenden hafva några af de nämnda städerna medgifvit större förmåner, nämligen beträffande fri materiell till flickslöjden samt fria middagar i skolköket.

Otvifvelaktigt finnes åtskilligt, som talar för principen om fri materiell till alla. Ännu är dock denna princip i vårt land så opröfvad, att en fullt genomförd tillämpning af densamma för närvarande ej torde vara att tillråda, helst som inga allvarligare olägenheter af vare sig humanitär eller pedagogisk natur torde vara till finnandes, på grund af att behöfvande barn redan nu erhålla all materiell kostnadsfritt. Däremot synes skäl tala för att fri materiell tillhandahålles flickslöjden åtminstone i småskolan och de tre lägre klasserna i folkskolan, då ju gossarna redan nu för träslöjden få sin materiell fritt. Att ett undantag härvidlag för 4:de och 5:te klass kan anses vara på sin plats, beror därpå, att slöjdundervisningen i nämnda klasser afser förfärdigande af klädespersedlar, såsom blusar, klädningar och dylikt, och skulle fri materiell härför erhållas, skulle det betyda, att skolan öfvertoge en betydande del af barnens beklädnad.

På grundval af den utredning, som förebragts, föreslog folkskoleinspektören, att Folkskolestyrelsen ej för närvarande måtte tillstyrka förslaget om fri materiell till alla folkskolebarn, men att, förutom de förmåner, som i detta afseende redan nu erhållas, ytterligare måtte medgifvas fri materiell för flickslöjden i småskolan och folkskolans 3 lägsta klasser, fria middagar i skolköket samt kostnadsfritt tillhandahållande af stålpennor.

Den merkostnad i skolans utgiftsstat, som häraf blefve en följd, belöper sig till cirka 10,000 kronor.

Under diskussionen rörande ifrågavarande ärende yrkade Herr Bäckman bifall till motionen med angifvande af dess hufvudsakliga motivering. I samma riktning uttalade sig Herrar Larsson, Råberg, Pettersson, Andrén, Svensson och Fru Söderkvist.

För bifall till folkskoleinspektörens förslag uttalade sig Herrar ordföranden och vice ordföranden, Enblom och Hedberg.

Vid företagen votering erhöll inspektörens förslag 9 röster, Herr Beckmans 7.

Herr Bäckman begärde att få sin reservation emot det fattade beslutet antecknad till protokollet samt anhöll, att lärarekårens skrifvelse skulle bifogas Folkskolestyrelsens yttrande till Stadsfullmäktige. Häri instämde Herrar Pettersson, Svensson, Ramström, Larsson och Fru Söderkvist.

N:o 76.
Ang. kostnadsfri undervisningsmateriel åt folkskolans lärjungar.

Västerås den 22 maj 1918.

På Folkskolestyrelsens vägnar:

E. EDV. KARLSSON.

Em. Granér.

Till Folkskolestyrelsen i Västerås.

Lärarekåren vid Västerås folkskolor får härmed afgifva af Folkskolestyrelsen begärdt yttrande öfver en af Herrar Abel Carlsson och Axel Söder i Stadsfullmäktige väckt motion om kostnadsfritt tillhandahållande åt folkskolans alla lärjungar af all för undervisningen erforderlig materiell.

De synpunkter, som motionärerna framföra i motiveringen för sitt förslag, finner lärarekåren i hufvudsak öfverensstämma med erfarenheterna från skolarbetet. Inom kåren har äfven länge dryftats frågan om åtgärder för underlättande af materiellanskaffningen, och har den af motionärerna föreslagna utvägen härvid för allt flera framstått som den enda rationella lösningen. Kåren har likväl ej ansett sig böra framställa förslag härom, då därigenom stadens utgifter för folkskoleväsendet skulle ökas med ett ganska afsevärdt belopp. Kristidens svårigheter ha kraftigt understrukit betydelsen af åtgärder i motionens syfte. I Göteborg har beviljats anslag till en del materiell åt alla skolbarn, och på andra håll, t. ex. i Malmö, Uddevalla och Trollhättan, ha lärarekårerna i år gjort framställning i saken.

Lärarekåren vill för tillstyrkande af förslaget anföra följande:

För att undervisningen vid början af en termin skall kunna fortast möjligt komma i gång, måste lärarna i allmänhet skaffa hem behöfliga läroböcker och annan materiell, som utlämnas till samtliga barn, till en stor del af dem på kredit. Så småningom inbetala de flesta sin skuld, men måste kanske söka ny kredit. Då de fattigaste barnen kunna erhålla materiell på skolkassans bekostnad, måste läraren undersöka, om liknöjdhet eller fattigdom är orsaken till kreditbehofvet, och i hvarje fall göra sig till domare i frågan om hemmets ekonomi, hvilket ofta medför förvecklingar, då den ena familjen anför, att den väl borde slippa betala såväl som en annan familj, som vunnit befrielse. Detta kreditsystem med dess beklagliga följder såväl för uppfostran som för det goda förhållandet mellan hemmet och skolan, skulle, vid bifall till motionen, bortfalla. Likaså skulle man förekomma frestelsen för barnen att till nöjen och godter använda penningar, som de erhållit i hemmet under förebärande, att de skola användas till skolmateriell. Skolan har sökt samverka med hemmen för att utöfva kontroll öfver barnens uppköp, men effektiv sådan har ej kunnat åstadkommas.

N:o 76.

Ang. kostnadsfri undervisningsmateriel åt folkskolans lärjungar.

Frågan om fri materiell till skolbarnen behandlades vid fjolårets riksdag, då andra kammaren uttalade sig för en utredning, medan saken föll i första kammaren med 2 rösters majoritet. Andra kammaren förnyade i år sitt beslut. Det hade i första kammaren anmärkts såsom något egendomligt, att äfven de förmögnas barn skulle få skolmateriell gratis. Mot detta anfördes, att denna invändning saknar all bärighet, då ju alla på skattevägen få bidraga till de medel, som här äro erforderliga. Vidare hade anförts, att det ur uppfostringssynpunkt vore riktigast, att föräldrarna bekostade skolmateriellen, emedan barnen då af föräldrarna skulle tillhållas att vara mera aktsamma om densamma. Häremot invändes, att naturligtvis samma grad af aktsamhet kan vinnas genom en bestämmelse, att föräldrarna finge ersätta den materiell, som barnen erhölle i skolan men af dem skadades eller förstördes genom vårdslöshet eller oaktsamhet. Då första kammaren i år gick med på utredning angående fri skolmateriell, men endast för barnen till obemedlade och mindre bemedlade föräldrar, ändrade andra kammaren sitt beslut till öfverensstämmelse härmed.

Kåren ansluter sig till den uppfattningen, att någon skillnad i allmänhet ej kan förmärkas i vården af inköpt och gratis erhållen materiell, hvilket har visat sig vid tilldelning af materiell till fattiga skolbarn. Dock anser kåren, att materiell ej bör utlämnas i obegränsad mängd, utan till barnen utlämnas under terminens lopp endast hvad som beräknats åtgå, hvarigenom barnen tvingas till aktsamhet och sparsamhet med materiellen.

Alltsedan slöjdundervisningen infördes, ha gossarna erhållit slöjdmateriellen gratis, medan flickorna, åtminstone till en del, fått betala den materiell, som de förbrukat. Äfven i skolköket har samma princip tillämpats. Kåren anser, att flickorna härutinnan böra likställas med gossarna. Om detta af ekonomiska skäl ej låter sig göra, anser kåren, att slöjdmateriellen åtminstone bör vara afgiftsfri för alla, både gossar och flickor, i den egentliga folkskolan (småskolan och de fyra folkskoleklasserna).

Under hänvisning till hvad sålunda anförts, får kåren tillstyrka bifall till motionärernas förslag.

EMMA WAHLBÄCK. *ESTER KOLMODIN.*

GEORG LEONTEIN.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Vid stadens folkskolor bekostas för närvarande af barnens föräldrar all för barnen nödvändig undervisningsmateriel såsom: skrifböcker, räkneböcker, blyertspennor och dylikt. Endast i undantagsfall — där fattigdom lägger oöfverstigliga hinder i vägen härför — lämnas all materiel kostnadsfritt. Kostnaden per barn och läsår för all den materiel, såväl läroböcker som förbrukningsmateriel, som är nödvändig vid undervisningen och som det öfvervägande antalet elever själfva måste anskaffa, kan beräknas för närvarande uppgå till omkring 8 à 10 kronor. Äfven med hänsyn tagen därtill, att i vissa fall de yngre syskonen kunna använda de äldres böcker, kan dock denna utgift bli betungande nog för

föräldrar med flera barn i skolåldern, och detta så mycket mer som största delen däraf måste erläggas för alla barnen på en gång vid terminens början. I mångt hem äro ock de ekonomiska förhållandena af den art, att det kan dröja flera veckor, innan föräldrarna äro i stånd att förse barnen med erforderlig materiel. Att detta skall menligt inverka på undervisningen ligger ju i öppen dag. Vanligen måste i sådana fall läraren eller lärarinnan, som ofta brukar hålla skolmateriel till salu eller från förlag och pappershandlande rekvirera dylikt åt eleverna, lämna ut hvad som fattas för att, om så är möjligt, betalas sedermera. Så få barnen redan i skolan sin första erfarenhet i kreditsystemet. Denna köpenskap inom skolans väggar är äfven ur andra synpunkter — till exempel svårigheten för föräldrarna att kontrollera barnens inköp — mindre lämplig, om den ock, såsom är fallet, är motiverad af att genom ett större inköp för en hel klass åstadkomma ett lägre pris samt vinna en viss enhetlighet af den inom samma klass använda materielen.

N:o 76. *Ang. kostnadsfri undervisningsmateriel åt folkskolans lärjungar.*

Hvad här sagts om förbrukningsmaterielen gäller äfven och i än högre grad om läroböckerna, till hvilkas utdelning bland fattiga skolbarn för innevarande år är anslaget 1,000 kronor. Det kan mången gång gå ända till flera veckor in på terminen, innan alla eleverna erhållit böcker och undervisningen kan komma i sin normala gång. Såvida ej här, som ofvan sagts, lärarna lämna ut på kredit.

Detta synes föga stämma öfverens med de kraf, man har rätt att ställa på en god hushållning. Härigenom äfventyras ju till en viss grad hvad man med utgifterna för kommunens hela folkskoleväsende vill uppnå.

För att råda bot härpå vore därför lämpligast, att kommunen öfvertoge alla kostnaderna för skolmaterielen och att denna sålunda kostnadsfritt tillhandahölles alla de barn, som använda sig af folkskolan. Denna åtgärd innebär ju endast en öfverflyttning af en redan nu utgående utgift af rent personlig karaktär till samhällets gemensamma utgiftsstat, hvarigenom vunnes såväl vissa fördelar för själfva arbetet inom skolan som ock, i den mån staden kunde betinga sig ett lägre pris än det, som nu gäller vid hvarje enskild elevs inköp af skolmateriel, en ekonomisk vinst för samhället i dess helhet. Det berättigade i denna öfverflyttning lär näppeligen kunna bestridas. Den är en konsekvens af den obligatoriska folkundervisningen. Den uppfattningen är väl ock numer den allmänna, att samhället i sin helhet bör bära utgifterna för kommunens allmänna skola, det vill säga den skola, som är afsedd för alla samhällsmedlemmar, hvilka önska för sina barn kostnadsfritt erhålla den undervisning, som bör bibringas alla under barndomsstadiet. Äfven om denna öfverflyttning enligt sakens egen natur kan sägas i främsta rummet utgöra en lindring för de i ekonomiskt afseende mindre gynnsamt ställda samhällsklasserna, så är den dock ingalunda att fatta såsom innebärande en förmån för endast en viss eller vissa samhällsklasser, då den ju kommer hvarje samhällsmedlem till del, som vill sätta sina barn i folkskolan och önskar fri skolmateriel för dessa.

Principen om kostnadsfri undervisningsmateriel har med största konsekvens och i vidsträcktaste omfattning genomförts i Schweiz. Den är i detta land sedan lång tid tillbaka erkänd såsom en naturlig följd af den fria folkundervisningen. Början härtill gjordes redan på 1840- och 1850-talen. Kostnadsfriheten omfattade till en början i regeln blott läroböcker och öfrig tryckt skolmateriel, men har efter hand utsträckts att i flera kantoner omfatta jämväl för-

N:o 76. *Ang: kostnadsfri undervisningsmateriel åt folkskolans lärjungar.*

brukningsmaterielen. Den åt eleverna utlämnade skolmaterielen blir i allmänhet dessas egendom. Endast i Basel tillämpas i detta afseende ett annat system eller i hufvudsak samma system som i staden Bergen i Norge. Lärjunge får här vid slutet af hvarje läsår återställa de till honom under året utlämnade böckerna. Detta förfaringssätt har dock af flera skäl ansetts föga lämpligt. Den inbesparing, som härigenom möjligen kan göras, — man må ju komma ihåg, att en bok, hur väl den än vårdas, dock måste slitas genom ett dagligt bruk under flera terminers eller flera års tid, och att den ofta redan efter några års förlopp gjorts obrukbar genom en ny, förändrad upplaga — har ej ansetts kunna uppväga de fördelar, som åtfölja ett motsatt förfarande, det vill säga att barnen ej behöfva återställa böckerna. Dels måste ju barnens ambitionskänsla tilltalas vida kraftigare, när det gäller att ensam redan från det boken är ny ansvara för densamma, dels kan ju ock med detta system en verksammare kontroll utöfvas från lärarens sida. Samma erfarenhet har man gjort äfven vid våra egna folkskolor beträffande de böcker, som redan nu utdelas till de allra fattigaste barnen. Tidigare återlämnades dessa böcker till skolans bokförråd när lärjungarna afgingo från skolan eller när boken ej längre behöfdes för undervisningen i ett ämne. Detta system har dock så småningom under de senaste åren nästan alldeles öfvergifvits. Numera innehålla nog bokförråden vid de flesta af våra folkskolor endast läseböcker, hvilka ju i regeln användas blott vid arbetet i skolan och ej i hemmet och väl i flera fall äro att jämnställa med böckerna i skolans lärjungebibliotek.

Äfven på åtskilliga andra håll har denna princip om kostnadsfri skolmateriel åt samtliga barn vid kommunens allmänna skola vunnit terräng. I Tyskland har framför allt under de senaste åren före kriget pågått en kraftig rörelse för att skaffa denna idé erkännande. I Danmarks folkskolestadga är bestämdt, att kommunerna äro skyldiga att bekosta och anskaffa såväl all förbrukningsmateriel (med undantag af stålpennor, blyertspennor och grifflar) som läseböcker och all annan materiel, som barnen använda uteslutande i skolan och ej föra med sig hem. I Norge är principen om fri skolmateriel genomförd, förutom i Bergen, äfven i åtskilliga andra städer, såsom i Stavanger, Narvik med flera.

Äfven i vårt eget land har principen om fri skolmateriel vunnit erkännande. Af särskildt intresse är att anteckna Ekeby församling, Malmöhus län. Kyrkostämmans i nämnda församling beslut att nödiga läroböcker på skolkassans bekostnad skulle utdelas till alla barnen vid församlingens folk- och småskolor öfverklagades hos länsstyrelsen, hvilken ock upphäfde detsamma, under framhållande af att kommunen därigenom finge för folkundervisningen vidkännas större kostnader, än densamma ålåge enligt gällande folkskolestadga. Kungl. Maj:t, hos hvilken församlingen anförde besvär öfver länsstyrelsens utslag, upphäfde detta och ogillade den mot församlingens beslut förda talan.

Ja, äfven i vår egen stad har denna princip vunnit erkännande och med framgång tillämpats. I S:t Ilian, som från 1918 tillhör Västerås, har kommunen bekostat all undervisnings- och förbrukningsmateriel, och skulle väl nu följden bli, att, när nu S:t Ilian inkorporerats med Västerås stad, barnens föräldrar där åter finge återgå till ett redan passeradt stadie i skolväsendets utveckling och själfva bekosta den för barnen nödvändiga skolmateriel. Principen om kostnadsfri skolmateriel åt folkskolans alla elever, oafsedt under hvilka ekonomiska förhållanden dessa än lefva, är ej heller någon nyhet för Västerås folkskolor, utan

N:o 76. *Ang. kostnadsfri undervisningsmateriel åt folkskolans lärjungar.*

är redan tillämpad på flera områden inom desamma. Så utlämnas för närvarande till exempel skrifbläck, ritmateriel, särskildt den dyrbarare linearritningsmaterielen, äfvenså slöjdmateriel med mera kostnadsfritt åt skolans alla elever; de allra fattigaste ha ju redan nu all materiel gratis.

Dessa båda principer: kostnadsfri skolmateriel åt alla barn eller endast åt de allra fattigaste, omväxla sålunda med hvarandra i fråga om de olika artiklarna, och deras tillämpande på det ena eller andra området synes i vissa fall — till exempel i fråga om skrifbläck — vara beroende af rent praktiska skäl. Vid vissa skolor — förhållandena härutinnan kunna i olika skolor vara något olika — kan därför inträffa, att till exempel all linearritningsmateriel utdelas kostnadsfritt åt alla eleverna, under det att icke ens de allra fattigaste vid samma skolor erhålla skrif- och räkneböcker. Det kan ju synas något egendomligt, att kommunen bekostar verktyg och redskap för slöjden, men ej materielen för undervisning i modersmålet. Genom kommunens öfvertagande af kostnaderna för undervisningsmaterielen skulle, i likhet med hvad som nu sker beträffande slöjdvirke och åtskilliga andra artiklar, ett gemensamt inköp häraf kunna uppgöras för stadens alla folkskolor, hvarigenom en del mellanhänder kunde undvikas och man erhölle ett afsevärdt lägre pris, än hvad nu är fallet, då inköp från bok- och pappershandlande göres för hvarje särskild skolklass.

Ett af de skäl, som framförts mot förslaget om kostnadsfri undervisningsmateriel åt alla folkskolans elever, är att barnen ej skulle lika omsorgsfullt vårda sina böcker, om dessa utlämnades utan ersättning, som om föräldrarna nödgades betala desamma. Enligt hvad erfarenheten visat vid våra folkskolor beträffande såväl den materiel, som utlämnas kostnadsfritt åt alla eleverna utan undantag, som den, hvilken utlämnas endast åt de allra fattigaste, så handhafves densamma hvarken bättre eller sämre än den materiel, som är inköpt af barnen själfva. Man finner lika ofta de väl vårdade böckerna hos de elever, som erhållit dem genom skolan, som hos dem, hvilka erhållit dem genom hemmet. Intresset för att väl vårda böckerna synes ofta sammanhänga med intresset för själfva skolarbetet, hvilket däremot icke ligger blott på endera sidan om gränsen mellan de fattigare eleverna och de något mera välsituerade. Då man med skäl ansett, att till en god uppfostran hör, att den uppväxande ungdomen redan så tidigt som möjligt läres att väl vårda både egna och andras dem anförtrodda tillhörigheter, så har i folkskolelärarepersonalens tjänstgöringsreglemente inryckts den bestämmelsen, att läraren är skyldig att kontrollera barnens sätt att handhafva såväl sin egen som skolans materiel. Här gifves ett ypperligt tillfälle att korrigera den uppfattningen, där den ännu finnes kvar, att det ej är så noga med hur det allmännas egendom handhafves. För öfrigt bör naturligtvis den bestämmelsen tillämpas, att intet barn bör under skoltiden på kommunens bekostnad erhålla samma lärobok mer än en gång.

På grund af hvad ofvan anförts få vi härmed hemställa,

att all den för undervisningen vid stadens folkskolor erforderliga materielen må från och med 1919 års början fullt kostnadsfritt tillhandahållas samtliga elever tillhörande folkskolan.

Västerås den 15 januari 1918.

ABEL CARLSSON. *AXEL SÖDER.*

N:o 77.

Drätselkammarens yttrande ang. reseersättning åt stadsarkitekten

Till Stadsfullmäktige i Västerås

Den 20 sistlidne juli hafva Stadsfullmäktige till Drätselkammaren för utlåtande remitterat en framställning från Byggnadsnämnden angående reseersättning åt stadsarkitekten, och får Drätselkammaren i anledning häraf på de skäl Byggnadsnämnden anfört tillstyrka, att Stadsfullmäktige måtte besluta,

att utöfver det resebidrag å 300 kronor, som hittills beviljats stadsarkitekten, denne skall åtnjuta ersättning för biljettkostnaden för resa Stockholm—Västerås och åter en gång i veckan under senare halfåret 1918 samt att härför nödigt anslag skall utgå af det i 1918 års stat afsatta beloppet för diverse och oförutsedda behof.

Västerås den 8 augusti 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Theofil Öberg.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Byggnadsnämnden får härmed till Stadsfullmäktige för afgörande öfverlämna en till Byggnadsnämnden inkommen framställning från stadsarkitekten Erik Hahr med begäran att honom måtte beredas lämplig ersättning för de ökade merkostnader, som på grund af kristiden blifvit förenade med förordnandet som stadsarkitekt.

Vid fastställande af innevarande års stat hafva Stadsfullmäktige beviljat stadsarkitekten ett resebidrag å 300 kronor. Att detta resebidrag utgör ett ringa och allt för obetydligt bidrag till reseomkostnadernas bestridande står för Byggnadsnämnden klart, hvarför Byggnadsnämnden finner befogadt att detsamma ökas. Med den beräkning, att resa Stockholm—Västerås och åter betingar med senaste biljettprisförhöjning 30 kronor, att antalet resor för arkitekten under året belöpa å 48 — en i veckan — skulle resekostnaden per år utom dagtraktamentsersättning, hvilken äfven innefattas i arkitektens begäran, belöpa å 1,440 kronor, hvilket belopp belyser obetydligheten af det resebidrag, stadsarkitekten för närvarande åtnjuter.

Äfven om Byggnadsnämnden ansett att stadsarkitektens begäran om dagtraktamentsersättning icke kunna förordas af det skäl, att stadsarkitekten bör göra någon uppoffring för fördelen att kunna inneha privat verksamhet, finner Byggnadsnämnden staden böra ersätta stadsarkitekten de direkta resekostnaderna fullt ut utan någon afprutning.

N:o 77. *Ang. reseersättning åt stadsarkitekten.*

Byggnadsnämnden hemställer alltså, att Stadsfullmäktige ville besluta,

att stadsarkitekten skall från och med den 1 juli detta år åtnjuta fria resor i andra klass å järnväg en gång i veckan Stockholm—Västerås och åter, däri dock ej inberäknadt någon ersättning för vivre, samt att Stadsfullmäktige ville härför anvisa erforderliga medel för innevarande år, eventuellt gå i författning om anskaffande åt stadsarkitekten af årsbiljett å järnvägen.

Västerås den 12 juni 1918.

För Byggnadsnämnden:

JOHN KARLSSON.

Ragnar Tenow.

Till Byggnadsnämnden i Västerås.

Undertecknad, som i lön åtnjuter 3,000 kronor samt såsom resebidrag 300 kronor, dessutom ett provisoriskt lönetillägg af 450 kronor, och som på grund af sagda provisoriska lönetillägg nu ej kunnat erhålla den kristidshjälp, som kommit stadens öfriga befattningshafvare till del, får härmed hos Byggnadsnämnden göra framställning därom, att nämnden ville tillerkänna mig en ersättning utöfver den jag nu uppbär, så att den ökade utgift, jag nu för min tjänsts fullgörande måste vidkännas, kompenseras. Därvidlag får jag omnämna, att biljettpriset för mina resor Stockholm—Västerås ökats för närvarande från 400 kronor till 48×20:20 det vill säga kronor 969:60 eller med i rundt tal 600 kronor. Det förut beviljade resebidraget uppväger sålunda numera ej prisskillnaden i biljettkostnaden och därtill kommer att samtliga öfriga resekostnader mer än fördubblats och sålunda kunna beräknas hafva stigit från förut 20 kronor per resa (48×20 = 960 kronor) till numera 1,960 eller med cirka 1,000 kronor. För att jag sålunda ej på grund af kristiden och oafsedt det mindre värde min kontanta aflöning nu har, skall rent af få ersättningens storlek nedsatt till sitt belopp, hvilket väl ej torde vara vederbörandes afsikt, erfordras att mina kontanta utlägg för tjänstens skötande godtgöras med ofvan beräknade summa utöfver de löneförmåner, som nu beviljats mig.

Västerås den 6 juni 1918.

ERIK HAHR.

N:o 78.

Drätselkammarens yttrande ang. krigstidshjälp åt stadsnotarien och kronouppbördskassören.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Stadsfullmäktige den 20 sistlidne juni till Drätselkammaren för utlåtande remitterat en genom Magistraten till Stadsfullmäktige inkommen framställning från Stadsnotarien H. Cronholm och Kronouppbördskassören Axel Eklundh om utbekommande af krigstidshjälp, får Drätselkammaren anföra följande.

Att sökandena icke tilldelats krigstidstillägg beror icke på någon Drätselkammarens egenmäktiga förklaring, som framställningens formulering tilläfventyrs kan gifva vid handen, utan har sin grund i en af Stadsfullmäktige antagen bestämmelse af följande lydelse:

»Befattningshafvare, som i följd af de af kristiden föranledda konjunkturerna å tjänsten eller genom särskildt uppdrag eller tjänst år 1918 uppenbarligen kommer i åtnjutande af inkomster, hvilka minst motsvara den krigstidshjälp, som eljest skulle till honom utgå, erhåller ej krigstidshjälp.»

Denna bestämmelse har af Stadsfullmäktige antagits den 20 december 1917 på förslag af Drätselkammaren. I den förteckning öfver utgående krigstidsförmåner, som bifogades Drätselkammarens förslag, finnes icke heller krigstidshjälp för sökandena liksom för en del andra befattningshafvare just på grund af denna bestämmelse upptagen. Det torde också vara för Stadsfullmäktige bekant, att sökandena, den ena i följd af särskildt uppdrag och den andre genom ökade sportler, erhållit, särskildt den senare, högst betydande ökning i sina inkomster, en ökning, som vida öfverstiger hvad andra stadens befattningshafvare erhållit i krigstidshjälp.

Då Drätselkammaren icke kan finna annat än att Drätselkammaren och Stadsfullmäktige härutinnan hittills tillämpat en riktig och rättvis princip, i synnerhet som krigstidshjälpen icke är att anse såsom en löneförmån i egentlig mening, finner Drätselkammaren icke skäl föreligga att tillstyrka nu föreliggande framställning eller att krigstidshjälp skulle tillerkännas andra stadens befattningshafvare, som på grund af ofvanberörda bestämmelse icke erhålla denna förmån, och får Drätselkammaren sålunda hemställa,

att framställningen icke måtte till någon Stadsfullmäktiges vidare åtgärd föranleda.

Västerås den 8 augusti 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Theofil Öberg.

Till Magistraten i Västerås.

N:o 78.
Ang. krigstidshjälp åt stadsnotarien och kronouppbördskassören.

Resolution.

Öfverlämnas med tillstyrkande om bifall till Stadsfullmäktige i Västerås. Västerås Rådhus den 20 juni 1918.

På Magistratens vägnar:
JOHN KARLSSON.

Härmed få vi vördsamt anhålla, att Magistraten ville med sitt förord öfverlämna bilagda framställning till Stadsfullmäktige i Västerås.

Västerås den 20 juni 1918.

H. CRONHOLM. Stadsnotarie. *AXEL EKLUNDH.* Kronokassör.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Stadsfullmäktige i december 1917 med anledning af rådande dyrtid beviljat stadens befattningshafvare dels provisoriskt lönetillägg, dels krigstidstillägg, har Drätselkammaren vid utbetalandet af dessa tillägg förklarat, att krigstidstillägg ej skulle utgå till undertecknade.

Det har äfven till vår kännedom kommit, att samma princip beträffande Stadsfullmäktiges i maj detta år fattade beslut angående ytterligare krigstidstillägg kommer att gentemot oss fortfarande tillämpas.

Det torde väl emellertid ej vara med rättvisa och billighet öfverensstämmande, att undertecknade, som hafva så afsevärdt låga grundlöner, skola vara förvägrade att åtnjuta det tillägg, som Stadsfullmäktige beviljat, under det andra af stadens befattningshafvare med ojämförligt mycket högre såväl löner som öfriga inkomster utom tjänsten åtnjuta sådant tillägg.

Med anledning af hvad vi sålunda anfört få vi vördsamt anhålla, att Stadsfullmäktige ville förklara äfven undertecknade berättigade att åtnjuta krigstidstillägg.

Västerås den 20 juni 1918.

H. CRONHOLM. Stadsnotarie. *AXEL EKLUNDH.* Kronokassör.

N:o 79.

Drätselkammarens skrivelse ang. öfvertagande af elektriska ledningsnäten inom Västra Förstaden och Jakobsberg.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Drätselkammaren får härmed till Stadsfullmäktiges pröfning öfverlämna bifogade, till Stadsfullmäktige ställda, skrifvelse med bilagor från Vatten- och Gasverksstyrelsen angående öfvertagande af de elektriska ledningsnäten inom Västra förstaden och Jakobsberg och därvid för egen del tillstyrka bifall till Vatten- och Gasverksstyrelsens framställning med det tillägget, att, då innevarande års förslagsanslag icke torde förslå till några vidare större utgifter, de till uttaxering föreslagna beloppen, 1,370 kronor till förändring af den elektriska gatubelysningen och 2,100 kronor för innevarande års gatubelysning, måtte upptagas till uttaxering i 1919 års budget.

Västerås den 8 augusti 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Theofil Öberg.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Tomtägareföreningen Västra Förstaden och Byggnadsföreningen Jakobsberg hafva i skrifvelser, som här bifogas, erbjudit staden att mot vissa villkor öfvertaga inom respektive föreningar befintliga elektriska ledningsnät, hvilka föreningarna låtit anlägga på egen bekostnad.

Västra Förstaden ställer som villkor för öfverlämnande af sitt ledningsnät:

1:o) att de tomter, för hvilka ledningsbidrag erlagts till föreningen, för framtiden blifva befriade från ytterligare bidrag;

2:o) att staden öfvertager gatubelysningen samt utökar denna med några lampor, enär det nuvarande lampantalet är otillräckligt;

3:o) att samma strömpris tillämpas som inom stadens område.

Rörande första punkten så torde det vara helt naturligt, att där berörda tomter skola vara befriade från förnyat bidrag till elektriska ledningar. Hvad angår andra punkten, får styrelsen meddela, att föreningens elektriska ledningsnät är öfverbelastat. En ytterligare afgrening till området från den utefter Köpingsvägen gående ledningen är därför nödvändig och bör ske så långt väster ut, att föreningens ledningsnät, som nu matas från östra sidan, får ström äfven från västra. Härigenom beredes också tillfälle till anslutning för en del å denna sida befintliga, ännu ej bebyggda tomter. Kostnaden för dylik utbyggnad är beräknad till 2,000 kronor.

N:o 79. *Ang. öfvertagande af elektriska ledningsnäten inom Västra Förstaden och Jakobsberg.*

Gatubelysningen, som nu utgöres af 10 st. lampor, bör utökas med ytterligare 4 st., och böra 5 st. af lamporna anordnas som nattbrinnare. Anläggningskostnaden härför blifver 620 kronor och årliga belysningskostnaden 1,065, hvaraf för innevarande år 725 kronor.

Såsom styrelsen i sin skrifvelse den 7 februari meddelade Stadsfullmäktige, åtnjuta från och med innevarande år Västra Förstaden och Jakobsberg samma strömpris, som tillämpas i staden, hvilket ansågs som en naturlig följd af inkorporeringen.

Enligt lämnade upplysningar uppgick anläggningskostnaden för Västra Förstadens elektriska ledningsnät med tillhörande gatubelysning till omkring 7,500 kronor. Anläggningen utfördes år 1913.

Byggnadsföreningen Jakobsberg har erbjudit staden sitt ledningsnät mot följande villkor:

1:o) att föreningen erhåller fri gatubelysning från och med detta året;

2:o) att de tomter, för hvilka ledningsbidrag inbetalts, för framtiden skola vara befriade från dylika afgifter, såväl med afseende på underhåll som utvidgning och förstärkning af ledningsnätet, äfvensom att servisledningar för dessa tomter skola erhållas till självkostnadspris;

3:o) att afräkning sker för den del, som belöper sig på elektriska ledningarna, när i en framtid vatten-, aflopps- och gasledningar skola framdragas; samt

4:o) att staden öfvertager inkasseringen af de bidrag till ledningskostnaden, som föreningen har att fordra.

Jakobsbergs gatubelysning utgöres för närvarande af 27 st. lampor, samtliga anordnade som aftonbrinnare. Den ändringen bör vidtagas vid ledningsnätet, att 8 st. kunna tjänstgöra som nattbrinnare. Härför erforderlig kostnad är beräknad till 750 kronor och årliga belysningskostnaden till 2,040: —, hvaraf kommer på detta året 1,375 kronor.

Äfven rörande Jakobsberg har styrelsen icke något att erinra angående att de tomter, för hvilka ledningsbidrag en gång lämnats, för framtiden skola vara befriade från dylika, samt att servisledningar skola beräknas efter självkostnadspris, hvilket utan undantag plägar tillämpas. Icke heller har styrelsen något att erinra emot föreningens förslag rörande afräkning för skedda bidrag till elektriska ledningar, när andra ledningar eventuellt skola utbyggas inom Jakobsberg.

Angående inkassering af föreningens fordringar, får styrelsen omnämna, att föreningens ledningsnät byggdes af staden och att tiden för ersättningen härför uppdelades på olika terminer. Sista inbetalningen skall föreningen fullgöra nästkommande höst med 5,372 kronor. Då föreningens utestående medel äro afsedda till gäldande af denna skuld, torde staden böra tillmötesgå framställningen, och kan inkasseringen ske i samband med upptagandet af strömafgifter, men skall staden gifvetvis icke påtaga sig något ansvar för medel, som eventuellt ej inbetalas.

Ledningsnätet inom Jakobsberg med tillhörande gatubelysning uppgick till en anläggningskostnad af cirka 15,000 kronor. Större delen af denna anläggning utfördes år 1916.

N:o 79.

Ang. öfvertagande af elektriska ledningsnäten inom Västra Förstaden ach Jakobsberg.

På grund af det anförda får styrelsen hemställa,

att Stadsfullmäktige dels ville under angifna villkor öfvertaga elektriska ledningsnäten inom Västra Förstaden och Jakobsberg och dels behagade lämna följande anslag:

1:o) 2,000 kronor till utökning af elektriska ledningsnätet inom Västra Förstaden att bestridas af det till Tekniska verken för innevarande år lämnade anslaget till diverse ledningsutsträckningar;

2:o) 1,370 kronor till förändring af elektriska gatubelysningen inom Västra Förstaden och Jakobsberg, att utgå af uttaxerade medel;

3:o) 2,100 kronor för innevarande års gatubelysning, att äfvenledes utgå af uttaxerade medel.

Västerås den 16 juli 1918.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

CARL HENNING.

Gerh. Geston.

Till Styrelsen för Västerås Stads Gas-, Vatten- och Elektricitetsverk.

Undertecknad förening får härmed erbjuda Västerås stad att kostnadsfritt öfvertaga det af föreningen å området Västra Förstaden på egen bekostnad anlagda ledningsnätet för distribuering af elektrisk ström och belysning af områdets gator, under villkor att samtliga tomter, hvars ägare tillhöra föreningen och såsom sådana bidragit till anläggningskostnaden, för framtiden äro befriade från vidare afgifter till ledningsnätets underhåll, utvidgning eller förändring, hvaremot tomtägare, som ej tillhöra föreningen och således ej förvärfvat sig delägareskap i nätet, böra betala af staden fastställd taxa för gatu- och servisledningar.

I händelse styrelsen är benägen i princip godkänna vår framställning, skall föreningen öfversända en förteckning af sina medlemmar och delägare i ledningsnätet.

Föreningen får vidare vördsamt anhålla, att staden öfvertager och bekostar belysningen af områdets gator samt efter behof förbättrar denna belysning. Antalet gatulampor är för närvarande 9 st., men är det synnerligen önskvärdt, att ytterligare några lampor anordnas, enär den nuvarande belysningen måste anses vara otillräcklig.

Föreningen, hvilken samtidigt med denna skrifvelse erbjudit staden att kostnadsfritt öfvertaga all föreningen tillhörig gatumark, anhåller, att den omständigheten, att gatorna för närvarande ännu hafva karaktär af privatmark, ej måtte vara hinder för gatubelysningens ombesörjande från stadens sida redan från och med 1 januari 1918.

N:o 79.
Ang. öfvertagande af elektriska ledningsnäten inom Västra Förstaden och Jakobsberg.

Slutligen får föreningen anhålla, att den för staden gällande taxan för strömpriset måtte tillämpas å vårt område från och med 1 januari 1918.

I förhoppning att styrelsen benäget ville taga vår framställning under välvillig ompröfning stå vi gärna till tjänst med eventuellt önskade upplysningar.

Västerås den 18 februari 1918.

Tomtägareföreningen Västra Förstaden.

P. HIERSEMANN. Ordf. *P. F. BLOMKVIST.* Kassör.

Till Styrelsen för Västerås Stads Gas-, Vatten- och Elektricitetsverk.

Byggnadsföreningen Jakobsberg får härmed hos Västerås stad vördsamt anhålla, att föreningen må erhålla fri gatubelysning från och med innevarande år.

Under denna förutsättning erbjuder byggnadsföreningen staden att kostnadsfritt öfvertaga belysningsnätet, med villkor

att de tomter, för hvilka bidragits till nätets uppförande, för framtiden äro befriade från såväl underhåll som eventuell utvidgning och förstärkning af detsamma samt att för ifrågavarande tomter erforderliga servisledningar erhållas till självkostnadspris;

att, då i en framtid andra ledningar komma att framdragas, till exempel vatten, aflopp och gas, afräkning sker för den del af priset, som belöper sig på elektriska ledningar.

Vidare anse vi, att, då staden öfvertager belysningsnätet, föreningen förlorar en viss makt att kunna indrifva ej inbetalda afgifter af medlemmarna, hvarför staden äfven måtte öfvertaga uppbörden af de utestående fordringarna. Dessa utgöra: för första inbetalningen kronor 174:86, för andra inbetalningen kronor 586:29; sedan tillkommer tredje inbetalningen i november innevarande år. Å ej inbetalda medel erläggas 6 % ränta.

I öfrigt stå vi gärna till tjänst med önskade upplysningar.

Västerås den 30 april 1918.

För Byggnadsföreningen Jakobsberg:

STYRELSEN.

N:o 80.

Drätselkammarens skrifvelse ang. gatubelysning vid kvarteren Assar och Arne.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Vatten- och Gasverksstyrelsen till Drätselkammaren öfverlämnat närlagda, till Stadsfullmäktige ställda, skrifvelse angående gatubelysning vid kvarteren Assar och Arne, får Drätselkammaren härmed hänskjuta framställningen till Stadsfullmäktiges pröfning och därvid tillstyrka bifall till styrelsens förslag, dock att det i förslaget upptagna beloppet 165 kronor till gäldande af belysningskostnaden för innevarande år torde böra utgå af årets förslagsanslag.

Västerås den 8 augusti 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Theofil Öberg.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Med öfverlämnande af en från fastighetsägare inom kvarteren Assar och Arne inkommen skrifvelse, däri framställning göres om uppsättning vid nämnda kvarter af ett lämpligt antal elektriska gatulampor, får styrelsen meddela, att, då kvarteren Assar och Arne numera äro till större delen tagna i anspråk för bostadshus, gatubelysning med minst 4 st. lampor är erforderlig från och med kommande höst, och är anläggningskostnaden för denna belysning beräknad till 700 och årliga belysningskostnaden till 285 kronor, hvaraf på resterande belysningsperiod för detta år skulle komma 165 kronor.

Styrelsen hemställer,

att Stadsfullmäktige ville, till utförande af elektrisk gatubelysning vid kvarteren Assar och Arne, bevilja 700 kronor, att bestridas af förut lämnat anslag med 1,000 kronor till oförutsedda belysningsanläggningar samt 165 kronor till gäldande af belysningskostnaden för innevarande år att utgå af uttaxerade medel.

Västerås den 16 juli 1918.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

CARL HENNING.

Gerh. Geston.

Till Styrelsen för Västerås Stads Gas-, Vatten- och Elektricitetsverk.

N:o 80.

Ang. gatubelysning vid kvarteren Assar och Arne.

Undertecknade få härmed vördsammast anhålla, att Västerås stads elektricitetsverk måtte å gatorna vid kv. Assar och Arne uppsätta ett lämpligt antal lampor för ytterbelysning.

De för närvarande under byggnad varande villorna komma att till hösten bebos af 20 familjer.

Västerås den 16 maj 1918.

K. T. MEIJER.	*J. M. WIKBLAD.*
ELIS KILÉN.	*G. KIHLBERG.*
G. H. HÖGBERG.	*G. JOHANSSON.*
J. V. KÖPSEN.	*STEN MEIJER.*
K. E. GUSTAFSSON.	*K. J. PETTERSSON.*

N:o 81.

Drätselkammarens skrifvelse ang. anslag till elektrifiering af Nordanby och Malma.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Stadsfullmäktige hafva den 30 sistlidne maj på förslag af Drätselkammaren uttalat sig för en elektrifiering af stadens egendomar Malma och Nordanby och att denna elektrifiering, under förutsättning att hinder härför ej mötte från Kungl. Vattenfallsstyrelsens sida, måtte utföras enligt Alt. I i den af Vatten- och Gasverksstyrelsen i ärendet verkställda tekniska utredningen, det vill säga genom utdragning af ledningar från stadens eget kraftverk och distribution af kraft därifrån.

Sedan Kungl. Vattenfallsstyrelsen numera förklarat sig icke hafva något att erinra emot den af Stadsfullmäktige förordade lösningen af frågan, får Drätselkammaren, under erinran, att kostnaden för anläggningen enligt Alt. I — se Stadsfullmäktiges handlingar N:o 49, sid. 185 — belöper sig på 36,700 kronor, härmed anhålla, att Stadsfullmäktige ville anvisa för ändamålet berörda belopp, att upptagas bland utgifterna för stadens egendomar Nordanby och Malma samt svingården i 1919 års budget.

Västerås den 8 augusti 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Theofil Öberg.

N:o 82.

Lifsmedelsnämndens och Drätselkammarens skrifvelser ang. täckande af brist i anslaget till lindring i de mindre bemedlades lefnadsvillkor.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Genom beslut under § 270 i protokollet för den 21 december 1917 hafva Stadsfullmäktige på därom gjord framställning ställt till lifsmedelsnämndens förfogande 50,000 kronor att användas till lindring i de mindre bemedlades lefnadsvillkor under första halfåret 1918. I underdånig skrifvelse till Konungen den 8 december 1917 anhöll lifsmedelsnämnden, att Konungen täcktes under förutsättning af Stadsfullmäktiges ofvannämnda beslut ställa till nämndens förfogande 50,000 kronor för enahanda ändamål under samma tid. Denna hemställan vann ock Konungens nådiga bifall, dock under villkor, att minst 10,000 kronor af kostnadsplanens 100,000 kronor skulle användas till allmän bespisning. Nyssnämnda belopp, 100,000 kronor, var afsedt att användas efter följande grunder:

Lifsmedel	Kr.	70,345:—
Barnbespisning	»	13,755:—
Allmän bespisning	»	10,000:—
Beklädnad	»	6,000:—
Dyrtidskurser	»	500:—

Den 1 januari 1918 inkorporerades till följd af nådigt beslut den 21 december 1917 S:t Ilians och Lundby kommuner med staden. Beträffande Lundby kommun har densamma efter underdånig framställning af statsmedel erhållit 1,500 kronor att användas till lindring af de mindre bemedlades lefnadsvillkor under första halfåret 1918, och har kommunen genom beslut vid kommunalstämma den 7 juli 1917 ställt 500 kronor till förfogande för samma ändamål. S:t Ilians kommun hade däremot icke vare sig själf beviljat några medel för denna uppgift eller hos Konungen gjort någon framställning om erhållande af statsmedel därför, enär kommunen afsett att, då anslaget för senare hälften af år 1917, 6,000 kronor (3,000 af kommunala medel och 3,000 kronor af statsmedel) endast tillhopa 2,490 kronor enligt uppgift lär hafva användts, senare, i händelse af behof göra framställning hos Konungen om utfående af återstoden af det för senare hälften af år 1917 anslagna beloppet. Om kommunen också under år 1918 förblifvit självständig sådan, hade möjligen den resterande summan, kronor 3,000 — 1,245 = kronor 1,755, utbetalts af statsmedel.

Som af det anförda framgår, torde nämnden sålunda för sin dyrtidsverksamhet under 1:sta halfåret 1918 allt som allt disponerat kronor 102,000:—.

Räkenskaperna för dyrtidsanslaget för första halfåret 1918, hvilka nu afslutats och hvaröfver tablå för utbekommande af statsmedel, revisionsberättelse m. m., insänts till Folkhushållningskommissionens dyrtidsanslag, visa följande siffror:

N:o 82.

Ang. täckande af brist i anslaget till lindring i de mindrebemedlades lefnadsvillkor.

Lifsmedel	Kr.	88,370: —
Barnbespisning	»	5,518: 16
Allmän bespisning	»	17,889: 98
Beklädnad	»	6,270: 23

Härtill kommer dessutom, att portioner vid en af nämnden anordnad bespisning för ungkarlar ur de mindre bemedlade samhällsklasserna rabatterats med tillhopa kronor 9,922: 62; sammanlagda utgifterna för dyrtidsverksamheten belöpa sig sålunda till kronor 127,970: 99.

Anslaget för lindrande af de mindre bemedlades lefnadsvillkor under första halfåret 1918 har sålunda öfverskridits med kronor 27,970: 99, hvarifrån dock afgår Lundby kommuns anslag, 2,000 kronor, och utgör bristen sålunda kronor 25,970: 99.

Detta öfverskridande af anslaget har sin grund i följande omständigheter:

Af de nyinkorporerade kommunerna har under senare halfåret 1917 inom S:t Ilians kommun rabatt å lifsmedel endast tilldelats åldringar, personer, som genom fattigvården ej erhållit full försörjning, familjer, där familjeförsörjaren genom sjukdom eller arbetslöshet varit urståndsatt att erhålla full arbetsförtjänst. Sålunda har mindre familjer, där familjeförsörjaren erhållit full, om än ringa arbetsförtjänst, icke under några villkor erhållit något som helst bidrag. Inom Lundby kommun har ingen verksamhet af ifrågavarande slag bedrifvits, hvadan sålunda aldrig någon rabatt beviljats eller utdelats, förrän kommunen nu genom inkorporeringen kommit under Västerås stads förvaltning, och anslag ej begärts för annat än första halfåret 1918. Inom Västerås däremot, kunna, som af bilagda tablå framgår, familjer med ända upp till 3,000 kronors årsinkomst komma i åtnjutande af rabatt å lifsmedel. Denna omständighet har spelat en oerhördt stor roll vid öfverskridandet af anslaget för rabatt å lifsmedel, då befolkningen inom de inkorporerade kommunerna ej blott äro jordbrukare utan till större delen får hänföras till dem, som enligt de i Västerås stad gällande principer kunna erhålla rabattkort å lifsmedel. Denna omständighet framgår bäst däraf, att de inkorporerade kommunerna utgöra förstadssamhällen till staden. Såväl denna omständighet, som ock den, att lifsmedelsnämndens folkkök vid uppgörande af förslag till fördelning af dyrtidsanslaget hade en utlämningskapacitet af cirka 350 portioner om dagen, mot en nuvarande af cirka 580 portioner om dagen, motiverar öfverskridandet af anslaget för allmän bespisning. Att i ungkarlsserveringen ej inkomsterna täckt utgifterna beror därpå, att nämnden ej ansett lämpligt att *höja* portionspriset allt efter som kvaliteten på varan *sjunkit*. Detta uttryck torde låta som en aforism, men är i själfva verket sannt, då exempelvis de rotfrukter, som serverats, sjunkit i kvalitet från potatis till kålrötter och från kålrötter till foderbetor. För dessa foderbetor har nämnden däremot betalt mer än dubbelt så mycket som för potatis. Däremot har, som synes, anslaget för barnbespisning, hvilken bedrifvits i folkskolorna, lämnat ett afsevärdt öfverskott. Detta har ej sin grund däri att densamma på något sätt inskränkts, utan att anslaget vid dess uppskattning för högt beräknats. Upplysningsvis får nämnden meddela, att totalkostnaderna för barnbespisningen höstterminen år 1914 voro kronor 3,146: 93 mot vårterminen 1918 kronor 8,665: 09, och att merutgifterna för denna utvidgade bespisning sålunda belöpa sig till kronor 5,518: 16. Det något öfverskridna anslaget för beklädnad, som uteslutande omfattar dylik för folkskolebarn, motiveras däraf, att priserna å skodon

N:o 82.

Ang. täckande af brist i anslaget till lindring i de mindre bemedlades lefnadsvillkor.

och läder blifvit högre än de beräknats. Anslaget för upplysningsarbete under första halfåret 1918 har ej alls användts, då dyrtidskurserna, med hänsyn till vikten af kännedom om konservering af bär, frukter och grönsaker, förlagts till innevarande höst.

För att bereda staden möjlighet att utfå andel af statsmedel för täckande af den uppkomna bristen, har nämnden måst under juli månad göra framställning därom hos Konungen.

Då för möjligheten att utfå statsmedel är uppställt som villkor, att kommunen tillskjuter hälften, har nämndens dyrtidsafdelning, då intet Stadsfullmäktiges beslut under juli månad kunde erhållas och ett uttalande i skrifvelsen om kommunernas villighet härtill är oundgängligen nödvändigt, i skrifvelse till Drätselkammaren den 15 sistlidne juli anhållit,

»*att* Drätselkammaren ville *dels* uttala sig för att tillstryka täckande af i serveringen i stadspaviljongen uppkommen brist, kronor 9,922: 62, med uppdrag för nämnden att tillse att verksamheten i framtiden måtte betala sig själf, *dels ock* genom sin tillstyrkan stödja en framställning hos Stadsfullmäktige om ytterligare anslag för lindrande af de mindre bemedlades lefnadsvillkor, under 1:sta halfåret 1918 å 16,048: 37, med uppdrag för nämnden att söka hälften åter af statsmedel.»

Orsaken till att första momentet i framställningen icke innefattar något uppdrag för nämnden att söka hälften åter af statsmedel är den, att en dylik framställning icke länder till något resultat, enligt hvad nämnden förhört sig i Folkhushållningskommissionens dyrtidsafdelning. Så har en liknande framställning från lifsmedelsnämnden i Söderhamn om statsmedel för täckande af en genom en ungkarlsservering uppkommen brist i dagarna afslagits af Kungl. Maj:t i Jordbruksdepartementet.

Den till nämnden hos Drätselkammaren gjorda framställningen, hvilken förevar till behandling inom kammaren den 15 sistlidne juli, erhöll ock ett positivt svar, hvadan nämnden i skrifvelse till Konungen den 20 juli 1918 hemställt det

»Eders Kungl. Maj:t täcktes utöfver förut under 1:sta halfåret 1918 till lifsmedelsnämndens förfogande för lindrande af de mindre bemedlades lefnadsvillkor ställda 50,000 kronor, ytterligare för samma ändamål anvisa ett belopp af hälften af 16,048: 37 = kronor 8,024: 18 att användas för täckande af den genom lifsmedelsnämndens dyrtidsverksamhet uppkomna brist.»

Med stöd af det anförda får lifsmedelsnämnden anhålla

dels att Stadsfullmäktige ville anslå 9,922 kronor 62 öre att täcka den genom ungkarlsserveringen i stadsparken uppkomna bristen;

dels att Stadsfullmäktige ville anslå, utom förut anslagna 50,000 kronor, ytterligare 16,048 kronor 37 öre för lindring af de mindre bemedlades lefnadsvillkor under 1:sta halfåret 1918;

Ang. täckande af brist i anslaget till lindring i de mindrebemedlades lefnadsvillkor.

dels ock att Stadsfullmäktige ville godkänna den af lifsmedelsnämnden företagna åtgärden att redan före Stadsfullmäktiges beslut hos Konungen anhålla om ersättning af statsmedel med hälften af 16,048 kronor och 37 öre eller kronor 8,024: 18.

Västerås den 1 augusti 1918.

För Lifsmedelsnämnden:

JOHN KARLSSON.

Eric Plantin.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I skrifvelse till Drätselkammaren den 15 juli 1918 har stadens lifsmedelsnämnds dyrtidsafdelning under relaterande af huru det för lindrande af de mindre bemedlades lefnadsvillkor under 1:sta halfåret 1918 af staden och staten anvisade anslaget användts, anmält, att dyrtidsanslaget, tillhopa 100,000 kronor, öfverskridits med 27,970 kronor 99 öre, hvarifrån dock 2,000 kronor torde få frånräknas såsom utgörande Lundby kommuns bidrag såväl från kommunens som statens sida. Af de återstående 25,970 kronor 99 öre belöpa 9,922 kronor 62 öre på ungkarlsserveringen i stadspaviljongen och 16,048 kronor 37 öre på rabattkortsutdelningen. Drätselkammaren, som inser att det under nuvarande förhållanden torde vara synnerligen svårt att på förhand till fullo uppskatta beloppet för de utbetalningar, som måste göras i anledning af lifsmedelsnämndens verksamhet för lindrande af de mindre bemedlades lefnadsvillkor, får, med upplysning om att anslag af statsmedel begärts för 8,024 kronor 18 öre, för sin del föreslå Stadsfullmäktige

dels att bevilja lifsmedelsnämnden ett tilläggsanslag å 9,922 kronor 62 öre samt hälften af 16,048 kronor 37 öre eller tillhopa 17,950 kronor 81 öre att gäldas af uttaxerade medel i 1919 års budget,

dels ock förskottera nämnden af tillgängliga medel till dess begärdt statsanslag utbetalts, kronor 8,024: 19.

Västerås den 15 juli 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

N:o 83.

Drätselkammarens och hamnstyrelsens utlåtanden ang. anordnande af en provisorisk trampolinställning i pråmhamnen.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Stadsfullmäktige den 30 sistlidne maj remitterat en af Majoren P. Tersmeden såsom egen motion upptagen framställning från Lifräddningssällskapets styrelse härstädes om uppsättande på stadens bekostnad af en provisorisk trampolinställning i pråmhamnen för att därstädes kunna hålla simpromotion till Hamnstyrelsen och Drätselkammaren för utlåtande, samt Hamnstyrelsen med eget utlåtande öfverlämnat framställningen till Drätselkammaren, får Drätselkammaren, på de skäl Hamnstyrelsen anfört och då dessutom, enligt hvad Drätselkammaren inhämtat, endast ett ringa fåtal promovendi är att påräkna för innevarande år, och promotion mycket väl kan försiggå i kallbadhuset utan samband med offentlig uppvisning med större tillopp af åskådare, hemställa,

att den väckta motionen icke måtte till någon Stadsfullmäktiges vidare åtgärd föranleda.

Västerås den 15 augusti 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Theofil Öberg.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Stadsfullmäktige hafva den 30 nästlidne maj till Hamnstyrelsen för utlåtande remitterat en af Majoren Petrus Tersmeden väckt motion angående uppförande af en provisorisk trampolinställning i pråmhamnen.

Med anledning däraf får Hamnstyrelsen, som anser en sådan anordning olämplig på den föreslagna platsen, och då den ifrågasatta simpromotionen kan komma att blifva hinderlig för hamntrafiken, afstyrka bifall till motionen.

Västerås den 18 juli 1918.

På Hamnstyrelsens vägnar:

C. A. PALMÉN.

Ragnar Tenow.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

N:o 83. *Ang. anordnande af en provisorisk trampolinställning i hamnen.*

Då genom skrifvelse från stadens byggnadschef, Kapten G. Smitt, det ådagalagts, att inga uppvisningar, hvarvid en större folkmängd tillstädeskommer, få hädanefter äga rum i stadens kallbadhus, i det bristfälliga skick det för närvarande befinner sig, och det sedan 70 à 80 år tillbaka i tiden varit häfdvunnen praxis att simpromotioner försiggått hvarje sommar i kallbadhuset, som numera ej kunnat ske på flera år, då den i vattenidrott täflande ungdomen erhåller bevis på sin förmåga och skicklighet efter gjorda ansträngningar i den allmännyttiga, hälsobringande öfningen, få vi härmed äran anhålla, att Stadsfullmäktige ville lämna ett anslag för uppförande af en provisorisk trampolinställning af enklaste slag i pråmhamnen *med det allra första.*

Västerås den 30 maj 1918.

På Lifräddningssällskapets styrelses vägnar:

PETRUS TERSMEDEN.

Förestående anhållan upptager jag som egen motion.

PETRUS TERSMEDEN.

N:o 84.

Drätselkammarens och Vatten- och Gasverksstyrelsens skrifvelser ang. ny taxa å vattenledningsafgifter.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Stadsfullmäktige hafva den 19 juni 1913 vid behandling af Vatten- och Gasverksstyrelsens och Drätselkammarens utlåtanden i anledning af en af Herr Edv. Karlsson såsom egen motion upptagen skriftlig framställning från Byggmästaren K. J. Karlsson m. fl. fastighetsägare med anhållan, att Stadsfullmäktige måtte besluta, att den gällande undantagsbestämmelsen om betalning enligt mätare för en del af stadens förbrukare af hushållsvatten från stadens vattenledning skulle upphäfvas och att den för öfriga förbrukare af vatten gällande taxan skulle tillämpas lika för alla stadens vattenförbrukare (se Stadsfullmäktiges tryckta handlingar år 1913 N:o 63), beslutat för vidare utredning återremittera ärendet till Vatten- och Gasverksstyrelsen för förnyadt utlåtande.

Sedan nämnda styrelse för vidare utredning af detta ärende remitterat berörda handlingar äfvensom ett inom styrelsen väckt förslag i ämnet till en särskild, af Drätselkammaren och styrelsen gemensamt tillsatt, kommitté för utredning af en del frågor, som beröra dem, hvilka bygga och bo å stadens områden utom stadsplanen, samt denna kommitté till styrelsen afgifvit sitt betänkande af den 15 april 1918 med förslag till ny taxa å vattenafgifter, har Vatten-

N:o 84. *Ang. ny taxa å vattenledningsafgifter.*

och Gasverksstyrelsen till Drätselkammaren med eget utlåtande af den 15 maj 1918 öfverlämnat berörda betänkande jämte de remitterade handlingarne under anhållan, att Drätselkammaren ville med eget yttrande öfverlämna handlingarne till Stadsfullmäktige för slutlig behandling.

Drätselkammaren får i anledning häraf hänskjuta ifrågavarande ärende till Stadsfullmäktiges förnyade ompröfning och därvid för egen del på de skäl, kommitterade och styrelsen anfört, tillstyrka bifall till Vatten- och Gasverksstyrelsens förslag med tillägg, dels att fastighetsägare, som så önska, må kunna likvidera af honom förbrukadt hushållsvatten efter mätare och dels att det till gäldande af uttaxerade medel begärda anslaget å 25,000 kronor för diverse anordningar vid vattenledningarne måtte upptagas till uttaxering i 1919 års stat.

Drätselkammaren föreslår alltså, att Stadsfullmäktige måtte besluta

dels godkänna kommitterades förslag till ny taxa å vattenledningsvatten att tillämpas från den 1 oktober 1918, dock att till § 1 fogas följande tillägg:

»Fastighetsägare, som så önskar, må dock erlägga afgift för inom hans fastighet förbrukadt hushållsvatten enligt § 2»;

dels föreskrifva, att vattenledningsinstallationer hädanefter skola utföras så, att mätare utan ändring af ledningarne kunna apteras;

dels och för erforderliga anordningar för taxans genomförande anvisa ett anslag af 37,000 kronor, däraf 12,000 kronor af lånemedel till anskaffande af nya mätare och återstoden, 25,000 kronor, af uttaxerade medel i 1919 års stat.

Emot Drätselkammarens beslut i ärendet har reservation anförts af dess ledamöter Herrar Jonsson, Håkanson, Andersson och Falk, hvilka anslutit sig till det uttalande, som gjorts i byggnadschefen Smitts vid kommitterades utlåtande fogade reservation.

Västerås den 15 augusti 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Theofil Öberg.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Vatten- och Gasverksstyrelsen får härmed, med närslutande af de i ärendet till styrelsen remitterade handlingar, öfverlämna ett af särskilda kommitterade afgifvet förslag till ny taxa å vattenledningsvatten.

Enär de kommitterade, som afgifvit detta förslag, bl. a. hade i uppdrag att framlägga förslag rörande villkor för ledningars utsträckning utom stadsplanen, ansåg styrelsen lämpligt att till dessa äfven öfverlämna frågan rörande enhetligt debiteringssystem för vatten.

Styrelsen ansluter sig till kommitterades förslag, men anser, att i en del hus nu befintliga vattenmätare böra kvarsitta, för att därigenom kunna konstatera förbrukningen af vatten äfven efter mätartaxans slopande, äfvenså att alla nya installationer böra så utföras, att mätare utan ledningsändringar kunna apteras, detta på grund dels af § 4 i kommitterades förslag och dels för att senare utan svårighet kunna anbringa mätare för det fall kommande tider skulle fordra ett allmänt införande af dylika. N:o 84. *Ang. ny taxa å vattenledningsafgifter.*

Med ifrågavarande taxa och nu rådande höga material- och arbetspris torde emellertid vattenverket icke kunna bära kostnaderna för ledningsutsträckningar vid tillämpning af senast fastställdt bidrag från den enskilde af 75 öre per kvm. tomtyta, utan torde blifva nödvändigt att tillsvidare höja detta minst så mycket, att detsamma motsvarar två tredjedelar af nu rådande anläggningskostnader.

Verkställda beräkningar med den föreslagna taxan tillämpad på innevarande år utvisa, att vattenverkets inkomster skulle uppväga utgifterna och möjligen äfven något öfverskott uppstå.

För öfvergång till den nya taxan erforderliga mätarflyttningar, ledningsändringar och andra arbeten ske bäst under den varma årstiden och borde alltså verkställas under instundande sommar. Så snart dessa verkställts, bör den nya taxan träda i kraft. Lämplig tidpunkt torde såväl i detta som andra afseenden vara den 1 nästkommande oktober i samband med höstflyttningen.

Såsom en förberedande åtgärd för öfvergång till ny vattentaxa blefvo redan för ett par år tillbaka de mellan vattenverket och enskilda upprättade vattenledningskontrakten uppsagda. I detta afseende möter alltså icke något hinder att från nyssnämnda dag låta nya taxan träda i kraft.

Med anledning af det anförda får styrelsen hemställa, att Stadsfullmäktige

dels ville godkänna Kommitterades förslag till ny taxa å vattenledningsvatten att tillämpas från och med den 1 nästkommande oktober, dels ville bestämma att vattenledningsinstallationer hädanefter så utföras, att mätare utan ändring af ledningarna kunna apteras och dels ville anvisa ett anslag å 37,000 kronor, hvaraf 12,000 kronor till anskaffande af nya mätare af lånemedel och resten, 25,000 kronor, på de af kommitterade anförda skäl af uttaxerade medel.

Västerås den 15 maj 1918.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

CARL HENNING.

Gerh. Geston.

Till Vatten- och Gasverksstyrelsen.

Styrelsen har den 14 januari 1913 till undertecknade kommitterade remitterat ett inom styrelsen väckt förslag om upphäfvande af debitering af hushållsvatten från stadens vattenledningsverk efter mätare, i de fall, sådant förekommer. Se-

N:o 84.

Ang. ny taxa å vattenledningsafgifter.

dermera har jämväl till kommitterade öfverlämnats en inom Stadsfullmäktige väckt motion i samma syfte, som efter det Vatten- och Gasverksstyrelsen samt Drätselkammaren däröfver afgifvit yttrande, af Stadsfullmäktige den 19 juni 1913 återremitterats till Vatten -och Gasverksstyrelsen.

Sedan undertecknade tagit del af de till ofvan berörda ärenden hörande handlingarne samt tidigare af föreståndaren för stadens tekniska verk verkställda utredningar, äfvensom låtit utföra nya omfattande utredningar i ämnet, få kommitterade nu afgifva följande utlåtande.

Enligt gällande taxa å afgifter för begagnande af vatten från Västerås vattenverk skall hushållsvatten betalas med en afgift af två kronor pr rum och år enligt närmare bestämmelser i taxan. Emellertid bestämde Stadsfullmäktige den 25 oktober 1906 att vid kommande utsträckningar af vattenledningen till stadens icke planlagda område allt vatten skulle uttagas genom mätare mot afgift enligt gällande taxa, d. v. s. 20 öre pr kbm. Dessförinnan hade dock vattenledning utdragits till en del fastigheter utom stadsplanen, som allt fortfarande erlägga vattenafgift, beräknad pr rum. Genom införandet af vattenklosetter hafva dock äfven inom stadsplanen mätare insatts i en del fastagheter och då i allmänhet för hela fastigheterna, där sålunda allt hushållsvatten betalas efter uppmätning. I stort sedt är det dock så, att hushållsvattnet inom stadsplanen betalas efter rum och utom stadsplanen efter mätare. Denna olikhet i debiteringen är uppenbarligen olämplig, och då den dessutom medför orättvisa, i det att den faktiskt verkar så, att det hushållsvatten, som betalas efter mätare, blir betydligt dyrare, än det, för hvilket afgiften utgår pr rum, är det naturligt, att anspråk på rättelse af detta missförhållande uppkommit. Kommitterade hafva också från början insett nödvändigheten af, att ett enhetligt debiteringssystem för allt hushållsvatten och därmed jämförlig vattenförbrukning införes.

Vid lösningen af denna fråga kunna emellertid flera utvägar tänkas. Ett sätt är, att staden lämnar allt hushållsvatten kostnadsfritt, och att omkostnaderna för vattendstiributionen sålunda bestridas genom allmän utdebitering på alla skattskyldiga. Ett annat sätt är, att hushållsvattnet, såsom motionärerna yrkat, betalas efter rum inom hela stadsområdet. Ett tredje system är, att hushållsvattnet och för öfrigt all vattenförbrukning betalas efter den uttagna myckenheten enligt mätare. Slutligen kunna en del kombinationer af nyss angifna olika principer tänkas, så att t. ex. en viss kvantitet pr individ lämnas fritt eller mot viss afgift pr rum och öfverskjutande kvantitet betalas efter mätare.

Det första af ofvanberörda system eller att hushållsvattnet skulle lämnas afgiftsfritt hafva kommitterade från början alldeles lämnat ur räkningen. Med den omfattning, som stadens vattendistribution tagit och de stora kostnader, som därmed äro förenade, skulle det säkerligen möta mycket stora svårigheter att ytterligare belasta stadens redan förut ganska hårdt ansträngda budget med ytterligare en stor, årligen återkommande och ständigt stigande utgiftspost. Däremot skulle en revidering af vattentaxan, sådan kommitterade tänkt sig densamma, med fasthållande af den hufvudgrundsatsen, att vattenledningsverkets inkomster icke böra vara större, än att de täcka driftkostnaderna jämte ränta och amortering å anläggningskapitalet, hvarken vålla någon rubbning i stadens ekonomi eller rimligtvis framkalla någon berättigad gensaga från förbrukarens sida, förutsatt att genom revisionen utjämnas de orättvisor, som för närvarande faktiskt äro rådande med afseende å vattendebiteringen.

N:o 84.
Ang ny taxa å vattenledningsafgifter.

Då kommitterade anse, att nyssnämnda grundsats är riktig beträffande Västerås stads vattenledningsverk, hafva kommitterade vidare haft att välja mellan ett betalningssystem med mätare eller ett system utan sådana. Därvid hafva kommitterades flertal, efter omsorgsfullt öfvervägande, funnit sig böra förorda ett betalningssystem af det senare slaget och därvid stannat vid det hittills här i staden tillämpade, betalning pr rum. Därmed hafva också ofvan antydda kombinationer, som förutsätta uppmätning af vattnet, förfallit. Kommitterade vilja såsom stöd för sin ståndpunkt framlägga en del af de skäl, som varit för kommitterade afgörande.

Till en början torde det ej kunna förnekas, att en öfvergång från ett debiteringssystem pr rum till ett sådant efter mätare skulle medföra olägenheter, särskildt under öfvergångstiden, innan vederbörande fastighetsägare hunne inrätta fastigheternas ekonomisering efter det nya systemet. Vidare är att märka, att debiteringen efter rum så till vida innebär en progressiv afgift, att de mera burgna i allmänhet, och under förutsättning att den egentliga hushållsförbrukningen på individ är lika för alla samhällsklasser, få betala mera för sitt vatten, än den mindre välsituerade befolkningen, då de förra hålla sig med flera rum pr familj än den senare. Då vattenafgifterna böra läggas så, att vattenverket ej lämnar någon vinst, kunna vattenafgifterna på sätt och vis betraktas såsom skatter och ur denna synpunkt kan det icke anses oriktigt, att vattenafgifterna bestämmas så, att den större ekonomiska bärkraften får draga den drygare delen af kostnaderna för hushållsvattnets tillhandahållande. Att vatten för industriella och därmed jämförliga behof däremot måste betalas i förhållande till åtgången, är en gifven sak.

Med uppmätningen af hushållsvattnet äro vidare förenade afsevärda kostnader, nämligen dels för mätarnes anskaffning, underhåll och tillsyn och dels för deras afläsning.

Dessa kostnader, som årligen gå till stora belopp, minskas uppenbarligen i den mån vattenförbrukningen betalas efter andra grunder.

Af dem, som ifra för att allt vatten skall betalas efter åtgången, har kraftigt framhållits, att ett sådant betalningssystem är ägnadt att minska vattenåtgången och hindra slöseri därmed. Häremot tro vi dock att det med skäl kan invändas, att så länge icke mätare inrättas för hvarje hushåll och hushållet direkt debiteras för det förbrukade vattnet, något som dock icke af någon ifrågasatts, ett sådant resultat icke kan ernås af ett allmänt införande af mätare för hushållsvattnet. Och å andra sidan anse vi, att värdet af en allt för långt drifven sparsamhet med hushållsvattnet måste anses vara rätt tvifvelaktigt, då det väl af ingen kan bestridas, att riklig tillgång på hushållsvatten är en af de viktigaste förutsättningarne för en god samhällshygien. För öfrigt hafva kommitterade i taxeförslaget infört bestämmelser till förhindrande af slöseri med hushållsvattnet.

Då kommitterade sålunda föreslå en ny taxa för förbrukningen af hushållsvatten utan mätare, har detta dock icke kunnat ske alldeles undantagslöst.

Det har nämligen befunnits stöta på allt för stora praktiska svårigheter att finna någon annan debiteringsgrund för det vatten, som användes i tvättstugor, än efter uppmätning. I *en* gård användes tvättstugan af ett flertal hushåll och till all deras tvätt, under det att i *en annan* fastighet tvättstugan får mycket

N:o 84. *Ang. ny taxa å vattenledningsafgifter.*

ringa användning ,dels på grund af hushållens fåtal och dels på grund däraf, att åtskilliga hushåll låta tvätta å tvättinrättningar.

Hvad afgifterna för hushållsvattnet, som ej debiteras efter mätning, beträflfar, har det efter noggranna beräkningar befunnits nödigt att höja de nuvarande afgifterna, för att vattenverkets inkomster skola blifva tillräckliga att täcka dess utgifter. Afgifterna äro dock ej högre, än att de innebära en faktisk sänkning för dem, hvilka hittills betalat vattnet efter mätare. Sålunda har rumsafgiften satts till 3 kronor mot nuvarande 2 kronor pr år.

Med stöd af det anförda få kommitterade härmed framlägga följande

FÖRSLAG

till taxa å afgifter för begagnande af vatten från Västerås vattenverk.

§ 1.

För vatten till *hushålls- och därmed jämförliga behof* erläggas följande afgifter:

1:o) För hvarje inom en egendom varande *boningsrum,* hall, kök, tjänste-, kontors- och försäljningsrum äfvensom för hvarje med fönster å yttervägg eller i tak jämte anordning för uppvärmning försedd tambur, mindre verkstads- eller fabriksrum, erlägges en årlig afgift af Kr. 3:— dock att, därest i någon af ofvannämnda lägenheter vatten användes i större mängd, än som anses erforderlig för personliga behof, afgift för vattnet skall erläggas efter mätare.

Är inom en egendom vattenledning ej indragen i bostadshus, utan vattnet erhålles genom vattenpost, skall likväl det för de inneboendes behof använda hushållsvattnet betalas efter ofvan angifna grund.

2:o) För hvarje till bostadslägenhet hörande *badrum* erlägges en årlig afgift af .... Kr. 7:—

3:o) För hvarje *vattenklosett,* som är afsedd för sådana lägenheter och lokaler, för hvilka vattenafgift utgår efter rum, erlägges en årlig afgift af .... » 6:—

4:o) För *vattenpost* å gård, där vattenledning i bostadslägenheter finnes indragen, erlägges en särskild årlig afgift af .... » 3:— dock att, därest genom sådan vattenpost uttages vatten i större myckenhet än som erfordras för gårdens eget behof, Vatten- och Gasverksstyrelsen må kunna föreskrifva, att det genom vattenposten uttagna vattnet skall betalas efter mätare.

5:o) *För vattning af gräsmattor och planteringar* äfvensom för *spolning af gårdar* erlägges årligen:

om *slang* användes, pr kvm. .... 6 öre

om *slang icke* användes, pr kvm. .... 2 »

6:o) För vatten till *häst* erlägges en årlig afgift för hvarje af ... Kr. 5:—

7:o) För vatten till *nötkreatur* erlägges en årlig afgift för hvarje af » 2:—

8:o) För vatten till *automobiler* och andra *åkdon,* med undantag för arbetsåkdon, för hvilka ingen afgift utgår, erläggas följande afgifter pr år:

a) för hvarje *automobil* .... Kr. 7:—

b) för hvarje *fyrhjuligt åkdon* .... » 3:—

c) för hvarje *tvåhjuligt åkdon* .... » 2:—

§ 2.

N:o 84. *Ang. ny taxa å vattenledningsafgifter.*

För vatten, som användes i större mängd eller för annat ändamål än egentligt hushållsbehof, samt i tvättstugor och andra vattenklosetter än sådana, som omnämnts i § 1, betalas vattnet efter *mätare* med 20 öre pr kbm.

§ 3.

För af vattenverket bekostad mätare erlägges en årlig hyra, utgående med 10 % af mätarens inköpspris.

§ 4.

Skulle det utrönas, att inom en egendom vatten för hushålls- och andra behof, som ej betalas efter mätare, uttages i större myckenhet, än att de erlagda afgifterna svara mot ett pris af 20 öre pr kbm. med 25 % tillägg, äger Vatten- och Gasverksstyrelsen, därest den större förbrukningen uppenbarligen har sin grund i slöseri med vatten, rätt att uttaga vattenafgift för sådan egendom i enlighet med § 2 samt debitera vederbörande kostnaden för mätarens uppsättande.

Det nu framlagda förslaget kräfver emellertid för sitt genomförande en del kostnader såväl för staden som för fastighetsägarne.

Kostnaderna för staden hafva af kommitterade beräknats sålunda:

Antalet gårdar, där för närvarande allt vatten debiteras efter mätare, uppgår till cirka 325 st.

Antalet tvättstugor, som helt och hållet sakna mätare, utgör c:a 250 st.

Antalet tvättstugor, där mätare finnas, men måste omflyttas, c:a 260 st.

Man torde icke kunna ifrågasätta, att i ifrågavarande fall den enskilde skall bekosta nedtagning och uppsättning af mätarna, erforderliga ändringar af ledningar etc., utan torde denna kostnad få bäras af staden.

1) Nedtagning af 325 st. mätare, sammanfogning af ledningarna, där mätarna haft sin plats, inkl. material, à 10: — .... Kr. 3,250: —

2) Uppsättning af mätare i 250 stycken tvättstugor, härför erforderlig omändring af rörledningar, omflyttningar af kranar m. m. à 40: — .... » 10,000: —

3) Omflyttning af mätare i 260 st. tvättstugor samt härför erforderlig omändring af rörledningar m. m. à 25: — .... » 6,500: —

4) Dels emedan af de 325 st. mätare, som nedtagas, en del äro för stora att anbringa i tvättstugor och dels emedan i en del af de gårdar, där vattenmätarna borttagas, inrättningar finnas, till hvilka vatten fortfarande skall utlämnas genom mätare, såsom matserveringar, kaféer, slakterier, bagerier, fabrikslokaler etc., måste en del nya mätare anskaffas. Då sedermera också en strängare gräns måste markeras mellan vatten till rent hushållsbehof och vatten för andra ändamål, torde ytterligare en del mätare erfordras. En öfver antalet nya mätare upprättad sannolikhetsberäkning utvisar, att omkring 150 st. mätare erfordras.

N:o 84.
Ang. ny taxa å vattenledningsafgifter.

150 stycken mätare à 80:—	12,000:—		
Inbyggnad af dessa mätare, härför erforderliga ändringar af ledningar — för ett 50-tal kan kostnaden anses vara medräknad i post 2 — 100 stycken à 50:—	5,000:—	»	17,000:—
		Kronor	36,750:—

I fråga om kostnaderna för fastighetsägarne föranledas dessa däraf, att, där på grund af tvättstugornas beskaffenhet skydd måste anordnas mot frost, mätare och kranar måste placeras i en så kallad skyddslåda. Denna synes böra bekostas af husägaren. I tvättstugor, där mätare förut ej funnits, tillkommer äfven en afstängningskran, som äfvenledes bör bekostas af gårdens ägare. Skyddslåda och kran böra emellertid tillhandahållas af vattenverket mot ett självkostnadspris af förslagsvis 20 kronor.

Hvad kostnaderna för staden angår, synes anslaget till anskaffning af mätare, 12,000 kronor, böra bestridas af lånemedel och återstoden, förslagsvis omkring 25,000 kronor, hvilka ej böra bestridas af vattenverket, af uttaxerade medel.

Västerås den 15 april 1918.

Viktor Larsson.

Johan Svensson. *K. J. Karlsson.* *Carl Henning.*
Gösta Smitt. *Gerh. Geston.* *Theofil Öberg.*
med denna reservation.

Undertecknad får härmed reservera sig emot förestående utlåtande så tillvida, att jag visserligen anser den föreslagna åtgärden med betalning för hushållsvattnet pr rum och för öfrig förbrukning efter mätare såsom den enda åtgärd, hvilken för tillfället kan vidtagas, och detta af det enkla skäl, att ett allmänt införande af mätare nu är olämpligt på grund af kristiden och häraf betingade materialpriser, men att jag finner de i utredningen anförda skälen icke stå i öfverensstämmelse med vunnen erfarenhet, och jag har i detta fall för min del en rätt god sådan från ett samhälle, där just de förhållanden rådde, som nu föreslagits i bestämmelserna. Äfven visar Svenska Kommunaltekniska föreningens sedan många år förda statistik ett helt annat resultat, än hvad i utlåtandet framförts såsom troligt, då där sägs, att det med skäl kan invändas, att mätaresystemet i hushållsförbrukningen icke är af värde om ej en mätare insättes för hvarje hushåll och hushållet direkt debiteras för det förbrukade vattnet samt antydes, att mätarne nödvändigtvis skulle medföra en allt för långt drifven sparsamhet med hushållsvattnet, tvänne påståenden, hvilkas logiska sammanhang är något dunkelt. Jag får därför som tekniker inlägga en gensaga mot utredningen och framhålla, att ett lämpligt anordnadt, allmänt mätaresystem är det rätta, när tiden och förhållandena tillåta dess utförande, en åsikt, som enligt hvad vid sammanträdena framkommit, äfven delas af vattenverkets föreståndare.

Västerås den 16 april 1918.

Gösta Smitt.

N:o 85.

Drätselkammarens utlåtande ang. åtgärder för åstadkommande af ytterligare kolonialträdgårdar.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Stadsfullmäktige den 28 sistlidne februari till Drätselkammaren för utlåtande remitterat en af Herrar Abel Carlsson och Axel Söder väckt motion angående upplåtande af jord för koloniträdgårdar m. m. samt Drätselkammaren för närmare utredning af detta ärende tillsatt en särskild kommitté, får Drätselkammaren, efter det kommitterade till Drätselkammaren inkommit med sitt utlåtande i frågan, härmed öfverlämna detta utlåtande jämte den remitterade motionen samt för egen del i ämnet anföra följande.

På de af motionärerna och kommitterade anförda skäl vill Drätselkammaren tillstyrka, att staden går i författning om vidtagande af åtgärder för anordnande af ytterligare koloniträdgårdar här i staden utom den lilla anläggningen vid Lustigkulla. Drätselkammaren vill äfven till alla delar instämma i kommitterades uttalade uppfattning, att koloniträdgårdsverksamheten, såväl hvad de nya koloniträdgårdarne, som nu äro ifrågasatta, angår, som ock beträffande de förutvarande koloniträdgårdarne vid Lustigkulla, närmast omhänderhafvas af en eller flera för ändamålet bildade föreningar och att verksamheten från stadens sida endast i stort sedt understödjes och öfvervakas ungefär på det sätt och i den omfattning kommtterade antydt.

I likhet med kommitterade finner Drätselkammaren lämpligt att en del af den af staden nyligen arrenderade lägenheten Biskopsängarne upplåtes för ändamålet. Huruvida det kan vara alldeles lämpligt att åtminstone från början härför upplåta marken å ömse sidor om den å lägenheten förefintliga logbyggnaden, medan såväl den närmast staden liggande som den nordligast belägna delen af lägenheten användes till jordbruk, kan dock vara tvifvel underkastadt, enär logbyggnaden torde vara erforderlig för jordbrukets behof. Det synes därför böra anförtros åt Drätselkammaren att bestämma, hvilken del af lägenheten skall upplåtas till koloniträdgårdar, sedan det visat sig, hvilken omfattning verksamheten kommer att få.

Då det synes Drätselkammaren mera lämpligt att träda i underhandling med vederbörande statsmyndighet om fortsatt arrendering af lägenheten efter 1927, sedan koloniträdgårdsverksamheten kommit något i gång, än redan nu, då sannolikt något bestämdt löfte härutinnan knappast torde kunna erhållas, torde Drätselkammaren erhålla Stadsfullmäktiges uppdrag att vid den tidpunkt, som Drätselkammaren kan finna lämplig, göra framställning hos vederbörande i förevarande syfte. Det synes för öfrigt, som de blifvande kolonilottsinnehafvarne icke borde hafva någon anledning befara, att jorden genom åtgärder från statsmyndigheternas sida skall gå dem ur händerna.

Skulle Stadsfullmäktige nu vilja ansluta sig till Drätselkammarens här uttalade uppfattning i fråga om åstadkommande af koloniträdgårdar, torde det böra öfvelämnas åt Drätselkammaren, att vidtaga erforderliga åtgärder för igång-

N:o 85.

Ang. åtgärder för åstadkommande af ytterligare kolonialträdgårdar.

sättande af verksamheten, hvarefter Drätselkammaren må till Stadsfullmäktige inkomma med de äskanden och förslag till åtgärder från stadens sida, som för verksamhetens fortsatta bedrifvande äro påkallade.

Hvad slutligen angår den s. k. Sundinska utmarken, så delar väl Drätselkammaren kommitterades mening om densammas lämplighet för här ifrågavarande ändamål, men då ännu några år återstå af den nuvarande arrendetiden och under denna tid uppkommande förhållanden möjligen kunna framkalla angelägnare behof, som skulle kunna tillgodoses genom användande af detta jordområde — redan tidigare har det förslaget framförts inom Drätselkammaren, att anlägga den blifvande nya kyrkogården därstädes, ett förslag, som icke saknar rätt starka skäl för sig —, anser Drätselkammaren det för närvarande vara för tidigt att fastslå, att området skall disponeras för visst ändamål. Drätselkammaren vill emellertid tillse, att det nuvarande kontraktet icke kommer att förlängas, till hinder för stadens egen disposition af området, därest så vid arrendetidens utgång skulle vara behöfligt.

På grund af det anförda får Drätselkammaren hemställa, att Stadsfullmäktige måtte besluta

att under stadens återstående arrendetid upplåta erforderliga delar af lägenheten Biskopsängarne till koloniträdgårdsområde,

att uppdraga åt Drätselkammaren att vid den tidpunkt, Drätselkammaren kan finna lämplig, träda i underhandling med vederbörande statsmyndighet om fortsatt upplåtande af lägenheten till Västerås stad, samt

att uppdraga åt Drätselkammaren att vidtaga erforderliga åtgärder för igångsättande af koloniträdgårdsverksamheten och till den eller de föreningar, som kunna komma att bildas för ändamålet, eller till enskilda, upplåta erforderliga markområden eller kolonilotter samt vidare att till Stadsfullmäktige inkomma med de förslag till ytterligare åtgärder, som för verksamhetens fortsatta bedrifvande kunna från stadens sida påkallas.

Västerås den 15 augusti 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Theofil Öberg.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Sedan Stadsfullmäktige den 28 februari 1918 för beredning till Drätselkammaren öfverlämnat en af Herrar Abel Carlsson och Axel Söder väckt motion, med förslag att Stadsfullmäktige måtte besluta uppdraga åt stadens Drätselkammare att i samråd med stadens byggnadschef skyndsamt utreda, huru-

N:o 85. *Ang. åtgärder för åstadkommande af ytterligare kolonialträdgårdar.*

vida och under hvilka villkor jord kunde upplåtas för anläggande af en eller flera koloniträdgårdar samt till Stadsfullmäktige inkomma med utlåtande härom och med de förslag i ärendet, som sammanhängde med denna utredning, hade Drätselkammaren vid sammanträde den 14 mars 1918 under framhållande af att produktionen å lifsmedel måste inskränkas till det allra nödvändigaste och att Drätselkammaren härför upplåtit all disponibel mark, och att sålunda en koloniträdgårdsverksamhet kunde tänkas realiserbar först i en framtid, uppdragit åt undertecknade kommitterade att utreda frågan, dels angående det för koloniverksamhet lämpligaste markområde, dels angående de åtgärder, som från stadens sida kunde blifva erforderliga för denna marks försättande i lämpligt skick, dels ock angående öfriga med koloniverksamheten sammanhängande bestämmelser; och få kommitterade med anledning häraf anföra.

Beträffande kommitterades första uppgift, att föreslå Drätselkammaren lämplig mark för koloniträdgårdsverksamheten, hafva kommitterades val, efter besök på platserna, stannat vid Sundinska vreten på östra utmarken, Biskopsängarne, norr om ullspinneriet mellan Svartån och Skultunavägen, och tvänne områden i trakten af Kristiansborg, bägge belägna öster om Persbobäcken, ett i trakten af Öfre Rosenhill och ett strax nordväst om Kristiansborgs gård mellan vägen från Nedre Rosenhill till Öfre Rosenhill och Kristiansborgsskogen.

Af dessa fyra torde det förstnämnda få anses såsom det mest fördelaktiga området, såväl med hänsyn till sitt läge, omgärdadt som det är af skog, i hvars utkant kolonistugorna skulle förlagts, som ock till jordens goda beskaffenhet och utsikterna att lätt erhålla brunnsvatten. Tyvärr måste dock kommitterade afstå från att nu föreslå Drätselkammaren detta ur koloniseringssynpunkt fullkomligt idealiska område. Förhållandet är nämligen det, att området ifråga som tillhör Västerås stad, från och med år 1916 till och med 1921 är utarrenderadt till Slaktaren Carl Johansson, och denne afslår bestämdt alla försök från kommitterades sida att söka åstadkomma en uppgörelse mellan honom och dem om afstående af viss del af det arrenderade området till koloniträdgårdar.

Beträffande Biskopsängarne, hvilka äfven förefalla kommitterade lämpliga, torde möjligheterna för deras erhållande vara större. Härmed förhåller sig sålunda. Genom öfverlåtelse af arrendekontrakt, upprättadt den 10 och den 16 januari 1907 mellan Förmannen C. E. Lindberg i Västerås å ena samt Konungens Befallningshafvande i Västmanlands län och Domkapitlet i Västerås å andra sidan, har Västerås stad intill den 1 maj 1927 erhållit arrenderätten å nämnda, till biskopen i Västerås stift på lön anslagna, lägenheten Biskopsängarne. Denna jord har Drätselkammaren upplåtit till Lifsmedelsnämnden för uthyrande af planteringsland. Då kommitterade fingo sin uppmärksamhet riktad på detta område, beslöto kommitterade, att innan de föresloge Biskopsängarne till koloniträdgårdsområde, hos Västerås Domkapitel dock först anhålla om ett dess utlåtande, huruvida Domkapitlet komme att ställa sig välvilligt eller afvisande till en begäran från Västerås stad om arrendekontraktets förlängande under ytterligare 20 år framåt, räknadt från år 1927. Som svar härå hafva kommitterade erhållit meddelande från konsistorienotarien i Domkapitlet i Västerås, att Domkapitlet i och för sig icke ställde sig afvisande till ett vidare uthyrande, men att jorden ifråga efter år 1927 torde komma att förlora sin natur af ecklesiastikjord, hvadan en framställning till Kungl. Kammarkollegium torde vara effektivare.

N:o 85.

Ang. åtgärder för åstadkommande av ytterligare kolonialträdgårdar.

Biskopsängarne äro ju i och för sig själfva synnerligen naturskönt belägna i Svartådalen, jordens beskaffenhet är af prima natur, vattentillgången är genom Svartåns omedelbara närhet synnerligen god, och torde utsikterna att erhålla brunnsvatten vara synnerligen gynnsamma. En olägenhet vidlåder ju området, nämligen detsammas omedelbara närhet till landsvägen Västerås—Skultuna. Denna olägenhet torde dock enligt kommitterades uppfattning i afsevärd mån minskas genom anläggande af en oxelhäck utefter området mot landsvägen. En dylik häck lär på få år uppnå afsevärd höjd och täthet och sålunda skydda såväl för damm från landsvägen som ock insyn från densamma.

Angående slutligen de omnämnda områdena vid Kristiansborg, hvilka ju med hänsyn till sitt läge torde, af alla de angifna områdena, få anses vara de för allmänheten lättast tillgängliga, får kanske dock just den sistnämnda omständigheten anses vara ett afgjordt hinder för deras omdaning till koloniträdgårdar, då ju, om också det förhållandet, att staden inom den närmaste framtiden själf kommer att bruka Kristiansborgs gård och där uppsätta kreatursbesättning, hvadan all mark torde vara erforderlig för foderproduktion, spelar en viss roll, dock den omständigheten, att Kristiansborgs gård i framtiden torde komma att indragas i stadsplanen, och utvecklingen af byggnadsverksamheten redan nu tenderar till att gå norr ut, få anses vara den afgörande faktorn, som bjuder kommitterade att ej föreslå de nämnda områdena till koloniträdgårdar. Härtill kommer den omständigheten, att alla försök att därstädes anskaffa vatten strandat.

Af det ofvan anförda framgår sålunda, att Biskopsängarne torde vara det enda af de omnämnda områdena, som för närvarande kan ifrågakomma för koloniträdgårdsverksamhet.

Beträffande kommitterades återstående uppgifter angående de åtgärder, som från stadens sida kunna blifva erforderliga och öfriga med den blifvande koloniverksamheten sammanhängande frågor, få kommitterade anföra. Af Biskopsängarne torde att börja med fem à sex tunnland reserveras för en blifvande koloniträdgård, hvilken lämpligast torde förläggas å ömse sidor om den å ängarne uppförda ladan. Återstående jord kan ju lämpligen upplåtas till s. k. planteringsland under den nu rådande kristiden och efteråt läggas till det jordbruk, som torde komma att sammanhänga med en eventuell fattiggård å Hofdestalund. Under alla förhållanden anse kommitterade att från stadens sida icke torde medfölja några risker för en längre tids upparrendering af Biskopsängarne.

Det angifna området torde komma att uppdelas i kolonilotter i varierande storlek upp till 400 kvm. Kommitterade anse det olämpligt att lotterna utarrenderas af staden, utan bör hela det för koloniträdgårdsverksamhet afsedda området utarrenderas till en förening, som i sin tur utarrenderar lotterna till pris, som föreningen med hänsyn till kostnader m. m. anser skäligt.

Beträffande stadens åtgärder för det föreslagna områdets försättande i lämpligt skick, hafva dessa varit föremål för diskussion vid ett sammanträde i frågan, som kommitterade haft med vid ett offentligt möte i koloniträdgårdsfrågan af intresserade, särskildt utsedde kommitterade, och få kommitterade i anslutning härtill föreslå, att staden kartlägger det afsedda området och verkställer uppstakning å jorden af lotter och vägar i enlighet med den upprättade kartan. Några öfriga åtgärder från stadens sida annat än att staden bör hjälpa föreningen att få morådet inhägnadt och hufvudvägar iordningställda, antingen detta nu bör ske i form af ekonomiskt stöd såsom lån, eller att detsamma verkställes

på så sätt att staden ställer stängselmateriel till förfogande och påkör de omnämnda vägarne grus, hvilken senare stadens utgift föreningen skulle årligen amortera, anse kommitterade ej böra ifrågakomma.

N:o 85. *Ang. åtgärder för åstadkommande af ytterligare koloniträdgårdar.*

Däremot anse kommitterade att Drätselkammaren bör uppsätta som villkor, att en eventuell koloniträdgårdsförenings stadgar före jordens upplåtande till densamma föreläggas kammaren för granskning och godkännande. Kommitterade vilja meddela, att vid det nyss anförda sammanträdet lifligt begärts, att arbetet å kolonilotterna måtte kunna taga sin början instundande höst, och vilja kommitterade tillstyrka denna önskan att förverkligas efter potatisupptagningens slut.

I samband med denna utredning anse sig kommitterade böra framhålla, att koloniträdgården vid Lustigkulla, hvilken för närvarande förvaltas af staden själf, öfvergår till s. k. föreningssystem i likhet med den blifvande koloniträdgården.

Kommitterade vilja icke undvika att betona, att det efter kommitterades åsikt lämpligaste koloniträdgårdsområdet, den s. k. Sundinska vreten, bör efter nuvarande arrendekontrakts utgång reserveras för i denna skrifvelse omförmäld verksamhet.

Med stöd af det anförda få kommitterade föreslå Drätselkammaren, *dels* att under återstående arrendetid, 9 år, upplåta erforderliga delar af Biskopsängarne till koloniträdgårdsområde,

dels att omedelbart träda i underhandling med Kungl. Kammarkollegium om upplåtande af Biskopsängarne till Västerås stad under ytterligare minst 20 år efter år 1927,

dels att i händelse af Biskopsängarnes upplåtande till en koloniträdgårdsförening ekonomiskt eller på annat sätt stödja densamma,

dels och slutligen, att efter nuvarande arrendekontrakts utgång reservera den s. k. Sundinska vreten för koloniträdgårdsverksamhet.

Västerås den 7 augusti 1918.

Kommitterade.

C. A. FORSBERG. *TUNE DAHLSTRÖM.* *CARL BÄCKMAN.*

Eric Plantin.

Utdrag af protokollet i Västerås Domkapitel den 31 juli 1918.

§. 782. Kommitterade för anläggande af koloniträdgårdar i Västerås hade i skrifvelse den 30 dennes under erinran, att Västerås stad intill den 1 maj 1927 erhållit arrenderätten å den till biskopen i Västerås stift på lön anslagna lägenheten Biskopsängarne och att kommitterade haft sin uppmärksamhet på sagda lägenhets lämplighet till koloniträdgårdsområde, framställt förfrågan, huruvida Domkapitlet komme att ställa sig välvilligt eller afvisande, i händelse Västerås stad skulle komma att söka erhålla arrenderätten för Biskopsängarne för ytterligare 20 år framåt, räknadt från 1927.

N:o 85.

Ang. åtgärder för åstadkommande af ytterligare kolonialträdgårdar.

Vid föredragning häraf förklarade sig Domkapitlet, som i det skick frågan om berörda lägenhets framtida disposition befunne sig, icke nu kunde yttra sig i ärendet, vilja hänvisa kommitterade att, beträffande utsikt för staden att fortfarande efter utgången af innevarande arrendeperiod få arrendera lägenheten, vända sig till Kungl. Maj:ts och rikets kammarkollegium. År och dag som ofvan.

In fidem:

Frans Engelmark.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Få städer, jämförliga med Västerås i storlek, är det väl, som sluppit så lindrigt undan för det allmänna krafvet på en ordnad trädgårdskoloniverksamhet som Västerås. Här finnes ju endast ett mindre område vid Lustigkulla, som kan hänföras till trädgårdskoloni. Detta område är mycket blygsamt både till sin storlek och till hvad som menas med en modern koloniverksamhet. Allmänt framställes den frågan, om inte från stadens sida kan göras något för att uppmuntra denna verksamhet, och helt visst kunna Stadsfullmäktige i det fallet tillmötesgå detta kraf. Genom att på förmånliga villkor upplåta lämpligt jordområde och att tillse att detta område förses med riklig tillgång på vatten, antingen från sjön, ån eller från stadens vattenledning. Det kan tänkas, att, med den vidsträckthet Västerås har, dylika områden böra upplåtas på kanske ända till 3—4 platser.

Här kan tänkas två slag af trädgårdskolonier; det ena vore, att inom stadens planlagda eller i dess omedelbara närhet område kolonilotternas storlek bestämdes af tomtindelningen, med rätt för innehafvaren att låta bygga s. k. sommarstuga på densamma, samt att vid eventuell försäljning af tomten, innehafvaren skulle ha företrädesrätt till köp. Det andra vore ett område, som ej inom den nu öfverskådliga framtiden komme under stadens planlagda område; där skulle då uppdelas lotter, hvilka också skulle få bebyggas med hvad som förut sagts, sommarstugor. För dessas storlek och utseende bör fastställas en viss modell.

I anslutning till hvad som anförts få vi hemställa, det Stadsfullmäktige måtte besluta

att uppdraga åt stadens Drätselkammare att i samråd med stadens byggnadschef skyndsamt utreda huruvida, på hvad sätt och under hvilka villkor jord kan upplåtas till anläggande af ett eller flera koloniträdgårdsområden inom Västerås stad samt till Stadsfullmäktige inkomma med utlåtande härom och med de förslag i ärendet, de genom denna utredning anse sig kunna förelägga Stadsfullmäktige.

Västerås i februari 1918.

ABEL CARLSSON. *AXEL SÖDER.*

N:o 86.

Drätselkammarens skrifvelse ang. uppförande af en rotfruktskällare vid Malma.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I anledning af en framställning från stadens Lifsmedelsnämnd har Förvaltaren Dahlström till Drätselkammaren inkommit med utredning och förslag angående uppförande vid Malma gård af en större källare för lagring af rotfrukter.

Vid behandling af denna fråga den 15 nästlidne juli beslöt Drätselkammaren, på grund af ärendets synnerligen brådskande natur, att gifva Förvaltaren Dahlström i uppdrag att låta uppföra en dylik källare, förslagsvis af sådan storlek att den kunde rymma omkring 1,000 tunnor potatis; och skulle sedan frågan om kostnaderna, som då approximativt för en källarbyggnad af nyss angifna storlek beräknades till 30,000 kronor, närmare kunnat utredas, efter det ritningar upprättats, Drätselkammaren ånyo taga ärendet under behandling i och för framställning till Stadsfullmäktige om anslag för ändamålet.

Det har nu lyckats Förvaltaren Dahlström att erhålla entreprenad på en dylik källare, dock ännu större än den förut tänkta eller så stor, att den kan rymma omkring 1,500 tunnor rotfrukter, för en kostnad af 24,000 kronor, inberäknadt alla materialier, men kostnaderna för transporter af byggnadsmaterialier ej inräknade. Då dessa transportkostnader torde uppgå till omkring 1,000 kronor och ett lika stort belopp synes böra beräknas för oförutsedda utgifter, erfordras ett anslag för ändamålet af 26,000 kronor.

På grund af det anförda får Drätselkammaren, med öfverlämnande af handlingarne i ärendet, hemställa, att Stadsfullmäktige måtte besluta,

> att för uppförande af en källarebyggnad vid Malma för förvaring af rotfrukter anslå ett belopp af förslagsvis 26,000 kronor att upptagas i 1919 års budget med 1/4 eller 6,500 kronor bland utgifterna för Malma gård, 1/4 eller 6,500 kronor bland utgifterna för svingården och 1/2 eller 13,000 kronor bland utgifterna under Lifsmedelsnämndens stat.

Västerås den 15 augusti 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Theofil Öberg.

N:o 86.

Ang. uppförande af en rotfruktskällare vid Malma.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Stadens lifsmedelsnämnd har, enligt bifogade skrifvelse, hos mig hemställt att begära anslag för byggandet af en källare vid Malma för förvaring af vid stadens landtbruk producerad potatis, som skall användas som sättpotatis för kolonilotter nästa vår.

Vid Malma finnes endast en källare, som rymmer högst 200 tunnor, och vid Nordanby finnes rum för cirka 450 tunnor. Innevarande års skörd torde kunna beräknas till cirka 16 à 1700 tunnor, hvadan en källare för cirka 10 à 1200 tunnor skulle behöfvas.

Enligt förfrågan hos Byggnadschefen skulle en dylik källare draga en kostnad af cirka 30,000 kronor.

Ökadt källareutrymme behöfves mycket väl vid Malma, men anser jag priset vara så högt, att byggandet af densamma först borde utföras då undersökning gjorts att några andra förvaringsmöjligheter ej finnas.

I stadens fastigheter, t. ex. rådhuset, stadshuset och äfven i privata hus, finnas stora källare, som genomlöpas af värmeledningar. En undersökning borde göras, huruvida dessa värmeledningar skulle kunna tillräckligt isoleras, så att källarna ej blefve för varma till förvaringsrum för potatis. Vore så förhållandet, tror jag tillräckligt utrymme finnes utan att bygga.

Västerås den 13 juli 1918.

TUNE DAHLSTRÖM.

Till Stadsförvaltaren T. Dahlström.

Västerås stads Lifsmedelsnämnd har vid sammanträde den 28 sistlidne juni beslutat hos Eder hemställa, att Ni ville hos vederbörande myndighet begära anslag för uppförande af en källarbyggnad vid Malma gård, i hvilken all vid gården producerad potatis kunde lagras under instundande vinter för att användas som sättpotatis därpå följande vår. I händelse Ni anser att Eder framställning skulle stödjas genom någon liknande framställning från nämnden, är nämnden naturligtvis villig göra en dylik.

Västerås den 3 juli 1918.

För Lifsmedelsnämnden:

ERIC PLANTIN.

N:o 87.

Drätselkammarens skrifvelse ang. anslag till fullbordande af läroverksbibliotekets inredning.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I skrifvelse till Drätselkammaren den 8 innevarande augusti, som här bifogas, hafva delegerade för förvaltningen af Högre allmänna läroverkets byggnadsfond anhållit, att Drätselkammaren ville hos Stadsfullmäktige tillstyrka ett anslag af 5,000 kronor för inredning i läroverkets nya biblioteksbyggnad af bokmagasinets vind och af läsesalarne; och får Drätselkammaren i anledning häraf öfverlämna denna framställning till Stadsfullmäktiges pröfning och därvid, under framhållande, att staden torde hafva ett intresse af, att det värdefulla läroverksbiblioteket blir anordnadt på så ändamålsenligt sätt som möjligt för att kunna göras tillgängligt för allmänheten, och att staden icke förut haft några utgifter för biblioteksbyggnaden, hemställa, att Stadsfullmäktige ville med bifall till framställningen bevilja det begärda anslaget att upptagas till uttaxering i 1919 års budget.

Västerås den 15 augusti 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Theofil Öberg.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Sedan delegerade för förvaltningen af Högre allmänna läroverkets i Västerås byggnadsfond den 23 mars 1911 ur fonden anslagit en summa af 10,000 kronor som bidrag till uppförande af en biblioteksbyggnad och vidare K. M:t dels den 13 november 1914 för samma ändamål ur stiftets byggnadskassa anslagit 20,000 kronor, dels i början af 1916 för bibliotekshusets fullbordande anslagit hela återstoden af nämnda kassa, kronor 5,045: 11, hafva dessa anslag nu helt och hållet förbrukats. Arbetet är ock så till vida färdigt, som bibliotekshuset är uppfördt och inredt med hyllor i två våningar till bokmagasin, hvarjämte den Sundénska gården är apterad till läsesalar och, liksom bokmagasinet, försedd med elektrisk belysning. Till läsesalarnas inredning med hyllor och bokskåp samt till bokmagasinsvindens inredning med hyllor för riksdagstryck och statistiskt tryck saknas emellertid medel, och den af delegerade förvaltade byggnadsfonden får icke för detta ändamål utan K. M:ts tillstånd disponeras — dess vid årsskiftet varande behållning, kronor 3,947: 86, torde för öfrigt väl behöfvas för sitt egentliga ändamål,

N:o 87.

Ang. anslag till fullbordande af läroverksbibliotekets inredning.

Enligt af delegerade infordrade kostnadsförslag skulle kostnaderna för ifrågavarande inredningsarbeten stiga till följande belopp:

träarbete (Träförädlingsbolaget)	3,975: —
lasering (Streng) cirka	728: —
glas till bokskåpen (Scherdin)	94: 50
Summa cirka	4,797: 50

Då ej blott självfva bokmagasinet utan äfven läsesalarna en gång blifvit fullt färdiga, kommer allmänheten i staden att häraf hafva stort gagn. Det synes därför delegerade vara ett verkligt intresse för staden, att institutionen ifråga ju förr dess hellre sättes i det skick, att den kan så betjäna allmänheten, som den är afsedd att göra och som läroverket önskar. Och då, såsom ofvan framhållits, inga medel längre finnas för ändamålet disponibla, få delegerade härigenom vördsammast hemställa, att Drätselkammaren ville hos Stadsfullmäktige tillstyrka ett anslag af 5,000 kronor för inredning af bokmagasinets vind och af läsesalarna.

Västerås den 8 augusti 1918.

För Delegerade för förvaltningen af Högre allmänna läroverkets i Västerås byggnadsfond:

GOTTFRID KALLSTENIUS.
Ordförande.

N:o 88.

Drätselkammarens skrifvelse ang. brädinklädning af hamnskjulet vid »Aros'» tilläggsplats.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Med överlämnande till Stadsfullmäktiges pröfning af närlagda framställning från stadens Hamnstyrelse om anslag till anordnande af ytterväggar i varuskjulet vid ångfartyget Aros' tilläggsplats i hamnen, hvilken framställning inlämnats till Drätselkammaren för yttrande, får Drätselkammaren för sin del i ärendet anföra följande.

Då Hamnstyrelsen i början af innevarande år gjorde framställning om en liknande åtgärd beträffande skjulet vid ångfartyget Västerås' tilläggsplats, afstyrkte Drätselkammaren denna framställning i vidare mån, än att Drätselkammaren föreslog, att endast en mindre del af skjulet skulle förses med väggar. Såsom skäl för sin uppfattning anförde Drätselkammaren bland annat, att skjulet vore afsedt endast för rent tillfälliga upplag, där varorna kunde uppläggas i skydd mot regn, till dess de af mottagarne afhämtades, att om skjulet skulle förses med väggar, mottagarne säkerligen komma att underlåta att afhämta sina varor

N:o 88. *Ang. brädinklädning af hamnskjulet vid "Aros" tilläggsplats.*

genast, utan läte dem kvarligga i skjulet längre eller kortare tid, till olägenhet och hinder, då varor vid nästa båtlägenhet skulle där inläggas, samt att, om skjulet åtminstone till en del lämnades öppet, den öppna delen kunde tjäna som skydd mot regn för väntande ångbåtspassagerare och andra personer.

Stadsfullmäktige biföllo dock Hamnstyrelsens framställning, och hafva ytterväggar anordnats å varuskjulet vid »Västerås'» tilläggsplats.

De farhågor, som Drätselkammaren sålunda uttalade, om att varorna ej komme att genast afhämtas, hafva, enligt hvad Drätselkammaren erfarit, besannats, och man kan därför säga, att skjulet i viss mån afgiftsfritt får tjänstgöra som magasin för försumliga lastemottagare.

Drätselkammaren anser därför icke, att staden nu bör åtaga sig en ytterligare kostnad utan någon som helst motsvarande fördel för att bereda ytterligare sådant magasinsutrymme till vissa godsemottagares onödiga bekvämlighet. Härtill kommer, att en del af det nu ifrågavarande varuskjulet redan förut är inklädt och att det sålunda instängda utrymmet är fullt tillräckligt för inläggande af paket och mindre styckegods för förvaring, till dess mottagarne hunnit underrättas om varornas ankomst. Det öppna utrymmet i skjulet är också väl behöfligt att bibehållas för att bereda skydd vid regnig väderlek för personer, som uppehålla sig vid passagerareångbåtshamnen, enär något annat sådant skydd icke finnes. Slutligen vill Drätselkammaren framhålla, att, då ångfartygen Aros och Västerås numera aldrig lossa samtidigt i hamnen, det redan inklädda skjulet kan användas för båda båtarnes gods, särskildt som godset egentligen icke skall kvarligga mer än öfver natten.

Under uttalande, att Hamnstyrelsen bör vidtaga åtgärder för att staden genom lämpliga afgifter beredes ersättning för ränta och amortering af kostnaden för hamnskjulen, särskildt hvad beträffar det, som redan försetts med ytterväggar, får Drätselkammaren på grund af hvad här ofvan anförts hemställa,

att Hamnstyrelsens framställning icke måtte föranleda till någon Stadsfullmäktiges åtgärd.

Västerås den 15 augusti 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Theofil Öberg.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Den 28 februari innevarande år beslöto Stadsfullmäktige, med bifall till en af Hamnstyrelsen därom gjord framställning, att af 1918 års förslagsanslag anvisa ett belopp af förslagsvis 2,000 kronor för anordnande af ytterväggar i hamnskjulet vid ångfartyget Västerås' tilläggsplats i hamnen.

Sedan har Nya Ångfartygsaktiebolaget Aros i skrifvelse till Hamnstyrelsen, som här bifogas, anhållit, att äfven det vid »Aros'» tilläggsplats belägna hamnskjulet måtte på samma sätt förses med ytterväggar.

N:o 88.

Ang. brädinklädning af hamnskjulet vid "Aros'" tilläggsplats.

I anledning af denna framställning har Hamnstyrelsen låtit uppgöra kostnadsförslag för den begärda åtgärden, och har kostnaden af stadens byggnadschef beräknats till 3,000 kronor.

Då den vid det förstnämnda hamnskjulet utförda inklädnaden befunnits vara synnerligen ändamålsenlig och fylla ett verkligt behof samt en liknande anordning i varuskjulet vid »Aros'» tilläggsplats onekligen är lika behöflig, anser Hamnstyrelsen, att staden bör tillmötesgå den nu gjorda framställningen, och får fördenskull hemställa, att Stadsfullmäktige måtte besluta

att för anordnande af ytterväggar i varuskjulet vid ångfartyget Aros' tilläggsplats anslå förslagsvis 3,000 kronor.

Västerås den 13 augusti 1918.

På Hamnstyrelsens vägnar:

AXEL VILH. NORDIN.

Theofil Öberg.

Till Hamnstyrelsen i Västerås.

Med anledning af förfrågan om kostnaden för inklädande af det äldre hamnskjulet i gamla hamnen, får jag meddela, att den inklädnad, som nu gjorts vid det senast uppförda skjulet inclusive en enklare öfvermålning dragit en kostnad af inalles 2,200 kronor, eller 200 kronor mera än som beräknats. Som den nu ifrågasatta inklädnaden är af enahanda beskaffenhet och omfattning, men priserna på en del materiel numera ökat, liksom arbetslönerna, torde en summa af 3,000 kronor böra begäras för att äfven täcka den brist, som nu redan uppstått vid det utförda arbetet. Att mera exakt beräkna kostnaden låter sig ej göra, då denna är rätt så beroende af prisfluktuationerna.

Västerås den 13 augusti 1918.

GÖSTA SMITT.

Till Hamnstyrelsen i Västerås.

Härmed få vi vördsamt anhålla, att det i Västerås hamn och vid ångaren Aros' tilläggsplats befintliga varuskjulet, till hvilket fartyget upplossar sin last, i likhet med ett annat i därvarande hamn förefintligt skjul, vid hvilket ångaren Västerås lossar, måtte förses med inklädning, skyddande varorna mot regn och förhindrande tillgrepp af desamma.

Den anordning, vi härmed äro fria föreslå Hamnstyrelsen, synes oss nödvändig för att i möjligaste mån förhindra de ständigt förekommande tillgreppen af varor i hamnen, och vi våga hoppas, att Hamnstyrelsen vill tillmötesgå vår vördsamma framställan. Anordningen har visat sig nödvändig för samtliga i Stockholms hamn befintliga varuskjul, som Stockholms stads hamnstyrelse numera låter fullständigt inkläda.

Stockholm den 11 juni 1918.

Nya Ångfartygsaktiebolaget Aros.

JAC. SVENSSON.

N:o 89.

Drätselkammarens skrifvelse ang. fastighetsbyte med Landstinget.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

På sätt af Stadsfullmäktiges tryckta handlingar för den 22 februari 1917, N:o 8, framgår, öfverlämnade Magistraten med resolution den 10 samma månad och år en framställning från Landstingets lasarettskommitté angående eventuellt upplåtande från stadens sida af tomtområde för ett nytt lasarett härstädes jämte öfverlämnande till staden af det nuvarande lasarettsområdet med byggnader.

Berörda framställning blef förstnämnda dag af Stadsfullmäktige remitterad till Drätselkammaren för utlåtande.

Sedermera har till Stadsfullmäktige med Magistratens resolution den 12 november 1917 öfverlämnats en skrifvelse från Landstinget i samma ämne, hvilken skrifvelse den 29 november 1917 af Stadsfullmäktige remitterades till Drätselkammaren för yttrande.

I anledning af det sålunda Drätselkammaren lämnade uppdraget har Drätselkammaren fört underhandlingar med Landstingets lasarettskommitté, och hafva dessa slutligen resulterat i närlagda preliminära öfverenskommelse, som Drätselkammaren härmed vill underställa Stadsfullmäktiges pröfning, under tillkännagifvande, att Lasarettskommitterade å sin sida komma att vid Landstingets sammanträde under innevarande års höst göra framställning om öfverenskommelsens godkännande af Landstinget.

Öfverenskommelsen utgår från den förutsättningen, att tanken på vidare utbyggnad af nuvarande lasarettet härstädes kommer att uppgifvas och att lasarettsbyggnadsfrågan löses genom fullständig nybyggnad å annan lämpligare tomt än den nuvarande. Staden skulle medverka till lösningen af denna fråga på det sätt, att staden i utbyte mot den nuvarande tomten jämte byggnader tillhandahåller landstinget det nya tomtområdet, hvilket skulle afsättas af stadens Östra utmark vid eller i omedelbar närhet af tuberkulossjukhusets tomt. Största svårigheten vid de förda underhandlingarne har varit att vinna enighet om de olika bytesobjektens värde. Drätselkammaren ansåg sig länge icke kunna vara med om en högre mellanafgift från stadens sida än 500,000 kronor, enär Drätselkammaren icke ansåg, att de nuvarande lasarettsbyggnaderna kunde hafva något framtida värde för staden, i följd hvaraf alla omkostnader för områdets förvärfvande måste betraktas som tomtkostnader, men sedan från lasarettskommitterades sida framhållits, att såväl läkarebostaden, som åtskilliga nyinmonterade maskinella anordningar måste anses äga ett bestämdt värde, som icke borde läggas på tomten, har Drätselkammaren så till vida gått lasarettskommitterade till mötes, att mellanafgiften höjts till 600,000 kronor, hvilken summa dock minskas med intill 50,000 kronor, i den mån Landstinget kommer att göra bruk af sin i öfverenskommelsen förbehållna rätt att självt helt eller delvis tillvaratage berörda maskinella anordningar. Kommitterade hafva jämväl å sin sida funnit sig kunna nedsätta sina tidigare högre anspråk till den i öfverenskommelsen angifna summan.

N:o 89.

Ang. fastighetsbyte med Landstinget.

Det område af omkring 6,5 hektars ytvidd, som genom det nu ifrågasatta bytet skulle komma i stadens ägo, kommer att stå staden i ett värde af 820,000 kronor, beräknadt sålunda:

Kontant mellanafgift	600,000: —
Värdet af den upplåtna nya tomten, 100,000 kvm. à 2 kronor	200,000: —
Å sistnämnda område befintlig ståndskog	20,000: —
	820,000: —
eller, om värdet af läkarebostaden, 50,000: —, och de maskinella anordningarne, 50,000: —, frånräknas med	100,000: —
Kronor	720,000: —

i sistnämnda fall motsvarande ett tomtpris af något öfver 11 kronor pr kvm., eller om — hvilket torde vara nödvändigt — 25 % af området frånräknas för trafikleder m. m., nära 15 kronor pr kvm. Oaktadt detta synes vara ett väl högt pris, om staden skulle förvärfva sig området endast för förvärfvets skull, har Drätselkammaren likaväl icke tvekat tillstyrka aftalet, dels därför att äfven staden måste anses hafva ett intresse af att lasarettets byggnadsfråga löses på bästa möjliga sätt — och enligt Drätselkammarens uppfattning är alternativet med nybyggnad att föredraga framför alternativet med tillbyggnader af nuvarande lasarettet — och dels enär staden, enligt Drätselkammarens mening, kan göra någon uppoffring för att få hafva ordnandet af nuvarande lasarettsområdet fullständigt i sin hand.

Drätselkammaren har, såsom ofvan nämnts, vid sina underhandlingar med Lasarettskommitterade häfdat den meningen, att de nuvarande lasarettsbyggnaderna — om man undantager läkarebostaden och en del maskinell inredning — icke komma att hafva något bestående värde i stadens hand, och ofvan angifna prisberäkning är uppgjord under samma förutsättning. Sin mening i detta hänseende grundar Drätselkammaren på efter undersökning å ort och ställe vunnen kännedom om byggnadernas beskaffenhet samt på ingående öfvervägande af olika ändamål, till hvilka de tilläfventyrs skulle kunna tänkas finna användning, och har Drätselkammaren icke kunnat finna något stadens lokalbehof, som lämpligen skulle kunna tillgodoses genom innehafvet af ifrågavarande byggnader. Hvad särskildt angår läkarebostaden, som dock upptagits till ett värde af 50,000 kronor, är att märka, att det kommer att vara i hög grad beroende på den framtida planläggningen och indelningen af området, huruvida och i hvad mån det beräknade värdet för byggnaden kan blifva bestående.

I öfverenskommelsen ingår en förbindelse från stadens sida att framdraga ledningar till det nya lasarettsområdets gräns. Kommer området att förläggas såsom det nu är tänkt, innebär denna utfästelse ingen eller åtminstone obetydlig utgift för staden, enär stadens ledningar till tuberkulossjukhuset för vatten, aflopp och gas, hvilka ledningar torde vara dimensionerade så, att de äfven kunna tillgodose lasarettets behof, äro förlagda öfver den föreslagna lasarettstomten.

Den utfästelse af staden i öfverenskommelsen, som angår blifvande spårvägar, torde Stadsfullmäktige jämväl kunna utan tvekan godkänna, då densamma

icke synes innebära något åtagande ifråga om spårvägsliniernas utsträckning, utöfver hvad som måste anses vara betingadt af förhållandena i öfrigt.

N:o 89. *Ang. fastighetsbyte med Landstinget.*

På grund af det ofvan anförda får Drätselkammaren föreslå, att Stadsfullmäktige ville för sin del godkänna bifogade preliminära öfverenskommelse angående utbyte af mark m. m. för ifrågasatt uppförande i Västerås af fullständiga nybyggnader för lasarett därstädes.

Västerås den 15 augusti 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Theofil Öberg.

ÖFVERENSKOMMELSE.

Emellan Västmanlands läns landstings lasarettskommitté, å ena, och Västerås stads Drätselkammare, å andra sidan, är, under förbehåll af Landstingets och Stadsfullmäktiges i Västerås godkännande, äfvensom Kungl. Maj:ts medgifvande, i den mån sådant erfordras, följande preliminära öfverenskommelse träffad rörande utbyte af mark m. m. för ifrågasatt uppförande i Västerås af fullständiga nybyggnader för lasarett därstädes.

1:o) I utbyte mot nuvarande lasarettsområdet i Västerås med samtliga därå uppförda byggnader, hvilka — såväl hvad området som byggnaderna angår — skola tillhandahållas staden med full äganderätt, öfverlåter Västerås stad till Landstinget med den rätt staden därtill äger ett lämpligt tomtområde för uppförande af nya lasarettsbyggnader om intill 10 hektars ytvidd af stadens Östra uutmark invid eller i närheten af Landstingets tuberkulossjukhus till läge och gränser, som framdeles närmare komma att bestämmas, samt erlägger i mellanafgift härför ett belopp af 550,000 kronor.

2:o) Utöfver i punkt 1:o) omnämnda mellanafgift betalar staden i ersättning för de till nuvarande lasarettet hörande fasta maskinella anordningarne, hvartill räknas värmepannor och ledningar, fast köksinredning såsom kokapparater och dylikt, tvätt- och badanordningar m. m., ett belopp af 50,000 kronor, Landstinget dock obetaget att vid byggnadernas utrymmande mot afstående af denna ersättning tillvarataga och för egen räkning tillgodogöra sig samtliga ifrågavarande maskinella anordningar, dock må ej från byggnaderna borttagas inmurade pannor och ledningar. Skulle landstinget endast delvis vilja tillgodogöra sig desaamma, minskas ersättningsbeloppet i motsvarande grad i förhållande till det helas här angifna värde, hvarvid i händelse af bristande öfverenskommelse ersättningsbeloppet bestämmes af skiljemän.

3:o) Tillträdet till det nya lasarettsområdet sker så snart Landstinget önskar disponera detsamma för byggnadsarbetenas påbörjande. Tillträdet till nuvarande lasarettsområdet äger rum då det nya lasarettet färdigbyggts och inflyttning däri skett.

N:o 89.
Ang. fastighetsbyte med Landstinget.

4:o) Staden enligt denna öfverenskommelse åliggande betalningsskyldighet fullgöres då staden tillträder det nuvarande lasarettsområdet.

5:o) Staden förbinder sig att på egen bekostnad till gränsen för det nya lasarettsområdet framdraga erforderliga ledningar för vatten, aflopp, gas och elektrisk ström samt tillförsäkrar Landstinget rätt till utfartsväg.

6:o) Så snart allmänna spårvägar komma att anläggas i staden, hvarom utredning nu pågår genom en af Stadsfullmäktige tillsatt kommitté, förbinder sig staden att sörja för att vid spårvägarnes första anläggning en linie kommer att utdragas till nya lasarettstomten, och förklarar sig staden vilja så vidt möjligt söka påskynda frågan om spårvägars anläggning härstädes.

7:o) Staden och Landstinget skola i hvad på hvardera kontrahenten ankommer hos Kungl. Maj:t göra de framställningar, som kunna erfordras för här ifrågavarande markutbytes genomförande.

Till Magistraten i Västerås.

Resolution.

Öfverlämnas till Stadsfullmäktige, som ville i ärendet fatta beslut.
Västerås Rådhus den 12 november 1917.

På Magistratens vägnar:

JOHN KARLSSON.

H. Cronholm.

Bilagda skrifvelse med anmälan, att Landstinget vid innevarande års lagtima möte beslutat fortsatt utredning angående byggnadsfrågor vid Västerås lasarett samt uppdragit åt särskilda kommitterade att träda i underhandling med Västerås stad om eventuellt byte af mark för uppförande af helt och hållet nytt lasarett, får landstinget anhålla, att Magistraten behagade öfverlämna till Stadsfullmäktige här i staden.

Västerås den 8 november 1917.

För Västmanlands läns Landsting:

JOHN KARLSSON.

Victor Åsberg.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

N:o 89.
Ang. fastighetsbyte med Landstinget.

Sedan de af 1916 års landsting utsedde kommitterade för utredning af byggnadsfrågor vid Västerås lasarett uti skrifvelse till Stadsfullmäktige anhållit om utlåtande angående de villkor, på hvilka Västerås stad kunde vara villig att för uppförande af ett nytt lasarett härstädes upplåta erforderligt område samt från Landstinget öfvertaga det nuvarande lasarettsområdet och inlösa därå befintliga byggnader, allt under förutsättning, att Landstinget kommer att besluta dylikt lasaretts uppförande,

har Drätselkammaren i skrifvelse den 14 sistlidne augusti till kommitterade öfverlämnat ett af stadsingeniören upprättadt förslag till förläggning af nytt lasarett å stadens östra utmark i närheten af stadens tuberkulossjukhus äfvensom meddelat, att Drätselkammaren ifrågasatt området till upplåtande, därest Landstingets beslut skulle blifva att förlägga lasarettet å annan plats än den nuvarande.

Efter det kommitterade rörande det åt dem uppdragna utredningsarbetet till årets landsting inkommit med utlåtande, har Landstinget (se bilagda tryckta protokoll, sid. 83) i anledning af hvad under utredningen förekommit samt en af Borgmästaren Karlsson i ärendet väckt motion beslutat:

att ej i anledning af kommitterades framställning för närvarande binda sig vid beslut om tillbyggnad af nuvarande lasarettet, utan uppdragit åt enskilde kommitterade att träda i underhandling med Västerås stad om förenämnda byte af mark samt att, därest det visar sig, att ett för Landstinget antagligt utbyte kan äga rum, uppgöra skisseradt förslag och kostnadsberäkning för uppförande af en helt och hållet ny lasarettsbyggnad; samt

att till dessa kommitterade utse Borgmästaren John Karlsson, Västerås, Förste provinsialläkaren G. Fjellander, Västerås, Direktören Axel Johansson, Arboga, Landstingsmannen J. O. Ohlsson, Östanås, Råsbo, Landstingsmannen A. L. Wretholm, Tullsta, Sala, Lasarettsläkaren Emil Hedlund, Sala, och Riksdagsmannen Viktor Larsson, Västerås.

Angående detta Landstingets beslut får Västmanlands läns Landsting härmed meddela Stadsfullmäktige underrättelse med anhållan om svar å kommitterades skrifvelse den 9 sistlidne februari.

Västerås den 8 november 1917.

För Västmanlands läns Landsting:

JOHN KARLSSON.

Victor Åsberg.

Västerås 1918, Västm. Alleh:s A.-B:s Tr.

N:o 90.

Vederbörande revisorers berättelse öfver granskning af tekniska skolans m. fl. räkenskaper.

Afskrift.

REVISIONSBERÄTTELSE.

Undertecknade, utsedda att granska Centralslöjdskolans och Tekniska skolans samt Västmanlands läns hemslöjdsmagasins räkenskaper för åren 1916 och 1917, hafva tagit del af Styrelsens vid dess sammanträden förda protokoll och funnit räkenskaperna noggrannt och väl förda samt försedda med fullständiga verifikationer, hvarför, då inga anmärkningar förefinnas, vi härmed föreslå ansvarsfrihet för den tid, revisionen omfattar.

Västerås den 1 september 1918.

HJALMAR THYRESSON. *GUST. DAHLFORS.*

Rätt afskrifvet intygar

Ex officio

Sven Elvius.

UTDRAG

ur Centralslöjdskolans och Tekniska skolans räkenskaper 1916.

DEBET.

Balanser från 1915:		
Inventarier	14,700: —	
Diverse undervisningsmateriel	1,469: 49	
Slöjdmaterialier och slöjdalster	720: —	
Bränsleförråd	300: —	
Fordran af Slöjdmagasinet	197: 32	
Kontanta medel	815: 32	18,202: 13
Årets anslag:		
Af Landstinget	4,000: —	
Af statsmedel	5,500: —	
Transport	9,500: —	18,202: 13

N:o 90.

Vederbörande revisorers berättelse öfver granskning af tekniska skolans m. fl. räkenskaper.

	Transport	18,202: 13	18,202: 13
Af Västerås stad till Tekniska skolan ur stadskassan		4,500: —	
Af Västerås stad ur Zimmermanska fonden		3,500: —	
Af Västerås stad till hyresvärdet af skolans lokaler, ur Zimmermanska fonden		3,200: —	20,700: —
Inskrifningsafgifter			4,725: —
	Kronor		43,627: 13

KREDIT.

Aflöningar	17,171: —	
Till uppvärmning, belysning och diverse	3,522: 22	
Värdeminskning å inventarier	432: 92	
Hyresvärdet å skollokalerna	3,200: —	
Annonser	536: 77	24,862: 91

Balanser till 1917:

Inventarier	15,000: —	
Diverse undervisningsmaterial	1,920: —	
Slöjdmaterialier och slöjdalster	580: —	
Bränsleförråd	100: —	
Fordran af Slöjdmagasinet	517: 02	
Kontanta medel	647: 20	18,764: 22
	Kronor	43,627: 13

SVEN ELVIUS.

UTDRAG

ur Slöjdmagasinets räkenskaper 1916.

DEBET.

Balanser från 1915.

Tillgångar:

Varulager och fordringar	4,721: 72
Inventarier	250: —
På bank	553: 96
Kontanter	1,619: 07
Summa	7,144: 75

N:o 90. *Vederbörande revisorers berättelse öfver granskning af tekniska skolans m. fl. räkenskaper.*

Skuld:

Till Slöjdskolan	197:32	
Återstår nettokapital vid årets början		6,947:43
Bankränta		42:40
Utställningens nettovinst		2:22
Obetalda varor		3,911:55
Bruttovinst af rörelsen		2,635:68
Kronor		13,539:28

KREDIT.

Aflöningar		1,218:60
Diverse omkostnader		868:12
Balanser till 1917.		
Varulager och fordringar	10,951:82	
Inventarier	250:—	
På bank	580:51	
Kontanter	187:25	
Summa	11,969:58	
Skuld till Slöjdskolan	517:02	
Återstår nettokapital vid årets slut		11,452:56
Kronor		13,539:28

Tekniska Skolans Slöjdfond, som uppkommit af Slöjdmagasinets besparingar och enligt Styrelsens beslut förvaltas särskildt, uppgick vid årets början till 15,675 kronor och vid årets slut till 16,346:47 kronor.

SVEN ELVIUS.

UTDRAG

ur Centralslöjdskolans och Tekniska skolans räkenskaper 1917.

DEBET.

Balanser från 1916:

Inventarier	15,000:—	
Diverse undervisningsmaterial	1,920:—	
Slöjdmaterial och slöjdalster	580:—	
Bränsleförråd	100:—	
Fordran af Slöjdmagasinet	517:02	
Kontanta medel	647:20	18,764:22
Transport		18,764:22

N:o 90.
Vederbörande revisorers berättelse öfver granskning af tekniska skolans m. fl. räkenskaper.

	Transport	18,764: 22
Årets anslag:		
Af Landstinget	4,000: —	
Af statsmedel	5,500: —	
Af Västerås stad till Tekniska skolan ur stadskassan	5,500: —	
Af Västerås stad ur Zimmermanska fonden	3,500: —	
Af Västerås stad till hyresvärdet af skolans lokaler ur Zimmermanska fonden	3,200: —	21,700: —
Inskrifningsafgifter		10,277: 50
	Kronor	50,741: 72

KREDIT.

Aflöningar	20,283: —	
Till uppvärmning, belysning och diverse	4,951: 64	
Värdeminskning å inventarier	542: 50	
Hyresvärdet af skolans lokaler	3,200: —	
Annonser	1,539: 02	30,516: 16
Balanser till 1918.		
Inventarier	15,100: —	
Diverse undervisningsmaterial	2,300: —	
Slöjdmaterial och slöjdalster	460: —	
Bränsleförråd	200: —	
Fordran af Slöjdmagasinet	2,075: 32	
Kontanta medel	90: 24	20,225: 56
	Kronor	50,741: 72

SVEN ELVIUS.

UTDRAG

ur Slöjdmagasinets räkenskaper 1917.

DEBET.

Balanser från 1916.

Tillgångar:

Varulager och fordringar		10,951: 82
Inventarier		250: —
På bank		580: 51
Kontanter		187: 25
	Summa	11,969: 58
Skuld till Slöjdskolan		517: 02

N:o 90. *Vederbörande revisorers berättelse öfver granskning af tekniska skolans m. fl. räkenskaper.*

Återstår nettokapital vid årets början		7,541: 01
Bankränta		28: 31
Hyra för ett magasin		91: 66
Obetalda varor		2,990: 77
Bruttovinst af rörelsen		8,085: 26
	Kronor	18,737: 01

KREDIT.

Aflöningar		1,949: 68
Diverse omkostnader		1,009: 73
Balanser till 1918.		
Varulager och fordringar	16,896: 93	
Inventarier	300: —	
Kontanter	655: 99	
Summa	17,852: 92	
Skuld till Slöjdskolan	2,075: 32	
Återstår nettokapital vid årets slut		15,777: 60
	Kronor	18,737: 01

Tekniska Skolans Slöjdfond, som uppkommit af Slöjdmagasinets besparingar och enligt Styrelsens beslut förvaltas särskildt, uppgick vid årets början till kronor 16,346: 47 och vid årets slut till kronor 17,107: 29.

SVEN ELVIUS.

N:o 91.

Drätselkammarens skrifvelse med öfverlämnande af byggnadschefens årsberättelse jämte framställning om tilläggsanslag till ombyggnaden af fastigheten n:o 147 västra kvarteret.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Vid granskning af byggnadschefens redogörelse för under år 1917 utförda arbeten, som härmed öfverlämnas till Stadsfullmäktige, har Drätselkammaren funnit den däri omnämnda ombyggnaden af den staden tillhöriga s. k. Sundinska snusfabriken påkalla särskildt beslut af Stadsfullmäktige, hvilket beslut skulle afse att täcka kostnaderna för ombyggnaden ifråga.

N:o 91,

Drätselkammarens skrifvelse med öfverlämnande af byggnadschefens årsberättelse jämte framställning om tilläggsanslag till ombyggnaden af fastigheten n:o 147 västra kvarteret.

Såsom af redogörelsen framgår, uppgå dessa kostnader till ett belopp af 108,428 kronor 33 öre, hvarför redan af uttaxerade medel finnes tillgängligt ett belopp af 24,000 kronor, som af Stadsfullmäktige anvisats den 26 oktober 1916 i sammanhang med beslutet att inköpa fastigheten. Orsaken till att ombyggnadsarbetena belöpa å ofvannämnda afsevärda belopp är att finna dels däri, att det vid uthyrandet af fastigheten och för att härvid kunna påräkna högre hyresinkomster visade sig, att större reparationer och ombyggnadsarbeten än de först påtänkta bleve behöfliga, dels ock i den under byggnadsarbetet fortgående ökningen i arbetslöner och materialkostnader. Denna ökning har vid bestämmande af hyran för fastigheten tagits i betraktande på så sätt att hyran bestämts att utgå med viss procent — 7 ½ % — å stadens samtliga kostnader, dels för förvärfvet af fastigheten, dels ock för reparationer och ombyggnad af densamma.

Det tilläggsanslag utöfver förut anvisade 24,000 kronor eller i afrundadt tal 85,000 kronor, som nu erfordras, har Drätselkammaren tänkt sig uppdeladt så, att 79,000 kronor skulle anvisas af lånemedel och 6,000 af uttaxerade medel i 1919 års stat, hvadan alltså medräknadt inköpssumman 71,000 kronor och förut för omändringarna och reparationerna anvisadt anslag 24,000 kronor, stadens samtliga kostnader för fastigheten i befintligt skick skulle uppdela sig uti 150,000 kronor lånemedel och 30,000 kronor uttaxerade medel, hvilken fördelning Drätselkammaren med hänsyn till fastighetens framtida bestånd finner lämpligt afvägd.

Under hänvisning till det nu anförda får Drätselkammaren alltså i anledning af byggnadschefens årsredogörelse hemställa

att Stadsfullmäktige ville vid dess läggande till handlingarna anvisa ett tilläggsanslag å 85,000 kronor för redan utförda reparationer och ombyggnadsarbeten å fastigheten N:o 147 västra kvarteret att utgå med 79,000 kronor af lånemedel och 6,000 kronor af uttaxerade medel i 1919 års stat.

Västerås den 12 september 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Härmed får jag öfverlämna en redogörelse för under år 1917 utförda arbeten.

Vid stadens fastigheter hafva förutom de årligen återkommande reparationerna endast utförts en ombyggnad af den art, att densamma kräfver en närmare redogörelse, och är detta ombyggnaden af f. d. Sundinska snusfabrikens lokaler å tomten N:o 147 inom kvarteret Lovisa. Arbetet, som påbörjades 1916, utfördes i hufvudsak under år 1917, men har först i dagarne kunnat afslutas, sedan fastighetens slutliga omändring under åren undan för undan bestämts.

N:o 91. *Drätselkammarens skrifvelse med öfverlämnande af byggnadschefens årsberättelse jämte framställning om tilläggsanslag till ombyggnaden af fastigheten n:o 147 västra kvarteret.*

De ombyggda lokalerna bestå af en länga utefter Slottsgatan, den egentliga f. d. fabriken, en äldre kontorsbyggnad inne på gården samt en uthusräcka utefter ån. Förstnämnda byggnader äro nu fullt utnyttjade, längan mot ån, en gammal korsvirkesbyggnad, endast delvis.

Byggnadernas beskaffenhet före reparationen var rätt dålig och komplexet var ej endast inredt på ett sätt och för ett ändamål, som numera förhindrade det att lämna någon afkastning, själfva byggnadssättet, en kombination af korsvirkesbyggnad, trähus och byggnad med tunna tegelväggar, medförde, att ombyggnaden måste blifva vida grundligare än hvad från början antagits. Sedan densamma emellertid nu genomförts, har af de gamla utrymmena erhållits goda kontorslokaler, däraf tvänne rätt stora sådana 1 tr. upp utmed Slottsgatan med tillhörande lagerkällare och lagervindar samt tvänne mindre å äldre kontorsbyggnaden, där dessutom ett par goda bostadslägenheter om rum och kök inredts å vinden, hvarvid äfven ett trapptorn byggts för att bereda direkt uppgång till bostäderna. I uthuslängan mot ån har inrymts en mindre mekanisk verkstad och emellan denna samt hufvudbyggnaden ett garage med bredvidliggande mindre stall.

Vid ombyggnaden hafva de äldre grunderna i viss mån måst justeras, där desamma legat i vägen för källareutrymmena och då skötts medelst betonggjutning. Bostadsbyggnadernas väggar hafva tillmurats invändigt så att de erhållit full tjocklek. Öfvan källaren har inlagts nya bjälklag af armerad betong och håltegel. Öfriga bjälklag äro flyttade så att rummen erhållit önskade höjder och golfven kommit i samma plan. Centralvärmeledning har inlagts, samtliga snickerier utbytts mot nya och slutligen har gårdens stenbeläggning omsatts. Det är helt naturligt, att ett ombyggnadsarbete af denna art då det under nu rådande kristider pågått så pass lång tid, måst komma att draga större kostnad än hvad man från början haft skäl förutsätta. En kompensation finnes i detta fall däri, att hyran för fastigheten, som i sin helhet är uthyrd, bestämts procentuellt med stadens kostnader, och i öfrigt är hufvudparten af arbetet utfördt innan den större stegringen i materialpriser och arbetsaflöningar gjorde sig gällande. Kostnaderna fördela sig på följande sätt:

Cementarbeten	Kr.	3,268: 85
Murningsarbeten, bruk m. m.	»	10,432: 55
Trä- och grofarbeten	»	14,638: 62
Virke	»	11,286: 69
Snickerier	»	3,202: 31
Smide, järn, beslag	»	9,928: 90
Glas	»	2,127: 15
Målning	»	8,465: 02
Plåtarbeten och diverse	»	6,496: 81
Vatten, gas, värme och elektricitet	»	23,393: 69
Resterande kostnader samt stensättning	»	5,757: 41
Summa	Kronor	98,998: —

Härtill kommer, hvad priset för fastigheten beträffar, det belopp, som betalts för densamma, samt för en del vid dess öfvertagande påbörjade reparationsarbeten utbetalda .... kronor 9,430: 33

Skolan vid Kopparbergsvägen har ändrats för en kostnad af kronor 1,556: 30

Drätselkammarens skrifvelse med öfverlämnande af byggnadschefens årsberättelse jämte framställning om tilläggsanslag till ombyggnaden af fastigheten n:o 147 västra kvarteret.

Gatuarbetena under året hafva bestått däri att:
Kopparbergsvägen omlagts med 1:ma gatsten mellan Stora gatan och Munkgatan för en kostnad af .... kronor 9,031:05
Sturegatan lagts med smågatsten emellan Smedjegatan och Stora gatan för en kostnad af .... kronor 16,209:69
Västgötegatan lagts med smågatsten mellan Källgatan och Hållgatan för en kostnad af .... kronor 12,415:10
Fiskartorget försetts med ny 1:ma stensättning utanför rådhuset för en kostnad af .... kronor 9,174:84
Hållgatan och angränsande del af Stora gatan har anpassats till nybyggnaden därstädes för en kostnad af .... kronor 2,049:68
Dessutom hafva smärre reparationer och omläggningsarbeten utförts i Trädgårdsgatan, Munkgatan, Stora gatan, Skomakaregatan, Gåsmyregatan, Järnvägsgatan, Korsängsgatan, Vallingatan, Karlsgatan, Östermalmsgatan, Kristinagatan, Utanbygatan, Timmermansgatan, Malmabergsgatan, Norra Ringvägen, Rudbecksgatan, Smedjegatan, Handtverkaregatan, Allégatan, Nygatan, Kaplansgatan vid Biskopsbron, Engelbrektsplan och Rudbecksgatan för en sammanlagd kostnad af .... kronor 8,844:45
hvarjämte en mindre körbro af betong byggts i Östermalmsgatan för en kostnad af .... kronor 2,938:28
Vid Östra holmen har på norra sidan byggts en lättare träbro på pålar med landfäste af sten för en kostnad af .... kronor 2,997:42
I öfrigt hafva under året endast förekommit de vanliga mindre reparations- och underhållsarbetena.

Västerås den 15 augusti 1918.

GÖSTA SMITT.

N:o 92.

Drätselkammarens skrifvelse ang. anläggning af vissa ledningar i Vasastaden.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Drätselkammaren får härmed till Stadsfullmäktige återställa Direktör S. Edströms till Drätselkammaren för utlåtande remitterade motion med förslag, att Stadsfullmäktige ville anvisa ett anslag å 27,500 kronor för ledningsarbeten i Västmanna- och Svantegatorna, och får Drätselkammaren, under hänvisning till Vatten- och Gasverksstyrelsens förut gjorda utredningar och kostnadsberäkningar äfvensom till en med hänsyn till nuvarande priser upprättad kostnadsberäkning, upptagande för den ifrågasatta anläggningen ett kostnadsbelopp å 36,000 kronor, framhålla såsom sin uppfattning, att behofvet att nu utföra anläggningen icke synes vara så oafvisligt att staden bör för dess tillgodoseende göra den ekono-

N:o 92. *Ang. anläggning af vissa ledningar i Vasastaden.*

miska uppoffring, som motsvarar den med kristiden förenade merkostnaden för ledningsarbetena i fråga, hvarför Drätselkammaren hemställer, att motionen för närvarande icke måtte föranleda till någon Stadsfullmäktiges åtgärd.

Västerås den 12 september 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Med anledning af Drätselkammarens remiss den 5 nästlidne augusti angående Direktör Edströms hos Stadsfullmäktige gjorda hemställan om gatuledningars utförande i Västmanna- och Svantegatorna i enlighet med Vatten- och Gasverksstyrelsens i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 16 augusti 1916 lämnade förslag, får styrelsen, med återställande af handlingarna, öfverlämna ett nyupprättadt kostnadsförslag, i hvilket kostnaden enligt nu gällande pris är beräknad till 36,000 kronor.

Den i berörda skrifvelse till Stadsfullmäktige äfven föreslagna vattenledningen i Bonde- och Stora gatorna mellan Djäknebergs- och Floragatorna byggdes förra året, och fortsattes med denna ledning fram till Västmannagatan.

Västerås den 11 september 1918.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

K. J. KARLSSON.

Gerh. Geston.

Kostnadsförslag n:r 385 å ledningar inom Vasastaden i anslutning till kostnadsförslag n:r 313 af den 8/8 1916.

A—F	Västmanna- och Svantegatorna mellan Köpingsvägen och Floragatan	450 m. 5″	gasledning.
B—F	„ „ „ „ V. Bergs- och Floragatorna	360 m. 9″	vattenledning.
D—E	Västmannagatan mellan Gustafs- och Svantegatorna	110 m. 9″	avloppsledning.
B—C	„ utsträckning till Vestra Bergsgatan	30 m. 9″	„

Gräfning och fyllning m. m.

Sträckan A—B $80 \cdot \frac{1{,}0+0{,}50}{2} \cdot 1{,}5 = 90$ kbm.

„ B—C $30 \cdot \frac{1{,}50+0{,}5}{2} \cdot 2{,}5 = 75$ „

„ C—D $120 \cdot \frac{1{,}25+0{,}75}{2} \cdot 1{,}75 = 210$ „

„ D—E $110 \cdot \frac{1{,}5+0{,}5}{2} \cdot 2{,}5 = 275$ „

„ E—F $140 \cdot \frac{1{,}25+0{,}75}{2} \cdot 1{,}75 = 245$ „

895 kbm.

N:o 92.

Ang. anläggning af vissa ledningar i Vasastaden.

därav förslagsvis berg	90 kbm.	à	35: —	3150: —		
„ „ sten	100 „	à	10: —	1000: —		
„ „ pinnmo	500 „	à	7: 10	3550: —		
„ „ jord	205 „	à	4: 60	943: —		
Stämpling, länspumpning m. m.				800: —		
Körslor för berg och jord				557: —	10000: —	
Rör och rördelar m. m.						
140 m. 9″ afloppsledning		à	7: —	980: —		
360 „ 9″ vattenledning		à	33: —	11880: —		
450 „ 5″ gasledning		à	20: —	9000: —		
2 st. nedstigningsbrunnar		à	225: —	450: —		
3 „ avstängningsluckor		à	200: —	600: —		
3 „ gassifoner			1 100: —	300: —		
Kopplingar och rördelar				1200: —		
Körslor och oförutsett				1590: —	26000: —	
				Kronor	36000: —	
Kostnad för samma arbete år 1916			Kronor	16000: —		
„ „ „ „ våren 1918			Kronor	27500: —		

Västerås den 3 september 1918.

M. E. HÄGGE.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Härmed hemställer jag, att Stadsfullmäktige ville besluta under instundande sommar låta utföra gas- och vattenledningarna i Västmannagatan och Svantegatan, på sätt bifogade handlingar från Vatten- och Gasverksstyrelsen utvisa, samt för ifrågavarande ändamål anslå 27,500 kronor.

Västerås den 26 april 1918.

J. S. EDSTRÖM.

Afskrift.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I en här bifogad skrifvelse hafva egendomsägare inom Vasastaden hemställt om undanrödjande af de olägenheter, som därstädes uppstått på grund af för små vatten- och gasledningar i förhållande till den numera rådande konsumtionen.

Med anledning af denna framställning får Styrelsen till en början omnämna, att de vidtomfattande utsträckningarna af vatten- och gasledningarna till stadens sig allt mera och mera utbredande förstadssamhällen måste medföra omläggning i icke ringa omfattning af vatten- och gasledningarna inom staden. När ledningsnäten byggdes användes nämligen rör af små dimensioner, hvilka voro tillräckliga för dåtidens behof.

N:o 92.
Ang. anläggning af vissa ledningar i Vasastaden.

Med tanke på erforderligt tryck vid eldsläckning är det af vikt att vattenledningen uppfyller sitt ändamål, men kan detta, särskilt i stadens högt belägna delar, icke ernås ensamt genom gröfre ledningar utan måste man äfven använda sig af ett vattentorn. Utredning rörande förbättrande af vattenledningstrycket är under arbete.

Till förbättring af Vasastadens ledningstryck, hvilka, då hufvudparten af ledningarna därstädes äga små dimensioner — 4 till 5 tums rör för vatten och 2 till 3 tums rör för gas — äro långt ifrån tillfredsställande, föreslår styrelsen anläggande af ledningar i Västmanna- och Svantegatorna mellan Stora gatan och Floragatan. Västmannagatan skall nämligen erhålla sådan bredd, att schaktning för ledningarna ej behöfde ske i den iordningställda sidan af gatan.

Den välbehöfliga ringhufvudledning för vatten, som skall byggas rundt staden och som är färdig å kortare sträckor, däribland i Västmannagatan mellan Stora gatan och Västra Bergsgatan, blefve genom ifrågavarande anläggning fullbordad å ännu en sträcka. I Västmannagatan å kortare sträckor befintliga aflopp skulle ingå som led i nya afloppet och alltså ligga orubbade. Delvis finnas äfven gasledningar af små dimensioner och skulle äfven dessa fortfarande där desamma äro användbara, bibehållas. Vid användande af 9 tums aflopps-, 9 tums vatten- och 5 tums gasrör skulle kostnaden för ledningar å berörda sträcka belöpa sig till 16,000 kronor.

Därjämte är erforderligt medelst ett 6 tums rör, som lägges i Bondegatan och Stora gatan, förena Floragatans vattenledning med den från Hesslö kommande, genom Stora gatan och Djäknebergsgatan till Vattenborgen gående vattenhufvudledningen, och är kostnaden härför beräknad till 2,500 kronor. Om också de gamla ledningarna i möjligaste mån komma till användning, måste dock en del af desamma kasseras, och anser därför styrelsen att till erforderligt anslag 2,000 kronor bör utgå af vinstmedel och resten af lånemedel.

Under åberopande af det här anförda får styrelsen hemställa,

att Stadsfullmäktige ville låta utföra berörda ledningsanläggningar och för ändamålet bevilja 18,500 kronor, hvaraf 16,500 af lånemedel och 2,000 kronor af innevarande års vinstmedel.

Västerås den 17 augusti 1916.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

GUSTAF ANDERSSON.

Gerh. Gustafson.

Rätt afskrifvet intyga:

Paul Råberg. *Tage Bernström.*

N:o 92. *Ang. anläggning af vissa ledningar i Vasastaden.*

Afskrift.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Vatten- och Gasverksstyrelsen anhåller härmed, att Drätselkammaren ville till Stadsfullmäktige öfverlämna närslutna skrifvelse rörande ledningar i Vasastaden och därvid bifoga eget yttrande i ärendet.
Västerås den 17 augusti 1916.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

GUSTAF ANDERSSON.

Gerh. Gustafson.

Rätt afskrifvet intyga:

Paul Råberg. *Tage Bernström.*

Afskrift.

Västerås stads Vatten-, Gas- och Elektricitetsverk, Västerås.

Undertecknade anhålla, att verket behagade vidtaga åtgärder för att undanrödja de olägenheter, som i Vasastaden uppstått därigenom, att ledningarna för vatten och gas äro alltför klent dimensionerade för nuvarande förbrukning.
Västerås den 27 juni 1916.

ERIK FALK. *LUDVIG BORGGREN.* *ARTHUR LINDÉN.*
GUSTAF MOSSBERG.

Rätt afskrifvet intyga:

Paul Råberg. *Tage Bernström.*

N:o 93.

Drätselkammarens skrifvelse ang. tilläggsanslag till ledningsarbeten vid kvarteren Julius och Jörgen.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Vatten -och Gasverksstyrelsen har i inneliggande skrifvelse anhållit om ett tilläggsanslag å 5,000 kronor till ledningsarbeten invid kvarteren Julius och Jörgen, och får Drätselkammaren härmed hemställa, att Stadsfullmäktige ville anvisa det begärda anslaget att utgå af lånemedel.
Västerås den 12 september 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

N:o 93. *Ang. tilläggsanslag till ledningsarbeten vid kvarteren Julius och Jörgen.*

Den 27 mars innevarande år beviljade Stadsfullmäktige ett anslag å 7,000 kronor till gatuledningar för nybyggnaderna inom kvarteren Julius och Jörgen. I den kostnadsberäkning, som låg till grund för detta anslag, voro emellertid ledningar ej medräknade i hela den sträckning, som visat sig erforderlig. Detta i samband med ökade arbets- och materialkostnader gör, att ytterligare 5,000 kronor erfordras för arbetets färdigställande.

Under åberopande af det här anförda får Vatten- och Gasverksstyrelsen därför hemställa om ett tilläggsanslag för berörda ledningar å 5,000 kronor att utgå af lånemedel.

Västerås den 11 september 1918.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

K. J. KARLSSON.

Gerh. Geston.

N:o 94.

Drätselkammarens skrifvelse ang. tillägg till brandverkets beklädnadsanslag.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Brandstyrelsen har i skrifvelse den 4 innevarande månad anmält, att en brist uppkommit uti det anslag i brandverkets stat, hvarur den löneförmån, som består i fri beklädnad för brandpersonalen, bestrides, och har Brandstyrelsen därför hemställt om ett tilläggsanslag för ändamålet att utgå af årets förslagsanslag.

Med öfverlämnande af berörda skrifvelse får Drätselkammaren härmed hemställa, att Stadsfullmäktige ville bifalla den däri gjorda framställningen allenast med den ändring, att anslaget anvisas att utgå af uttaxerade medel i 1919 års stat.

Västerås den 12 september 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

N:o 94.
Ang. tillägg till brandverkets beklädnadsanstag.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I brandverkets stat för innevarande år är upptaget ett sammanlagdt belopp af 2,700 kronor att utgå såsom löneförmån i form af beklädnad in natura till 18 af brandverkets personal.

Såsom varit att vänta har detta anslag måst öfverskridas efter hand som nyanskaffning af uniformspersedlar blifvit nödvändig — ett behof, som nu föreligger i särskildt hög grad. Den brist, som i anslaget uppkommit för innevarande år, belöper å 1,500 kronor.

Brandstyrelsen anhåller att Stadsfullmäktige för täckande af denna brist ville anvisa nämnda belopp att utgå af årets förslagsanslag.

Västerås den 4 september 1918.

För Brandstyrelsen:

OTTO OEST.

Ragnar Tenow.

N:o 95.

Drätselkammarens och livsmedelsnämndens yttranden ang. anslag till dyrtidslindrande verksamhet.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Genom remiss den 29 nästlidne augusti hafva Stadsfullmäktige begärt Drätselkammarens och Lifsmedelsnämndens yttrande öfver Nämndens dyrtidsafdelnings framställning angående anslag under innevarande halfårsperiod för lindrande af de mindre bemedlades lefnadsvillkor m. m., och får Drätselkammaren, som af Lifsmedelsnämndens yttrande och förslag i anledning af framställningen inhämtat, att det förut förslagsvis nämnda beloppet för berörda verksamhet fixerats till 60,000 kronor, härmed, med återställande af handlingarna och under uttalande att Drätselkammaren anser beloppet icke böra bestämdt fixeras, då det knappast kan ske på grund af verksamhetens art, utan förslagsvis bestämmas, hemställa,

att Stadsfullmäktige ville med bifall till Lifsmedelsnämndens eget förslag i ämnet i öfrigt anvisa ett förslagsanslag å 60,000 kronor att utgå af uttaxerade medel i

1919 års stat och ställas till Lifsmedelsnämndens förfogande för dyrtidslindrande verksamhet under innevarande års senare hälft.

N:o 95. *Ang. anslag till dyrtidslindrande verksamhet.*

Västerås den 12 september 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Anmodad afgifva yttrande öfver en af Lifsmedelsnämndens dyrtidsafdelning till Stadsfullmäktige ingifven ansökan, innehållande:

dels att Stadsfullmäktige ville uttala sig för att i likhet med hvad under föregående anslagsperiod skett för lindrande af de mindre bemedlades lefnadsvillkor beräkna ett belopp af förslagsvis 50,000 kronor, närmare fixeradt i af Nämnden sedermera gjord direkt framställning om anslag,

dels att Stadsfullmäktige ville i likhet med hvad förut skett uppdraga åt Lifsmedelsnämnden att handhafva dyrtidsverksamheten,

dels att Stadsfullmäktige måtte utse den person, som i stadsombudsmannen Tenows ställe inträder i Nämnden att å kommunens vägnar ingifva ansökan om dyrtidsanslag och handhafva nämnda afdelnings korrespondens,

dels och att Stadsfullmäktige ville uppdraga åt stadens revisorer att efter begäran från Lifsmedelsnämnden i likhet med hvad förut skett revidera dyrtidsverksamhetens räkenskaper;

får Lifsmedelsnämnden anföra:

Enligt dyrtidsafdelningens förslag skulle den på Västerås stad för lindrande af de mindre bemedlades lefnadsvillkor under 2:dra halfåret 1918 fallande kostnad belöpa sig till cirka 56,486 kronor. Afdelningen har dock ej begärt mer än 50,000 kronor. Lifsmedelsnämndens uppfattning, med hänsyn tagen därtill att för sistförfluten period tilläggsanslag måste begäras, är att beloppet bör höjas till 60,000 kronor.

Lifsmedelsnämnden biträder afdelningens förslag, att dyrtidsverksamheten i staden måtte handhafvas af nämnden.

Beträffande däremot afdelningens förslag, att den efter stadsombudsmannen Tenow i nämnden inträdande ledamoten måtte uppdragas handhafva nämndens dyrtidsafdelnings korrespondens, har Nämnden, då Nämndens ordförande åtagit sig uppdraget och enligt gällande förordningar Stadsfullmäktige i så fall icke

N:o 95.
Ang. anslag till dyrtidslindrande verktamhet.

behöfver utse honom härtill, ansett sig endast behöfva begära, att Stadsfullmäktige måtte utse suppleant för att vid förfall för Nämndens ordförande förrätta hans åligganden i förevarande fall.

Vidkommande slutligen revisorer för Nämndens dyrtidslindrande verksamhet har Nämnden, med hänsyn till att revisionsarbetet från och med innevarande period kommer att blifva af afsevärdt större omfattning och gifvetvis för revisorerna taga stor tid i anspråk, ansett, att revisorer lämpligen böra efter uppdrag af Stadsfullmäktige utses af stadens Drätselkammare.

Lifsmedelsnämnden får sålunda, med de ändringar af dyrtidsafdelningens förslag, som betingas af nämndens här ofvan anförda skäl, hemställa,

dels att Stadsfullmäktige ville för lindrande af de mindre bemedlades lefnadsvillkor under 2:dra halfåret 1918 anslå ett belopp af 60,000 kronor med uppdrag för Nämnden att af statsmedel begära såväl s. k. grundbidrag å 28,527 kronor, efter 1 krona pr innevånare den $^{31}/_{12}$ 1916, med hänsyn dock tagen till S:t Ilians och Lundby socknars inkorporering, som ock ett belopp lika med det staden kommer att tillskjuta, eller 60,000 kronor;

dels att Stadsfullmäktige ville i likhet med hvad förut skett uppdraga åt Lifsmedelsnämnden att handhafva dyrtidsverksamheten;

dels att Stadsfullmäktige måtte utse Lifsmedelsnämndens vice ordförande, rådmannen J. W. Ödman, att vid förfall för Nämndens ordförande, borgmästaren J. Karlsson, handhafva den med Nämndens dyrtidslindrande verksamhet sammanhängande korrespondensen med vederbörande myndigheter;

dels ock att Stadsfullmäktige måtte uppdraga åt Drätselkammaren att utse särskilda revisorer för Nämndens dyrtidslindrande verksamhet och suppleanter för dessa.

Västerås den 7 september 1918.

För Lifsmedelsnämnden:

JOHN KARLSSON.

Erik Plantin.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Ehuru Lifsmedelsnämndens afdelning för dyrtidsanslaget ej är beredd att för närvarande fixera det belopp, som afdelningen kommer att begära af Stadsfullmäktige för lindrande af de mindre bemedlades lefnadsvillkor, har afdelningen dock ansett sig böra bringa följande till Stadsfullmäktiges kännedom.

Afdelningen kommer att under innevarande anslagsperiod väsentligen omlägga sin verksamhet, hvilket ock är orsaken till, att anslag ännu ej begärts.

Förslagsvis har dock inom afdelningen nämnts ett belopp af 141,500 kronor.

N:o 95.
Ang. anslag till dyrtidslindrande verksamhet.

Enligt de för denna period gällande bestämmelser utgår statsbidrag dels som grundbidrag, räknadt efter 1 krona per innevånare den 31 december 1916, dels ock med bidrag till samma belopp, som det kommunen tillskjuter. Lifsmedelsnämnden kommer att i särskild skrifvelse till Konungen anhålla, att hänsyn måtte tagas till S:t Ilian och Lundby socknars inkorporering vid bestämmande af grundbidraget. Af det förslagsvis nämnda beloppet, 141,500 kronor, skulle grundbidraget, räknadt efter 28,527 innevånare (Västerås 25,408, S:t Ilian 1,893, Lundby 1,226) och 1 krona per innevånare, utgöra kronor 28,527: —. Af återstående 112,973 kronor skulle hälften anslås af staten och den andra hälften af kommunen. På Västerås stad skulle sålunda efter afdelningens förslagsvis nämnda belopp komma kronor 56,486: —.

Enligt gällande förordningar skall vid ansökan till konungen om statsbidrag ansökan vara åtföljd af utdrag af den kommunala representationens protokoll vid behandling af frågan om dyrtidsanslag, och skall detta innehålla uppgift angående:

a) kommunens eget bidrag,
b) det förvaltningsorgan, som utsetts att handhafva dyrtidsverksamheten,
c) hvem som utsetts att å kommunens vägnar ingifva ansökan om dyrtidsanslaget och handhafva korrespondensen härutinnan,
d) revisorer för dyrtidsverksamheten jämte suppleanter.

Då stadsombudsmannen Tenow, som till dato inom nämnden omhänderhaft korrespondensen för dyrtidsafdelningen, hos Stadsfullmäktige anhållit om entledigande från sitt uppdrag, är tydligen nödvändigt att annan person utses.

På grund af det anförda får Lifsmedelsnämndens afdelning för dyrtidsanslaget hemställa,

dels att Stadsfullmäktige ville uttala sig för att i likhet med hvad under föregående anslagsperiod skett för lindrande af de mindre bemedlades lefnadsvillkor beräkna ett belopp af förslagsvis 50,000 kronor, närmare fixeradt i af Nämnden sedermera gjord direkt framställning om anslag,

dels att Stadsfullmäktige ville i likhet med hvad förut skett uppdraga åt Lifsmedelsnämnden att handhafva dyrtidsverksamheten,

dels att Stadsfullmäktige måtte utse den person, som i stadsombudsman Tenows ställe inträder i nämnden, att å kommunens vägnar ingifva ansökan om dyrtidsanslag och handhafva nämnda afdelnings korrespondens,

dels ock att Stadsfullmäktige ville uppdraga åt stadens revisorer att efter begäran från Lifsmedelsnämnden, i likhet med hvad förut skett, revidera dyrtidsverksamhetens räkenskaper.

Västerås den 29 augusti 1918.

För Lifsmedelsnämndens dyrtidsafdelning:

RAGNAR TENOW.

E. Plantin.

N:o 96.

Drätselkammarens skrifvelse ang. införande af elektriskt ljus i skolhusen vid Rosenlund och Lundby kyrka.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Drätselkammaren har emottagit dels tvänne framställningar från Folkskolestyrelsen, den ena afseende åtgärder för elektrisk installation i Rosenlunds skolhus, den andra afseende enahanda åtgärder beträffande Lundby kyrkskola, i den form, att staden måtte för skolan ifråga ingå såsom medlem i den förening, som bildats för elektrifiering af fastigheter inom Lundby och S:t Ilian, dels ock en framställning från berörda förening med förslag att staden ville ansluta sig därtill såsom ägare af egendomen Carlsberg, hvilka framställningar Drätselkammaren här behandlar i ett sammanhang.

Hvad då först vidkommer införande af elektriskt ljus i Rosenlunds skola, erinrar Drätselkammaren därom, att Stadsfullmäktige förut anvisat medel för elektrifiering af stadens i närheten af skolan belägna egendom Hofdestalund. Då sålunda möjlighet föreligger att få elektriskt ljus infördt i skolan ifråga i samband med denna elektrifiering och detta utan allt för stora kostnader — enligt en framställningen bilagd kostnadsberäkning kräfver utomhus- och inomhusanläggningen tillhopa 2,045 kronor — tala alla skäl för en dylik åtgärd.

Önskemålet att införa elektriskt ljus i Lundby kyrkskola torde kunna förverkligas genom anlitande af den föreslagna utvägen att ansluta staden till distributionsföreningen. De villkor, som med en dylik anslutning kunna vara förbundna, torde Stadsfullmäktige i samband med bemyndigande för Drätselkammaren att träffa en utfästelse om anslutning lämpligen uppdraga åt Drätselkammaren att bestämma, med beaktande af stadens intresse af att få disponera den elektriska ledningen för andra sina ändamål, hvartill densamma kan begagnas m. m.

Hvad slutligen angår anslutning till distributionsföreningen för Carlsbergs gård, finner Drätselkammaren framställningen härom icke böra beaktas, då staden redan anlagt elektrisk ledning dit och där infört elektrisk belysning, hvarigenom en anslutning skulle medföra dubbla kostnader.

Med öfverlämnande af framställningarne i ämnet får Drätselkammaren alltså föreslå,

att Stadsfullmäktige ville dels af uttaxerade medel i 1919 års stat anvisa ett belopp af 2,045 kronor att därmed bestrida kostnaden för införande af elektriskt ljus i Rosenlunds skolhus, dels ock bemyndiga Drätselkammaren att ansluta staden till Lundby och S:t Ilians församlingars elektriska distributionsförening på de villkor Drätselkammaren kan finna för en dylik anslutning för

staden förmånliga, äfvensom slutligen bestämma att sådan anslutning skall ske endast för Lundby kyrkskola men ej för Carlsbergs gård.

N:o 96. *Ang. införande af elektriskt ljus i skolhusen vid Rosenlund och Lundby kyrka*

Västerås den 12 september 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Utdrag ur Folkskolestyrelsens i Västerås protokoll den 16 augusti 1918.

§ 106.

I anledning af att, enligt hvad Folkskolestyrelsen hade sig bekant, elektrisk kraftledning för närvarande håller på att dragas till Hofdestalund, beslöt styrelsen hos Drätselkammaren hemställa om att i samband med arbetet för ofvannämnda ledning, sådan äfven måtte utdragas till Rosenlunds skola, där förut inga anordningar för belysning varit vidtagna, hvilket gifvetvis varit till stört men, då undervisningen skulle ha pågått till klockan 4 e. m.

Rätt ur det justerade protokollet betygar Västerås som ofvan

Em. Granér.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Utdrag ur Folkskolestyrelsens i Västerås protokoll den 5 september 1918.

§ 127.

Med anledning af att en förening för elektrifiering af Lundby och S:t Ilians församlingar bildats, beslöt Folkskolestyrelsen, i syfte att erhålla elektrisk belysning vid Lundby kyrkskola, hos Drätselkammaren hemställa, att staden måtte för nämnda skola ingå som medlem i föreningen ifråga.

Denna paragraf skulle anses omedelbart justerad.

Rätt ur protokollet, betygar Västerås som ofvan

Em. Granér.

N:o 96.

Ang. införande af elektriskt ljus i skolhusen vid Rosenlund och Lundby kyrka

Till Drätselkammaren i Västerås.

På uppdrag af Lundby och S:t Ilians elektriska distributionsförening u. p. a. får jag till Drätselkammaren göra förfrågan huruvida ej Västerås stad ansåge det lämpligt att ingå i föreningen med Carlsbergs gård, hvilken gård ligger inom det område, som skall elektrifieras af Västerås vatten- och gasverk genom ett ledningsnät, byggdt af Lundby och S:t Ilians elektriska distributionsförening. Hänvisar samtidigt till det af riksdagsman Lundblad genom skolstyrelsen gjorda förslaget att äfven elektrifiera Lundby kyrka och skola. Som för öfrigt samtliga större och mindre jordbruk inom Lundby och S:t Ilians socknar äro intresserade af företaget, hoppas föreningen på anslutning från Västerås stad dels för Carlsbergs gård, dels för Lundby skola och kyrka.

Johannisberg och Västerås den 11 september 1918.

För Lundby och S:t Ilians elektriska distributionsförening u. p. a:

GUNNAR LINDQVIST.

N:o 97.

Drätselkammarens yttrande ang. anslag till biträde åt Fattigvårdsstyrelsens kamrerare.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Genom remiss den 29 nästlidne augusti hafva Stadsfullmäktige till Drätselkammaren för utlåtande öfverlämnat en af Fattigvårdsstyrelsen framställd begäran om ett anslag å 510 kronor, att därmed bestrida aflöning för ett biträde åt fattigvårdsstyrelsens kamrerare under innevarande år, och får Drätselkammaren, med återställande af remisshandlingen och under uttalande, att Drätselkammaren fattat åtgärden att anställa ett dylikt biträde vara af mera provisorisk natur, hemställa,

att Stadsfullmäktige ville, med bifall till framställningen, anvisa för ändamålet ett belopp af 510 kronor, att utgå för innevarande år af i Fattigvårdsstyrelsens budget för innevarande år upptaget anslag till oförutsedda behof.

Västerås den 12 september 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Utdrag af protokollet, hållet vid sammanträde med Fattigvårdsstyrelsen i Västerås den 30 april 1918.

N:o 97. *Ang. anslag till biträde åt Fattigvårdsstyrelsens kamrerare.*

§ 63.

Från Fattigvårdsstyrelsens kamrerare, Axel Eklundh, hade inkommit en så lydande skrifvelse:

»Till Fattigvårdsstyrelsen i Västerås.

Till följd däraf att göromålen å Fattigvårdsstyrelsens kamrerarekontor numera ökats i sådan grad, att en person är fullt upptagen med dess skötande, har jag i stor utsträckning måst anlita Kronouppbördskontorets personal för attt kunna medhinna allt arbete. Jag har som en liten ersättning härför från årets början månatligen utbetalt ett arvode af 35 kronor af Fattigvårdsstyrelsens medel, och anhåller nu vördsamt dels att denna min åtgärd godkännes, och dels om bemyndigande att till 1 juli fortsätta härmed samt att sedermera till årets slut få höja detta arvode till 50 kronor i månaden. Det belopp, som styrelsen sålunda skulle få vidkännas, blefve för hela året 510 kronor.

Västerås i Fattigvårdsstyrelsens kamrerarekontor den 30 april 1918.

Axel Eklundh.»

Fattigvårdsstyrelsen beslöt att öfverlämna framställningen till Stadsfullmäktige under tillstyrkande af bifall till densamma.

In fidem:

Emil Lindström.

N:o 98.

Drätselkammarens yttrande ang. ökadt arvode åt hyresnämndens ordförande.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige, som genom remiss den 29 nästlidne augusti öfverlämnats till Drätselkammaren för beredning, har ordföranden i stadens hyresnämnd, Kronofogden John Lange, under åberopande af, att det betungande arbetet för ordföranden i Nämnden icke står i proportion med det arvode, som härför utgår, anhållit om ett skäligare arvode, att utgå från och med den 1 juli i år.

Enligt den för hyresnämnden fastställda staten utgår arvode till nämndens ordförande med 1,200 kronor per år med ett tillägg af 5 kronor för hvarje sammanträde. Sammanträdenas antal i veckan varierar emellan 2—4, 2 då arbetet inom nämnden är ordinärt och 4 vid tidpunkterna före flyttningstiderna.

N:o 98.
Ang. ökat arvode åt Hyresnämndens ordförande.

Då ordförandens ersättning i betraktande af hans skyldigheter att leda förhandlingarna vid sammanträdena, öfvervaka kansliet och uppsättningen af de omfångsrika protokollen samt att dessutom hålla mottagning för allmänheten vissa tider, synts Drätselkammaren vara knappt tillmätt, vill Drätselkammaren för sin del tillstyrka en förhöjd ersättning för de sammanträden ordföranden bevistar att utgå från 1 juli med 10 kronor per sammanträde i öfverensstämmelse med Hyresnämndens egen begäran i dess statförslag, afseende innevarande år.

Drätselkammaren får alltså, med återställande af remisshandlingen, föreslå,

att Stadsfullmäktige ville bestämma att till ordföranden i Hyresnämnden skall utgå utöfver det årliga arvodet å 1,200 kronor en ersättning per sammanträde med 10 kronor, räknadt från den 1 juli innevarande år till årets slut, äfvensom anvisa härför erforderligt belopp att utgå af tillgängliga medel.

Västerås den 12 september 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Till Stadsfullmäktige i Västerrås.

Lagen med vissa bestämmelser mot oskälig hyresstegring m. m. af den 25 maj 1917 och den lag, som numera ersatt denna, hafva varit i gällande kraft under något mera än ett år.

Erfarenheten under den tid, som sålunda gått, har tydligt gifvit vid handen, att det arbete, som enligt berörda lag ålegat hyresnämnden i Västerås stad, varit särdeles betungande. Men detta arbete har icke blott varit betungande, det har för hyresnämnden i dess helhet och särskildt för dess ordförande varit såväl ansvarsfullt som ock af särdeles obehaglig beskaffenhet.

I sakens natur ligger, att samarbetet inom nämnden icke kan blifva så godt och angenämt, som eljest vore att förvänta, om icke de intressen, nämndens ledamöter representera, vore mot hvarandra så skarpt divergerande. Därtill kommer att nämnden, och särskildt då dess ordförande, ständigt kommer i direkt beröring å ena sidan med missnöjda och mången gång oresonliga hyresvärdar och icke mindre ofta med likadana hyresgäster. Den omständigheten, att hyresnämndens ordförande i snart sagt flertalet fall ensam får bestämma nämndens beslut, bidrar likaledes till att hans arbete blir än mera delikat, ansvarsfullt och obehagligt.

På grund häraf och med hänsyn jämväl till penningarnes ringa värde synes mig, att det arvode, som blifvit anslaget till ordföranden i Västerås stads hyresnämnd, icke kan anses utgöra skälig ersättning för det arbete, som honom åligger. Detta torde också framgå vid jämförelse med andra nämnders inom staden aflöningsförmåner. Så uppbär ordföranden i Lifsmedelsstyrelsen för länet, efter

hvad jag inhämtat, för sin befattning, som icke lärer vara af mera betungande eller ansvarsfull beskaffenhet än ordförandeskapet i hyresnämnden, ett arvode af 400 kronor i månaden, hvilket emellertid synes mig rätt så väl tilltaget. N:o 98. *Ang. ökat arvode åt hyresnämndens ordförande.*

Till följd af hvad jag således haft äran anföra, får jag vördsamt härmed hemställa, att Stadsfullmäktige måtte såsom ersättning till ordföranden i stadens hyresnämnd anslå ett belopp, som kan anses vara för ifrågavarande befattning skäligt, hälst att utgå från och med den 1 nästlidne juli.

Västerås i augusti 1918.

JOHN LANGE.

N:o 99.

Drätselkammarens skrifvelse ang. anslag till flickskolan.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Härmed får Drätselkammaren till Stadsfullmäktige för pröfning öfverlämna en till Drätselkammaren inkommen framställning från styrelsen för härvarande elementarläroverk för flickor rörande kommunalt anslag till läroverket under hvart och ett af åren 1919—1921 och därvid anföra, att Drätselkammaren till läroverket, såsom i framställningen nämnts, upplåtit lokaler i gården med adressnummer Glasgatan 2, att hyran härför bestämts till 1,500 kronor per år samt att Drätselkammaren icke har något att erinra emot att stadens årsanslag under anslagsperioden utgår med ett med nämnda summa förhöjdt belopp.

Drätselkammaren får alltså tillstyrka bifall till framställningen och sålunda föreslå att densamma måtte föranleda Stadsfullmäktige att besluta,

att dels bevilja elementarläroverket för flickor årsanslag under hvartdera af åren 1919, 1920 och 1921, utgående med 7,447 kronor, utgörande 5 1/2 % å följande belopp:

stadens utgifter för skolhusbygget	115,000: —
värdet af skolhustomten	15,000: —
och af gymnastikhustomten	5,000: —
tillsammans kronor	135,000: —

samt med 1,500 kronor, utgörande årshyra för af läroverket af staden förhyrda lokaler i fastigheten med adressnummer Glasgatan 2,

dels under anslagstiden efterskänka räntan, beräknad till 5 1/2 % å stadens fordran, 30,000 kronor, eller per år utgörande 1,650 kronor,

dels under samma tid bidraga till de vid läroverket anställda lärarinnornas ålderstillägg med hälften af det belopp, staten för samma ändamål årligen årligen lämnar,

N:o 99. *Ang. anslag till flickskolan.*

dels ock slutligen bestämma, att dessa årsanslag jämte de bidrag till lärarinnornas pensionsafgifter, som Stadsfullmäktige genom beslut den 31 mars 1910 åtagit sig att gälda, i enlighet med grunderna i nådiga kungörelsen den 23 december 1910, skola utgå i första rummet af den efterskänkta räntan, 1,650 kronor, och till återstående del af uttaxerade medel i respektive årsstater.

Västerås den 12 september 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Enligt Kungl. Maj:ts nådiga kungörelse den 29 oktober 1909 angående statsunderstöd åt enskilda läroverk (se Sv. Förf.-saml. 1909 N:o 154) skall vid ansökan om statsunderstöd bland annat bifogas (se sid. 10 mom. 18) »handlingar, som visa att kommun eller enskilda donatorer till skolans uppehållande under den tid, för hvilken statsunderstöd sökes, dels lämna bidrag, hvars värde för år räknadt uppgår till minst samma belopp som det sökta statsunderstödet, dels ock förklarat sig villiga att bidraga till lärarinnornas pensionering enligt de grunder, som framdeles må varda stadgade.»

Dessa sistnämnda grunder ha sedan blifvit fastställda genom nådiga kungörelsen den 23 december 1910.

Senaste anslagsperioden har omfattat kalenderåren 1916—1918 och därunder har Västerås högre elementarläroverk för flickor, på grund af anslaget från Landstinget 1,000 kronor (från och med år 1918 höjdt till 2,000 kronor) samt från Västerås stad 9,097 kronor, åtnjutit ett årligt statsbidrag af 6,000 kronor från det s. k. »reservations-anslaget» och (i medeltal) 4,428 kronor från »tilläggsanslaget», eller tillsammans (i medeltal) 10,428 kronor.

Då under nu instundande höst underdånig ansökan om förnyelse af statsbidraget för treårsperioden 1919—1921 skall göras, så får styrelsen för Västerås högre elementarläroverk för flickor härmed vördsamt anhålla,

att Drätselkammaren ville hos Stadsfullmäktige göra framställning om förnyande för åren 1919, 1920 och 1921 af stadens årsanslag till nämnda läroverk äfvensom om förnyande af förbindelsen angående ålderstilläggen till lärarinnorna, allt i analogi med Stadsfullmäktiges beslut enligt dess protokoll af den 27 maj 1915 § 100.

Som emellertid skolans styrelse anser sig tvungen att i sin ansökan till Kungl. Maj:t anhålla om *förhöjning* af statsanslaget, och då vårt Landsting från och med innevarande år välvilligt höjt sitt anslag till skolan från 1,000 kronor till 2,000 kronor, så vågar styrelsen äfven ifrågasätta en förhöjning af stadens anslag. Något visst belopp för denna förhöjning anser sig styrelsen icke närmare böra

angifva, men styrelsen har tänkt sig, att densamma åtminstone torde böra sättas till samma belopp som den hyra, Drätselkammaren ämnar bestämma för den till skolans disposition upplåtna lokalen i stadens ägande gård N:o 2 Glasgatan. N:o 99. *Ang. anslag till flickskolan.*

Som ett komplement till sin förutstående anhållan angående treårsanslaget vill därför styrelsen härmed vördsamt anhålla,

att Drätselkammaren ville hos Stadsfullmäktige göra framställning om en förhöjning för åren 1919—1921 af det förutvarande treårsanslaget med ett belopp, som åtminstone motsvarar den hyra Drätselkammaren bestämmer för de till skolans begagnande upplåtna lokalerna i gården N:o 2 Glasgatan.

Västerås den 16 augusti 1918.

JOHN KARLSSON.

Th. af Billbergh. *Anna Löfgren.* *Axel Enblom.*
E. Andersson. *Carl Idar.*
Th. af Billbergh.

N:o 100.

Drätselkammarens utlåtande ang. anslag till inköp af potatis.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I till Drätselkammaren genom Stadsfullmäktiges beslut den 29 nästlidne augusti remitterad skrifvelse har Lifsmedelsnämnden med en närmare redogörelse för de åtgärder, som ankomma på Nämnden i anledning af den statliga regleringen af konsumtionen af potatis, anhållit, att Stadsfullmäktige ville ställa ett förskottsanslag emot redovisningsskyldighet å 150,000 kronor till Nämndens förfogande för inköp och lagring af potatis under stundande konsumtionsår, räknadt från den 20 innevarande månad.

Då Drätselkammaren förutsätter att, såvidt lagliga hinder härför ej föreligga, Nämndens verksamhet som försäljare af potatis bör ordnas så, att inkomsterna häraf balansera mot utgifterna, har Drätselkammaren ingen erinran emot ett bifall till framställningen, och får förty, med återställande af remisshandlingen, föreslå,

att Stadsfullmäktige ville förskottera Lifsmedelsnämnden af tillgängliga medel det begärda beloppet 150,000 kronor med skyldighet för Nämnden att redovisa för anslagets användning.

Västerås den 12 september 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

N:o 100.

Ang. anslag till inköp af potatis.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Enligt Kungl. Maj:ts beslut kommer årets potatisskörd att läggas under beslag och upphandlingen af de kvantiteter däraf, som erfordras för den icke jordbruksidkande befolkningens behof, att äga rum under F. H. K:s ledning.

Dock lära af Nämnden direkt med odlare uppgjorda kontrakt komma att vara giltiga därest uppgörelsen skett före den 1 september innevarande år. Huru än sålunda anskaffningen kommer att ske, måste förutsättas att det för Nämnden blir nödvändigt att ligga med rätt afsevärda potatislager. Hushållen inom staden komma ju visserligen att själfva lagra sin potatisranson i största möjliga utsträckning, men icke desto mindre torde komma på Nämndens lott att lagra cirka 1,5 millioner kilogram potatis.

Oafsedt om Nämnden kommer att erhålla potatisen genom Folkhushållningskommissionen eller Nämndens uppgjorda kontrakt komma att gälla, torde dock få anses fastslaget att Nämnden måste lagra afsevärda partier, hvilka vid köpets afslutande måste likvideras. Potatispriset per 100 kg. är för närvarande 10 kronor, hvartill kommer uppköpsprovision med 1 krona på nyssnämnd kvantitet. Då kontrakten äro upprättade för leverans från Skåne-station, får till nyssnämnda pris läggas en fraktkostnad af cirka 4 kronor 50 öre per 100 kilogram. Hela kostnaden för 100 kilogram potatis i Västerås torde sålunda blifva cirka 17 kronor 50 öre.

För att kunna verkställa lagring af potatis under instundande konsumtionsår får Nämnden sålunda hemställa,

att Stadsfullmäktige behagade mot redovisningsskyldighet ställa till Nämndens förfogande ett förslagsanslag å 150,000 kronor.

Västerås den 26 augusti 1918.

För Lifsmedelsnämnden:

JOHN KARLSSON.

Eric Plantin.

N:o 101.

Drätselkammarens utlåtande ang. anslag till arbetareinstitutets föreläsningsverksamhet.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Med återställande af till Drätselkammaren för yttrande remitterade motion af Häradshöfdingen Claes Uggla angående beviljande af anslag under år 1919 för Arbetareinstitutets populärvetenskapliga föreläsningar, får Drätselkammaren hemställa att

Stadsfullmäktige med bifall till motionen ville för ändamålet anvisa det begärda anslaget å 2,000 kronor att utgå af uttaxerade medel i 1919 års stat.

N:o 101. *Ang. anslag till arbetare-institutets föreläsnings-verksamhet.*

Västerås den 12 september 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Härmed får jag vördsamt föreslå, att Stadsfullmäktige måtte för år 1919 bevilja Västerås arbetareinstitut ett anslag af 2,000 kronor för anordnande af populärvetenskapliga föreläsningar härstädes.

Det anslag, som hittills utgått för samma ändamål, har utgjort 1,600 kronor årligen. Den nu begärda höjningen påkallas af höjda arvoden och resekostnadsersättningar till föreläsare jämte ökade utgifter för lokal, annonser m. m. Därtill kommer, att institutets tillgångar för innevarande år torde visa sig otillräckliga, hvarför sålunda uppkommen brist måste täckas af nästa års anslag.

Västerås den 28 augusti 1918.

CLAES UGGLA.

Västerås 1918, Västm. Alleh:s A.-B:s Tr.

N:o 102.

Beredningsutskottets yttrande ang. lagförslag om kommunala nybildningar.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Konungens Befallningshafvande i länet i skrifvelse den 13 maj innevarande år anmodat Magistraten att lämna Stadsfullmäktige tillfälle att afgifva underdånigt yttrande öfver förslag till lagstiftning angående kommunala nybildningar, hafva Stadsfullmäktige efter delfående af handlingarna i ärendet genom beslut den 30 i samma månad begärt Beredningsutskottets utlåtande öfver lagförslaget.

Att närmare redogöra för innebörden i detsamma, finner Beredningsutskottet obehöfligt af den anledning, att en uttömmande redogörelse härför finnes intagen i Svenska Stadsförbundets tidskrift, häftena 2 och 3 för innevarande år, hvilka funnits för Stadsfullmäktiges ledamöter tillgängliga och hvartill Beredningsutskottet hänvisar.

Då åt kommunens beslutande myndighet inrymts vidsträcktast möjliga själfbestämmanderätt i afseende å de kommunala nybildningar, som förslaget afser att införa, och i de fall så ej skett — d. v. s. då den kommunala beslutanderätten måste vika — ett betydande allmänt intresse påfordras för en anslutning till en dylik nybildning samt då Beredningsutskottet finner lagförslaget fylla ett kännbart behof i alla afseenden, får Beredningsutskottet föreslå, att Stadsfullmäktige ville besluta i underdånighet uttala sin anslutning till det föreliggande förslaget och önskvärdheten af att detsamma måtte läggas till grund för lagstiftning i ämnet.

Västerås den 20 september 1910.

På Beredningsutskottets vägnar:

J. S. EDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

N:o 102.
Ang. lagförslag om kommunala nybildningar.

Till Magistraten i Västerås.

Som Kungl. Maj:t genom nådig remiss den 30 april 1918 anbefallt Konungens Befallningshafvande att, efter det vissa kommunala myndigheter lämnats tillfälle att yttra sig öfver bilagda betänkande med förslag till lagstiftning angående kommunala nybildningar, i detta ärende afgifva underdånigt utlåtande, anmodas Magistraten att i ärendet höra Stadsfullmäktige där i staden samt att med deras yttrande och eget utlåtande hit inkomma före den 1 nästinstundande september.

Västerås slott i landskansliet den 13 maj 1918.

LANDSHÖVDINGEÄMBETET.

Olof Åkerrén. *Georg Enhörning.*

Resolution.

Remitteraas till Stadsfullmäktige för yttrande, som förväntas före den 1 nästkommande augusti.

Västerås, rådhus den 17 maj 1918.

På Magistratens vägnar:

JOHN KARLSSON.

H. Cronholm.

N:o 103.

Drätselkammarens skrifvelse i anledning af Tekniska skolans styrelses framställning ang. anslag för år 1919 m. m.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Med skrifvelse den 18 innevarande månad har styrelsen för Centralslöjdskolan och Tekniska skolan till Drätselkammaren för förberedande behandling öfverlämnat bilagda framställning angående anslag till skolans verksamhet för nästkommande år med därtill hörande bilagor nämligen förslag till stat för skolan för samma år och utdrag af riksdagsskrifvelsen angående inrättande af praktiska ungdomsskolor.

Äfven om genom framställningen ställes ökade kraf på stadens kassa — anslaget för innevarande år har utgått med 10,000 kronor — har Drätselkammaren vid det förhållande, att skolans anpassning efter tidsförhållandena och efter af Riksdagen beslutade tekniska skolformer gifvetvis bör föranleda ökade omkostnader, hvari staden bör deltaga, icke ansett sig befogad att mot det ökade

anslag, som nu begäres, göra några erinringar. Med anledning häraf, får Drätselkammaren föreslå,

N:o 103. *Ang. anslag till Tekniska skolan för år 1919 m. m.*

att Stadsfullmäktige ville dels anvisa ett anslag å 12,000 kronor att till skolan utgå under år 1919, däraf af uttaxerade medel i samma års stat 8,000 kronor och ur Zimmermanska fonden 4,000 kronor, dels ock ingå till Kungl. Maj:t med begäran om statsanslag till skolan under år 1919 å 32,000 kronor.

Västerås den 23 september 1918.

På Drätselkammarens vägnar:
AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Styrelsen för Centralslöjdskolan och Tekniska skolan i Västerås får härmed aflämna förslag till skolans stat för år 1919. Som bilagor medfölja dels ett öfverslag öfver årskostnaden för lärararvoden i yrkesskolan och lärlingsskolan, dels ock ett par utdrag af riksdagens skrifvelse i år till Kungl. Maj:t med anledning af beslutet om praktiska ungdomsskolor. Då tre särskilda skolformer, yrkesskolor, lärlingsskolor och yrkesfortsättningsskolor, enligt nämnda riksdagsbeslut svara mot de skolformer ,som Västerås stads yrkesskolekommitté redan år 1913 föreslog, har den sist nämnda skolformen äfven medtagits i sagda utdrag ehuru densamma torde komma att sortera under stadens folkskolestyrelse, som, enligt hvad som försports, snart nog torde inkomma med förslag rörande denna skolform. Likaså torde yrkesskolekommittén inom närmaste tiden inkomma med fullständig utredning angående lärlingsskolor och yrkesskolor m. m.

Då styrelsen det oaktat redan nu i sitt statförslag upptagit dessa skolformer, beror detta på, att de praktiskt taget redan existera inom skolan. Som af skolans nyss utkomna tvåårsberättelse framgår, har styrelsen nämligen, utan kostnad för vare sig Västerås stad eller staten, inrättat en byggmästarskola och tremånaderskurser för elektriker och metallarbetare m. fl., där eleverna få betala undervisningen genom relativt höga afgifter, som dock äro afsevärdt lägre än de privata s. k. praktiska och tekniska skolornas. Öfvergången från dessa nu nämnda skolformer till af staten gillade och starkt understödda yrkes- och lärlingsskolor torde endast bli af mera formell art. Härom hänvisas till yrkesskolekommitténs väntade betänkande ,som dock sannolikt ej kan bli färdigt, innan begäran om statsanslaget före 15 oktober bör vara inlämnadt till Konungens Befallningshafvande. Om skolan redan för år 1919 kan komma i åtnjutande af ett från 5,500 till 32,000 kronor höjdt statsanslag blir det ju möjligt, att ordna undervisningen mera fackligt uppdelad och därmed äfven mera tillfredsställande för både elever och lärare, hvarjämte de senare då kunde få en synnerligen välbehöflig förbättring i sina löner. Här torde icke vara ur vägen att nämna, att den utvidgning af undervisningen ,som under de sista åren pågått, gif-

N:o 103. *Ang. anslag till Tekniska skolan för år 1919 m. m.*

vetvis icke kunnat genomföras utan stora uppoffringar af både ordinarie- och timlärares tid och krafter, en sak, som bör ersättas, om icke på annat sätt så åtminstone genom utsikt till förbättrade förhållanden, så fort sig göra låter. Visserligen ha lärarna fått förbättrade löner och krigstidstillägg (som dock ej kunnat på något sätt motsvara fördyringen), men detta har kunnat ske endast därigenom, att de nämnda nya skolformerna rönt så liflig tillslutning, att elevafgifterna ej blott kunnat täcka undervisningskostnaderna utan äfven fått bidraga till löneförbättringar och öfriga omkostnader för de gamla skolformerna. Så bör äfven för framtiden förhållandet kunna bli, om, såsom billigt torde vara, elever från andra orter än Västerås och möjligen länet (på grund af landstingsanslaget), få betala afsevärdt högre afgifter. Styrelsen har sålunda tänkt sig, att Västeråsbor (och eventuellt västmanlänningar) skulle betala 30 kronor per år i yrkesskolan, öfriga 200 à 250 kronor, i öfverensstämmelse med förslaget från 1915 års delegerade från Drätselkammaren och yrkesskolekommittén. Hur alla detaljer härvidlag böra ordnas, torde ej kunna utredas, förrän den Kungl. kungörelsen i frågan utkommit och yrkesafdelningen inom Kungl. skolöfverstyrelsen med nästa års början trädt i verksamhet. Tillsvidare torde sakerna kunna ordnas liksom hittills för Byggmästarskolan och tremånaderskurserna o. s. v.

Enligt riksdagsbeslutet komma vissa inträdesfordringar att uppställas för yrkesskolorna. Under första tiden finnes ingen annan möjlighet, för så vidt styrelsen kan se, än att för detta ändamål underbygga de 30 veckor långa kurserna i yrkesskolan med en 10 veckors förkurs, som i vissa afseenden torde få ersätta lärlingsskolan, särskildt för personer, som ej kunnat genomgå någon sådan. I fråga härom hänvisas till kostnadsberäkningen, som för öfrigt ju visar, att det för Västerås ej torde vara någon dålig affär att ge sig in på här skisserade linier för sitt yrkesskoleväsende.

Angående behof af anslag till maskin- och instrumentutrustning för nybygget, kan styrelsen ej ännu göra några bestämda beräkningar, utan anhåller att senare få inkomma med framställning härom. Här kan dock nämnas, att för statens elektrotekniska fackskola beviljats af årets riksdag ett anslag för år 1919 på 15,000 kronor härför.

Då under år 1919, särskildt under vårterminen i gamla skolhuset, samundervisning mellan olika skolafdelningar i en del ämnen i rätt stor utsträckning nödgas äga rum, samt då det torde vara från många synpunkter önskligt, att de olika skolformerna (statens fackskola samt stadens yrkes- och lärlingsskolor) få liksom i Norrköping stå under samma styrelse och rektor, hvilken i så fall bör få antalet undervisningstimmar nedsatt på lämpligt sätt (till exempel så, att rektor endast uppbär sin statslön, men de kommunala skolformerna få betala de undervisningstimmar i fackskolan, som härigenom måste uppehållas genom vikarie), så anser sig styrelsen kunna reda sig med en ökning af stadens anslag med endast 2,000 kronor, om staten betalar dubbla summan af stadens och landstingets anslag.

På grund af det ofvan anförda samt med stöd af däri omnämnda bilagor, får styrelsen för Centralslöjdskolan och Tekniska skolan i Västerås anhålla, att Stadsfullmäktige vid sitt septembersammanträde måtte besluta, att

dels för år 1919 bevilja skolan ett anslag af 12,000 kronor,

dels och före den 15 instundande oktober ingå till Konungens Befallningshafvande med begäran om ett statsanslag för år 1919 å 32,000 kronor.

N.o 103. *Ang. anslag till Tekniska skolan för år 1919 m. m.*

Västerås den 18 september 1918.

FREDR. FÅHRÆUS.
Ordförande.

Sven Elvius.
Sekreterare.

Förslag till stat för Tekniska skolan i Västerås år 1919.

Utgifter 1919.

Aflöningar:			
Rektor (utom bostad och vedbrand)	6,000: —		
Krigstidstillägg	1,500: —	7,500: —	
Slöjdlärare A. Svensson	3,000: —		
Krigstidstillägg	600: —	3,600: —	
Teckningsläraren C. Malmberg	3,000: —		
Krigstidstillägg	600: —	3,600: —	
Ingeniör A. Grane	3,600: —		
Krigstidstillägg	900: —	4,500: —	
Timlärare		30,800: —	50,000: —
Uppvärmning och belysning o. d.		3,500: —	
Städning med mera		2,500: —	
Tryck, annonser, telefon, skrifbiträde o. d.		2,000: —	
Undervisningsmaterial, premier o. d.		2,000: —	10,000: —
Summa utgifter kronor			60,000: —

Inkomster 1919.

Af Landstinget	4,000: —	
Af staten	32,000: —	
Af Västerås stad	12,000: —	48,000: —
Elevafgifter i yrkesskolorna:		
Byggmästarskolan	2,400: —	
Elektrotekniska fackskolans aftonklasser à 50 kr.	2,000: —	
Elektrotekniker- och metallindustriskolan	3,500: —	
Centralslöjdskolan och tekniska skolan	4,100: —	12,000: —
Summa inkomster kronor		60,000: —

N:o 103. *Bil. 1.*

Ang. anslag till Tekniska skolan för år 1919 m. m.

Riksdagen 1918 har i anledning af Kungl. Maj:ts proposition jämte i ämnet väckta motioner

Beträffande den lägre yrkesundervisningen:

dels beslutat, att det må ankomma på kommun, som ensam eller tillsammans med annan kommun upprättat eller underhåller lärlingsskola, anordnad hufvudsakligen efter de af departementschefen i statsrådsprotokollet närmare angifna grunder, att bestämma,

att i industri ,handtverk eller handel anställda minderåriga skola i den utsträckning ,som förhållandena kunna föranleda, vara pliktiga att under högst två läsår med högst nio månaders årlig undervisning och med i medeltal högst tolf undervisningstimmar i veckan deltaga i undervisningen i sådan lärlingsskola, dock att skolplikten i hvarje fall skall upphöra, då den skolpliktige fyllt aderton år, äfvensom

att kvinnlig minderårig, som icke är anställd i industri, handtverk eller handel och som icke befinnes åtnjuta annan mot lärlingsskolans undervisning i husligt arbete svarande undervisning, skall i den utsträckning och med den begränsning, hvartill förhållandena kunna föranleda, vara underkastad sådan skolplikt ,som i föregående punkt sägs;

dels för beredande af understöd åt skolor för den lägre yrkesundervisningen under riksstatens åttonde hufvudtitel på *ordinarie stat* uppfört ett förslagsanslag af 250,000 kronor;

dels medgifvit, att från nämnda anslag må, oafsedt om den undervisning, som afses har obligatorisk karaktär eller icke, årligen utgå understöd

1. för af kommun upprättad lärlingsskola för industri, handtverk eller handel till lärares aflöning med belopp, beräknadt efter 2 kronor 67 öre för hvarje undervisningstimme, och till undervisningsmateriell med belopp, motsvarande hälften eller i vissa undantagsfall intill två tredjedelar af kostnaderna för densamma;

2. för af kommun upprättad lärlings- eller yrkesskola för husligt arbete eller hushållsskola till lärares aflöning med belopp, beräknadt efter 1 krona 33 öre för hvarje undervisningstimme, och till undervisningsmateriell med belopp, beräknadt såsom under 1. angifvits;

3. för af kommun upprättad yrkesskola för industri, handtverk eller handel eller ettårig handelsskola till lärares aflöning med belopp, beräknadt efter 3 kronor för hvarje undervisningstimme, och till undervisningsmateriell med belopp, beräknadt såsom under 1. angifvits;

4. för enskild skola för yrkesundervisning med belopp, som af Kungl. Maj:t för hvarje särskildt fall bestämmes efter i hufvudsak samma grunder som för motsvarande under 2 eller 3 angifven skola;

äfvensom att understödet för ofvannämnda skolor må utgå under följande villkor:

a) undervisningen skall bestridas af lärare, som godkännas af chefsmyndigheten för yrkesundervisningen;

b) arvoden åt lärare skola utgå med belopp, beräknade efter i medeltal minst 4 kronor för hvarje undervisningstimme vid lärlingsskola för industri, handtverk eller handel, minst 2 kronor vid lärlings- eller yrkesskola för husligt

arbete eller vid hushållsskola samt minst 4 kronor och 50 öre vid yrkesskola för industri, handtverk eller handel samt vid ettårig handelsskola;

N:o 103. *Ang. anslag till Tekniska skolan för år 1919 m. m.*

c) skolan skall hafva till sitt förfogande lokaler samt inrednings- och undervisningsmateriell, som godkännas af chefsmyndigheten för yrkesundervisningen;

d) för hvarje skola skall finnas ett af sagda myndighet fastställdt reglemente, innehållande bestämmelser, bland annat, rörande skolans undervisning, styrelse och förvaltning samt föreståndare och lärare;

e) undervisningen i lärlingsskola skall för lärjungarna vara afgiftsfri;

f) skolans läroplan skall vara godkänd af chefsmyndigheten för yrkesundervisningen;

g) skolan skall stå under inseende af chefsmyndigheten för yrkesundervisningen;

h) för statsbidrags åtnjutande skola i öfrigt gälla de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna godt meddela; samt

5. för nuvarande lägre tekniska yrkesskolor enligt nu gällande grunder;

dels och för beredande af understöd, i öfverensstämmelse med af 1917 års riksdag godkända grunder, till yrkesskolor för husmodersutbildning i städer, köpingar, industri- och andra liknande samhällen samt till obemedlade och mindre bemedlade elever vid nämnda skolor anvisat under åttonde hufvudtiteln på *extra stat* för år 1919 ett förslagsanslag af 50,000 kronor.

Bil. 2.

Riksdagen 1918 har i anledning af Kungl. Maj:ts proposition jämte i ämnet väckta motioner

Beträffande fortsättningsskolor:

dels fastställt följande hufvudsakliga grunder och bestämmelser, med rätt för Kungl. Maj:t att utfärda de närmare föreskrifter, som för deras tillämpning befinnas erforderliga:

1. I hvarje skoldistrikt skall för de lärjungar, som med fullständigt afgångsbetyg lämnat folkskolan eller på annat sätt vunnit motsvarande kunskaper, finnas en eller, där förhållanden sådant påkalla och medgifva, flera fortsättningsskolor.

2. Undantagsvis må, efter vederbörligt medgifvande, två eller flera närliggande skoldistrikt kunna förena sig om en gemensam fortsättningsskola.

3. Kursen i fortsättningsskola skall för lärjungarna omfatta sammanlagdt minst 360 undervisningstimmar, förlagda utom folkskolans ordinarie undervisningstid, och fördelas på minst två, i särskilda undantagsfall och efter vederbörlig pröfning högst tre år samt i öfrigt vara anordnad i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de grunder, hvilka af departementschefen i statsrådsprotokollet närmare angifvits.

4. Lärjunge skall vara pliktig att i den mån han icke enligt gällande föreskrifter skall vara därifrån befriad eller i vederbörlig ordning därifrån erhållit befrielse eller skoldistrikt i visst fall erhållit vederbörligt tillstånd att träffa annan anordning, inträda i fortsättningsskola vid början af den årskurs, som anordnas

N:o 103. *Ang. anslag till Tekniska skolan för år 1919 m. m.*

närmast efter det läsår, då afgångsbetyg från folkskola eller vitsord om motsvarande kunskaper erhållits, samt att deltaga i skolans undervisning under den för fortsättningsskolans kurs stadgade minimitiden eller den längre tid intill sammanlagdt 540 undervisningstimmar, som skoldistriktet må i vederbörlig ordning hafva bestämdt; dock att skolplikten i hvarje fall skall upphöra, då den skolpliktige fyllt aderton år.

5. För lärjungar, som afgått från egentlig folkskola utan att erhålla fullständigt afgångsbetyg, äfvensom för lärjungar, som afgått från mindre folkskola, må, i stället för fortsättningsskola, anordnas ersättningsskola eller enligt vederbörligt bepröfvande annan däremot svarande, efter förhållandena lämplig undervisning, och skall lärjunge i sådant fall vara underkastad skolplikt enligt samma grunder ,som gälla för lärjunge i egentlig fortsättningsskola.

6. Skoldistrikt skall senast vid utgången af år 1924 hafva fullgjordt hvad som enligt meddelade bestämmelser åligger detsamma i fråga om den fortsatta undervisningen, dock att skoldistrikt må, efter medgifvande af Kungl. Maj:t, då förhållandena sådant påkalla, kunna äfven efter denna tidpunkt under viss tid i större eller mindre mån vinna befrielse från sagda åligganden;

dels föreskrifvit i fråga om arvodet till lärare i fortsättningsskola och ersättningsskola, som upprättas efter ofvan angifna grunder, att detta skall utgöra för undervisningstimme i fortsättningsskola minst 2 kronor 50 öre och för undervisningstimme i ersättningsskola minst 1 krona 50 öre, med undantag dock, dels att arvodet för undervisning i manlig och kvinnlig slöjd skall utgöra minst 1 krona 25 öre för undervisningstimme och arvodet för undervisning i hushållsgöromål minst 5 kronor för arbetsdag ,omfattande minst fyra undervisningstimmar, dels att för undervisning i ämnet arbetskunskap i fortsättningsskola till lärare, som förklarats därtill berättigad, arvodet skall utgå med minst 3 kronor för undervisningstimme; med rätt för Kungl. Maj:t att utfärda de närmare bestämmelser i fråga om dessa arvodens åtnjutande, som kunna befinnas erforderliga;

dels beslutat, att statsbidrag till aflönande af lärare i fortsättningsskola och i ersättningsskola skall, enligt de närmare bestämmelser Kungl. Maj:t kan finna godt meddela, utgå med belopp, motsvarande de för undervisningen i sådan skola enligt stadgade grunder utgående minimiarvodena, därvid för statsbidrags åtnjutande skola gälla följande grunder och villkor, med rätt för Kungl. Maj:t att, när i särskilda fall omständigheterna därtill föranleda, besluta om statsbidrags utgående utan hinder däraf, att någon afvikelse från dessa grunder och villkor ägt rum:

1. Skolan skall vara anordnad i enlighet med de föreskrifter, som af Kungl. Maj:t meddelas i hufvudsaklig öfverensstämmelse med af departementschefen i statsrådsprotokollet angifna grunder.

2. Statsbidrag utgår för högst det antal undervisningstimmar, som erfordras, för att lärjungarna skola erhålla undervisning under den tid, för hvilken skolplikt enligt i vederbörlig ordning meddelad föreskrift åligger dem.

3. Lärjungarna skola sammanföras till undervisningsafdelningar af lämplig storlek. Om i skola, som här afses, antalet lärjungar, som undervisas i verkstadsarbete, i slöjd eller hushållsgöromål, varit så stort, att de uppdelats på afdelningar, må statsbidrag utgå för sådan afdelning, endast om lärjungarna i densamma vid kursens början varit, där fråga är om undervisning i verkstads-

arbete eller slöjd, minst tio och, där fråga är om undervisning i hushållsgöromål, minst åtta, och om de, så länge de under året tillhört skolan, i allmänhet deltagit i undervisningen.

N:o 103. *Ang. anslag till Tekniska skolan för år 1919 m. m.*

4. Undervisningen skall bestridas af lärare, som blifvit i vederbörlig ordning förklarade behöriga till sådan undervisnings bestridande. Sagda lärare skola åtnjuta arvode till minst det belopp, som här ofvan stadgats.

5. Skoldistriktet skall för undervisningen tillhandahålla lämpliga lokaler samt nödig inrednings- och undervisningsmateriell.

6. Inom hvarje skoldistrikt skall för fortsättningsskolorna finnas ett i vederbörlig ordning fastställdt reglemente.

7. Skolorna skola vara underkastade den tillsyn och kontroll, som Kungl. Maj:t kan finna godt föreskrifva;

dels medgifvit, att skoldistrikt, som anordnat fortsättningsskola enligt de grunder, som angifvas i Kungl. kungörelsen den 11 september 1877 angående anslag för aflöning åt lärare vid fortsättningsskola, må tillsvidare, intill dess annorlunda bestämmes, såsom understöd för de lärares aflöning, som i sådan skola undervisa utom folkskolans ordinarie undervisningstid, erhålla bidrag af allmänna medel sålunda, att för hvarje lärare, som meddelar dylik undervisning under en tid, motsvarande två veckor om året, statsbidrag utgår med 65 kronor, under en tid, motsvarande fyra veckor, med 130 kronor och under en tid, motsvarande sex veckor, med 195 kronor, under villkor att skoldistriktet för lärarens aflönande tillskjuter för undervisningstid motsvarande två veckor om året minst 25 kronor, för undervisningstid, motsvarande fyra veckor, minst 50 kronor, och för undervisningstid, motsvarande sex veckor, minst 75 kronor;

dels höjt det *ordinarie* förslagsanslaget till understöd för aflönande af lärare vid fortsättningsskola från 163,000 kronor till 600,000 kronor eller med 437,000 kronor;

dels och beviljat på extra stat för år 1919 till utbildningskurser för lärare vid fortsättningsskolor ett reservationsanslag af 60,000 kronor, att utgå enligt Kungl. Maj:ts bestämmande och på de villkor Kungl. Maj:t kan finna godt föreskrifva.

N:o 103. *Ang. anslag till Tekniska skolan för år 1919 m. m.*

Bilaga till förslag till stat för tekniska skolan i Västerås.

Överslag över yrkesskolan 1920.

Klassrum		Ant. tim. à kr. 4,—	4,50	Årskostnad för lärararvoden Summa	för Västerås 1/3	för staten 2/3
	a) *Yrkeskurser.*					
1.	1) Elektroteknikerskolan 10 veck. lärlingsskola 30 „ yrkesskola	440	1320	7700,—	2566,67	5133,33
1.	2) Metallindustriskolan (Yrkesskola för mekaniker)	440	1320	7700,—	2566,67	5133,33
2.	3) Byggmästarskolan	440	1320	7700,—	2566,66	5133,34
	4) Aftonskolan för elektriker (2 klasser)	—	600	2700,—	900,—	1800,—
	5) Aftonskolan för metallarbetare (mekaniker) (2 klasser)	—	600	2700,—	900,—	1800,—
	b) *Ämneskurser.*					
1.	1) Elektrot. fackskolans förberedande dagklass	440	1320	7700,—	2566,—	5133,33
	2) El. Facksk. båda aftonklasser	—	600	2700,—	900,—	1800,—
	3) Fristående ämneskurserna (ungefär)	—	490	2200,—	733,33	1466,67
		1760	7570	41100,—	13700,—	27400,—
	För år 1919 beräknas på grund av samläsning mellan klasser			27000,—	9000,—	18000,—

Lärlingsskolan 1919.

1.	Manl. dagelevklassen (slöjdskolan)	1200	—	4800,—	1600,—	3200,—
	för metallindustri (mekaniker, 3 avd.)	900	—	3600,—	1200,—	2400,—
	för elektroteknik, 3 avd.	900	—	3600,—	1200,—	2400,—
	för handel (5 avd.)	1500	—	6000,—	2000,—	4000,—
	för diverse yrken	750	—	3000,—	1000,—	2000,—
		5250	—	21000,—	7000,—	14000,—
6.	Yrkesskola och lärlingsskola år 1919		Summa	48000,—	16000,—	32000,—

N:o 104.

Drätselkammarens skrifvelse i anledning af Fattigvårdsstyrelsens framställning om anslag till ett fattigvårdsmöte.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Med öfverlämnande af framställning från Fattigvårdsstyrelsen angående ett kommunalt anslag för bestridande af kostnaden för ett af Svenska Fattigvårdsförbundet planeradt fattigvårdsmöte härstädes, får Drätselkammaren tillstyrka däri gjorda begäran och alltså föreslå,

att Stadsfullmäktige ville för ändamålet anvisa 500 kronor att utgå af under år 1919 uttaxerade medel å fattigvårdens stat. N:o 104. *Ang. anslag till ett fattigvårdsmöte.*

Västerås den 23 september 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Härmed får jag öfverlämna en af Fattigvårdsstyrelsen i Västerås gjord framställning om beviljande af ett anslag å 500 kronor till täckande af kostnaderna för ett planeradt fattigvårdsmöte i Västerås år 1919.

Västerås den 19 september 1918.

EMIL LINDSTRÖM.
Fattigv.-styrelsens sekr.

Utdrag af protokoll, hållet vid Fattigvårdsstyrelsens i Västerås sammanträde den 27 augusti 1918.

§ 113.

S. D. I samband med framställning från Svenska fattigvårdsförbundet om fattigvårdsstyrelsens medverkan till åstadkommande af ett fattigvårdsmöte för Västmanlands län, hade Fattigvårdsförbundet hemställt, att Fattigvårdsstyrelsen ville, under förutsättning att länets landsting beviljar förbundet ett anslag af 500 kronor, hos Stadsfullmäktige hemställa om ett anslag å motsvarande belopp för täckande af kostnaderna för fattigvårdsmötet. Vid framställningen hade Fattigvårdsförbundet fogat följande

»Förslag till stat för fattigvårdsmötet i Västerås 1919.

Inkomster.

Anslag af Västmanlands läns landsting	Kr.	500:—
Anslag från Västerås stad	»	500:—
Mötesafgifter	»	300:—
Summa kronor		1,300:—

N:o 104.

Ang. anslag till ett fattigvårdsmöte.

Ugifter.

Föreläsarnes resor, vivre och arvoden	Kr.	550:—
Annonser i länspressen	»	250:—
Lokalhyra, vaktmästare, dekorering	»	150:—
Trycksaker (program, inbjudningar, biljetter, m. m.)	»	150:—
Porto (utsändande af program m. m. till samtliga fattigvårdsstyrelser, prästerskapet, tjänsteläkare, pressen m. m.)	»	100:—
Mötesbyrån (bud, frakter, skrifmateriel, diverse)	»	100:—
Summa kronor		1,300:—»

Med anledning häraf beslöt Fattigvårdsstyrelsen hos Stadsfullmäktige göra framställning om beviljande af ifrågavarande anslag å 500 kronor.

In fidem:

Emil Lindström.

Till Fattigvårdsstyrelsen i Västerås.

Som Fattigvårdsstyrelsen torde hafva sig bekant, har Svenska Fattigvårdsförbundet sedan flera år tillbaka anordnat fattigvårdsmöten i olika delar af landet. Dessa möten, som i regel anordnats länsvis, hafva väckt stort intresse hos länens fattigvårdsstyrelser och vunnit liflig anslutning. De hafva haft till syfte att sammanföra på fattigvårdens, barnavårdens och det allmänna hjälparbetets områden verksamma personer för öfverläggning om gemensamma angelägenheter, för att delgifva nya rön och uppslag, bereda tillfälle till utbyte af gjorda erfarenheter samt öfver hufvud främja intresset och förståelsen för fattigvårdens och hjälparbetets viktiga uppgifter.

Vid ifrågavarande möten hafva på resp. områden initierade personer meddelat sina erfarenheter, hvarjämte diskussioner, rörande viktiga spörsmål anordnats, besök aflagts å anstalter och öfriga sevärdheter etc.

Vid fattigvårdsmötena har uppmärksamhet jämväl ägnats frågor rörande sjuk- och abnormvård, pensionsförsäkringen, barnavården med flera spörsmål, hvilka stå i nära samband med fattigvårdsstyrelsernas arbete.

Vi tillåta oss bifoga programmen för de två senaste af förbundet anordnade fattigvårdsmötena, de för Uppsala och Stockholms län, af hvilka mötenas allmänna karaktär torde framgå.

Utan undantag har Svenska Fattigvårdsförbundet inom de län, där fattigvårdsmöten anordnats, sedermera kunnat spåra ett ökadt intresse för fatttigvårdsarbetet, hvilket visat sig bland annat däri, att framställningar gjorts om besök af förbundets konsulenter, beslut fattats om uppförande af fattigvårdsanstalter, ritningar till dylika lånats hos förbundet, förändringar vidtagits i spisordningar, revidering ägt rum af gällande fattigstater, nya och lämpliga inventarier blifvit inköpta o. s. v.

N:o 104. *Ang. anslag till ett fattigvårdsmöte.*

Svenska Fattigvårdsförbundets arbetsutskott har beslutat att, om möjlighet därtill gifves, söka anordna ett fattigvårdsmöte under år 1919 för Västmanlands län i Västerås. Landshöfding Murray, till hvilken förbundet hänvändt sig i frågan, har meddelat, att han för sin del — särskildt med hänsyn till den nya fattigvårdslagstiftningen — lifligt intresserar sig för åstadkommande af ett fattigvårdsmöte för länet och kommer att tillstyrka en eventuell ansökan från förbundet till länets landsting om anslag till mötet.

Med hänvisning härtill får Svenska Fattigvårdsförbundet anhålla om Fattigvårdsstyrelsens medverkan för åstadkommande af ett fattigvårdsmöte för Västmanlands län i Västerås under år 1919.

Såsom framgår af bifogade förslag till stat för fattigvårdsmötet i Västerås kräfves för dess anordnande ett belopp af cirka 1,300 kronor, af hvilket belopp förbundet antager att minst 300 kronor skall täckas genom mötesafgifter. I regel hafva hittills vederbörande landsting och den stad, i hvilken mötet hållits, bidragit med hälften hvardera af beräknade kostnader. Under förutsättning att Västmanlands läns landsting beviljar förbundet ett anslag af 500 kronor, vågar förbundet sålunda hoppas, att Fattigvårdsstyrelsen hos Stadsfullmäktige ville begära ett anslag å motsvarande belopp eller å annat sätt anskaffa den ifrågavarande summan.

Hvad mötets anordnande och ledning beträffar, har erfarenheten visat det vara lämpligast, att anordningarna handhafvas af en kommitté, utsedd af fattigvårdsstyrelsen i den stad, där mötet hålles, förstärkt med några representativa personer från länets landsbygd. I kommittén har hittills plägat invåljas förbundets sekreterare, som i samråd med vederbörande uppgör förslag till program, vidtalar föreläsare, ombesörjer annonsering, tryckning af behöfligt mötestryck såsom program, inbjudningar m. m. och öfver hufvud ombesörjer alla icke rent lokala angelägenheter, hvadan de uppgifter, som åligga den af fattigvårdsstyrelsen utsedda kommittén, ej blifva af betungande natur.

Det ifrågasatta fattigvårdsmötet torde komma att räcka 2 dagar å tid, som af kommitterade bestämmes.

Åberopande hvad sålunda anförts, tillåter sig härmed Svenska Fattigvårdsförbundets arbetsutskott hemställa, att Fattigvårdsstyrelsen ville på sätt ofvan angifvits medverka till åstadkommandet af ett fattigvårdsmöte för Västmanlands län i Västerås under år 1919.

Stockholm den 20 juni 1918.

Svenska Fattigvårdsförbundet.

G. H. von KOCH.

Axel Hirsch.

N:o 105.

Byggnadsnämndens förslag ang. ändring af stadsplanen beträffande vidgning af Smedjegatan.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Den 27 mars innevarande år beslöto Stadsfullmäktige preliminärt antaga sådan ändring i den för staden gällande stadsplanen, att Smedjegatan i dess sträckning emellan Vasagatan och Stora torget skall vidgas från nuvarande bredd till en bredd af minst 12 meter med vidgningen förlagd på gatans norra sida, hvarjämte åt Byggnadsnämnden lämnades i uppdrag att vidtaga de åtgärder, som för genomförande af den sålunda beslutade stadsplaneändringen vore erforderliga.

Genom kungörelse, som varit införd i ortstidningarna under sistlidne juni månad samt särskilda kallelsebref, har Byggnadsnämnden anmodat vederbörande markägare, hvars rätt beröres genom ändringsförslaget, att före den 1 påföljande augusti framställa de anmärkningar, som detsamma eventuellt kunde föranleda.

Sådana anmärkningar hafva inkommit från Möbelhandlaren Emil Granath i egenskap af ägare af tomten N:o 39 norra kvarteret, hvilka anmärkningar, utan att innebära ett bestridande af behofvet af en vidgning af Smedjegatan i angifna sträckning, utmynna uti yrkande att stadsplaneändringen måtte genomföras med vidgningen förlagd utmed gatudelens södra sida.

Öfver dessa anmärkningar har Byggnadsnämnden hört sina sakkunniga, stadsingeniören och stadsarkitekten, hvilkas yttranden bifogas öfriga handlingar i ärendet.

Byggnadsnämnden får för sin del ansluta sig till den af dess sakkunnige uttalade mening, att den preliminärt beslutade ändringen såväl ur stadsplanetekniska som ekonomiska synpunkter följdriktigt ansluter sig till förut fastställd reglering af Smedjegatan i dess sträckning från Vasagatan emot Kopparbergsvägen. Möbelhandlaren Emil Granaths argumentation för en vidgning på södra sidan bygger på den enligt Nämndens uppfattning oriktiga förutsättningen, att behof icke föreligger eller kommer att föreligga af en vidgning af Smedjegatan fram emot Kopparbergsvägen till enligt gällande stadsplan fastställd bredd.

Tvärtemot sitt i annat sammanhang tydligt uttalade ogillande af stadsplaneändrings beslut i afseende å Smedjegatan, förordar han för egen del den ändring, att gatan i sträckningen österut från Vasagatan minskas i sin bredd genom att å norra sidan den mark, som staden förvärfvat sig för nämnda breddning, skulle återförsäljas att sammanläggas med de tomter, hvartill den förut hört.

Redan Drätselkammaren har i sin skrifvelse till Stadsfullmäktige i ämnet betonat Smedjegatans betydelse såsom en af hufvudfartslederna till Stora torget, hvilken egenskap, enligt Nämndens med Drätselkammarens sammanfallande, åsikt

N:o 105. *Ang. ändring af stadsplanen beträffande vidgning af Smedjegatan.*

icke endast tillkommer gatudelen emellan Vasagatan och torget utan gatan i hela dess längd fram till Kopparbergsvägen. Den betydelse gatan redan har och kommer att få, inbjuder icke, vidkommande gatudelen öster om Vasagatan, till en åtgärd, som den af Granath föreslagna.

Den preliminärt beslutade vidgningen fram till Stora torget får ur stadsplaneteknisk synpunkt och äfven ur ekonomisk icke betraktas såsom en isolerad åtgärd, utan ses i följdriktigt sammanhang med gatans betydelse i öfrigt som en viktig trafikled och den bredd den i dessa delar bör hafva för tillgodoseende af trafiken.

Under hänvisning till det nu anförda och under åberopande af Nämndens sakkunniges utlåtande får Byggnadsnämnden öfverlämna dels karta, afseende stadsplaneändringen, dels ock Möbelhandlare Granaths erinringar däremot och för sin del föreslå,

att Stadsfullmäktige med bekräftelse af sitt den 27 mars innevarande år fattade preliminära beslut ville dels antaga sådan ändring i gällande stadsplan, att Smedjegatan i dess sträckning emellan Vasagatan och Stora torget skall breddas från nuvarande enligt gällande stadsplan fastställd bredd till en bredd af 12 meter med breddningen förlagd till gatans norra sida i öfverensstämmelse med å bilagda karta angifna gatulinier, dels ock gifva Byggnadsnämnden i uppdrag att söka fastställelse å ett sådant stadsplaneändrings beslut.

Västerås den 23 september 1918.

På Byggnadsnämndens vägnar:

JOHN KARLSSON.

Ragnar Tenow.

Till Byggnadsnämnden i Västerås.

På grund af Byggnadsnämndens begäran få vi härmed, hvad beträffar den tekniska delen af Möbelhandlaren Emil Granaths skrifvelse angående frågan om Smedjegatans breddande, vördsammast anföra.

Smedjegatan har i antagen stadsplan afsetts skola breddas å sin norra sida mellan Vasa- och Sturegatorna, ehuru denna breddning ej tänkts utförd förrän framdeles och stadens myndigheter därför ansett sig kunna nu medgifva en reparation och mindre ombyggnad af byggnaden N:o 12 Smedjegatan. När därför fråga väcktes om Smedjegatans breddning redan nu emellan Stora torget och Vasagatan, låg ju närmast till hands att förlägga sagda breddning till den norra sidan äfven här, och hade man knappast anledning förmoda att breddningen på denna sida skulle blifva så dyrbar som ett inköp af fastigheten N:o 14 Smedjegatan gör den enligt det af Herr Granath åsatta priset, men därvidlag kan ju ett liknande förfaringssätt tänkas äfven från de gårdsägares sida, hvilka hafva sina fastigheter söder om gatan. Detta desto mer som man å bägge

N:o 105.
Ang. ändring af stadsplanen beträffande vidgning af Smedjegatan.

sidor om gatan kan få rätt att bygga med reduceradt gårdsutrymme, då fastigheterna ligga inom stenstad eller rent af kan bygga utan gårdsutrymme när frågan som här gäller en banklokal eller dylikt. Det från vår sida enligt myndigheternas önskan uppgjorda förslaget till gatureglering innebär sålunda icke ett frångående af förut godkända regleringar, utan är en logisk följd af dessa, sedan nu begäran gjorts om gatans breddande. Att denna breddning är lämplig har ju ej ens af Herr Granath kunnat bestridas.

Hvad beträffar det arkitektoniska värdet af huset i kvarteret Isidors sydvästra hörn är detta icke af sådan art att det bör förhindra utsträckandet af brandstationens fasad eller breddningen af gatan på sätt af Arkitekt Hahr uppgjorda perspektivskisser närmare utvisa, hvilka skisser myndigheterna dock ej än ansett lämpligt delgifva allmänheten, ehuru de stått till Nämndens förfogande vid frågans behandling inom densamma. Vår utredning har i själfva verket ej varit inskränkt till endast reglerande af Smedjegatan utan den har omfattat frågan om stadsdelens reglering i hela dess vidd.

Enligt Herr Granaths förslag skulle Smedjegatan breddas till 9 à 11 meter, den af oss föreslagna bredden af 12 meter torde vara den minsta, som bör ifrågakomma å gatudelen emellan Stora torget och Vasagatan.

I öfrigt få vi rörande Herr Granaths regleringsförslag vidhålla vårt förut gjorda uttalande att det berör flera och dyrbarare fastigheter än det af oss framlagda, hvarjämte vi erinra, att det s. k. Kraakska hotellet, N:o 2 vid Stora torget, är en byggnad, som i högre grad än någon annan där belägen förtjänar att bibehållas som en typ för äldre tiders Västeråshus samt att i följd häraf fråga inom Byggnadsnämnden förevarit om ändring af Torggatans läge så, att samma hus kunde bibehållas.

Vi kunna sålunda icke finna att Herr Granath anfört några sakskäl af den art att de rubba vårt förslag.

GÖSTA SMITT. *ERIK HAHR.*

Till Byggnadsnämnden i Västerås.

Oaktadt min ståndpunkt till den föreslagna ändringen i nu gällande stadsplan, åtminstone i hvad angår Smedjegatans vidgning på norra sidan mellan Stora torget och Vasagatan, torde vara Byggnadsnämnden välbekant genom min till Drätselkammaren ingifna skrifvelse af den 10 maj med hembjudan af min fastighet N:o 39 i norra kvarteret till stadens förvärf samt mina hos Konungens Befallningshafvande anförda besvär öfver Byggnadsnämndens den 10 april fattade beslut om afslag å min ansökan om byggnadslof för uppförande af nybyggnad å nämnda tomt inom nu gällande stadsplan, hvilken ej genom något i laga ordning tillkommet beslut ännu blifvit ändrad, eller hvari vid tiden för min ansökan någon ändring ej ens synes hafva varit påtänkt, tillåter jag mig dock — trots min i Byggnadsnämndens förklaring till Konungens Befallningshafvande påstådda inkompetens »att ur stadsplaneteknisk synpunkt bedöma hithörande frågor» — framkomma med följande yttrande i saken.

Att omständigheter, som kunna påkalla en stadsplaneändring med hänsyn till trafikens afledande från Stora torget, kunna föreligga, vill jag långt ifrån

N:o 105.
Ang. ändring af stadsplanen beträffande vidgning af Smedjegatan.

bestrida, men huruvida en dylik reglering obetingat måste ske och ur det allmännas intresse kan anses absolut nödvändig genom Smedjegatans vidgning på norra sidan, torde med tanke på de under årens lopp framkomna olika förslagen och ändringsbesluten med skäl kunna ifrågasättas. Då emellertid åsikterna, om hvad i denna fråga är att anse som ur det allmännas intresse nödvändigt, äro synnerligen delade och tid efter annan undergått sådana växlingar, som nedan närmare påvisas, ligger det gifvetvis allra största vikt uppå, att den ifrågasatta stadsplaneändringen företages med största möjliga omtanke, ej blott med hänsyn till det närvarande utan äfven med tanke på kommande förhållanden, så att tomtägarna inom en ej allt för snar framtid åter se sig ställda inför utsikten till en ny omreglering till hinder för sina planer för disponering af fastigheterna, hvilket gifvetvis måste verka hämmande på den under nuvarande förhållanden så önskvärda byggnadsverksamhetens sunda utveckling i mera tidsenlig och från estetisk synpunkt tilltalande riktning.

Föreliggande ändringsförslag synes emellertid ej i något afseende tillfredsställa ofvan angifna fordringar för en i allo betryggande lösning af denna fråga. Hvad som i främsta rummet frapperar är, att detsamma framkommit så plötsligt och utan någon direkt påtaglig yttre anledning, vidare i så öfverraskande form, i det den, som man haft många anledningar förmoda, länge sedan »aflifvade» frågan om vidgning på gatans norra sida återupptages, samt slutligen att ett så »stick i stäf» mot föregående beslut i denna sak framlagdt förslag till stadsplaneändring är så ytterst svagt och haltande motiveradt och omedelbart följes af ett, utan iakttagande af hvad lag och förordningar i dylika angelägenheter föreskrifva, s. k. preliminärt beslut i Stadsfullmäktige.

Då förslaget, som så nära sammanhänger med min till Byggnadsnämnden i oktober 1917 ingifna ansökan om byggnadslof, ej genast vid denna tidpunkt, utan först nära 5 månader senare framlägges och ej ens i samband med Klostergatans slopande framkom, ställes man helt ofrivilligt inför den frågan, huru en enligt påstående så samhällsviktig angelägenhet kunnat så lång tid uppskjutas, och hvad egentliga orsaken kan vara till det i slutet af februari eller början af mars vaknande intresset för denna frågas lösning. Man har till och med svårt att sätta sig in i, att det verkligen kan vara dikteradt enbart ur det »allmännas intresse», enär det knappast kan förutsättas, att svårigheterna ur trafiksynpunkt just vid denna tidpunkt så kulminerat, att vederbörande därför måste besluta sig för ett raskt ingripande i nu inslagen riktning. Hade en stadsplaneändring varit så af behofvet påkallad, som plötsligen vill göras troligt, borde väl vederbörande långt för detta hafva låtit sig angeläget vara att i stället för det nu inslagna brådstörtade förfarandet genom ett i vederbörlig ordning tillkommet förslag och därpå följande lagligt beslut möjliggöra en reglering och sålunda åstadkomma ändring till det bättre. I alla händelser borde väl en osökt anledning härtill yppat sig under senare hälften af förra året, enär flertalet Drätselkammarledamöter redan i september hade sig bekant, att jag stod i begrepp och redan vidtagit förberedande åtgärder för till- och ombyggnad af min fastighet. Så till exempel blef jag i oktober af ordföranden erbjuden en del byggnadsmateriel, en ledamot utförde nödiga grundundersökningar och ritningar, några andra erbjödo sig att inkomma med entreprenadanbud, under det tvenne andra underhandlade om förhyrande af banklokal i nybyggnaden. Under sådana förhållanden får det väl tagas för gifvet, att ej någon tanke på och således ej

N:o 105.

Ang. ändring af stadsplanen beträffande vidgning af Smedjegatan.

heller något synnerligt behof af en vidgning af gatan på norra sidan vid denna tidpunkt förefanns, då det väl får anses alldeles uteslutet, att nämnda herrar drätselkammarledamöter skulle hafva så gått upp i sina enskilda intressen, att de härvid helt försummat tillvaratagа det allmännas. Det var tyvärr först sedan jag i slutet af februari detta år — med tanke på ofvannämnda bemötande från vederbörandes sida och sedan ritningarne blifvit ändrade enligt Byggnadsnämndens önskningar — i förvissning om att något hinder för byggnadsföretagets realiserande ej mer kunde förefinnas, företagit en del ytterligare förarbeten och arrangemang för företagets säkerställande samt bland annat i Landtmannabanken erhållit ett förmånligt hyresanbud med kontraktsförslag, som frågan angående ändring af stadsplanen genom vidgning på norra sidan plötsligen blef aktuell. På ordförandens initiativ anmälde då Drätselkammaren till Byggnadsnämnden sin önskan att blifva satt i tillfälle att yttra sig i byggnadsfrågor, som berörde stadsplanen (här liktydigt med min ansökan), hvilket också skedde, oaktadt en sådan anmälan, efter hvad jag ofvan relaterat, gifvetvis hade varit öfverflödig. Härpå följde med anmärkningsvärd raskhet Drätselkammarens förslag den 21 mars, Stadsfullmäktiges beslut den 27 mars samt Byggnadsnämndens därpå grundade afslag å min ansökan den 10 april. Det torde emellertid kunna starkt ifrågasättas, huruvida detta beslut, såsom ej i laga ordning tillkommet, kan tillmätas någon som helst betydelse, hvarför det ännu återstår att afvakta Konungens Befallningshafvandes utlåtande med anledning af mina besvär, innan det kan till fullo konstateras, att hvad som sker fort också sker väl. I detta sammanhang kunde ju också påpekas, att för den händelse behofvet af en stadsplaneändring varit så trängande, som man nu vill göra troligt, Byggnadsnämnden tydligen gjort sig skyldig till en försummelse, i det §§ 6, 7, 39 i Byggnadsstadgan för rikets städer i sådana fall föreskrifver Nämnden att utan afvaktande af någon påstötning från Drätselkammaren eller annan myndighet skyndsamt ingå till Stadsfullmäktige med förslag till ändring efter behandling af ärendet i den ordning § 2 i lagen om fastighetsbildning i stad samt Kungl. kungörelsen den 31 augusti 1907 föreskrifver. Endast i så fall att ett så beskaffadt, i laga ordning tillkommet, beslut angående ändring i stadsplanen vid tiden för min första ansökan till Byggnadsnämnden redan existerat, men ännu ej hunnit erhålla vederbörlig fastställelse, hade Byggnadsnämnden haft befogenhet att hindra nybyggnaden, till dess sådan fastställelse hunnit inhämtas. Som emellertid ett dylikt beslut ännu ej fattats, än mindre vid förutnämnda tid förelåg, skall enligt § 2 i lagen om fastighetsbildning i stad den förut fastställda 1915 års stadsplan gälla, och min ansökan därefter pröfvas. Förutom att behofvet af en stadsplaneändring i verklighet ej torde vara så trängande, som man nu vill göra troligt, samt att tidpunkten för förslagets framkomst är högst egendomligt vald, då inga särskilda omständigheter just då förelågo, som kunde motivera den plötsliga brådskan, speciellt om man betänker alla de tillfällen och anledningar, som förut lämnats obeaktade, torde af ofvanstående först och främst framgå, att en stadsplaneändring med vidgningen förlagd till norra sidan knappast torde kunna genomföras, enär intet verkligt fog för afslag å min byggnadsansökan förefinnes, och jag därför hyser de största förhoppningar, att af Konungens Befallningshafvande erhålla det begärda byggnadslofvet.

Förutom ofvannämnda eventualitet talar äfven det förhållandet mot en reglering på norra sidan, att tanken härpå tydligen uppgifvits, och detta säker-

ligen efter ingående utredningar angående dess för- och nackdelar, i det staden först afhändt sig äganderätten till den för en sådan reglering förut inköpta tomten N:o 39 samt genom det i samband med antagandet af 1915 års stadsplan fattade beslutet, att Smedjegatan i sin sträckning mellan Stora torget och Vasagatan skulle bibehålla sin gammalmodiga prägel med nuvarande bredd af 7 till 8 meter mellan huslinierna. Ändringsbeslutet föranleddes säkerligen till stor del däraf, att tomterna N:ris 38 och 39 ej hade så stort djup, att de efter en sådan reglering lämpligen kunde bebyggas i öfverensstämmelse med de i Byggnadsstadgan för rikets städer § 6 mom. 2 och § 12 lämnade bestämmelserna med afseende på rymlighet, ett förhållande, som sedan dess ej ändrats. Äfvenså torde i samband med den samtidigt härmed beslutade, ur trafik- och brandhänseende så viktiga Torggatans öppnande nya synpunkter med afseende på trafikens afledande från Stora torget hafva gjort sig gällande, för att nu ej tala om den äfvenledes beslutade, men tyvärr senare slopade Klostergatans betydelse i detta afseende. Ett ytterligare hinder för den föreslagna regleringen på norra sidan förefinnes också i det å tomt N:o 4 öfver gatulinien cirka 5 meter utskjutande, på stadens mark befintliga och under år 1917 ombyggda, huset, som för decennier framåt torde komma att sätta en bom för gatuflregleringen på norra sidan. Att byggnadslof för så jämförelsevis kort tid sedan beviljades för en så omfattande restaurering och ombyggnad af detta hus talar också för, att vederbörande då ej hade tänkt sig en reglering i nu föreslagen riktning. Som emellertid detta hus står i god linie med husen å tomterna N:ris 38 och 39, borde stadsplanen i stället ändras därhän, att den 5 meter breda gatumark, staden här innehar, upplätes till tomterna N:ris 3, 4, 42, och tomrummen på lämpligaste sätt utbyggdes eller på annat sätt disponerades, hvilket väl också var vederbörandes mening, när tomt N:r 39 afyttrades. Påståendet att vidgningen måste förläggas till gatans norra sida, enär densamma i fortsättningen mellan Vasagatan och Kopparbergsvägen är förlagd dit, öfverensstämmer ej med faktiska förhållandet. Förutom det att tomt N:r 42, som är värderad till 42,000 kronor, ej förvärfvats af staden, har ingen uppgörelse träffats med innehafvarne af tomter nedanför Sturegatan, hvarjämte af stadsplanekartan framgår, att vidgningen ej sträcker sig till Kopparbergsvägen, utan slutar vid förutnämnda gata. Den nya gatulinien på norra sidan, som bestämmes af husen å tomterna N:ris 38 och 39 samt det å tomt N:r 4 utskjutande huset, fullständigas sedan därigenom, att de nedanför sistnämnda belägna mindre husen afskäras i samma linie ned till Sturegatan, hvarigenom vinnes den fördelen, att gatan från Stora torget ned till Sturegatan kommer i bättre linie med fortsättningen ned till Kopparbergsvägen, hvilken senare del med fördel kan bibehålla sin gamla bredd och karaktär.

Om emellertid ett verkligt behof af Smedjegatans vidgning förefinnes, bör denna lämpligen företagas på södra sidan och då i samband med Torggatans öppnande. Skall denna senare framdragas enligt det ursprungliga förslaget, måste antagligen härför tomterna 11—12, resp. delar däraf inlösas eller exproprieras. För en i samband härmed företagen reglering af Smedjegatan på södra sidan, återstode då endast tomterna 13—14 eller delar däraf att på liknande sätt förvärfvas, och vore därmed regleringen på södra sidan klar. Skulle däremot Torggatan framdragas så, att den endast berör tomt N:r 12:s västra sida, borde kostnaderna härför och en i samband härmed företagen reglering af Smedjegatans

N:o 105.
Ang. ändring af stadsplanen beträffande vidgning af Smediegatan.

N:o 105.

Ang. ändring af stadsplanen beträffande vidgning af Smedjegatan.

södra sida mellan Torggatan och Vasagatan ställa sig ungefär lika eller till och med billigare i pris än för en reglering på motsatta sidan, alldenstund vederbörande afslagit ägarnes af tomterna N:ris 38 och 39 hembjudan, och man väl får förutsätta samma ersättning för tomtarealen å ömse sidor om gatan, samt att stenhusen på norra sidan komma att betinga högre pris än trähusen på den södra, hvartill kommer, att jag måste betinga mig särskild ersättning för mina på grund af det olaga förhindrandet af byggnaden lidna förluster. Trähuset å tomt N:r 11 torde, antingen Torggatan framdrages på det ena eller andra sättet, inom en ej så aflägsen framtid komma att lämna rum för en tidsenligare och platsen värdigare byggnad. I samband härmed påpekas, att tomterna på södra sidan hafva ett sådant djup, att de ej genom den föreslagna regleringen taga sådan skada, som å motsatta sidan var fallet. Någon särskild kostnad för breddning af gatan på södra sidan mellan Vasa- och Sturegatorna kunde enligt här skisserade förslag ej behöfva ifrågakomma, då hon på denna del i förhållande till sin öfriga sträckning ned till Kopparbergsvägen ej kan behöfva större bredd än cirka 8 ½ à 9 meter, det vill säga den bredd, som förefinnes mellan det utskjutande huset å tomt N:r 4 och de jämförelsevis nya husen å tomterna N:ris 30—31. Kostnaderna för reglering af tomterna N:ris 32—36 torde så godt som helt få räknas på Sturegatans konto och den del, som vidkommer Smedjegatan, ordnas i samband med en blifvande reglering af förstnämnda gata. En eventuell nybyggnad å tomterna 29—30 torde väl åt Vasagatan komma att läggas i linie med huset Smedjegatan N:o 11. Genom en på detta sätt företagen reglering skulle Smedjegatan kilformigt utmynna mot Stora torget, hvarvid, om Torggatan kommer att indragas å tomt N:r 12, en eventuell nybyggnad å tomt N:r 38 finge förses med lämpligt fashörn.

Ändras således stadsplaneförslaget därhän, att vidgningen af Smedjegatan företages på södra sidan, vinnes härmed den fördelen, att Torggatan öppnas ett stycke utan någon särskild kostnad och kan lämpligen då regleras med tanke på en blifvande spårvagnstrafik, vidare att man i stället för att nedlägga kostnader för dyrbara omändringar på de omoderna och oregelbundet stående husen kan genom tidsenliga nybyggnader omgestalta gatan till en enhetligt, modernt bebyggd trafikled, hvarigenom en välbehöflig lättnad i den stora bostadsnöden kunde beredas, hvarjämte tillfälle erbjödes att å den Lidbeckska tomten uppföra en byggnad, mera värdig sin plats vid Stora torget än den nuvarande, för att nu ej tala om, att det Björkstedtska huset, med sin prägel af gammalt, fint Västeråshus, efter eventuell ombyggnad skulle mera komma till sin rätt och blifva en prydnad för staden och stadsdelen. I samband härmed förtjänade säkerligen frågan om Klostergatans framdragande att återupptagas, då densamma är en naturlig led till Engelbrektsplan, och tillika med Torggatan på ett nöjaktigt sätt borde kunna afhjälpa de svårigheter ur trafiksynpunkt, som nu sägas vara så synnerligen kännbara.

Efter framläggandet af detta förslag till gatureglering med vidgningen förlagd till Smedjegatans södra sida i öfverensstämmelse med de prickade linierna å bilagda blåkopia, torde några ord erfordras med anledning af den knapphändiga motiveringen i det af Drätselkammaren till Stadsfullmäktige den 21 mars inlämnade förslaget till stadsplaneändring. Om redan i 1902 års stadsplan ett behof af gatans vidgning ur trafiksynpunkt förelegat, borde väl detta behof vid tiden för antagandet af 1915 års stadsplan hafva gjort sig kännbarare, hvarför det

N:o 105.
Ang. ändring af stadsplanen beträffande vidgning af Smedjegatan.

svårligen kan tänkas, att ändringsbeslutet i samband härmed skulle hafva tillkommit »utan tillräckligt beaktande af trafikbehofvet i en växande stad». Häri ligger en möjligen ofrivillig, men dock ganska graf anmärkning mot dåvarande myndigheter att ej behörigen hafva tillvaratagit det allmännas intressen, hvare sig detta nu skulle vara att hänföra till bristande framsynthet eller dylikt, då man gifvetvis ej här kan tillämpa Byggnadsnämndens utlåtande angående min kompetens i stadsplanetekniska frågor. Emellertid ligger ju nämnda ändringsbeslut ej längre bort i tiden, än att man till ledning vid bedömandet af den nu föreslagna stadsplaneändringen i stället för att komma med antydningar, kunnat med stöd af i frågan föreliggande handlingar framdraga de verkliga motiv, som då föranledde vederbörandes beslut. De härför ansvariga torde säkerligen också kunna försvara sina åtgärder, i all synnerhet som en del af ledamöterna i dåvarande stadsstyrelser väl fortfarande fungera och komma att taga del i handläggandet af det senaste ändringsförslaget. Drätselkammarens utsago tyder emellertid på, att misstag från vederbörandes sida ej kunna anses helt uteslutna. Då, så vidt jag har mig bekant, inom de myndigheter, som handhafva dylika angelägenheter, inga sådana personalförändringar förekommit, att dessa i närvarande stund kunna tänkas sitta inne med större auktoritet i stadsplanetekniska frågor, än några år tidigare var fallet, torde det vara mindre att undra på, om fastighetsägarne, efter en dylik deklaration från den ena myndigheten till den andra, skulle ställa sig skeptiska till det så plötsligen framkomna, svagt motiverade och så i motsatt riktning mot föregående åtgärder i saken gående förslaget. I ännu högre grad måste detta blifva fallet efter tillkomsten af det, utan iakttagande af hvad hithörande lagar och förordningar föreskrifva, fattade preliminära beslutet, som sannerligen ej är ägnadt att öka sympatierna för förslaget. Det torde under sådana förhållanden vara förlåtligt, om fastighetsägare, som häraf drabbas, se sig nödsakade att på bästa sätt tillvarataga sina egna intressen, äfven med risk att få uppbära klander för att hafva »låtit sina enskilda intressen dominera i en så samhällsviktig fråga». Byggnadsnämndens åsikt om meningen med lagen om fastighetsbildning i stad är anmärkningsvärdt ensidig, då denna gifvetvis ej tillkommit för att förläna myndigheterna någon diktatorisk makt i hithörande frågor, utan äfven för att tillförsäkra den enskilde skydd mot allt för godtyckligt förfarande från motsatta hållet. Påståendet, att hela stadsplaneändringen omintetgöres, om det sökta byggnadslofvet beviljades mig, torde genom mitt förslag till reglering på södra sidan vara vederlagt.

På grund af det brådstörtade sätt, hvarpå förslaget framkommit, torde det väl vara ställdt utom allt tvifvel, att de stadsplanetekniska synpunkterna ej hunnit närmare beaktas, åtminstone äro några sådana ej att upptäcka i Drätselkammarens till Stadsfullmäktige ställda skrifvelse af den 21 mars. På grund häraf borde detta förslag ej kunna tillmätas större betydelse ur stadsplaneteknisk synpunkt än det af mig framförda. Gent emot den eventuella invändningen, att dylika förslag underställas sakkunnig pröfning, innan de framläggas, kan framhållas, att jag af intresse för saken med tillhjälp af en smula sundt förnuft satt mig in i denna sak samt, där mina kunskaper ej räcka till, också har tillfälle inhämta råd af personer med nödig specialutbildning. Lågbestämmelserna i hithörande frågor synas också tyda på, att det ej varit meningen, att yttrande från fastighetsägarne angående en föreslagen stadsplaneändring, skulle kunna affärdas med en »förnäm gest», utan tvärtom att största möjliga hänsyn härtill skall

N:o 105.
Äng. ändring af stadsplanen beträffande vidgning af Smedjegatan.

tagas, oafsedt om stadsplanetekniska insikter förefinnas eller ej. Byggnadsnämndens lättvindiga affärdande af mitt i skrifvelsen till Konungens Befallningshafvande skisserade förslag till reglering på södra sidan, torde väl, om det ej dikterats af rena bekvämlighetsskäl, hafva berott på, att någon saklig invändning häremot ej kunnat med fog framställas.

Med förhoppning, att Byggnadsnämnden vid utarbetandet af förslaget ville behjärta ofvannämnda synpunkter, anhåller jag att stadsplaneändringen genomföres i af mig föreslagen riktning.

Västerås den 20 juli 1918.

EMIL GRANATH.

Västerås 1918, Västm. Alleh:s A.-B:s Tr.

N:o 106.

Drätselkammarens skrifvelse ang. anslag till ridande länspolis.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I till Drätselkammaren ställd skrifvelse, som härmed öfverlämnas, har Konungens Befallningshafvande i länet anhållit om ett kommunalt anslag att utgå med 1,500 kronor under hvartdera af åren 1919—1921 för upprätthållande af den s. k. ridande länspolisen, och får Drätselkammaren med hänsyn till denna institutions gagnande verksamhet för ordningens upprätthållande och att denna gagnande verksamhet kommer staden tillgodo särskildt efter inkorporeringen af Lundby och S:t Ilians socknar, inom hvilka polisuppsikt icke torde utan stor svårighet kunna anordnas genom annat organ än ridande polisen, hemställa, att Stadsfullmäktige måtte besluta,

att af uttaxerade medel för hvart och ett af åren 1919—1921 till fortsatt upprätthållande af den ridande länspolisen under enahanda villkor från stadens sida, som hittills varit gällande, anslå ett belopp af 1,500 kronor.

Emot detta Drätselkammarens beslut har reservationer anförts af Herrar Larsson och Råberg, hvilka för sin del under uttalande att behof ej längre förelåge att vidmakthålla ridande polisen, yrkat afslag på framställningen.

Västerås den 23 september 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Efter det ridande polisen i Västmanlands län nu under nära nio år varit i verksamhet, torde den meningen vara allmän, att sagda institution visat sig synnerligen gagnande för upprätthållande af allmän ordning och säkerhet inom länet. Särskilt har, enligt hvad från flera håll bekräftats, genom landsvägarnas patrullering af polis antalet lösdrifvare minskat i högst afsevärd grad — en fördel, hvarå bör sättas det största värde.

N:o 106.

Ang. anslag till ridande länspolis.

Då det således är synnerligen önskvärdt, att den ifrågavarande polisinstitutionen, hvilken upprätthållits medels anslag af kommuner samt industriella verk och inrättningar, äfven efter innevarande treårsperiod må kunna fortsätta sin verksamhet, anser sig Konungens Befallningshafvande böra anhålla om förnyadt bidrag till upprätthållande af nämnda station af ridande polisen under ännu en treårsperiod.

Till den i Norberg förlagda stationen hafva medel redan anskaffats på enahanda sätt.

Konungens Befallningshafvande får därför hos Eder anhålla om ett *årligt* anslag för ofvanberörda ändamål under perioden 1919—1921 eller del däraf å kronor 1,500: —, och torde till Konungens Befallningshafvande, så snart ske kan och sist före den 30 nästkommande november, underrättelse meddelas om beslut i anledning af denna framställning.

Det något förhöjda bidrag, som äskas af dem, hvilka förut lämnat bidrag, är föranledt af nu rådande dyrtid.

Västerås slott i landskansliet den 19 september 1918.

WALTER MURRAY.

Georg Enhörning.

N:o 107.

Drätselkammarens skrifvelse ang. tilläggsanslag för fattigvården.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Genom beslut den 26 nästlidne september hafva Stadsfullmäktige till Drätselkammaren för utlåtande öfversändt en anhållan från Fattigvårdsstyrelsen att, då ett tilläggsanslag å 75,000 kronor vore erforderligt för täckande af den brist, som i fattigvårdsstyrelsens stat uppkomme under innevarande år, Stadsfullmäktige ville ställa berörda belopp till styrelsens förfogande.

I anledning häraf får Drätselkammaren, som vid det förhållande, att för Fattigvårdsstyrelsen tillgängliga anslag redan äro förbrukade, finner ytterligare tilläggsanslag erforderligt för bestridande af fattigvårdsstyrelsens utgifter för fattigvården under återstående del af innevarande år, anhålla om Stadsfullmäktiges bemyndigande att härför tillhandahålla fattigvårdsstyrelsen af tillgängliga medel ett belopp af intill 75,000 kronor att upptagas till uttaxering i nästkommande års stat.

Västerås den 10 oktober 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Utdrag af protokoll, hållet inför Fattigvårdsstyrelsen i Västerås den 24 september 1918.

N:o 107. *Ang. tilläggsanslag för fattigvården.*

§ 125.

Som de tillgängliga fattigvårdsmedlen till följd af dyrtiden ej varit tillräckliga för täckande af erforderliga utgifter, beslöt Fattigvårdsstyrelsen hos Stadsfullmäktige anmäla, att ytterligare 75,000 kronor vore erforderliga för tiden intill innevarande års utgång äfvensom anhålla, att Stadsfullmäktige ville ställa ifrågavarande belopp till Fattigvårdsstyrelsens disposition.

In fidem:

Emil Lindström.

N:o 108.

Drätselkammarens skrifvelse ang. anslag till Brödbyrån.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I anledning af Stadsfullmäktiges remiss af en af Brödbyrån i Västerås genom länets Lifsmedelsstyrelse gjord framställning angående ett kommunalt anslag å förslagsvis 3,000 kronor för byråns utgifter för hyra, värme, städning och lyse under det ransoneringsår, som tagit sin början den 1 innevarande månad, får Drätselkammaren nu, med återställande af remisshandlingarne anföra följande.

Drätselkammaren finner att staden i framtiden icke bör drabbas af högre utgifter för berörda ändamål än som för närvarande utgå. Då Brödbyråns verksamhet är af statlig art och ej blott afser Västerås stad utan en mängd andra kommuner inom länet, böra omkostnaderna härför äfven fördelas på dessa andra kommuner, hvilket hittills, så vidt Drätselkammaren har sig bekant, ej skett. Skulle denna utväg vara för Brödbyrån stängd, torde det blifva en statens angelägenhet att fylla bristen. Huru denna fråga än slutligen ordnas, anser Drätselkammaren stadens kostnader blifva väl afvägda efter den nytta Brödbyrån gör staden om för det löpande konsumtionsåret anvisas enahanda belopp, som förut årligen utgått.

Då inventarierna för Brödbyrån förut anskaffats genom anslag af staden, vill Drätselkammaren begagna tillfället erinra därom, att inventarierna äro stadens tillhörighet, hvarför dessa inventarier böra till staden öfverlämnas då brödbyråns verksamhet upphör.

N:o 108. *Ang. anslag till Brödbyrån.*

Under hänvisning till det nu anförda hemställer alltså Drätselkammaren att Stadsfullmäktige ville anvisa ett anslag å 1,600 kronor att såsom bidrag till Brödbyråns utgifter för hyra, värme, städning och lyse under ofvan angifven tid utgå af uttaxerade medel i 1919 års stat.

Västerås den 10 oktober 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Till Magistraten i Västerås.

Resolution.

Öfverlämnas till Stadsfullmäktige, som i ärendet behagade fatta beslut.

Västerås Rådhus den 26 september 1918.

På Magistratens vägnar:

JOHN KARLSSON.

H. Cronholm.

Härmed har jag äran öfversända utdrag af Lifsmedelsstyrelsens protokoll för den 23 dennes, § 771, med tillhörande skrifvelse rörande hemställan till Stadsfullmäktige om förslagsanslag till brödbyrån i Västerås.

Västerås i Lifsmedelsstyrelsens kansli den 26 september 1918.

Bertil von Gedda.
Sekreterare.

Utdrag af Lifsmedelsstyrelsens för Västmanlands län protokoll för den 23 sept. 1918.

§ 771.

Från Brödbyrån i Västerås hade inkommit skrifvelse med anhållan att styrelsen ville hos Stadsfullmäktige i Västerås utverka ett förslagsanslag å 3,000 kronor för bestridande af byråns kostnader för hyra, värme, städning och lyse under nästkommande ransoneringsår, räknadt från den 1 oktober 1918.

Styrelsen beslöt att med öfversändande af skrifvelsen till Stadsfullmäktige hemställa, att Stadsfullmäktige ville på de af Brödbyrån anförda skäl bevilja det begärda förslagsanslaget, då detsamma syntes styrelsen icke vara för högt tilltaget.

Öfver hvad sålunda förekommit skulle utdrag af protokollet tillställas Stadsfullmäktige.

Som ofvan:
Bertil von Gedda.

Till Lifsmedelsstyrelsen i Västerås.

N:o 108.

Ang. anslag till Brödbyrån.

Stadsfullmäktige i Västerås hafva under det gångna ransoneringsåret välvilligt beviljat Brödbyrån ett förslagsanslag å 1,600 kronor för bestridande af byråns kostnader för hyra, värme, städning och lyse samt eventuellt anskaffande af erforderliga inventarier.

Från och med ingången af det nya ransoneringsåret ser sig byrån nödsakad att ombyta lokal, dels på grund däraf att byrån ej kan påräkna att få bo kvar, då huset när som helst kan rifvas, dels enär en ny lämplig lokal erhållits, nämligen nuvarande beklädnadsbyrån, dels ock enär den lokal, byrån nu disponerar, icke motsvarar de minsta anspråk på trygghet för de stora värden, byrån i form af brödkort af allehanda slag förvaltar. Det kan erinras, att i byråns lokal ofta förvaras 100,000 à 150,000 olika slag af kort. Den nya lokalen skulle i hyra kosta 1,500 kronor, och torde kostnaden för värme kunna uppskattas till minst 1,000 kronor.

Byrån anhåller därför att styrelsen ville omedelbart hos Stadsfullmäktige utverka ett förslagsanslag å 3,000 kronor under nästkommande ransoneringsår, räknat från den 1 oktober 1918 för bestridande af hyra, värme, städning och lyse.

Västerås den 23 september 1918.

H. CRONHOLM.

N:o 109.

Drätselkammarens yttrande ang. ersättning för upprättande af pensionsförteckningar.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Till Drätselkammaren har för yttrande genom Stadsfullmäktiges beslut den 26 sistlidne september öfverlämnats en med tillstyrkande af Magistraten försedd framställning från Föreningen Sveriges städers kronouppbördstjänstemän att nämnda tjänstemän måtte genom respektive städers försorg beredas särskild ersättning för den pensionsförteckning, som ålåge dem att upprätta enligt § 14 i lag om pensionsförsäkring den 30 juni 1913.

Af handlingarne i ärendet inhämtas, att en framställning af liknande innehåll af föreningen aflåtits till Kungl. Maj:t, att Kungl. Maj:t häröfver inhämtat yttrande från Kungl. Pensionsstyrelsen och Kungl. Statskontoret, hvilka båda ansett att frågan borde ordnas mellan staten å ena och vederbörande kommuner, icke de kommunala tjänstemännen, å andra sidan, samt att Kungl. Maj:t funnit framställningen icke föranleda någon åtgärd.

Vid afgörande af föreliggande framställning i hvad densamma angår Västerås stad, torde det böra erinras därom, att Stadsfullmäktige vid fastställande af budgeten för år 1914 beviljat Magistraten ett fast anslag å 1,000 kronor för

N:o 109. *Ang. ersättning för upprättande af pensionsförteckningar.*

erforderligt biträde vid mantalsskrifningen, särskildt med anledning af den ökning i göromålen härmed, som betingades af pensionslagens bestämmelser.

Detta anslag har sedermera alltjämt utgått. Drätselkammaren kan därför ej finna annat än att staden redan utbetalar sådan särskild ersättning, som afses med framställningen för det arbete, som enligt bestämmelsen uti pensionsförsäkringslagen skall ombesörjas af kronouppbördskassören, hvilket arbete hufvudsakligen består i upprättande af de s. k. pensionsförteckningarne, äfven om denna ersättning icke utgår direkt till kronouppbördskassören som en löneförmån utan till ett af honom för detta arbete anställdt biträde.

Af denna anledning är Drätselkammaren af den mening, att någon ytterligare ersättning icke bör utgå för nämnda arbete, och får Drätselkammaren alltså föreslå,

att den af Föreningen Sveriges städers kronouppbördstjänstemän gjorda framställningen icke måtte föranleda någon Stadsfullmäktiges vidare åtgärd.

Västerås den 10 oktober 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Till Magistraten i Västerås.

Resolution.

Öfverlämnas till Stadsfullmäktige, som behagade i ärendet fatta beslut. Magistraten tillstyrker bifall till framställningen.

Västerås Rådhus den 26 september 1918.

På Magistratens vägnar:

JOHN KARLSSON.

H. Cronholm.

Med anledning af å senaste årsmöte med föreningen därom erhållet uppdrag får styrelsen för »Föreningen Sveriges städers kronouppbördstjänstemän» härmed öfverlämna en framställning om åtgärders vidtagande genom stadsmyndigheterna för att äfven *städernas vederbörande tjänstemän måtte på sätt i framställningen föreslås komma i åtnjutande af samma ersättning för upprättande af de i § 14 af lag om pensionsförsäkring den 30 juni 1913 omförmälda förteckningar,* som tillkommer de tjänstemän, hvilka för landsbygden upprätta enahanda för-

teckningar, under vördsam anhållan, att framställningen, åtföljd af Magistratens benägna tillstyrkan, måtte öfverlämnas till Stadsfullmäktige.

N:o 109. *Ang. ersättning för upprättande af pensionsförteckningar.*

För Föreningen Sveriges städers kronouppbördstjänstemän:

E. A. CRÄTZ.

Inge Sahlin.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Genom lagen om allmän pensionsförsäkring af den 30 juni 1913 fingo sig städernas kronouppbördstjänstemän till de dem förut för statsverket åliggande många skyldigheterna ännu en hittills okänd stor börda sig pålagd utan att i likhet med statens egna för landsbygden anställda motsvarande tjänstemän, häradsskrifvarne, därför erhålla någon ersättning och utan att de eller de dem aflönande städerna därom blifvit tillfrågade eller gifvits tillfälle att yttra sig i ärendet, hvarigenom såväl dessa tjänstemän som städerna faktiskt blifvit försatta i ett endast under länge sedan gångna tider existerande, men numera lyckligtvis okändt rättslöshetstillstånd.

Som den större delen af denna börda eller upprättandet af den i § 14 af ofvannämnda lag föreskrifna förteckningen genom oupphörligen tillkomna nya bestämmelser blifvit allt mer och mer outhärdlig att bära utan särskild ersättning, beslöt den nybildade »Föreningen Sveriges städers kronouppbördstjänstemän» vid sammanträde den 7 oktober 1916, att hos Kungl. Maj:t i underdånighet anhålla, det ersättning för nämnda förteckning måtte af statsmedel utgå till städernas tjänstemän med enahanda belopp, som tillerkänts häradsskrifvarne eller med 2 öre för hvarje i sådan förteckning upptagen person.

Sedan Kungl. Pensionsstyrelsen uti infordradt underdånigt utlåtande af den 7 november 1916 bland annat anfört att, äfven om det skulle anses, att statsverket borde drabbas af kostnaderna för nu ifrågavarande ändamål, detta jämlikt styrelsens uppfattning torde vara en fråga, som bör ordnas mellan *staten å ena sidan* och *vederbörande kommun* — icke de kommunala tjänstemännen — *å andra sidan*, samt Kungl. statskontoret uti likaledes infordradt underdånigt utlåtande af den 6 februari 1917, däri instämt, har Kungl. Maj:t vid ärendets föredragning den 2 mars 1917 icke funnit »Föreningens Sveriges städers kronouppbördstjänstemän» ifrågavarande underdåniga ansökan kunna till någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd föranleda.

Med anledning af detta Kungl. Maj:ts beslut upptogs ärendet till ny behandling vid föreningens senaste årssammanträde, hvarvid under en längre ingående diskussion bland annat framhölls:

att det borde få anses såsom självklart, att kronouppbördstjänstemännen i de städer, där magistrat finnes, icke mer än motsvarande tjänstemän i öfriga städer och å landsbygden, hvilka aflönas af staten själf, torde utan samma ersättning, som beredes dessa senare, kunna åläggas ökade göromål med af dem förorsakade större omkostnader för skrifhjälp och ytterligare personligt arbete;

att Kungl. Maj:ts på senare tiden allt vanligare blifna förfaringssätt att

N:o 109.

Ang. ersättning för upprättande af pensionsförteckningar.

sålunda utan ersättning oupphörligt pålägga städernas kronouppbördstjänstemän tidsödande arbeten utan att tilldela dem samma ersättning, som tillerkännes statens egna tjänstemän, måste förefalla mycket egendomligt, då det ju snarare borde vara tvärtom eller så att statens egna tjänstemän skulle vara skyldiga att utan ersättning fullgöra af staten påbjudna nya göromål, men att tjänstemän, som icke uppbära lön af staten, borde af statsmedel tilldelas ersättning för dylika af statsverket hufvudsakligen eller helt och hållet för statliga ändamål pålagda arbeten, särskildt som städernas yttrande om huruvida de vilja åtaga sig någon ökad tunga för ändamålet, icke brukar affordras dem;

att det högst betydliga tillskott i göromålen, som på grund af nya Kungl. förordningar de senaste 10 åren nästan fördubblat arbetet för städernas kronouppbördstjänstemän icke kunna af dem bäras utan rätt till särskild ersättning;

att — mycket belysande — statens egna tjänstemän, häradsskrifvarne, oaktadt de enligt 1917 års riksdagsbeslut erhållit en betydlig förhöjning i sina aflöningsförmåner från och med 1918, dock äfven för detta år enligt Kungl. brefvet den 29 juni 1917 tillerkänts samma ersättning af statsmedel för upprättandet af pensionsförteckningarna, som utgått för åren 1914—1917;

att då staten det oaktadt till och med i denna ersättningsfråga ej synes, åtminstone utan städernas medverkan, vilja lämna deras kronouppbördstjänstemän samma ersättning som tillkomma statens egna tjänstemän, städerna böra i första hand lämna dem sådan ersättning;

att, ehuru de städer, där magistrat finnes, af ålder på egen bekostnad genom sina under magistraten stående kronouppbördstjänstemän till gengäld för sina fordom erhållna s. k. stadsprivilegier utfört mantals- och skattskrifningarna för respektive städer, detta alldeles icke kan medföra någon skyldighet för städerna att åtaga sig kostnaderna för sådana arbeten, som nu påläggas städernas kronouppbördstjänstemän i följd af så moderna författningar som t. ex. just pensions- och olycksfallsförsäkringslagarna;

att, då städernas s. k. privilegier och rättigheter allt mer och mer kringskäras, såsom den redan beslutade indragningen af städernas andelar i brännvinsförsäljningsmedlen och det för några år sedan gjorda försöket att äfven indraga stapelstädernas tolagersättning m. m. utvisar, så borde städerna genom Svenska stadsförbundet eller på annat lämpligt sätt söka bringa nu ifrågavarande ersättningsfråga till en för städerna och deras tjänstemän lycklig utgång hos Kungl. Maj:t.

I följd af ofvan relaterade utgång af dess egen underdåniga framställning hos Kungl. Maj:t och i öfrigt här andragna skäl fann sig »Föreningen Sveriges städers kronouppbördstjänstemän» nödsakade gifva sin styrelse i uppdrag, att uti lika lydande skrifvelser hos städernas magistrater och stadsfullmäktige vördsamt anhålla, att städerna måtte — i beaktande af sina kronouppbördsmäns svåra ställning, särskildt i här omhandlade ersättningsfråga — bringa densamma till en för dessa tjänstemän gynnsam utgång.

Styrelsen för »Föreningen Sveriges städers kronouppbördstjänstemän får därför vördsamt hemställa, att Stadsfullmäktige i Västerås behagade besluta:

dels att hos Kungl. Maj:t göra underdånig framställning om att städernas vederbörande kronouppbördstjänstemän måtte af statsmedel beredas ersättning för upprättande af den i § 14 af lag om pensionsförsäkring af den 30 juni 1913 omförmälda förteckningen med 2 öre för hvarje i förteckningen upptagen

person på sätt angående häradsskrifvarne finnes bestämdt för åren 1914—1918 i Kungl. brefven af den 13 november 1914, den 18 juni 1915, den 30 juni 1916 och den 29 juni 1917;

N:o 109.
Ang. ersättning för upprättande af pensionsförteckningar.

dels ock, om så ej redan skett, att förenämnda ersättning skall till vederbörande tjänsteman utbetalas af stadens medel i afvaktan på utgången af ofvannämnda hos Kungl. Maj:t gjorda framställning.

Dessutom tillåter sig föreningen, med hänsyn till hvad här ofvan framhållits, äfven hemställa, om det ej vore lämpligt, att Stadsfullmäktige uppdroge åt Svenska stadsförbundet att bevaka städernas rätt i afseende på sådana författningar, som pålägga städernas kronouppbördstjänstemän ökadt arbete för mer eller mindre statliga ändamål utan att dessa tjänstemän af statsmedel beredas ersättning därför.

Föreningen Sveriges städers kronouppbördstjänstemän.

E. A. Cratz, ordförande. *Hugo Wistrand*, v. ordförande. *Inge Sahlin*, sekr. och kassaförvaltare.

Axel Eklundh. *Johan Ekvall.*

N:o 110.

Beredningsutskottets förnyade utlåtande ang. tillsättande af en löneregleringskommitté.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Genom beslut den 20 juni innevarande år hafva Stadsfullmäktige till Beredningsutskottet återremitterat ett då behandladt och af Beredningsutskottet i anledning af en af Herr Abel Carlsson väckt motion afgifvet förslag angående tillsättande af en kommitté med uppdrag att framlägga förslag till ny lönestat för stadens befattningshafvare samt att förberedelsevis behandla eventuellt uppkommande pensionsfrågor m. m. (se Stadsfullmäktiges handlingar N:o 71), och får Beredningsutskottet i anledning häraf nu anföra följande.

Under öfverläggningen i ämnet i Stadsfullmäktige föreslogs att berörda kommitté äfven måtte tilläggas uppgiften dels att slutbehandla nuvarande pensionskommitténs förslag till pensionering af stadens befattningshafvare samt eventuellt uppgöra nytt förslag i frågan, dels ock att förbereda organisationsfrågor.

Beredningsutskottet har i sitt föregående yttrande uttalat den uppfattningen, att det icke lämpligen bör uppdragas åt en ny kommitté att taga itu med pensionsfrågan, då häri redan finnes framlagdt ett af den gamla lönereglerings- och pensionskommittén utarbetadt förslag, som ännu icke slutbehandlats af stadens myndigheter. Denna uppfattning vidhåller Beredningsutskottet fortfarande. Det har med skäl påpekats, att detta kommittéförslag mycket väl kan anpassas till

N:o 110.

Ang. tillsättande af en lönereglerings-kommitté.

en lönereglering vid det förhållandet, att förslaget bygger på den grundsatsen, att pension skall utgå i vissa procent å löneförmånerna, hvaraf gifvetvis följer att pensionerna glida i och med att löneskalan glider. Pensionsbestämmelserna i öfrigt äro i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de bestämmelser, som ligga till grund för det statsunderstödda pensionsväsendets centralisering, och böra sålunda icke utan pröfning förkastas. Härjämte har Beredningsutskottet inhämtat, att genom initiativ af representanter från de större och medelstora städerna i riket är under utarbetande, med biträde af Svenska Stadsförbundet, bestämmelser angående pensionering af städernas befattningshafvare.

Denna utredning och det förslag densamma föranleder erhåller staden så att säga till skänks, hvadan det blir att välja emellan förutvarande pensionskommitterades förslag, Magistratens förslag och Stadsförbundets förslag. Att nu gifva en ny kommitté ett själfständigt uppdrag att å sin sida utreda pensionsfrågan förefaller därför Beredningsutskottet onödigt.

Däremot synes förslaget att gifva en ny kommitté uppdraget att förberedelsevis i samband med en ny lönereglering bereda organisationsfrågor vara att att tillvaratagå. Det kan tänkas att kommittén under sitt förberedande arbete i lönefrågan får sin uppmärksamhet fäst på lämpligheten att exempelvis uppdela en tjänst i två tjänster, att begränsa en tjänstemans åligganlde i ena eller andra afseendet m. fl. dylika omändringar. Att betaga kommittén möjligheten att samtidigt med afgifvande af sitt förslag till lönefrågans lösning bereda och föreslå de ändringar ifråga om organisationen af förvaltningen, som kunna befinnas behöfliga, vore att klafbinda kommittén allt för mycket.

Under hänvisning till det nu anförda får Beredningsutskottet till sitt förut i ämnet afgifna förslag (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 71) allenast göra det tillägg, att den ifrågasatta kommittén äfven måtte tilläggas uppgiften att i samband med dess hufvuduppgift, att framlägga förslag till lönereglering, äfven granska i hvad afseende nuvarande stadsförvaltningen sorganisation i samband härmed är i behof af ändring och häri framlägga förslag.

Västerås den 7 oktober 1918.

På Beredningsutskottets vägnar:

J. S. EDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

N:o 111.

Beredningsutskottets skrifvelse ang. val af en ledamot och två suppleanter i Hyresnämnden.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I anledning af afsägelser från Arkitekten V. Segerstedt och Måleriföreståndaren Alb. Lundqvist, den förre af ledamotskapet och den senare af uppdraget att vara suppleant i stadens hyresnämnd, får Beredningsutskottet föreslå Byggmästaren E. A. Eriksson till ersättare för Herr Segerstedt och Detektivöfverkonstapeln Emil Carlsson till ersättare för Herr Lundqvist samt Advokaten Ernfridh Browaldh till suppleant i Nämnden efter Herr Eriksson.

Västerås den 7 oktober 1918.

På Beredningsutskottets vägnar:

J. S. EDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

N:o 112.

Nykterhetsnämndens yttrande ang. tillstånd att utskänka pilsnerdricka.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Med öfverlämnande till Stadsfullmäktiges pröfning af till Nykterhetsnämnden för yttrande remitterade ansökningar om tillstånd att utskänka pilsnerdricka från Aktiebolaget Svenska Metallverken uti bolagets lunchrum, från Henning Rydéhn uti Rådhusbuffén, från Alrik Nyberg uti Centralhotellet, från Västerås Teateraktiebolag uti Teatern, från systembolaget uti Vasarestauranten, från Sällskapet uti dess lokaler i stadshuset, från Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget uti bolagets tjänstemannamässar och från Nya Aktiebolaget Västeråsautomaten uti bolagets automat, får Nykterhetsnämnden för sin del föreslå, att Stadsfullmäktige måtte tillstyrka bifall till samtliga ansökningar, likväl med den inskränkning, att tillståndet måtte medgifvas allenast för år 1919, utom ansökningen från Henning Rydéhn, hvilken Nämnden funnit sig böra helt afstyrka af skäl, att en utskänkning af pilsnerdricka i Rådhusbuffén, om icke i och för sig ur nykterhetssynpunkt skadlig, likväl kan med hänsyn till de förhållanden, hvarunder

N:o 112. *Ang. tillstånd att utskänka pilsnerdricka.*

utskänkningen sker och till omgifningen befaras främja olaga förtäring af spritdrycker ur af gästerna medhafda förråd af spritdrycker, som förtäras samtidigt med pilsnerdrickan och sålunda sekundärt medför fara för nykterhetstillståndet.

Västerås den 18 oktober 1918.

På Nykterhetsnämndens vägnar:

GUNNAR FJELLANDER.

Ragnar Tenow.

N:o 113.

Magistratens och Nykterhetsnämndens utlåtanden ang. stängningstid för 1:sta klass restauranter.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Med återställande af till Magistraten för yttrande remitterad motion angående utsträckt serveringstid år 1919 å första klass restauranter inom staden samt med öfverlämnande af Nykterhetsnämndens i ärendet afgifna yttrande får Magistraten meddela, att Magistraten instämmer i det yttrande Nykterhetsnämndens majoritet afgifvit.

Västerås Rådhus den 25 oktober 1918.

På Magistratens vägnar:

JOHN KARLSSON.

H. Cronholm.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Nykterhetsnämnden får härmed återställa den till Nämnden genom Stadsfullmäktiges beslut den 26 nästlidne september för yttrande öfverlämnade motionen af Herrar Axel Sundström m. fl. angående utsträckt tid för utskänkningen i I klass restauranter under år 1919 och därvid anföra följande.

Nämndens majoritet har funnit en dylik utsträckt utskänkningstid utan någon olägenhet i nykterhetsafseende kunna medgifvas. De fastställda restriktionerna i afseende å den kvantitet sprit, som får förtäras, synes nämligen innebära tillräcklig garanti emot uppkomsten af sådana olägenheter. Däremot kan ett afslag

N:o 113. *Ang. stängningstid för 1:sta klass restauranter.*

å motionen medföra olägenheter af annat slag. Det får nämligen icke anses vara alldeles uteslutet, att servering af mat har sådan gemenskap med en utskänkning att, därest denna senare skulle upphöra klockan 10 e. m., vederbörande innehafvare af restauranterna skulle anse det vara att föredraga att äfven upphöra med matserveringen samtidigt. Hvilka obehag detta skulle föranleda för de resande, som till staden ankomma med de senaste tågförbindelserna och för en publik, som besöker teatrar och musikföreställningar och som har fordran på att kunna beredas tillfälle intaga förtäring, är lätt att föreställa sig. Majoriteten i Nykterhetsnämnden, som fattat sin uppgift vara, att icke lägga hinder i vägen för legitim förtäring af spritdrycker och som ansett en utsträckt utskänkningstid enligt motionärens förslag icke innebära en fara för nykterhetstillståndet i staden, hemställer i enlighet med denna sin uppfattning, att Stadsfullmäktige ville besluta

att hos Konungens Befallningshafvande i länet göra framställning därom, att Konungens Befallningshafvande ville dels förordna att utskänkning af spritdrycker i Västerås under år 1919 må å I klass restauranter äga rum till klockan 11 e. m., dock att sådan utskänkning i matsal i samband med måltid må äga rum till klockan 12 midnatt, dels ock i de särskilda fall Konungens Befallningshafvande pröfvar sådant lämpligt, på särskild framställning medgifva ytterligare utsträckt utskänkningstid utöfver hvad nyss begärts.

Emot detta beslut har reservation anförts af Nämndens ledamöter Herrar Emil Carlsson, E. A. Westholm och Fru Ida Grönberg, hvilka för sin del af principiella skäl funnit sig böra afstyrka bifall till motionen, utom i hvad genom densamma föreslagits att Stadsfullmäktige ville hos Konungens Befallningshafvande hemställa, att Konungens Befallningshafvande ville i de särskilda fall sådant pröfvades lämpligt och på särskild framställning medgifva tillstånd till utsträckt utskänkningstid utöfver den genom lagen fastställda.

Västerås den 18 oktober 1918.

På Nykterhetsnämndens vägnar:

GUNNAR FJELLANDER.

Ragnar Tenow.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Enligt 56 § mom. 2 af Kungl. förordningen angående försäljning af rusdrycker den 14 juni 1917 må utskänkning af spritdrycker ej fortfara längre än till klockan 10 e. m. men kan, enligt mom. 3 i samma §, därest behof anses föreligga att tiden för utskänknings afslutande bestämmes senare än till klockan 10 e. m., Konungens Befallningshafvande efter framställning af Stadsfullmäktige därom förordna.

N:o 113.

Ang. stängningstid för 1:sta klass. restauranter.

För närvarande är denna sak här i samhället ordnad så, att utskänkning må å I klass restauranter äga rum till klockan 11 e. m., dock att i matsalarna sådan utskänkning som äger rum i samband med måltid är utsträckt till klockan 12 midnatt, äfvensom att Konungens Befallningshafvande må kunna vid särskilda tillfällen medgifva utsträckt utskänkningstid utöfver hvad sålunda i allmänhet gäller.

Då vi anse, att någon olägenhet af hvad sålunda tillämpats i ifrågavarande afseende icke förekommit och det behof, som föranledt de nuvarande bestämmelsernas tillkomst måste anses fortfarande föreligga, tillåta vi oss föreslå, att Stadsfullmäktige ville besluta

att hos Konungens Befallningshafvande i länet göra framställning därom, att Konungens Befallningshafvande ville dels förordna att utskänkning af spritdrycker i Västerås under år 1919 må å I klass restauranter äga rum till klockan 11 e. m., dock att sådan utskänkning i matsal i samband med måltid må äga rum till klockan 12 midnatt, dels ock i de särskilda fall Konungens Befallningshafvande pröfvar sådant lämpligt, på särskild framställning medgifva ytterligare utsträckt utskänkningstid utöfver hvad nyss begärts.

Västerås den 2 september 1918.

AXEL SUNDSTRÖM. *OTTO OEST.*
H. HÅKANSSON. *J. S. EDSTRÖM.*
JOHAN SVENSSON.

N:o 114.

Drätselkammarens skrifvelse ang. tilläggspension åt f. småskollärarinnan M. Holm.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Folkskolestyrelsen har för förberedande behandling till Drätselkammaren öfverlämnat en i protokollsutdrag hos Stadsfullmäktige gjord framställning att förra Småskollärarinnan M. Holm måtte tillerkännas en pension å 400 kronor att för åren 1916, 1917 och 1918 utgå utöfver den årspension af 100 kronor, hon för nämnda år vore berättigad uppbära.

Anledningen till denna Folkskolestyrelsens framställning är att i berörda års stater genom tryckfel såsom årspension för Fröken Holm upptagits 500 kronor i stället för rätteligen 100 kronor, hvilket sistnämnda belopp Fröken Holm, ovetande om berörda tryckfel, ock uppburit. Oafsedt den oformligheten,

att tillmäta ett tryckfel betydelsen att grunda rätt för en befattningshafvare att uppbära en lön af stadskassan, som tryckfelet angåfve, skulle konsekvensen af ett bifall till Folkskolestyrelsens framställning vara, att Fröken Holm skulle för nämnda år uppbära en pension, som vore ej obetydligt större än den för en småskollärarinna bestämda fulla tilläggspensionen.

N:o 114. *Ang. tilläggspension åt f. småskollärarinnan M. Holm.*

Af dessa anledningar och med hänsyn till de betryckta ekonomiska förhållanden, hvari Fröken Holm, enligt styrelsens uppgift, lär lefva, har Drätselkammaren anslutit sig till reservanterna inom Folkskolestyrelsen, och får Drätselkammaren, med öfverlämnande af framställningen, alltså föreslå,

att Stadsfullmäktige ville bevilja Fröken Holm en pension å 390 kronor för hvart och ett af åren 1916, 1917 och 1918, däri inberäknadt den pension som hon redan uppburit, att utgå af uttaxerade medel ifråga om åren 1916 och 1917 med tillhopa 580 kronor uti 1919 års stat.

Västerås den 17 oktober 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Utdrag ur protokoll vid Folkskolestyrelsens i Västerås sammanträde den 5 september 1918.

§ 22.

I folkskolans stat har fr. o. m. år 1915 varit upptaget ett belopp af 500 kronor, utgörande pension till f. d. småskollärarinnan M. Holm. Genom tryckfel i 1915 års budgetförslag kom den i samma förslag upptagna pensionen å 100 kronor att i det tryckta förslaget uppföras med 500 kronor, hvilket senare belopp influtit i den fastställda staten och därefter i följande års statförslag och stater, utan att dock något beslut om höjning af pensionen fattats. Fröken Holm har också saknat kännedom om det för hennes räkning i staten upptagna högre pensionsbeloppet och sålunda uppburit endast 100 kronor per år. Detta belopp har emellertid styrelsen ansett vara allt för lågt, hvarför en framställning till Stadsfullmäktige om höjning af detsamma vore på sin plats, detta så mycket mer som, enligt hvad styrelsen har sig bekant, fröken Holm lefver i stort ekonomiskt betryck.

I fråga om storleken af det pensionsbelopp styrelsen sålunda skulle göra framställning om, framställdes förslag dels af Herr Ahlin, att pensionen måtte för åren 1916, 1917 och 1918 utgå med samma belopp, som staden betalar i full tilläggspension till småskollärarinna eller kronor 390:—, dels af Herr Edv. Karlsson att det belopp af 500 kronor, som för innevarande år upptagits i staten, måtte utbetalas, dels slutligen af Herr Råberg, att den summa af 500 kronor, som i 1916, 1917 och 1918 års stater varit uppförda som pension till fröken Holm,

N:o 114. *Ang. tilläggs-pension åt f. småskollärarinnan M. Holm.*

måtte oafkortadt utgå. Vid framställd proposition på de föreliggande förslagen beslöt styrelsen i enlighet med Herr Råbergs yrkande.

Styrelsen hade sålunda beslutat hos Stadsfullmäktige hemställa, att den summa af 500 kronor, som i 1916, 1917 och 1918 års stater varit uppförd som pension till fröken Holm, måtte till henne utbetalas, af hvilken summa för hvartdera af de nämnda åren 400 kronor återstode.

Emot styrelsens beslut reserverade sig Herrar Pers och Ahlin under yrkande på att endast 390 kronor inklusive de 100 kronor per år, som redan uppburits, skulle för hvart och ett af åren 1916, 1917 och 1918 beviljas.

Västerås som ofvan.

Em. Granér.

Ur det justerade protokollet rätt utdraget betygar i tjänsten

Em. Granér.

N:o 115.

Drätselkammarens skrifvelse ang. uppförande af en logementsbyggnad vid fattiggården Carlslund.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Stadsfullmäktige hafva den 26 nästlidne september för utlåtande till Drätselkammaren öfverlämnat en framställning från Fattigvårdsstyrelsen angående ett skyndsamt förverkligande af fattigvårdskommitterades förslag om uppförande af ny fattiggård eller, därest denna framställning icke kunde bifallas, att Stadsfullmäktige måtte gå i författning om undanrödjande tillsvidare af de största olägenheterna med det nuvarande otillräckliga lokalutrymmet i nuvarande fattiggården genom uppförande af en provisorisk tillbyggnad till densamma.

I anledning häraf får Drätselkammaren anföra följande:

Det har varit många samverkande orsaker till att det af Fattigvårdskommitterade framlagda förslaget icke ännu blifvit slutbehandladt. Drätselkammaren vill i korthet nämna de viktigaste. Då Fattigvårdskommitterade afgåfvo sitt förslag hade statsmyndigheterna ännu icke tagit ställning till förslaget till ny fattigvårdslagstiftning och föreföll det Drätselkammaren icke vara klokt att dessförinnan till Stadsfullmäktige öfverlämna kommittéförslaget, som ju endast räknade med möjligheten, ej vissheten, af att fattigvårdslagstiftningen komme att utstakas efter de grunder, som lagförslaget härtill angåfve. Innan statsmakternas afgörande i frågan om ny fattigvårdslagstiftning förelåg, hade den värsta kristiden inträdt och medfört sådana uppskrufningar i priser på materiel och i arbetslöner, att ett genomförande af fattiggårdskommitterades förslag härigenom var ägnadt att framkalla betänkligheter, allrahelst utgifterna i öfrigt för staden varit och fort-

N:o 115.

Ang. uppförande af en logementsbyggnad vid fattiggården Carlslund.

farande äro af den omfattning, att största sparsamhet med stadens medel bör iakttagas, med hänsyn till hvilken nödvändighet Drätselkammaren anser sig vara försvarad i sin åtgärd att ej påskynda fattiggårdsfrågans lösning i den af kommitterade föreslagna riktningen. Härtill kommer, att frågan om lämpligaste platsen för en ny fattiggård är synnerligen svårlöst med hänsyn till bristen på platser och att konkurrensen mellan de allmänna behofven om de platser, som finnas för närvarande, är stor. Drätselkammaren erinrar om kyrkogårdsfrågans läge — platsen härför är ännu icke af kända skäl bestämd, och att frågan om ny lasarettsbyggnad har först helt nyligen vunnit sin lösning. Att fastslå en plats för ett visst behof inför den möjligheten att ett annat behof kan bättre tillgodoses å platsen ifråga, och innan utvecklingen gifvit bestämda fingervisningar härför, har varit Drätselkammaren emot. Slutligen vill Drätselkammaren nämna, att inom Drätselkammaren anmärkningar riktats mot det förslag till typ för fattiggårdsbyggnader, som af fattiggårdskommitterade framlagts, i det afseende, att desamma erhållit allt för stark anstrykning af kasernbyggnader, att rummen exempelvis uti ålderdomshemmet beräknats för allt för stort personantal med ty åtföljande olägenheter ur trefnadssynpunkt, i följd hvaraf Drätselkammaren utan att likväl taga definitiv ståndpunkt till byggnadsprogrammet, lutat åt den meningen, att detsamma tarfvat en del korrigeringar. Förnämligast af dessa orsaker ligger frågan om uppförande af ny fattiggård i nuvarande läge.

Då emellertid Drätselkammaren har blicken öppen för de stora olägenheter, som äro förenade med det nuvarande trånga lokalutrymmet inom fattiggården, har Drätselkammaren upptagit den af Fattigvårdsstyrelsen själf anvisade utvägen att uppföra en tillbyggnad vid fattiggården Carlslund.

Fördelen med anlitande af en dylik utväg för att få frågan provisoriskt löst, har Drätselkammaren funnit ligga däri, att stadens utgifter för en tillbyggnad blifva relativt begränsade, utom den besparing, det innebär, att det stora byggnadsprojektet kan undanskjutas till en tidpunkt, då dess genomförande blir för staden billigare än med nuvarande materielpriser och arbetslöner, hvarjämte en tillbyggnad utan olägenhet kan anordnas så, att den, om fattiggården en gång i framtiden förflyttas från Carlslund, kan användas för något annat ändamål, vare sig till bostadshus eller till ett allmänt ändamål, exempelvis till ett konvalescenthem.

Drätselkammaren har tänkt sig att en byggnad af sten skulle uppföras söder om hufvudbyggnaden å Carlslund med fasader emot ån och landsvägen och belägen omedelbart intill denna senare å plats, som finnes angifven å bilagda karta. I fråga om utrymmet skulle den tilltagas så stor, att cirka 75 understödstagare däri skulle kunna inrymmas, fördelade 4 i rummen mot väster och 2 i rummen emot öster. I vindsvåningen skulle vidare inredas garderober för understödstagarne, anslutna till rummen, tvättrum och badrum, och skulle i öfrigt deras bekvämlighet och trefnad tillgodoses i största möjliga utsträckning, hvarför till denna byggnad skulle öfverflyttas de understödstagare, som kunna hafva fordran på större frihet och bekvämlighet. I källarvåningen kan inredas tvättstuga, bagarstuga m. m., hvarigenom de utrymmen härför, som för närvarande upptagas uti sjukhuset, kunna disponeras för annat ändamål, exempelvis tillökning af sinnessjukafdelningen. Denna nybyggnad skulle sålunda i främsta rummet afse det ändamål, hvartill ett s. k. ålderdomshem är afsedt. Kostnaden för nybyggnaden kan icke nu angifvas — Drätselkammaren antager

N:o 115.

Ang. uppförande af en logementsbyggnad vid fattiggården Carlslund.

densamma blifver liggande emellan 200,000 och 250,000 kronor — af den anledning, att tiden ej medgifvit upprättande af detaljerade ritningar och kostnadsberäkningar, om ock sådana nu äro under utarbetande. Med förklaring, att Drätselkammaren framdeles, när sådana föreligga, ämnar hos Stadsfullmäktige begära erforderligt anslag till nybyggnadens uppförande, får Drätselkammaren med hänsyn till sakens brådskande beskaffenhet nu förelägga Stadsfullmäktige ärendet i det ofullbordade skick ,det föreligger, och föreslå,

att Stadsfullmäktige ville gifva Drätselkammaren i uppdrag att omedelbart gå i författning om uppförande af en nybyggnad vid Carlslunds fattiggård, innehållande ofvan angifna utrymmen och i hufvudsak enligt bilagda, af stadsarkitekten Erik Hahr skisserade, förslag, med uppdrag för Drätselkammaren tillika att efter utarbetande af fullständiga ritningar och kostnadsberäkningar hos Stadsfullmäktige begära erforderligt anslag för byggnadsprojektets genomförande.

Västerås den 17 oktober 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Utdrag af protokollet, hållet vid Fattigvårdsstyrelsens i Västerås sammanträde den 27 auaugusti 1918.

§ 122.

S. D. Som nogsamt är kändt, har sedan flera år tillbaka ett starkt behof gjort sig gällande af förbättrade lokala förhållanden vid stadens fattiggård. Såsom det nu är, lider denna stadens institution både af ytterlig trångboddhet och saknad af någorlunda moderna lokaler för inhysande af stadens fattiga. Nästan dagligen blifva personer, som äro i stort behof af fattigvård, vägrade att där intagas, enär utrymme för dem saknas.

Dessa förhållanden föranledde äfven Stadsfullmäktige att för några år sedan tillsätta en särskild kommitté, som fick i uppdrag att utreda behofvet af en ny fattiggård, och kom denna kommitté efter slutad utredning till det resultatet, att behofvet af en ny modern fattiggård vore synnerligen påkalladt. Kostnaderna för en sådan beräknades då till mellan 5- och 600,000 kronor. Tiderna hafva emellertid sedermera så förändrats, att, om den projekterade fattiggården nu skulle uppföras, komme den sannolikt att draga en betydligt högre kostnad.

Uppenbarligen är väl denna prisstegring orsaken till ,att Stadsfullmäktige och Drätselkammaren så att säga ligga på frågan. Men förhållandena vid Carls-

lunds fattiggård hafva emellertid nu blifvit sådana, att en förbättring måste ske, och detta snarast möjligt. Penningefrågan får härvid ej spela den afgörande rollen. Ja, Fattigvårdsstyrelsen anser sig ej längre kunna stå till svars med att låta allt bli vid det gamla.

N:o 115.

Ang. uppförande af en logementsbyggnad vid fattiggården Carlslund.

Fattigvårdsstyrelsen får därför hos Stadsfullmäktige anhålla, att den ofvannämnda kommitténs förslag måtte skyndsamt realiseras och att sålunda en tillräcklig samt modern fattiginrättning uppföres.

Skulle denna framställning ej kunna bifallas, anser Fattigvårdsstyrelsen att en provisorisk tillbyggnad af fattiggården är absolut erforderlig, för att de allra största olägenheterna må kunna undanrödjas för några år framåt.

Som ofvan.

In fidem:

Emil Lindström.

Västerås 1918, Västm. Alleh:s A.-B:s Tr.

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar

1918. Den 28 November. XX.

N:o 116.

Drätselkammarens skrifvelse ang. omorganisation af drätselkammarekontoret.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I samband med återbesättande af tjänsten som stadskamrer efter Stadskamrer Bernhard Carlsson, som från den 1 oktober innevarande år erhållit begärdt afsked med pension, har Drätselkammaren ansett en omorganisation af Drätselkammarekontoret vara önskvärd och lämpligen kunna genomföras.

Med den alltjämt fortgående ökningen i arbetet å kontoret, som har sin grund uti stadens stora utveckling och uti de nya uppgifter, som ålagts kontoret — Drätselkammaren erinrar om kassa- och räkenskapsföringen för folkskolan m. m. — har det för Drätselkammaren varit uppenbart att arbetet i fortsättningen skulle kräva en utökning af den fast anställda arbetspersonalen, hvilken för närvarande utgöres af en stadskamrerare, tillika stadskassör, och en räkenskapsförare, tillika kassakontrollant. Äfven om härtill kommer en del extra personal — en del af denna ständigt sysselsatt — kan det icke bestridas att stadskamreraren med nuvarande arbetsfördelning under årens lopp pålagts en vida större arbetsbörda än som rimligen af honom kunnat fordras. Vid en utredning, som Drätselkammaren låtit verkställa rörande organisationen af drätselväsendet i en del andra med Västerås jämförliga städer, har framgått, att i samtliga funnits anställda dels en stadskamrer, dels ock en stadskassör, och har utredningen således pekat på den utvägen att uppdela nuvarande stadskamreraretjänsten i två tjänster, en stadskamrer- och en kassörstjänst.

Drätselkammaren har för sin del funnit sig böra förorda en dylik uppdelning. Härigenom möjliggöres, såsom ifrågasatts, en öfverflyttning till Drätselkammarekontoret af fattigvårdsväsendets räkenskapsföring och kassarörelse, undanröjes olägenheten med kontorets stängning under de större uppbörderna under året på grund av all personalens medverkan härvid, och underlättas genom förandet av en tidsenlig bokföring.

Hvad beträffar arbetets fördelning emellan ifrågavarande befattningshafvare, har Drätselkammaren ansett sig böra i stora drag angifva riktlinjerna härför.

Stadskamreraren skulle sålunda vara chef för hela Drätselkammarekontoret och i sådant hänseende leda och öfvervaka arbetet därstädes samt gifva anvisningar och, i den mån sådant erfordras, lägga hand vid bokföringen samt svara för kontorets skriftväxling och underteckna utgående skrifvelser från kontoret. Vidare skulle han hålla vård om alla de handlingar och böcker, som skola för-

N:o 116.
Ang. omorganisation af drätselkammarekontoret.

varas å kontoret, samt tillse att in- och utbetalningar ordentligen och i vederbörlig tid verkställas. Slutligen skulle han i hvad på honom ankommer, verkställa erforderliga förarbeten för budgeten och deltaga i dess behandling inom Drätselkammaren, äfvensom upprätta Drätselkammarens förvaltningsberättelse för hvarje år och se till att uppgifterna för den kommunala finansstatistiken upprättas i behörig tid.

Stadskassören skulle handhafva stadens kassa och däröfver föra kassaräkning, förrätta eller öfvervaka uppbörderna samt i öfrigt biträda stadskamreraren i dennes arbete och vid tillfälligt förfall förrätta hans tjänst.

Vid bestämmande af lönerna för de båda befattningshafvarne, har Drätselkammaren utgått från de löner, som kunna förmodas med hänsyn till samma arbete i tjänsten hafva fastställts om tjänsterna inrättats omedelbart före kristiden, hvarför, då Drätselkammaren nu föreslår sådana löner, Drätselkammaren beräknar att härå skall utgå det af kristiden föranledda lönetillskott, som kan blifva bestämdt för stadens befattningshafvare i allmänhet.

Med denna utgångspunkt och med ledning af för Drätselkammaren tillgängliga uppgifter angående i en del öfriga städer utgående löner till samma befattningshafvare, har Drätselkammaren ansett följande lönesatser lämpliga:

Stadskamreraren 5,500 kronor med 2 ålderstillägg à 500 kronor efter 5 och 10 år.

Stadskassören 4,000 kronor med enahanda ålderstillägg.

Då Drätselkammaren nu inskränker sig till att föreslå denna omorganisation af tjänsterna å Drätselkammarekontoret, har detta sin orsak däri, att Drätselkammaren ansett att de föreslagna tjänsteinnehafvarne böra medverka till en eventuellt önskvärd omorganisation i öfrigt af Drätselkammarekontoret och att härmed därför bör anstå intill dess de nya tjänstemännen varit i tillfälle att närmare sätta sig in i arbetsförhållandena på kontoret.

Under hänvisning till det nu anförda föreslår alltså Drätselkammaren, att Stadsfullmäktige ville besluta

att från och med den 1 januari 1919 å Drätselkammarekontoret skall af Drätselkammaren anställas en stadskamrer och en stadskassör med följande aflöningsförmåner: för stadskamreraren årslön 5,500 kronor med 2 ålderstillägg à 500 kr. efter 5 och 10 års tjänstgöring samt för stadskassören årslön 4,000 kr. med enahanda ålderstillägg, å hvilka aflöningsförmåner kristidshjälp skall utgå,

att uppdraga åt Drätselkammaren att för aflöning af dessa befattningshafvare upptaga erforderliga belopp i nästkommande års stat och att vidtaga erforderliga åtgärder för tjänsternas besättande med innehafvare.

Ehuru ense med Drätselkammaren i självfva omorganisationsfrågan, har Ingeniören Harald Håkanson anmält afvikande mening i afseende å tidpunkten för de olika tjänsternas tillsättande och hänvisar Drätselkammaren till Herr Håkansons bifogade skriftliga reservation.

Västerås den 18 november 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

N:o 116.
Ang. omorganisation af drätselkammarekontoret.

Med Drätselkammarens beslut om nuvarande stadskamrerarebefattningens uppdelande i en stadskamrerare- och en stadskassörsbefattning är jag fullt enig, men hyser en från Drätselkammarens majoritet afvikande mening så till vida, att jag anser det vore lämpligare om stadskamrerarebefattningen först tillsattes och den nye innehafvaren av denna befattning blefve satt i tillfälle att afgifva sitt utlåtande öfver de kommande ansökningarna till stadskassörsbefattningen.

HARALD HÅKANSON.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Sedan Drätselkammaren lämnat mig i uppdrag att verkställa utredning och till Drätselkammaren inkomma med förslag angående den omorganisation af Drätselkammarekontoret, som kunde finnas vara önskvärd i sammanhang med Stadskamreraren B. Carlssons afgång och tjänstens besättande med ny innehafvare, får jag härmed anföra följande.

För närvarande äro vid Drätselkammarekontoret på fast stat anställda endast två tjänstemän, nämligen en stadskamrerare, tillika stadskassör, och en räkenskapsförare, tillika kassakontrollant. De år 1908 fastställda lönerna äro — de af kristiden föranledda tilläggen ej inräknade — för stadskamreraren 3,500 kronor jämte två ålderstillägg à 500 kronor efter 5 och 10 års tjänstgöring, och för räkenskapsföraren 1,800 kronor jämte två ålderstillägg à 300 kronor efter 5 och 10 års tjänstgöring, hvarjämte den sistnämnda åtnjuter ett personligt lönetillägg af 200 kronor.

Det torde vara utan vidare utläggning uppenbart, att dessa båda tjänstemän numera icke kunna, med stadens stora utveckling sedan deras tillsättande och då tid efter annan nya uppgifter ålagts Drätselkammarekontoret, såsom kassa- och räkenskapsföringen för folkskolan m. m., ensamma utföra det ökade arbetet å kontoret. Arbetshjälp har därför också måst anskaffas, men har detta hittills skett genom år ifrån år beviljade anslag, af hvilka arvoden till tillfälliga biträden utgått. Utom de båda fast anställda tjänstemännen äro för närvarande å kontoret ständigt sysselsatta två biträden och under större delen af året ytterligare ett biträde, hvarjämte under uppbörderna och eljest tidtals ytterligare tillfällig arbetskraft måste anlitas. Det oaktadt kan det icke bestridas, att åtminstone stadskamreraren under senare åren pålagts en vida större arbetsbörda än som rimligen af honom kunnat fordras. Det har varit den nuvarande innehafvarens stora erfarenhet och ingående kännedom om stadens alla förhållanden, som gjordt det möjligt för honom att sammanhålla och så tillfredsställande, som omständigheterna öfver hufvud taget kunnat medgifva, utföra det alltjämt ökade arbetet.

Under sådana förhållanden synes det vara lämpligt att just begagna tillfället, då chefsplatsen å Drätselkammarekontoret måste besättas med ny innehafvare, att verkställa en efter stadens nuvarande storlek och förhållanden lämpad omorganisation af ifrågavarande förvaltningsgren.

För verkställande af den åt mig anförtrodda utredningen har jag besökt drätselkammarekontoren i Gäfle och Linköping för att personligen få tillfälle att studera hithörande förhållanden i ett par andra medelstora städer samt å

N:o 116. *Ang. omorganisation af drätselkammarekontoret.*

Svenska stadsförbundets byrå inhämtat uppgifter rörande personal och löneförhållanden å drätselkammarekontoren i ett större antal svenska städer.

I *Gäfle* är drätselkammarekontoret uppdeladt i två afdelningar: stadskamrerarekontoret och stadskassörskontoret. Å *stadskamrerarekontoret tjänstgöra: stadskamreraren,* som är chef för båda kontoren, har att leda och ansvara för bokföringen, i hvilket hänseende han anordnar alla i vederbörlig ordning attesterade utgifter till betalning och låter anteckna dem i en anordningsbok samt lämnar anvisningar rörande konteringar och bokföringen i öfrigt, äfvensom emottager och diarieför alla till drätselkammaren inkommande skrifvelser och upprättar föredragningslistor till drätselkammarens sammanträden, hvarjämte han har tillsyn och utöfvar ett slags värdskap öfver stadens fastigheter; aflöning: 5,000 kronor jämte 2 ålderstillägg à 500 kronor äfvensom för nuvarande tjänsteinnehafvaren ett personligt lönetillägg å 1,500 kronor; en *1:ste stadsbokhållare,* med uppgift att föra stadens räkenskaper, aflöning 4,000 kronor jämte 2 ålderstillägg à 500 kronor; samt ett fast *biträde* med en aflöning af 2,100 kronor. Å kamrerarekontoret upprättas den kommunala uppbördsboken samt utskrifvas debetsedlar å kommunalutskylderna, hvaremot debiteringen af dessa utskylder verkställes af den å kronouppbördskontoret anställda kronobokhållaren.

Å *stadskassörskontoret* tjänstgöra: *stadskassören,* hvars hufvudsakliga sysselsättning framgår af hans titel och som förrättar de kommunala uppbörderna; aflöning 4,500 kronor jämte 2 ålderstillägg à 500 kronor samt ett personligt lönetillägg för nuvarande innehafvaren af 500 kronor; *2:dre stadsbokhållaren,* med uppgift att vara kassakontrollant samt biträde vid uppbörderna, aflöning 3,000 kronor samt ett kvinnligt biträde med en aflöning af 1,300 kronor.

Därjämte är att märka, att i Gäfle finnas särskilda kassa- och räkenskapskontor för folkskolorna, fattigvården och hamnen, hvarjämte å byggnadschefskontoret finnes en kameral afdelning för specialbokföringen af stadens allmänna arbeten m. m.

I motsats till Gäfle har *Linköping* en mycket långt drifven centralisering af stadens kassa- och räkenskapsväsen, i det att till drätselkammarekontoret förlagts praktiskt taget all stadens verksamhet i berörda afseende, sålunda icke blott för folkskolan och hälsovårdsnämnden såsom här i Västerås, utan äfven för fattigvården, stadens gas- och vattenledningsverk samt det staden tillhöriga flickläroverket. Märkligt nog kunde allt det arbete, som måste följa med en så till alla stadens förvaltningsgrenar utsträckt verksamhet, utföras af en jämförelsevis fåtalig personal. Ett lättskött och enkelt bokföringssystem syntes mig vara den mest bidragande orsaken härtill.

Vid drätselkammarekontoret äro anställda en *stadskamrer* som chef, en *stadskassör* samt en 1:ste och en 2:dre *stadsbokhållare* hvarjämte ett mindre anslag till skrifbiträden finnes. De olika tjänsteinnehafvarnes åligganden framgå af bifogade instruktioner. Lönerna äro för stadskamreraren 5,500 kronor jämte 3 ålderstillägg à 500 kronor, för stadskassören 3,300 kronor jämte 3 ålderstillägg à 300 kronor, för förste bokhållaren 2,200 kronor jämte 3 ålderstillägg à 200 kronor och för andre bokhållaren 1,900 kronor jämte 3 ålderstillägg à 150 kronor. Anslaget till skrifbiträde är 800 kronor.

För uppbörderna förordnas af Drätselkammaren särskilda uppbördsmän med kontrollanter och biträden, hvarjämte staden i uppbördshänseende är uppdelad i flere distrikt, hvarför uppbörderna kunna verkställas på ett fåtal dagar och

icke behöfva verka hindrande och störande för arbetet å drätselkammarekontoret. **N:o 116.**

Ang. omorganisation af drätselkammarekontoret.

Från min undersökning å Svenska Stadsförbundets byrå får jag lämna följande uppgifter.

Sundsvall har en *stadskamrer,* tillika drätselkammarens sekreterare, med en aflöning af 4,000 kronor, fastställd så tidigt som 1898, samt en *stadskassör* med en aflöning af 3,000 kronor jämte 2 ålderstillägg à 500 kronor.

Landskrona har en *drätselkamrerare* med en aflöning af 5,000 kronor jämte 2 ålderstillägg à 500 kronor, en *drätselkassör* med 3,000 kronor i grundlön och ett ålderstillägg å 900 kronor, en *drätselbokhållare* med 1,500 kronors aflöning och anslag till *kontorsbiträde* å 840 kronor.

Kalmar har en *drätselkamrerare* med en aflöning af 4,000 kronor jämte 2 ålderstillägg à 500 kronor och en *stadskassör* med 1,800 kronor i grundlön och ett personligt lönetillägg af 1,000 kronor.

Karlskrona har en *drätselkamrerare* med 5,000 kronor i aflöning, en *kassör* med 1,800 kronor, en 1:ste *bokhållare* med 2,500 kronor och en 2:dre *bokhållare* med 1,800 kronor jämte 3 ålderstillägg à 200 kronor samt ett kontorsbiträde med 1,200 kronor, hvarjämte *stadsbokhållaren å kronouppbördskontoret,* hvilken såsom sådan åtnjuter en aflöning af 2,700 kronor, för debiteringen af de kommunala utskylderna erhåller ett arvode af 1,300 kronor.

Uppsala har en *stadskamrerare,* som, inklusive ersättning för en af Drätselkammaren förvaltad fond, har en aflöning af sammanlagdt 5,700 kronor, en *drätselbokhållare* med en aflöning af 4,000 kronor, däraf en del af samma fond, en *stadskassör* med 3,500 kronor i grundlön jämte 2 ålderstillägg à 500 kronor samt ett *kontorsbiträde* med en aflöning af 1,500 kronor, hvarjämte anslås 900 kronor till extra *skrifhjälp.*

Lund har en *drätselkamrerare* med en aflöning af 4,500 kronor jämte 2 ålderstillägg à 500 kronor och en *stadskassör* med 1,500 kronor i lön, hvarjämte till extra skrifhjälp anslås 2,000 kronor.

Karlstad har en *stadskamrerare,* tillika kassakontrollant, med en grundlön af 4,000 kronor jämte 2 ålderstillägg à 500 kronor, en *stadskassör* med en grundlön af 2,400 kronor och 2 ålderstillägg à 300 kronor samt en *stadsbokhållare* med en lön af 2,100 kronor.

Halmstad har en *stadskamrerare* med en aflöning af 5,500 kronor, en *stadskassör* med 3,800 kronor och ett *kontorsbiträde* med 1,600 kronor.

Örebro har en *stadskamrerare* med en grundlön af 4,000 kronor jämte 2 ålderstillägg à 500 kronor äfvensom sportler (debetsedelslösen) cirka 2,000 kronor, en *stadskassör* med en grundlön af 3,500 kronor jämte 2 ålderstillägg à 350 kronor och ett personligt lönetillägg af 600 kronor, en *1:ste stadsbokhållare* med en grundlön af 2,500 kronor jämte 3 ålderstillägg à 250 kronor, en *2:dre stadsbokhållare* med grundlön af 1,600 kronor och ålderstillägg å sammanlagdt 800 kronor, hvartill kommer anslag till *kontorsbiträden* af 3,200 kronor och till *extra skrifhjälp* 2,700 kronor.

Hälsingborg har en *stadskamrerare* med en aflöning af 6,000 kronor jämte 2 ålderstillägg à 500 kronor, en *1:ste kassör* med en aflöning af 4,000 kronor jämte 2 ålderstillägg à 500 kronor, en *2:dre kassör* med en aflöning af 2,500 kronor jämte 200 kronor i felräkningspenningar, en *1:ste bokhållare* med en aflöning af 3,000 kronor och en *2:dre bokhållare* med en aflöning af 1,800 kronor.

Jönköping har en *stadskamrer* med en aflöning af 4,000 kronor jämte 3

N:o 116.
Ang. omorganisation af drätselkammarekontoret.

ålderstillägg à 500 kronor, en *stadskassör* med 3,500 kronor jämte 3 ålderstillägg à 500 kronor samt en *kontorist* med 2,220 kronor jämte 3 ålderstillägg à 260 kronor.

Borås har en *stadskamrerare* med en aflöning af 7,000 kronor, en *stadskassör* med 1,500 kronor, en *1:ste bokhållare* med 2,000 kronor och en *2:dre bokhållare* med 1,800 kronor, hvarjämte finnes anslag till *kontorsbiträden* å 3,120 kronor och till *extra skrifbiträden* å 1,300 kronor.

Södertälje har en *stadskamrer* med en aflöning af 4,000 kronor jämte ett ålderstillägg å 500 kronor, en *kassör* med 3,000 kronor och anslag till *skrifhjälp* å 1,000 kronor.

I ofvan angifna löneförmåner ingå ej de krigstidslönetillskott ,som i de flesta städer beviljats. I en del fall hafva lönerna något förhöjts under kristiden, men i de flesta fall äro de bibehållna vid samma nivå som år 1914. Jag har emellertid här ofvan uppfört de senaste lönesiffrorna, då dessa icke synts alltför höga och då jag ansett att om den nu ifrågasatta omorganisationen här i staden skulle hafva genomförts redan år 1914, det varit nödvändigt att hålla lönerna något högre än de då i allmänhet gällande.

För att nu öfvergå till det föreliggande omorganisationsförslaget så synes det vid bedömande af frågan, om hvilka arbetskrafter ,som skulle erfordras, vara att taga hänsyn till den framställning, som gjorts från Fattigvårdsstyrelsen om öfverflyttande af dess kassarörelse och räkenskapsföring till drätselkammarekontoret. Visserligen skulle härigenom ökadt arbete tillföras kontoret, men torde detta ökade arbete i hvarje fall icke utfylla en persons arbetstid, och fördelen af centralisering af stadens förvaltning äfven i förevarande afseende torde förtjäna allt beaktande. Då dessutom besparing härigenom uppenbarligen vinnes ej blott i fråga om kostnad för kontorslokaler utan äfven i aflöningshänseende, synes mig öfvervägande skäl tala för ett tillmötesgående af Fattigvårdsstyrelsens framställning.

På grund af min kännedom om arbetsförhållandena å härvarande drätselkammarekontor samt de upplysningar jag inhämtat vid undersökningen rörande motsvarande förhållanden i andra städer har jag kommit till den uplattningen, att personalen å drätselkammarekontoret bör utgöras af en *stadskamrerare,* en *stadskassör,* en *1:ste stadsbokhållare* såsom kamrerarens närmaste biträde och en *2:dre stadsbokhållare* ,tillika kassakontrollant och med skyldighet att ägna sig åt de uppgifter i fattigvårdshänseende, som skola tillkomma drätselkammarekontoret utom själfva kassörsskapet, samt *möjligen ett fast skrifbiträde.* Dessutom kommer utan tvivel att erfordras något anslag till tillfälliga hjälpkrafter vid uppbörderna, för utskrifning af debetsedlar o. s. v.

Hvad beträffar arbetets fördelning mellan de sålunda af mig tilltänkta befattningshafvarne, har jag icke ansett erforderligt framlägga fullständiga instruktionsförslag, utan trott mig härutinnan kunna inskränka mig att i stora drag angifva de riktlinjer jag tänkt mig.

Stadskamreraren skulle sålunda vara chef för hela drätselkammarekontoret och i sådant hänseende leda och öfvervaka arbetet därstädes samt gifva anvisningar och, i den mån sådant erfordras, lägga hand vid bokföringen samt svara för kontorets skriftväxling och underteckna utgående skrifvelser från kontoret. Vidare skulle han hålla vård om alla de handlingar och böcker, som skola förvaras å kontoret samt tillse att in- och utbetalningar ordentligen och i vederbörlig tid verkställas. Slutligen skulle han i hvad på honom ankommer, verkställa erforder-

liga förarbeten för budgeten och deltaga i dess behandling inom Drätselkammaren, äfvensom upprätta Drätselkammarens förvaltningsberättelse för hvarje år och se till att uppgifterna för den kommunala finansstatistiken upprättas i behörig tid. **N:o 116.** *Ang. omorganisation af drätselkammarekontoret.*

Stadskassören skulle handhafva stadens kassa och däröfver föra kassabok, förrätta eller öfvervaka uppbörderna samt i öfrigt biträda stadskamreraren i dennes arbete och vid tillfälligt förfall förrätta hans tjänst.

Förste stadsbokhållaren skulle under stadskamrerarens öfverinseende närmast handhafva och verkställa stadens bokföring samt vid tillfälligt förfall för stadskassören förrätta dennes tjänst.

Andre stadsbokhållaren skulle vara kassakontrollant, biträda med bokföring och andra göromål, hafva hand om de ärenden, utom kassagöromålen, som tillkomma en kamrer hos Fattigvårdsstyrelsen samt vid tillfälligt förfall för förste stadsbokhållaren upprätthålla dennes tjänst.

Skrifbiträdet skulle utföra de renskrifnings- och andra dylika göromål, som af stadskamreraren komme att föreläggas.

I öfrigt skulle tjänstemännen, oafsedt den fastställda arbetsfördelningen, vara skyldiga att efter stadskamrerarens anvisning fullgöra de göromål, som vid hvarje tillfälle kunna för arbetets behöriga gång behöfva dem föreläggas, samt att vikariera för hvarandra vid semester. Hvad angår löneförhållandena för ifrågavarande tjänstebefattningar, har det synts mig lämpligast, att lönerna bestämmas så, som de antagligen skulle hafva bestämts, om regleringen skulle hafva skett omedelbart före kristidens början, samt att de nya befattningskafvarne komma i åtnjutande utan afkortning de af kristiden föranledda lönetillskott, som blifva bestämda för stadens befattningshafvare i allmänhet.

Med denna utgångspunkt och med ledning af ofvan angifna uppgifter från en del öfriga städer har jag ansett följande lönestater lämpliga:

Stadskamreraren: 5,000 kronor med 2 ålderstillägg à 500 kronor efter 5 och 10 år;

Stadskassören: 4,000 kronor med 2 ålderstillägg à 500 kronor efter 5 och 10 år;

Förste stadsbokhållaren: 2,500 kronor med 2 ålderstillägg à 300 kronor efter 5 och 10 år;

Andre stadsbokhållaren, hvilken tjänst skulle öfvertagas af nuvarande räkenskapsföraren och kontrollanten: 2,000 kronor med 2 ålderstillägg à 300 kronor efter 5 och 10 år;

Skrifbiträdet: 1,200 kronor med 2 ålderstillägg à 150 kronor efter 5 och 10 år.

För tillfällig skrif- och annan hjälp torde för närvarande ett förslagsanslag af 1,000 kronor vara tillfyllest.

Västerås den 13 november 1918.

THEOFIL ÖBERG.

N:o 117.

Drätselkammarens förnyade yttrande ang. ersättning för arbete med upprättande af pensionsförteckningar.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Vid behandling af en framställning från föreningen Sveriges städers kronouppbördstjänstemän angående ersättning för de pensionsförteckningar, som skola upprättas enligt lagen om pensionsförsäkring, beslöto Stadsfullmäktige återremittera framställningen för förnyadt yttrande i anledning däraf att framställningen jämväl afsåge åtgärder från städernas sida för utbekommande af ersättning af statsmedel till städernas vederbörande kronouppbördstjänstemän för dem åliggande berörda arbete, och får Drätselkammaren nu därför föreslå,

att Stadsfullmäktige ville uppdraga åt Drätselkammaren att till vederbörande statsmyndigheter ingå med en dylik framställning äfvensom, i anledning däraf att till Magistraten sedan år 1914 utanordnats ett årligt anslag å 1,000 kronor till biträde vid mantalsskrifningen och föranledt af den ökning i göromålen härmed, som betingades af pensionslagens bestämmelser, hemställa om det statsbidrag för dessa utgifter, som kan anses belöpa å arbetet med upprättande af berörda pensionsförteckningar äfvensom besluta att framställningen i öfrigt icke skall till någon vidare åtgärd föranleda.

Västerås den 18 november 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

N:o 118.

Hälsovårdsnämndens skrifvelse ang. vårdafgifter å stadens epidemisjukhus.

Genom beslut under § 6 i dess protokoll för den 20 december 1906 hafva Stadsfullmäktige i Västerås på af Hälsovårdsnämnden gjord framställning fastställt följande afgifter för vård af sjuka å stadens epidemisjukhus, nämligen:

för vård af stadsbor och sjuka från länet:

i allmänt rum .... fritt

i halfenskildt rum .... Kr. 1:50 pr dag.

för vård af sjuka från annat län:

i allmänt rum .... » 2:— » »

i halfenskildt rum .... » 3:— » »

samt för sjuka åtföljande mödrar eller vårdarinnor kr. 1:50 pr dag.

Dessa afgifter äro fortfarande gällande. Kristidens fördyring å såväl materiel och matvaror som ock höjda löner och andra utgifter, som måste debiteras de sjukas vård, har emellertid åstadkommit, att de nuvarande vårdafgifterna ej motsvara kostnaderna pr underhållsdag. Hälsovårdsnämnden finner sig alltså nödsakad att föreslå höjning af dessa afgifter. Landets sjukvårdsanstalter hafva ock i allmänhet under kristiden ökat gällande vårdafgifter. Så fastställdes för länets landsting underlydande sjukvårdsanstalter vid innevarande års ordinarie landsting afsevärdt höjda legosängsafgifter. Som stöd för nödvändigheten att höja vårdafgifterna vid epidemisjukhuset får Nämnden meddela kostnaden pr underhållsdag i å epidemisjukhuset från och med år 1906 till och med år 1917.

Totalkostnader för	1906	1907	1908	1909	1910	1911	1912	1913	1914	1915	1916	1917
underhållsdag Kr.	1:72	2:24	1:73	1:45	1:47	1:63	2:06	1:68	1:54	1:80	2:77	4:27
däraf för kosthåll	0:50	0:66	0:68	0:53	0:59	0:71	0:79	0:73	0:69	0:84	1:25	1:47

Hälsovårdsnämnden får sålunda hemställa, att Stadsfullmäktige ville fastställa följande vårdafgifter i stadens epidemisjukhus att gälla från och med den 1 januari 1919 och tills vidare, nämligen:

för vård af stadsbor och sjuka från länet:

i allmänt rum .... fritt

i halfenskildt rum .... Kr. 3:— pr dag.

för vård af sjuka från annat län:

i allmänt rum .... Kr. 4:— pr dag.

i halfenskildt rum .... » 6:— » »

samt för sjuka åtföljande mödrar eller vårdarinnor .... » 3:— » »

Västerås den 18 november 1918.

För Hälsovårdsnämnden:

JOHN KARLSSON.

Eric Plantin.

N:o 119.

Drätselkammarens utlåtande ang. anslag till krigstidshjälp åt flickskolans lärarinnor m. m.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Genom remiss den 31 sistlidne oktober hafva Stadsfullmäktige för yttrande till Drätselkammaren öfverlämnat en framställning från styrelsen för härvarande flickläroverk om kommunala anslag för åren 1918 och 1919 för beredande af kristidshjälp åt lärarinnorna vid skolan, äfvensom angående val af ledamöter i skolstyrelsen jämte en revisor för granskning af skolans räkenskaper och förvaltning, och får nu Drätselkammaren, med återställande af handlingarne i ärendet, föreslå,

att Stadsfullmäktige måtte bifalla framställningen sålunda att Stadsfullmäktige ville anvisa af uttaxerade medel i 1919 års stat ett anslag för hvartdera af innevarande år och år 1919 å förslagsvis 9,500 kronor, att utgå såsom krigstidstillägg till lärarinnorna vid flickläroverket med 500 kronor pr år till dem hvar, dock vidkommande 1918 med afdrag för det statsbidrag, som eventuellt kommer att till dem utgå under senaste hälften af detta år,

äfvensom att Stadsfullmäktige ville mottaga skolstyrelsens erbjudande att i styrelsen invälja 2 styrelseledamöter jämte en revisor för skolans förvaltning.

Västerås den 18 november 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Resolution.

Öfverlämnas till Stadsfullmäktige i Västerås, som behagade i ärendet fatta beslut.

Västerås Rådhus den 22 oktober 1918.

VICTOR ÅSBERG.

H. Cronholm.

Till Magistraten i Västerås.

Till styrelsen för Västerås högre Elementarläroverk för Flickor har i dag från skolans 19 ordinarie lärarinnor inkommit närslutna skrifvelse med begäran, att styrelsen ville hos Stadsfullmäktige anhålla om beviljande af en dyrtidshjälp å 500 kronor åt en hvar af dem för höstterminen 1918.

N:o 119.
Ang. anslag till krigstidshjälp åt flickskolans lärarinnor m. m.

Skrifvelsen innehåller erforderlig motivering samt är försedd med en bilaga angående behandlingen af liknande ärenden i en stor del andra städer.

Med lifligt behjärtande af det nödläge, hvari våra lärarinnor befinna sig, och icke seende någon annan utväg till hjälp härvidlag än en hänvändelse till kommunen, öfverlämna vi härmed deras skrifvelse till Västerås stads Magistrat med vördsam anhållan om skrifvelsens befordran till Stadsfullmäktige.

I sammanhang med förestående får styrelsen för Västerås högre Elementarläroverk för Flickor anhålla, det ville Magistraten godhetsfullt till Stadsfullmäktige befordra styrelsens närslutna petition om ett anslag från staden *för år 1919* till dyrtidshjälp å 500 kronor åt en hvar af skolans 19 ordinarie lärarinnor.

Västerås den 14 oktober 1918.

JOHN KARLSSON.

Th. af Billbergh. *Anna Löfgren.*
Axel Enblom. *E. Andersson.*
Th. af Billbergh.

Till Stadsfullmäktige i Västerrås.

Under åberopande af bilagda framställning till styrelsen från de ordinarie lärarinnorna vid Västerås högre Elementarläroverk för Flickor, får dess styrelse härmed hos Stadsfullmäktige anhålla om ett tilläggsanslag till Flickskolan af 9,500 kronor utöfver det anslag Stadsfullmäktige redan beviljat för innevarande år 1918.

Därjämte anhåller styrelsen, att Stadsfullmäktige ville för år 1919 utöfver det anslag, som Stadsfullmäktige den 26 september 1918 beviljat, ytterligare för samma ändamål bevilja ett tilläggsanslag af 9,500 kronor.

Utom de skäl, som lärarinnorna i sin åberopade skrifvelse framburit, får styrelsen hänvisa till sin årsberättelse för senaste läsåret, hvarå afskrift här bilägges. Af densamma framgår, att vid bokslutet förelåg en kassabrist på kronor 509: 50, som af skolans lilla reservfond måst fyllas; — och något bättre resultat i ekonomiskt hänseende af nu pågående läsår är tyvärr nog icke att hoppas. Vidare visar årsberättelsen, att Läroverksföreningen beslutat, att återstoden af reservfonden (omkr. 3,000 kronor) skall användas till täckande af kostnaderna för de ändringar och reparationer, som måst vidtagas i stadens ägande gård N:o 2 Glasgatan, på det att de där förhyrda lokalerna skulle bli användbara för skoländamål. Således är härmed skolans lilla reservfond spolierad och kan ej bli till någon hjälp för detta läsår.

Vidare vill styrelsen begagna tillfället att påpeka följande. Såsom ett af villkoren för erhållande af statsanslag har skolan ålagts att bevilja nedsättningar af elevernas afgifter till belopp af minst 3,467 kronor; och skolan har för innevarande läsår medgifvit sådana till belopp af 5,670 kronor; som således med 2,203 kronor öfverskjuter det obligatoriska minimum. De sålunda beviljade nedsättningarna eller friplatserna ha kommit 55 elever till del, hvaraf 50 stycken ha hemort i Västerås och af dessa elever tillhöra 16 stycken arbetarefamiljer.

N:o 119.

Ang. anslag till krigstidshjälp åt flickskolans lärarinnor m. m.

På grund af den i förutnämnda skrifvelse samt här ofvan förebrakta motiveringen får styrelsen för Västerås högre Elementarläroverk för Flickor härmed vördsamt anhålla,

att Stadsfullmäktige i och för beredande af nödvändig dyrtidshjälp åt läroverkets ordinarie lärarinnor ville, utöfver de redan för åren 1918 och 1919 till läroverket beviljade anslagen, ytterligare anslå *dels* 9,500 kronor för innevarande år 1918, *dels* 9,500 kronor för år 1919.

Med det kraftiga understöd för skolans verksamhet, som styrelsen sålunda hemställer Stadsfullmäktige att lämna, bör, enligt styrelsens förmenande, följa, att Stadsfullmäktige få tillfälle deltaga i afgörande af skolans angelägenheter. Styrelsen har förty gått i författning om ändrande af stadgarna för skolan, så att i styrelsen ytterligare kan inväljas två ledamöter; och hemställer styrelsen nu

att Stadsfullmäktige ville utse dessa två ledamöter jämte en revisor af skolans räkenskaper och förvaltning.

Västerås den 19 oktober 1918.

JOHN KARLSSON.

Th. af Billbergh. *Anna Löfgren.*

Axel Enblom. *E. Andersson.*

Th. af Billbergh.

Afskrift.

STYRELSENS ÅRSBERÄTTELSE.

Sedan räkenskapen för läsåret 1917—1918 blifvit afslutad, får styrelsen härmed inför Västerås Läroverksförening afgifva redogörelse för det gångna räkenskapsåret vid Västerås högre Elementarläroverk för Flickor.

A) *Sammandrag af räkenskapen:*

Inkomster:

Elevafgifter		48,867: 50
Anslagsmedel:		
af Västerås stad	11,545: 87	
af Landstinget	1,500: —	
af Staten	16,107: 24	29,153: 11
Hyresmedel från gymnastiksalen		565: 50
Kronor		78,586: 11

N:o 119.

Ang. anslag till krigstidshjälp åt flickskolans lärarinnor m. m.

Utgifter:

Aflöningar	51,308: 05
Hyra 7,447: — + räntor 1,438: 85	8,885: 83
Sjukkasse- och vikar.-kasseafgifter	370: 74
Undervisningsmateriel och inventarier	3,068: 40
Bränsle och lyse	5,675: 76
Vaktmästare och städning	3,112: 30
Pensionsafgifter och pensioner	2,278: —
Öfriga omkostnader	2,883: 20
Summa	77,582: 30
Kapitalkonto	1,003: 81
Kronor	78,586: 11

B) *Reserv-Fonden.*

Behållning den 1 juli 1917	2,003: 72
Influtna medel under året	1,509: 52
Behållning den 30 juni 1918 Kr.	3,513,24

C) *Utgående Balans-Konto* den 30/6 1918.

Tillgångar:

Andel i skolhuset	30,400: —
Gymnastikhuset	27,100: —
Trädgårdstäppan	950: —
Inventarierna	14,970: 44
Obligationer och aktier	6,500: —
Innestående i banker	4,081: 31
Kronor	84,001: 75

Skulder:

till Västerås stad	34,500: —
till Lott-ägarne	4,950: —
till Stipendiefonderna	7,093: 04
till Kassa-konto	509: 55
Summa	47,052: 59
Öfverskjutande tillgångar	36,949: 16
Kronor	84,001: 75

D) Hänvisande i öfrigt till den detaljerade räkenskapen äfvensom till den tryckta årsredogörelsen för läroverkets verksamhet under det gångna arbetsåret 1917—1918, vill styrelsen här endast påpeka följande:

att Sundinska stipendiefondens kapital, 5,000 kronor, fortfarande är placeradt i en 5½ % obligation, utfärdad af Munktells Mek. Verkstads A.-B.;

att »21 september-fonden», som likaledes förvaltas af skolans styrelse, är till sitt kapital (nom.) 1,500 kronor placerad i de donerade fem aktierna i Allm.

N:o 119.
Ang. anslag till krigstidshjälp åt flickskolans lärarinnor m. m.

Svenska Elektriska A.-B. samt ränteöfverskottet och vinsten, för närvarande uppgående till kronor 568: 04, insatt på sparkasseräkning i bank;

att några öfverskottsmedel detta år icke finnes, utan tvärtom en brist i kassan på kronor 509: 55, hvilken brist styrelsen beslutat må täckas af reservfondens medel.

Styrelsen vill slutligen föreslå, att delägarne besluta, det af reservfondens medel må användas nödiga medel intill ett belopp af 3,000 kronor till täckande af de kostnader, som kräfts för ändring och reparationer af de lokaler, som skolan af staden förhyrt i f. d. Hwasserska gården (Glasgatan 2) till provisoriskt annex.

Västerås den 2 oktober 1918.

JOHN KARLSSON.

Th. af Billbergh. *Anna Löfgren.*
Axel Enblom. *E. Andersson.*
Th. af Billbergh.

Förestående afskrifts likhet med originalet intygas.

Å tjänstens vägnar:

Th. af Billbergh,
rektor.

OBS. Läroverksföreningen beslöt vid sitt årssammanträde den 11 oktober:
dels att bevilja styrelsen och ekonomiförvaltningen full ansvarsfrihet,
dels att godkänna förslaget om användandet af reservfondens medel.

Bgh.

Till styrelsen för Västerås högre elementarläroverk för flickor.

Då vi undertecknade, föreståndarinna och 18 ordinarie lärarinnor vid Västerås högre elementarläroverk för flickor, på grund af kristiden och våra låga aflöningar befinna oss i en mycket svår ekonomisk ställning, anhålla vi vördsamt, att styrelsen godhetsfullt ville hos Stadsfullmäktige anhålla, att de, i likhet med hvad som skett i flera af rikets städer (se bilagan) ville tilldela oss en dyrtidshjälp af 500 kronor hvar för höstterminen 1918.

Att åtminstone de lägst aflönade af oss befinna sig i ett verkligt nödläge, framgår af följande öfversikt.

Lönegrunder för elementarklassernas lärarinnor:

1,500 kr.	1,700 kr.	2,000 kr.

Lönegrunder för lärarinnorna i de förberedande klasserna:

1,000 kr.	1,100 kr.	1,200 kr.	1,300 kr.	1,450 kr.

N:o 119. *Ang. anslag till krigstidshjälp åt flickskolans lärarinnor m. m.*

Därtill kommer dyrtidshjälp af skolans styrelse 300 kronor samt af stat och kommun 300 kronor = 600, alltså tillsammans:

2,100 kr. *2,300 kr.* *2,600 kr.*

samt för de förberedande klassernas lärarinnor, som äro i de tre sista lönegraderna:

1,800 kr. *1,900 kr.* *2,050 kr.*

På grund af den allmänna prisstegringen är det ej möjligt att lefva på dessa löner.

Husrum, bränsle, ljus och mat gå för månaden till minst 170 kronor —

således för år	2,040
Tvätt för året	100
Skatter, pensions- och sjukkasseafgifter omkr. ...	200
Kläder och skodon	600
Nödvändiga böcker, läkarevård etc.	200
Summa	3,140 kr.

Det hela är ej högt beräknadt och alla icke nödvändiga utgifter äro bannlysta, och dock uppkommer för en lärarinna i första lönegraden en brist på *1,040 kronor*. I 1:a och 2:dra resp. 840 och 540. Hvar taga medel att fylla denna?

Den enda utvägen är att genom privatlektioner eller annat extra arbete skaffa sig något mera inkomster. Men detta är en riskabel utväg, då en lärarinnas krafter äro så pass hårdt anlitade af skolarbetet, att hon i allmänhet ej utan men för sin hälsa kan åtaga sig mera arbete än det ordinarie.

På grund af ofvan anförda skäl hoppas vi, att Stadsfullmäktige måtte behjärta vår begäran.

Västerås den 4 oktober 1918.

Anna Löfgren.

Fredrique Enequist. *Anna Malmström.*
Hildur Hwasser. *Nanny Lejdström.*
Elin Broman. *Maria Swedin.*
Eva Fernquist. *Elisabeth Hæggström.*
Anna von Essen. *Ingeborg Drake.*
Ester Blume. *Maria Jacobson.*
Agnes Tunberg. *Eva Forsslöf.*
Ellen Björnström. *Olga Andersson.*
Olga Dahlberg. *Elisabeth Arvedson.*
g:m E. Forsslöf.

N:o 119. *Ang. anslag till krigstidshjälp åt flickskolans lärarinnor m. m.*

Uppgifter angående tillfällig löneförbättring och krigstidstillägg, som för kalenderåret 1918 *av kommunen* beviljats lärarinnorna vid de högre flickskolorna och samskolorna i nedanstående städer.

Anm. 1. För korthetens skull upptagas här endast ämneslärarinnor med full tjänstgöring och lärarinnor i de förberedande klasserna (likaledes med full tjänstgöring). Föreståndarinnorna erhålla i regel samma belopp som ämneslärarinnorna; öfnings- och timlärarinnor erhålla i allmänhet motsvarande belopp i förhållande till tjänstgöringens omfattning.

Anm. 2. I nedanstående belopp *medräknas* den summa af 100 kronor, som utgör villkor för statsbidrags erhållande till den af riksdagen beviljade tillfälliga löneförbättringen för 1918.

Skolor, som icke ägas af kommunen.

	Ämnelärarinna	Lärarinna i de förberedande klasserna
Arvika	750 kr.	750 kr.
Borås	Intet bidrag från kommunen.	Intet bidrag från kommunen.
Eksjö	100 kr.	100 kr.
Enköping	750 „	Förbered. klasser saknas.
Eskilstuna	300 „	Lägst 283, högst 336 kr.
Falun	500* „	450* kr.
Gävle	200 kr. (L_1 = 300 kr.)	200 „
Göteborg	400 kr.	8 kr. per veckotimme, dock högst 200 kr.
Halmstad	Uppgift saknas.	Uppgift saknas.
Hudiksvall	Intet bidrag från kommunen.	Intet bidrag från kommunen.
Hälsingborg	400 kr.	400 kr.
Jönköping	500 „	500 „
Kalmar	400 „	300 „
Karlshamn	100 kr. + 33 1/3 % av lönen**	300 kr. + 33 1/3 % av lönen**
Karlskrona	600 kr. i 3:e, 400 i 2:a och 300 i 1:a lönegraden**	566: 67 i 3:e, 483: 33 i 2:a, 466: 67 i 1:a lönegraden.
Kristianstad	100 kr.	Intet bidrag av kommunen.
Kristinehamn	400 „	500 kr.
Landskrona	365 kr. + 33 1/3 % av lönen***	365 kr. + 33 1/3 % av lönen***
Luleå	Uppgift saknas.	Uppgift saknas.
Lund	100 kr.	100 kr.
Malmö	200 + 30 % av lönen.	30 % av lönen.
Norrköping	500 kr.	500 kr.
Nyköping	100 „	Intet bidrag av kommnnen.
Skövde	Ett anslag av 2,000 kr. till fördelning mellan skolans lärarinnor.	
Stockholm	200 kr.	200 kr.
Strängnäs	300 „	200 „
Söderhamn	100 „	Intet bidrag av kommunen.

* I dessa belopp ingår ett bidrag från skolan, utgörande sammanlagt 1,400 kr.
** Kommun och skolstyrelse tillsammans.
*** Detta dyrtidstillägg utgår från den 1 april 1918.

N:o 119.

Ang. anslag till krigstidshjälp åt flickskolans lärarinnor m. m.

	Ämnelärarinna	Lärarinna i de förberedande klasserna
Uddevalla	100 kr. + en "grundplåt" av 182: 50 därjämte för V. t. $12 \frac{1}{2}$ %, för H. t. $16 \frac{2}{3}$ % å lönen.	150 kr.; grundplåt och procent som ämneslärarinna.
Umeå	100 kr.	100 kr.
Uppsala	550* „	750* „
Visby	100 „	300 „
Västervik	100 kr. + 565 à 665 kr.***	100 kr. + 531 à 565 kr.***
Västerås	100 kr.	Intet bidrag av kommunen.
Växjö	200 „	200 kr.
Ystad	100 kr. + 40 % av lönen för en inkomst av t. o. m. 2,000 kr., 35 % för en inkomst av 3,000 och 30 % för en inkomst av 4,000 kr.**	200 kr.; för övrigt lika med ämneslärarinna.
Örebro	100 kr.	Intet bidrag från kommunen.
Östersund	Uppgift saknas.	Uppgfft saknas.

Såsom framgår af ofvanstående tabell, variera de af kommunen beviljade beloppen högst betydligt. På de orter, där inga eller mera obetydliga bidrag lämnats, skulle sannolikt en förnyad framställning till kommunen, äfven för innevarande år, mötas med mera förståelse, om hänvisning göres till förhållandena på andra orter, där kommunen beviljat högre dyrtidstillägg.

Som stöd för en dylik anhållan bör också tjäna följande uttalande af statsutskottet i dess utlåtande (n:o 122) vid 1918 års riksdag:

»De skäl, som föranledde riksdagen att bevilja tillfällig löneförbättring åt (privatläroverkens) lärarpersonal för innevarande år, föreligga fortfarande, endast i hög grad förstärkta genom den alltmer förvärrade dyrtiden, och tala för vidtagandet af en dylik åtgärd till upphjälpande af samma lärarpersonals löneförhållanden äfven för år 1919. Kungl. Maj:t har af anförda orsaker också nu föreslagit en tillfällig löneförbättring att utgå efter i hufvidsak samma grunder som den för innevarande år, utom hvad beträffar storleken af lönetilläggen, hvilka Kungl. Maj:t ansett böra göras dubbelt högre än motsvarande belopp för år 1918.

Utskottet anser denna fördubbling af tilläggsbeloppen väl befogad. Äfven med sålunda ökade lönetillägg torde på många ställen ifrågavarande lärargrupps löner komma att ställa sig synnerligen låga vid jämförelse med de löner, som åtnjutas af lärare vid andra läroanstalter. Utskottet anser sig emellertid kunna förvänta, att, särskildt beträffande dyrare orter, vederbörande kommuner och skolors principaler skola behjärta nämnda förhållande och finna skäl att, i likhet med vad som enligt af utskottet inhämtade upplysningar ägt rum å vissa platser innevarande år, utöfver den tredjedel, hvarmed kommunerna eller enskilda enligt villkoren för statsbidragens utgående måste bidraga till nu föreslagna löneförbättring, lämna ytterligare understöd till förbättring af meranämnda lärares aflöning.»

* Kommun och skolstyrelse tillsammans.
** Samma villkor som stadens övriga löntagare.
*** Normen är likställighet med stadens folkskollärarinnor.

N:o 120.

Drätselkammarens skrifvelse ang. tecknande af borgen för A.-B. Arbetarebostäder.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Då Aktiebolaget Arbetarebostäder i Västerås, som kommit till stånd genom stadens initiativ och i hvilket staden är den ojämförligt störste delägaren, för fullbordande af sina byggnadsföretag behöfver ytterligare kredit, och då bolaget med hänsyn till dess tillkomst och ändamål härutinnan närmast har staden att lita till, har det synts Drätselkammaren lämpligt att staden äfven nu ekonomiskt stöder bolaget; och får Drätselkammaren i detta hänseende hemställa om Stadsfullmäktiges bemyndigande, att för stadens räkning teckna borgen eller garanti för bolagets gäld intill ett belopp af 300,000 kronor.

Upplysningsvis får Drätselkammaren meddela att till säkerhet för denna garanti komma att ligga inteckningar inom ett värde å bolagets fastigheter af 1,089,000 kronor inklusive säkerhet för köpeskillingen för bolagets tomtmark eller räknadt efter värdet å eldstad och rum inom ett värde af 3,100 kronor.

Västerås den 28 november 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

N:o 121.

Drätselkammarens skrifvelse ang. elektrifiering af gårdarne Gustafsslätt och Andersborg.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Arrendatorerna F. T. Larsson och A. G. Andersson hafva i bilagda skrifvelse anhållit att få af dem arrenderade gårdar Gustafsslätt och Andersborg elektrifierade emot åtagande att bekosta armatur och lampor och erlägga en årlig afgift, utgående med 6 % å anläggningskostnaden.

Denna kostnad har af stadens tekniska verk beräknats till 1,215 kronor för Gustafsslätt och till 3,800 kronor för Andersborg. Det synes Drätselkammaren vara lämpligt att genomföra elektrifiering af dessa stadens egendomar i samband med den beslutade elektrifieringen af Nordanby och Malma gårdar, men vill i fråga om arrendatorernas erbjudande anmärka, att den årliga afgiften bör be-

stämmas i likhet med hvad som skett vid elektrifiering af annan stadens egendom — Hofdestalund — till 10 % å anläggningskostnaden, hvarjämte arrendatorerna böra erlägga afgift för strömleverans enligt taxa.

N:o 121. *Ang. elektrifiering af gårdarne Gustafsslätt och Andersborg.*

Drätselkammaren vill alltså föreslå att Stadsfullmäktige ville

bemyndiga Drätselkammaren att under angifven förutsättning låta elektrifiera stadens egendomar Gustafsslätt och Andersborg och härför af uttaxerade medel i 1919 års stat anslå förslagsvis 5,000 kronor.

Västerås den 18 november 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Undertecknade, arrendatorer å gårdarna Gustafsslätt och Andersborg, få härmed vördsamt anhålla om att få elektriska ledningar för kraft och ljus framdragna till och i respektive gårdar i enlighet med bifogade utredning från Västerås stads elektricitetsverk. Kostnaderna för armatur och lampor hafva vi tänkt att helt och hållet bestrida själfva. Kostnaderna för elektrifieringen i öfrigt torde staden godhetsfullt bestrida och erbjuda vi oss att i ersättning härför betala 6 % årlig ränta å kostnaden för respektive gårdars elektrifiering.

Med utmärkt högaktning

F. T. Larsson. Gustafsslätt.

A. G. Andersson. Andersborg.

Sammanställning af kostnaderna för elektrifiering af Gustafsslätt och Andersborg.

Gustafsslätt:	
Högspänningsledning:	
8 hektar à 40 kr. pr hektar enligt särskild kostnadsplan =	320: —*)
Transformator m. m. $^8/_{57}$ af kr. 2,150: — = cirka	300: —
Låg -och högspänningsledning enl. B.	340: —
Motorkontakt enl. C.	115: —
Inomhusledningar enligt F.	200: —
	1,275: —
Afgår för armatur och lampor c:a	60: —
Summa Kronor	1,215: —

N:o 121.
Ang. elektrifiering af gårdarne Gustafsslätt och Andersborg.

Andersborg:

Högspänningsledning:	
21 hektar à 40: — pr har enligt särskild kostnadsplan	840: —*)
Transformator m. m.	
$^{21}/_{57}$ af kr. 2,150: — = cirka	800: —
Lågspänningsledning enligt D.	700: —
Högspänningsledning enligt H.	850: —
Inomhusledningar enligt G.	750: —
	3,940: —
Afgår för armatur och lampor c:a	140: —
Summa Kronor	3,800: —

Västerås den 25 oktober 1918.

F. HEIMER.

N:o 122.

Drätselkammarens utlåtande ang. bidrag till sjukkasseverksamheten.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

En från Västerås registrerade sjukkassors Centralförsamling till Stadsfullmäktige ingifven och såsom motion upptagen framställning om ökadt kommunalt bidrag till härstädes verkande registrerade sjukkassor och fortsättningskassa, hafva Stadsfullmäktige genom beslut den 31 sistlidne oktober remitterat till Drätselkammaren för yttrande, och får Drätselkammaren nu, med återställande af handlingarne, i ärendet anföra följande.

Framställningen afser ett bidrag till såväl fortsättningskassan som sjukkassorna, utgående med 25 öre pr sjukdag — det bidrag, som härjämte för 1919 begäres till fortsättningskassan med 1 krona pr medlem och år och som förslagsvis kan beräknas till 3,000 kronor, kommer att af Drätselkammaren i vanlig ordning upptagas i budgetförslaget och i samband härmed underställas Stadsfullmäktige. Ett bifall till nu föreliggande framställning skulle med 1917 års statistik som utgångspunkt för staden innebära en ytterligare utgift för kassornas verksamhet af 13,500 kronor. Den i framställningen inryckta tablån upptager nämligen för år 1917 47,432 sjukdagar för sjukkassorna och 6,408 sjukdagar för fortsättningskassan eller tillhopa 53,840 sjukdagar à 25 öre pr dag. Då Drätselkammaren emellertid ansett sig böra tillstyrka framställningen, är orsaken härtill att finna uti den stora sociala betydelse sjukkassorna hafva, särskildt

*) Den verkliga kostnaden för högspänningsledningen för Nordanby ocs Malma krediteras med: 320: — + 840: —, summa kronor 1,160: —.

för en sådan industristad som Västerås. Såsom villkor för bidragets beviljande torde böra föreskrifvas, att bidraget utgår allenast för i staden mantalsskrifna personer, att detsamma må af kassorna tagas i anspråk allenast för samma ändamål, hvarför statsbidraget till kassorna utgår, att för dess utbetalande erfordras viss redovisning, som Drätselkammaren kan finna nödig, äfvensom att bidrag utgår allenast till i vederbörlig ordning registrerad kassa.

N:o 122. *Ang. bidrag till sjukkasseverksamheten.*

Då Drätselkammaren begränsar framställningen till att afse allenast år 1919, har detta sin grund däri, att Drätselkammaren ansett bidrag i fortsättningen böra göras beroende af årliga framställningar från kassorna.

Under hänvisning till det nu anförda hemställer alltså Drätselkammaren

att Stadsfullmäktige ville för år 1919 till Västerås registrerade sjukkassor och sjukkassors fortsättningskassa anslå ett bidrag att utgå pr sjukdag för härstädes samma år mantalsskrifven medlem i kassorna med 25 öre under enahanda villkor i afseende å användningen, som gälla för det statsbidrag, kassorna åtnjuta, att utbetalas vid den tidpunkt och emot den redovisning, som Drätselkammaren kan finna skäligt närmare bestämma,

äfvensom besluta att härför erforderligt anslag, förslagsvis 13,500 kronor, skall utgå af uttaxerade medel i 1919 års stat.

Västerås den 18 november 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Västerås registrerade sjukkassors Centralförsamling får härmed vördsamt anhålla om utökadt kommunalt bidrag till de i staden verkande sjukkassorna, som äro registrerade enligt 1910 års sjukkasselag.

Tacksamt erkännande de bidrag, Stadsfullmäktige förut beviljat Västerås Sjukkassors Fortsättningskassa, anse vi dock, att sjukkasseverksamheten inom staden tagit den omfattning, att ett allmännare bidrag torde vara väl befogat, i synnerhet om man tar i betraktande den lättnad i fattigvårdsutgifter för staden, som blir en gifven följd af en väl ordnad sjukkasseverksamhet. Denna verksamhet torde ännu mer kunna utvidgas och träda hjälpande emellan, om sjukkassornas ekonomiska ställning förbättrades. Sålunda medgifver 1910 års sjukkasselag rätt förr sjukkassa, hvars tillgångar uppgå till vissa fixerade belopp, att till sina medlemmar vid långvariga sjukdomsfall utbetala högre understöd, med gifven följd att kommunen i sådana fall skulle undslippa en eljest ofrånkomlig understödsplikt.

Detta synes också ha beaktats af ett stort antal såväl stads- som landskommuner inom Sverige. Sålunda utbetalades år 1916 dylikt understöd till 303

N:o 122.
Ang. bidrag till sjukkasseverksamheten.

stadskassor, fördelade på 40 städer samt till 99 landskassor inom 114 landskommuner. Grunderna för de kommunala bidragens beviljande i de skilda kommunerna ha skett efter en del olika principer. Vissa kommuner hafva anslagit ett visst belopp att fördelas inom kommunen verkande sjukkassor, andra kommuner åter hafva beräknat bidragen med visst belopp för hvarje medlem uti inom kommunen befintliga sjukkassor. Dessa belopp hafva bestämts olika i olika kommuner, det lägsta bidraget 50 öre för hvarje medlem och år har utgått i en del städer, däribland Eksjö, Växjö, Oskarshamn och Västervik, och det högsta bidraget har utgått i Falköping med kr. 4:50 pr år och medlem. Vår grannstad Eskilstuna utbetalar kr. 3:— pr år och medlem i sjukkassebidrag. En annan form för kommunalbidrag användes i Stockholm, Trälleborg och Kristinehamn, som till sina sjukkassor utbetalar ett visst belopp för hvarje sjukdag, för hvilken sjukhjälp utbetalats under näst föregående år. Äfven dessa belopp äro något olika och utgår i Kristinehamn med 10 öre och i Stockholm och Trälleborg med 15 öre pr sjukdag. Dessutom förekommer en annan form för kommunbidrag. Stockholms stad utbetalar nämligen till Stockholms sjukkassors fortsättningskassa dels ett förvaltningsbidrag af 25 öre pr medlem och dels ett sjukdagsbidrag af 35 öre pr sjukdag. (Stockholms sjukkassors centralförsamling har under innevarande månad gjort framställning till Stockholms stadsfullmäktige om ytterligare höjdt kommunbidrag af 20 öre pr sjukdag.)

Granskar man nu de olika grunderna för utbetalning af kommunala bidrag till sjukkassorna, så synes det oss vara det mest rättvisa att följa principen om ett visst belopp pr sjukdag, då gifvetvis en sjukkassa, som varit hårdt anlitad för sjukhjälpsunderstöd, är i större behof af bidrag än den sjukkassa, som haft turen att slippa lindrigare undan sjukhjälp till sina medlemmar, dessutom kan sjukdomsfrekvensen vara mycket olika inom samma sjukkassa under olika år, hvilket äfven medför den omständigheten, att behofvet af hjälp från kommunen ställer sig olika.

Antal sjukdomsfall och sjukdagar samt utbetald sjuk -och begrafningshjälp för 5 års-perioden 1913—1917 inom de i Västerås verkande sjukkassorna framgår af följande tablå:

År	Antal sjukdomsfall			Antal skjudagar			Sjukhjälp		Begravningshjälp	
	Män	Kvinnor	Summa	Män	Kvinnor	Summa	Kronor	öre	Kronor	öre
1913	1358	94	1452	35882	3340	39222	53273	—	7575	—
1914	1531	167	1698	35700	4253	39953	61154	—	5500	—
1915	1574	204	1778	38340	6828	45168	71400	—	4550	—
1916	1715	247	1962	39388	7889	47277	75486	—	8125	—
1917	1725	213	1938	39976	7456	47432	76705	—	7950	—
S:ma	7903	925	8828	189286	29766	219052	338018	—	33700	—

Under innevarande år med sin svåra influensaepidemi kommer dessa siffror att stiga högst väsentligt och kassornas fonderade medel som en följd däraf betydligt reduceras, en för sjukkassornas verksamhet högst betänklig omständighet.

De långvariga sjukdomsfallen inom sjukkassorna visar äfven tendens till ökning, hvadan fortsättningskassan som en följd däraf blir hårdare anlitad än hvad som tidigare varit förhållandet. Under år 1917 utbetalades i fortsättningskassan kronor 9,612:— i sjukhjälp för 6,408 sjukdagar, motsvarande siffror år 1913 voro respektive kronor 7,255:— och 4,837 sjukdagar, således en ökning af kronor 2,357:— i sjukhjälp och 1,571 sjukdagar, hvarför vi äfven för denna kassa nödgas anhålla om ett ytterligare anslag.

N:o 122. *Ang. bidrag till sjukkasseverksamheten.*

På grund af hvad vi sålunda anfört få vi vördsamt hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte besluta, dels tilldela Västerås sjukkassors Fortsättningskassa utöfver det nu utgående beloppet — 1 kr. pr år och medlem — 25 öre pr sjukdag, dels ock tilldela de öfriga inom staden verkande registrerade sjukkassorna ett årligt belopp af 25 öre pr sjukdag, för hvilka respektive sjukkassor utbetalt sjukhjälp under näst föregående år.

Västerås den 26 oktober 1918.

För Västerås Registreraade Sjukkassors Centralförsamling:

A. FAGERMAN.

Ofvanstående upptages som vår motion.

E. AHLIN. *A. DANIELSSON.* *J. A. ZANDER.*

Västerås 1918, Västm. Alleh:s A.-B:s Tr.

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar

1918. Den 28 November. XXI.

N:o 123.

Byggnadsnämndens skrifvelse ang. ändring i stadsplanen beträffande kvarteret Nella.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Byggnadsnämnden får härmed öfverlämna ett på föranstaltande af Drätselkammaren uppgjordt förslag till tomtindelning af kvarteret Nella, äfven innefattande ändring i gällande stadsplan med afseende å kvarterets gränser så till vida, att detsamma utlagts med förgård emot Mariaberget.

Ändringen är tillkommen i anledning af Stadsfullmäktiges beslut den 22 juni 1916 angående bemyndigande för Drätselkammaren att försälja tomter inom kvarteret Nella och därefter skedd försäljning af tomten N:o 2, hvartill lagts ett område af Mariaberget såsom förgård.

Med meddelande, att förslaget i vederbörlig ordning delgifvits de markägare, hvars rätt detsamma berör och att något anmärkning häremot icke framställts, får Byggnadsnämnden, som för sin del godkänner ändringen, föreslå,

att Stadsfullmäktige ville antaga den ändring i gällande stadsplan beträffande kvarteret Nella, att kvarteret tillägges ett område af Mariaberget såsom förgård i öfverensstämmelse med bilagda, af stadsingeniören Gösta Smitt i augusti 1918 uppgjorda förslag, äfvensom bemyndiga Byggnadsnämnden att å nämnda beslut söka fastställelse.

Västerås den 13 november 1918.

På Byggnadsnämndens vägnar:

JOHN KARLSSON.

Ragnar Tenow.

N:o 124.

Byggnadsnämndens utlåtande ang. föreskrifter om hissar.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Genom remiss den 29 sistlidne augusti hafva Stadsfullmäktige för utlåtande till Byggnadsnämnden öfverlämnat af styrelsen för Tekniska Högskolan afgifvet yttrande öfver Kungl. Maj:t för fastställelse underställda och af Stadsfullmäktige antagna föreskrifter rörande dels inbyggande af hiss i hus, dels ock säkerhetsåtgärder och försiktighetsmått till förekommande af olycksfall vid begagnande af hiss (se Stadsfullmäktiges protokoll den 24 februari 1916 § 31), och får Byggnadsnämnden nu, med återställande af handlingar i remissakten och på grundvalen af de sakkunniges uttalande i frågan, föreslå, att Stadsfullmäktige ville antaga följande ändringar uti och tillägg till berörda föreskrifter.

a) beträffande inbyggande af hiss i hus

att § 1 1:o erhåller följande ändrade lydelse:

Hiss eller sådan lyftinrättning — — — — må med Byggnadsnämndens tillstånd anbringas uti eller invid byggnad — — — —,

att uti § 1 1:o b sista punkten orden »skall vara självläsande och» utgå,

att § 4 mom. 2 ändras sålunda: »minst en gång årligen skall hiss besiktigas af sakkunnig person (hissinspektör), som Byggnadsnämnden därtill utser».

b) beträffande säkerhetsåtgärder och försiktighetsmått till förekommande af olycksfall vid begagnande af hiss:

att § 6 erhåller följande ändrade lydelse:

»Personhiss, som skötes af medföljande förare, får icke äga större hastighet än 1,0 meter i sekunden, och annan personhiss icke större hastighet än 0,5 meter i sekunden; dock att vid större hisshöjd och ovanliga förhållanden i öfrigt efter särskildt medgifvande af Byggnadsnämnden större hastighet än 1,0 meter i sekunden må kunna medgifvas för personhiss, som skötes af medföljande förare. Hastigheten af varuhiss skall bestämmas med hänsyn till hissens beskaffenhet»,

att till § 9 lägges ett nytt stycke så lydande:

»Sådan hiss må icke föras af annan än den, som med bevis, utfärdadt af hissinspektör, styrkt sig vara fullt förtrogen med hissens anordningar och skötsel»,

att § 14 ändras sålunda:

»Apparat för afstängning af drifkraften för hiss skall finnas i hissns maskinerum och vid personhiss jämväl å annat lämpligt ställe»,

att § 21 erhåller följande ändrade lydelse:

»Byggnadsnämnden äger utöfva den tillsyn öfver anordnande och begagnande af för befordran af personer eller varor afsedda hissar inom Västerås, som erfordras för förebyggande af olycksfall, dock med undantag fö rhissar, vilka endast drifvas för hand och hvilkas lastplan och hissbana

N:o 124. *Ang. föreskrifter om hissar.*

äro af sådan konstruktion eller storlek, att hissen icke kan af människor beträdas samt för hiss, anbragt i sådan fastighet för industriellt behof, hvilken enligt lagen om arbetareskydd den 29 juni 1912 står under kontroll af yrkesinspektionen och för hvilken dessa bestämmelser ej äro tillämpliga»,

samt att såsom en ny § under 22 tillägges följande bestämmelse:

»Hiss, som vid tiden för dessa föreskrifters trädande i kraft, redan tagits i bruk, skall inom ett år därefter första gången besiktigas enligt här meddelade bestämmelser».

Västerås den 13 november 1918.

På Byggnadsnämndens vägnar:

JOHN KARLSSON.

Ragnar Tenow.

Till Byggnadsnämnden i Västerås.

Sedan Byggnadsnämnden den 3 september 1918 till undertecknad remitteraat Styrelsens för Kungl. Tekniska Högskolan yttrande öfver förslag till föreskrifter för hissanläggningen i Västerås stad, får jag härmed anföra följande.

De ändringar, som föreslagits beträffande § 1 och § 1, mom. b uti föreskrifterna för inbyggande af hiss samt § 6 i föreskrifterna beträffande säkerhetsåtgärder, anser jag vara väl motiverade och får därför tillstyrka desamma.

Hvad beträffar § 14 föreslår styrelsen, att apparat för afstängning af drifkraften för hiss skall finnas i hissens maskinrum *och* vid personhiss jämväl å annat lämpligt ställe. Den ursprungliga lydelsen af denna paragraf var, att apparat för afstängning af drifkraften för hiss skall finnas i maskinrum *eller* å annat lämpligt ställe.

I Stockholmsföreskrifterna bestämmes visserligen, att dylik afstängningsapparat skall finnas såväl i maskinrummet som på annat lämpligt ställe, men styrelsen framhåller att meningarna om behofvet af två afstängningsapparater kunna vara delade.

För min del anser jag, att afstängningsapparat för drifkraften alltid bör finnas i maskinrummet, men däremot ej är behöflig utom detsamma. Skulle ett olycksfall inträffa, t. ex. därigenom, att en person blir fastklämd mellan hisskorgen och ett bjälklag, kommer motorn att stanna automotiskt, därigenom att säkerhetspropparna afbryta strömmen. För att få personen loss måste man hafva tillgång till maskinrummet och blir då första åtgärden att öppna den därstädes befintliga strömbrytaren. En extra afstängningsapparat utanför maskinrummet kan ej på något sätt minska faran vid olycksfall, men kommer att afsevärdt fördyra anläggningen samt kan lätt blifva utsatt för åverkan eller manövrerad af okynne. Af denna anledning erfordras ej sådan extra afstängare vid hissanläggningar i någon annan stad i Sverige än Stockholm.

N:o 124.

Ang. föreskrifter om hissar.

Visserligen är det önskvärdt att tillträdet till maskinrummet i vanliga fall ej är tillgängligt för andra än den, som har tillsynen öfver och ansvaret för maskineriet. För att emellertid maskinrummet äfven vid olycksfall, då möjligen maskinvårdaren är frånvarande, må blifva tillgängligt, borde en reservnyckel förvaras i ett med glasruta försedt mindre skåp å lämplig plats utom maskinrummet.

Jag får därför föreslå, att § 14 erhåller följande lydelse:

Apparat för afstängning af drifkraften för hiss skall finnas i hissens maskinrum, som skall vara tillgängligt medelst reservnyckel, förvarad i ett å lämplig plats anbragdt, med glasruta försedt mindre skåp.

Styrelsen har i sitt utlåtande framhållit önskvärdheten af att få närmare bestämdt hvilka hissar, som skola stå under byggnadsnämndens tillsyn.

I nära öfverensstämmelse med för Stockholm härvidlag träffade bestämmelser får jag föreslå följande lydelse af § 21:

Byggnadsnämnden äger utöfva den tillsyn öfver anordnande och begagnande af för befordran af personer eller varor afsedda hissar inom Västerås, som erfordras för förebyggande af olycksfall, dock med undantag för hissar, hvilka endast drifvas för hand och hvilkas lastplan och hissbana äro af sådan konstruktion eller storlek, att hissen icke kan af människor beträdas samt för hiss, anbragt i sådan fastighet för industriellt behof, hvilken enligt lagen om arbetareskydd den 29 juni 1912 står under kontroll af yrkesinspektionen och för hvilken dessa bestämmelser ej äro tillämpliga.

Beträffande hiss, afsedd att skötas af förare, har styrelsen förordat att sådan förare skall hafva blifvit godkänd af hissinspektör, och får jag därför föreslå att i nytt stycke under § 9 tillfogas:

»Sådan hiss må icke föras af annan än den, som med bevis, utfärdadt af hissinspektör, styrkt sig vara fullt förtrogen med hissens anordningar och skötsel.»

I sammanhang härmed synes mig vara lämpligt om 2:dra stycket i § 4 af föreskrifterna för inbyggandet af hiss ändrades sålunda:

»Minst en gång årligen skall hiss besiktigas af sakkunnig person (hissinspektör), som byggnadsnämnden därtill utser.»

Slutligen får jag i likhet med styrelsen för Kungl. Tekniska Högskolan föreslå, att till säkerhetsföreskrifterna såsom § 22 fogas följande öfvergångsbestämmelser:

»Hiss, som vid tiden för dessa föreskrifters trädande i kraft redan tagits i bruk, skall inom ett år därefter första gången besiktigas enligt här meddelade bestämmelser.»

Västerås Rådhus den 3 augusti 1918.

H. HÅKANSON.

Resolution.

Remitteras till Stadsfullmäktige för yttrande, som jämte remissakten förväntas.

Västerås Rådhus den 3 augusti 1918.

På Magistratens vägnar:

VICTOR ÅSBERG.

H. Cronholm.

Resolution.

N:o 124.

Ang. föreskrifter om hissar.

Remitteras till Magistraten i Västerås, som anmodas lämna Stadsfullmäktige där i staden tillfälle att i anledning af hvad tekniska högskolan i detta ärende anfört afgifva yttrande, samt att med detta yttrande och remissakten därefter hit inkomma.

Västerås slott i landskansliet den 2 augusti 1918.

På Länsstyrelsens vägnar:

WILHELM LANGE. C. G. IHRFORS.

Kungl. Maj:ts nådiga vilja är, att Dess befallningshafvande i Västmanlands län i detta ärende, med anledning af hvad Tekniska högskolan uti underdånigt utlåtande däri anfört, lämnar Stadsfullmäktige i Västerås tillfälle att afgifva yttrande samt därmed äfvensom med det underdåniga utlåtande, hvartill nämnda yttrande kan föranleda, till Kungl. Maj:t inkommer. Stockholm den 30 juli 1918.

På nådigste befallning:

VÄRNER RYDEN.

Till Konungen.

Med föranledande af Magistratens i Västerås bifogade skrifvelse af den 11 nästlidne oktober får Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande härmed i underdånighet underställa Eders Kungl. Maj:ts pröfning Stadsfullmäktiges i Västerås beslut den 24 februari 1916 med underdånig hemställan, att Eders Kungl. Maj:t ville å samma beslut, i hvad det afser *särskilda föreskrifter beträffande säkerhetsåtgärder och försiktighetsmått till förekommande af olycksfall vid begagnande af hiss,* meddela nådig fastställelse äfvensom att Eders Kungl. Maj:t måtte, på sätt Magistraten hemställt, i nåder *fastställa böter* för öfverträdelse af de därutinnan meddelade föreskrifterna.

Härvid får Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i underdånighet erinra därom, att *ej mindre de föreskrifter, som finnas intagna under 4 §* i de af stadsfullmäktige genom deras ofvannämnda beslut godkända föreskrifter rörande hiss' inbyggande i hus *än äfven Stadsfullmäktiges i Västerås beslut om en afgift af 20 kronor för hvarje besiktning* af hiss torde rätteligen vara hänförliga till föreskrifter rörande säkerhetsåtgärder vid begagnande af hiss.

Västerås slott i landskansliet den 3 november 1916.

Underdånigst:

LANDSHÖFDINGEÄMBETET.

Olof Åkerrén. *C. G. Ihrfors.*

N:o 124.
Ang. föreskrifter om hissar

Utdrag af protokoll, hållet vid Stadsfullmäktiges i Västerås sammanträde den 24 februari 1916.

§ 31.

Sedan Stadsfullmäktige den 25 februari 1915 remitterat en af Herr Håkanson väckt motion om utarbetande af en stadga med bestämmelser om regelbunden besiktning af inom staden uppsatta hissar för såväl person- som varutransport samt om sådana hissars anordnande till Byggnadsnämnden, samt efter det Nämnden i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 12 november samma år, intagen jämte motionen i Stadsfullmäktiges tryckta handlingar för 1915 under N:o 77, dels föreslagit, att taxan för besiktning af hiss, såväl innan sådan fing etagas i bruk som ock för de därefter årligen återkommande besiktningarne af Stadsfullmäktige bestämdes till 20 kronor, dels ock till antagande framlagt *ej mindre* förslag till föreskrifter rörande hiss' inbyggande i hus att antagas i form af tillägg till stadens byggnadsordning *än äfven* förslag till särskilda föreskrifter beträffande säkerhetsåtgärder och försiktighetsmått till förekommande af olycksfall vid begagnande af hiss, Stadsfullmäktige den 20 december 1915 remitterat handlingarne i ärendet till Beredningsutskottet för utlåtande, hade Beredningsutskottet i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 18 innevarande februari (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 15) med en del mindre ändringar och tillägg tillstyrkt Byggnadsnämndens förslag.

Vid föredragning af detta ärende i dess särskilda delar antogo och godkände Stadsfullmäktige utan omröstning för sin del ifrågavarande förslag med de af Beredningsutskottet föreslagna ändringar och tillägg.

Stadsfullmäktige hade alltså beslutat:

dels att stadga en afgift af 20 kronor för hvarje besiktning af hiss, såväl innan hiss finge tagas i bruk som ock för de därefter årligen återkommande besiktningarne,

dels att såsom tillägg till stadens byggnadsordning för sin del antaga följande

»FÖRESKRIFTER RÖRANDE HISS' INBYGGANDE I HUS.

§ 1.

1:o) Hiss eller sådan lyftinrättning, som är försedd med hisskorg eller plattform, förd å fasta styrlister (gejder), må med Byggnadsnämndens tillstånd anbringas uti byggnad; och skall härvid iakttagas följande:

a) Hiss skall utefter hela hissbanan eller till så stor del däraf, som erfordras för undvikande af fara, omgifvas med stängsel af lämplig konstruktion.

b) I hvarje in- och utgång i hissbanan och alldeles invid densamma skall insättas dörr af material och med ramomfattning, som lämpas efter sättet, hvarpå hissbanan, efter ty i punkt a) är stadgadt, omslutes eller förstänges; skolande dörren så inrättas, att den icke kan öppnas inåt hissbanan. Dörr skall vara självflåsande och skall till sitt yttre utseende skilja sig från andra dörrar.

c) Där hisskorg är öppen, skola hisschakts väggar invändigt vara jämna utan framsprång eller fördjupningar.

d) Hisschakt skall anordnas så, att lämpligt utrymme finnes vid korgens gränslägen.

N:o 124. *Ang. föreskrifter om hissar.*

e) Fönster i hisschakt skall vara så anbragt och beskaffadt, att största möjliga säkerhet finnes för, att det icke kan skadas eller af obehörig öppnas. Det må ej kunna öppnas inåt schaktet.

f) Motvikt med dess infästning bör vara åtkomlig för eftersyn och banan vara vederbörligen afstängd.

g) Utrymme midt under hiss- eller motviktsschakt äfven i ett annat våningsplan får ej såsom lokal i byggnaden till användning upptagas.

2:o) Af Byggnadsnämnden föreskrifven eller godkänd anordning för hiss får icke utan nämndens tillstånd undanrödjas eller ändras, vid ansvar från och med fem till och med femhundra kronor.

§ 2.

1:o) Hisschakt, som går genom källartak, skall i källaren, och hisschakt, som går genom vindsbotten, skall i vinden brandfritt afstängas.

Från stadgandet i detta moment äger Byggnadsnämnden medgifva undantag för hiss i hus, som ej bebos, såsom fabriks- eller magasinsbyggnad.

2:o) Om hisschakt inklädes, skall inklädningen, liksom däri anbragt dörr, vara af eldsäkert matreial, där ej Byggnadsnämnden för särskildt fall finner undantag kunna medgifvas.

3:o) Hissmaskineriet skall inrymmas i afstängdt rum. På Byggnadsnämnden ankommer att med hänsyn till läget af maskinrummet, byggnadens beskaffenhet och eldfarlighet i olika fall, afgöra, huruvida och till vilken utsträckning maskinrummets väggar, golf och tak skola vara af eldsäkert material.

4:o) Hvad ofvan i denna § är stadgadt beträffande hiss, länder i tillämpliga delar till efterrättelse jämväl i afseende å därtill hörande motvikter, pådrag och dylikt.

§ 3.

Vill husägare företaga sådan byggnadsåtgärd, hvarigenom byggnaden med afseende å *hissanordning* ändras eller med sådan af nyo förses, men hvilken byggnadsåtgärd icke är att hänföra till nybyggnad, påbyggnad eller tillbyggnad, göre ändock därom anmälan hos Byggnadsnämnden, som efter anställd besiktning meddelar beslut.

§ 4.

Nyinrättad hiss får ej för sitt ändamål tagis i bruk förr än, enligt Byggnadsnämndens förordnande, besiktning och afprofning af hissen ägt rum och Byggnadsnämnden meddelat tillstånd till dess användande.

Minst en gång årligen skall hiss på tid, som af Byggnadsnämnden bestämmes, besiktigas af person, som Byggnadsnämnden därtill utser.

Kostnaden för besiktning, hvarom ofvan nämnts, erlägges af husägaren. Annan besiktning bekostas af den, som förrättningen påkallat»;

dels ock att antaga följande

»SÄRSKILDA FÖRESKRIFTER

beträffande säkerhetsåtgärder och försiktighetsmått till förekommande af olycksfall vid begagnande af hiss.

N:o 124.

Ang. föreskrifter om hissar.

§ 1.

Korg till hiss, afsedd enbart för personbefordran eller för person- och varubefordran i förening (personhiss) skall hafva väggar och tak jämte dörr, som icke kan öppnas utåt, allt af sådan täthet, styrka och beskaffenhet i öfrigt, att de gifva säkert skydd mot föremål utanför korgen.

§ 2.

I afseende å hiss, afsedd enbart för varubefordran (varuhiss) skall sådan anordning vara vidtagen, att varorna hindras att falla ur hisskorgen.

§ 3.

Sådan anordning skall vara vidtagen, att hisskorgen icke kan sättas i rörelse, utan att korgens och hissbanans alla dörrar äro stängda, samt att beträffande personhiss, korgen stannar om dess dörr öppnas. Äfvenledes skall sådan anordning vara vidtagen, att dörr till hissbanan kan öppnas endast när hisskorgens botten är i ungefärlig jämnhöjd med golfvet vid dörröppningen, eller vid varuhiss å en höjd af intill en meter öfver golfytan.

§ 4.

Hissmaskineri skall vara så anordnadt, att det omedelbart stannar, sedan manöverapparaten frånslagits eller drifkraften af annan anledning upphört att verka.

§ 5.

Det skall vara sörjdt för, att hisskorgen icke kan komma högre eller lägre än till bestämda gränslägen samt att om den är afsedd för personbefordran, den äfven inifrån korgen kan bringas att stanna hvar som helst mellan dessa; skolande personhiss vara försedd med två af hvarandra oberoende apparater för korgens automatiska afstannande i hvart och ett af de båda gränslägena, hvilka apparater afstänga drifkraften och stoppa maskineriet.

§ 6.

Personhiss, som skötes af medföljande förare, får icke äga större hastighet än 1,5 meter i sekunden, och annan personhiss icke större hastighet än 0,5 meter i sekunden. Hastigheten af varuhiss skall bestämmas med hänsyn till hissens beskaffenhet.

§ 7.

Hiss skall vara så anordnad, att korgen med alla i densammas rörelse deltagande delar kan röra sig en längd, motsvarande 0,8 gånger den tillåtna hastigheten för sekund, dock minst 0,3 meter, öfver det högsta och under det lägsta läge, där korgen bör stanna.

§ 8.

Vid bestämmande af högsta personantalet eller högsta varubelastningen skall medelvikten af en person beräknas till minst 85 kilogram intill tre personers last och minst 80 kilogram för större antal.

§ 9.

Hiss med förare må endast kunna manövreras inifrån hisskorgen; dock att dess manöverapparat undantagsvis må med särskildt medgifvande anordnas så, att den jämväl kan skötas utifrån.

N:o 124. *Ang. föreskrifter om hissar.*

§ 10.

Lina, kätting eller motsvarande konstruktionsdel skall så beräknas, att den ej utsättes för större ansträngning än en fjärdedel af sin brottbelastning, hvarvid ansträngningen beräknats sammansatt af drag- och böjningsspänning; skolande i personhiss hisskorg eller motvikt, som uppbäres af linor, kättingar och liknande, vara upphängd i minst två sådana, så infästade och beräknade, att, om en af dem blir obelastad, den eller de återstående bära totala belastningen utan att ansträngas till mera än en fjärdedel af sin brottbelastning.

§ 11.

Ej mindre de föremål, som bära, drifva eller stoppa hiss, än äfven deras tillbehör, skola äga en under alla omständigheter fullt tillräcklig styrka i förhållande till hisskorgens tyngd och det största personantalet eller den största varubelastning, hvarför hiss är afsedd, samt jämväl i öfrigt vara konstruerade och anordnade på ett i allo betryggande sätt, till bestyrkande hvaraf ägaren, om inspektören så fordrar, skall framlägga erforderliga beräkningar.

§ 12.

Genom spärr- eller bromsinrättningar ,som vid anställda tillförlitliga prof befunnits säkra, eller på annat betryggande sätt skall vara sörjdt för att, i händelse de här ofvan omförmälda föremål råka i olag, hisskorg i allt fall ej kan sjunka eller stiga mera än till en viss ofarlig grad, hvarvid beträffande personhiss gäller, att den skall vara försedd med *dels* en fångapparat, så förbunden med de hissen bärande linorna, kättingarna eller motsvarande konstruktionsdel, att vid brott eller afsevärd sträckning å en af dem, korgen omedelbart fastlåses vid styrlisterna, *dels ock* med en anordning, genom vilken fångapparaten påverkas, så att denna fastlåser korgen innan den medgifna hastigheten på nedgående öfverskridits med 0,4 meter i sekunden; dock vare medgifvet att ersätta dessa båda apparater med en direkt vid korgen anbragt bromsinrättning, som under alla förhållanden hindrar korgen att nedgå med större hastighet än den tillåtna, ökad med 0,4 meter i sekunden.

§ 13.

Hisskorg och motvikt skola ledas med styrlister och anordnas så, att de ej kunna lämna sina banor.

§ 14.

Apparat för afstängning af drifkraften för hiss skall finnas i maskinrum eller å annat lämpligt ställe.

§ 15.

Personhiss, hvilkens hissbana i hela sin utsträckning omslutes af täta väggar eller där förhållandena eljest sådant påkalla, skall vara försedd med någon i hisskorgen anbragt och för dem, som däri färdas, lätt åtkomlig inrättning för signalering till ställe, hvarifrån bistånd i händelse af behof kan erhållas.

N:o 124.
Ang. föreskrifter om hissar.

§ 16.

Alla till en hiss och dess maskineri hörande delar, såsom fångapparater m. m., skola vara skyddade för obehörig påverkan.

§ 17.

Elektrisk hiss skall vara så anordnad att, sedan hissmotorns ström blifvit bruten, pådragningsapparaten återföres till sitt nolläge, innan strömmen ånyo kan tillföras motorn.

§ 18.

Det skall vara sörjdt för, att hissens konstruktion och anordningarna för dess drift jämväl i öfrigt äro tillfredsställande. Alla af Byggnadsnämnden föreskrifna eller godkända anordningar skola hållas i godt stånd.

§ 19.

För hvarje hiss skall finnas tydlig skylt, som på följande sätt utmärker dess särskilda bestämmelse och den största belastning, hvarför den är afsedd:

a) Hiss
för högst ...... personer.

Denna skylt, som utmärker hiss, hvilken endast får användas för befordran af personer, men ej af varor, anslås dels på eller tätt invid utsidan af hvarje dörr i farbanan och dels inuti hisskorgen.

b) Hiss
för högst ...... kg. vikt, motsvarande ...... personer.

Denna skylt, som utmärker hiss, hvilken får användas till befordran af såväl personer som varor, anslås såsom under a) är sagdt.

c) Hiss
för högst ...... kg. gods.

Denna skylt, som utmärker varuhiss, anslås invid hvarje ställe, där varorna in- eller uttagas.

§ 20.

När hiss är tillgänglig för användande och full dager ej råder vid dörröppningarne i hissbanan eller annorstädes, där gods in- eller uttages, skall annan lämplig och tillräcklig belysning finnas vid dessa ställen.

§ 21.

Dessa bestämmelser äro ej tillämpliga å hiss i sådan fastighet för industriellt behof, hvilken jämlikt lagen om arbetareskydd den 29 juni 1912 står under kontroll af yrkesinspektionen.»

Stadsfullmäktiges beslut skulle i den mån sådant erfordrades, underställas Konungens befallningshafvande i länet för fastställelse.

Som ofvan.

In fidem:
Theofil Öberg.

Justeradt den 29 februari och offentligen uppläst den 2 mars 1916; betygar

Ex officio:
Theofil Öberg.

Till Konungens befallningshafvande i Västmanlands län.

N:o 124. *Ang. föreskrifter om hissar.*

Magistraten öfverlämnar härmed utdrag af Stadsfullmäktiges i Västerås protokoll, hållet vid sammanträde den 24 februari 1916, rörande Stadsfullmäktiges beslut angående hissanordningar i staden; och får Magistraten, som intet har att mot beslutet erinra, hemställa, att Konungens befallningshafvande ville i de delar beslutet innefattar tillägg till stadens byggnadsordning och fastställande af taxa för hissinspektör, fastställa Stadsfullmäktiges beslut, samt *rörande särskilda föreskrifter beträffande säkerhetsåtgärder och försiktighetsmått till förekommande af olycksfall vid begagnande af hiss underställa desamma Kungl. Maj:ts nådiga pröfning och fastställelse,* därvid Magistraten hemställer att Konungens befallningshafvande ville *utverka att böter för öfverträdelse af de särskilda föreskrifterna måtte föreskrifvas.* Västerås Rådhus den 11 oktober 1916.

På Magistratens vägnar:

JOHN KARLSSON.

H. Cronholm.

Kungl. Maj:ts nådiga vilja är, att Tekniska Högskolan häröfver afgifver underdånigt utlåtande.

Stockholm den 14 november 1916.

På nådigste befallning:

H. von SYDOW.

Till Konungen.

Enligt nådig remiss den 14 november 1916 har Eders Kungl. Maj:t anbefallt Tekniska högskolan att afgifva underdånigt yttrande öfver underdånig hemställan från Kungl. Befallningshafvande i Västmanlands län den 3 november 1916 angående fastställelse af Stadsfullmäktiges i Västerås beslut om föreskrifter för hissanläggningar.

Med anledning häraf får styrelsen, jämte återställande af remisshandlingarna, härmed öfverlämna det utlåtande, som på anmodan afgifvits af professorerna vid högskolan Karl Wallin och Hj. O. Dahl samt specialläraren vid högskolan, civilingeniören Wilhelm Davidsson.

Underdånigst:

VILHELM LINDER. *C. MAGNELL.*

Erik Philip.

Stockholm den 8 juli 1918.

N:o 124.
Ang. föreskrifter om hissar.

Till styrelsen för Kungl. Tekniska Högskolan.

Anmodade att yttra oss öfver underdånig hemställan från Kungl. Befallningshafvande i Västmanlands län den 3 november 1916 angående fastställelse af Stadsfullmäktiges i Västerås beslut om föreskrifter för hissanläggningar, få vi härmed, i hvad angår de rent tekniska bestämmelserna i förslaget, anföra följande.

Beträffande de föreslagna föreskrifterna rörande hiss' inbyggande i hus, synes oss följande ändringar böra vidtagas:

I § 1, 1:o säges, att byggnadsnämndens tillstånd erfordras för anbringande af hiss *uti* byggnad. Däremot nämnes ej något om hiss' anbringande *intill* byggnad. Då emellertid en hiss kan uppföras intill en byggnad på så sätt, att hisschaktet kommer att utgöra en utökning af byggnaden — exempelvis om hisschaktet uppföres af järnkonstruktion och därefter inklädes med täta väggar — torde äfven för dylikt fall byggnadsnämndens tillstånd böra erfordras. Som lydelse af stadgandet föreslås:

§ 1. 1:o. Hiss eller sådan lyftinrättning — — — må med Byggnadsnämndens tillstånd anbringas uti eller invid byggnad; — — — —

I § 1, 1:o, mom. b stadgas, att »Dörr skall vara självflåsande». Denna föreskrift är svår att uppfylla och ej under alla förhållanden lämplig. Gäller det nämligen konduktörshiss, bör dörr vid densamma ej slå igen af sig själv, ty då kan konduktören föranledas att stiga ur hisskorgen för att hålla upp dörren medan passagerarna stiga in i eller ur hisskorgen. Emellertid böra anordningarna vid en hiss vara sådana, att konduktören ej föranledes att lämna sin plats vid manöverorganet vid passagerarnas in- eller utstigning. Ifrågavarande bestämmelse bör därför ,enligt vår mening, utgå.

Angående de föreslagna föreskrifterna beträffande säkerhetsåtgärder och försiktighetsmått till förekommande af olycksfall vid begagnande af hiss må följande anföras.

Såsom af handlingarna i ärendet framgår, hafva de i Stockholm gällande föreskrifterna, utfärdade af Öfverståthållareämbetet den 21 mars 1910, tjänat som mönster för förslaget. Mot de paragrafer, som bibehållits oförändrade gentemot Stockholmsföreskrifterna hafva vi ej funnit anledning till erinran. Beträffande öfriga paragrafer vilja vi här för fullständighetens skull uttala vår åsikt om alla de ändringar i sak, som blifvit gjorda från Stockholmsföreskrifterna, således äfven beträffande dem, som vi funnit ändamålsenliga.

I § 5 bestämmes att hisskorg, om den är afsedd för personbefordran, inifrån korgen skall kunna bringas att stanna hvar som helst mellan gränslägena. I Stockholmsföreskrifterna gäller sådan bestämmelse för alla hissar, således ej enbart för personhissar.

Den gjorda ändringen är enligt vår mening lämplig, ity att för varuhissar med utvändig manövrering bestämmelsen endast förorsakar ökad anläggningskostnad utan att någon vinst ur säkerhetssynpunkt ernås.

I § 6 stadgas, att *personhiss,* som skötes af medföljande förare, icke får äga större hastighet än 1,5 meter i sekunden, och annan personhiss icke större hastighet än 0,5 meter i sekunden. I Stockholmsföreskrifterna bestämmas motsvarande högsta tillåtna hastigheter till 1,0 resp. 0,4 meter i sekunden.

N:o 124.

Ang. föreskrifter om hissar.

Beträffande maximala hastigheten för personhiss med förare, som i förslaget angifves till 1,5 meter, må följande sägas:

För normala fall, då hissbanan ej har större höjd, torde en hisshastighet af 1,0 meter i sekunden vara fullt tillräcklig och torde ej några betydande fördelar stå att vinna genom att öka hisshastigheten öfver denna gräns. Snarare uppkommer därigenom olägenheter, som kunna blifva rätt betydande därigenom att, enär hissen, på grund af den ringa hisshöjden, ofta behöfver igångsättas och afstannas, densamma blir utsatt för betydligt större slitage och större påfrestning under i öfrigt analoga förhållanden, om den arbetar med 1,5 meters hisshastighet än om den endast går med 1,0 meters hastighet. Därjämte kan det ifrågasättas, om de öfriga föreslagna bestämmelserna äro tillfyllest för hissar, som gå med så stor hastighet, som 1,5 meter i sekunden, enär bl. a. tröghetskrafterna spela en betydligt större roll än om hastigheten blott är 1,0 meter i sekunden.

Gifvetvis kunna fall förekomma, då en större hastighet än 1,0 meter i sekunden är önskvärd, men torde det vara lämpligt, att särskildt medgifvande lämnas för hvarje enstaka sådant fall.

Angående den föreslagna maximala hastigheten af 0,5 meter i sekunden för hissar, som ej manövreras af förare, anse vi att dylik hastighet bör kunna vara tillåtlig.

På grund af det anförda få vi föreslå, att § 6 erhåller följande ändrade lydelse:

> Personhiss, som skötes af medföljande förare, får icke äga större hastighet än 1,0 meter i sekunden, och annan personhiss icke större hastighet än 0,5 meter i sekunden; dock att vid större hisshöjd och ovanliga förhållanden i öfrigt efter särskildt medgifvande af Byggnadsnämnden större hastighet än 1,0 meter i sekunden må kunna medgifvas för personhiss, som skötes af medföljande förare. Hastigheten af varuhiss skall bestämmas med hänsyn till hissens beskaffenhet.

I § 14 säges beträffande apparat för afstängning af drifkraften för hiss, att dylik skall finnas i maskinrum eller å annat lämpligt ställe. I Stockholmsföreskrifterna bestämmes, att apparat för afstängning af drifkraften för hiss skall finnas i maskinrum och å annat lämpligt ställe.

Enligt den föreslagna bestämmelsen skulle det ej bli nödvändigt att anbringa afstängningsapparat för drifkraften i hissens maskinrum. Emellertid anse vi att drifkraften för hiss bör kunna frånslås i maskinrummet. För att påvisa behofvet ur säkerhetssynpunkt häraf torde det vara tillräckligt att framhålla, att om exempelvis en person blir fastklämd mellan hisskorgen och ett bjälklag, kan det lämpligaste sättet att få personen hastigt loss vara, att snarast möjligt baxa maskineriet. Innan baxning företages, bör emellertid drifkraften afstängas, enär i annat fall en ytterligare olycka kan inträffa, om nämligen maskineriet skulle komma i gång under det att baxning pågår. För att dyrbar tid ej skall förspillas med att utom maskinrummet söka efter afstängningsapparat, bör dylik finnas tillhanda i maskinrummet.

Angående behofvet af två afstängningsapparater vid hiss, såsom Stockholmsföeskrirfterna bestämma, kunna meningarna visserligen vara delade. Det torde dock ej kunna bestridas, att fall kan inträffa, då en lätt tillgänglig afstängningsapparat, anbragt i närheten af hissen, kan vara till nytta, i all synnerhet som endast den personal, som sköter hissen, bör ha tillträde till maskinrummet;

N:o 124. *Ang. föreskrifter om hissar.*

På grund af sistnämnda förhållande kan omedelbar afstängning af drifkraften i många fall ej ske, med mindre än att en dylik afstängningsapparat finnes anbragt utom maskinrummet, i all synnerhet som skötseln af hiss ofta omhänderhafves af en hissfirma.

Emellertid torde det vid hiss, afsedd enbart för varubefordran, vara ur säkerhetssynpunkt tillfyllest med en afstängningsapparat i maskinrummet.

På grund af det anförda föreslå vi följande lydelse af § 14:

Apparat för afstängning af drifkraften för hiss skall finnas i hissens maskinrum och vid personhiss jämväl å annat lämpligt ställe.

Förutom föreskrifterna i det föreliggande förslaget med ofvan föreslagna ändringar anse vi, att en del ytterligare bestämmelser äro erforderliga. De föreslagna föreskrifterna öfverensstämma visserligen nära med motsvarande föreskrifter i Stockholm, men hvad Stockholm beträffar föreligger därjämte en Kungl. kungörelse den 15 oktober 1909 (bil. I), nedan benämnd Kungl. kungörelsen, innehållande bestämmelser rörande tillsyn öfver hissar inom Stockholm, och vore det enligt vår mening lämpligt, att i tillämpliga delar lika bestämmelser med dessa utfärdades rörande tillsyn öfver hissar i Västerås.

Vi vilja sålunda särskildt framhålla det nödvändiga uti, att det bestämmes:

dels hvilka hissar som skola stå under Byggnadsnämndens tillsyn (jmfr § 1 i Kungl. kungörelsen);

dels att hiss, afsedd att skötas af förare, icke må föras af annan än den, som godkänts af vederbörande hissinspektör (jmfr § 9 i Kungl. kungörelsen) och

dels inom hvilken tid efter kungörelsens ikraftträdande hiss, som redan tagits i bruk, skall besiktigas.

Stockholm den 15 juni 1918.

Karl Wallin. *Hjalmar O. Dahl.* *Wilhelm Davidsson.*

N:o 125.

Beredningsutskottets utlåtande ang. anslag till krigstidshjälp åt flickskolans lärarinnor samt val af ledamöter i skolans styrelse och revisor af dess förvaltning.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I anledning af Stadsfullmäktiges remiss af styrelsens för härvarande flickläroverk framställning angående beviljande af kommunala anslag under innevarande år och år 1919 att därmed bereda vid läroverket anställda lärarinnor tillfällig löneförbättring i form af krigstidshjälp, får Beredningsutskottet anföra följande.

Beredningsutskottet har varit i tillfälle taga del af Drätselkammarens förslag att Stadsfullmäktige måtte ställa anslag till förfogande för ändamålet, att utgå

med 500 kronor under hvartdera året till hvarje lärarinna, dock vidkommande år 1918 med afdrag för det kristidstillägg, som eventuellt enligt nu samlade urtima riksdags beslut kan komma att för sådana befattningshafvare utgå för årets senare hälft.

N:o 125.
Ang. anslag till krigstidshjälp åt flickskolans lärarinnor samt val af ledamöter i skolans styrelse och revisor av dess förvaltning.

Detta afdrag finner Beredningsutskottet icke vara befogadt med hänsyn till den aflöning, som lärarinnorna vid läroverket åtnjuta, och att desamma icke fått sig tilldelade den ökning häri, som kristiden betingat, åtminstone icke i den proportion, som exempelvis tillkommit folkskollärarinnorna, och är Beredningsutskottet härutinnan således af annan mening än Drätselkammaren.

Hvad angår förslaget att invälja 2 ledamöter i styrelsen för skolan och en revisor af dess förvaltning, för att därigenom staden i anseende till de afsevärda kommunala bidrag, som utgå till skolan, skall få större inflytande ifråga om skolans verksamhet, kan ifrågasättas lämpligheten af en utredning angående en helt genomförd kommunalisering af skolan genom att staden öfvertager densamma. Då beredningsutskottet emellertid nu begränsar sig till detta allmänna uttalande utan att framlägga något förslag i ämnet, är orsaken härtill att finna däri, att denna fråga antagligen kommer att blifva mera aktuell i annat sammanhang. Beredningsutskottet afser anslags beviljande af staden för beredande af större utrymmen åt skolan genom en tillbyggnad.

I likhet med Drätselkammaren anser Beredningsutskottet därför att staden för närvarande bör tillmötesgå skolstyrelsens förslag angående val af 2 ledamöter i skolstyrelsen och en revisor af skolans verksamhet, hvilka val lämpligen böra afse en mandatstid af 2 år.

Under hänvisning till det nu anförda får Beredningsutskottet alltså föreslå att Stadsfullmäktige måtte besluta,

att i afseende å det till lärarinnorna begärda kristidstillägget godkänna Drätselkammarens förslag, dock med den ändring, att något afdrag därå icke skall ske för det krigstidstillägg, som enligt nu samlade urtima riksdags beslut kan komma att till dem utgå under årets senare hälft,

äfvensom att utse under 2 år, räknadt från den 1 nästkommande januari till ledamöter i styrelsen Stadsombudsmannen Theofil Öberg och Fru Sigrid Elfström och till revisor Folkskolläraren I. Fröier.

Västerås den 23 november 1918.

På Beredningsutskottets vägnar:

J. S. EDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

N:o 126.

Beredningsutskottets förslag ang. val till lifsmedelsnämnden och nykterhetsnämnden.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I anledning däraf, att Förste Provinsialläkaren Gunnar Fjellander och Fängelsedirektören C. E. Wallgren afsagt sig uppdraget att vara ledamöter i stadens Nykterhetsnämnd samt att efter Herr Abel Carlsson en ordinarie ledamotsplats i stadens Lifsmedelsnämnd blifvit ledig, får Beredningsutskottet föreslå att Stadsfullmäktige till ersättare för nämnda personer under deras återstående mandatstid ville utse Förste stadsläkaren C. Thunström och Kassören vid Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget C .Frithz till ledamöter i Nykterhetsnämnden och Verkstadsarbetaren E. A. Vestholm till ledamot i Lifsmedelsnämnden samt till ersättare för denne i egenskap af suppleant i samma nämnd Svarfvaren C. G. Pettersson, Arvidslund.

Västerås den 22 november 1918.

På Beredningsutskottets vägnar:

J. S. EDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Västerås 1918, Västm. Alleh:s A.-B:s Tr.

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

1918. Den 27 December. XXII.

N:o 127.

Förslag

till

Utgifts- och Inkomststat för Västerås stad år 1919.

Utgifter:

1 A. Räntor och lånekostnader.

1. Lån upptagna med Kungl. Maj:ts tillstånd.

	Resterande lånebelopp	Ränta	
a) *Obligationslån:*			
Upptaget år 1892 à 4 %	213,000: —	8,280: —	
„ „ 1896 à 3.6 %	400,000: —	13,770: —	
„ „ 1902 à 4 %	1,540,000: —	61,600: —	
„ „ 1907 à $4^{1}/_{2}$ %	1,740,000: —	78,300: —	
„ „ 1910 à $4^{1}/_{2}$ %	2,743,000: —	122,535: —	
„ „ 1916 à 5 %	1,066,000: —	53,300: —	337,785: —
b) *Andra amorteringslån:*			
Upptaget från pensionsförsäkringsfonden:			
År 1916 à $4^{3}/_{4}$ %	245,497: 16	11,661: 12	
„ 1917 à $4^{3}/_{4}$ %	247,800: 81	11,770: 54	
„ 1918 à $4^{3}/_{4}$ %	350,000: —	16,625: —	
„ 1918 à $5^{1}/_{4}$ %	350,000: —	18,375: —	58,431: 66
		Transport	396,216: 66

N:o 127.

Budgetförslag 1919.

Utgifter.

				Transport	396,216: 66

2. Andra lån och skulder.

Upplånta medel:	Resterande lånebelopp	Ränta		
från div. fonder (dep.-ränta)	188,650: —	9,500: —		
från Sundinska fonden för pauvres honteux o. Sundinska beklädnadsfonden à 5 %	50,000: —	2,500: —		
från järnvägsmedelsfonden à 5 %	1,456,697: 52	72,834: 88		
för inköp af gatsten ($^{31}/_{5}$ 1917) à 3 %	52,000: —	1,560: —		
ränteskillnad för i 1896 års obligationslån ingående fonder	50,000: —	500: —		
Vallöfska donationen à $5\frac{1}{2}$ %	20,000: —	1,100: —		
Ränta och amortering på Tuhundra härads tingshus (t. o. m. år 1938)	—: —	500: —		
Ränta å tillfälliga lån	—: —	100,000: —	188,494: 88	584,711: 54
Lånekostnader: provisioner				656: —
			Summa Kronor	585,367: 54

1 B. **Lån.**

1. Lån, upptagna med Kungl. Maj:ts tillstånd.

a) *Obligationslån:*	Ursprungliga lånebeloppet.	Resterande lånebelopp	Årets amortering	
Upptaget år 1892 à 4 %	400,000: —	213,000: —	12,000: —	
„ „ 1896 à 3.6 %	1,000,000: —	400,000: —	35,000: —	
„ „ 1902 à 4 %	2,000,000: —	1,540,000: —	39,000: —	
„ „ 1907 à $4\frac{1}{2}$ %	2,000,000: —	1,740,000: —	30,000: —	
„ „ 1910 à $4\frac{1}{2}$ %	3,000,000: —	1,743,000: —	40,000: —	
„ „ 1916 à 5 %	1,095,000: —	1,066,000: —	10,000: —	166,000: —
b) *Andra amorteringslån:*				
Upptaget från pensionsförsäkringsfonden:				
År 1916 à $4\frac{3}{4}$ %	250,000: —	245,497: 16	2,413: 07	
„ 1917 à $4\frac{3}{4}$ %	250,000: —	247,800: 81	2,303: 65	
„ 1918 à $4\frac{3}{4}$ %	350,000: —	350,000: —	3,078: 86	
„ 1918 à $5\frac{1}{4}$ %	350,000: —	350,000: —	2,725: 23	10,520: 81
			Summa Kronor	176,520: 81

N:o 127.

Budgetförslag 1919: Utgifter.

2. Fattigvård.

(Bil. Litt. A. 1—5.)

Enligt Fattigvårdsstyrelsens förslag		437,683: 59	
„ Drätselkammarens förslag:			
Afgår:			
Lön för en kamrerare och lokalhyra	3,500: —		
Personligt lönetillägg åt fattiggårdsföreståndaren	600: —		
Å sekreterarens arvode	200: —		
Å predikantens „	100: —		
Prov. lönetillägg och krigstidshjälp	5,340: —	9,740: —	427,943: 59
Tillkommer:			
Ränta och amortering å lån från Sveriges städers hypotekskassa		800: —	
Anslag till ett fattigvårdsmöte		500: —	
Kristidstillägg	6,135: —		
Krigstidshjälp för år 1918	952: —	7,087: —	8,387: —
		Summa Kronor	436,330: 59

4 A. Folkskolan.

(Bil. Litt. B. 1 och 2.)

Enligt Folkskolestyrelsens förslag		712,245: 53	
„ Drätselkammarens förslag:			
Afgår:			
Prov. lönetillägg för folkskoleinspektören, slöjdlärarne och lärarinnor, vaktmästare och eldare	8,450: —		
Dyrtids- och dyrortstillägg för lärare och lärarinnor	126,115: —		
Ersättning för bostad och bränsle	62,600: —		
„ „ öfvertidsläsning	15,487: 50		
Å ålderstilläggen	14,250: —		
Å arvodet till barnavårdsnämndens sekreterare	250: —	227,152: 50	485,093: 03
Tillkommer:			
Ränta och amortering å lån från Västmanlands läns sparbank: kapital: kronor 14,224: 50 à 6 %:			
ränta	853: 47		
amortering	122: 53	976: —	
Transport		976: —	485,093: 03

N:o 127.

Budgetförslag 1919. Utgifter.

Transport		976: —	485,093: 03
kapital: kronor 38,804: 95 à 6 %:			
ränta	2,328: 30		
amortering	423: 90	2,752: 20	
Ränta och amortering å lån från prästerskapets änke- och pupillkassa		1,300: —	
Premie för olycksfallsförsäkring		1,290: —	
Krigstidshjälp för år 1918		26,014: —	
Kristidstillägg för år 1919		251,437: —	
Barnbespisningen		2,000: —	
Pensionstillägg för åren 1916 och 1917 för f. småskolelärarinnan M. Holm		800: —	286,569: 20
		Summa Kronor	771,662: 23

4 B. **Högre folkskola.**

(Bil. Litt. B. 1 och 2.)

Enligt Folkskolestyrelsens förslag		23,232: —	
Enligt Drätselkammarnns förslag:			
Afgår:			
å arvodet till föreståndaren	400: —		
å lärarelönerna	2,925: —		
å ålderstilläggen	500: —		
å dyrtids- och dyrortstilläggen	4,767: 50	8,592: 50	14,639: 50
Tilkommer: kristillägg			7,425: —
		Summa Kronor	22,064: 50

4 D. **Allmänt läroverk.**

Underhåll af fastighet	120: 50	
Brandförsäkringspremie	103: 50	
Hyresbidrag åt rektor	2,000: —	
För fullbordande af läroverksbibliotekets inredning (29/8 1918)	5,000: —	
Anslag till terminsafgifter	850: —	
Arvode för simundervisning	312: 50	8,386: 50
Summa Kronor		8,386: 50

N:o 127.
Budget-förslag 1919. Utgifter.

4 E. Andra undervisnings- och bildningsanstalter.

Högre flickskola:		
Bidrag till lärarinnornas ålderstillägg och pensionering utöfver den enl. Stadsfullmäktiges beslut d. 26 sept. 1912 efterskänkta räntan å läroverkets lån från stadskassan, 5½ % å 30,000 kr. eller 1,650 kr., förslagsvis	1,600: —	
Anslag till årshyran för lokal i gården n:o 109 Västra kvarteret	1,500: —	
Kristidstillägg för åren 1918 och 1919 (28/11 1918)	19,000: —	
Arvode för simundervisning	250: —	22,350: —
Anslag till:		
Tekniska skolan	8,000: —	
Arbetareinstitutets föreläsningsverksamhet	2,000: —	
„ bibliotek (Bil. Litt. C. 1 och 2)	12,700: —	22,700: —
	Summa Kronor	45,050: —

5. Hälso- och sjukvård.

(Bil. Litt. D 1).

A. Epidemisjukvården.

Enligt Hälsovårdsnämndens förslag		88,551: —		
Enligt Drätselkammarens förslag:				
Afgår:				
å husmoderns lön	200: —			
å anslaget för renhållning	1,000: —			
å „ „ bränsle	15,000: —			
prov. lönetillägg för gårdsdräng och kokerska	200: —	16,400: —	72,151: —	
Tillkommer:				
Krigstidshjälp för år 1918		1,236: —		
Kristidstillägg		9,167: —		
Premier för olycksfallsförsäkring		60: —	10,463: —	82,614: —

B. Andra kostnader för hälso- och sjukvård.

Enligt Hälsovårdsnämndens förslag		51,961: —	
Enligt Drätselkammarens förslag:			
Afgår:			
å 1:ste stadsläkarens lön	4,000: —		
å 2:dre „ „	3,000: —		
Transport	7,000: —	51,961: —	82,614: —

N:o 127.
Budgetförslag 1919.
Utgifter.

Transport	7,000: —	51,961: —		82,614: —
prov. lönetillägg för div. befattningshavare	2,150: —			
å anslaget till 4 hälsopoliser för hållande af velociped	200: —	9,350: —	42,611: —	
Tillkommer:				
Krigstidshjälp för år 1918		733: —		
Kristidstillägg		16,848: —		
Premier för olycksfallsförsäkring		60: —	17,641: —	60,252: —

C. Köttbesiktningsbyrån.

(Bil. Litt. D 2).

Enligt Hälsovårdsnämndens förslag......		15,420: —		
Enligt Drätselkammarens förslag:				
Afgår:				
å vaktmästarens lön........	300: —			
prov. lönetillägg...........	600: —	900: —	14,520: —	
Tillkommer:				
Krigstidshjälp för år 1918		379: —		
Kristidstillägg		4,452: 50		
Premie för olycksfallsförsäkring		60: —	4,891: 50	19,411: 50
			Summa Kronor	162,277: 50

6. Gator, vägar, planteringar o. d.

Gatuanläggningen.

(Bil. Litt. E 1).

Kostnader för mindre gatuarbeten		15,000: —	
Afgäld för nubbstensbrott		150: —	
„ „ grustag å holmen Flaten		250: —	
Kostnader för makadamslagning		2,000: —	17,400: —
Kostnader för följande större gatuarbeten:			
Lustigkullagatan	17,000: —		
Östermalmsgatan från Allégatan till Karlsgatan	4,200: —		
Karlsgatan fran Stora gatan till Munkgatan *)	3,000: —		
Skultunavägen till g:la kvarn	21,000: —		
Transport	45,200: —		17,400: —

*) Utom reserverade förut anslagna 3,000 kr.

N:o 127. *Budgetförslag 1919. Utgifter.*

Transport	45,200: —		17,400: —	
Vasagatans västra trottoar vid botaniska trädgården	1,500: —			
Bron över bäcken vid Utanbygatan	5,000: —			
Utanbygatan mellan Karlsgatan o. Östra Ringvägen	12,000: —			
Brist i gatuanslag	41,872: 60	105,572: 60		
Afgår reserverade medel		10,500: —	95,072: 60	112,472: 60

Vägar.

Grusning af vägar samt erforderliga vägförbättringar	25,000: —

Planteringar.

(Bil. Litt. E 2—4).

Enligt planteringsnämndens förslag	60,201: —

Gatubelysning.

Gasbelysning	43,400: —		
Elektsisk belysning	11,500: —	54,900: —	
Afgår för belysning å hamnen		1,300: —	
		53,600: —	
Anskaffning af elektriska lampor	5,350: —		
Förändring i gatubelysning i Västra förstaden och Jakobsberg samt 1918 års belysningskostnad (29/8 1918)	3,470: —	8,820: —	62,420: —

Gaturenhållning.

Bortrensning af ogräs och renhållning (vinterunderhåll och vattning) å gator och allmänna platser		16,000: —	
S. k. kapitelhjonen för sopning å allmänna platser: 13 kvinnor à 300 Kr.	3,900: —		
för sopning å söndagarne under Maj - September: 24 dagar à 10 Kr.	240: —	4,140: —	
En sopare för sommaren		1,000: --	
Kristidshjälp för år 1918		340: —	21,480: —
		Summa Kronor	281,573: 60

N:o 127.

Budget-förslag 1919.

Utgifter.

7. Afloppsledningar.

Enligt Vatten- och Gasverksstyrelsens förslag (Bil. Litt. H)		47,461: 34
	Summa Kronor	47,461: 34

8. Hamnen.

(Bil. Litt. F.)

Hamnen	122,166: 11	
Svängkran N:o 1	4,375: —	
Malmlossningskran N:o II	5,625: —	
Svängkran N:o III	3,350: —	135,516: 11
	Summa Kronor	135,516: 11

10. Renhållningsverk.

(Bil. Litt. G.)

Renhållningsverket		148,254: —
Svingården		37,500: —
	Summa Kronor	185,754: —

11. Vattenledningsverk.

Bil. Litt. H 1 och 2		128,278: 90			
Enl. Drätselkammarens förslag afgår:					
Prov. lönetillägg	1,850: —				
Krigstidshjälp	11,000: —	12,850: —	115,428: 90		
Tillkommer:					
Kristidstillägg				12,450: —	127,878: 90
				Summa Kronor	127,878: 90

12. Gasverk.

Bil. Litt. H 1 och 2		452,237: 63			
Afgår:					
Prov. lönetillägg	850: —				
Krigstidshjälp	5,000: —	5,850: —	446,387: 63		
Tillkommer:					
Kristidstillägg				5,130: —	451,517: 63
				Summa Kronor	451,517: 63

N:o 127.

Budgetförslag 1919. Utgifter.

13. Elektricitetsverket.

Bil. Litt. H 1 och 2		357,670: 99		
Afgår prov. lönetillägg	2,100: —			
Krigstidshjälp	18,000: —	20,100: —	337,570: 99	
Tillkommer kristidstillägg			14,466: —	352,036: 99
			Summa Kronor	352,036: 99

17. Andra kommunens affärsföretag.

Kallbadhuset.

För påbörjande af ett nytt badhus	10,000: —	
Reparationer m. m.	1,800: —	11,800: —

Varmbadhuset.

(Bil. Litt. I 1 och 2).

Enligt Badhusstyrelsens förslag		71,500: —	
Tillkommer enl. Drätselkammarens förslag:			
Brist från år 1918	20,000: —		
Kristidstillägg utöfver i förslaget beräknade	6,600: —		
Krigstidshjälp för år 1918	1,598: —	28,198: —	
		99,698: —	
Afgår:			
Prov. lönetillägg		1,700: —	97,998: —

Klapphuset.

Underhåll af fastighet	100: —	
Arvode för tillsyn däraf	100: —	200: —

Båttrafiken.

Driftkostnad:			
för persontrafik	14,000: —		
„ godstrafik	14,500: —	28,500: —	
Reparation och underhåll af:			
"Elba"	2,000: —		
"Märta"	1,000: —	3,000: —	31,500: —
		Summa Kronor	141,498: —

N:o 127.

Budget-förslag 1919. Utgifter.

18. Brandväsendet.

(Bil. Litt. K.)

Enligt Brandstyrelsens förslag			79,535: —	
Enligt Drätselkammarens förslag				
Afgår:				
Prov. lönetillägg		7,550: —		
Nedsatt anslag för beklädnadsersättning till:				
Förste brandmästaren	100: —			
20 brandmän à 150: —	3,000: —	3,100: —		
Koll. olycksfallsförsäkr. för brandkårens reserv		35: —	10,685: —	68,850: —
Tillkommer:				
Pension till f. d. tonväktaren C. E. Ericsson			75: —	
Brist i beklädnadsanslaget för år 1918 enl. stadsfullmäktiges beslut den 26/9 1918			1,500: —	
Krigstidshjälp för år 1918			5,172: —	
Kristidshjälp för år 1919			47,008: 50	53,755: 50
			Summa Kronor	122,605: 50

20. Fastighetsförvaltning.

A. Egendomar inom stadsplanen.

Rådhuset:

Underhåll af fastighet	1,000: —	
Anskaffning och underhåll af inventarier	2,000: —	
Brandförsäkringspremier	150: —	
Afgift för 3 st. vattenklosetter à 15 kr.	45: —	3,195: —

Polis- och Brandstationen:

Underhåll af fastigheten	1,000: —	
Ändring af norra flygelbyggnaden	2,500: —	
Brandstodspremier och vattenafgifter	250: —	
Skatter	150: —	
Gaturenhållning	100: —	
Sotning	100: —	4,100: —
	Transport	7,295: —

N:o 127.
Budgetförslag 1919. Utgifter.

		Transport	7,295: —
Stadshotellet:			
Andelar i obligationslånen:			
1 års ränta 23,881: 50			
„ amortering 14,697: 92	38,579: 42		
Underhåll af fastighet och inventarier		3,000: —	
Fortsättning af fastighetens reparation		10,000: —	
Kostnad för uppvärmning		35,000: —	
Häri ingår aflöning till eldaren	960: —		
bostad för eldaren (2 rum och kök)	350: —		
kristidstillägg	1,573: —		
Kostnad för elektrisk belysning i festvåningen och trapporna samt yttre belysning		800: —	
Skatter		3,000: —	
Brandstodspremier		650: —	
Renhållning		700: —	
Sotning		150: —	
Vattenafgift och afgift för 15 st. vattenklosetter à 15 kr.		225: —	53,525: —
Sundinska huset:			
Underhåll af fastigheten		650: —	
Skatter		500: —	
Brandstodspremier		135: 36	
Renhållning .... } Sotning .... }		130: —	
Vattenafgift		70: —	
Hyra (afgift till Sundinska fonden för fastighetens öfvertagande af staden)		5,000: —	6,485: 36
Tullhuset:			
Underhåll af fastigheten		100: —	
Vattenafgift		14: —	
Brandstodspremier .... } Sotning .... }		35: —	149: —
Paviljongen i stadsparken:			
Underhåll af fastigheten		1,500: —	
Skatter		40: —	
Brandförsäkringspremier		50: —	
Sotning		30: —	1,620: —
		Transport	69,074: 36

N:o 127.
Budget-förslag 1919. Utgifter.

		Transport	69,074: 36
Gårds- och tomtfastigheter: (Bil. Litt. L.)			
Underhåll af fastigheterna		20,820: —	
Skatter		2,500: —	
Brandförsäkringspremier		2,300: —	
Renhållning		800: —	
Sotning		1,200: —	
Vattenafgifter		1,700: —	
Tilläggsanslag för omändringsarbeten i n:o 147 Västra kvarteret enl. Stadsfullmäktiges beslut d. 26/9 1918		6,000: —	35,320: —
Hamnmagasinen:			
Underhåll af fastighet		500: —	
Skatter		926: —	
Brandförsäkringspremie		87: 48	1,513: 48
Hamnplanen och materialgården:			
Tillsyningsmannen, andel i lön	1,000: —		
Andel i kristidstillägg för tillsyningsmannen	700: —	1,700: —	
Omkostnader för materialgården m. fl. arbeten		10,000: —	
Diverse omkostnader		1,000: —	12,700: —

B. **Landtegendomar.**

Nordanby egendom (Bil. Litt. M.)			60,710: —
Malma egendom (Bil. Litt. N.)			87,200: —
Hästholmarne:			
Anskaffning och underhåll af inventarier		2,010: —	
Utskylder och div. utgifter å Elba och Östra holmen		4,000: —	6,010: —
Jordar och andra fastigheter:			
Skatter:			
för Kungsängen	200: —		
„ Östra utmarken	300: —		
„ Viksängs villaområde	50: —		
„ Carlsbergs egendom	580: —		
„ Diverse jordägor	900: —	2,030: —	
Transport		2,030: —	272,527: 84

N:o 127. *Budgetförslag 1919. Utgifter.*

Transport	2,030: —		272,527: 84
Arrenden och afgälder för:			
Gästgifvarevreten i gamla och nya Stohagsjorden, efter medelmarkegång	25: —		
s. k. Falkenbergska tomten	200: —		
Upplåten mark till staden af lasarettets område, efter medelmarkegång	30: —		
Upplåten mark af straffängelsets område, efter medelmarkegång	15: —		
Afsöndrad mark från straffängelsets område enl. kungl. brefvet d. 2/11 1873	100: —		
Vasaparken utgörande lösen för 53,4 hl. spanmål, hälften råg och hälften korn, efter medelmarkegång	650: —	1,020: —	
Upplåtande till staden enl. Kungl. brefvet d. 21/9 1900 af:			
1:o) Stadskomministern förut anslagna lönejordar i Kopparbergsvreten, Ängsgärdet och Herrgärdet, utgörande lösen för 20,91 hl. spanmål, hälften råg och hälften korn, efter medelmarkegång		240: —	
2:o) Domkyrkosysslomannen förut anslagen lönejord å Trådarön, utgörande lösen för 97,2 liter spanmål, hälften råg och hälften korn, efter medelmarkegång		12: —	
Två fattigvården förut tillhöriga planteringsland		50: —	
Mark af Lustigkulls- och Skenvretarna (koloniträdgårdar)		165: —	
Arrende för Biskopsängarne (koloniträdgårdar)		350: —	
16:de årets afgäld till Badelunda kommun för Hästholmarnes öfverflyttande till staden		124: —	
Arrende och andel i utskylder för Bergstrandska jorden		400: —	
Öfriga utgifter:			
Omkostnader för utarrendering af potatislotter		300: —	
Omkostnader för stallar och bindplatser å kreaturstorget		1,000: —	
Del af köpeskillingen för hus vid Andersborg		800: —	
Elektrifiering af Hofdesta (20/6 1918)		7,455: —	
„ „ Andersborg o. Gustafslätt (28/11 1918)		5,000: —	18,946: —
		Transport	291,473: 84

N:o 127.

Budgetförslag 1919. Utgifter.

		Transport	291,473: 84

C. Skogar.

Löner och arvoden:			
Skogvaktaren, lön (kontrakt)	1,000: —		
Prov. lönetillägg.			
Bostad: 2 rum o, kök med trädgård jämte vedbrand, beräknad till 485 kr,			
Kristidstillägg	1,532: —	2,532: —	
Krigstidshjälp för år 1918		200: —	
Arvode till jägmästaren för tillsyn af stadens skogar		200: —	
Telefonafgift	80: —		
Skogvaktaren för hållande af velociped	50: —	130: —	
Afverkning af ved vid Hofdestalund, Kristiansborg och Ö. holmen	1,400: —		
Afverkning af timmer	180: —		
Afverkning och körning af kraftstolpar	450: —		
„ af stubbar och stör	1,500: —	3,530: —	
Oförutsedda utgifter		200: —	6,792: —
		Summa Kronor	298,265: 84

21. Magistrat och Rådstufvurätt.

(Bil. Litt. O 1—6).

Anskaffning och underhåll af inventarier			2,000: —
Löner och arvoden:			
Borgmästaren, lön (30/11 1911)	5,000: —		
Två ålderstillägg	1,000: —	6,000: —	
Civilrådmannen, lön (30/11 1911)	3,000: —		
Två ålderstillägg	1,000: —	4,000: —	
Brottmålsrådmannen, lön (21/12 1915)	3,000: —		
Två ålderstillägg	1,000: —	4,000: —	
Stadsnotarien, lön (30/11 1911)	2,500: —		
Ett ålderstillägg (20/12 1916)	500: —		
Personl. lönetillägg (21/12 1915)	500: —	3,500: —	
Anslag till juridiskt biträde		5,000: —	
Reservationsansl. för tillfälliga biträden för år 1919		500: —	
Stadsfiskalen, lön (26/11 1908 och 28/8 1913)		3,000: —	
Stadsvaktmästaren, lön (26/11 1908 och 20/12 1917)	1,300: —		
Två ålderstillägg	300: —	1,600: —	
Biträde åt stadsvaktmästaren		540: —	28,140: —
		Transport	30,140: —

N:o 127.
Budget-förslag 1919.
Utgifter.

Transport			30,140: —
Pensioner:			
f. stadsfiskalen Aug. Vesterling			1,500: —
Kristidstillägg åt ofvanstående befattningshafvare och pensionär		20,464: —	
Krigstidshjälp för år 1918		1,638: —	22,102: —
Renhållning: Rådhuset	800: —		
Belysning „	400: —		
Uppvärmning „	2,400: —	3,600: —	
Öfriga utgifter:			
Tryck- och annonskostnader	4,000: —		
Skrifmateriel och bokbinderiarbeten	4,000: —		
Olycksfallsförsäkringspremie för stadsvaktmästaren och biträde	20: —		
Läkararvode för stadsvaktmästaren	4: —	8,024: —	
Telefonafgifter för ledningar till Borgmästarens ämbetsrum och bostad	246: —		
Civilrådmannen	80: —		
Brottmålsrådmannen	80: —		
Stadsnotarien	80: —		
Rådhusets tambur	180: —		
Stadsvaktmästaren	50: —	716: —	
Oförutsedda utgifter		500: —	12,840: —
Summa Kronor			66,582: —

22. Kronouppbörds- och exekutionsväsen.

(Bil. Litt. O 1—6).

Anskaffning och underhåll af inventarier			500: —
Löner och arvoden:			
Kronouppbördskassören, lön (28/11 1908)	2,000: —		
Två ålderstillägg	600: —	2,600: —	
Arvode till vikarie under krouppbördskassörens semester (18/12 1912)		150: —	
1:sta skrivbiträdet å kronouppbördskontoret, lön		1,200: —	
2:dra skrivbiträdet å samma kontor, lön		1,000: —	
Anslag till ex. biträden å d:o		1,800: —	
Stadsfogden, lön (19/6 1913)	2,500: —		
Två ålderstillägg (18/12 1913)	1,000: —	3,500: —	
Anslag till skrifbiträde åt stadsfogden	1,500: —		
Ersättning för tjänstelokal d:o	500: —		
Arvode åt vikarie under semester åt stadsfogden	150: —	2,150: —	
Transport		12,400: —	500: —

N:o 127.

Budgetförslag 1919. Utgifter.

Transport		12,400: —	500: —
En exekutionsbetjänt (Richtnér) lön (26/11 1908)	1,300: —		
Två ålderstillägg	300: —	1,600: —	
En exekutionsbetjänt (Carlsson) lön (26/11 1908)	1,300: —		
Två ålderstillägg	300: —	1,600: —	
En exekutionsbetjänt (Steen) lön (26/11 1908)	1,300: —		
Två ålderstillägg	300: —	1,600: —	
En exekutionsbetjänt (Larsson) lön	1,300: —		
Två ålderstillägg	300: —	1,600: —	
En exekutionsbetjänt (Sundkvist) lön	1,300: —		
Två ålderstillägg	300: —	1,600: —	
Extra utmätningsman (Vallin) (31/1 1918)		1,320: —	
Kristidstillägg åt ofvanstående befattningshafvare	21,373: —		
Krigstidshjälp för år 1918	818: —	22,191: —	
Arvode åt mantalsskrifningsombud		1,000: —	44,911: —
Hyra för tjänstelokal i Rådhusets annex.	750: —		
Renhållning: Rådhusets annex	400: —		
Belysning: d:o	150: —		
Uppvärmning: d:o	400: —	1,700: —	
Öfriga utgifter:			
Tryck- och annonskostnader	1,000: —		
Skrifmateriel och bokbinderiarbeten	1,000: —		
Olycksfallsförsäkringspremie	70: —		
Läkarearvode för exekutionsbetjänterna	24: —		
Anslag till exekutionsbetjänterna för hållande af velocipeder	250: —	2,344: —	
Telefonafgifter för ledningar till stadsfogden	80: —		
Kronouppbördskassören	80: —		
Exekutionsbetjänterna	250: —	410: —	
Oförutsedda utgifter		300: —	4,754: —
		Summa Kronor	50,165: —

N:o 127.

Budgetförslag 1919. Utgifter.

23. Polisväsen och fångvård.

(Bil. Litt O 1—6).

Anskaffning och underhåll af inventarier och vapenpersedlar				3 000: —
Löner och arvoden:				
Poliskommissarien, lön (26/11 1908)		2,400: —		
Beklädnadsersättning		200: —	2,600: —	
Bostad, 3 rum och kök, till värde af 800 kr.				
Anslag till hyra för bostad åt poliskommissarien			1,400: —	
Detektivöfverkonstapeln, lön (21/12 1915)		1,800: —		
Två ålderstillägg		300: —		
Pers. lönetillägg		300: —		
Beklädnadsersättning	175: —			
Ex. anslag till d:o	125: —	300: —	2,700: —	
Tre öfverkonstaplar, tillsyningsmannen öfver rusdryckshandteringen inräknad, lön till hvar och en (26/11 1908)	1,800: —			
Två ålderstillägg	300: —			
Beklädn.-sersättn. 175: —				
Ex. anslag till d:o 125: —	300: —	2,400: —	7,200: —	
Tre detektivkonstaplar, lön till hvar och en (28/3 1912 —21/12 1917)	1,600: —			
Två ålderstillägg	300: —			
Beklädnadsersättning 175: —				
Ex. anslag till d:o 125: —	300: —	2,200: —	6,600: —	
En detektivkonstapel, lön (21/12 1917)		1,600: —		
Beklädnadsersättning	175: —			
Extra anslag till d:o	125: —	300: —	1,900: —	
Fyra inspektionskonstaplar:				
Lön för hvar och en (26/11 1908)	1,500: —			
Två ålderstillägg	300: —	1,800: —	7,200: —	
Sex ord. konstaplar:				
Lön för hvar och en (26/11 o. 21/12 1908)	1,300: —			
Två ålderstillägg	300: —	1,600: —	9,600: —	
Sju ord. konstaplar:				
Lön för hvar och en (26/11 o. 21/12 1908)	1,300: —			
Ett ålderstillägg	150: —	1,450: —	10,150: —	
		Transport	49,350: —	3,000: —

N:o 127.
Budgetförslag 1919.
Utgifter.

Nitton ord. konstaplar: Transport			49,350: —	3,000: —
Lön för hvar och en ($^{26}/_{11}$ o. $^{21}/_{12}$ 1908)		1,300: —	24,700: —	
Tre extra konstaplar:				
Lön för hvar och en ($^{26}/_{11}$ o. $^{21}/_{12}$ 1908)	1,000: —			
Bostadsersättning	200: —	1,200: —	3,600: —	
Beklädnad för 4 inspektionskonstaplar, 32 ordinarie och 3 extra konstaplar, 39 man à 250: —			9,750: —	87,400: —
Pensioner:				
f. poliskonstapeln E. F. Kindblom			500: —	
f. patrullkarlen P. E. Löfblad			100: —	600: —
Understöd till f. poliskonstapeln Asplunds änka				500: —
Kristidstillägg åt samtliga befattningshafvare och pensionärer			97,500: —	
Krigstidshjälp för år 1918			9,223: —	106,723: —
Renhållning:				
Skurning och städning		480: —		
Renhållning af klosetter		50: —		
Ersättning till brandkåren för snökörning från gården		50: —	580: —	
Belysning		450: —		
Uppvärmning:				
Bränsle	3,500: —			
Ersättning till brandkåren för eldning af ugnarne	50: —	3,550: —	4,000: —	
Öfriga utgifter:				
Premie för olycksfallsförsäkring		500: —		
Trycksaker, skrifmateriel o. bokbinderiarbeten		800: —		
Läkarearvode o. medicin åt poliskårens medlemmar		800: —		
Telefonafgifter för ledningar till:				
Polisstationen	908: —			
Stadsfiskalen	130: —			
Detektivöfverkonstapeln	50: —			
Detektivkonstapel Forslund	50: —	1,138: —		
Extra polisbevakning vid särskilda tillfällen och då en del af polispersonalen är enligt kontrakt beordrad att tjänstgöra å annan ort, beräknas till samma belopp, som ersättningen för sådan tjänstgöring, eller		3,150: —		
Anslag till ridande polis ($^{31}/_{10}$ 1918)		1,500: —		
Oförutsedda utgifter		1,500: —	9,388: —	13,968: —
Fångars vård och förplägning å straffängelset				600: —
			Summa Kronor	212,791: —

N:o 127.
Budgetförslag 1919.
Utgifter.

26. Allmänna pensionsförsäkringen.

Pensionsnämnden för Västerås stad (Bil. Litt. P)		2,200: —	
Pensionsnämnden för S:t Ilian:			
Arvode åt ordföranden	100: —		
„ „ „ för 1918	75: —		
Tryck- och annonskostnader samt blanketter	50: —	225: —	
Pensionsnämnden för Lundby:			
Arvode åt ordföranden	100: —		
„ „ ledamöterna à 4 kronor pr sammanträde	50. —		
Tryck- och annonskostnader m. m.	60: —	210: —	
Levererade grundafgifter		55,500: —	
Bidrag till pensionstillägg och understöd		5,500: —	63,635: —
		Summa Kronor	63,635: —

27. Öfriga förvaltningskostnader.

Stadsfullmäktige och Drätselkammaren:			
Anskaffning och underhåll af inventarier			1,000: —
Löner och arvoden:			
Stadens ombudsman, lön (${}^{21}/_{12}$ 1917)	8,000: —		
Två ålderstillägg	1,000:	9,000: —	
Byggnadschefen, lön (${}^{26}/_{4}$ 1909)	8,000: —		
Ålderstillägg	500: —	8,500: —	
Stadens bitr. ombudsman	5,000: —		
1 ålderstillägg	500: —	5,500: —	
Kanslist å ombudsmannaexpeditionen		3,000: —	
Stadskamreraren, lön		5,500: —	
Stadskassören, lön		4,000: —	
Räkenskapsföraren och kontrollantens lön	1,800: —		
Två ålderstillägg	600: —		
Pers. lönetillägg	200: —	2,600: —	
Skrifbiträde å ombudsmannaexpeditionen, lön (${}^{9}/_{12}$ 1911)	1,200: —		
Två ålderstillägg (${}^{18}/_{12}$ 1914)	300: —		
Personl. lönetillägg	300: —	1,800: —	
Skrifbiträden å kamrerarekontoret		4,000: —	
	Transport	43,900: —	1,000: —

N:o 127.

Budget-förslag 1919. Utgifter.

Transport		43,900: —	1,000: —
Stadsinspektoren, lön (26/11—21/12 1908)	2,500: —		
Två ålderstillägg	1,000: —	3,500: —	
En arbetsförman (Hallström) lön (26/11 och 21/12 1908)	1,300: —		
Två ålderstillägg	300: —	1,600: —	
En arbetsförman (Pettersson) lön (21/11 och 21/12 1908)	1,300: —		
Ett ålderstillägg	150: —	1,450: —	
En förrådsförman (Barklund) lön (21/12 1916)		1,300: —	
Rådhusvaktmästaren, lön		1,300: —	
Sifferrevisorn, arvode för revision af stadens räkenskaper (utom vatten- och gasverkens samt fattigvårdens) (21/12 1916)		1,000: —	
Läkarearvode för rådhusvaktmästaren		4: —	
Stadens andel i lön till skarprättaren 12/32 af 200 kr.		75: —	
Tre körkarlar à 1,450 kr.		2,900: —	
Pension: f. Stadskamrer. B. Carlsson		3,250: —	
Kristidstillägg åt ofvanstående befattningshafvare och pensionär	47,300: —		
Krigstidshjälp för år 1918	2,447: —	49,747: —	110,026: —
Renhållning: Rådhuset	800: —		
„ „ annex	400: —	1,200: —	
Belysning: Rådhuset	400: —		
„ „ annex	150: —	550: —	
Uppvärmning: Rådhuset	2,400: —		
„ „ annex	400: —	2,800: —	
Öfriga utgifter:			
Tryck- och annonskostnader		10,000: —	
Skrifmateriel och bokbinderiarbeten		2,000: —	
Olycksfallsförsäkring		100: —	
Premie för inbrottsförsäkring		198: —	
Telefonafgifter för ledningar till:			
Stadsfullmäktiges ordförande	80: —		
Drätselkammarens „	80: —		
„ räkenskapskontor	80: —		
„ sessionsrum	80: —		
Ombudsmannens exp. och bostad	160: —		
Bitr. ombudsmannens exp. o. bostad	160: —		
Byggnadschefens „ „	160: —		
Stadsinspektorens „ „	138: —		
Arbetsförman (Hellström) „	50: —	988: —	
Transport		17,836: —	111,026: —

N:o 127.
Budgetförslag 1919. Utgifter.

Transport			17,836: —	111,026: —
Hyra för tjänstelokaler i Rådhusets annex			750: —	
Stallet:				
Utfordring af 3 hästar		9,000: —		
Brist i d:o för år 1918		4,500: —		
Hästskoning o. hästförsäkring m. m.		500: —	14,000: —	
Oförutsedda utgifter			1,000: —	33,586: —
				144,612: —
Byggnadsnämnden (Bil. Litt. R):				
Anskaffning och underhåll af inventarier			2,500: —	
Löner och arvoden:				
T. f. stadsarkitekten, lön	3,000: —			
Resebidrag	1,050: —	4,050: —		
Bitr. stadsingeniören, lön	3,000: —			
Ett ålderstillägg	500: —			
Personligt lönetillägg	1,500: —	5,000: —		
Anslag till ingeniörbiträden å byggnads- och stadsingeniörskontoren		16,000: —		
Krigstidshjälp för år 1918	91: —			
Kristidstillägg för år 1919	6,590: —	6,681: —	31,731: —	
Pension till f. stadsingeniören F. Gevalt			3,000: —	
Kostnader för besiktningar		500: —		
Hantlangningskostnader		2,500: —		
Telefon- och postafgifter		150: —		
Annonskostnader		200: —		
Kostnader för förarbeten till registerkarta		5,000: —	8,350: —	45,581: —
			Summa Kronor	190,193: —

28. Anslag och bidrag till diverse ändamål,

Sociala ändamål;				
Anslag till filantropiska ändamål:				
Arbetsstugan		2,500: —		
Barnkrubban för år 1918	500: —			
„ „ „ 1919	2,500: —	3,000: —		
Barnhemmet	1,000: —			
„ för gaturenrenhållning	150: —	1,150: —		
Nattherberget		300: —	6,950: —	
Anslag till Västmanlands läns arbetsförmedlingsanstalt (Bil. Litt. S 1—3)			2,000: —	
Transport			8,950: —	

N:o 127.

Budgetförslag 1919. Utgifter.

Transport		8,950: —	
Anslag till Västerås sjukkassors fortsättningskassa		3,500: —	
„ „ Västerås sjukkassor och fortsättningskassa (28/11 1918)		13,500: —	
Anslag till barnhemmet "Sparvboet"	800: —		
Anslag till barnhemmet "Sparvboet" hyra för butiken	600: —	1,400: —	
Anslag till Frälsningsarméns slumverksamhet		400: —	
„ „ Brödbyrån		1,600: —	
„ „ Västmanlands regementes musikkår för konserter (Bil. Litt. T.)		1,000: —	
Hyresnämnden (Bil. Litt. U.)		12,500: —	
Lifsmedelsnämnden (Bil. Litt. V.)	339,188: 95		
Afgår enl. Drätselkammarens förslag	64,785: —	274,403: 95	317,253: 95
Diverse utgifter:			
Pension till f. föreståndarinnan för arbetsstugan Sofia Österberg		400: —	
Premie för olycksfall af stadens arbetare		1,200: —	
Läkare- och sjukvård åt samma arbetare		2,000: —	
Kostnader för brandsyner		1,200: —	
Årsafgift i Svenska Stadsförbundet à 8 Kr. för hvarje 100-tal invånare		2,280: —	
Prenumerationsafgift för Sv. Stadsförbundets tidskrift		550: —	
Representationsanslag		1,000: —	
Traktamentsersättning åt taxeringsnämndernas ledamöter		1,000: —	
Anslag till biträde åt taxeringsnämndsordförandena		300: —	
Omkostnader för resor och mindre utredningar		2,000: —	
Hämtning af postväska, hyra för postfack och utdelning af post vid Lundby kyrka		72: —	
För inköp af pråmar		40,000: —	
Brist i anslaget för mudderverket		2,334: 78	
Uppförande af ett kabinett (26/9 1918)		23,500: —	
Omkostnader för införande af ny vattentaxa		25,000: —	
Brist i 1918 års förslagsanslag		50,000: —	152,836: 78
		Summa Kronor	470,090: 73

29. Öfriga oförutsedda utgifter.

Förslagsanslag	114,759: 50
Summa Kronor	114,759: 50

N:o 127.
Budgetförslag 1919. Inkomster.

Inkomster.

Behållning från sist afslutade räkenskapsår		56,455: 92	
Afgår 1917 års räntor å af staden lånade medel ur järnvägsmedelsfonden		16,250: —	40,205: 92

1 A. Räntor och aktier.

Räntor å

1. Lån upptagna med Kungl. Maj:ts tillstånd.

a) *Obligationslån:*

	Resterande lånebelopp	Räntor		
Vatten- och Gasverksstyrelsen:				
1892 års lån à 4 %	28,070: —	1,086: 40		
1896 „ „ „ 3.6 %	85,890: —	2,968: 74		
1902 „ „ „ 4 %	52,980: —	2,119: 20		
1907 „ „ „ 4 1/2 %	600,490: —	27,022: 05		
1910 „ „ „ 4 1/2 %	1,014,260: —	45,306: 90		
1916 „ „ „ 5 %	419,488: —	20,974: 40	99,477: 69	
Folkskolestyrelsen:				
1892 års lån à 4 %	53,250: —	2,070: —		
1902 „ „ „ 4 %	165,550: —	6,622: —		
1907 „ „ „ 4 1/2 %	37,350: —	1,680: 75		
1910 „ „ „ 4 1/2 %	306,400: —	13,682: 03		
1916 „ „ „ 5 %	23,125: —	1,156: 25	25,211: 03	
Fattigvårdsstyrelsen:				
1892 års lån à 4 %	10,650: —	414: —		
1902 „ „ „ 4 %	19,481: —	779: 24	1,193: 24	
Kyrkorådet:				
1896 års lån à 3.6 %	10,120: —		351: 72	
Hamnen:				
För äldre hamnbyggnader ...... à 5 %	34,905: —	1,745: 25		
För nya d:o „ 4 1/2 %	171,750: —	7,728: 75		
För hamnbyggnadens fortsättning à 5 % å 113,000 kr.	—: —	5,650: —		
För svängkran N:o 1 à 5 %	9,625: —	481: 25		
För malmlossningskran N:o 2 à 5 %	21,875: —	1,093: 75	16,699: —	142,932: 68

b) *Andra amorteringslån:*

Ränta å lån från pensionsförsäkringsfonden		46,770: 54
	Transport	189,703: 22

N:o 127.

Budgetförslag 1919. Inkomster.

Transport		189,703: 22

2. Andra lån och skulder.

Ränta af Elementarläroverket för flickor å Kr. 4,500 à $4^1/_2$ %	202: 50	
Ränta å Vatten- och Gasverksstyrelsens rörelsekapital, förslagsvis	7,928: —	
Ränta å beräknad brist i hamnkassan	2,501: 77	
Ränta à kostnaden för hamnbyggnadens fortsättning, förslagsvis 100,000 Kr.	6,000: —	
Ränta å lifsmedelsnämndens rörelsekapital	48,935: 24	
Ränta och amortering å köpesumman för lastautomobilen(lifsmedelsnämnden)	2,400: —	
Ränta å 2,100 Kr. lån ur Lundby sockens magasinsfond	99: 50	68,067: 01

3. Aktier.

Utdelning å aktier i Stockholm—Västerås—Bergslagens järnväg Kr. 74,700: — à 5 %	3,735: —	
Ersättning för upphörd utdelning i d:o från järnvägsmedelsfonden	50,000: —	
Utdelning å A.-B. Arbetarebostäders aktier	11,875: —	65,610: —
Summa Kronor		323,380: 23

1 B. Lån.

a) *Obligationslån:*

	Resterande lånebelopp	årets amortering	
Vatten- och Gasverksstyrelsen:			
Upptaget år 1892 à 4 %	28,070: —	1,820: —	
„ „ 1896 „ 3.6 %	85,890: —	6,850: —	
„ „ 1902 „ 4 %	52,890: —	2,100: —	
„ „ 1907 „ $4^1/_2$ %	600,490: —	10,350: —	
„ „ 1910 „ $4^1/_2$ %	1,014,260: —	14,880: —	
„ „ 1916 „ 5 %	419,488: —	3,935: —	39,935: —
Folkskolestyrelsen:			
Upptaget år 1892 à 4 %	53,250: —	3,000: —	
„ „ 1902 „ 4 %	165,550: —	4,192: 50	
„ „ 1907 „ $4^1/_2$ %	37,350: —	950: —	
„ „ 1910 „ $4^1/_2$ %	306,400: —	4,710: —	
„ „ 1916 „ 5 %	23,125: —	225: —	13,077: 50
Fattigvårdsstyrelsen:			
Upptaget år 1892 à 4 %	10,650: —	600: —	
„ „ 1902 „ 4 %	19,481: —	493: 35	1,093: 35
		Transport	54,105: 85

Transport			54,105: 85	
Kyrkorådet:				
Upptaget år 1896 à 3.6 %	10,120: —		700: —	
Hamnen:				
För äldre hamnbyggnaden		3,000: —		
För nya hamnbyggnaden:				
1910 års lån	5,725: —			
1916 „ „	1,032: —	6,757: —		
För svängkran N:o 1 kap. återstod Kr. 9,625: —		275: —		
För malmlossningskran N:o 2 kap. återstod Kr. 21,875: —		625: —	10,657: —	65,462: 85
b) *Andra amorteringslån:*				
Kapitalafbetalningar:				
Från pensionsförsäkringsfonden, årets amortering				8,107: 74
			Summa Kronor	73,570: 59

Enligt särskild amorteringsplan för Vatten- Gas- och Elektricitetsverken samt afloppsledningarna skall till Drätselkammaren inlevereras för att tillgodoföras verkens amorteringsfond		231,810: 86
Från denna fond skall enligt ofvan utbetalas:		
Amortering	39,935: —	
Ränta	99,477: 69	139,412: 69
Återstår till afsättning		92,398: 17

Enligt särskild amorteringsplan för hamnens maskinerier skall till stadskassan af hamnens medel inlevereras		4,500: —
hvaraf skall enl. ofvan utbetalas:		
Amortering	900: —	
Ränta	1,575: —	2,475: —
Återstår till afsättning		2;025: —

N:o 127.
Budget-förslag 1919. Inkomster.

2. Fattigvård.

Enligt bilaga litt. A 1		13,950: —
	Summa Kronor	13,950: —

4 A. Folkskola.
(Bil. Litt. B 1).

Enligt Folkskolestyrelsens förslag	197,548: —	
Tillkommer:		
Anslag från Vahlbeckska fonden till barnbespisningen	2,000: —	199,548: —
	Summa Kronor	199,548: —

4 B. Högre folkskola.
(Bil. Litt. B 1).

Enligt Folkskolestyrelsens förslag		9,170: —
	Summa Kronor	9,170: —

5. Hälso- och sjukvård.
(Bil. Litt. D 1 och 2).

a) *Epidemisjukvården:*			
Beräknade inkomster från Landstinget:			
Fast årsafgift	2,775: —		
Underhållskostnader, inklusive extra afgift enl. af 1912 års landsting beslutadt tillägg i kontraktet, förslagsvis	10,000: —		
Afgifter af betalande patienter	225: —	13,000: —	
b) *Andra kostnader för hälso- och sjukvård:*			
Betalda utryckningar af ambulansbilen		300: —	13,300: —
c) *Köttbesiktningsbyrån:*			
Besiktnings- och vågafgifter			14,270: —
		Summa Kronor	27,570: —

N:o 127.

Budget-förslag 1919. Inkomster.

6. Gator, vägar, planteringar o. d.

Försäljningsmedel		2,000: —	
Statsbidrag för vägunderhåll		42: 01	
Afgift från skolkassan för renhållning af gatorna vid Skepparbacks-, Mariabergs- och Djäknebergsskolorna	725: —		
Afgift för renhållning af gatorna vid Epidemisjukhuset	750: —		
Afgift för renhållning af gator vid Barnhemmet	150: —		
Ersättning för vård af Slottsparken	700: —	2,325:	4,367: 01
		Summa Kronor	4,367: 01

8. Hamnen.

(Bil. Litt. F).

Hamnen	38,800: —	
Svängkran N:o 1	4,375: —	
Malmlossningskran N:o 2	5,625: —	
Svängkran N:o 3	3,350: —	
Brist till år 1920	83,366: 11	135,516: 11
	Summa Kronor	135,516: 11

10. Renhållningsverket.

(Bil. Litt. G).

Försäljning af stallströ och sopor	4,000: —		
„ „ torvmullspudrett	33,000: —		
„ „ torvmull	3,000: —		
För hämtning af latrin och sopor	9,000: —	49,000: —	
Svingården: Försäljning af fläsk		48,000: —	97,000: —
		Summa Kronor	97,000: —

11. Vattenledningsverket.

Bil. Litt. H 1		137,000: —
	Summa Kronor	137,000: —

12. Gasverket.

Bil. Litt. H 1		375,000: —	
Tillkommer enl. Drätselkammarens förslag å enskild gasförbrukning	40,000: —		
Inkomst af räntor	500: —	40,500: —	415,500: —
		Summa Kronor	415,500: —

N:o 127.

13. Elektricitetsverket.

Budget-förslag 1919. Inkomster.

Bil. Litt. H 1		428,000: —	
Tillkommer enligt Drätselkammarens förslag: å installationsarbeten	8,500: —		
Inkomst af räntor	500: —	9,000: —	437,000: —
		Summa Kronor	437,000: —

17. Andra kommunens affärsföretag.

Kallbadhus:		
Badafgifter		500: —
Varmbadhus: (Bil. Litt. I 1).		
Enl. Badhusstyrelsens förslag		55,500: —
Båttrafiken:		
Inkomster af:		
Persontrafik	19,000 —	
Godstrafik	15,500: —	34,500: —
	Summa Kronor	90,500: —

18. Brandväsendet.

(Bil. Litt. K).

Diverse inkomster från verkstäderna m. m.	8,000: —	
Ersättning för skötsel och underhåll af ambulans-automobilen	3,000: —	11,000: —
	Summa Kronor	11,000: —

20. Fastighetsförvaltningen.

Stadshotellet:			
Hyror:			
Källarmäst. Stomberg	15,000: —		
Västerås Spritbolag	14,000: —		
Sällskapet	2,000: —		
Uplands Ensk. Bank	4,500: —		
A.-Bol. Nya Banken	1,037: 50		
Källarmäst. Andersson	200: —		
Barberare Johnsson	800: —	37,537: 50	
Afgifter för fästvåningens användande		1,500: —	
Hyresgästers andelar i kostnaden för uppvärmning		30,000: —	69,037: 50
Sundinska huset:			
Hyresinkomster			7,500: —
Tullhuset:			
Hyra för ett rum (Hamnkontoret)			500: —
		Transport	77,037: 50

N:o 127.
Budgetförslag 1919. Inkomster.

Transport		77,037: 50
Paviljongen i Stadsparken.		
Hyresinkomst		800: —
Gårds- och tomtfastigheter. (Bil. Litt. L.)		
Hyror och arrenden för staden tillhöriga gårdar och tomter		92,277: —
Hamnmagasinen.		
Hyror för magasinsutrymmen:		
Axel Ericsson & C:o	5,000: —	
A.-B. J. Aug. Jönsson & C:o	1,500: —	
Centralföreningen	5,000: —	
Forsby kvarn	2,175: —	
A.-B. Hakon Swenson	2,025: —	
A.-B. Svenska Aduceringsverken	1,650: —	17,350: —
Hamnplanen.		
Platshyror:		
Hygrell & C:o	1,087: 50	
Tegel- & Murbruks A.-B.	2,348: —	
Manne Tössbergs Eftr.	650: —	
Järnhandl. Axel Sundström	812: 50	
Tekn. Byggnadsbyrån	367: 50	
Grosshandl. G. Laurell	2,425: —	
Vatten- & Gasverksstyrelsen	1,050: —	
Myggbo sågbolag	562: 50	
Järnhandl. A. Olsson	562: 50	
„ A. Rosenlund	367: 50	
Allm. Sv. Elektr. A.-Bol.	732: —	
D:o vedgård	1,250: —	
A.-Bol. Bröderna Ameln	520: 40	
A.-Bol. J. Aug. Jönsson & C:o	180: —	
Sv.-Engelska Mineralolje A.-B.	1,000: —	
A.-Bol. Motorsprit	1,000: —	
Krooks Petroleum- & Olje A.-Bol	1,000: —	15,915: 40
Nordanby egendom (Bil. Litt. M.)		61,220: —
Malma egendom (Bil. Litt. N.)		80,650: —
Hästholmarne.		
Hyra för serverings- och villabyggnader å Elba	1,100: —	
D:o å Östra Holmen	450: —	1,550: —
Transport		346,799: 90

N:o 127.

Budgetförslag 1919.

Inkomster.

			Transport	346,799: 90
Jordar och andra fastigheter.				
Östra utmarken:				
Arrenden:				
För följande lägenheter: Lilla Stenby Delar af utmarken, Del af Enbacken, Nordanby, Nordanby utmarksjord, Nordanby gård		3,400: —		
Gustafslätt (F. T. Larsson)		401: —		
Andersbo samt del af gården Utmarken (Gustaf Andersson)		1,180: —		
Sundinska utmarken (C. Johansson)		250: —		
Jakträtten å utmarken (J. V. Ödman o. C. Sundin)		30: —		
Kristiansborg		2,900: —		
Hofdestalund (E. Johansson)		2,000: —		
Ett område (Folkets Park)		20: —		
Malma gård		3,000: —		
Svingården		5,000: —	18,181: —	
Västra utmarken:				
Arrenden för:				
Byggnadsplatser å s. k. Käringberget:				
C. G. Sjöqvist	35: —			
Ingeniör Schultz	25: —			
Doktor Holm	50: —			
Åhfeldts sterbhus......	25: —			
Rich. Blom......	30: —			
Jenny Lindhagen ...	25: —	190: —		
Ett område intill Carlsfrid (C. J. Carlsson)		3: —		
Mindre områden å s. k. Ragvaldsbacke:				
J. A. Telin	10: —			
Math. Ericsson.........	5: —			
Hj. Örtengren	15: —			
C. O. Johansson......	10: —			
Rob. Pettersson	5: —	45: —		
Ett till Hyttan på 50 års tid för rätt till framdragande af järnvägsspår upplåtet område (Masugnsbolaget)		25: —		
Ett område af Pistolsvreten (C. A. Jansson)		20: —		
Områden af s. k. Gästgifvarevreten i gamla Stohagsjorden: ägofig. 544 o. del af 545 (Västerås skeppsvarv).....		540: —		
Transport		823: —	18,181: —	346,799: 90

N:o 127. *Budgetförslag 1919. Inkomster.*

Transport		823: —	18,181: —	346,799: 90
ägofig. 546 (Västerås skeppsvarv)		30: —		
„ 512 (G. A. Andersson)......		30: —		
Ett område intill Valhalla (Sundemans sterbhus)		10: —		
Ett område intill Solbacken		10: —		
Ett område intill Mälardalen (H. Mörk)		25: —		
Ett område intill Carlsberg:				
Hilda Eriksson		15: —		
Västerås skeppsvarf:				
för slip	50: —			
„ mark	500: —	550: —	1,493: —	
Viksäng:				
Arrende för 9 villatomter, ntarrenderade t. o. m. år 1944..			360: —	
Diverse arrenden:				
f. d. Stadskassörsjorden i Iggebygärdet (Kristiansborgs gård)		35: —		
D:o i Rigärdet (Sv. Metallverken)		18: —		
D:o å Trådarön (J. A. Hellman)		30: —		
Mark af Gideonsberg och Emaus (Sv. Metallverken)		150: —		
Mark för järnvägsspår till Skultuna och Tillberga (A. S. E. A.)		75: —		
Domkyrkosysslomannens f. d. lönejord å Trådarön (C. J. Fält)		5: —		
Koloniträdgårdarne vid Lustigkulla......		300: —		
„ „ Biskopsängen		750: —		
Mark af Kungsängen (Renhålln.-verket)		200: —		
Kablar och ledningar i stadens gator (A. S. E. A.).................................		245: 40		
Mark af Siggesborg för Skultuna-järnvägen (C. Vestman)........................		50: —		
Diverse mindre områden (potatislotter)		4,000: —	5,858: 40	
Arrende för fiskvatten:				
I Västerås-fjärden från Johannesberg till Gustafsvik samt vid Kattskär och Amundgrund................		50: —		
Vid Hästholmarne jämte fiskarstugan med jord å Elba		150: —		
Diverse mindre fiskearrenden.............		66: —	266: —	
Hyresmedel:				
Platshyror för:				
Pumphus å Kungsängen (Sv. Metallverken)		50: —		
Två magasinsplatser å Skallberget...		20: —		
Transport		70: —	26,158: 40	346,799: 90

N:o 127.

Budgetförslag 1919. Inkomster.

Transport	70: —	26,158: 40	346,799: 90
En paviljong å Kreaturstorget	25: —		
Slaktarvagnar å tomten n:o 6 norra kvarteret	200: —		
Upplag å Kungs- och Munkängen...	750: —		
Vattenkiosken i Vasaparken	10: —		
„ å hamnområdet	10: —		
Fotografiatelier å Kungsängen	25: —		
Cisternstation å „	150: —		
Andel i plats- och hyresmedel från Strömsholms våg	500: —		
Karuseller och skjutbanor m. m.......	1,000: —		
Stallar och bindplatser å Kreaturstorget	1,000: —		
Hyra för vattenkraften i Svartån	3,000: —		
„ „ Köttbesiktningsbyrån	3,000: —		
„ „ Gasverkstomten å Kungsängen	2,773: 80	12,513: 80	38,672: 20
Skogar: Försäljningsmedel			8,025: —
		Summa Kronor	393,497: 10

23. Polisväsen och fångvård.

Bidrag af staten för extra polisbevakning å landsbygden till samma belopp, som beräknas därför i utgifterna	3,150: —	
Bidrag af Systembolaget för tillsyningsmannens för rusdryckshandteringen aflöning	1,200: —	4,350: —
	Summa Kronor	4,350: —

24. Auktionsväsende.

Auktionsprovision	100: —
Summa Kronor	100: —

26. Allmänna pensionsförsäkringen.

Influtna grundafgifter	42,000: —
Summa Kronor	42,000: —

27. Öfriga förvaltningskostnader.

Byggnadsnämnden:

Afgifter för af byggnadschefen och stadsarkitekten åt enskilda utförda förrättningar	5,000: —
Summa Kronor	5,000: —

N:o 127.
Budgetförslag 1919.
Inkomster.

30. Allmänna bidrag af staten.

Ersättning för brännvinsförsäljningsmedel enl. K. F. den 18/7 1913	76,818: —	
Källarfrihetsmedel	349: 05	77,167: 05
Summa Kronor		77,167: 05

31. Diverse inkomster.

Bötesmedel	1,500: —	
Behållning af influtna registreringsafgifter för handelsfirmor	10: —	
Hamnens andel i stadens allmänna kostnader för byggnadschef, bokföring m. m.	2,500: —	
Hyror för maskiner, försäljning af stadgar rörande Västerås stad m. m.	4,000: —	8,010: —
Summa Kronor		8,010: —

32. Skatter.

Hundskatt à 15 Kr. pr hund	4,500: —	
Bevillningsafgifter för offentliga föreställningar (artistskatt)	500: —	
Skogsaccis	500: —	5,500: —
Utdebitering af kr. 7: 25 för hvarje fulla 100 Kr. af 41,913,680 Kr., utgörande under 1918 inom kommunen beräknad inkomst, för hvilken bevillning skall erläggas	3,038,741: 80	
hvarifrån afgår beräknad afkortning 2,3 %	70,000: —	2,968,741: 80
Tomtören för tomter å stadens grund samt magasinsplatser å hamnområdet		340: —
Summa Kronor		2,974,581: 80

70 000 000 | 3038741
60777482 | 2,3
922518

N:o 127.

Budget-förslag 1919. Sammandrag af utgifts- och inkomststaten

Sammandrag af utgifts- och inkomststaten
för år 1919.

		Utgifter		Inkomster		Öfverskott		Brist	
	Brist från sist afslutade räkenskapsår ...	—	—	40,205	92	40,205	92	—	—
1 a	Räntor	585,367	54	323,380	23	—	—	261,987	31
1 b	Lån	176,520	81	73,570	59	—	—	102,950	22
2	Fattigvård	436,330	59	13,950	—	—	—	422,380	59
4 a	Folkskolan	771,662	23	199,548	—	—	—	572,114	23
4 b	Högre Folkskola	22,064	50	9.170	—	—	—	12,894	50
4 d	Allmänt läroverk	8,386	50	—	—	—	—	8,386	50
4 e	Andra undervisnings- och bildnings-anstalter	45,050	—	—	—	—	—	45,050	—
5	Hälso- och sjukvård	162,277	50	27,570	—	—	—	134,707	50
6	Gator, vägar, planteringar o. d.	281,573	60	4,367	01	—	—	277,206	59
7	Afloppsledningar	47,461	34	—	—	—	—	47,461	34
8	Hamn	135,516	11	135,516	11	—	—	—	—
10	Renhållningsverk	185,754	—	97,000	—	—	—	88,754	—
11	Vattenledningsverk	127,878	90	137,000	—	9,121	10	—	—
12	Gasverk	451,517	63	415,500	—	—	—	36,017	63
13	Elektricitetsverk	352,036	99	437,000	—	84,963	01	—	—
17	Andra kommunens affärsföretag	141,498	—	90,500	—	—	—	50,998	—
18	Brandväsen	122,605	50	11,000	—	—	—	111,605	50
20	Fastighetsförvaltning	298,265	84	393,497	10	95,231	26	—	—
21	Magistrat och Rådstufvurätt	66,582	—	—	—	—	—	66,582	—
22	Kronouppbörds- och exekutionsväsen ...	50,165	—	—	—	—	—	50,165	—
23	Polisväsen och fångvård	212,791	—	4,350	—	—	—	208,441	—
24	Auktionsväsende	—	—	100	—	100	—	—	—
26	Allmän pensionsförsäkring	63,635	—	42.000	—	—	—	21,635	—
27	Öfriga förvaltningskostnader	190,193	—	5,000	—	—	—	185,193	—
28	Anslag och bidrag till div. ändamål	470,090	73	—	—	—	—	470,090	73
29	Oförutsedda utgifter	114,759	50	—	—	—	—	114,759	50
30	Allmänna bidrag af staten	—	—	77,167	05	77,167	05	—	—
31	Diverse inkomster	—	—	8,010	—	8,010	—	—	—
32	Skatter	—	—	2,974,581	80	2,974,581	80	—	—
	Summa	5,519,983	81	5,519,983	81	3,289,380	14	3,289,380	14

(Bil. Litt. A 1.)

N:o 127.
Budgetförslag 1919. Fattigvården

Förslag

till

Utgifts- och Inkomststat för Fattigvården år 1919.

Inkomster:

För allmänna fattigvården:			
Afgäld för två planteringsland	50: —		
Arrende för utarrenderad potatisjord	600: —		
Tillfälliga inkomster och återbetalningar	1,500: —		
Andel af böter	100: —		
Bidrag af Landstinget	8,000: —	10,250: —	
För fattiggården Carlslund:			
För verkställda arbeten	700: —		
För tillfälliga inkomster	3,000: —	3,700: —	13,950: —
Att genom uttaxering fyllas			423,733: 59
		Summa Kronor	437,683: 59

Utgifter:

För allmänna fattigvården:			
Beräknad brist för år 1918			75,000: —
Ränta och amortering å 1892 års lån.			
Ränta	414: —		
Amortering	600: —	1,014: —	
Ränta och amortering å 1902 års lån:			
Ränta	779: 24		
Amortering	493: 35	1,272: 59	2,286: 59
Ordinarie understöd med penningar			130,000: —
Ordinarie understöd in natura:			
400 famnar ved à 58: 50 kr.			23,400: —
Tillfälliga understöd med penningar			50,000: —
Underhåll och tillsyn af utpensionerade barn			20,000: —
Diakonissan, årsanslag			5,000: —
Hospitalskostnader			5,000: —
Lasarettskostnader			1,500: —
Andra sjukvårdskostnader såsom afgifter till vanföreanstalter m. m.			3,000: —
Återbetalningar till främmande kommuner			7,000: —
Medikamenter			1,500: —
		Transport	323,686: 59

N:o 127.

Budget-förslag 1919. Fattigvården.

	Transport		323,686: 59	
Bidrag till kostnader för af barnavårdsnämnden utackorderade barn			2,000: —	
Barnasyler			5,500: —	
Diverse utgifter			1,500: —	
Oförutsedda utgifter			10,000: —	
Arvoden: Kamreraren, lön 3,000: —, kontorshyra 500: —		3,500: —		
Sekreteraren		1,000: —		
Vaktmästaren		100: —	4,600: —	347,286: 59

För fattiggården Carlslund:

Rågmjöl	5,300	kilogram	à 0: 31	1,543: —	
Hvetemjöl	1,700	„	„ 0: 37	629: —	
Korngryn	500	„	„ 0: 52	260: —	
Hafregryn	600	„	„ 0: 64	384: —	
Ris- eller mannagryn	100	„	„ 1: —	100: —	
Potatismjöl	100	„	„ 1: —	100: —	
Ärter	600	„	„ 0: 60	360: —	
Kött: oxbringa	1,100	„	„ 6: 50	7,150: —	
„ stek	300	„	„ 7: 50	2,250: —	
„ färs	300	„	„ 7: 50	2,250: —	
Fläsk	900	„	„ 5: —	4,500: —	
Korv-varor	780	„	„ 5: —	3,900: —	
Mjölk	45,625	liter	„ 0: 30	13,687: 50	
Grädde	400	„	„ 1: 50	600: —	
Svagdricka	500	„	„ 0: 20	100: —	
Smör	520	kilogram	„ 5: 60	2,912: —	
Ägg	100	tjog	„ 6: —	600: —	
Sill	17	tunnor	„ 100: —	1,700: —	
Kabiljo	500	kilogram	„ 3: 50	1,750: —	
Salt, groft	400	„	„ 0: 20	80: —	
„ fint	300	„	„ 0: 25	75: —	
Sirap	200	„	„ 0: 80	160: —	
Diverse kryddor				500: —	
Kaffe	120	kilogram	à 4: —	480: —	
Kaffesurrogat	200	„	„ 3: 50	700: —	
Socker	1,360	„	„ 0: 90	1,224: —	
Snus	10	fjerd.	„ 51: —	510: —	
Såpa	1,200	kilogram	„ 1: 50	1,800: —	
Soda eller tvättpulver				800: —	
Tvål	30	kilogram	à 8: —	240: —	
Elektrisk belysning				800: —	
Barrved	200	famnar	à 58: 50	11,700: —	
Koks	100	hl.	„ 10: —	1,000: —	
Grisar				400: —	
			Transport	65,244: 50	347,286: 59

N:o 127. *Budgetförslag 1919. Fattigvården*

Transport			65,244: 50	347,286: 59
Torvmull .... 25 balar à 2: 50			62: 50	
Hö .... 4,000 kilogram „ 0: 35			1,400: —	
Sänghalm .... 800 „ „ 0: 15			120: —	
Potatis .... 7,000 „ „ 0: 16			1,120: —	
Beklädnadskostnader			3,500: —	
Sjukvårdsartiklar och medicin			1,500: —	
Begravningskostnader			750: —	
Extra mat till tjänstepersonalen			900: —	
Diverse utgifter, såsom underhåll af sängkläder, linnepersedlar och materialier			3,000: —	
Aflöningar:				
Sysslomannen, lön	1,500: —			
2 ålderstillägg	300: —			
Prov. lönetillägg	750: —			
Personligt lönetillägg	600: —			
Krigstidshjälp	600: —			
Familjeförs.-tillägg	240: —	3,990: —		
Portvakten, lön	900: —			
2 ålderstillägg	200: —			
Prov. lönetillägg	650: —			
Krigstidshjälp	600: —			
Familjeförs -tillägg	180: —	2,530: —		
Husmor, lön	500: —			
Prov. lönetillägg	300: —			
Krigstidshjälp	200: —	1,000: —		
Kokerska: lön	420: —			
Krigstidshjälp	360: —	780: —		
Sjuksköterska: lön	600: —			
Prov. lönetillägg	300: —			
Krigstidshjälp	200: —	1,100: —		
2 sköterskebiträden à 300 lön	600: —			
Krigstidshjälp	720: —	1,320: —		
1 köksa, lön	240: —			
Krigstidshjälp	240: —	480: —		
Predikanten: lön		400: —	11,600: —	436,483: 59
Pensioner:				
f. sysslomannen J. Pettersson			800: —	
50 % krigstidshjälp			400: —	1,200: —
			Summa Kronor	437,683: 59

Västerås den 2 oktober 1918.

På Fattigvårdsstyrelsens vägnar:
A. JOHANSSON.

Axel Eklundh.

N:o 127.
Budget-förslag 1919. Fattigvården.

Bil. Litt. A. 2.

Utdrag af protokoll, hållet inför Fattigvårdsstyrelsen i Västerås den 29 oktober 1918.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

§ 140.

Beslöt Fattigvårdsstyrelsen att i skrifvelse till Drätselkammaren framhålla, att i förslaget till inkomst- och utgiftsstat för år 1919 arvodet till sekreteraren i Fattigvårdsstyrelsen höjts med 200 kronor och till syssloмannen vid Karlslund med 600 kronor på grund af den rådande dyrtiden och det ökade arbete, som S:t Ilians och Lundby socknars inkorporering med staden medförde.

In fidem:
Emil Lindström.

Bil. Litt. A. 3.

Utdrag af protokoll, hållet inför Fattigvårdsstyrelsen i Västerås den 30 juli 1918.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

§ 110.

Från Fattigvårdsstyrelsens kamrerare Axel Eklundh hade inkommit en så lydande framställning:

»Till Fattigvårdsstyrelsen i Västerås.

Det torde vara styrelsen väl bekant ,att fattigvårdstungan sedan en följd af år med stadens starka utveckling i hög grad stigit. På grund häraf har arbetet å styrelsens kamrerarekontor ökats till den grad, att jag numera ej kan på ett tillfredsställande sätt sköta min befattning som styrelsens kamrerare, synnerligast som jag på grund af den ökade arbetsbördan å kronouppbördskontoret ej kan såsom hittills påräkna någon avsevärd hjälp från därvarande personal. Jag anser mig därför under sådana förhållanden icke kunna kvarstå som styrelsens kamrerare; men i den händelse styrelsen, intill dess den nya fattiggården och därmed förenad omorganisation af fattigvårdens förvaltning kommer till stånd, önskar bibehålla mig i sin tjänst, är jag villig därtill, såframt å kontoret anställes en person, som under mitt öfverinseende uteslutande ägnar sig åt göromålen å kamrerarekontoret samt eventuellt äfven biträder sekreteraren med diariiföring och registrering. Att ett dylikt biträde skulle erhålla full sysselsättning torde vara uppenbart för den, som är något insatt i fattigvårdens arbete och framgår

även af den omständigheten, att i städer med endast hälften af Västerås stads folkmängd särskilda personer finnas anställda, som uteslutande hafva till uppgift handhavande af den yttre fattigvårdens förvaltning. Styrelsen skulle på sådant sätt framdeles kunna påräkna ett biträde, fullt förtroget med fattigvårdsarbetet inom staden.

N:o 127. *Budgetförslag 1919. Fattigvården.*

Under åberopande af hvad jag anfört hemställer jag, att styrelsen snarast möjligt ville taga detta mitt förslag under ompröfning samt, i händelse styrelsen godkänner detsamma, så tidigt öfverlämna ärendet till Stadsfullmäktige, att frågan kan vara afgjord före upprättandet af fattigvårdens budget för nästkommande år.

Västerås i Fattigvårdsstyrelsens kamrerarekontor den 29 juli 1918.

Axel Eklundh.»

Med anledning häraf utsåg fattigvårdsstyrelsen en kommitté, bestående af ordföranden, vice ordföranden och stadsfogden Kumlin, hvilken skulle bereda frågan, hvarefter ärendet skulle behandlas på extra sammanträde i mitten af augusti månad.

In fidem:
Emil Lindström.

Bil. Litt. A. 4.

Utdrag af protokoll, hållet inför Fattigvårdsstyrelsen i Västerås den 24 september 1918.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

§ 128.

Sedan Fattigvårdsstyrelsen vid sammanträde den 30 juli 1918 med anledning af en af styrelsens kamrerare Axel Eklundh gjord framställning om anställande af en person, som under hans öfverinseende uteslutande ägnade sig åt göromålen å kamrerarekontoret, uppdragit åt en kommitté, bestående af ordföranden, vice ordföranden och stadsfogden Kumlin, att bereda frågan samt till Fattigvårdsstyrelsen inkomma med förslag i ärendet, ingafs nu från nämnda kommitté följande skrifvelse:

»Till Fattigvårdsstyrelsen i Västerås.

Sedan Fattigvårdsstyrelsens kamrerare, kronouppbördskassören Axel Eklundh, hos styrelsen anmält, att det arbete, som åligger honom såsom kamrerare, nu ökat så mycket, att han, då hans tid vore strängt upptagen af tjänstegöromål såsom kronokassör, ej själf hunne med detsamma, och därför begärt att ett anslag måtte för nästa år begäras hos Stadsfullmäktige till aflöning åt ett skrifbiträde hos honom, få undertecknade, af styrelsen anmodade att afgifva yttrande i saken, såsom vår mening anföra att, då kamrer Eklundh förklarat sig ej hafva tid att personligen sköta kamrerartjänsten, det ej torde återstå annat val än att såsom kamrerare anställa en annan person, som kunde själf utföra tjänstegöromålen och sålunda ständigt vara inne i alla de med bokföringen och annat sammanhörande detaljerna.

N:o 127. *Budget-förslag 1919. Fattigvården.*

Genom stadens oupphörliga ökning, nu senast genom inkorporationen af S:t Ilians och Lundby socknar, samt genom de rådande kristiderna, hafva kamreraregöromålen på senare åren uppenbarligen betydligt ökat, och då tjänsten hädanefter nästan torde taga en persons tid i anspråk, anse vi ej oss böra föreslå mindre aflöning till den nye kamreraren än 3,000 kronor. Därjämte föreslå vi, att han måtte tillerkännas 500 kronor i ersättning för kontorshyra, då det ju blir nödvändigt för honom att hålla ett centralt beläget kontor för mottagande af de fattiga och andra besökande personer.

Västerås den 24 september 1918.

A. Johansson. *Wilhelm Lange.* *Erhard Kumlin.*»

Det antecknades, att Eklund förklarat sig önska afgå från kamrerarebefattningen, därest den af honom gjorda framställningen ej bifölles.

Vid föredragning af ärendet beslöt Fattigvårdsstyrelsen, i enlighet med kommitterades förslag, att som kamrerare anställa en person, som själf skulle utföra göromålen å kamrerarekontoret emot de af kommitterade föreslagna löneförmåner, hvarom framställning skulle ske hos Stadsfullmäktige.

In fidem:
Emil Lindström.

Bil. Litf. A. 5.

Utdrag af protokoll, hållet inför Fattigvårdsstyrelsen i Västerås den 29 oktober 1918.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

§ 141.

Beslöt Fattigvårdsstyrelsen aflåta en skrifvelse till Drätselkammaren med anhållan, att Drätselkammaren ville, med hänsyn bland annat till de svårigheter, som uppstode för Fattigvårdsstyrelsen att anskaffa för ändamålet lämplig lokal, från och med den 1 januari 1919 öfvertaga de med kamrerarebefattningen vid Fattigvårdsstyrelsen förenade göromålen; och uttalade Fattigvårdsstyrelsen önskvärdheten af, att den person, som komme att anförtros ifrågavarande uppdrag, måtte åläggas att personligen sköta räkenskaperna, därvid han skulle vara underkastad de instruktioner, som för honom kunde komma att af Fattigvårdsstyrelsen utfärdas.

In fidem:
Emil Lindström.

N:o 127.
Budget-förslag 1919. Folkskolan.

Bil. Litt. B. 1.

Förslag

till

Utgifts- och inkomststat för Västerås folkskolor år 1919.

Utgifter:

Aflöning till:

1	folkskoleinspektör (Granér) lön	5,000: —	
	Provisoriskt lönetillägg	500: —	5,500: —
1	ord. lärare (Valter) lön	3,225: —	
	Tre ålderstillägg.......	1,200: —	
	Dyrtids- och dyrortstillägg	1,765: —	6,190: —
1	„ „ (Ahlm) lön...	3,225: —	
	Tre ålderstillägg......	1,200: —	
	Dyrtids- och dyrortstillägg	1,765: —	6,190: —
1	„ „ (Bohlin) lön	3,225: —	
	Tre ålderstillägg.......	1,200: —	
	Dyrtids- och dyrortstillägg	1,765: —	6,190: —
1	„ „ (Dahlberg) lön..................	3,225: —	
	Tre ålderstillägg.............	1,200: —	
	Dyrtids- och dyrortstillägg	1,765: —	6,190: —
1	„ „ (Näslund) lön	3,225: —	
	Tre ålderstillägg............	1,200: —	
	Dyrtids- och dyrortstillägg	1.765: —	6,190: —
1	„ „ (Andrén) lön...	3,200: —	
	Två ålderstillägg	800: —	
	Dyrtids- och dyrortstillägg	1,635: —	5,635: —
1	„ „ (Rudkvist) lön	3,200: —	
	Två ålderstillägg	800: —	
	Dyrtids- och dyrortstillägg	1,635: —	5,635: —
1	„ „ (Vallander) lön	2,300: —	
	Bostad och bränsle in natura (900: —).		
	Två ålderstillägg	800: —	
	Dyrtids- och dyrortstillägg	1,335: —	4,435: —
1	„ „ (Krantz) lön	3,200: —	
	Två ålderstillägg	800: —	
	Dyrtids- och dyrortstillägg	1,635: —	5,635: —
		Transport	57,790: —

N:o 127.
Budgetförslag 1919. Folkskolan.

	Transport		57,790: —
1 ord. lärare (Granér) lön	3,200: —		
Två ålderstillägg	800: —		
Dyrtids- och dyrortstillägg	1,635: —		5,635: —
1 „ „ (Leontein) lön	3,200: —		
Två ålderstillägg	800: —		
Dyrtids- och dyrortstillägg	1,635: —		5,635: —
1 „ „ (Lindberg) lön	3,175: —		
Ett ålderstillägg	400: —		
Dyrtids- och dyrortstillägg	1,505: —		5,080: —
1 „ „ (Norman) lön	3,175: —		
Ett ålderstillägg	400: —		
Dyrtids- och dyrortstillägg	1,505: —		5,080: —
1 „ „ (Karlsson, Ivan) lön	2,275: —		
Bostad och bränsle in natura (900: —).			
Ett ålderstillägg	400: —		
Dyrtids- och dyrortstillägg	1,205: —		3,880: —
1 „ „ (Olsson) lön	3,175: —		
Ett ålderstillägg	400: —		
Dyrtids- och dyrortstillägg	1,505: —		5,080: —
1 „ „ (Sjöholm) lön	3,175: —		
Ett ålderstillägg	400: —		
Dyrtids- och dyrortstillägg	1,505: —		5,080: —
1 „ „ (Pettersson) lön	3,175: —		
Ett ålderstillägg	400: —		
Dyrtids- och dyrortstillägg	1,505: —		5,080: —
1 „ „ (Ekroth) lön	3,175: —		
Ett ålderstillägg	400: —		
Dyrtids- och dyrortstillägg	1,505: —		5,080: —
1 „ „ (Vallström) lön	3,175: —		
Dyrtids- och dyrortstillägg	1,365: —		4,540: —
1 „ „ (Karlfors) lön	3,175: —		
Dyrtids- och dyrortstillägg	1,365: —		4,540: —
1 „ „ (Sigroth) lön	3,175: —		
Dyrtids- och dyrortstillägg	1,365: —		4,540: —
1 „ „ (Magnusson) lön	3,175: —		
Dyrtids- och dyrortstillägg	1,365: —		4,540: —
1 „ „ (Jäderlund) lön	3,175: —		
Dyrtids- och dyrortstillägg	1,365: —		4,540: —
1 „ „ (Bergh) lön	3,175: —		
Dyrtids- och dyrortstillägg	1,365: —		4,540: —
1 „ „ Vakant, lön	3,175: —		
Dyrtids- och dyrortstillägg	1,365: —		4,540: —
	Transport		135,200: —

N:o 127.
Budget-förslag 1919. Folkskolan.

	Transport		135,200: —	
1 ord. lärare Vakant (Lundby) lön		2,275: —		
Bostad och bränsle in natura (900: —).				
Dyrtids- och dyrortstillägg		1,065: —	3,340: —	
1 „ „ (Ej tillsatt) lön pr 6 mån....		1,587: —		
Dyrtids- och dyrortstillägg		682: 50	2,270: —	
1 e. o. „ (Lindgren) lön......		2,725: —		
Dyrtids- och dyrortstillägg		1,235: —	3,960: —	
1 „ „ (Carlsson) lön		2,725: —		
Dyrtids- och dyrortstillägg		1,235: —	3,960: —	148,730: —

Aflöning till folkskollärarinnor:

1 ord. lärarinna (Stenström) lön	2,700: —		
Tre ålderstillägg	900: —		
Dyrtids-o. dyrortstillägg	1,505: —	5,105: —	
1 „ „ (Svanholm) lön	2,700: —		
Tre ålderstillägg	900: —		
Dyrtids-o. dyrortstillägg	1,505: —	5,105: —	
1 „ „ (Hammarskiöld) lön.......	2,700: —		
Tre ålderstillägg	900: —		
Dyrtids-o. dyrortstillägg	1,505: —	5,105: —	
1 „ „ (Fröman) lön	2,700: —		
Tre ålderstillägg	900: —		
Dyrtids-o. dyrortstillägg	1,505: —	5,105: —	
1 „ „ (Bohman) lön.....	2,700: —		
Tre ålderstillägg	900: —		
Dyrtids-o. dyrortstillägg	1,505: —	5,105: —	
1 „ „ (Fernqvist) lön	2,700: —		
Tre ålderstillägg	900: —		
Dyrtids-o. dyrortstillägg	1,505: —	5,105: —	
1 „ „ (Svanbom) lön	2,700: —		
Tre ålderstillägg	900: —		
Dyrtids-o. dyrortstillägg	1,505: —	5,105: —	
1 „ „ (Kolmodin) lön	2,700: —		
Två o. ett halft ålderstill.	750: —		
Dyrtids-o. dyrortstillägg	1,455: —	4,905: —	
1 „ „ (Köhlberg) lön	2,700: —		
Tre ålderstillägg	900: —		
Dyrtids-o. dyrortstillägg	1,505: —	5,105: —	
	Transport	45,745: —	148,730: —

N:o 127.

Budgetförslag 1919. Folkskolan.

	Transport	45,745: —	148,730: —
1 ord. lärarinna (Persson) lön	2,100: —		
Bostad och bränsle in natura (600: —).			
Tre ålderstillägg	900: —		
Dyrtids-o. dyrortstillägg	1,305: —	4,305: —	
1 „ „ (Hellman) lön	2,675: —		
Två ålderstillägg	600: —		
Dyrtids-o. dyrortstillägg	1,405: —	4,680: —	
1 „ „ (Mathisson) lön	2,075: —		
Bostad och bränsle in natura (600: —).			
Ett ålderstillägg	300: —		
Dyrtids-o. dyrortstillägg	1,105: —	3,480: —	
1 „ „ (Maunsbach) lön	2,675: —		
Ett ålderstillägg	300: —		
Dyrtids-o. dyrortstillägg	1,305: —	4,280: —	
1 „ „ (Fanny Bostrand) lön	2,675: —		
Ett ålderstillägg	300: —		
Dyrtids-o. dyrortstillägg	1.305: —	4,280: —	
1 „ „ (Elisabet Bostrand) lön	2,675: —		
Ett ålderstillägg	300: —		
Dyrtids-o. dyrortstillägg	1,305: —	4,280: —	
1 „ „ (Bolin) lön	2,675: —		
Ett ålderstillägg	300: —		
Dyrtids-o. dyrortstillägg	1,305: —	4,280: —	
1 „ „ (Ahlstedt) lön	2,650: —		
Dyrtids-o. dyrortstillägg	1,205: —	3,855: —	
1 „ „ (Pettersson) lön	2,650: —		
Dyrtids-o. dyrortstillägg	1,205: —	3,855: —	
1 „ „ (Karlsson) lön	2,650: —		
Dyrtids-o. dyrortstillägg	1,205: —	3,855: —	
1 „ „ (Isacsson) lön	2,650: —		
Dyrtids-o. dyrortstillägg	1,205: —	3,855: —	
1 „ „ (Sandberg) lön	2,050: —		
Bostad och bränsle in natura (600: —).			
Dyrtids-o. dyrortstillägg	1,005: —	3,055: —	
1 „ „ (Eriksson) lön	2,650: —		
Dyrtids-o. dyrortstillägg	1,205: —	3,855: —	
1 „ „ (Andersson) lön	2,675: —		
Ett ålderstillägg	300: —		
Dyrtids-o. dyrortstillägg	1,305: —	4,280: —	
	Transport	101,940: —	148,730: —

N:o 127.
Budgetförslag 1919. Folkskolan.

		Transport	101,940: —	148,730: —
1 ord. lärarinna (Emanuelsson) lön		2,650: —		
Dyrtids-o. dyrortstillägg		1,205: —	3,855: —	
1 „ „ (Sigroth) lön		2,675: —		
Dyrtids-o. dyrortstillägg		1,205: —	3,855: —	
1 „ „ Vakant, lön		2,650: —		
Dyrtids-o. dyrortstillägg		1,205: —	3,855: —	
2 „ „ (Ej tillsatta) lön pr 6 mån. à 1,325: —		2,650: —		
Dyrtids-o. dyrortstillägg		1,205: —	3,855: —	
1 e.o. „ (Hjelmqvist) lön pr 6 mån.		1,112: 50		
Dyrtids-o. dyrortstillägg		532: 50	1,645: —	
1 „ „ (Vickman) lön		2,225: —		
Dyrtids-o. dyrortstillägg		1,065: —	3,290: —	
1 „ „ (Elsa Eriksson) lön		2,225: —		
Dyrtids-o. dyrortstillägg		1,065: —	3,290: —	
1 „ „ (Göransson) lön		2,225: —		
Dyrtids-o. dyrortstillägg		1,065: —	3,290: —	
1 „ „ (Råström) lön pr 6 mån.		1,112: 50		
Dyrtids-o. dyrortstillägg		532: 50	1,645: —	130,520: —
Aflöning till småskollärarinnor:				
14 lärarinnor (O. Bergh, A. Lennmalm, E. Eriksson, O. Norling, M. Ahlström, E. Karlsson, A. Pettersson, A. S. Eriksson, T. Granath, E. Svensson. G. Vahlberg, A. Rudkvist, M. Sjöholm och I. Alvegren):				
Lön	1,925: —			
Tre ålderstillägg	600: —			
Dyrtids- och dyrortstillägg	1,165: —	3,690: —	51,660: —	
5 lärarinnor (G. Almberg, M. Lagrelius, S. Boije, S. Söderholm och T. Söderholm):				
Lön	1,925: —			
Två ålderstillägg	400: —			
Dyrtids- o. dyrortstillägg	1,105: —	3,430: —	17,150: —	
4 lärarinnor (I. Larsson, M. Nilsson, H. Eriksson och M. Sjölund):				
Lön	1,325: —			
Bostad och bränsle in natura (600: —).				
Två ålderstillägg	400: —			
Dyrtids- och dyrortstillägg	905: —	2,630: —	10,520: —	
		Transport	79,330: —	279,250: —

N:o 127.

Budgetförslag 1919. Folkskolan.

		Transport	69,330: —	279,250: —
10 lärarinnor (G. Ringdahl, M. Andersson, M. Carlsson, Ellen Svensson, H. Ohlsson, E. Bergh, M. Lundgren, L. Eriksson, K. Nordkvist och Sara Eriksson)				
Lön	1,900: —			
Ett ålderstillägg	200: —			
Dyrtids- och dyrortstillägg	1,035: —	3,135: —	31,350: —	
1 lärarinna (Elma Bäck):				
Lön	1,300: —			
Bostad och bränsle in natura (600: —).				
Ett ålderstillägg	200: —			
Dyrtids- och dyrortstillägg	835: —	2,335: —		
8 lärarinnor (L. Karlsson, G. Olsson, G. Hultcrantz, A. Söderholm, H. Eriksson, K. Thunell och 2 tjänster, vakanta):				
Lön	1,900: —			
Dyrtids- och dyrortstillägg	965: —	2,865: —	22,920: —	135,935: —

Aflöning till lärare i slöjd och huslig ekonomi:

1 lärare i slöjd (Brandt):			
Lön		1,700: —	
Däraf bostad in natura (200).			
Tre ålderstillägg		900: —	
Provisoriskt lönetillägg		550: —	3,150: —
1 lärare i slöjd (Ljung):			
Lön		1,500: —	
Två ålderstillägg		600: —	
Provisoriskt lönetillägg		550: —	2,650: —
1 lärare i skomakeri (Hammarsten):			
Lön		1,500: —	
Ett ålderstillägg		300: —	
Provisoriskt lönetillägg		550: —	2,350: —
1 lärare i skomakeri (ej tillsatt):			
Lön		1,500: —	
Provisoriskt lönetillägg		550: —	2,050: —
2 lärarinnor i slöjd (Vahlbäck och Molander):			
Lön	1,000: —		
Tre ålderstillägg	300: —		
Prov. lönetillägg	350: —	1,650: —	3,300: —

Transport	13,500: —		415,185: —

N:o 127. *Budgetförslag 1919. Folkskolan.*

		Transport	13,500: —	415,185: —
1 lärarinna i slöjd (Lindqvist):				
Lön		1,000: —		
Två ålderstillägg		200: —		
Provisoriskt lönetillägg		350: —	1,550: —	
3 lärarinnor i slöjd (Vahlström, Hahr och Schenström):				
Lön	1,000: —			
Ett ålderstillägg	100: —			
Provisoriskt lönetillägg	350: —	1,450: —	4,350: —	
3 lärarinnor i slöjd (Vimnell och 2 ej tillsatta):				
Lön	1,000: —			
Provisoriskt lönetillägg	350: —	1,350: —	4,050: —	23,450: —
1 lärarinna i huslig ekonomi (Thunell):				
Lön		1,200: —		
Två ålderstillägg		200: —		
Provisoriskt lönetillägg		400: —	1,800: —	
1 lärarinna i huslig ekonomi (Granér):				
Lön		1,200: —		
Två ålderstillägg		200: —		
Provisoriskt lönetillägg		400: —	1,800: —	
1 lärarinna i huslig ekonomi (Robért):				
Lön		1,200: —		
Provisoriskt lönetillägg		400: —	1,600: —	5,200: —
Till folkskollärare samt slöjdlärare Ljung för öfvertidsundervisning			7,000: —	
Till slöjdlärarinnor för öfvertidsundervisning			1,100: —	8,100: —
Vikariehjälp:				
För lärare och lärarinnor				10,000: —
Fortsättningsskolan:				
Arvode till lärare och lärarinnor				6,350: —
Privatläsning:				
Förslagsanslag				600: —
			Transport	468,885: —

N:o 127.

Budgetförslag 1919. Folkskolan.

		Transport	468,885: —
Aflöning till vaktmästare, eldare och städerskor:			
Vaktmästaren vid Herrgårdsskolan (Ekman) lön	950: —		
Två ålderstillägg	300: —		
Tilläggsarvode	75: —		
(Bostad, ved och lyse in natura 500: —)			
Provisoriskt lönatillägg	350: —	1,675: —	
Eldaren m. m. vid Herrgårdsskolan (Ekström) lön	950: —		
Ett ålderstillägg	150: —		
(Bostad, ved och lyse in natura 300: —)			
Provisoriskt länetillägg	350: —	1,450: —	
Vaktmästaren vid Djäknebergsskolan (Sahlkvist) lön	950: —		
Två ålderstillägg	300: —		
(Bostad, ved och lyse in natura 500: —)			
Provisoriskt lönetillägg	350: —	1,600: —	
Vaktmästaren vid Korsängsskolan (Andersson) lön	950: —		
Två ålderstillägg	300: —		
(Bostad, ved och lyse in natura 500: —)			
Provisoriskt lönetillägg	350: —	1,600: —	
Städerskan i Herrgårdsskolan (Maria Johansson) lön	900: —		
(Bostad, ved och lyse in natura 160: —)			
Familjetillägg	60: —	960: —	
Städerskan i Herrgårdsskolan (H. Ekman) lön		650: —	
„ „ (M. Ekström) lön		650: —	
„ i Norra slöjdskolan (Lovisa Andersson) lön (Bostad, ved och lyse in natura 160: —)		250: —	
Städerskan i Djäknebergsskolan (A. Sahlkvist) lön		800: —	
„ i Skepparbacksskolan (V. Torell) lön	1,240: —		
Familjetillagg	60: —	1,300: —	
Städerskan i Mariabergsskolan (A. Eriksson) lön	600: —		
Familjetillägg	120: —	720: —	
Städerskan i Korsängsskolan (M. Andersson) lön		650: —	
„ „ (E. Redin) lön	650: —		
Familjetillägg	300: —	950: —	
Städerskan i Korsängsskolan (E. Hallsten) lön	650: —		
Familjetillägg	180: —	830: —	
		Transport	468,885: —

N:o 127.

Budgetförslag 1919. Folkskolan.

		Transport	468,885: —
Vaktmästaren vid Jakobsbergs skola (A. Blomkvist) lön		1,100: —	
„ „ Hammarby skola (E. A. Lindvall) lön		1,100: —	
Städerskan vid Rosenlunds skola (H. Ramström) lön		450: —	
„ vid Lundby kyrkskola (B. Larsson) lön ..		450: —	17,185: —

Läkarearvode för vaktmästarne:

Ekman, Andersson och Sahlkvist, eldaren i Herrgärdsskolan samt städerskorna Maria Johansson, Lovisa Andersson, Vilhelmina Torell, Anna Eriksson, Ester Redin, E. Hallsten. Vaktmästarna i folkskolorna i Jakobsberg och Hammarby samt städerskorna vid Lundby kyrkskola och Rosenlund à 8: —	112: —

Pensioner:

Till f. folkskolläraren C. L. Lindquist	800: —	
„ „ P. V. Verkelin	800: —	
„ „ J. P. Malmberg	800: —	
„ „ F. Söderholm	800: —	
„ f. småskollärarinnan M. Holm	500: —	
„ „ E. Hallin	390: —	
„ „ J. Kjellin	600: —	
„ „ H. Törngren	390: —	
„ f. slöjdlärarinnan E. Hellström	910: —	
„ f. vaktmästaren K. G. Lönnborgs änka	300: —	
„ f. städerskan änkan Lovisa Pettersson	200: —	
„ „ Charlotta Svedin	300: —	
„ „ Edla Froberg	300: —	6,990: —

Skolträdgårdarna:

Trädgården vid Västgötegatan:			
Omkostnader	350: —		
Arvode till herr Fröier	600:	950: —	
Anslag till vård av planteringar och gårdar vid Djäknebergs-, Skepparbacks- och Mariabergsskolorna incl. arvode till vårdaren herr Fröier 50 kr.		450: —	
Herrgärdsskolan:			
Omkostnader	1,050: —		
Arvode till herr Dahlberg	600: —	1,650: —	
Anslag till vård af planteringar och gårdar vid Herrgärdsskolan och Norra slöjdskolan (incl. arvode till vårdaren herr Dahlberg 50 kr.)		350: —	
Korsängsskolan:			
Omkostnader	900: —		
Arvode till herr Bohlin	600: —	1,500: —	
Transport		4,900: —	493,172: —

N:o 127.

Budget-förslag 1919. Folkskolan.

Transport	4,900: —	493,172: —
Anslag till vård af skolgårdarna och parken vid Korsängsskolan (incl. arvode till vårdaren herr Bohlin 50 kr.)	1,000: —	
För iordningställande af trädgård och skolgård vid Hammarby	1,840: —	
Dito vid Lundby kyrkskola	1,000: —	
„ „ Jakobsberg	500: —	9,240: —
Skolköket:		
Driftkostnader		4,500: —
Undervisningsmateriell		7,000: —
Slöjdmateriell för gossar		3,000: —
„ „ *flickor*		8,500: —
Inventarier		5,000: —
Anslag till undervisning i instrumentalmusik		400: —
Tandklinik:		
Lokalhyra	500: —	
Tandläkare, lön 3,000: — och kvinnligt biträde 600: —	3,600: —	
Förbrukningsartiklar (förslagsvis)	500: —	
Ljus och bränsle	300: —	
Städning och skurning (25 kr. i mån. under 10 mån.)	250: —	5,150: —
Arvoden:		
Arvode till skolläkaren	2,000: —	
„ „ simläraren	1,250: —	
„ „ simlärarinnan	1,000: —	
„ för hämtning av skolbarn	300: —	
„ till 3 tillsyningslärare à 500 kr. samt 2 à 100 kr.	1,700: —	
„ „ tillsyningsläraren i slöjd	300: —	
„ „ tillsyningslärarinnan i slöjd	200: —	
„ „ ett skrivbiträde å folkskoleexpeditionen	500: —	
„ „ en gymnastikinstruktör och en gymnastikinstruktris à 400: —	800: —	
„ „ en bibliotekarie för lärjungebiblioteket	150: —	8,200 —
Trycknings- och annonskostnader		3,000: —
Lärare- och lärjungebiblioteken:		
Lärarepersonalens bibliotek	600: —	
Lärjungebiblioteket	750: —	
Anslag till Västmanlands läns pedagogiska bibliotek	50: —	1,400: —
Transport		548,562: —

N:o 127.
Budgetförslag 1919. Folkskolan.

Stipendier:	Transport	548,562: —
Bidrag till studieresor för lärarepersonalen	500: —	
„ „ skolresor för lärjungarna	500: —	
Anslag till fortbildningskurser för lärarepersonalen	725: —	1,725: —
Skomakerislöjd och skolkängor:		
Omkostnader		6,000: —
Vatten, värme och belysning:		
Vattenafgifter	600: —	
Uppvärmning	45,000: —	
Belysning, elektrisk och gas	5,000: —	50,600: —
Skolbad:		
Aflöning till baderskor	750: —	
Handukstvätt och tvål	1,200: —	1,950: —
Reparationer:		
Årskostnader (förslagsvis)		10,000: —
Renhållning:		
Skurning och rengörning samt tvätt	7,000: —	
Renhållning af gårdar	400: —	
Renhållning m. m. af gatorna utanför Skepparbacks-, Mariabergs- och Djäknebergsskolorna samt lärarebostäderna	725: —	
Sotning	400: —	8,525: —
Diverse utgifter:		
Brandstodsafgifter	1,000: —	
Telefonafgifter	1,000: —	
Skötsel af ur	50: —	
Smärre reparationer å materiell och inventarier m. m.	2,500: —	
Böcker till fattiga skolbarn	2,000: —	
Barnbespisning (förslagsvis)	8,000: —	
Potatisland till skolbarn	600: —	
Anslag till föreningen Västerås skollofskolonier	6,000: —	
Oförutsedda utgifter	7,000: —	28,150: —
Barnavårdsnämnden:		
För barn vid Hall	2,000: —	
För utackordering i enskilda hem	6,000: —	
Arvode till sekreteraren	1,000: —	
Till barnavårdsmän	5,000: —	
Diverse oförutsedda utgifter	2,000: —	16,000: —
	Transport	671,512: —

N:o 127.
Budgetförslag 1919.
Folkskolan.

		Transport	671,512: —

Ränta och amortering å obligationslån:

a) för andel i 1892 års obligationslån kr. 100,000: —, hvaraf återstår den 1 jan. 1919 53,250: —			
Ett års ränta	2,070: —		
Ett års amortering	3,000: —	5,070: —	
b) för andel i 1902 års obligationslån kr. 215,000: —, hvaraf återstår den 1 jan. 1919 kr. 165,550: —			
Ett års ränta	6,622: —		
Ett års amortering	4,192. 50	10,814: 50	
c) för andel i 1907 års obligationslån kr. 44,500: —, hvaraf återstår den 1 jan. 1919 kr. 37,350: —			
Ett års ränta	1,680: 75		
Ett års amortering	950: —	2,630: 75	
d) för andel i 1910 års obligationslån kr. 324,000: —, hvaraf återstår den 1 jan. 1919 kr. 306,400: —			
Ett års ränta	13,682: 03		
Ett års amortering	4,710: —	18,392: 03	
e) för andel i 1916 års obligationslån kr. 27,770: —, hvaraf återstår den 1 jan. 1919 kr. 23,125: —			
Ett års ränta	1,156: 25		
Ett års amortering	255: —	1,381: 25	38,288: 53

Anslag beviljade under år 1918:

Indragning af elektrisk belysning vid Rosenlunds skola	2,045: —	
Anslag till barnavårdsmöte	400: —	2,445: —
Summa Kronor		712,245: 53

N:o 127.
Budgetförslag 1919. Folkskolan.

Inkomster:

Statsbidrag:

Till folkskolan:

För 5 lärare à kr. 2,810: —	14,050: —	
„ 9 lärarinnor à „ 2,310: —	20,790: —	
„ 6 lärare à „ 2,510: —	15,060: —	
„ 2 lärarinnor à „ 2,110: —	4,220: —	
„ 8 lärare à „ 2,210: —	17,680: —	
„ 6 lärarinnor à „ 1,910: —	11,460: —	
„ 8 lärare à „ 1,910: — och 1 à 955: —	16,235: —	
„ 9 lärarinnor à „ 1,710: — och 2 à 855: —	17,100: —	
„ 2 lärare à „ 1,550: —	3,100: —	
„ 3 lärarinnor à „ 1,350: — och 2 à 675: —	5,400: —	125,095: —
Till småskolan:		
För 14 lärarinnor à kr. 1,530: —	21,420: —	
„ 9 „ à „ 1,380: —	12,420: —	
„ 11 „ à „ 1,230: —	13,530: —	
„ 8 „ à „ 1,080: —	8,640: —	56,010: —
Till fortsättningsskolan		1,560: —
Till slöjdskolan:		
För gossar: 45 grupper à kr. 81: —	3,645: —	
„ flickor: 70 „ à „ 40: 50	2,835: —	6,480: —
Till undervisning i huslig ekonomi:		
18 kurser à kr. 100: —		1,800: —
Till lärjungebiblioteket		150: —
Arrendemedel:		
För jord i Iggebygärdet och äng å Trådarön (Staubska fonden)		37: —
Hyresmedel:		
För bostäder till lärare		4,200: —
Barnavårdsnämnden:		
Af fattigvårdsstyrelsen för barn vid Hall	800: —	
„ „ „ utackorderade barn	1,200: —	
Statsbidrag	216: —	2,216: —
	Transport	197,548: —

N:o 127.

Budgetförslag 1919. Folkskolan.

	Transport	197,548: —
Att genom uttaxering fyllas:		
För folk- och småskolor	462,625: —	
„ barnavårdsnämnden	13,784: —	
„ ränta och amortering	38,288: 53	514,697: 53
	Summa Kronor	712,245: 53

Västerås högre folkskola.

Utgifter:

Arvode till föreståndaren		1,000: —
En ordinarie lärare, lön	4,125: —	
Två ålderstillägg	1,000: —	
Dyrtids- och dyrortstillägg	2,035: —	7,160: —
En ordinarie lärarinna lön	3,350: —	
Två ålderstillägg	800: —	
Dyrtids- och dyrortstillägg	1,715: —	5,860: —
En ordinarie lärare, lön pr 6 mån	2,050: —	
Två ålderstillägg	500: —	
Dyrtids- och dyrortstillägg	1,017: 50	3,567: 50
Arvode till timlärare		2,000: —
„ „ slöjdlärare		300: —
Undervisningsmateriell		2,600: —
Trycknings- och annonskostnader samt diverse utgifter		800: —
	Summa Kronor	23,232: —

Inkomster:

Statsbidrag till aflöning af föreståndare och lärare		9,000: —
Statsbidrag till slöjd		170: —
Att genom uttaxering fyllas		14,062: 50
	Summa Kronor	23,232: 50

Bil. Litt. B. 2.

N:o 127.

Budget-förslag 1919. Folkskolan.

Utdrag ur protokoll vid Folkskolestyrelsens i Västerås sammanträde den 11 oktober 1918.

Till Stadsfullmäktige i Västerås,

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

§ 136.

Upptogs till behandling förslag till 1919 års utgifts- och inkomststat för Västerås folkskolor, och uppgjordes nämnda förslag i öfverensstämmelse med bifogade (Bil. 4) för att i vederbörlig ordning ingifvas till Stadsfullmäktige, och ville styrelsen som motivering till viktigare förändringar rörande anslagskrafven anföra följande:

a) Efter pröfning af inkomna ansökningar (Bil. 5 a—m) om uppflyttning i högre lönegrad, fann styrelsen följande skolans befattningshafvare därtill berättigade:

Folkskollärare G. A. Olsson i	2 lönegraden	fr.	o. m.	$^1/_1$ 1919
» H. Pettersson i	2 »		»	$^1/_1$ 1919
» I. Karlsson i	2 »		»	$^1/_1$ 1919
Folkskollärarinnan E. Kolmodin i	4 »		»	$^1/_7$ 1919
» H. Mathisson i	2 »		»	$^1/_1$ 1919
Småskollärarinnan M. Sjöholm i	4 »		»	$^1/_1$ 1919
» E. Sjölund i	3 »		»	$^1/_1$ 1919
» E. Bergh i	2 »		»	$^1/_1$ 1919
» M. Lundgren i	2 »		»	$^1/_1$ 1919
» K. Nordkvist i	2 »		»	$^1/_1$ 1919
Slöjdlärarinnan S. Molander i	4 »		»	$^1/_1$ 1919
» L. Schenström i	2 »		»	$^1/_1$ 1919
Eldaren i Herrgårdsskolan A. Ekström i	2 »		»	$^1/_1$ 1919

Från slöjdläraren F. Ljung hade, under åberopande af Stadsfullmäktiges år 1917 fattade beslut, att intill 5 år af tjänstgöring å annan ort kunde få medräknas för uppflyttning i högre lönegrad, inkommit framställning om att bli uppflyttad i 4 lönegraden, enär han tjänstgjort vid folkskola som slöjdlärare i 25 år, däraf dock endast 11 i Västerås. Då emellertid Stadsfullmäktiges ofvannämnda beslut afsåg endast ordinarie folkskollärare och ordinarie folkskollärarinna samt småskollärarinna, till hvilka statsbidrag till ålderstilläggen utgår, men däremot ej afsåg lärare i öfningsämnen, beslöt styrelsen att f. n. afstyrka herr Ljungs anhållan.

b) På grund af att antalet anmälda gossar till folkskolans 5:te klass innevarande läsår understeg det beräknade, behöfde styrelsen från och med inne-

N:o 127.

Budget-förslag 1919.

Folkskolan.

varande termins början ej tillsätta någon ny lärare, som beräknadt var. För den händelse en ökning af lärjungeantalet i 5:te klass gossar skulle äga rum nästkommande läsår, måste dock en ny läraretjänst inrättas. Styrelsen hemställer om anslag härtill samt föreslår att nämnda tjänst uppföres på ordinarie stat från och med den 1 juli 1919.

Då antalet extra ordinarie folkskollärarinnetjänster för närvarande utgör 5, 4 i den egentliga staden och 1 i Jakobsberg, hemställer styrelsen, att två af nämnda tjänster från och med den 1 juli 1919 uppföras på ordinarie stat.

På grund af att antalet gossar, som önska deltaga i skomakerislöjden, alltmer ökas, hvilket de tvenne sista åren haft till följd att alla, som önskat deltaga i denna undervisning, ej kunnat mottagas, så ock på grund af att arbetet med skoreparationer åt fattiga skolbarn äfvensom lagning af skolans förråd ej af den nuvarande läraren medhinnes, hemställer styrelsen, att en biträdande läraretjänst i skomakerislöjd måtte inrättas från och med nästkommande vårtermins början med en begynnelselön af 1,500 kronor jämte dyrtidstillägg.

Från och med innevarande termin har en biträdande slöjdlärarinna varit förordnad med en tjänstgöring af 12 timmar per vecka. Då emellertid styrelsen har för afsikt att från och med nästa läsår få undervisningen i kvinnlig slöjd i Hammarby och Jakobsberg omhändertagen af facklärarinna, hvarigenom den biträdande lärarinnan erhåller full tjänstgöring, föreslår styrelsen, att den biträdande slöjdlärarinnebefattningen indrages och en ny slöjdlärarinnetjänst inrättas från och med nästa kalenderår.

c) Vid innevarande års riksdag hafva folk- och småskolans lärare erhållit ny lönereglering, hvilken skall tillämpas från och med nästkommande kalenderår. Enligt denna reglering utgöres lönen för ordinarie lärare i folkskolan af 2,100 kronor för manlig och 1,900 kronor för kvinnlig lärare, hvartill efter respektive 5, 10 och 15 år komma tre ålderstillägg, hvart och ett å 300 kronor för manlig och 200 kronor för kvinnlig lärare.

För extra ordinarie och vikarierande folkskollärare skall aflöningen utgöra 1,700 kronor för manlig och 1,500 kronor för kvinnlig lärare.

För ordinarie lärare vid småskolan skall aflöningen utgöra 1,200 kronor jämte tre ålderstillägg att utgå efter respektive 5, 10 och 15 år, hvart och ett å 150 kronor. Dessutom skola samtliga här ofvan nämnda lärare i enlighet med hvad därom är stadgadt, åtnjuta fri bostad och bränsle eller motsvarande ersättning enligt ortens pris.

Lärare är skyldig att för nämnda aflöning tjänstgöra 8 månader (34 1/2 veckor) och skall, därest öfvertidsläsning förekommer, erhålla särskild godtgörelse, utgörande för hvarje månad, beräknad till 30 dagar, minst en åttondel af den kontanta minimiaflöningen.

Till bestridande af kostnaderna för den vid folk- och småskolor anställda lärarepersonalens aflöning skall skoldistrikt af statsmedel erhålla bidrag enligt följande grunder: För ordinarie folkskollärare $^9/_{10}$ af grundlönen för kvinnlig lärare samt om läraren är man, därutöfver hela skillnaden mellan grundlönen för manlig och kvinnlig lärare samt det eller de ålderstillägg, till hvilka läraren må vara berättigad.

För extra ordinarie folkskollärare $^9/_{10}$ af arvodet för kvinnlig lärare samt, om läraren är man, därutöfver hela skillnaden mellan arvodet för manlig och kvinnlig lärare.

N:o 127. *Budgetförslag 1919. Folkskolan.*

För ordinarie lärare vid småskolan $^{9}/_{10}$ af grundlönen samt det eller de ålderstillägg, hvartill läraren må vara berättigad.

Vid behandlingen af frågan om lönereglering för lärarekåren vid Västerås folkskolor har styrelsen tagit under öfvervägande, huruvida det skulle vara lämpligt, att under nu rådande förhållanden definitivt fastställa lönebelopp, som kunde antagas bli lämpligt afvägda för flera år framåt. Styrelsens majoritet har icke ansett tillrådligt att försöka en lösning af frågan på denna väg. I stället har den ansett lämpligast att för den närmaste tiden söka åstadkomma en lönereglering, hvilken innefattade, dels en fast grundlön, dels ett efter denna beräknadt procentuellt tillägg, som kunde anpassas efter de växlande lefnadsomkostnaderna.

Gent emot den här uttalade principen om en provisorisk reglering af lönerna gjordes af herr Pers den uppfattningen gällande, att en definitiv lönereglering nu lämpligen borde företagas i anslutning till den af riksdagen beslutade.

I fråga om lönebeloppens storlek har styrelsen föreslagit, att grundlönen för ordinarie folkskollärare under förutsättning af lagstadgad minimitid (34 ½ veckor) borde sättas till 3,000 kronor och för ordinarie folkskollärarinna till 2,500 kronor, inklusive bostads- och bränsleersättning. Hvart och ett af ålderstilläggen föreslås till 400 kronor för lärare och 300 kronor för lärarinna. För ordinarie småskollärarinna föreslås grundlönen till 1,800 kronor, däri inbegripet ersättning för bostad och bränsle. Hvart och ett af ålderstilläggen föreslås till 200 kronor.

Till nu angifna belopp kommer så särskild ersättning för öfvertidsläsning, hvilken härstädes utgör 2 ½ veckor, att utgå enligt författningens bestämmelser med beloppen afrundade uppåt till närmaste fjärdedel af etthundra kronor.

Enligt gällande föreskrifter skall utom den lagstadgade grundlönen, därest bostad och bränsle icke lämnas in natura, utgå kontant ersättning för dessa förmåner till ortens pris. Vid bestämmandet af de ofvan angifna grundlönerna har ersättning för bostad beräknats för lärare efter tre rum och kök till 600 kronor och för lärarinna efter två rum och kök till 400 kronor samt ersättningen för bränsle till respektive 300 och 200 kronor.

Herr Råberg hade föreslagit att ersättningen för bostad och bränsle skulle sättas till respektive 650 och 250 kronor för folkskollärarinna samt för folkskollärare och småskollärarinna i proportion därtill.

Beträffande ersättningsbeloppen för bostad och bränsle kan rätteligen den invändningen göras, att de med hänsyn till förhandenvarande priser icke motsvara den verkliga kostnaden. För att täcka den förefintliga bristen å nämnda poster liksom ock för att lämna godtgörelse för dels den kontanta merkostnad, som vistelse i stad kräfver, dels ock för att i någon mån lindra dyrtidens tryck, har styrelsen tänkt sig att utöfver ofvannämnda löneförmåner ett dyrorts- och dyrtidstillägg lämpligen borde utgå, utgörande lägst 33 $^{1}/_{3}$ % jämte en grundplåt af 365 kronor eller det högre procenttal, som staten kan komma att bevilja för år 1919 till lärare vid läroverk och seminarier, hvilka lärare jämväl fått sina löner reglerade vid innevarande års riksdag. Nämnda dyrorts -och dyrtidstillägg föreslås att beräknas å hela grundlönen, inklusive bostads- och bränsleersättningen samt å ålderstilläggen, där sådana uppbäras, samt att tillägget i fråga afrundas uppåt till närmaste 10-tal kronor.

N:o 127.
Budget-förslag 1919.
Folkskolan.

För de lärare och lärarinnor, som åtnjuta bostad och bränsle in natura, skulle däremot självfallet dyrorts- och dyrtidstillägget icke beräknas å ersättningsbeloppet för bostad och bränsle.

I fråga om ersättning för bostad och bränsle föreslås, att ingen skillnad göres mellan ordinarie och icke ordinarie befattningshafvare liksom icke heller mellan folkskollärarinna och småskollärarinna.

För extra ordinarie lärare vid folkskola blir lönen vid tillämpning af ofvan angifna grunder i fråga om ersättningen för bostad och bränsle 2,600 kronor, för extra ordinarie folkskollärarinna 2,100 kronor samt för vikarierande eller på viss tid anställd småskollärarinna 1,600 kronor förutom ersättning för öfvertidsläsning samt dyrorts- och dyrtidstillägg.

Det för ordinarie och extra ordinarie folkskollärare och folkskollärarinna samt ordinarie och tillfälligt anställd småskollärarinna upprättade förslaget till lönereglering ter sig i sammandrag sålunda:

	Lönegrad	Kontant minimilön	Ersättn. för bostad	Ersättn. för bränsle	Ålderstillägg	Dyrorts- och dyrtidstillägg à $33\,^1/_3$ % + 365 kronor	Ersättning för $2\,^1/_2$ veckors öfvertidsläsning	Summa lön
Ord. folkskollärare	1:a	2,100	600	300	—	1,365	175	4,540
	2:a	2,100	600	300	400	1,505	175	5,080
	3:e	2,100	600	300	800	1,635	200	5,635
	4:e	2,100	600	300	1,200	1,765	225	6,190
Ord. folkskollärarinna	1:a	1,900	400	200	—	1,205	150	3,855
	2:a	1,900	400	200	300	1,305	175	4,280
	3:e	1,900	400	200	600	1,405	175	4,680
	4:e	1,900	400	200	900	1,505	200	5,105
Ord. småskollärarinna	1:a	1,200	400	200	—	965	100	2,865
	2:a	1.200	400	200	200	1,035	100	3,135
	3:e	1,200	400	200	400	1,105	125	3,430
	4:e	1,200	400	200	600	1,165	125	3,690
E. o. folkskollärare	—	1,700	600	300	—	1,235	125	3,960
E. o. folkskollärarinna	—	1,500	400	200	—	1,065	125	3.290
E. o. och vikarierande småskollärarinna	—	1,000	400	200	—	905	75	2,580

Under förutsättning att lönerna så väsentligt förbättras, som ofvanstående förslag afser, beslöt styrelsen föreslå, att den del af afgifterna, som respektive lärare enligt författningen ha att erlägga till folkskollärarnes pensionsinrättning, till änke- och pupillkassan samt till småskollärarnes ålderdomsunderstödsanstalt, skola erläggas af lärarne själfva och ej, som hittills skett, af kommunen. Styrelsen har för afsikt att i ett blifvande lönereglemente angifva de närmare bestämmelser för hur nämnda afgifter skola af vederbörande lärare erläggas.

N:o 127.
Budgetförslag 1919. Folkskolan.

För tillfälligt anställda vikarier föreslår styrelsen följande dagarvoden:

för folkskollärare	Kr.	12: —
» folkskollärarinna	»	10: —
» småskollärarinna	»	7: 50
» skolkökslärarinna	»	7: 50
» slöjdlärarinna	»	7: 50

Den äskade ökningen af anslaget till vikariehjälp betingas af de höjda vikariearvodena.

Beträffande lönerna till folkskoleinspektören, till lärare och lärarinnor i slöjd, huslig ekonomi och simundervisning äfvensom till vaktmästare och eldare med full tjänstgöring, beslöt styrelsen att ej nu föreslå någon reglering, utan hemställdes om att nämnda befattningshafvare måtte komma i åtnjutande af dyrtidstillägg enligt de grunder, Stadsfullmäktige kan finna skäligt att bevilja öfriga stadens befattningshafvare. För bestridande af nämnda utgifter har dock icke i staten upptagits något för berörda ändamål afsedt anslag.

I fråga om eventuellt behöflig höjning af arvodena till vaktmästarne vid skolorna i Jakobsberg och Hammarby äfvensom till skolans städerskor och baderskor, hemställer styrelsen om bemyndigande att därom besluta.

Vidkommande lärarebostäderna vid Västgötegatan 11 beslöt styrelsen föreslå, att hyresbeloppen å nämnda lägenheter måtte höjas för tre rum och kök till 600 kronor, för två rum och kök till 400 kronor samt att i öfverensstämmelse härmed hyran för herr Dahlbergs bostad i gården Kaplansgatan 4 sättes till 600 kronor.

d) I skrifvelse till Folkskolestyrelsen har f. d. folkskolläraren vid Lundby kyrkskola anhållit att från och med år 1919 få komma i åtnjutande af lika kommunal tilläggspension som stadens öfriga pensionerade folkskollärare. Styrelsen, som finner det riktigt, att stadens samtliga pensionärer bland lärarne likställes i fråga om tilläggspension, tillstyrker herr Söderholms anhållan.

I fråga om dyrtidstillägg till pensionärer hemställer styrelsen, att de på folkskolans stat upptagna måtte tillerkännas dyrtidstillägg efter enahanda grunder, som staden kan finna skäligt bevilja öfriga pensionärer.

e) De äskade anslagen till skolträdgårdar och skolgårdar hafva väsentligt ökats, beroende på dyrare arbetskostnader, högre priser på utsäde, växter, redskap, grus m. m. Anslagen i fråga grundar sig på uppgifter, som lämnats af respektive trädgårdslärare i den egentliga stadens skolor och för skolorna i S:t Ilian och Lundby af trädgårdsmästare V. Larsson.

Då arvodet till trädgårdslärarne lämpligen bör utgå efter enhetliga grunder, har styrelsen vidtagit den förändringen, att nämnda arvode hädanefter skall utgå med ett kontant belopp och ej i form af fri bostad, som hittills skett beträffande trädgårdslärarne vid Herrgårdsskolan och Västgötegatan 11. Nämnda arvode föreslår styrelsen till 600 kronor, hvilket belopp synes vara skälig ersättning för vederbörande lärares arbete, på samma gång det motsvarar de hyresbelopp, styrelsen föreslagit å lärarnes bostäder.

f) Vissa utgiftsposter, såsom anslagen till skolkök, skolmateriell och flickslöjden samt böcker till fattiga skolbarn, hafva beräknats med hänsyn till det förslag rörande fri skolmateriell, för hvilket såväl Folkskolestyrelsen som Drätselkammaren tidigare uttalat sig.

N:o 127.
Budget-förslag 1919.
Folkskolan.

g) Arvodet till tandläkare föreslås höjdt från kronor 5 till kronor 7:50 per timme och för biträdet från kronor 1 till kronor 1:50 per timme. Höjningen af anslaget till förbrukningsartiklar för tandkliniken motiveras af de enormt stegrade priserna på nämnda varor.

h) På grund af skolläkarens väsentligt ökade arbete genom inkorporeringen af S:t Ilian och Lundby torde en ny skolläkarebefattning böra inrättas. Detta synes lämpligen böra ske i samband med inrättandet af en ny läkarebefattning för staden, hvarom, enligt hvad styrelsen har sig bekant, förslag framlagts. Under villkor att sålunda tvenne personer förordnas till skolläkare, hemställer styrelsen, att arvodet höjes till 2,000 kronor, i annat fall till 1,500 kronor.

i) Från och med nästkommande kalenderår har Folkskolestyrelsen för afsikt att förordna tillsyningslärare, en för hvardera af Herrgärds- och Korsängsskolorna, en gemensamt för Djäknebergs-, Skepparbacks- och Mariabergsskolorna samt en för hvardera af Jakobsbergs- och Hammarby skolor. För nämnda tillsyningslärare, hvilkas hufvudsakliga uppgift blir att biträda inspektören i fråga om den öfvervakande uppsikten vid respektive skolor, har styrelsen för afsikt att utarbeta särskild instruktion. Då i deras åliggande jämväl kommer att ingå vården om skolans materiell, komma de hittillsvarande materialvårdarebefattningarna att indragas. Styrelsen föreslår ett arvode af 500 kronor till hvardera af tillsyningslärarne i den egentliga staden och 100 kronor för respektive Hammarby och Jakobsberg.

j) Genom förordnande af tillsyningslärare har anslaget till skrifbiträde å folkskoleexpeditionen ansetts kunna nedbringas till 500 kronor. Emot beslutet härom reserverade sig herr Bäckman, under yrkande på att anslaget i fråga skulle helt och hållet utgå, och att i stället vaktmästaren vid Herrgärdsskolan skulle anställas som speciell expeditionsvaktmästare, och eldaren därstädes i hans ställe förordnas till egentlig skolvaktmästare.

k) Den äskade höjningen af anslagen till bibliotek och bibliotekarie, skomakerislöjd och skor, värme och belysning, reparationer, renhållning, trycknings- och annonskostnader, hämtning af skolbarn samt till diverse utgifter m. m. betingas dels af varufördyring och ökade arbetspriser, dels af de genom inkorporeringen nytillkomna skolorna.

l) På grund af den alltmer stegrade brottsligheten bland minderåriga, har Barnavårdsnämnden sett sig nödsakad att föreslå höjning af anslaget till vanartade barns intagande å Hall äfvensom till utackordering i enskilda hem. För Barnavårdsnämndens verksamhet beträffande barn, födda utom äktenskapet, kräfves också ökade anslag.

Då sekreterarens i Barnavårdsnämnden arbete genom nämndens alltmer omfattande verksamhet mångdubblats, föreslås en höjning af hans arvode till 1,000 kronor.

m) Med anledning af hemställan från Föreningen Västerås skollofskolonier om ett anslag å 6,000 kronor till nämnda förenings behjärtansvärda verksamhet, hemställer styrelsen om att detta belopp måtte beviljas.

n) Styrelsen för högre folkskolan har till Folkskolestyrelsen öfverlämnat budgetförslag till nämnda skola, hvilket härmed under tillstyrkan öfverlämnas till Stadsfullmäktige. Rörande de särskilda anslagsbeloppen lämnas följande motivering:

Af samma skäl, som förut anförts angående lönereglering för lärarepersonalen vid folk- och småskolan, föreslås sådan reglering jämväl för föreståndare och ämneslärare vid högre folkskolan. Enligt riksdagens beslut skall vid yrkesbestämd högre folkskola, som enligt Kungl. Maj:ts beslut blifvit tillerkänd det högre statsbidrag, hvilket kan utgå till sådan skola, den kontanta aflöningen utgöra: för ordinarie ämneslärare: 3,100 kronor för manlig och 2,600 kronor för kvinnlig lärare, hvartill kunna komma tre ålderstillägg efter respektive 5, 10 och 15 år, hvart och ett à 400 kronor för manlig och 300 kronor för kvinnlig lärare. N:o 127. *Budget-förslag 1919. Folkskolan.*

Utöfver den kontanta lönen skall ordinarie ämneslärare enligt hvad därom är stadgadt, åtnjuta fri bostad och bränsle eller motsvarande ersättning.

Lärare är skyldig att för den sålunda stadgade aflöningen tjänstgöra 36 veckor om året. För tjänstgöring därutöfver skall lärare med full tjänstgöring utbekomma $^1/_{36}$ af den kontanta minimiaflöningen.

Styrelsen föreslår tillämpning af samma grunder beträffande här afsedda lönereglering, som den för folkskolan. Under förutsättning att statsbidrag till yrkesbestämd högre folkskola erhålles, föreslås följande lönebelopp:

	Lönegrad	Kontant minimilön	Ersättning för bostad	Ersättning för bränsle	Dyrorts- och dyrtidstillägg	Ålderstillägg	Ersättning för öfvertidsläsning	Summa lön
För manlig lärare	1:a	3,100	600	300	1,705	—	100	5,805
	2:a	3,100	600	300	1,865	500	100	6,465
	3:e	3,100	600	300	2,035	1,000	125	7,160
	4:e	3,100	600	300	2,205	1,500	125	7,830
För kvinnlig lärare	1:a	2,650	400	200	1,455	—	75	4,780
	2:a	2,650	400	200	1,585	400	100	5,335
	3:e	2,650	400	200	1,715	800	100	5,860
	4:e	2,650	400	200	1,855	1,200	100	6,405

Arvodet till föreståndaren föreslås höjdt till 1,000 kronor.

I fråga om afgifterna till pensionering samt till änke- och pupillkassan föreslås samma bestämmelser som för folkskolans lärare.

Då från och med nästkommande hösttermin 3 årsklasser komma att undervisas, hemställes om inrättandet af en ny ordinarie lärarebefattning från och med 1 juli 1919. Enär enligt den fastställda lönetursberäkningen intill 10 ordinarie tjänsteår från annan högre folkskola eller folkskola kunna få tillgodoräknas för uppflyttning i högre lönegrad, har det högsta lönebelopp, som kan ifrågakomma, upptagits.

Anslaget till undervisningsmateriell är i första rummet beräknadt för inköp af tvenne skrifmaskiner samt materiell för varukännedom.

Västerås som ofvan.

Ur protokollet
Em. Granér.

N:o 127.

Budgetförslag 1919. Undervisningsändamål

Bil. Litt. C. 1.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Med hänvisning till bifogade inkomst- och utgiftsstat får styrelsen för Västerås arbetareinstitut härmed vördsamt anhålla, att Stadsfullmäktige måtte bevilja institutet för år 1919 ett anslag af 12,700 kronor för uppehållande af institutets biblioteksverksamhet.

För närvarande åtnjuter institutet för ändamålet ett *årligt* anslag från staden af 7,500 kronor. För den nu begärda höjningen af anslaget får styrelsen anföra följande motivering.

Hittills har skötseln af biblioteket under institutsföreståndarens tillsyn varit anförtrodd åt personer, som haft detta arbete som bisyssla och därför kunnat tjänstgöra för jämförelsevis ringa aflöning. Sedan verksamheten under senare tiden vunnit allt större omfattning, kan denna anordning icke längre bibehållas. Härtill kommer, att biblioteket, som hittills hållits öppet endast under kvällarna, måste, för att hädanefter kunna tillmötesgå krafven på detsamma, hållas tillgängligt för allmänheten äfven några timmar under annan tid på dagen. Styrelsen finner det därför nödvändigt att anställa en fackbildad bibliotekarie, som kan helt ägna sig åt sin tjänst. Dessutom behöfves ett ständigt biträde å låneexpeditionen och ett tillfälligt biträde, som tjänstgör å tider, då arbetet å biblioteket är särskildt brådskande och då bibliotekarien eller det ständiga biträdet måste åtnjuta ledighet. Aflöningen till denna tjänstepersonal torde, om dugliga personer skola erhållas, icke kunna beräknas lägre än det i staten för ändamålet upptagna beloppet, 5,000 kronor.

Af det belopp å 8,000 kronor, som i fjor beviljades biblioteket för utökning af dess bokbestånd, torde någon del komma att reserveras för nästa år. Till följd af den inträdda oerhörda prisstegringen på all slags litteratur, räcker emellertid detta anslag icke på långt när till inköp af det antal bokband, som beräknats. Genom det flitiga begagnandet af bibliotekets böcker blifva många af dessa snart utslitna och måste ersättas med nya. Allt detta gör, att det belopp, som upptagits i staten för litteratur, måste anses som ett minimum.

Under nästa år måste nya fullständiga kataloger upprättas, hvarför kostnaderna härför blifva större än förut. Äfven aflöningen till städerskan måste höjas. Kostnaderna för lyse blifva också större. Styrelsen har därför ansett

sig nödsakad att beräkna posterna för städning och lyse samt för diverse utgifter något högre än motsvarande belopp i staten för innevarande år. N:o 127. *Budgetförslag 1919. Undervisningsändamål*

Västerås den 23 oktober 1918.

Å Styrelsens vägnar:

FREDR. FÅHRÆUS.

J. P. Malmberg.

Förestående skrifvelse upptages som motion hos Stadsfullmäktige af undertecknad.

Västerås den 23 oktober 1918.

FREDR. FÅHRÆUS.

Bil. Litt. C. 2.

Utdrag af protokoll vid Styrelsens för Västerås arbetareinstitut sammanträde den 29 oktober 1918.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

§ 5.

Upprättades följande inkomst- och utgiftsstat för Västerås arbetareinstituts offentliga bibliotek för år 1919.

Inkomster:

Beräknadt anslag af Västerås stad	Kr.	12,700: —
Statsbidrag	»	400: —
Summa kronor		13,100: —

Utgifter:

Aflöningar	Kr.	5,000: —
Inköp af litteratur	»	4,000: —
Hyra	»	1,500: —
Bränsle och lyse	»	1,000: —
Städning och vakthållning i tamburen	»	600: —
Trycksaker och diverse	»	1,000: —
Summa kronor		13,100: —

Rätt utdraget, betygar:

J. P. Malmberg.

N:o 127.

Budget-förslag 1919. Hälsovårdsnämnden.

Bil. Litt. D. 1.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Hälsovårdsnämnden i Västerås får härmed öfverlämna sitt förslag till utgifts- och inkomststat för år 1919.

Som af förslaget framgår, är uppställningen af det föreliggande statförslaget något olika mot föregående år. Detta har sin grund däri, att Kungl. Statistiska Centralbyrån för vinnande af större likformighet i finansstatistiken utfärdat en gemensam grund för budgetuppställningen för rikets kommuner.

Köttbesiktningsbyrån har sålunda från och med nästkommande år utbrutits ur Hälsovårdsnämndens budget och torde komma att hänföras till »andra kommunala affärsföretag». I fråga om förslagets öfriga afvikelser från den för innevarande år fastställda staten torde ökningen af ett stort antal poster få skrifvas på dyrtidens räkning. I öfrigt får Nämnden anföra följande.

Med hänsyn därtill att staketet kring epidemisjukhuset befinner sig i synnerligen dåligt skick och ovillkorligen måste undergå reparation, samt att ommålning af andra afdelningen i epidemisjukhuset är nödvändig, har Nämnden nödsakats upptaga 2,500 kronor för underhåll af fastigheten.

Då den nuvarande husmodern under närmaste tiden kommer att afgå, måste ny anställas. Svårligen kan för det föregående året fastställda beloppet, 800 kronor i grundlön, en kompetent och meriterad husmoder anskaffas, och har detta förorsakat att Nämnden ansett sig böra föreslå höjande af begynnelselönen till 1,000 kronor med tre ålderstillägg, hvartdera å 100 kronor efter respektive 3, 6 och 9 års tjänstgöring.

Under innevarande år har en af de ordinarie epidemisjuksköterskorna pensionerats, hvadan sköterskorna upptagas sålunda: En med tre ålderstillägg, en med två ålderstillägg och två utan ålderstillägg. Nämnden har dessutom upptagit ytterligare en epidemisjuksköterska med samma begynnelselön och förmåner som de förut anställda. Orsaken härtill är, att stora, ja, som det visat sig, nästan oöfverstigliga svårigheter ofta uppstå för stadsläkarne att erhålla någon sköterska för exempelvis vakning nattetid eller annan tillfällig sjuktjänstgöring bland stadens mindre bemedlade sjuka. Nämnden har nu genom att föreslå denna nya sköterskejänst, tänkt sig att i någon mån afhjälpa detta missförhållande och genom anställande af denna sköterska få en person, som utan betalning skall tjänstgöra hos stadens obemedlade sjuka, efter order af stadens tjänsteläkare. Det torde måhända synas egendomligt att denna sköterska icke uppföres som stadssjuksköterska på den allmänna hälsovården, men fördelen af hennes placering på epidemisjukhuset, där hon dessutom kan erhålla såväl kost som logi, ligger däri, att hon under de tider hon ej tjänstgör ute bland stadens sjuka, kan uppehålla en tjänst å epidemisjukhuset, för hvilken eljest skulle behöfva anlitas extra sjuksköterskor.

För ett sjuksköterskebiträde, som under 5 års tid varit anställd utan anmärkning å epidemisjukhuset, har Nämnden upptagit ett ålderstillägg af 60 kronor om året.

N:o 127.

Budgetförslag 1919. Hälsovårdsnämnden.

De stegrade hyrespriserna och ökade kostnader för vedinköp ha föranledt Nämnden att höja naturaförmånen af bostad, värme och lyse för vaktmästaren vid epidemisjukhuset från 400 till 600 kronor. Af samma skäl har gårdsdrängen för naturaförmåner af enahanda slag påförts 300 kronor och för förmånen af fri kost under rubriken »Kosthåll» antecknats för 500 kronor.

Då det gifvetvis torde vara mer ekonomiskt att aflöna ett tvättbiträde med 300 kronor om året än att för hvarje dag under året leja ett dylikt mot en kostnad af 4 à 5 kronor om dagen, har Nämnden uppfört ett tvättbiträde med en lön af 300 kronor om året och allt fritt i förslaget.

Som pensionärerna skola upptagas i staten, har där intagits pension för förra sjuksköterskan Karolina Tunell med 500 kronor och förra sjuksköterskan Emma Eriksson, hvilken under året pensionerats, med 900 kronor.

Posten för »Kost» till personalen har, då denna enligt förslaget uppgår till 14 personer mot 12 innevarande år, höjts till 7,000 kronor.

Nämnden har ansett skäligt höja anslaget till kosthåll till personalen under semester för husmodern och sköterskorna till 3 kronor per dag och för öfrig personal till 2 kronor per dag. De ökade priserna på lifsförnödenheter ha föranledt Nämnden att höja posten »utspisning för patienter» till 15,000 kronor.

Rubriken »Tvätt och rengöring» i innevarande års stat, upptagen nu under anslaget »Renhållning», har med hänsyn till priserna å såpa, tvål och öfriga tvättmedel måst höjas till 4,000 kronor.

Utgiften »Ved, kol och lyse», har fördelats å rubrikerna »Lyse» och »Bränsle», den förra efter förbrukningen innevarande år, beräknad till 800 kronor, den senare efter beräknad åtgång af 500 hektoliter koks à 10 kronor och 1,500 kubikmeter ved à 20 kronor till 35,000 kronor. Äfvenledes har den förut sammanförda utgiftsposten »Brandstods-, Vatten- och Telefonafgifter» sönderfallit i skilda poster för hvar och en af de olika utgifterna. Dessa öfverskrida sammanlagda den nuvarande utgiftssumman af 600 kronor. De skilda posterna äro beräknade efter åtgången under innevarande år.

I anledning till Nämndens förut fattade beslut, hvilket kommit till synes i Nämndens skrifvelse till Stadsfullmäktige den 28 maj innevarande år, har Nämnden i förslaget upptagit ytterligare en tjänsteläkare i staden, nämligen en distriktsläkare. I den öfvannämnda skrifvelsen framhöll Nämnden, att därest det samtidigt öfverlämnade förslaget till instruktion för tjänsteläkarne i staden och förslaget om anställande af ytterligare en tjänsteläkare vunne Stadsfullmäktiges bifall, Nämnden komme att framlägga förslag till ny lönestat för de olika tjänsteläkarne. Oaktadt ärendet ännu ej förevarit till slutbehandling inom Stadsfullmäktige, har Nämnden dock ansett lämpligt att i statförslaget upptaga nya löner för läkarne. För förste stadsläkaren, med åliggande enligt instruktionsförslaget, är sålunda beräknat en grundlön af 7,000 kronor, hvaraf 5,000 kronor beräknats för allmänna hälsovården och 2,000 kronor för skötseln af stadens sjuka å epidemisjukhuset. Efter 5 och 10 år utgå ålderstillägg à 500 kronor. Andre stadsläkaren, hvars åliggande äfvenledes framgår af instruktionsförslaget, har föreslagits till en grundlön af 5,000 kronor, däraf 4,000 kronor beräknats för hans arbete som tjänsteläkare i staden och 1,000 kronor för sjukvården å fattiggården. Ålderstillägg utgå såsom för förste stadsläkaren. Distriktsläkaren, hvars åligganden äfvenledes instruktionsförslaget utvisar, torde tilldelas en grundlön af 4,000 kronor, med ålderstillägg i likhet med de bägge andra tjänsteläkarna.

N:o 127. *Budgetförslag 1919. Hälsovårdsnämnden.*

Enligt instruktionsförslaget, § 6, skall semesterarvode för stadens tjänsteläkare utgå endast under förutsättning att annan legitimerad läkare än tjänsteläkare förordnats uppehålla tjänsten under semester, och då till denne med lägst 300 kronor per månad. Oaktadt väl i de flesta fall vid tjänsteläkares semester hans tjänst kommer att uppehållas af någon af de i stadens tjänst anställda läkarne, har Nämnden ansett sig böra upptaga förslagsvis 500 kronor för semesterarvoden.

Ersättning till barnmorskor för fattigförlossningar inom Lundby och S:t Ilians områden är fortfarande upptagen till 1,000 kronor, oaktadt ersättning för hvarje förlossning, i likhet med hvad skett i en del andra städer, där barnmorskefrågan är ordnad på så sätt, att aftal träffats med i staden boende barnmorskor, höjts till 20 kronor. Någon utredning rörande barnmorskefrågans ordnande i staden, har Nämnden ännu ej kunnat åvägabringa, hvarför anordningen med barnmorskeaftal för dessa stadsdelar tills vidare torde få kvarstå.

Till Hälsovårdsnämndens stat har öfverförts de å köttbesiktningsbyråns stat förut upptagna hälsopoliser, af hvilka en, den förutvarande vaktmästaren å köttbesiktningsbyrån, ingår i den af Stadsfullmäktige under året beviljade nya hälsopolistjänsten. I anledning af att denne, hälsopolis Forsberg, anställdes som vaktmästare vid köttbesiktningsbyrån den 15 oktober 1909, har han upptagits med två ålderstillägg. Anslag för hållande af velociped har beräknats till 4 hälsopoliser.

För förra barnmorskan Lina Närström har upptagits pension med 400 kronor om året. Utgiften »Telefonafgifter» har med hänsyn till årets kostnad upptagits till 650 kronor. Prisstegringen å formalin föranleder Nämnden att upptaga decinfektionskostnader till 1,000 kronor. Den oerhörda stegringen af priset å trycksaker och höjda annonsafgifter nödsakar Nämnden att beräkna tryck- och annonskostnader till 600 kronor i stället för förutvarande 400 kronor. Äfvenledes posten »Diverse» ser sig Nämnden nödsakad höja till 1,000 kronor. Ur detta anslag betalas skjutsar, undersökning af mjölk, matvaruprof m. m. Höjningen har sin grund däri, att skjutspriserna stegrats, att analyskostnaden höjts och att matvarupriserna ökats.

Som innevarande års landsting beslutat höja priset för vård af medellösa lungsjuka å länets tuberkulossjukhus från 75 öre till kronor 1:50 om dagen, har det förutvarande anslaget 2,000 kronor höjts med 100 % till 4,000 kronor.

I Hälsovårdsnämndens stat ingår från och med innevarande år äfvenledes anslag till fosterbarnsnämnden. Af samma skäl som Nämnden höjt anslag för tryck, annonseringar och skjutsar m. m. vid Hälsovårdsnämnden, har höjning skett i motsvarande poster för Fosterbarnsnämnden.

För drift- och underhållskostnader till ambulansautomobilen har Nämnden beräknat 2,000 kronor, hvartill kommer för automobilens skötsel och vård å brandstationen 3,000 kronor, hvilken summa ock finnes upptagen bland brandverkets inkomster.

Till följd af bestämmelserna i lagen den 20 juni 1918 angående åtgärder mot utbredning af könssjukdomar, är staden skyldig att från och med den 1 januari 1919 upprätta poliklinik. Kostnaden för dylik poliklinik skall, med undantag af vissa utgifter, hvilka ersättas af statsmedel, bestridas af staden. Då de åtgärder, som af Nämnden böra vidtagas med anledning af bestämmelserna i ofvannämnda lag för närvarande äro under utredning, inskränker sig Nämnden till att förslagsvis begära 1,000 kronor för inrättande af poliklinik och därmed sammanhängande åtgärder.

Beträffande inkomstsidan har densamma upptagits såsom föregående år, med undantag af att Nämnden upptagit 300 kronor för betalda utryckningar med ambulansautomobilen.

N:o 127. *Budgetförslag 1919. Hälsovårdsnämnden.*

Hälsovårdsnämnden hemställer alltså, att Stadsfullmäktige måtte antaga och godkänna följande

Förslag

till

Utgifts- och inkomstsstat för år 1919.

Utgifter:

A. Epidemisjukvård.

Underhåll af fastigheten		2,500: —
Anskaffning och underhåll af inventarier (22/12 1910)		3,000: —
Löner och arvoden:		
Stadsläkaren för landsbyggdens sjuka (20/12 1911		1,000: —
Husmodern, lön (21/12 1916 och 21/12 1917)		1,000: —
En ordinarie sjuksköterska, lön (18/2 1912, 21/12 1915 och 21/12 1917	600: —	
Tre ålderstillägg	300: —	900: —
En ordinarie sjuksköterska, lön	600: —	
Två ålderstillägg	200: —	800: —
Två ordinarie sjuksköterskor, lön	600: —	1,200: —
En ordinarie sjuksköterska (Till tjänsteläkarnes förfogande) lön		600: —
Ett ordinarie sjuksköterskebiträde, lön	300: —	
Ett ålderstillägg	60: —	360: —
Tre ordinarie sjuksköterskebiträden à 300 kr.		900: —
Extra sköterskehjälp, förslagsvis		500: —
Vaktmästaren, lön (21/12 1916)	1,200: —	
Två ålderstillägg	300: —	1,500: —
(Bostad 2 rum och kök med värme och belysning 600)		
Gårdsdrängen, lön (21/12 1916)	500: —	
Ett ålderstillägg	50: —	
Prov. lönetillägg	100: —	650: —
(Bostad 1 rum, värme och lyse 300 kr.)		
Kokerskan, lön	480: —	
Prov. lönetillägg (20/12 1917)	100: —	580: —
	Transport	15,490: —

N:o 127.

Budgetförslag 1919. Hälsovårdsnämnden.

Transport	15,490: —	
Köksbiträde, lön	300: —	
Tvättbiträde, „	300: —	
Krigstidshjälp	3,441: —	
Pensioner:		
K. Tunell, f. d. sjuksköterska	500: —	
E. Eriksson „ „	900: —	
Kosthåll:		
Fri kost för husmoder, 5 sjuksköterskor, 4 sjuksköterskebiträden, kokerska, köksbiträde, tvättbiträde och dräng, 14 personer à kr. 500	7,000: —	
Anslag till kosthåll under semester:		
Husmoder och 5 sköterskor, 30 dagar à 3 kr. = 90: —	540: —	
4 biträden 15 dagar à 2 kr.	120: —	
Kokerska, köksbiträde och tvättbiträde 15 dag. à 2 kr.	90: —	
Dräng 10 dagar à 2 kr.	20: —	
Utspisning för patienterna (förslagsvis)	15,000: —	
Renhållning	4,000: —	
Underhåll af gata	750: —	
Lyse	800: —	
Bränsle	35,000: —	
Vattenafgifter	600: —	
Läkemedel och förbandsartiklar	2,000: —	
Andra förbrukningsartiklar	1,000: —	
Brandförsäkringspremier	200: —	
Telefon	500: —	88,551: —

B. **Andra kostnader för hälso- och sjukvård:**
(samt fosterbarnsnämnden).

Löner:			
1:ste stadsläkaren, lön (26/11, 21/12 1908)	7,000: —		
Ett ålderstillägg	500: —	7,500: —	
2:dre stadsläkaren, lön (26/3, 26/11, 21/12 1908)	5,000: —		
Ett ålderstillägg	500: —	5,500: —	
Distriktsläkaren, lön		4,000: —	
Semesterarvoden för tjänsteläkarne, förslagsvis		500: —	
Transport		17,500: —	88,551: —

N:o 127.
Budgetförslag 1919. Hälsovårdsnämnden.

Transport		17,500: —	88,551: —
1:sta stadsbarnmorskan, lön	600: —		
Personligt lönetillägg ($^{18}/_{12}$ 1913)	100: —		
Prov. lönetillägg ($^{20}/_{12}$ 1917)	100: —	800: —	
T. f. 2:dra stadsbarnmorskan, lön	500: —		
Provisoriskt lönetillägg ($^{20}/_{12}$ 1917)	100: —	600: —	
Ersättning till barnmorskor för fattigförlossningar inom Lundby och S:t Ilian à 20 kr. för varje förlossning		1,000: —	
Två stadssjuksköterskor, lön à 700 kr. ($^{18}/_{12}$ 1913)	1,400: —		
Prov. lönetillägg à 100 kr. ($^{20}/_{12}$ 1917)	200: —	1,600: —	
1:ste hälsopolisen, lön ($^{21}/_{12}$ 1915)	2,200: —		
Prov. lönetillägg ($^{20}/_{12}$ 1917)	400: —	2,600: —	
Tre hälsopoliser, lön ($^{26}/_{11}$, $^{21}/_{12}$ 1908, $^{28}/_{10}$ 1915, $^{27}/_{8}$ 1918)	1,500: —		
Två ålderstillägg	300: —		
Prov. lönetillägg	450: —	6,750: —	
Anslag till 4 hälsopoliser för hållande af velociped		400: —	
Krigstidshjälp		4,631: —	
Pension till f. stadsbarnmorskan Lina Närström		400: —	
Kostnader för skyddkoppsympning		100: —	
Bidrag till stadsbarnmorskornas pension		30: —	
Telefonafgifter		650: —	
Desinfektionskostnader		1,000: —	
Tryck- och annonskostnader		600: —	
Diverse		1,000: —	
Anslag till tuberkulosvården, vård af medellösa lungsjuka ($^{28}/_{4}$ 1904, $^{18}/_{2}$ 1912)	4,000: —		
Dispensärverksamheten ($^{22}/_{12}$ 1910)	2,000: —	6,000: —	
Anslag till fosterbarnsnämnden:			
Annonsering, tryck och blanketter	200: —		
Skjutsar vid besiktningar och övriga div. utgifter	100: —	300: —	
Drift- och underhållskostnader för ambulansautomobilen	2,000: —		
Skötsel och underhåll å brandstationen	3,000: —	5,000: —	
Polikklinik för könssjukdomar och därmed sammanhängande åtgärder (förslagsvis)		1,000: —	51,961: —
		Summa Kronor	140,512: —

N:o 127.

Budgetförslag 1919. Hälsovårdsnämnden.

Inkomster:

A) **Epidemisjukvården.**

Beräknade inkomster från landstinget:				
Fast årsafgift	2,775: —			
Underhållskostnader inkl. ex. afgift enligt af 1912 års landsting beslutat tillägg till kontrakt (förslagsvis)	10,000: —	12,775: —		
Afgifter af betalande patienter		225: —	13,000: —	

B. **Andra inkomster för hälso- och sjukvård:**

Betalda utryckningar af ambulansautomobilen		300: —	300: —	13,300: —
Brist att genom uttaxering fyllas				127,212: —
			Summa Kronor	140,512: —

Då Nämnden är af den uppfattningen, att krigstidshjälp till stadens befattningshafvare bör utgå efter enhetliga grunder, och några dylika grunder af Stadsfullmäktige ännu ej hafva fastställts, har Nämnden i det föreliggande förslaget till stat upptagit krigstidshjälp endast till det belopp de olika tilläggen sammanlagda utgå tiden $^{1}/_{1}$ 1918—$^{31}/_{12}$ 1918, och tillåter sig Nämnden att i öfrigt hemställa att krigstidshjälp till Nämndens befattningshafvare måtte komma att utgå efter de af Stadsfullmäktige sedermera fastställda grunder .

Västerås den 16 oktober 1918.

För Hälsovårdsnämnden:

JOHN KARLSSON.

Eric Plantin.

N:o 127.

Budgetförslag 1919. Hälsovårdsnämnden.

Bil. Litt. D. 2.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Hälsovårdsnämnden i Västerås får härmed öfverlämna förslag till utgifts- och inkomststat för köttbesiktningsbyrån.

Som Kungl. Statistiska Centralbyrån utfärdat bestämmelser för budgetuppställningen i rikets kommuner, har köttbesiktningsbyrån afförts från Hälsovårdsnämndens stat och torde komma att upptagas under »Andra kommunala affärsföretag».

I fråga om förslagets afvikelser från innevarande års stat får Nämnden anföra:

Till Hälsovårdsnämndens budgetförslag hafva öfverförts de båda hälsopoliser, som hittills varit upptagna å köttbesiktningsbyråns stat. Som den ena af dessa båda tjänster mera varit att räkna som en vaktmästaresyssla vid byrån, har Nämnden vid nu, genom förra innehafvarens förordnande till ordinarie hälsopolis, skedt personombyte velat benämna tjänsten vaktmästare vid köttbesiktningsbyrån, och föreslå att nuvarande grundlönen 1,200 kronor om året, hvartill räknats provisoriskt lönetillägg å 400 kronor om året, höjes till 1,500 kronor om året utan provisoriskt lönetillägg. Förmånen af bostad, värme och lyse har Nämnden, med hänsyn till höjda hyres- och vedpriser, ansett sig böra beräkna till 450 kronor om året. Enligt gällande förordningar skall vid köttbesiktningsbyrå vara anställd en andre besiktningsman, och har Nämnden därför förändrat utgiftsposterna »Biträde vid trikinundersökningen» och »Extra biträde» å sammanlagdt 1,620 kronor till »En andre besiktningsman» och »Biträde vid trikinundersökningen», belöpande sig till 1,520 kronor.

Stegrade priser å ved, lyse och vatten förorsakar att utgiftsposten »Värme, belysning och vatten» höjts från 550 till 700 kronor. Äfvenledes telefonafgiften, 80 kronor, har Nämnden sett sig nödsakad höja till 120 kronor. Prisförhöjningar å samtliga tvättmedel föranleder Nämnden att upptaga utgiften tvätt till 250 kronor. För oförutsedda utgifter har Nämnden beräknat 50 kronor mer än föregående år.

Som gasbelysningen inom byrån visat sig vara synnerligen otillfredsställande, har Nämnden under innevarande år nödgats låta inleda elektrisk belysning inom byråns lokaler till en kostnad af 1,150 kronor, hvilken utgift torde få hänföras till uttaxering.

Nämnden hemställer sålunda, att Stadsfullmäktige ville antaga och godkänna följande

N:o 127.

Budgetförslag 1919. Hälsovårdsnämnden.

Förslag

till

Utgifts- och inkomststat för köttbesiktningsbyrån i Västerås för år 1919.

Utgifter:

Föreståndaren, lön ($^{30}/_{8}$ 1906)	2,500: —		
Personligt lönetillägg ($^{18}/_{12}$ 1912)	500: —		
Prov. „ ($^{20}/_{12}$ 1917)	450: —	3,450: —	
En andra besiktningsman		800: —	
Vaktmästaren, lön		1,500: —	
(bostad 1 rum och kök med värme 450 kr.) ($^{21}/_{12}$ 1915).			
Bokförare och kassör, lön ($^{18}/_{12}$ 1916)	900: —		
Provisoriskt lönetillägg	150: —	1,050: —	
Biträde vid trikinundersökningen		720: —	
Krigstidshjälp		1,880: —	
Värme, belysning och vatten	700: —		
Telefon	120: —		
Tvätt	250: —		
Underhåll af byggnader	200: —		
Hyra	3,000: —		
Diverse oförutsedda utgifter	600: —	4,870: —	
Inledning af elektrisk belysning		1,150:	15,420: —
		Summa Kronor	15,420: —

Inkomster:

Besiktnings- och vågavgifter m. m.	14,270: —
Brist att genom uttaxering fyllas	1,150: —
Summa Kronor	15,420: —

Då Nämnden är af den uppfattningen, att krigstidshjälp till stadens befattningshafvare bör utgå efter enhetliga grunder, och några sådana ännu af Stadsfullmäktige ej fastställts, har Nämnden i det föreliggande förslaget till stat upptagit krigstidshjälp endast till de belopp, hvarmed de olika tilläggen sammanlagda utgå tiden $^{1}/_{1}$ 1918—$^{31}/_{12}$ 1918, och tillåter sig Nämnden att i öfrigt hemställa att krigstidshjälp till köttbesiktningsbyråns befattningshafvare måtte komma att utgå efter de af Stadsfullmäktige sedermera fastställda grunder.

Västerås den 16 oktober 1918.

För Hälsovårdsnämnden:

JOHN KARLSSON.

Eric Plantin.

Bil. Litt. E. 1. N:o 127.

Budgetförslag 1919. Gatuläggning

Förslag

till

Gatuarbeten att utföras under år 1919:

Södra Esplanaden, mellan Kopparbergsvägen och till 10 m. öster om korsningen af Karlsgatan med tuktad sten och den återstående delen till Kungsängsgatan med fältsten, upptagen i 1917 års förslag:		
Kostnaderna då beräknade till	25,000: —	
Tillkommer därå	25,000: —	50,000: —
Karlsgatan från Stora gatan till Kopparbergsvägen upptagen i 1917 års förslag:		
Kostnaderna då beräknade till 30,000 kr.	21,000: —	
Tillkommer 68 % derå = 20,400 + 9,000	29,400: —	50,400: —
Skall körbanan förses med tuktad smågatsten, i stället för den beräknade fältsten, ökas kostnaden med kronor 21,000.		
Kyrkogatan från den nuvarande stensättningen af tuktad sten t. o. m. blifvande korsningen af Rudbäcksgatan upptagen i 1918 års förslag:		
Kostnaderna då beräknade till	26,500: —	
Tillkommer 68 % derå	18,200: —	44,700: —
Kyrkogatan från blifvande korsningen af Rudbäcksgatan t. o. m. korsningen af norra Ringvägen upptagen i 1918 års förslag:		
Kostnaderna då beräknade till	9,250: —	
Tillkommer 75 % därå	6,937: 50	16,187: 50
Skultunavägen från norra Ringvägen fram till midt för nedkörningen till Västerås kvarn upptagen i 1918 års förslag:		
Kostnaderna då beräknade till	12,500: —	
Tillkommer 68 % derå	8,500: —	21,000: —
Vasagatan från Engelbrektsplan till Utanbygatan förses å västra sidan med kant och rännsten upptagen i 1918 års förslag:		
Kostnaderna då beräknade till	900: —	
Tillkommer 68 % derå	612: —	1,512: —
Järnvägsgatan från Hamngatan och öster ut så långt gatan är utlagd den första delen fram till Mek. verkstadens inkörsport sättes i körbanan med fältsten och den återstående delen förses med rännstenar af fältsten:		
Anslag därför i 1918 års stat		17,500: —

N:o 127. *Budgetförslag 1919. Gatuläggning.*

Gatorna omkring nya parken på Herrgärdet kostnaderna för tillpackning och öfvergrusning, anslag 1916			3,000: —
Kassörsgatan från Knutsgatan till Allégatan förses med fältstensrännstenar samt grusas i körbana och trottoarer, anslag 1917			3,500: —
Domkyrko-Esplanaden från Engelbrektsplan till Nygatan förses i norra körbanan med fältsten enligt 1916 års förslag: Kostnaderna derför, anslag 1916			6,500: —
Kopparbergsvägen från Kopparbergsplatsen t. o. m. korsningen af Allégatan schaktas i enlighet med omgifvande gator samt förses i körbanan med tuktad sten till 7 m. bredd och trottoarerna fyllas och grusas:			
5,040 kbm. schaktning	9: —	45,360: —	
1,600 „ grus	12: —	19,200: —	
620 m. ny kantsten	15: —	9,300: —	
2,100 kvm. tuktad sten i körbanan	15: —	31,500: —	
Diverse och oförutsedda kostnader		4,640: —	110,000: —
Kopparbergsvägen från Allégatan t. o. m. korsningen af Östra Ringvägen förses i körbanan med tuktad sten till 7 m. bredd och trottoarerna fyllas och grusas.			
920 kbm. schaktning	9: —	8,280: —	
920 „ grus	12: —	11,040: —	
340 m. ny kantsten	15: —	5,100: —	
1,200 kvm. tuktad sten i körbanan	15: —	18,000: —	
Diverse och oförutsedda kostnader		1,580: —	44,000: —
Östermalmsgatan från Kopparbergsvägen till Allégatan fylles och grusas:			
Anslaget beräknadt till	7,400: —		
Arbete utfört för	9,400: —		
Återstår		5,000: —	
Tillkommer 68 % derå		3,400: —	8,400: —
Utläggande af *Lustigkullavägen* genom kvarteret Gertrud enligt alternativ n:o 1.			
500 kbm. schaktning och fyllning	6: —	3,000: —	
80 m. lång stenmur med derå uppsatt räck af smide	150: —	12,000: —	
Grusning m. m.		2,000: —	17,000: —

Västerås den 9 december 1918.

GÖSTA SMITT.

N:o 127.
Budget-förslag 1919. Parker och planteringar.

Bil. Litt. E. 2.

Förslag

till

Stat för stadens parker och planteringar.

a) *Löner och arvoden:*

Stadsträdgårdsmästaren:			
Lön	3,000: —		
Kristidstillägg	2,730: —	5,730: —	
Ett biträde	1,800: —		
Ett ålderstillägg	300: —		
Kristidstillägg	2,220: —	4,320: —	
Krigstidshjälp för år 1918		322: —	
Pensionsersättn. till änkan Ida Forsberg		500: —	
En elev		1,800: —	12,672: —

b) *Skötsel och underhåll:*

Vasaparken och trädplanteringar utom stadens tullar	4,000: —	
Stadsparken	2,500: —	
Planteringar utmed Hamngatan	2,000: —	
Planteringar vid Esplanaden, öfriga gator, vid Högre allmänna läroverket samt emellan Nedre Kyrkogatan vid kvarntullen och Svartån	4,000: —	
Planteringar framför Stadshotellet och vid komministergården samt vid konsistoriet och läroverket	2,000: —	
Rudbecksparken	1,600: —	
Djäkneberget	3,000: —	
Stallhagen, Mariaberget och Käringberget	1,500: —	
Gräsfrö och lökväxter till alla planteringar	2,500: —	
Elba	1,000: —	
Bränsle till växthusen	2,000: —	
Växthus och bänkar	800: —	
Transport	26,900: —	12,672: —

N:o 127.

Budgetförslag 1919. Parker och planteringar.

Transport	26,900: —	12,672: —	
Körslor till alla planteringar	3,000: —		
Botaniska trädgården vid Högre allmänna läroverket	800: —		
Slottsparken	700: —		
Reparation af redskap	1,000: —		
Grus till alla planteringar	2,000: —		
Tillsyn af svanor och änder i Svartån	500: —		
Oförutsedda utgifter	1,000: —		
Brandstodsafgift	74: —		
Telefonafgift	80: —		
Olycksfallsförsäkring af arbetare	100: —	36,154: —	
c) *Extra utgifter:*			
Inköp af en ny dragkärra	275: —		
Iordningställande af gångväg utefter Stallhagens västra sida från Floragatan till körvägen genom Stallhagen	600: —		
Fortsatt ordnande af Djäkneberget och förbättring af vägarne å detsamma	2,500: —		
Iordningställande af området emellan nya kyrkogården och Utanbygatan fram till kvarteren Julius och Jörgen, till park	5,000: —		
Röjning och anläggning af väg å Östra holmen	2,000: —		
Oförutsedda anläggningar	1,000: —	11,375: —	60,201: —
		Summa Kronor	60,201: —

N:o 127.
Budget-förslag 1919.

Bil. Litt. E. 3.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Undertecknad får härmed göra en vördsam framställning om erhållande af pension efter min den 7 sistlidne september aflidne man, trädgårdsdirektören C. A. Forsberg. Såsom skäl för denna min anhållan vill jag meddela, att min man varit i stadens tjänst sedan 1883 eller öfver 35 år.

Jag är nära 62 år gammal och sjuklig och därför icke i stånd att med eget arbete göra mig några inkomster. Ytterst tacksam om denna anhållan kunde bifallas, och torde Drätselkammaren bestämma beloppet.

Västerås den 2 december 1918.

IDA FORSBERG.

Bil. Litt. E. 4.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Sedan Konungens Befallningshafvande erfarit att Drätselkammaren förklarat Västerås stad villig att emot det statsanslag, för närvarande 700 kronor, som är anvisadt för underhåll af den till Västerås slott hörande parken, ombesörja vården af denna äfvensom renhållning såväl vinter- som sommartid af uppfartsvägen till slottet och gatorna omkring slottsområdet, får Konungens Befallningshafvande, som finner det häraf blifva en följd, att parken skall anses vara för allmänheten tillgänglig, meddela, att Konungens Befallningshafvande nu gjort framställning om förenämnda statsanslags förhöjande.

Västerås slott i landskontoret den 2 december 1918.

WALTER MURRAY.

Wilhelm Lange.

N:o 127.

Budget-förslag 1919. Hamnen.

Bil. Litt. F.

Hamnstyrelsen får härmed för fastställelse underställa Stadsfullmäktige följande

Förslag

till

Utgifts- och inkomststat för Västerås hamn år 1919.

A) *Den egentliga hamnen:*

Utgifter:

Brist från sist afslutade räkenskapsår			50,035: 34
Ränta och amortering till stadskassan å kostnader för hamnbyggnader:			
Enligt af Stadsfullmäktige den $^{22}/_{11}$ 1900 godkänd plan:			
Ett års ränta i ingående balans den $^{1}/_{1}$ 1919 kr. 34,905 à 5 %	1,745: 25		
Amortering för året	3,000: —	4,745: 25	
För den år 1907 beslutade nya hamnbyggnaden, hvartill anslagits kr. 229,000 utgör ingående balansen den $^{1}/_{1}$ 1919 kr. 171,750.			
Ett års ränta å kr. 171,750 à $4\,^{1}/_{2}$ %	7,728: 75		
11 årets amortering	5,725: —	13,453: 75	
För den år 1914 beslutade fortsättningen af nya hamnbyggnaden, hvartill anslagits 113,000 kr.			
Ränta härå à 5 %	5,500: —		
Amortering enligt planen för obligationslånet	1,032: —		
Ytterligare kostnad för nya hamnbyggnader (utbetalt t. o. m. $^{12}/_{10}$ 79,483: 36) förslagsvis 100,000. 6 % ränta härå	6,000: —	12,532: —	
Ränta å bristen 5 % å 50,035: 34		2,501: 77	33,252: 77
		Transport	83,288: 11

N:o 127. *Budgetförslag 1919. Hamnen.*

		Transport	83,268: 11
Hamnens andel i stadens allmänna omkostnader (byggnadschef, hamnuppsyningsman, polis, bokföring m. m.)		2,500: —	
Hamnfogden såsom hamnuppbördsman:			
Lön	1,200: —		
Två ålderstillägg à 300	600: —		
Arvode: 4 % af beräknad inkomst för varor med fartyg i regelbunden trafik c:a 10,000	400: —		
6 % af beräknad inkomst af öfrig trafik och å hamnmaskiner (cirka 25,000)	1,500: —		
Såsom hamnordningsman	150: —		
Prov. lönetillägg (20/12 1917)	500: —	4,350: —	
Ersättning till befäl å fartyg i regelbunden trafik för af dem förrättad uppbörd och redovisning af broafgift för varor: 5 % å uppbörden	500: —		
Skrifmateriel å hamnkontoret	100: —		
Telefonafgifter	100: —	700: —	
Diverse årskostnader:			
Hyra för hamnkontoret	500: —		
Årsafgift för Svenska Hamnförbundet (19/12 1912)	75: —		
Underhåll af kajer och dukdalber, renhållning och grusning af hamnen, skötsel af fyrarne, städning af hamnkontoret m. m.	10,000: —		
Belysning å hamnen	1,300: —		
Olycksfallsersättning för F. Svanström	48: —	11,923: —	19,473: —
Fyllnad för täckande af brist i staten för hamnmaskineriet n:o 2			2,625: —
Nyanskaffning och reparationer:			
Anskaffningskostnad för en ny kran enl. Stadsfullmäktiges beslut den 25/4 1918	11,500: —		
Reparation af hamnkran n:o 3 enl. Stadsfullmäktiges beslut den 27/3 1918	5,300: —	16,800: —	16,800: —
		Summa Kronor	122,166: 11

Inkomster:

Hamn- och broafgifter, förslagsvis:			
För varor med fartyg i regelbunden trafik	10,000: —		
För öfrig trafik	20,000: —	30,000: —	
Behållning af svängkran n:o 1		500: —	
Behållning af svängkran n:o 3		2,000: —	
	Transport	32,500: —	

N:o 127.
Budgetförslag 1919. Hamnen.

Transport	32,500: —	
Svängkran n:o 4 enl. kontrakt med E. Lennqvist ...	2,300: —	
Diverse inkomster för båtplatser och uthyrning af mindre kranar	2,000: —	
D:o för upplagsplatser å hamnområdet	2,000: —	38,800: —
Brist		83,366: 11
Summa Kronor		122,166: 11

B. ***Hamnmaskiner:***

1. **Svängkran n:o 1.**

Anläggningskostnad	11,000: —
Afgår 5 års amortering	5,500: —
Återstående kostnad	5,500: —

Utgifter:

Ett års ränta å 5,500 à 5 %	275: —	
jette årets amortering	1,100: —	1,375: —
Maskinist, förslagsvis	2,000: —	
Strömförbrukning	200: —	
Diverse material och reparationer	300: —	2,500: —
Inkomster utöfver utgifter		500: —
Summa Kronor		4,375: —

Inkomster:

Hyror, förslagsvis	4,375: —
Summa Kronor	4,375: —

2. **Malmlossningsanordning n:o 2.**

Anläggningskostnad	25,000: —
Afgår 5 års amortering	12,000: —
Återstående kostnad	12,500: —

Utgifter:

Eti års ränta å kr. 12,500 à 5 %	625: —	
Sjätte årets amortering	2,500: —	3,125: —
Maskinist förslagsvis	1,600: —	
Hantlangning	400: —	
Strömförbrukning	100: —	
Diverse material och reparationer	400: —	2,500: —
Summa Kronor		5,625: —

Inkomster:

Kranafgift, förslagsvis	3,000: —
Fyllnad af hamnmedel	2,625: —
Summa Kronor	5,625: —

N:o 127.
Budgetförslag 1919. Hamnen.

3. **Svängkran n:o 3.**

Utgifter:

Maskinist, förslagsvis	1,000: —		
Strömförbrukning	150: —		
Diverse material och reparationer	200: —	1,350: —	
Inkomster utöfver utgifter		2,000: —	3,350: —
		Summa Kronor	3,350: —

Inkomster:

Hyror förslagsvis	3,350: —
Summa Kronor	3,350: —

4. **Svängkran n:o 4.**

Inkomster:

Hyra enligt aftal med E. Lennqvist	2,300: —
Summa Kronor	2,300: —

Statförslaget angifver en i jämförelse med innevarande års stat alltmera ökad brist, beroende därpå, att staten belastats med allt större ränteutgifter och att häri intagits kostnaderna för uppförande af en ny kran och reparationer å hamnkranen N:o 3 enligt Stadsfullmäktiges beslut respektive den 27 mars och 25 april innevarande år. Att ränteutgifterna ökats har sin anledning i årets stora kostnader för den nya hamnbyggnaden i riktning mot och intill Lillån. Icke endast det anvisade anslaget å 113,000 kronor utan ock ytterligare ett belopp af i rundt tal 100,000 kronor har härför under året förbrukats. Med hänsyn till att en del kajer i gamla hamnen, särskildt omkring den s. k. pråmån, tarfvar reparationer och förstärkningar, har anslaget till underhåll af kajer m. m. måst ansenligt ökas. Äfven om sålunda hamnens ekonomiska ställning försämrats, torde man kunna emotse någon ändring till det bättre under framtiden, då sjöfarten åter kommer i gång efter den af kriget föranledda stagnationen, hvarför inkomsterna af hamnintraden beräknats något högre än de i innevarande års stat upptagna. Likaså inkomsterna å kranarna, sedan Hamnstyrelsen gått i författning om att höja taxan å hamnafgifterna med ytterligare 50 % å grundtaxan att gälla från och med nästkommande års början. Detta har befunnits nödvändigt sedan af årets räkenskaper för kranarne framgått att inkomsterna knappt täcka utgifterna.

Västerås den 29 oktober 1918.

För Hamnstyrelsen:

AXEL VILH. NORDIN.

Ragnar Tenow.

N:o 127.

Budgetförslag 1919. Renhållningsverket.

Bil. Litt. G.

Renhållningsverket.

Anskaffning och underhåll af inventarier:				
Inköp af kärl, förslagsvis		1,500: —		
En latrinåka på kälkar		600: —		
Rägntäcken m. m.		500: —		
Beklädnadspersedlar		2,200: —	4,800: —	
Komplettering och underhåll af kärl		500: —		
Reparation af fordon		2,000: —	2,500: —	7,300: —
Löner och arvoden m. m.:				
Förvaltaren, lön		4,000: —		
Ett ålderstillägg		500: —		
Hyres- och vedbrandsersättning		1,200: —	5,700: —	
Kontorsbiträde, lön		1,200: —		
Personligt lönetillägg		300: —		
Två ålderstillägg		300: —	1,800: —	
Extra kontorsbiträde, förslagsvis			1,500: —	
Förman och fodermarsk:				
Lön för var och en	1,100: —			
Två ålderstillägg	200: —	1,300: —	2,600: —	
Fri bostad, 2 rum och kök värda 350 kr.				
Fyra ord. arbetare: G. Malmén, G. Karlsson, Arv. Andersson och K. Sunesson:				
Lön för var och en	900: —			
Två ålderstillägg	200: —	1,100: —	4,400 —	
Fri bostad, 1 rum o. kök värda 280 kr.				
Sex ord. E. Andersson, S. Lundin, O. Friksson, K. Forslund, G. Vestling och K. Kihlgren	900: —			
Två ålderstillägg	200: —			
Hyresersättning	280: —	1,380: —	8,280: —	
En ord. arbetare J. Persson		900: —		
Ett ålderstillägg		100: —		
Hyresersättning		280: —	1,280: —	
		Transport	25,560: —	7,300: —

N:o 127.

Budgetförslag 1919. Renhållningsverket.

Transport			25,560: —	7,300: —	
Två ord. arbetare:					
Lön för var o. en	900: —				
Hyresersättning	280: —	1,180: —	2,360: —		
Soparen A. P. Andersson, lön		900: —			
Två ålderstillägg		200: —			
Hyresersättning		280: —	1,380: —		
Extra arbetare			11,000: —	40,300: —	
Kristidstillägg			36,000: —		
Krigstidshjälp för 1918			4,434: —	40,434: —	
Inköp af torfmull				28,000: —	
Stallet:					
Från lantbruket: produkter			23,240: —		
Hästskoning			1,000: —		
Underhåll af seldon, täcken, pressenningar m. m.			1,200: —		
Försäkringspremier			250: —	25,690: —	
Öfriga utgifter:					
Kontorshyra			300: —		
Olycksfallsförsäkring			125: —		
Trycksaker och kontorsböcker			300: —		
Vattenefgift			75: —		
Sotning			30: —		
Upphämtning af sopor på söndagar			400: —		
Brandstodsafgifter			150: —		
Belysning i stallet, fabriken och kontoret samt värme och städning å kontoret			300: —		
Underhåll af fabriken			300: —		
Telefonafgifter			400: —		
Läkare och veterinärarvode			100: —		
Medicin			350: —		
Drifkraft för blandningsmaskin			1,200: —		
Diverse utgifter			2,500: —	6,530: —	148,254: —
Svingården:					
Kraftfoder				12,000: —	
Inköp af grisar, förslagsvis				3,000: —	
Aflöningar				4,000: —	
Transport af svinmat till Malma				3,000: —	
Ved, lyse och diverse				4,000: —	
Andel i kostnaden för en rotfruktskällare, enl. Stadsfullmäktiges beslut 29/8 1918				6,500: —	
Arrende för svingården				5,000: —	37,500: —
				Summa Kronor	393,497: 10

N:o 127.

Budgetförslag 1919. Vatten- och Gasverksstyrelsen.

(Bil. Litt. H 1).

Förslag

till

Utgifts- och Inkomststat för Vatten-, Gas- och Elektricitetsverken samt Afloppsledningarna år 1918.

Utgifter för verkens gemensamma förvaltning:

Löner:

Föreståndaren (26/11 o. 21/12 1908 samt 21/12 1917)	7,000: —	
Två ålderstillägg	1,000: —	
Personligt lönetillägg (18/12 1912)	1,000: —	9,000: —
(Fri bostadsbelysning o. gas i värde 100 kr. 21/12 1915)		
Assistenten för Gas- och Vattenverken (31/1 1918)		4,000: —
„ „ Elektricitetsverket (31/1 1918)		4,000: —
Kamreraren (31/1 1918)		4,000: —
Bokhåliaren (H. Lundborg)	2,100: —	
Provisoriskt lönetillägg (21/12 1917)	400 —	2,500: —
Kassörskan (21/12 1910)	1,500: —	
Två ålderstillägg	300: —	
Personligt lönetillägg (21/12 1916)	300: —	
Provisoriskt „ (20/12 1917)	300: —	2,400: —
Förrådsförmannen (21/12 1916)	2,100: —	
Två ålderstillägg	600: —	
Provisoriskt lönetillägg (20/12 1917)	400: —	3,100: —
Kontorsbiträden, I klass:		
E. Lindeblad	1,500: —	
Två ålderstillägg	300: —	
Provisoriskt lönetillägg (20/12 1917)	250: —	2,050: —
Paul Råberg och E. Vennberg	3,000: —	
Provisoriska lönetillägg (21/12 1917)	500: —	3,500: —
Kontorsbiträden, II klass:		
C. Björnqvist	1,200: —	
Provisoriskt lönetillägg (21/12 1917)	200: —	1,400: —
Skrivbiträden:		
Svensson, Vestlund och Eriksson	3,000: —	
Provisoriska lönetillägg (21/12 1917)	600: —	3,600: —
	Transport	39,550: —

N:o 127. *Budgetförslag 1919. Vatten- och Gasverksstyrelsen.*

Transport		39,550: —
Inkasserare:		
E. Broman och V. Samuelsson	3,000: —	
Provisoriska lönetillägg (21/12 1917)	500: —	3,500:
Mätareafläsare:		
E. Nilsson, E. Högberg, Fr. Vallner och E. A. Lundevall	4,800: —	
Provisoriska lönetillägg (21/12 1917)	800: —	5,600: —
Ritbiträde, förslagsvis		2,400. —
Siffergranskare		600: —
Springpojkar		1,500: —
	Kronor	53,150: —
Kristidshjälp, förslagsvis	„	37,000: —
	Summa Kronor	90,150: —
Däraf påföres:		
Vattenverket	18,000: —	
Gasverket	20,000: —	
Elektricitetsverket	37,000: —	
Afloppsledningarna	5,000: —	
Installationsarbeten	10,150: —	90,150: —

Diverse utgifter:

Läkarearvode, sjukhjälp, medicin	3,000: —	
Olycksfallsförsäkring	1,000: —	
Räkenskapsböcker, skrif- o. ritmaterial, annonser m. m.	9,000: —	
Telefonafgifter och aflöning till telefonist	4,000: —	
Renhållning, eldning, städning och belysning	6,000: —	
Brandstodsafgifter för samt underhåll af kontors- och förrådsbyggnader, inventarier och verktyg	6,000: —	
Diverse, såsom resor, föreningsafgifter m. m.	1,000: —	30,000: —
	Summa Kronor	30,000: —
Däraf påföres:		
Vattenverket	6,000: —	
Gasverket	7,000: —	
Elektricitetsverket	11,000: —	
Avloppsledningarna	3,000: —	
Installationsarbeten	3,000: —	30,000: —

Vattenverket.

Inkomster:

Afgifter för vatten samt hyror för mätare		134,000: —
Installationsarbeten		2,500: —
Ränteinkomster		500: —
	Summa Kronor	137,000: —

N:o 127.

Budgetförslag 1919. Vatten- och Gasverksstyrelsen.

Utgifter:

Driftkostnader:			
Elektrtsk ström, kol, smörjoljor m. m.			20,200: —
Underhållskostnader:			
Fastigheter, maskiner, ledningsnät, mätare m. m.			13,000: —
Aflöningar och pensioner:			
Förvaltningen, enligt ofvan		18,000: —	
Maskinmästaren ($^{26}/_{11}$ o. $^{21}/_{12}$ 1908)	1,400: —		
Två ålderstillägg	600: —		
Provisoriskt lönetillägg ($^{20}/_{12}$ 1917)	450: —	2,450: —	
(Bostad om 2 rum och kök med vedbrand och lyse 400: —, $^{21}/_{12}$ 1915)			
En maskinist ($^{26}/_{11}$ o. $^{21}/_{12}$ 1908)	1,000: —		
Två ålderstillägg	300: —		
Provisoriskt lönetillägg ($^{20}/_{12}$ 1917)	350: —	1,650: —	
(Bostad om 2 rum och kök med vedbrand 400: —, $^{21}/_{12}$ 1915)			
En maskinist ($^{20}/_{11}$ o. $^{21}/_{12}$ 1908)	1,000: —		
Två ålderstillägg	300: —		
Provisoriskt lönetillägg ($^{20}/_{12}$ 1917)	350: —	1,650: —	
(Bostad om 2 rum och kök med vedbrand 400: —, $^{21}/_{12}$ 1915)			
Rörnätsförmannen ($^{19}/_{12}$ 1913)	1,800: —		
Ett ålderstillägg	300: —		
Provisoriskt lönetillägg ($^{20}/_{12}$ 1917)	350: —	2,450: —	
Vårdaren af Vattenborgen ($^{26}/_{11}$ o. $^{21}/_{12}$ 1908)	1,000: —		
Två ålderstillägg	300: —		
Provisoriskt lönetillägg ($^{20}/_{12}$ 1917)	350: —	1,650: —	
Pension till förre assistenten F. G. Lönnqvist		2,500: —	30,350: —
Kristidshjälp:			
år 1919 för vattenverkets personal, förslagsvis			11,000: —
Diverse utgifter:			
Forvaltningen enligt ofvan		6,000: —	
Brandstodsafgifter och utskylder		1,500: —	
Afgift till staten för Vattenverket i Hesslö	500: —		
„ „ arrendatorn af Hesslö egendom	500: —		
Arrende för mark till C. A. Andersson, Hamre	150: —	1,150: —	
Transport		8,650: —	74,550: —

N:o 127. *Budgetförslag 1919. Vatten- och Gasverksstyrelsen.*

Transport	8,650: —	74,550: —
Bränsle till maskinisterna vid vattenverket	800: —	
Analyser, skjutsar m. m.	300: —	
Afskrifningar af fordringar, diverse	300: —	10,050: —
Räntor och amortering: (30/11 1911)		
Enligt särskild plan:		
Räntor	23,807: 68	
Amortering	22,371: 22	46,178: 90
Kronor		130,778: 90
Som minskas med afloppsledningarnas och gasverkets andel i aflöning till förmän:		
Afloppsledningarna	1,500: —	
Gasverket	1,000: —	2,500: —
Kronor		128,278: 90
Inkomster utöfver utgifter		8,721: 10
Summa Kronor		137,000: —

Afloppsledningarna.

Utgifter:

Driftskostnader:		
Förvaltningen enligt ofvan	5,000: —	
Elektrisk ström samt oljor och trassel för driften i pumpstationen	2,000: —	
Andel i aflöning till förmän vid vattenverket	1,500: —	
Aflöning för driften i pumpstationen	3,500: —	
Rensning af brunnar samt spolning af ledningar	8,000: —	20,000: —
Underhållskostnader:		
Ledningsnät och brunnar		9,000: —
Diverse utgifter:		
Förvaltningen enligt ofvan		3,000: —
Räntor och amortering:		
Enligt planen för obligationslånen:		
Räntor	19,121: 05	
Amortering	7,840: 29	26,961: 34
Kronor		58,961: 34
Hvarifrån afgår följande inkomster:		
Afgifter för cirka 775 st. vattenklosetter à 15 kr.		11,500: —
Återstår Kronor		47,461: 34

N:o 127.

Budget-förslag 1919. Vatten- och Gasverks-styrelsen.

Gasverket.

Inkomster:

Allmänna belysningen		43,400: —
Enskild gasförbrukning samt hyror för mätare		214,000: —
Koks, träkol och tjära		116,000: —
Installationsarbeten		1,600: —
	Kronor	375,000: —

Utgifter:

Driftskostnader:

Ved och gaskol		270,000: —	
Öfriga omkostnader		20,000: —	290,000: —
Underhållskostnader:			
Fastigheter, ugnar, ledningar, gaslyktor och gasmätare		25,000: —	
Fjärde årets amortering å kostnaderna för en ny ugn (5 år)		5,000: —	30,000: —
Aflöningar och pensioner:			
Förvaltningen enligt ofvan		20,000: —	
Gasmästaren (26/11 o. 21/12 1908)	1,500: —		
Två ålderstillägg	600: —		
Provisoriskt lönetillägg (20/12 1917)	500: —	2,600 —	
(Bostad om 2 rum och kök med värme belysning och gas 550: —, (21/12 1915)			
Mätarejusterare (21/12 1915)	1,800: —		
Ett ålderstillägg	300: —		
Provisoriskt lönetillägg (20/12 1917)	350: —	2,450: —	
Eldare		33,000: —	
Andel i aflöning till rörnätsförman vid vattenverket		1,000: —	
Andel i pension till fröken Gedda		500: —	59,550: —
Kristidstillägg, förslagsvis			5,000: —
Diverse utgifter:			
Förvaltningen enligt ofvan		7,000: —	
Brandstodsafgifter och utskylder		6,000: —	
Bränsle och lyse till gasmästaren		350: —	
Hyra för gasmästarens bostad		550: —	
Afskrifning af diverse fordringar		300: —	
Hyra till Drätselkammaren för gasverkstomten (16/5 1917)		2,800: —	17,000: —
		Transport	401,550: —

N:o 127. *Budgetförslag 1919. Vatten- och Gasverksstyrelsen.*

	Transport		401,550: —
Räntor och amortering:			
Enligt särskild plan (30/11 1915, 21/12 1916):			
Räntor		22,763: 16	
Amortering		27,924: 47	50,687: 63
	Summa utgifter		452,237: 63
Utgifter utöfver inkomster			77,237: 63
	Summa Kronor		375,000: —

Elektricitetsverket.

Inkomster:

Allmänna belysningen	11,500: —
Enskild belysning- och kraftström samt hyror för mätare	415,000: —
Installationsarbeten	1,500: —
Summa Kronor	428,000: —

Utgifter:

Driftskostnader:			
Elektrisk energi från statens kraftstation		105,000: —	
Öfriga kostnader		11,000: —	116,000: —
Underhållskostnader:			
Underhåll af fastigheter, maskiner, batterier, ledningsnät och mätare			25,000: —
Aflöningar och pensioner:			
Förvaltningen enligt ofvan		37,000: —	
Maskinmästaren (26/11 o. 21/12 1908)	1,600: —		
Två ålderstillägg	600: —		
Provisoriskt lönetillägg (20/12 1917)	500: —	2,700: —	
(Bostad om 2 rum och kök med värme belysning och gas 550: —, 21/12 1915)			
En maskinist (26/11 o. 21/12 1908)	1,200: —		
Två ålderstillägg	300: —		
Provisoriskt lönetillägg (20/12 1917)	400: —	1,900: —	
En maskinist	1,350: —		
Ålderstillägg	150: —		
Provisoriskt lönetillägg (20/12 1917)	400: —	1,900: —	
Förste montören (26/11 o. 21/12 1908)	1,500: —		
Två ålderstillägg	600: —		
Provisoriskt lönetillägg (20/12 1917)	500: —	2,600: —	
	Transport	16,100: —	141,000: —

N:o 127.

Budgetförslag 1919. Vatten- och Gasverksstyrelsen.

Transport		16,100: —	141,000: —
Installations- och mätareinspektören (21/12 1917)		2,400: —	
Mätarejusteraren (21/12 1915)	1,800: —		
Provisoriskt lönetillägg (20/12 1917)	300: —	2,100: —	
Montör		1,500: —	
Andel i pension till fröken Anna Gedda		500: —	
Pension till maskinisten S. L. Löf		760: —	53,360: —
Kristidshjälp, förslagsvis			18,000: —
Turbinhusdriften:			
Arrende för vattenfall i Svartån (21/11 1911)		3,000: —	
Avlöning för tillsyn av maskiner samt reglering av dammluckor, inkl. provisoriska lönetillägg		3,650: —	
Öfriga kostnader för drift och underhåll		1,800: —	8,450: —
Diverse utgifter:			
Förvaltningen enligt ofvan		11,000: —	
Brandstodsafgifter och utskylder		9,000: —	
Bränsle och lyse åt maskinmästaren		350: —	
Afskrifning af diverse fordringar		600: —	20,950: —
Räntor och amortering:			
Enligt särskild plan: (30/1 1911 o. 21/12 1916)			
Räntor:			
Elektricitetsverket	43,524: 34		
Turbinhuset	2,172: 15	45,696: 49	
Amortering:			
Elektricitetsverket	68,447: 50		
Turbinhuset	1,767: —	70,214: 50	115,910: 99
		Summa utgifter	357,670: 99
Inkomster utöfver utgifter			70,329: 01
		Summa Kronor	428,000: —

Västerås den 1 november 1918.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

CARL HENNING.

Gerh. Geston.

Bil. Litt. H. 2.

N:o 127.

Budgetförslag 1919. Vatten- och Gasverksstyrelsen.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Vatten- och Gasverksstyrelsen får härmed öfverlämna förslag till inkomst- och utgiftsstat jämte nyanskaffningar och nyanläggningar m. m. för år 1919 vid de under styrelsen lydande verk.

Krigstidshjälp. Som en följd af rådande dyrtid anser styrelsen en väsentlig höjning af utgående kristidshjälp erforderlig. Då till styrelsens kännedom kommit, att genom Drätselkammarens försorg förslag till kristidshjälp är under utarbetande för samtliga stadens befattningshafvare, framlägger styrelsen icke något eget förslag. I verkens utgiftsförslag har styrelsen räknat med 50 % större kristidshjälp än som för närvarande utbetalas.

Kontorspersonal. Under utgifterna för verkens gemensamma förvaltning har en del personal tillkommit. Denna är dock icke i sin helhet ny, om också under sistförflutet år personalen på grund af verkens tillväxt delvis måst utökas. Hittills hafva lönerna för denna personal påförts olika arbeten och därvid särskildt verkens installationsverksamhet, som kräfver en del kontorsarbete. Styrelsen har emellertid ansett riktigare att upptaga denna personal i stat. Af de sålunda i staten tillkomna personer märkas en bokhållare, som, då kamreraren ej medhinner all bokföring och kontroll, är sysselsatt därmed. I öfrigt indelas personalen efter göromålens beskaffenhet i kontorsbiträden af I och II klass samt skrifbiträden. Lönerna äro föreslagna med ledning af gällande lönestat med tillägg af utgående provisoriska lönetillägg. Vid tillgodoräknande af ålderstillägg skulle för samtliga berörda befattningar tjänstgöring räknas från den 1 januari i år och föreslås ålderstilläggen för bokhållaren till 300 och för öfriga till 150 kronor hvartdera efter respektive 3 och 6 års väl vitsordad tjänstgöring.

Fr. Lindeblad. I staten upptagna kontorsbiträdet Lindeblad åtnjöt förut en grundlön af 1,200 kronor, men bör nu tillhöra klass I med en grundlön af 1,500 kronor, hvarigenom grundlönen ökas med 300 kronor. Styrelsen har på grund häraf strukit personliga lönetillägget, som utgjorde 150 kronor.

Inkasserare, avläsare. Inkasserare och mätareafläsare, för hvilka förut insattes en gemensam summa i staten, äro numera närmare angifna, och är för inkasserarna räknadt med en grundlön af 1,500 och för afläsarna 1,200 kronor jämte provisoriska lönetillägg samt ålderstillägg, hvilka sistnämnda böra utgå med 150 kronor efter 3 och 6 år, hvarvid äfven här anställningstiden skulle räknas från 1 januari i år. För samtliga befattningar skulle äfven utgå kristidshjälp.

Ritbiträde. Enär det numera oafbrutet erfordras ett ritbiträde vid verken, har styrelsen upptagit lön för ett dylikt med i ett för allt 2,400 kronor.

Beräkning. Gasverket. Beräkning af en budget för industriella verk erbjuder under rådande kristider svårigheter, ty man måste i många fall bygga på antaganden, hvilket med afseende på gasverket särskildt gäller prissättning på kol, koks, tjära etc.

För framställning af gas användes för närvarande hufvudsakligen ved, ända till 80 % och däröfver, och denna, som levereras af Bränslekommissionen, betingar nu ett pris, uppkörd till gasverket, af 18 till 19 kronor per kubikmeter

N:o 127.

Budget-förslag 1919. Vatten- och Gasverks-styrelsen.

mot förut omkring 15, motsvarande en prisökning af 20 till 30 %. Den öfriga delen af förgasningsmaterialet utgöres af kol. Som kolförrådet var i det närmaste slut, måste detsamma kompletteras i början af september, då ett parti om 500 ton inköptes till ett pris af 230 kronor per ton fritt Västerås. Styrelsen har utgått ifrån, att större procentsats kol, ända till 40 à 50 %, kan få komma till användning nästa år samt att kolen kunna erhållas till 100 kronor per ton, vidare att per fat tjära erhålles 50 mot för närvarande omkring 125 kronor, äfvenså att koksen skall betinga omkring 6 kronor per hektoliter. Med utgående från dessa siffror samt att nuvarande gaspris, 25 öre för hushålls-, 40 för industri- och 60 öre för öfvergas, bibehålles, synes visserligen en förlust af omkring 77,000 kronor uppstå vid gasverket, men anser likväl styrelsen, att en höjning af gaspriset ej bör ske, enär gasen redan nu i förhållande till sin kvalitet, hvilken dock i och med användande af mera kol förbättras, är jämförelsevis dyr. Lämpligare än att höja gaspriset synes vara att längre tid bibehålla det nuvarande för att därigenom i möjligaste mån utjämna förlusten. Häremot har styrelsens vice ordförande i en här bifogad skrifvelse anmält sin reservation. Till Stadsfullmäktiges kännedom får styrelsen meddela, att en höjning af gaspriset med 5 öre ökar gasverkets inkomster, för så vidt dylik höjning ej medför minskad användning af gasen, med cirka 32,500 och 10 öre cirka 65,000 kronor.

Kostnad för allm. belysning. Vid beräkning af kostnaden för allmänna belysningen med gas har räknats med ett gaspris af 35 öre per kubikmeter.

Gasförsäljning. Att gasförsäljningen för 1919 trots samma gaspris är beräknad till en mindre summa än för i år — 214,000 kronor 1919, 239,950 för i år — är hufvudsakligen beroende på att så kallad öfvergas endast i ringa omfattning förekommer, sedan gasransoneringen höjdes till 100 %.

Kloakpumpstationen. Kostnaden för tillsyn af driften i kloakpumpstationen i Södra Esplanaden har måst höjas från 1,000 till 3,500 kronor, beroende bland annat på erforderlig vakthållning för aflägsnande af papper och gröfre partiklar, som medfölja vätskan och uppsamlas vid de till skydd för maskinerna framför dessa anbringade fånggaller.

Pension åt maskinist Löf. Under elektricitetsverkets utgifter har upptagits pension för maskinisten S. L. Löf, som nästkommande 22 december fyller 70 år och sålunda på grund af sin ålder, hvartill kommer försvagade krafter, bör komma i åtnjutande af pension. Löf, som varit 20 år i verkens tjänst, åtnjuter för närvarande inklusive provisoriskt lönetillägg en lön af 1,750 kronor. Med inberäknande af kristidshjälpen har lönen under sista tiden uppgått till 240 kronor i månaden. Utgående ifrån att Löf skulle hafva tjänstgjort i 30 år för erhållande af full pension, att han nu är berättigad till $^{20}/_{30}$ häraf samt att hans pension skall utgå med 65 % af lönen, motsvarar detta i runt tal 760 kronor. Äfven om till denna summa kommer kristidshjälp, synes det styrelsen som om beloppet blefve väl så lågt, men med ledning af beräkningen har styrelsen insatt den sålunda erhållna summan, 760 kronor. Löf har alltid uppfört sig mönstergillt i sitt arbete. Han har hustru att försörja.

Gatuledningsarbeten. På grund af rådande material- och arbetspris föreslår styrelsen icke några nya gatuledningsarbeten.

Ny maskin i elektr.-verket. Vid afgifvande af innevarande års stat påpekade styrelsen, att maskinkapaciteten i elektricitetsverket måste utökas. På grund af de höga prisen har

N:o 127. *Budget-förslag 1919. Vatten- och Gasverks-styrelsen.*

styrelsen emellertid sökt att i det längsta undvika anskaffandet af ny maskin, men synes detta numera oundvikligt. För närvarande finnas installerade i elektricitetsverket 3 st. omformare med en generatoreffekt af tillsammans 720 kilowatt (240 kw. hvardera). Dessutom finnas i turbinhuset 2 st. likströmsgeneratorer med en sammanlagd effekt af c:a 130 kw. På grund af ringa vattentillgång under vintermånaderna, för närvarande också bakvatten, då belastningen i elektricitetsverket är som störst, kan ej påräknas mer än 50 kw. från turbinhuset och vid många tillfällen ej ens så mycket. Verkets accumulatorbatteri kan, i det skick det nu befinner sig, ej belastas med mer än cirka 40 kw. Summan af ofvanstående effektbelopp utgör:

3 st. omformare	720	kw.
2 st. turbingeneratorer	50	»
Accumulatorbatteriet	40	»
Summa	810	kw.
Bortses från turbinhuset erhålles endast	760	»

Högsta belastningen i elektricitetsverket har hitintills (den 29 oktober i år) varit 760 kw. Skulle vid dylikt tillfälle något fel uppstå vid någon af omformarna, blefve den tillgängliga effekten, 570 respektive 520 kw., otillräcklig.

Beträffande storleken af ett nytt maskinaggregat synes ett sådant med en generatoreffekt af 500 kw. vara tillräckligt för några år framåt trots stadens snabba utveckling, detta med tanke på att likströmsnätet begränsas genom att förstadssamhällena, som nu hafva likström, så småningom skola öfverkopplas till växelströmsnätet. Genom att öfverföra Regementet, Sanatoriet och Båtvarfvet till växelström, hvarom beslut fattats af Stadsfullmäktige, men på grund af felande material ännu ej kunnat ske, vinnes cirka 100 kw., men motsvarar detta endast ökningen i belastning under 1 år å likströmsnätet och är alltså behofvet af nytt omformareaggregat fortfarande detsamma. Kostnaden för en ny omformare af nämnda storlek med tillhörande instrumentering, fundament och ledningar är beräknad till 140,000 kronor. Leveranstid 9 månader.

Gatubelysning.

Utökning af elektriska gatubelysningen föreslår styrelsen i enlighet med nedanstående:

	Aftonbrinnare St.	Nattbrinnare St.	Anläggningskostnad Kr.	Årlig kostnad Kr.
1. Norrmalm: 4 st. aftonbrinnare omändras till nattbrinnare; nuvarande 50 normalljus' lampor bibehållas	—	4	800	80
2. Nedre Trädgårdsgatan—Sturegatan	—	1	200	105
3. Hammarbygatan. 60 m. öster om Åsgatan	1	—	170	60
4. Stadsparken: lampan i pissoiren, 25 nlj., borttages; på bredvidstående stolpe anbringas lampa för 200 nlj, som äfven upplyser pissoiren	—	1	200	83
5. Utanbygatan: framför kv. Julius och Jörgen	2	1	1,000	225
6. Vägen mellan Nedre och Öfre Rosenhill	1	1	1,000	165
7. Vägen mellan Öfre Rosenhill och Vegaföreningen	1	1	1,000	165
8. Af vid samma väg redan befintliga aftonbrinnare ändras 1 st. till nattbrinnare	—	1	300	60
Summa	5	10	4,670	943

N:o 127.

Budget-förslag 1919. Vatten- och Gasverks-styrelsen.

Årliga kostnaden, 943 kronor, har styrelsen upptagit i elektricitetsverkets inkomster under allmänna belysningen.

För anskaffande af mätare och inventarier hemställer styrelsen om ett anslag å 50,000 kronor och för serviser och mindre ledningsutsträckningar 25,000 kronor eller i båda fallen samma belopp som för innevarande år.

Nedanstående sammandrag utvisar verkens inkomster och utgifter 1919 enligt styrelsens förslag.

Vattenverket	137,000: —	128,278: 90
Gasverket	375,000: —	452,237: 63
Elektricitetsverket	428,000: —	357,670: 99
Summa	940,000: —	938,187: 52
Vinst		1,812: 48
Kronor	940,000: —	940,000: —

Utgifter för stadens afloppsledningssystem efter afdrag för inkomster å vattenklosetter kronor 47,461: 34.

Under åberopande af det i föregående anförda får styrelsen slutligen hemställa, att Stadsfullmäktige ville

1:o) i stat upptaga diverse kontorspersonal med indelning och löneförmåner på sätt styrelsen föreslagit och i samband därmed godkänna på grund af denna indelning erforderlig inrangering af kontorsbiträdet Lindeblad i kl. I med däraf följande löneförbättring;

2:o) i stat äfven upptaga inkasserare och mätareafläsare med föreslagna löneförmåner;

3:o) bevilja anslag till ritbiträde med i ett för allt 2,400 kronor;

4:o) bevilja maskinisten i elektricitetsverket S. L. Löf en årlig pension med minst det af styrelsen beräknade beloppet, 760 kronor, samt tilldela honom kristidshjälp;

5:o) af lånemedel anvisa 140,000 kronor till nytt maskinaggregat i elektricitetsverket;

6:o) af uttaxerade medel bevilja anslag till föreslagen utökning af gatubelysningen, belöpande sig anläggningskostnaden på 4,670 och årliga belysningskostnaden på 943 kronor;

7:o) till anskaffande af nya mätare och inventarier anslå 50,000 kronor att utgå af lånemedel;

8:o) till serviser och diverse mindre ledningsarbeten äfvenledes af lånemeled anvisa 25,000 kronor; samt

9:o) i öfrigt godkänna styrelsens förslag till inkomst- och utgiftsstat för år 1919.

Västerås den 9 november 1918.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

CARL HENNING.

Gerh. Geston.

N:o 127.

Budgetförslag 1919. Vatten- och Gasverksstyrelsen.

RESERVATION.

Då det synes mig vara det enda riktiga, att priset på produkter från stadens affärsdrifvande verk sättes så att de betäcka omkostnaderna för respektive verk, och jag således ej kan godkänna Vatten- och Gasverksstyrelsens åtgärd att i sitt budgetförslag för år 1919, genom att bibehålla nuvarande gaspris, förorsaka staden en förlust af 77,000:— kronor, motsvarande en höjning i uttaxeringen enligt 1917 års (1918 års har jag ej varit i tillfälle få del af) bevillningskronor af 24 1/2 öre.

Och då denna förlust enligt uppgift kan till största delen täckas genom en höjning af gaspriset med 10 öre per kubikmeter, och då jag anser det vara rätt att höjningen drabbar gaskonsumenten för den förmån han därmed åtnjuter och orätt att genom höjd taxering betunga ej gaskonsumenter med att betäcka förlusten till den förres fördel.

Och då jag anser det kränka den enskildes rätt och betviflar lagligheten af en uttaxering med ändamål att bereda nedsatta bränslepriser för industrien med dess krigskonjunktursvinster, och låt vara, majoriteten af samhällets medlemmar, äfven de bäst situerades.

Med stöd af hvad jag här anfört får jag härmed föreslå det Stadsfullmäktige måtte, med frångående af Vatten- och Gasverksstyrelsens förslag, besluta, att gaspriset i 1919 års stat ökas med 10 öre per kubikmeter.

Västerås den 11 november 1918.

K. J. KARLSSON.

N:o 127.

Budgetförslag 1919. Badhusstyrelsen.

Bil. Litt. I. 1.

Förslag

till

Utgifts- och Inkomststat för Västerås stads Varmbadhus för år 1919.

Utgifter:

Andel i obligationslån:			
Ränta	10,307: 54		
Amortering	3,353: 33	13,660: 87	
6:te året, kostnaden för inledning af åvatten i badhuset 5,000 kronor, enl. Stadsfullmäktiges beslut den 29 maj 1913			500: —

Aflöningar:

Föreståndaren, lön	1,350: —		
Provisoriskt lönetilläg (20 dec. 1917) .	200: —	1,500: —	
(Bostad, 2 rum och kök jämte värme 500 kr. 21 dec. 1915.)			
Maskinisten, lön	1,350: —		
Provisoriskt lönetillägg (20 dec. 1917)	200: —	1,550: —	
(Bostad, 1 rum och kök jämte värme 330 kr. 21 dec. 1915.)			
Eldaren, lön	1,200: —		
Provisoriskt lönetillägg (20 dec. 1917)	200: —	1,400: —	
Biljettförsäljerskan, lön	900: —		
Provisoriskt lönetillägg (20 dec. 1917)	150: —	1,050: —	
Badaren, lön	1,020: —		
Provisoriskt lönetillägg (20 dec. 1917)	150: —	1,170: —	
4 baderskor	1,440: —		
Provisoriskt lönetillägg à 100 kronor .	400: —	1,840: —	
2 vakter i folkbad och simhall	1,440: —		
Provisoriskt lönetillägg à 100 kronor .	200: —	1,640: —	
2 tvätterskor	1,600: —		
Provisoriskt lönetillägg à 100 kronor	200: —	1,800: —	
Provisioner		4,000: —	
Krigstidshjälp, förslagsvis (1918 års kostnader)		10,220: —	
Arvode till kontrollanten		600: —	26,820: —
		Transport	27,320: —

N:o 127.
Budget-förslag 1919.
Badhus-styrelsen.

Transport		27,320: —
Öfriga utgifter:		
Skrif- och trycksaker	500: —	
Badingredienser	500: —	
Förbrukningsartiklar	5,000: —	
Kol och brånsle	35,000: —	
Elektrisk belysning	775: —	
Vattenklosettavgift	150: —	
Telefon	180: —	
Kronoutskylder	110: —	
Kommunalutskylder	850: —	
Läkararvode	52: —	
Olycksfallspremie	90: —	
Brandförsäkringspremie	130: —	
Underhåll af pannor och ledningar	500: —	
Underhåll af inventarier	250: —	
Oförutsedda utgifter	93: —	44,180: —
Summa Kronor		71,500: —

Inkomster:

Karbad	15,000: —		
1 klass badstu	9,000: —		
Simhall med värmestuga (vinter)	3,000: —		
D:o (sommar)	5,000: —		
Medicinska bad	6,000: —		
Billighetsbadstu	11,000: —		
Skolbad	1,500: —		
Försålda tvålbiljetter	5,000: —	55,500: —	
Brist		16,000: —	71,500: —
Summa Kronor			71,500: —

N:o 127.

Budget-förslag 1919. Badhus-styrelsen.

Bil. Litt. I. 2.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Badhusstyrelsen får härmed öfverlämna förslag till stat för år 1919 för stadens Varmbadhus.

Ehuru badfrekvensen vid jämförelse med år 1917 under tiden januari—september ökats med 5,269 bad, eller 12,8 %, samt inkomsterna under samma tid stigit från 24,693 kronor 24 öre till kronor 35,832: 45, utvisande en ökning af 11,139 kronor 21 öre eller 45,1 %, har dock verksamheten, som var att vänta under dessa dyrtider, gått med en förlust, som vid årets slut torde uppgå till cirka 25,000 kronor, ett förhållande, som förorsakats dels af de oerhördt stegrade kostnader för kol och bränsle, som i innevarande års stat upptagits till 19,000 kronor, redan nu, då bränslebehofvet är fylldt till denna månads utgång, stigit till en summa af 28,505 kronor 6 öre, och dels af de ökade priser å förbrukningsartiklar och ingredienser m. m. för bad. Dessutom belastas utgifterna med 4,935 kronor, utgörande den krigstidshjälp, som Stadsfullmäktige genom beslut den 30 sistlidne maj tillerkände badhuspersonalen utöfver i innevarande års stat upptagna.

I nu öfverlämnade förslag till stat för år 1919 hafva inga ändringar skett beträffande aflöningarna, men får styrelsen anhålla, att badhuspersonalen måtte komma i åtnjutande af samma förmåner som stadens öfriga befattningsinnehafvare.

Beträffande inkomsterna får styrelsen meddela, att styrelsen sett sig nödsakad företaga en del höjningar i biljettprisen för att kunna i någon mån möta de alltjämt setgrade utgifterna.

I öfrigt äro beloppen i vissa fall något ändrade med hänsyn till innevarande års erfarenhet och ändrade priser, men har dock styrelsen icke kunnat frånkomma en brist äfven å nästa års verksamhet, såvida nuvarande dyrtider komma att fortfara.

Slutligen får Badhusstyrelsen anhålla det Stadsfullmäktige behagade bevilja ett extra anslag å 25,000 kronor till täckande af den brist, som uppstått i innevarande års stat till följd af de rådande kristiderna.

Västerås den 12 november 1918.

För Badhusstyrelsen:

THEOFIL ÖBERG.

Bil. Litt. K.

N:o 127.

Budgetförslag 1919. Brandverket.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Brandstyrelsen får härmed öfverlämna sitt förslag till inkomst- och utgiftsstat för brandverket under nästkommande år och därvid anföra följande.

I öfverensstämmelse med formulär för den kommunala finansstatistiken har i staten upptagits pensioner till förutvarande befattningshafvare i brandverkets tjänst. Brandchefens och vice brandchefens beklädnadsersättning har med hänsyn till dyrtiden upptagits till 500 kronor för hvar och för förste brandmästaren till 400 kronor. Däremot har styrelsen icke i statförslaget för brandverkets befattningshafvare upptagit någon krigstidshjälp. Styrelsen har nämligen ansett, att sådan bör utgå efter enhetliga grunder till stadens samtliga befattningshafvare och att det ur budgetteknisk synpunkt är lämpligare att öfverlåta åt stadens Drätselkammare att föreslå grunderna för sådan hjälp. Härigenom vinnes mera reda vid budgetbehandlingen och undvikes den olägenhet, som skulle uppstå, om Stadsfullmäktige ställdes inför valet mellan flera hvarandra olika förslag i denna redan förut så invecklade fråga. Styrelsen vill emellertid särskildt betona, att styrelsen anser den nuvarande kristidshjälpen vara allt för knappt tilltagen i förhållande till dyrtidens tryck, hvarför det önskemålet bör uttalas, att blifvande kristidshjälp måtte så utmätas, att den bättre kompenserar detta tryck. För ernående af jämförelsemateriel vid bestämmande af denna kristidshjälp, har styrelsen bifogat tablå, utvisande de löner och den krigstidshjälp, som under innevarande år utgått till brandverkets befattningshafvare.

I fråga om de löner eller den löneökning, som Brandstyrelsen i statförslaget föreslår för nya och gamla befattningshafvare, äro dessa utmätta med hänsyn till normala förhållanden, hvarför å desamma bör utgå såväl provisoriskt lönetillägg som krigstidshjälp.

Att förste brandmästarens lön ökats med 300 kronor har sin orsak däri, att han för skötseln af brandtelegrafen tillerkänts ett arvode med nämnda belopp, hvilket för nästa år bör föras som ett personligt lönetillägg till hans andra löneförmåner.

Brandstyrelsen föreslår inrättande af en andre brandmästarebefattning, hvarmed skulle följa indragning af en andre brandförmanstjänst. Det har nämligen visat sig att den inre tjänsten påkallar förste brandmästarens hela tjänstgöringstid. För fullgörande af den yttre tjänsten, som förut ålegat förste brandmästaren, såsom exercis, öfningar och utryckningar, erfordras en ny befattningshafvare af befäls grad, och skulle detta blifva en andre brandmästare. Grundlönen för denne är upptagen till 1,500 kronor jämte 2 ålderstillägg, dessa senare af anledning att tjänsten antagligen kommer att besättas af någon inom brandverket förut anställd, hvilken för ålderstillägg äger tillgodoräkna sin föregående tjänstgöring inom kåren.

Likaså har å tjänsten beräknats ett provisoriskt lönetillägg å 450 kronor eller enahanda tillägg, som åtnjutes af förste brandmästaren.

N:o 127.
Budgetförslag 1919.
Brandverket.

Verkstadsförmannens lön föreslås ökad med 300 kronor, då det för närvarande torde vara omöjligt att få anställd en dylik befattningshafvare med full kompetens som smed för den nuvarande lönen.

Redan vid början af detta år hade styrelsen klart för sig att inkorporeringen af Lundby och S:t Ilians socknar skulle medföra ökade kraf, icke blott på mera tidsenlig redskap, utan ock på större manskapsstyrka. Detta kraf har nu, af orsaker, som närmare beröres i brandchefens bilagda skrifvelse angående budgeten, blifvit så aktuellt, att styrelsen föreslår anställandet af ytterligare 2 brandmän. Af anledning, att minst en brandman måste beräknas för skötseln af ambulansautomobilen, har Brandstyrelsen, efter öfverenskommelse med Hälsovårdsnämnden, å inkomstsidan upptagit ett belopp af 3,000 kronor såsom ersättning för skötseln af ambulansautomobilen, hvadan alltså brandverket direkt drabbas af utgifterna för anställandet af allenast den ena af dessa nya brandmansbefattningar.

Vidkommande ökningen i andra i staten upptagna anslag, har den utförligt motiverats i brandchefens skrifvelse, hvarför styrelsen inskränker sig till att hänvisa härtill. Allenast ett par upplysningar torde härutöfver vara på sin plats i anledning af en del begärda anslag.

Brandstyrelsen har under rubrikerna »Beklädnad» och »Slitningsersättning» upptagit respektive 8,000 och 1,800 kronor. Det till för något år sedan tilllämpade systemet att utdela till manskapet ersättning i kontant form att af manskapet användas för anskaffning af tjänstepersedlar, har måst öfvergivas af den anledning, att ersättningen på grund af prisstegringarna icke motsvarat anskaffningskostnaden, och har i stället manskapet hållits med tjänstekläder genom brandverkets försorg. Kostnaden härför för nästkommande år, då en massa uniformspersedlar måste utbytas med nya, har styrelsen icke ansett böra beräknas lägre än till 400 kronor per man, eller för 20 man 8,000 kronor, allrahelst styrelsen anser, att manskapet bör tillhandahållas ett par stöflar. Då brandmanskapet icke utan fog gör gällande, att de persedlar det anskaffat för den kontant utgående beklädnadsersättningen är dess privata tillhörighet, har Brandstyrelsen förelagt manskapet förslag att godtaga en ersättning af 100 kronor per man, emot utfästelse från brandmanskapets sida, att under nästkommande år i tjänsten utslita dessa persedlar. Härför har i staden upptagits ofvannämnda 1,800 kronor under rubriken »Slitningsersättning» à 100 kronor per 18 man.

Brandstyrelsen har ansett det vara fördelaktigt att cementera en del af brandstationens gårdsplan att sedan användas för spolning och rengöring af slangmaterialet. Ett ombesörjande af sådan rengöring å den grusfyllda gården har medfört så stark slitning af slang, att en mera tidsenlig anordning härför skulle innebära en besparing i utgiften för anskaffning af ny slangmateriel. Kostnaden för anordning af en dylik cementplan beräknar styrelsen till 1,000 kronor.

Inkomstsidan utvisar en ökning. Brandstyrelsen har nämligen ansett att staden såsom en kund bör betala efter priserna å utfördt smidesarbete i öppna marknaden. Dessutom tillkommer såsom ofvan anmärkts Hälsovårdsnämndens ersättning för skötseln af ambulansautomobilen med 3,000 kronor.

Under hänvisning till hvad här ofvan anförts och till brandchefens bilagda skrifvelse hemställer Brandstyrelsen alltså, att Stadsfullmäktige behagade fastställa följande

N:o 127.

Budget-förslag 1919. Brandverket.

Förslag

till

utgifts- och inkomststat för Brandverket år 1919.

Pensioner:

f. Brandchefen C. G. Sjöquist		2,000: —

Löner och arvoden:

Brandchefen, lön	3,000: —	
Beklädnadsersättning	500: —	3,500: —
Bostad i brandstationen 3 rum och kök jämte jungfrukammare, värderad till 800 kronor.		
vice brandchefen, lön	2,500: —	
Beklädnadsersättning	500: —	3,000: —
Bostad i brandstationen 3 rum och kök jämte jungfrukammare, värderad till 800 kronor.		
Förste brandmästaren, lön	1,400: —	
Personligt lönetillägg	300: —	
Två ålderstillägg à 150 kronor	300: —	
Provisoriskt lönetillägg	450: —	
Beklädnadsersättning	400: —	2,850: —
Bostad 2 rum och kök, värderad till 400 kronor.		
Andre brandmästaren, lön	1,500: —	
Två ålderstillägg à 150 kronor	300: —	
Provisoriskt lönetillägg	450: —	2,250: —
Bostad 1 rum och kök, 225 kronor.		
Verkstadsförmannen, lön	1,300: —	
Provisoriskt lönetillägg	350: —	1,650: —
Bostad, 1 rum och kök, 225 kronor.		
Förste brandförman, lön	1,100: —	
Två ålderstilläg à 100 kronor	200: —	
Provisoriskt lönetillägg	350: —	1,650: —
Bostad 1 rum och kök, 225 kronor.		
Andre brandförman, lön	1,000: —	
Två ålderstillägg à 100 kronor	200: —	
Provisoriskt lönetillägg	350: —	1,550: —
Bostad, 2 rum och kök, 225 kronor.		
Maskinisten, lön	1,000: —	
2 ålderstillägg à 100 kronor	200: —	
Provisoriskt lönetillägg	350: —	1,550: —
Bostad 1 rum och kök, 225 kronor.		
	Transport	20,000: —

N:o 127.
Budgetförslag 1919.
Brandverket.

		Transport	20,000: —
Fem brandmän, lön	900: —		
Två ålderstillägg à 100 kronor	200: —		
Provisoriskt lönetillägg	350: —	1,450: —	7,250: —
Fyra brandmän, lön	900: —		
Ett ålderstillägg à 100 kronor	100: —		
Provisoriskt lönetillägg	350: —	1,350: —	5,400: —
Sex brandmän, lön	900: —		
Provisoriskt lönetillägg	350: —	1,250: —	7,500: —
Till de gifta bostad af 1 rum och kök, 225 kronor.			
Till de ogifta bostad i logement, 120 kronor.			
Kol, ved och lyse			4,000: —
Stallet:			
Utfodring och skoning af 2 hästar			7,700: —
Brist från 1918			4,500: —
Diverse utgifter:			
Reservanslaget för sjukdomsfall		500: —	
Olycksfallsförsäkring för brandverkets personal		220: —	
Trycksaker och skrifmateriel		500: —	
Tvätt, skurning och städning		400: —	
Underhåll af brandtelegrafen och ringledningar till reservkåren		450: —	
Underhåll af brandredskapen		1,000: —	
Underhåll af inventarier i brandstationen o. verkstäderna		600: —	
Telefon och telefonsamtal (5 apparater)		300: —	
Brandstodsafgifter för inventarier		500: —	
Läkarearvode och medicin		350: —	
Hyra för bostäder åt 9 st. gifta brandmän à 225 kronor		2,025: —	
Motorsprit ocn smörjoljor till automobilerna		2,000: —	
Skorstensfejarens lön		25: —	
Oförutsedda utgifter		1,000: —	
Beklädnad 400 kronor för 20 man		8,000: —	
Slitningsersättning för 18 man		1,800: —	19,670: —
Brandkårens reserv:			
Ångsprutechefen		100: —	
vice d:o		75: —	
1 maskinist tillika extra brandsoldat		150: —	
2:dra maskinist		75: —	
2 eldare à 40 kronor		80: —	
20 man à 30 kronor		600: —	
Öfningar med manskapet		500: —	
Kollektiv olycksfallsförsäkring		35: —	
10 hl. stenkol à 35 kronor per hl.		350: —	1,965: —
		Transport	77,985: —

	Transport		77,985: —
Allmänna brandstyrkan:			
Diverse utgifter vid eldsvådor	300: —		
Utgifter vid sprutmönstringen	250: —		550: —
Nyanskaffning:			
Cementering af en del af brandstationens gård			1,000: —
	Summa Kronor		79,535: —

N:o 127. *Budgetförslag 1919. Brandverket.*

Inkomster:

Diverse inkomster från verkstäderna m. m.	8,000: —
Ersättning för skötsel och underhåll af ambulansautomobilen	3,000: —
Brist att genom uttaxering fyllas	68,535: —
Summa Kronor	79,535: —

Västerås den 15 oktober 1918.

På Brandstyrelsens vägnar:

OTTO OEST.

Ragnar Tenow.

N:o 127.

Budgetförslag 1919. Gårdar och tomter.

Bil. Litt. L.

Förslagsvis beräknade inkomster och utgifter för Västerås stad tillhöriga gårdar och tomter för år 1919.

Taxeringsvärde Kr.		Inköpspris Kr.	Inkomster Kr.	Utgifter Kr.	Behållning Kr.
20,200	Gården N:o 65, Västra kvarteret	30,000	1,585	500	1,085
32,400	„ „ 85, „ „	42,000	5,400	1,200	4,200
27,600	„ „ 93, „ „	25,000	1,700	500	1,200
8,300	„ „ 94, „ „	8,000	440	200	240
15,500	„ „ 98, „ „	15,500	750	350	400
5,500	„ „ 99, „ „	4,500	200	100	100
70,200	„ „ 109, „ „	42,000	2,780	1,200	1,580
28,600	„ „ 116, „ „	17,000	1,600	600	1,000
6,300	„ „ 119, „ „	4,500	345	100	245
59,800	„ „ 133, „ „	60,000	4,450	1,500	2,950
151,700	„ „ 147, „ „	71,000	13,500	2,800	4,700
	„ „ 147, „ „ tilläggsanslag för omändringsarbeten enligt Stadsfullmäktiges beslut den 26 september 1918	*)109,000		6,000	
12,500	Gården Loviselund	6,000	605	300	305
4,700	„ Nedre Backen	3,400	254	100	154
20.000	„ Adolfsberg	15,000	1,035	500	535
8,400	„ Kristineberg	7,000	790	300	490
20,000	„ Fridsborg	20,000	1,135	600	535
13,100	„ N:o 35, Västermalm	7,000	350	200	150
7,200	„ Stenbo		200	100	100
4,000	„ Rosenberg (en del såld)	7,000	100	20	80
19,200	„ Granneborg	21,000	1,024	500	524
20,000	„ N:o 72, 73 a, Södra kvarteret	37,000	600	200	400
8,000	„ „ 73 b, „ „	5,400	410	100	310
5,000	„ „ 75, „ „	1,800	175	50	125
	Transport	—	39,428	18,020	21,408

*) Reparationskostnad.

N:o 127.
Budgetförslag 1919.
Gårdar och tomter.

Taxeringsvärde Kr.		Inköpspris Kr.	Inkomster Kr.	Utgifter Kr.	Behållning Kr.
	Transport		39,428	18,020	21,408
	Gården N:o 76, „ „		150	—	150
35,000	„ „ 78, „ „	35,000	2,950	1,000	1,950
38,500	„ „ 83, „ „	21,000	2,100	800	1,300
40,000	„ „ 90, „ „	40,000	3,070	1,000	2,070
42,000	„ „ 91, „ „	35,000	2,100	1,000	1,100
20,000	„ „ 92, „ „	19,000	1,400	500	900
130,000	„ „ 110, „ „	130,000	5,960	1,200	4,760
50,000	„ „ 111, „ „	33,750	2,050	800	1,250
100,000	„ „ 112, „ „	65,000	2,800	1,000	1,800
40,000	„ Gamla varmbadhuset	7,000	500	200	300
32,500	„ Kungsdal	45,000	3,355	1 200	2,155
30,000	„ N o 1, Norra kvarteret	44,750	2,600	1,200	1,400
40,000	„ „ 2, „ „	50,000	3,860	1,200	2,660
44,100	„ „ 3 & 4, „ „	55,000	3,379	1,000	2,379
10,000	„ „ 5, „ „	12,000	705	300	405
5,200	„ „ 6, „ „	7,475	940	300	640
11,500	„ „ 7, „ „	11,000	400	200	200
22,500	„ „ 21, „ „	30,000	1,750	700	1,050
15,700	„ „ 43, „ „	14,400	1,010	300	710
22,000	„ „ 119 z, „ „	28,000	1,205	500	705
7,900	„ „ 119 c.d.e, „ „	12,500	615	200	415
5,300	„ Nyby	6,000	300	100	200
105,000	„ N:o 5 Gude	120,000	6,600	1,200	5,400
11,000	„ Kristinedal	12,000	460	200	260
28,700	„ Katrinelund	14,000	2,500	1,200	1,300
	Mark inlagd t. tomten N:o 5 Klara (Ströms strbh.)		10	—	10
	Ett område af Svantegatan (Major Mossberg)		15	—	15
	D:o (Direktör Falk)...		15	—	15
	Tomten N:o 84 b, Västra kv. (Fru Lindroth)		10	—	10
	Mark till lägenheten Myrbo (Vedholm)........		25	—	25
	Ett omr. af Mariaberget (Borgm. Karlsson) ...		10	—	10
	„ „ inlagt till tomten N:o 33, Norra kv.		5	—	5
	Kronor	—	92,277	35,320	56,957

N:o 127.
Budget-förslag 1919. Nordanby gård.

Bil. Litt. M.

Nordanby gård.

Utgifter:

Anskaffning och underhåll af hus:			
Reparation af hus vid Lilla Stenby	6,000: —		
„ „ „ Nordanby	500: —	6,500: —	
Anskaffning och underhåll af inventarier:			
Redskap: 2 st. vagnar, 1 plog, 1 harv m. m.	2,000: —		
Underhåll af fordon och redskap	500: —	2,500: —	9,000: —
Driftkostnad:			
Arrende för Nordanby	1,500: —		
„ „ Kungsängen	200: —		
„ „ stadens utjordar	1,700: —	3,400: —	
Aflöning till arbetare		12,000: —	
Produkter af egen skörd:			
Till utsäde:			
3,000 kg. höstsäd à 50 öre	1,500: —		
5,000 „ vårsäd à 38 öre	1,900: —		
8,000 „ potatis à 12 öre	960: —		
Frö till 35 tld à 60: —	2,100: —	6,460: —	
Till stallet:			
20,000 kg. hö à 30 öre	6,000: —		
20,000 „ halm à 10 öre	2,000: —		
15,000 „ hafre à 30 öre	4,500: —	12,500: —	
Komposter och pudrett från renhållningsverket		2,500: —	
Hästskoning		450: —	
Hästförsäkring		150: —	
Underhåll at seldon		300: —	
Läkare, veterinär och medicin		100: —	
Krono- och kommunalutskylder		500: —	
Driftkostnad för motorplogen		1,000: —	
Afverkningskostnad och rotvärde för ved		1,700: —	
Hängningskostnad vid Stenby		1,000: —	
Diverse utgifter		1,500: —	43,560: —
		Transport	52,560: —

N:o 127. *Budgetförslag 1919. Nordanby gård.*

Transport				52,560: —
Jordförbättringar:				
Täckdikning, stensprängning och kalkning, förslagsvis			5,000: —	
Inköp af Petersberg och reparation af husen, anslag af Stadsfullmäktige d. 31/1 1918 2,300 kr., hvaraf åtgått för inköp af husen	800: —			
Reparation af desamma, c:a	2,200: —			
Elektrifiering af Nordanby, anslag af Stadsfullmäktige den 29/8 1918 kr.	12,750: —	15,700: —		
hvilket föreslåt att amorteras med 1/5 under 5 år			3,150: —	8,150: —
Summa Kronor				60,710: —
Inkomster:				
Diverse jordbruksprodukter:				
Hö, 52,000 kg à 30 öre			15,600: —	
Råg, 300 kg. à 39 öre		1,170: —		
Höstsäd		7,000: —	8,170: —	
Korn, 15,000 kg. à 33 öre			4,950: —	
Blandsäd, 50,000 kg. à 30 öre			15,000: —	
Vårsädeshalm och agnar 50,000 kg à 10 öre			5,000: —	
Potatis, 25,000 kg. à 12 öre			3,000: —	
Kålrötter, 35,000 kg. à 6 öre			2,000: —	
Frö, klöfver, 15 lass timotej			4,000: —	
Fröhalm, 10,000 kg. à 10 öre			1,000: —	58,720: —
Extra inkomst af körning				2,500: —
Summa Kronor				61,220: —

N:o 127. *Budgetförslag 1919. Malma gård.*

Bil. Litt. N.

Malma gård.

Utgifter:

Anskaffning och underhåll af hus:		
Andel i kostnaden för rotfruktkällare kr. 6,500: — att amorteras med en femtedel under 5 år, första årets amortering	1,300: —	
Underhåll af hus	500: —	1,800: —
Anskaffning och underhåll af inventarier:		
Direkt telefonledning Malma—staden, med ankn. vid Nordanby, med användande af gamla ledningen Malma—Badelunda telefonstation samt med beräkn. att använda Alfsta stolpledning	1,250: —	
4:de och sista årets uttaxering för uppsättning af inventarier (sista året)	7,800: —	
2:dra årets uttaxering för motorplogen (5 år)	2,200: —	
Redskap, förslagsvis	2,000: —	
Underhåll af fordon och redskap	800:	14,050: —
Arrende		3,000: —
Aflöningar till arbetare		15,000: —
Produkter af egen skörd	7,710: —	
D:o till utfodring i stallet	18,000: —	
D:o till utfodring i ladugården	11,450: —	37,160: —
Underhåll af seldon	500: —	
Hästskoning	500: —	
Läkare, veterinär och medicin	300: —	
Brand- och hästförsäkring	350: —	
Krono- och kommunalutskylder	550: —	
Komposter och pudrett från renhållningsverket	2,500: —	
Driftkostnad för motorplöjning	1,000: —	
Afverkningskostnader	700: —	
Hängningskostnader	1,000: —	
Diverse utgifter	1,500: —	8,900: —
Dikning, kalkning och stensprängning		2,500: —
Elektrifiering af Malma:		
Anslag enligt Stadsfullmäktiges beslut den 29 aug. 1918 kr. 23,950: —, att amorteras på fem år, första årets amortering		4,790: —	87,200: —

Summa Kronor 87,200: —

N:o 127.
Budget-förslag 1919. Malma gård.

Inkomster:

Diverse jordbruksprodukter:		
Hö, 40,000 kg. à 30 öre	12,000: —	
Hvete, 10,000 kg. à 33 öre	3,900: —	
Råg, 15,000 kg. à 39 öre	5,850: —	
Korn, 20,000 kg. à 33 öre	6,600: —	
Blandsäd, 40,000 kg. à 30 öre	12,500: —	
Potatis, 25,000 kg. à 12 öre	3,000: —	
Kålrötter, 150,000 kg. à 6 öre	9,000: —	
Rofvor, 100,000 kg. à 3 öre	3,000: —	
Vårsädeshalm, 50,000 kg. à 10 öre	5,000: —	
Höstsädeshalm och agnar, 40,000 kg, à 10 öre	4,000: —	64,850: —
Inkomst från ladugården		12,000: —
„ „ trädgården		800: —
Extra inkomst af körning		3,000: —
	Summa Kronor	80,650: —

N:o 127.

Budget-förslag 1919. Magistratens förslag.

Bil. Litt. O. 1.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Vid uppgörande af inkomst- och utgiftsstat för år 1919, som Magistraten anhåller Drätselkammaren ville utföra och hvaraf Magistraten förväntar ett exemplar för att med Magistratens yttrande underställas Stadsfullmäktiges pröfning, får Magistraten anhålla, att Drätselkammaren ville iakttaga följande.

Den rådande *dyrtiden,* hvilken under året månad för månad blifvit allt mer betungande för stadens befattningshafvare och hvilken efter allt att döma icke torde komma att under år 1919 undergå någon förändring till det bättre, medför för staden en oafvislig plikt att sörja för att dessa befattningshafvare erhålla de tillskott till deras löner, som motsvara nedgången i penningevärde efter det lönerna bestämts och göra det möjligt för befattningshafvarne, att uppehålla ett lefnadssätt, någorlunda motsvarande hvad som för dem beräknats vid antagande af lönestater för dessa befattningshafvare. Magistraten får därför hemställa, att Drätselkammaren ville, oafsedt om Magistraten härom för hvarje befattningshafvare gör särskild framställning eller icke, beräkna *dyrtidstillägg* ej mindre till befattningshafvare, som redan erhållit sådant med lämpligt belopp utöfver nu utgående än äfven till befattningshafvare, som förut ej erhållit dylika tillägg, till belopp, som pröfvas vara skäliga.

Magistraten och Rådhus Rätten. Beträffande *Magistraten* och *Rådhusrätten* föreslår Magistraten följande ändringar uti den för år 1918 gällande stat.

Något belopp för *anskaffning och underhåll af inventarier* har i 1918 års stat ej beräknats, enär Magistraten ansett att skrifmaskiner m. m. kunde gäldas af anslaget till skrifmateriel m. m.

Då emellertid under år 1919 torde blifva nödigt att anskaffa en del nya inventarier, kommer Magistraten att härför begära ett anslag af 2,000 kronor.

Vidkommande de till Magistratens ämbets- och tjänstemän utgående löner och behof af ökad arbetskraft anser Magistraten sig böra erinra om följande.

År 1912, då stadgan för Rådstufvurätten och Magistraten fastställdes, utgjorde stadens invånare ej fullt 20,000 emot numera omkring 30,000 personer, hvarjämte, efter det Lundby och S:t Ilians socknar med staden införlifvats, dess område högst betydligt utvidgats.

Ökningen af folkmängden inom staden och förstoringen af dess område har i och för sig medfört sådan ökning af göromålen för Magistraten och Rådstufvurätten, att dess, redan år 1912 ringa, arbetskrafter blifvit ännu knappare, men härtill har också kommit ökadt antal brottslingar inom staden samt det synnerligt stora antal förseelser mot gällande kristidsförfattningar, hvilka ensamt äro tillräckliga att utgöra en persons arbete under normal arbetstid.

Härtill kommer ock att för det förberedande arbetet med fastighetsregistret, som åligger den, som för fastighetsböckerna, eller borgmästaren, är nödigt att denne under längre tid af de närmaste åren erhåller ledighet från annat arbete samt att det, med nu rådande brist på jurister, som vilja ägna sig åt domare-

verksamhet i stad, är hardt när omöjligt, att erhålla tillfälliga juridiskt bildade biträden till vikarier under semester och annan ledighet för de ordinarie ledamöterna.

N:o 127. *Budgetförslag 1919. Magistratens förslag.*

Magistraten är därför nödgad begära anslag till aflönande af ytterligare en tjänsteman eller stadsnotarie, hvilkens hufvudsakliga göromål skulle vara att biträda i handläggningen af brottmålen, och åt hvilken skulle, efter fördelning mellan brottmålsrådmannen, öfverlämnas förandet och expedierandet af en del protokoll i brottmål.

Vid bestämmande af de enligt stadga för Rådstufvurätten och Magistraten, fastställd af Kungl. Maj:t den 18 juli 1912, utgående löner för borgmästaren, rådmännen och stadsnotarien, beräknades af Magistraten behållningen af sportelinkomsterna till följande belopp: för borgmästaren 4,700 kronor, för civilrådmannen 2,500 kronor, för brottmålsrådmannen 2,000 kronor och för stadsnotarien 800 kronor.

Endast för borgmästaren hafva dessa sportelinkomster, oaktadt utgifterna för skrifbiträden högst väsentligt ökats, stigit utöfver beräknadt belopp, hvaremot sportelinkomsterna minskats för civilrådmannen till cirka 1,300 kronor, för brottmålsrådmannen ungefär bibehållits vid beräknade beloppet och för stadsnotarien minskats till cirka 300 kronor.

I grundlöner, med personligt lönetillägg för stadsnotarien, utgå för närvarande till borgmästaren 5,000 kronor samt till hvar och en af rådmännen och stadsnotarien 3,000 kronor.

Dessa grundlöner voro, hvad beträffar rådmännen och stadsnotarien, redan för de under år 1912 rådande förhållanden alltför ringa, men med hänsyn till de löneförmåner, som förut varit bestämda för rådmännen och de sportelinkomster, som för dem beräknades, voro förhållandena då sådana, att Stadsfullmäktige icke ansågo sig kunna bestämma högre aflöningsförmåner för dessa befattningshafvare.

Sedan dess hafva emellertid förhållandena betydligt förändrat sig. Stadens Ombudsman och Byggnadschef samt föreståndaren för stadens gasverk, den senare med personligt lönetillägg, åtnjuta grundlöner hvardera af 8,000 kronor och biträdande stadsombudsmannen med 5,000 kronor. För stadsläkarne har af Hälsovårdsnämnden föreslagits grundlöner af 7,000 kronor och 5,000 kronor.

I statens tjänst anställda personer med juridisk utbildning och äfven å vissa orter förste notarier å domarekanslierna erhålla numera löner till högre belopp än hvad Magistraten vågar för dess nuvarande tjänstemän och den nye stadsnotarien föreslå.

I anledning häraf föreslår Magistraten följande förändrade aflöningsförmåner åt nedannämnda af Magistraten och Rådstufvurättens tjänstemän, nämligen åt rådmännen 6,000 kronor hvardera samt åt hvardera af stadsnotarierna 5,000 kronor.

De i stadgan för Magistraten och Rådstufvurätten bestämda arvodena till vikarier under semester för borgmästaren under en och en half månad af 300 kronor, för hvardera af rådmännen under en månad af 150 kronor och för stadsnotarien under en månad af 100 kronor äro numera så låga, att det för dessa arvoden vore, äfven om vikarier kunde anskaffas, omöjligt att erhålla sådana. Magistraten skulle därför, om ökad ordinarie arbetskraft icke begärdes, yrka att dessa anslag till semesterarvoden höjdes med minst dubbla beloppet.

N:o 127.
Budget-förslag 1919.
Magistratens förslag.

Därest en ny tjänsteman, såsom Magistraten begär, erhålles, torde dock arbetet mellan förutvarande tjänstemän och den nyanställde kunna så indelas, att detsamma kan med befintliga arbetskrafter äfven under semestertiderna uppehållas, och med förhöjda aflöningsförmåner för rådmännen och stadsnotarien enligt Magistratens framställning, böra dessa utan särskildt arvode kunna åtaga sig ökadt arbete under semestertider eller förfall för ledamot af Magistraten.

Under dessa förutsättningar, en ny tjänsteman och ökade aflöningsförmåner för rådmännen och stadsnotarien, erfordras icke något anslag för semesterarvoden och kan likaledes det under år 1918 beviljade anslag af 1,200 kronor till skrifbiträde åt brottmålsrådmannen uteslutas.

Magistraten förnyar sin i skrifvelse den 29 oktober 1917 gjorda framställning om ett personligt lönetillägg åt *stadsfiskalen* E. V. Peterson af 1,000 kronor.

Hvad angår *stadsvaktmästaren,* hänvisar Magistraten till den framställning, som till Stadsfullmäktige gjorts af ett antal lägre befattningshafvare i stadens tjänst uti gemensam skrifvelse den 26 september 1918 beträffande de af dem begärda grundlöner, till hvilka Magistraten tillstyrker bifall. Magistraten erinrar dock, att enligt dess förmenande beklädnadsersättning icke torde böra utgå till andra tjänstemän än polismän och med dem likställde, som äro skyldiga att bära uniform, samt att för närvarande icke torde vara skäl bifalla hvad dessa befattningshafvare begärt rörande ålderstillägg, så väl till storlek och antal som ock förändrade grunder för utgående af desamma.

För *springpojken,* som för närvarande med dyrtidstillägg åtnjuter 45 kronor i månaden, begär Magistraten ett förhöjdt anslag med 540 kronor.

Med afseende å den förändrade uppställning af staten, som från Kungl. Statistiska Centralbyrån begärts, upptar Magistraten i sin stat pension till förre stadsfiskalen Westerling.

Krigstidshjälp eller *dyrtidstillägg* till ofvannämnda befattningshafvare anser Magistraten bör utgå efter samma grunder som för öfriga befattningshafvare i stadens tjänst kan blifva bestämdt. För de befattningshafvare, angående hvilka lönereglering ej begärts, äro provisoriska lönetillägg emellertid, i afbidan på Stadsfullmäktiges beslut, upptagna till samma belopp som innevarande år.

Andelarne i kostnaderna för *renhållning, belysning* och *uppvärmning* af rådhuset, böra, enligt hvad erfarenheten innevarande år utvisar, höjas.

Af samma skäl, och då kostnaderna för tryck och skrifmateriel alltsom ökats och fortfarande äro under stegring, måste Magistraten begära ökade anslag för *tryck* och *annonskostnader* samt skrifmateriel och *bokbinderiarbeten.*

Olycksfallsförsäkring och läkarearvode för stadsvaktmästaren beräknas af Magistraten till respektive 20 kronor och 4 kronor.

Telefonafgifter, för närvarande utgående med sammanlagdt för borgmästarens ämbetsrum och bostad, rådmännen och stadsnotarien samt rådhusets tambur 666 kronor, bör för en ny, redan beställd, telefon till stadsvaktmästaren, utgå med ytterligare 80 kronor. Kostnaderna för dessa telefoner äro beräknade till samma belopp som för sista kvartalet innevarande år äro bestämda.

Arbetet med den kommunala handboken har under året icke långt framskridit, beroende på de ökade göromål, borgmästaren och stadsnotarien haft, den förre såsom ordförande i Lifsmedelsnämnden och den senare inom Lifsmedelsstyrelsen och Brödbyrån. Anslaget torde dock böra bibehållas.

Äfven om Magistraten, såsom begärts, erhåller en ny tjänsteman, erfordras dock för tillfälliga biträden under valförrättningar med flera tillfällen, då Magistraten måste arbeta å olika afdelningarna, ett *reservationsanslag för tillfälliga biträden*, som Magistraten anhåller måtte i likhet med föregående år beräknas till 500 kronor. N:o 127. *Budgetförslag 1919. Magistratens förslag.*

För oförutsedda utgifter beräknar Magistraten ett fyllnadsanslag af 690 kronor.

Vidkommande *kronouppbörds-* och *exekutionsväsendet* föreslår Magistraten följande ändringar uti den för år 1918 gällande stat. **Kronouppbörds- och exekutionsväsendet.**

För anskaffning och underhåll af inventarier, som förut förts på Magistratens stat, föreslår Magistraten ett anslag af 500 kronor.

Kronokassörens lön, grundlön har hittills utgått med 2,000 kronor med två ålderstillägg af 300 kronor hvardera. Orsaken till att denna lön och ålderstillägg bestämts till så ringa belopp har varit, att kronokassören tillika varit kamrerare hos Fattigvårdsstyrelsen med en årlig aflöning af 1,000 kronor.

Då kronokassörens befattning såsom kamrerare hos Fattigvårdsstyrelsen med år 1919 torde upphöra, föreslår Magistraten att kronokassörens grundlön höjes till 3,000 kronor samt hvardera af hans ålderstillägg till 500 kronor likasom det provisoriska lönetillägget till 500 kronor.

Å kronouppbördskontoret har hittills varit anställdt ett ordinarie, af staden aflönadt, skrifbiträde.

Härjämte har kronokassören för år 1918 erhållit anslag till skrifbiträden, sålunda »för extra biträden för år 1918» med kronor 1,000, »för skrifbiträde vid mantalsskrifningen» med kronor 1,000 och »anslag till biträde i anledning af inkorporeringen» med 1,000 kronor.

Magistraten föreslår att dessa anslag, tillsammans 3,000 kronor, måtte indragas, och Stadsfullmäktige i stället bevilja anslag till aflönande af ytterligare *två skrifbiträden* utom det förutvarande ordinarie skrifbiträdet.

För ombud vid mantalsskrifningen begär Magistraten ett förslagsanslag af 1,000 kronor.

Stadsfogden har, med hänvisning till de ökade göromål, som med hans tjänst och exekutionsväsendet äro förenade, anhållit dels om ett anslag af 1,500 kronor till skrifbiträde, dels ock att en sjätte exekutionsbetjänt måtte tillsättas.

Magistraten anser lämpligare att ett fast, af staden aflönadt skrifbiträde, anställes å stadsfogdekontoret än att anslag till skrifbiträde lämnas åt stadsfogden, och begär härför samma anslag, som för ett skrifbiträde å kronouppbördskontoret.

På de af Stadsfogden anförda skäl kommer Magistraten likaledes att begära anslag för aflönande af ytterligare en exekutionsbetjänt utöfver de förut anställda fem exekutionsbetjänterna.

Hvad angår aflöningen till exekutionsbetjänterna, hänvisar Magistraten, likasom beträffande stadsvaktmästaren, till den framställning, som till Stadsfullmäktige gjorts af ett antal lägre befattningshafvare i stadens tjänst uti gemensam skrifvelse den 26 september 1918, likasom till sin erinran angående begärd beklädnadsersättning och ålderstillägg.

Såväl exekutionsbetjänten Larsson som den för kyrkoskrifvaren Pettersson, hvilken kvarstår som ordinarie exekutionsbetjänt, tillförordnade exekutionsbetjänten

N:o 127. *Budgetförslag 1919. Magistratens förslag.*

Sundqvist äro, på grund af förutvarande polistjänstgöring, berättigade till två ålderstillägg.

Med åberopande af de skäl Stadsfogden härför anfördt, begär Magistraten, att *pension* måtte från och med nästkommande år beviljas förre fjärdingsmannen i S:t Ilians socken Wallin.

Höjningarne för öfriga under denna afdelning beräknade anslag äro beroende på stegrade kostnader till följd af kristiden.

Kostnaden för telefoner är beräknad efter samma grunder som under Magistraten och Rådhusrätten angifvits.

För oförutsedda utgifter har beräknats ett fyllnadsanslag af 316 kronor.

Poliskåren.

I skrifvelse till Magistraten har Stadsfiskalen beträffande *poliskåren* framhållit nödvändigheten af *dels* höjning af en del anslag, *dels* ökadt antal polismän, *dels* ock om höjning till följd af dyrtiden utaf polispersonalens löneförmåner.

Magistraten upptar hvad Stadsfiskalen i sin skrifvelse anfört såsom egen framställning.

Vid sin skrifvelse har Stadsfiskalen fogat sju tabeller, innehållande förslag till aflöning åt polispersonalen för år 1919 enligt nu gällande stat, sammandrag enligt samma förslag, uppgift öfver polispersonalens familjemedlemmar, förslag till krigstidshjälp enligt nu gällande bestämmelser, beräkning af lönestat för polispersonalen år 1919, enligt af dem begärd lönereglering, sammandrag af lönestat enligt den begärda löneregleringen och beräkning af krigstidshjälp i samband med löneregleringen.

Enligt nu gällande lönestat uppbär poliskommissarien Linder, hvilken ej innefattas i den begäran om lönereglering, som en del af stadens befattningshafvare gjordt, i lön 2,400 kronor, jämte fri bostad å brand- och polisstationen af tre rum och kök samt jungfrukammare till beräknadt värde af 800 kronor, provisoriskt lönetillägg af 500 kronor och beklädnadsersättning af 200 kronor.

Sedan samma bostad från den 1 oktober innevarande år öfverlåtits åt vice brandchefen, har genom Drätselkammarens försorg förhyrts annan bostad åt Linder mot en hyresersättning af 1,100 kronor, beräknad för tiden från 1 oktober 1918 till den 1 september 1919. I lönestaten för Linder upptas förty detta belopp jämte beräknad hyra för ytterligare 4 månader under år 1919.

Linder såsom tillförordnad lifsmedelsfiskal åtnjuter för närvarande tjänstledighet från poliskommissarietjänsten. Och, då Linders tjänstledighet torde komma att utsträckas öfver ett år, ankommer det, enligt af Stadsfullmäktige fastställda villkor och bestämmelser för åtnjutande af den från och med år 1909 gällande lönestat för i stadens tjänst anställda befattningshafvare, att bestämma hvad Linder utöfver sina tjänstgöringspenningar, eller 30 % af alla löneförmåner, såväl kontant lön som ock beräknadt värde af bostadsförmån, skall till sin vikarie afstå, Magistraten föreslår:

att detta belopp beräknas till 20 %, så att Linder får, för den tid han utöfver ett år åtnjuter tjänstledighet, afstå tillsammans 50 % af sin kontanta lön, provisoriskt lönetillägg och värde af bostadsförmån, sistnämnda förmån

dock beräknad till 600 kronor, eller det belopp, hvartill dessa förmåner vid sist fastställda lönereglering beräknades.

N:o 127. *Budgetförslag 1919. Magistratens förslag.*

Sedan samma förordnanden upphört, skall Magistraten ej underlåta att inkomma med förslag till ny lönestat för poliskommissarien, så att denne blir jämnställd med öfriga polismän.

De af polismännen i deras ofvan omförmälta skrifvelse begärda grundlöner af 3,500 kronor för detektivöfverkonstapel, 3,200 kronor för polisöfverkonstapel, 2,900 kronor för inspektions- och detektivkonstapel, 2,600 kronor för ordinarie poliskonstapel och 2,200 kronor för extra poliskonstapel, anser Magistraten skäliga . Däremot hyser Magistraten betänkligheter mot att redan nu, innan man kan hysa någon säker förmodan om huru förhållandena efter krigstidens slut kan blifva, tillstyrka den begärda afvikelsen från nu gällande lönestat i afseende å ålderstilläggens belopp och antal samt grunderna för deras utgående, utan anser bättre att hvad, som för fyllande af äldre polismäns lefnadsbehof erfordras, täckes genom krigstids- eller dyrtidstillägg.

I anledning af därom för förre poliskonstapeln Asplunds öfver 80 år gamla änka till Magistraten gjord framställning tillstyrker Magistraten att åt henne under nästa år beviljas ett understöd af 300 kronor.

Under iakttagande af hvad här ofvan anförts, har Magistraten uppgjort följande

Förslag till stater.

Magistraten och Rådstufvu Rätten.

Anskaffning och underhåll af inventarier			2,000: —
Löner och arvoden: (Anmärkning: häri ej inberäknade krigstidstillägg eller dyrtidstillägg.)			
Borgmästaren, lön	5,000: —		
Två ålderstillägg	1.000: —		
Provisoriskt lönetillägg	500: —	6,500: —	
Civilrådmannen, grundlön	6,000 —		
Två ålderstillägg	1,000: —	7,000: —	
Brottmålsrådmannen, grundlön	6,000: —		
Två ålderstillägg	1,000: —	7,000: —	
Transport		20,500: —	2,000: —

N:o 127.
Budgetförslag 1919.
Magistratens förslag.

Transport		20,500: —	2,000: —	
En stadsnotarie (Cronholm), grundlön	5,000: —			
Ett ålderstillägg	500: —	5,500: —		
En stadsnotarie, grundlön		5,000: —		
Stadsfiskalen, grundlön	3,000: —			
Personligt lönetillägg	1,000: —			
Provisoriskt lönetillägg	500: —	4,500: —		
Stadsvaktmästaren, grundlön	2,500: —			
Två ålderstillägg	300: —	2,800: —		
Springpojken, arvode		540: —	38,840: —	
Pensioner:				
Förre stadsfiskalen Westerling (Häri ej inberäknat dyrtidstillägg)			1,500: —	
Renhållning i Rådhuset:				
Beträffande åt Magistraten och Rådstuvu Rätten upplåten del			1,200: —	
Belysning till samma del			400: —	
Uppvärmning till samma del			3,600 —	
Öfriga omkostnader:				
Tryck- och annonskostnader		4,000: —		
Skrifmateriel och bokbinderiarbeten		4,000: —		
Reservationsanslag för tillfälliga biträden		500: —		
Olycksfallsförsäkring för stadsvaktmästaren		20: —		
Läkarearvode för densamme		4: —		
Telefonafgifter för ledningar till:				
Borgmästarens ämbetsrum och bostad	246: —			
Civilrådmannen	80: —			
Brottmålsrådmannen	80: —			
Stadsnotarien	80: —			
Rådhustamburen	180: —			
Stadsvaktmästaren	80: —	746: —	9,270: —	
Oförutsedda utgifter			690: —	57,500: —

Kronouppbörds- och exekutionsväsendet:

Anskaffning och underhåll af inventarier	500: —	
Transport	500: —	57,500: —

N:o 127.
Budgetförslag 1919.
Magistratens förslag.

Transport			500: —	57,500: —
Löner och arvoden: (Anmärkning: Häri ej inberäknade krigstidstillägg eller dyrtidstillägg.)				
Kronokassören, grundlön	3,000: —			
Två ålderstillägg	1,000: —			
Provisoriskt lönetillägg	500: —			
Arvode åt vikarie under semester	150: —	4,650: —		
Skrifbiträde å kronouppbördskontoret,				
Kontant lön	1,200: —			
Provisoriskt lönetillägg	200: —	1,400: —		
Två nya skrifbiträden å samma kontor,				
Vardera med lön	1,200: —			
och provisoriskt lönetillägg	200: —	2,800: —		
Stadsfogden, lön	2,500: —			
Två ålderstillägg	1,000: —			
Provisoriskt lönetillägg	500: —			
Arvode åt vikarie under semester	150: —	4,150: —		
Exekutionsbetjänterna (Richtnér, Carlsson, Steén, Larsson och Sundqvist), med grundlön	2,600: —			
Två ålderstillägg	300: —			
Sgr.	2,900: —	14,500: —		
En exekutionsbetjänt, grundlön		2,600: —	30,100: —	
Pensioner: (Anmärkning: Häri ej inberäknade krigstidstillägg eller dyrtidstillägg.)				
Åt förre fjärdingsmannen Wallin			1,000: —	
Hyror:				
För kronouppbördskontoret i rådhusets annex		750: —		
Ersättning till stadsfogden för hållande af tjänstelokal		500: —	1,250: —	
Renhållning i kronouppbördskontoret			400: —	
Belysning i d:o			150: —	
Uppvärmning i d:o			400: —	
Öfriga omkostnader:				
Tryck- och annonskostnader		1,000: —		
Skrifmateriel och bokbinderiarbeten		1,000: —		
Olycksfallsförs. för exekutionsbetjänterna		100: —		
Transport		2,100: —	33,800: —	57,500: —

N:o 127.
Budgetförslag 1919. Magistratens förslag.

Transport		2,100: —	33,800: —	57,500: —
Läkarearvode för desamma		24: —		
Anslag till exekutionsbetjänterna för hållande af velocipeder		300: —		
Telefonafgifter för ledningar till:				
Kronokassören	80: —			
Stadsfogden	80: —			
Exekutionsbetjänterna	300: —	460: —	2,884: —	
Oförutsedda utgifter			316: —	37,000: —

Poliskåren.

Anskaffning och underhåll af inventarier och vapenpersedlar			3,000: —	
Löner och arvoden: (Anmärkning: Häri ej inberäknade krigstidstillägg eller dyrtidstillägg.)				
Poliskommissarien, lön	2,400: —			
Fri bostad	1,400: —			
Provisoriskt lönetillägg	500: —			
Beklädnadsersättning	200: —	4,500: —		
Detektivöfverkonstapeln:				
Lön	3,500: —			
Två ålderstillägg	300: —			
Beklädnadsersättning	400: —	4,200: —		
Tre öfverkonstaplar, tillsyningsmannen öfver rusdryckshandteringen inberäknad, med				
Lön	3,200: —			
Två ålderstillägg	300: —			
Beklädnadsersättning	400: —	11,700: —		
Sgr	3,900: —			
Tre detektivkonstaplar med				
Lön	2,900: —			
Två ålderstillägg	300: —			
Beklädnadsersättning	400: —	10,800: —		
Sgr	3,600: —			
En detektivkonstapel:				
Lön	2,900: —			
Beklädnadsersättning	400: —	3,300: —		
Fyra inspektionskonstaplar med				
Lön	2,900: —			
Två ålderstillägg	300: —			
Beklädnadsersättning	350: —	14,200: —		
Sgr	3,550: —			
Transport		48,700: —	3,000: —	94,500: —

N:o 127.
Budgetförslag 1919. Magistratens förslag.

Transport		48,700: —	3,000: —	94,500: —
Sex ordinarie konstaplar med				
Lön	2,600: —			
Två ålderstillägg	300: —			
Beklädnadsersättning	350: —	19,500: —		
Sgr	3,250: —			
Sju ordinarie konstaplar med				
Lön	2,600: —			
Ett ålderstillägg	150: —			
Beklädnadsersättning	350: —	21,700: —		
Sgr	3,100: —			
Sjutton ordinarie konstaplar med				
Lön	2,600: —			
Beklädnadsersättning	350: —	50,150: —		
Sgr	2,950: —			
Två nya ordinarie konstaplar med				
Lön	2,600: —			
Beklädnadsersättning	350: —	5,900: —		
Sgr	2,950: —			
Tre extra konstaplar med				
Lön	2,200: —			
Beklädnadsersättning	350: —			
Bostadsersättning	200: —	8,250: —	154,200: —	
Sgr	2,750: —			
Pensioner: Anmärkning: Häri ej inräknade krigstillägg eller dyrtidstillägg.				
f. poliskonstapeln E. F. Kindblom		500: —		
f. „ J. F. Asplunds änka		300: —	800: —	
Renhållning:				
Skurning och städning		480: —		
Renhållning af klosetter		50: —		
Ersättning till brandkåren för snökörning ning från gården		50: —	580: —	
Belysning			450: —	
Uppvärmning:				
Ersättning till brandkåren för eldning af ugnarne		50: —		
Bränsle		3,500: —	3,550: —	
Transport			161,580: —	94,500: —

N:o 127.
Budgetförslag 1919. Magistratens förslag.

	Transport	161,580: —	94,500: —	
Öfriga omkostnader:				
Trycksaker, skrifmateriel och bokbinderiarbeten		800: —		
Telegram, telefonafgifter och telefonsamtal		800: —		
Olycksfallsförsäkring åt polismännen		700: —		
Läkarearvode och medicin		800: —		
Extra polisbevakning vid särskilda tillfällen och då en del af personalen är enligt kontrakt beordrad att tjänstgöra å annan ort upptages till samma belopp som ersättningen för sådan tjänstgöring		3,150: —		
Anslag till ridande polis		1,050: —		
Telefonafgifter för ledningar till:				
Polisstationen	908: —			
Stadsfiskalen	130: —			
Detektivöfverkonstapeln	50: —			
Detektivkonst. Forslund	50: —	1,138: —	8,438: —	
Oförutsedda utgifter			1,582: —	171,600: —
		Summa Kronor		267,100: —

Västerås Rådhus den 28 Oktober 1918.

På Magistratens vägnar:

JOHN KARLSSON.

H. Cronholm.

Bil. Litt. O. 2.

N:o 127.

Budgetförslag 1919. Stadens befattningshafvare.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Då någon reglering af lönerna för stadens befattningshafvare ej förekommit sedan år 1908, ehuru sedan dess oerhörd stegring af lefnadsomkostnaderna ägt rum, en stegring, som, enligt Socialstyrelsens statistik, hvad Västerås beträffar, endast sedan krigsutbrottet 1914 utgör ej mindre än 178 procent, och då någon minskning i lefnadsomkostnaderna ej synes vara förestående i en öfverskådlig framtid utan fastmera ökning dagligen gör sig gällande, hafva stadens här nedan berörda befattningshafvare å gemensamt möte beslutat ingå till Stadsfullmäktige med begäran om lönereglering för att därigenom få grundlönerna ökade till belopp, som någorlunda motsvarar nuvarande penningvärde.

På grund af det anförda få vi härmed vördsamt anhålla, att Stadsfullmäktige måtte besluta, det följande grundlöner skola utgå från och med år 1919 till nedannämnda i stadens tjänst anställda befattningshafvare:

För vid poliskåren anställda:

Detektivöfverkonstapel, grundlön	3,500	kr.
Polisöfverkonstapel	3,200	»
Inspektions- och detektivkonstapel	2,900	»
Ordinarie poliskonstapel	2,600	»
Extra poliskonstapel	2,200	»

För detektivöfverkonstapel, polisöfverkonstapel och detektivkonstapel anhålles om beklädnadsersättning med 400 kronor per år för hvar och en. Beträffande beklädnad till öfrig personal vid kåren, erhålles sådan nu in natura, beräknad till 150 kronor per man och år, men då det är tydligt, att nämnda belopp icke tillnärmelsevis motsvarar nuvarande kostnader, förmoda vi, att detsamma, utan att det af oss begäres, måste väsentligt ökas.

För vid brandkåren anställda:

Brandmästare, grundlön	2,800	kr.
Förste brandförman, grundlön	2,500	»
Andre brandförman och verkstadsförman	2,400	»
Brandman	2,200	»

För brandmästare begäres i beklädnadsersättning 400 kronor per år jämte fri bostad samt för öfrig personal fri uniform och fria bostäder.

För vid stadens renhållningsverk anställda:

Förman och fodermarsk, grundlön	2,500	kr.
Fast anställda arbetskarlar, grundlön	2,200	»

samt för hvarje befattningshafvare fria bostäder.

N:o 127.

Budgetförslag 1919. Stadens befattningshafvare.

För som hälsopoliser anställda:

Förste hälsopolis, grundlön .... 3,500 kr.
samt öfriga hälsopoliser, grundlön ...... 2,900 »
jämte 300 kronor per år i beklädnadsersättning till hvar och en.

Exekutionsbetjänt, grundlön .... 2,600 kr.
jämte 300 kronor per år i beklädnadsersättning till hvar och en.

För stadsvaktmästaren, grundlön .... 2,500 kr.
jämte 300 kronor per år i beklädnadsersättning.

För vaktmästare vid stadens folkskolor, grundlön .... 2,250 kr.
jämte nu utgående naturaförmåner.

För eldaren i stadshuset, grundlön ...... 2,160 kr.
jämte fri bostad.

För vid stadens varmbadhus anställda:

Föreståndaren, grundlön .... 2,900 kr.
Maskinister .... 2,500 »
Eldaren, grundlön .... 2,300 »
Föreståndaren och maskinisten samma naturaförmåner, som de nu åtnjuta.

För i stadens arbeten anställda:

Förman, grundlön .... 2,600 kr.
Körkarlar ,grundlön .... 2,300 »

För vaktmästaren och drängen vid stadens epidemisjukhus:

Vaktmästaren, grundlön .... 2,200 kr.
Drängen, grundlön .... 800 »
jämte bibehållande af de naturaförmåner, de nu åtnjuta.

För nedannämnda befattningshafvare vid stadens Vatten-, Gas- och Elektricitetsverk:

Ingeniören Folke Heimer	grundlön	6,600	kr.
Kassörskan fröken Tersmeden	»	3,000	»
Gasmästaren K. V. Jansson ...	»	3,200	»
Öfvermontör B. Th. Forslund	»	3,200	»
Rörförman P. J. Hedkvist	»	3,200	»
Förman E. Vidén	»	3,200	»
Förvaltare J. A. Axelsson	»	3,200	»
Inspektör J. Blomkvist	»	3,200	»
Maskinmästare K. G. Boberg	»	3,200	»
Maskinmästare G. Andersson...	»	3,000	»
Bokhållare fröken Lindeblad...	»	2,600	»
Bokhållare Helge Lundborg ...	»	2,600	»
Bokhållare Sigfrid Johansson...	»	2,600	»
Kontorist C. Björnkvist	»	2,500	»
Kontorist P. Råberg	»	2,500	»
Kontorist Alrik Eriksson	»	2,500	»
Kontorist fröken Svensson	»	2,200	»

N:o 127.
Budgetförslag 1919. Stadens befattningshafvare.

Kontorist fröken Vestlund	grundlön	2,200	kr.
För hvar och en af afläsarna ...	»	2,500	»
Ritare Axel Pettersson	»	2,500	»
Maskinist G. E. Boholm	»	2,750	»
Maskinist O. B. Börjesson	»	2,750	»
Maskinist C. J. Jonsson	»	2,750	»
Maskinist Karl Eriksson	»	2,400	»
Maskinist Arvid Hellström ...	»	2,400	»
För hvar och en af inkasserarna	»	2,600	»

För ingeniören Folke Heimer begäres fem stycken ålderstillägg à hvardera 300 kronor att utgå efter respektive 3, 6, 9, 12 och 15 års anställning i stadens tjänst.

För drängen vid epidemisjukhuset fem stycken ålderstillägg à hvardera 100 kronor att utgå efter respektive 3, 6, 9, 12 och 15 års anställning i stadens tjänst.

För alla öfriga häri omnämnda befattningshafvare begäres fem stycken ålderstillägg à 200 kronor att utgå efter respektive 3, 6, 9, 12 och 15 års anställning i stadens tjänst.

Beträffande tiden för åtnjutande af ålderstilläggen anhålles, att befattningshafvarens tjänstetid räknas honom tillgodo från och med den dag han erhållit anställning i stadens tjänst.

För de, af häri omnämnda befattningshafvare, hvilka åtnjuta andra förmåner in natura, än hvad som i förestående omnämnts, anhålles att dessa förmåner få bibehållas enligt nu gällande bestämmelser.

Då emellertid härmed begärda löner icke motsvara den rådande dyrtiden, anhålla vi vördsamt, att Stadsfullmäktige måtte bevilja ett kristidstillägg af 75 kronor per månad till hvarje befattningshafvare samt att det nuvarande familjeunderstödet måtte beviljas att utgå efter samma grunder som nu.

Beträffande kristidstillägg för drängen vid epidemisjukhuset, hvilken förutom öfriga naturaförmåner äfven åtnjuter fri kost, begäres kristidstillägg med 25 kronor per månad.

Skulle, mot förmodan, ej heller nu lönereglering kunna lämpligen genomföras, anhålla vi vördsamt, att Stadsfullmäktige måtte för nästkommande år bevilja befattningshafvarna ett sådant kristidstillägg, att detsamma till fullo motsvarar de löneförmåner, vi skulle komma i åtnjutande af, om lönereglering i enlighet med den här framställda begäran genomfördes, de utöfver löneregleringen begärda kristidstilläggen häri inberäknade.

I förhoppning om, att Stadsfullmäktige till fullo inser det berättigade i vår begäran, våga vi hoppas, att densamma beviljas.

Västerås den 26 september 1918.

För Västerås befattningshafvareförening:

G. TH. MEDIN. *VICTOR KARLSSON.* *J. BLOMQVIST.*

N:o 127.

Budget-förslag 1919. Stadsfogdens förslag.

Bil. Litt. O. 3.

Till Magistraten i Västerås.

Genom den vid sistlidna nyår genomförda inkorporeringen af Lundby och S:t Ilians socknar med Västerås stad ökades helt naturligt det arbete, som åligger exekutionsbetjänterna, högst betydligt, i all synnerhet beroende på det långa afståndet från staden till de aflägsnaste delarna af sagda socknar, där en del boende personer skola af dem sökas. Visserligen finge de förut befintliga fjärdingsmännen G. A. Wallin i S:t Ilian, och A. F. Törn i Lundby i uppdrag att biträda med exekutionsgöromålen hvar och en inom sin socken, men deras arbete har ej varit så effektivt, som önskvärdt vore, beroende, hvad Wallin beträffar, på hög ålder — han är nu 72 år gammal — och hvad Törn beträffar på bristande träning och fallenhet för göromål af nu ifrågavarande slag. En väsentlig del af det ökade arbetet har därför måst utföras af de förutvarande exekutionsbetjänterna, hvilket förhållande stött på vissa svårigheter, enär de redan förut haft full sysselsättning med sin tjänst.

Jag anhåller därför att Magistraten ville hos Stadsfullmäktige göra framställning om anslag för nästkommande år till aflönande af en sjätte exekutionsbetjänt.

Som ytterligare stöd för denna min begäran ber jag få anföra följande siffror:

Kronorestlängden	för	år	1916	slutade	på	en	summa	af	kronor	81,109: —
»	»	»	1917	»	»	»	»	»	»	127,408: 57
Kommunalrestlängden	»		1916	»	»	»	»	»	»	215,000: —
»	»		1917	»	»	»	»	»	»	267,101: 76
Pensionsrestlängden	»		1916	»	»	»	»	»	»	20,580: —
»	»		1917	»	»	»	»	»	»	23,100: —

Häraf framgår att å kronorestlängden uppstått en ökning af ej mindre än cirka 40 %, å kommunalrestlängden en ökning af cirka 20 % och å pensionsrestlängden af 12 procent.

Det anslag, som förslagsvis skulle utgå för aflöning af en ny exekutionsbetjänt, utgöres enligt innevarande års lönestat af:

Lön och tjänstgöringspengar	Kr.	1,300: —
Ett ålderstillägg	»	150: —
Provisoriskt lönetillägg	»	300: —
Kristidstillägg	»	1,280: —
Ersättning för telefon	»	50: —
Ersättning för velociped	»	50: —
Kronor		3,130: —

N:o 127. *Budgetförslag 1919. Stadsfogdens förslag.*

Vidare får jag erinra, att exekutionsbetjänten J. V. Sundkvist är berättigad att från och med år 1919 åtnjuta två ålderstillägg å hvardera 150 kronor, alltså tillhopa 300 kronor.

Den ofvan omnämnda ökningen i exekutionsarbetet har naturligt äfven medfört motsvarande ökning af expeditionsgöromålen för stadsfogden. Därjämte har öfverflyttningen af bestyret med restantiers indrifvande från kronofogdarne till landsfiskalerna medfört en betydlig ökning i mina åligganden, i det antalet af från stadsfogdekontoret afsända bref ökat med cirka 50 %. Då jag nämligen under år 1917 expedierade cirka 1,200 tjänstebref, beräknar jag, att dessa för innevarande år skola uppgå till öfver 1,800.

En annan sak, som förorsakat ännu större ökning i göromålen, äro de nya bestämmelserna om månatliga redovisningar af influtna skatter och böter, och från och med nästa år kommer detta arbete att bli betydligt mera omfattande, beroende därpå, att kronorestlängden skall specificeras och upptaga alla de olika inkomsttitlarna hvar för sig. Följden blir, att äfven redovisningarna måste hvarje gång specificeras å de olika inkomsttitlarna, och då dessa utgöra 17 stycken, inses ju lätt, hur betungande detta arbete blir. Hvarje redovisning kommer att taga minst en persons arbete under en hel veckas tid i anspråk.

Vidare får jag erinra, att genom den nya lagen angående införsel en hel del nya göromål kommit på stadsfogdarnes lott, och detta utan den minsta ersättning, alldenstund all med dessa ärenden förenad expedition skall göras fullkomligt afgiftsfritt.

Då jag sålunda af anförda skäl ej kan hinna med att själf utföra allt expeditionsarbete, utan måste hafva ett skrifbiträde till min hjälp, anhåller jag vördsamt, att Magistraten måtte göra framställning hos Stadsfullmäktige om ett anslag af 1,500 kronor per år till skrifbiträde å stadsfogdekontoret.

Vidare ber jag få erinra, att Kungl. Telegrafverket numera höjt abonnemangsafgiften för min telefon till 130 kronor per år, hvarför jag anhåller, att det af mig åtnjutna bidraget till telefonkostnader måtte höjas till sagda belopp.

Slutligen får jag anhålla, att Magistraten, under förutsättning att min begäran om tillsättande af en ny exekutionsbetjänt vinner vederbörandes bifall, ville hos Stadsfullmäktige göra framställning om beviljande af en årlig pension åt fjärdingsmannen Wallin å 1,000 kronor. Wallin, som tjänstgjort som fjärdingsman i 10 år, har för mig förklarat, att hans krafter ej numera räcka till för ett mera energiskt arbete i tjänsten, och att han vore synnerligen tacksam, om han finge helt och hållet draga sig från sin befattning, samt i sådant fall erhålla en pension å det belopp, jag här föreslagit.

Hvad fjärdingsman Törn beträffar, är han yngre och är byggnadssnickare till yrket, hvarför han torde kunna själf bereda sig sin fulla försörjning.

Västerås i stadsfogdekontoret den 11 oktober 1918.

ERHARD KUMLIN.

N:o 127.

Budgetförslag 1919. Stadsfiskalens förslag.

Bil. Litt. O. 4.

Till Magistraten i Västerås.

Härmed får jag vördsamt öfverlämna dels en specifik uppgift å de löneförmåner, som beräknas skola utgå till polispersonalen för år 1919 enligt nu gällande stat, dels ock ett sammandrag af samma förmåner.

Förutom de i uppgiften upptagna löneförmåner för poliskommissarien tillkommer dessutom fri bostad, enligt 1908 års lönestat beräknad till ett värde af 600 kronor.

Dessutom öfverlämnas af polismännen framställd begäran om ny lönereglering från och med år 1919 samt jämväl en specifik uppgift å de löneförmåner, som skulle komma att utgå till polispersonalen, därest nämnda begäran bifölles.

Beträffande begäran om *ny lönereglering* vore det önskvärdt, om en sådan komme till stånd. Skulle detta emellertid icke nu låta sig göra, hemställes vördsamt, att polismännen från och med nästa år tillerkännas ett så stort kristidstillägg, att detsamma motsvarar de i den framställda begäran om lönereglering för hvarje befattningshafvare tillkommande löneförmåner. Såsom skäl härför framhålles lefnadsomkostnadernas stegring, sedan extra krigstidshjälp sistlidne maj månad beviljades polismännen.

Anslaget till *läkarearvode och medicin* åt poliskårens medlemmar under år 1918 har utgjort 500 kronor. Tills dato har anslaget öfverskridits med 360 kronor 59 öre, beroende dels på ökningen i priset på medicin och dels på den stora sjukligheten bland polispersonalen. Intill årets slut måste ytterligare öfverskridande af anslaget äga rum, hvarför utgifterna i nämnda hänseende under innevarande år kunna beräknas till omkring 1,000 kronor. En ökning af anslaget är alltså oundgängligen behöflig, och får jag därför vördsamt föreslå, att anslaget till läkarearvode och medicin för år 1919 ökas till 800 kronor. Anledning är att antaga, att anslaget under år 1919 icke kommer att anlitas så hårdt som under nuvarande år.

Anslaget till *telegram, telefonafgifter och telefonsamtal,* hvilket anslag innevarande år utgått med 450 kronor, har tills dato öfverskridits med 329 kronor och beräknas utgifterna i nämnda hänseende till årets slut uppgå till omkring 800 kronor Då lika stora utgifter härför kunna beräknas under år 1919, får jag vördsamt föreslå, att anslaget till telegram, telefonafgifter och telefonsamtal nästkommande år höjes till 800 kronor.

Anslaget till *underhåll och anskaffning af vapenpersedlar och inventarier* m. m., hvilket anslag innevarande år utgjort 1,500 kornor, har hittills öfverskridits med omkring 1,500 kronor, beroende dels på ökning i priset och dels på kårens utökning. Med anledning häraf får jag föreslå, att detta anslag under år 1919 måtte ökas till 3,000 kronor.

Anslaget till *bränsle och lyse,* hvilket anslag innevarande år utgjort 3,000 kronor, hemställer jag måtte ökas till 4,000 kronor.

Anslaget till *oförutsedda utgifter* hemställer jag måtte höjas från nuvarande 800 kronor till 1,500 kronor.

Öfverkonstaplar och detektivkonstaplar åtnjuta i *beklädnad* 175 kronor per

N:o 127.

Budgetförslag 1919. Stadsfiskalens förslag.

man, hvilket belopp till dem utbetalas kontant, samt inspektionskonstaplar och poliskonstaplar fri beklädnad, beräknad efter ett värde af 150 kronor per man. Innevarande år har anslaget till beklädnad öfverskridits med 5,984 kronor. Tyg finnes emellertid kvar för 1,502 kronor, hvadan anslaget i verkligheten öfverskridits med 4,482 kronor. Anledningen härtill är dels den enorma stegringen af inköpspriset på tyg samt sylönens höjning och dels kårens utökning. Jag får därför föreslå, att anslaget till beklädnad åt öfverkonstaplar och detektivkonstaplar höjes till 400 kronor per man och anslaget till beklädnad åt inspektionskonstaplar och konstaplar till 350 kronor per man.

Af vikt är, att vid stölder och jämväl vid andra tillfällen snabbt komma i förbindelse med detektivkonstaplarna. Ofta händer det, att detektivkonstaplarne nattetid måste ut i spaningsarbete. Nu måste alltid en polis skickas från polisstationen och till vederbörandes bostad för att väcka denne nattetid. Samma förhållande gäller andra tider på dygnet, då konstapeln är tjänstefri. Skyndsamhet i hithörande saker är alltid af vikt. Med anledning häraf får jag vördsamt hemställa, att *detektivkonstapeln Gustaf Forslund måtte i sin bostad erhålla tjänstetelefon.*

Under hela innevarande år och jämväl förut har en konstapel från ordningspolisen måst kommenderas till hjälp å detektivafdelningen, beroende på den ökade arbetsbördan å denna afdelning. Såsom bekant har brottsligheten under kristiden alltjämt tilltagit. Kristidsförordningarne måste öfvervakas. I andra städer har särskildt anslag beviljats till anskaffande af polismän för dessa förordningars öfvervakande. Så är icke förhållandet här i staden, utan ligger denna arbetsbörda uteslutande på detektiva polisen. Genom inkorporeringen af Lundby och S:t Ilians socknar hafva dessutom såväl brottmålen som andra ärenden betydligt ökat. Med de nu till buds stående ordinarie detektiva polismännen kan hithörande arbete icke utföras, med anledning hvaraf jag vördsamt får hemställa om beviljande af anslag från och med nästa år till *ytterligare en ordinarie detektivkonstapel.*

Förra året beviljade Stadsfullmäktige anslag till sex ordinarie poliskonstapelsbefattningar, så att den patrullerande polisens numerär nu är trettiotre man. Ytterligare ökning af kåren är af behofvet påkallad. Såsom skäl härför åberopar jag hvad jag i min skrifvelse förra året anfördt med anledning af då framställd begäran om polispersonalens ökning. Dessutom vill jag framhålla nödvändigheten af att hafva ett par poliskonstaplar till hands att ersätta sjuka, mobiliserade eller på handräckning med utdelande af allehanda sedlar m. m. varande polismän. Endast utdelning af blanketter decimerar polisstyrkan i patrull tidtals afsevärd tid. Knappast någon dag kunna de ordinarie passen fulltaligt patrulleras, beroende på allehanda tillstötande omständigheter. Äfven åberopar jag poliskårens fortfarande ringa numerär i förhållande till stadens storlek och omfång. Med anledning häraf får jag vördsamt hemställa om anslags beviljande till *ytterligare tvenne ordinarie poliskonstapelsbefattningar* från och med nästa år.

Beträffande öfriga anslag till polisen, torde någon förhöjning af desamma för år 1919 icke vara erforderlig, hvarför jag vördsamt hemställer, att dessa måtte upptagas till samma belopp, som i 1918 års stat.

Västerås i stadsfiskalskontoret den 9 oktober 1918.

E. V. PETERSSON.

N:o 127.
Budget-förslag 1919.

Bil. Litt. O. 5.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan min man, förre Poliskonstapeln Johan Fredr. Asplund, i början af detta år aflidit och följaktligen den pension på 600 kronor, han uppbar, sedan dess indragits, vågar jag, på grund af bifogade läkarebetyg och då jag saknar medel till mitt uppehälle, vördsamt anhålla hos Herrar Stadsfullmäktige om tilldelning af någon pension. Som framgår af läkarebetyget, är jag fullkomligt oförmögen att med arbete bidraga till min försörjning, vissa tider kan jag icke ens sköta mig själf. Då den pension, min man i lifstiden uppbar, var tämligen liten och, åtminstone de senare åren, på grund af prisstegringar otillräcklig, kunde inga besparingar göras, hvarför jag icke ser annan utväg än att framkomma med ofvanstående anhållan.

Under förhoppning att Herrar Stadsfullmäktige, på grund af ofvanstående, bevilja min vördsamma anhållan, tecknar jag Västerås den 7 oktober 1918

ANNA ASPLUND.

Bil. Litt. O. 6.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Den 1 februari 1914 tillträdde jag stadsfiskalsbefattningen i Västerås och har alltså den 1 februari 1919 innehaft samma befattning i fem år. Enligt bestämmelserna i 1908 års lönestat skulle jag icke komma i åtnjutande af ålderstillägg förrän den 1 januari 1920, d. v. s. jag skulle uppehålla tjänsten i sex år för att bli berättigad till första ålderstillägget och i tolf år för att bli berättigad till andra ålderstillägget. Jag vågar hoppas, att Stadsfullmäktige i ett fall som detta är af den meningen, att jag bör komma i åtnjutande af mitt första ålderstillägg den första februari 1919, hvarför jag vördsamt hemställer härom. Såvitt jag har mig bekant, har Stadsfullmäktiges beslut 1908 angående åtnjutande af ålderstillägg förut frångåtts.

Västerås i stadsfiskalskontoret den 17 november 1918.

E. V. PETERSSON.

N:o 127.
Budgetförslag 1919. Pensionsnämnden.

Bil. Litt. P.

Protokoll, hållet vid sammanträde med Västerås stads pensionsnämnd å Rådhuset den 22 oktober 1918.

Närvarande: undertecknad, ordförande, vice ordföranden stadsfogden E. Kumlin, ledamöterna Johan Svensson, Gerda Nilsson, Agnes Söderqvist, Reinhold Pettersson, A. Åberg och C. R. Wennberg.

§ 1.

Företogs till behandling frågan om uppgörande af Nämndens utgiftsstat för nästkommande år; och beslöt därvid Nämnden, att hos Stadsfullmäktige hemställa om följande anslagsbelopp:

Traktamenten åt vice ordföranden och Nämndens ledamöter i enlighet med 23 § i Lag om allmän pensionsförsäkring efter 4 kronor för sammanträde beräknades utgå med samma belopp som under föregående år.

Som arbetet för ordföranden högst väsentligt ökat, särskildt till följd af Pensionsstyrelsens sjukvårdande verksamhet, samt kostnaderna för skrifhjälp genom förhöjda aflöningar stigit, hemställes om höjning af arvodet åt ordföranden, hvilken jämväl tjänstgör såsom Nämndens sekreterare, från 200 kronor till 400 kronor samt af anslaget för skrifbiträde från 600 kronor till 800 kronor.

Enligt gällande instruktion för stadens tjänsteläkare, äro dessa skyldiga att utan särskild ersättning utfärda läkareintyg samt utlåtande åt sådana inom det dem tilldelade tjänstedistrikt vistande *sjuka* personer, som antingen åtnjuta fattigvård eller styrka sig sakna tillgång att eljest bekosta sig läkarevård. Då det emellertid måste anses tvifvelaktigt, huruvida denna bestämmelse kunde anses tillämplig för de fall, då läkarebetyg behöfva införskaffas rörande personer, som söka pensionsunderstöd eller pensionstillägg — sådana personer kunna näppeligen anses sjuka eller behöfva läkarevård i den bemärkelse, som afses i läkareinstruktionen — samt det i öfrigt visat sig behöfligt, att Pensionsnämnden för nu ifrågavarande ändamål till sitt förfogande hade ett mindre anslag att efter pröfning i hvarje särskildt fall användas, beslöts hemställa om förslagsanslag med 200 kronor, att efter intyg af Pensionsnämndens ordförande eller ledamot i Pensionsnämnden utbetalas till i staden bosatt läkare med tre kronor för hvarje utfärdadt läkarebetyg eller verkställd läkareundersökning, erforderlig för pröfning af föreliggande ärende om pensionsunderstöd eller pensionstillägg (ej sjukvård).

Med stegringen i tryckningskostnaderna måste anslaget för annonsering höjas till 200 kronor.

Öfriga anslag skulle bibehållas oförändrade.

N:o 127.

Budgetförslag 1919. Pensionsnämnden.

På grund häraf upprättades följande förslag till

Utgiftsstat för år 1919:

Dagtraktamenten för nämndens vice ordförande och ledamöter, 4 kronor för dag, förslagsvis		350: —
Arvode åt ordföranden	400: —	
Bidrag åt ordföranden för skrifhjälp	800: —	1,200: —
För läkarebetyg och läkareundersökningar, förslagsvis		200: —
Annonser och kungörelser, förslagsvis		200: —
Papper, blanketter och diverse utgifter, förslagsvis		150: —
Arvode åt vaktmästare		100: —
Summa Kronor		2,,200: —

§ 2.

Detta protokoll blef omedelbart godkändt.

Som ofvan.

In fidem:
VICTOR ÅSBERG.

Af Kungl. pensionsstyrelsen ålagd att hos vederbörande kommunala myndigheter inom mitt ombudsområde göra framställning om ökade arvoden åt pensionsnämndsordförandena, får jag härmed tillstyrka, att förestående belopp, 1,200 kronor, som upptagits som ersättning till pensionsnämndsordföranden inom Västerås pensionsdistrikt, måtte beviljas.

Västerås den 29 oktober 1918.

J. P. MALMBERG.

Bil. Litt. R.

N:o 127.

Budget-förslag 1919. Byggnadsnämnden.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Byggnadsnämnden öfverlämnar härmed sitt förslag till utgifts- och inkomststat för nästkommande år. I fråga om de häri gjorda anslagsäskandena får Byggnadsnämnden anföra följande.

Stadsingeniören har anmält, att arbetet, särskildt med tomtmätningar å stadsingeniörskontoret hopats så att ytterligare ett ingeniörsbiträde erfordras. Byggnadsnämnden delar denna stadsingeniörens uppfattning. Ett af de förutvarande biträdena, som anställts för de förarbeten, som erfordras för registerkartas uppläggande, har erhållit förordnande att verkställa ny vägdelning inom stadens jurisdiktion, hvilket arbete kommer att taga dennes arbetsprestation i anspråk för närmaste framtiden. Genom inkorporeringen af Lundby och S:t Ilians socknar, har en liflig omsättning af tomter inträdt med åtföljande tomtmätningar, hvarjämte de regleringar, som förestå och afse att knyta förstadssamhällena fastare vid stadsplanen föranleda ökadt arbete för stadsingeniörskontoret. Med den erfarenhet i afseende å svårigheten att få dugligt folk anställdt med de hittills knappt utmätta lönerna, föreslår Byggnadsnämnden att årslönerna för det nu anställda ingeniörsbiträdet å byggnadskontoret höjes till 4,000 kronor, hvilket belopp föreslås som årslön äfven för det nya biträdet. Som det visade sig förenadt med svårigheter att anställa ett biträde för uppläggande af registerkartan för de i staten upptagna aflöningsförmånerna, måste dessa afsevärdt höjas, och åtnjuter detta biträde för närvarande 400 kronor i månaden. I förslaget för nästkommande år har för detta biträde därför beräknats denna lön. Enligt Stadsfullmäktiges beslut den 29 augusti 1918 att bevilja stadsarkitekten reseersättning, utgående med biljettkostnaden för resa i andra klass emellan Stockholm—Västerås och åter en gång i veckan, är i staten härför upptaget ett belopp under arkitektens aflöningsförmåner å förslagsvis 1,050 kronor.

Byggnadsnämnden är af den uppfattningen, att full krigstidshjälp skall utgå till Nämndens befattningshafvare oberoende af de nu föreslagna löneökningarna och äfven för det fall att lönerna reglerats under de senaste åren, liksom ock Nämnden anser, att den omständigheten att en af Nämndens befattningshafvare, t. f. stadsarkitekten, är utöfvande arkitekt och i denna egenskap har sin hufvudsakliga bärgning, icke bör rättvisligen utesluta honom från erhållande af den krigstidshjälp, som bör tillkomma honom å hans aflöningsförmåner som stadens befattningshafvare. Då Byggnadsnämnden icke föreslår krigstidshjälp för sina befattningshafvare, har detta sin orsak däri, att Nämnden anser det för vinnande af enhetlighet i grunderna för krigstidshjälpen vara lämpligare att öfverlåta denna angelägenhet åt stadens Drätselkammare. Byggnadsnämnden har allenast velat göra ofvanstående uttalande, att gälla såsom en vägledning för Drätselkammaren vid dessa grunders utarbetande.

Det i årets stat anvisade anslaget å 5,000 kronor till förarbeten för registerkartas uppläggande, har Byggnadsnämnden icke ännu behöft anlita. Då emellertid anslaget måste finnas tillgängligt, anhåller Byggnadsnämnden att detsamma öfverföres i nästa års stat.

Som arfvodet för af stadsingeniören utförda förrättningar under året höjts med 50 %, har ökningen i inkomsterna i statförslaget beräknats till 1,000 kronor.

N:o 127. *Budget-förslag 1919. Byggnadsnämnden.*

I Öfverensstämmelse med de nya formulären för den kommunala finansstatistiken skall i statförslaget äfven upptagas Byggnadsnämndens pensionärer, för närvarande endast en, nämligen förre stadsingeniören Fr. Gewalt.

Ökningen i öfriga anslag äro betingade af kristiden och dess prisstegringar.

Under hänvisning till det ofvan anförda hemställer alltså Byggnadsnämnden, att Stadsfullmäktige ville godkänna följande

Förslag

till

Utgifts- och Inkomststat för Byggnadsnämnden under år 1919.

Utgifter:

Pensioner:		
Förre stadsingenlören Fr. Gewalt	3,000: —	
Löner och arvoden:		
t. f. stadsarkitekten	3,000: —	
Provisoriskt lönetillägg	450: —	
Resebidrag	1,050: —	4,500: —
Bitr. stadsingeniören, lön	3,000: —	
Ett ålderstillägg	500: —	
Personligt lönetillägg	1,500: —	5,000: —
Ett ingeniörsbiträde för uppläggande af registerkarta (Kökeritz)	4,800: —	
Ett ingeniörsbiträde å byggnadskontoret (Dahné)	4,000: —	
Ett d:o	4,000: —	
Underhåll af materiel	2,500: —	
Kostnader för besiktningar	500: —	
Handtlangningskostnader	2,500: —	
Telefon- och postafgifter	150: —	
Annonskostnader	200: —	
Kostnader för förarbeten till registerkarta	5,000: —	23,650: —
	Summa Kronor	33,150: —

Inkomster:

Afgifter för af byggnadschefen och stadsarkitekten åt enskilda utförda förrättningar		5,000: —
Brist att genom uttaxering fyllas		28,150: —
	Summa Kronor	33,150: —

Västerås den 9 oktober 1918.

På Byggnadsnämndens vägnar:

JOHN KARLSSON.

Ragnar Tenow.

N:o 127.
Budget-förslag 1919. Sociala ändamål.

Bil. Litt. S. 1.

Till Stadsfullmäktige i Västerås,

Jämlikt »Instruktion för Västmanlands läns arbetsförmedling» får styrelsen för arbetsförmedlingsanstalten härmed öfverlämna bifogade inkomst- och utgiftsstat och tillika anhålla, att Stadsfullmäktige måtte bevilja anstalten det i staten såsom anslag från Västerås stad upptagna beloppet, 2,000 kronor.

Af vederbörande revisorer afgifven berättelse öfver granskning af anstaltens räkenskaper och förvaltning för år 1917 bifogas.

Västerås den 14 oktober 1918.

Enligt uppdrag:

J. P. MALMBERG.

Bil. Litt. S. 2.

Utdrag af protokoll, fördt vid styrelsens för Västmanlands läns arbetsförmedling sammanträde den 3 augusti 1918.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

§ 4.

Upprättades följande inkomst- och utgiftsstat för Västmanlands läns arbetsförmedling för år 1919.

Inkomster:

Anslag af Västmanlands läns landsting	10,500: —
„ „ Västerås stad	2,000: —
„ „ Arboga stad	300: —
„ „ Köpings stad	300: —
„ „ Sala stad	400: —
Beräknat statsbidrag för särskilda anordningar som vidtagits för arbetsförmedling för landsbygdens behof	1,000: —
Hyra af Västerås stads hyresnämnd	200: —
Summa Kronor	14,700: —

N:o 127.
Budgetförslag 1919. Sociala ändamål.

Utgifter:

Aflöningar och arvoden:		
Föreståndaren	2,000: —	
Assistenten vid hufvudkontoret	1,500: —	
Biträdet „ „	1,100: —	
Föreståndaren för afdeln.-kontoret i Arboga	800: —	
„ „ „ i Köping	800: —	
„ „ „ i Sala	1,000: —	
Extra tillfälliga biträden	500: —	7,700: —
Hyra för hufvudkontorets lokal		1,500: —
Städning och bränsle		1,000: —
Annonser		400: —
Reseunderstöd för arbetssökande att utbetalas jeml. grunderna för statsbidragets erhållande för ändamålet		200: —
Dyrtidstillägg för tjänstepersonalen		3,600: —
Diverse utgifter		300: —
	Summa Kronor	14,700: —

ANM. Utgifter för telefoner, postporton, formulär och blanketter hafva icke upptagits i staten, enär dessa utgifter täckas af statsmedel.

Rätt utdraget, betygar

J. P. MALMBERG.

Bil. Litt. S. 3.

Efter verkställd granskning af Arbetsförmedlingsanstaltens i Västerås räkenskaper för 1917 få undertecknade afgifva följande

Revisionsberättelse.

Inkomster:

Behållning från 1916		1,105: 34
Anslag af staten	1,912: 48	
„ „ landstinget	6,000: —	
„ „ Västerås stad	2,000: —	
„ „ Arboga „	300: —	
„ „ Köpings „	300: —	
„ „ Sala „	400: —	
Räntor under året	136: 98	11,049: 46
	Summa Kronor	12,154: 80

N:o 127.

Budget-förslag 1919. Sociala ändamål.

Utgifter:

Aflöningar till fast anställd personal	7,100: —	
„ „ extra biträden	376: —	
Telefonafgifter	772: 79	
Postafgifter	141: 23	
Resekostnader	14: 50	
Annonser	255: 96	
Trycksaker	465: 05	
Bränsle	442: 85	
Städning	360: —	
Hyror	1,400: —	
Diverse utgifter	274: 75	11,603: 13
Behållning		551: 67
	Summa Kronor	12,154: 80

Då räkenskapsföringen och förvaltningen ej gifvit oss anledning till anmärkningar, få vi tillstyrka full och tacksam ansvarsfrihet för den tid revisionen omfattar.

Västerås den 15 maj 1918.

För Landstinget:	För Hushållningssällskapet:	För Västerås stad:
I. A. ZANDER.	*JAMES MAULE.*	*P. W. WERKELIN.*

Rätt afskrifvet, intyga:

J. Johansson. *L. Riche.*

Bil. Litt. T.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Undertecknad får härmed anhålla hos Västerås Drätselkammare, att från och med i år ett anslag à 1,000 kronor årligen måtte utbetalas till Västmanlands regementes musikkår för gifvande af friluftskonserter i Vasaparken på sön- och helgdagar under tiden 1 maj—12 juli, 10 september—1 oktober och till ett antal af minst 10. Samtliga friluftskonserter hafva alltid omfattats med stort intresse af allmänheten, och borde musikkåren därför lämnas någon uppmuntran.

Förutom konserter i Vasaparken hafva sådana äfven flera gånger utförts vid Lasarettet, Epidemisjukhuset och Sanatoriet, och hafva de sjuka vid dessa tillfällen visat glädje och tacksamhet. Därest ofvanstående anhållan icke skulle vinna bifall, får jag föreslå, att en gratifikation à 1,500 kronor af 1918 års förslagsanslag måtte tillerkännas musikkåren för den tidrymd af 9 år, som nämnda kår utan någon som helst ersättning gifvit friluftskonserter i Västerås.

Enligt mitt förmenande vore det staden värdigt att, då musikkårens medlemmar liksom öfriga statens tjänstemän icke genom beviljade dyrtidstillägg åtnjuta den kompensation för prishöjningen, som vore önskligt, staden begagnade just denna tidpunkt att visa sin erkänsla för ett oegennyttigt arbete till samhällets glädje under en lång följd af år.

Västerås den 12 november 1918. *Georg Robsahm.*

N:o 127.

Budgetförslag 1919. Hyresnämnden.

Bil. Litt. U.

Utdrag af protokoll, hållet vid sammanträde med Hyresnämnden i Västerås den 11 oktober 1918.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

§ 417.

Med anledning af skrifvelse från Magistraten upptogs till behandling frågan om upprättande af förslag till inkomst- och utgiftsstat för Hyresnämnden för nästkommande år. Enär föregående års inkomst- och utgiftststat slutade med den 1 oktober 1918, beslöt nämnden att staten skulle afse dels återstående kvartal för år 1918 och dels år 1919.

Efter öfverläggning i ärendet beslöt nämnden hos Stadsfullmäktige göra framställning om godkännande af följande inkomst- och utgiftststat:

	1918 1/10—31/12	1919
Nämndens ledamöter för sammanträden	300: —	2,200: —
Ersättningar för besiktningar	100: —	700: —
Nämndens ordförande, arvode	300: —	1,200: —
„ „ sammanträden	150: —	1,100: —
Sekreteraren	500: —	2,000: —
Skrifbiträde	400: —	1,600: —
Lokal, värme, städning, belysning	150: —	700: —
Annons och tryck, blanketter	100: —	400: —
Telefon och postafgifter	50: —	200: —
Diverse utgifter	50: —	300: —
Summa Kronor	2,100: —	10,400: —

In fidem:

Emil Lindström.

N:o 127.

Bil. Litt. V.

Budget-förslag 1919. Lifsmedels-nämnden.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Lifsmedelsnämnden i Västerås får härmed öfverlämna sitt förslag till utgifts- och inkomststat för år 1919 samt i anslutning härtill anföra:

I det föreliggande förslaget har Nämnden fördelat utgifterna på de olika afdelningar, hvarå Nämnden arbetar, och slutligen under rubriken »Gemensamma utgifter» upptagit vissa poster ,som röra Nämndens arbete i allmänhet.

Under hvarje afdelning äro utgifterna fördelade *dels* på en lönegrupp, *dels* ock på diverse utgifter.

Hvad lönerna beträffar, äro dessa fastställda för löntagare med upp till 3,000 kronors årsinkomst den 1 april innevarande år och för löntagare med inkomst däröfver den 1 sistlidne juli. Under rubrik »Extra personal» upptagna löner, utgå som timlöner med för manlig personal en krona i timmen och för kvinnlig efter kompetens upp till 70 öre i timmen. Manlig extra personal är endast anställd tillfälligtvis vid de periodvis återkommande kortutdelningarna. Kvinnlig extra personal inkallas vid behof.

Expeditionstiden å Nämndens olika afdelningar är per dag 5 timmar. För öfvertidsarbete, som dagligen förekommer, utbetalas ej extra ersättning till månadsaflönad personal.

Från personalen, anställd i varuförmedlingsafdelningen, har, med undantag för verkställande ledamoten, till Nämnden inkommit begäran om löneförhöjning, hvilken framställning dock för närvarande är oafgjord. Personalen i vedgården, som är timaflönad, ingår i det nyligen för stadens räkning träffade kollektivaftalet.

De under »diverse utgifter» upptagna olika anslag torde i många fall göra intryck af att vara väl högt tilltagna. Nämnden vill dock, som stöd för deras sannolika öfverensstämmelse med behofvet, anföra, att de under nämnda rubriker angifna olika utgiftsposters storlek äro beräknade med hänsyn till de siffror, som erhöllos vid den af stadens Drätselkammare anbefallda inventering, som hölls å Nämnden den 1 sistlidne september.

Beträffande de olika afdelningarnas utgifter får Nämnden anföra:

Kamreraren erhåller bostad, bestående af 2 rum, kök och jungfrukammare, lyse, värme, mot det han ombesörjer och bekostar städning, skurning m. m. af kansliets lokal och trappuppgång. Denna förmån torde med nuvarande höga priser på rengöringsmateriel lämna obetydlig ekonomisk vinst. Sekreteraren

N:o 127. *Budgetförslag 1919. Lifsmedelsnämnden.*

tjänstgör, utom å Lifsmedelsnämnden, efter tid och lägenhet såsom extra tjänsteman å Stadsfullmäktiges och Drätselkammarens expeditioner. Under innevarande års lopp har till följd af den ökade arbetsbördan å kansliet anställts ett kvinnligt kamrerarbiträde. Skrifbiträdet är timaflönadt, då hon såsom gift måste något mera fritt disponera sin tid, än hvad som skulle vara fallet, för den händelse hon anställdes såsom ordinarie biträde.

Arbetet i ransoneringsafdelningen är uppdeladt mellan ordföranden i afdelningen och föreståndaren för densamma. Den förre handhar upplysnings- och mjölkafdelningarna samt ombesörjer utdelningen af extra ransoner, den senare leder det öfriga ransoneringsarbetet, såsom brödsädes-, socker-, beklädnads-, koks- m. fl. regleringar.

Det med 2,100 kronor aflönade biträdet handhar utlämnandet af flyttningsbevis och utbyte af resebrödkort. Registreringen och bokföringen ombesörjes af ett biträde med 1,500 kronors årslön.

De tre öfriga, med en årslön af 1,500 kronor anställda, biträdena äro uppdragna registreringen af personförteckningarna inom respektive södra, norra och västra kvarteren med utgårdar.

De inkorporerade kommunerna tillhöra västra kvarteret. Utdelandet af påbrödskorten skötes af en exekutionsbetjänt och en hälsopolis. Fördelningen verkställes af ransoneringsafdelningen in pleno. Extra personal anlitas vid behof. För det med potatisransoneringen förenade arbetet föreslås särskildt anslag.

Det med den provisoriska mjölkregleringen förenade arbetet sysselsätter för närvarande endast en person. Det torde dock vara tvifvel underkastadt, huruvida icke denna afdelning under vinterns lopp måste utvidgas och regleringen skärpas, för den händelse icke genom kraftfoderimport mjölkproduktionen ökas. Som torde vara Stadsfullmäktige bekant, är inom staden *ej* införd *statlig* mjölkreglering. Dennas principer tillämpas dock inom den provisoriska regleringen. Nämnden har af många skäl i det längsta dragit sig för att i staden införa den statliga regleringen, då ett konsekvent genomförande af densamma möjligen kan ställa än större mjölkbrist i fråga. Då den nuvarande provisoriska regleringen, med dess inom de olika mjölkmagasinen synnerligen ojämna tilldelning, gifvetvis icke garanterar en rättvis fördelning af mjölken och sålunda är utsatt för mycket klander, torde det sålunda icke vara uteslutet, att Nämnden slutligen nödsakas införa den statliga, som med fördelen af en centralisering af mjölken, dock torde ha såväl ofvannämnda nackdelar, som ock förorsaka större förvaltningskostnader.

Inom beklädnadsafdelningen har en registrator föreslagits till högre aflöning än föreståndarinnan. Denna till synes mindre lämpliga åtgärd har förorsakats af det förhållande, att för den förstnämnda tjänstens behöriga skötande erfordras ojämförligt längre arbetsdag än för den sistnämndas. Den afveckling inom beklädnadsregleringen, som redan är igångsatt, öppnar dock möjligheten för ytterligare inskränkning af personalen inom denna underafdelning.

Nämnden har föreslagit en post »lokalhyra» för ransoneringsafdelningen. Detta har skett till följd af den anmälan, som Magistraten i staden inlämnat till Stadsfullmäktige rörande Rådhusrättens fordran att åter taga sin sessionssal, ransoneringsafdelningens nuvarande lokal, i bruk. Huruvida någon lokal kommer att behöfva förhyras, torde dock vara tvifvelaktigt.

Verkställande ledamoten å vedafdelningen handhar försäljningen af veden, reglerar Nämndens vedinköp och utöfvar, med biträde af vedgårdsförmannen,

N:o 127. *Budgetförslag 1919. Lifsmedelsnämnden.*

tillsynen öfver vedgården. Upprepade stölder och mindre tillfredsställelse med A.-B. Nattvakts arbete har föranledt Nämnden att under året anställa en nattvakt vid vedgården. Inkomsterna för arbetarna i vedgården torde efter kollektivaftalets genomförande växla från 62 kronor till 75 kronor i veckan.

Varuförmedlingsafdelningen är uppdelad på en varuförsäljningslokal och en fiskhandel. Verkställande ledamoten i afdelningen, som har ledningen af Nämndens varuinköp, hvilka dock verkställas från kansliet, är föreståndare för dessa affärer. Personalens i afdelningen löner torde svara mot de löner, som liknande affärsanställda åtnjuta. Källarlokalen i Sundinska huset användes som lagringslokal för diverse varor, och öfriga källarlokaler äro anskaffade för potatislagring. I samband härmed vill Nämnden påpeka, att efter de upplysningar, som erhållits från den potatisanskaffande kristidsmyndigheten, Lifsmedelsstyrelsens varuförmedlingsbyrå, skulle stadens behof för vintern vara säkerställdt.

Hvad beträffar Nämndens mjölkförsäljning, hvilken verksamhet visat sig synnerligen förlustbringande, och för hvilken ej heller några inkomster upptagits å inkomstsidan, torde densamma troligen komma att inom den närmaste tiden afvecklas, och därtill hörande inventarier att försäljas eller öfverföras till andra stadens företag, hvarigenom de på denna verksamhet belöpande utgifter skulle helt försvinna och det under »gemensamma utgifter» upptagna inventariekontot komme att afsevärdt förminskas.

Genom beslut under § 113 i protokollet för den 25 april 1918 hafva Stadsfullmäktige anslagit 30,000 kronor för inredande af folkkök i ett af de bostadshus, som af A.-B. Arbetarebostäder uppförts inom kvarteret Jörgen. Genom sommarens arbetsinställelse inom byggnadsverksamheten har inflyttandet i nämnda folkkök afsevärdt fördröjts, men beräknar Nämnden att det nya folkköket omkring den 1 december skall kunna tagas i bruk. I enlighet med folkhushållningskommissionens anvisningar och Stadsfullmäktiges beslut kommer Nämnden att af statsmedel begära ersättning för anläggningskostnaderna, och torde ungefär en tredjedel af nämnda kostnad komma att ersättas af statsmedel.

Enligt kontrakt med A.-B. Arbetarebostäder skall Nämnden i hyra betala 8 procent på anläggningskostnaden. Hela anläggningskostnaden för ifrågavarande bygge har efter vunna upplysningar af Nämnden beräknats till 126,000 kronor, hvaraf Nämnden dock beräknar att bolaget erhåller 29,540 kronor i anslag af statsmedel, och skulle alltså, för beräkning af ränta enligt 8 procent, återstå 96,450 kronor och nämnda ränta blifva 7,716 kronor.

Vid beräknandet af bränsleåtgången har Nämnden utgått från den nuvarande åtgången per månad i Nämndens folkkök till belopp af 370 kronor, samt att dessutom för den nya inrättningen med 28 rum och 3 kbm. per rum, med en kostnad af 20 kronor pr kbm., skulle åtgå ved till en kostnad af 1,680 kronor eller i rundt tal tillhopa 6,200 kronor.

Nämnden nödgas för år 1919 begära särskildt anslag för dyrtidsafdelningen. Detta har sin grund däri, att systemet för lindrande af de mindre bemedlades lefnadsvillkor till följd af erinringar från Folkhushållningskommissionen måst i högst afsevärd grad omläggas. En därstädes upptagen post å »Annons- och tryckkostnader» förefaller synnerligen högt tilltagen, men har beräknats efter kostnaden för innevarande periods utdelning af rabatter, hvarvid trycksaker belöpa sig till ej mindre än 700 kronor.

N:o 127. Budgetförslag 1919. Lifsmedelsnämnden.

Skolagningsverksamheten bedrifves efter samma grunder som förut, d. v. s. lagning af skor till självkostnadspris. Hyran för lokalen Stora gatan 5 belöper sig till 600 kronor. Som lokalen inrymmer 2 rum, hvaraf det ena disponeras af folkskolans skolagningsverkstad, har Nämnden ansett lämpligt att hälften af hyran betalas å folkskolestyrelsens stat. Detsamma gäller äfvenledes städning.

Under rubriken »gemensamma utgifter» föreslår Nämnden ett anslag för resor å 1,000 kronor. Erfarenheten har visat, att för ernående af resultat i många fall skrifvelser mindre inverka på vederbörande än personlig inställelse. Föregående Lifsmedelsnämnden hade vid den nuvarande Lifsmedelsnämndens öfvertagande af verksamheten erhållit i förskottsanslag 170,074 kronor och 91 öre. Härå har Nämnden beräknat ränta efter 7 % om året till ett belopp af 11,905 kronor och 24 öre. De förskottsanslag, som nuvarande Lifsmedelsnämnden beviljats och uttagit, uppgå sammanlagda till 379,000 kronor, men har Nämnden dessutom erhållit rätt uttaga 150,000 kronor för inköp af potatis. Nämnden har äfvenledes härå beräknat ränta efter 7 % till kronor 37,030. För lindrande af de mindre bemedlades levnadsvillkor under senare halfåret 1918 har Nämnden af Stadsfullmäktige erhållit ett anslag å 60,000 kronor, hvilket ock upptagits i 1919 års budgetsförslag. Med hänsyn till att denna dyrtidslindrande verksamhet otvifvelaktligen kommer att fortsättas under år 1919, har Nämnden ansett lämpligt föreslå, att för nyssnämnda behof under första halfåret 1919 reserveras 60,000 kronor. Det torde vara lämpligt, att de af Nämnden inköpta inventarier gäldas under instundande år, och vill Nämnden härför föreslå ett anslag af 32,306 kronor och 29 öre. Vid Nämndens öfvertagande af föregående Lifsmedelsnämndens verksamhet öfverstego den senares skulder tillgångarna inom densamma med 31,732 kronor 42 öre, för hvars gäldande anslag nu begäres. För oförutsedda utgifter torde behöfva anslås 10,000 kronor.

Å inkomstsidan har Nämnden upptagit inkomster för de afdelningar, inom hvilka dylika kunna förväntas, samt andelar af böter, som ådömas enligt vissa kristidsförordningar. Då Nämnden icke har sig bekant till huru stort belopp anslag af statsmedel kommer att utgå för regleringsarbetet, har Nämnden härför upptagit förslagsvis 10,000 kronor.

Som det torde kunna förväntas, att afveckling af Lifsmedelsnämndens verksamhet kommer att ske under instundande år, har Nämnden ansett sig böra meddela, att Nämnden kommer att i den hand, som indragningar göras, hvilka beröra det föreliggande statförslaget, härom göra anmälan till Drätselkammaren. I öfrigt har Nämnden ansett sig icke böra underlåta att påpeka de svårigheter, som möta, att uppgöra en inkomst- och utgiftsstat för den verksamhet, som Nämnden bedrifver.

Lifsmedelsnämnden får sålunda hemställa, att Stadsfullmäktige ville antaga och godkänna följande förslag till utgifts- och inkomststat för stadens Lifsmedelsnämnd för år 1919.

N:o 127.

Budget-förslag 1919. Lifsmedels-nämnden.

Förslag

till

Utgifts- och Inkomsstat för stadens Lifsmedelsnämnd för år 1919.

Utgifter:

Kansliet:

Löner och arvoden:				
Sekreteraren		4,800: —		
Kamreraren		4,800: —		
Kamrerarebiträde		2,100: —		
Skrifbiträde, förslagsvis		2,100: —		
En springpojke		540: —	14,340: —	
Diverse utgifter:				
Lokalhyra, Hamngatan 12		1,750: —		
Uppvärmning		700: —		
Lyse		150: —		
Telefon och telegram		500: —		
Skrifmateriel		600: —		
Annons- och tryckningskostnader		2,500: —		
Brandförsäkringspremier		15: —	6,215: —	20,555: —
Ransoneringsavdelningen:				
Löner och arvoden:				
Ordföranden i afdelningen	3,600: —			
Afdelningsföreståndaren	6,000: —			
En brödkontrollant	600: —	10,200 —		
Kortafdelningen:				
Löner och arvoden:				
Ett biträde	2,100: —			
Fyra biträden à 1,500: — kr.	6,000: —			
Tillfälliga biträden för påbrödskortsutdelningen	1,235: —			
Extra personal	4,400: —			
För potatisransoneringen (biträden)	2,000: —	15,735: —		
Transport		25,935: —		20,555: —

N:o 127.

Budgetförslag 1919. Lifsmedelsnämnden.

Transport		25,935: —		20,555: —
Mjölkafdelningen:				
Löner och arvoden:				
Ett biträde		2,100: —		
Beklädnadsafdelningen:				
Löner och arvoden:				
En föreståndarinna	1,500: —			
En registrator	1,800: —			
Extra biträden och extra inspektör	1,200: —	4,500: —	32,535: —	
Diverse utgifter:				
Lokalhyra (ev.)		3,000: —		
Annons- och tryckningskostnader		5,000: —		
Skrifmateriel		1,000: —		
Uppvärmning (andel i Rådhuset eller annan)		2,000: —		
Belysning		400: —		
Rengöring och städning		600: —		
Telefon		200: —	12,200: —	44,735: —
Vedafdelningen:				
Löner och arvoden:				
Verkställande ledamoten		2,400: —		
Förmannen i vedgården		4,000: —		
Nattvakt		2,400: —		
Arbetare i vedgården, förslagsvis		40,000: —	48,800: —	
Diverse utgifter:				
Utkörning af veden		42,000: —		
Kraft och belysning		2,500: —		
Skrifmateriel		150: —		
Lokalhyra, Hamngatan 12		250: —		
Brandförsäkringspremier af vedlagret, rep, m. m.		2,700: —	47,600: —	96,400: —
Varuförmedlingsafdelningen:				
Löner och arvoden:				
Verkställande ledamoten	4,800: —			
En chaufför	3,000: —			
En lagerarbetare	3,000: —	10,800: —		
Varuförsäljningen vid Stora torget:				
Löner och arvoden:				
Ett biträde	2,220: —			
Ett d:o	1,020: —			
Transport	3,240: —	10,800: —		161,690: —

N:o 127. *Budgetförslag 1919. Lifsmedelsnämnden.*

Transport	3,240: —	10,800: —		161,690: —
Två bodkarlar à 3,000 kr.	6,000: —			
En tillsyningsman f. potatis	1,500: —			
Extra personal speciellt för potatisransoneringen	5,000: —	15,740: —		
Fiskaffären i Sundinska huset:				
Löner och arvoden:				
Ett biträde..................	3,000: —			
Ett d:o	1,020: —			
Extra personal..................	500: —	4,520: —	31,060: —	
Diverse utgifter:				
Försäljningslokalen vid Stora torget, Norra kv. 2..................	600: —			
Källarlokal och Fiskaffär i Sundinska huset	1,200: —			
Källarlokal vid Gideonsberg	100: —			
„ N. Ringv. 13......	350: —			
„ Ejnar 3............	50: —			
„ Kristinagatan 5, Klara 5..............	250: —			
„ Loviseberg 2.....	100: —			
„ Blåsbogatan 4...	150: —			
„ Hoffsta 10........	180: —			
„ Engelbrektsg. 2	300: —			
„ St. gat. 52 (54)	2,000: —			
„ Gåsmyregatan 6	300: —			
„ Arosvägen 6......	100: —			
„ Rudbäcksgatan 9	100: —			
„ Stora gatan 19...	500: —			
„ Engelkrektsg. 9	650: —			
„ Nya Bryggeriet (event.)............	800: —	7,680: —		
Ränta och amortering å lastautomobilen..............	2,400: —			
Driftkostnad för samma	3,000: —			
Underhållskostnad f. samma	1,000: —			
Värme och lyse..............	600: —			
Telefon	250: —			
Skrifmateriel	200: —			
Annons- och tryckkostnader	200: —			
Brandförsäkringspremier......	400: —			
Is......................................	100: —			
Extra körningar af hufvudsakligast rotfrukter cirka 800 dagsverken à 25 kr....	2,000: —	10,150: —	17,830: —	48,890: —
			Transport	210,580: —

N:o 127.

Budgetförslag 1919.

Lifsmedelsnämnden.

			Transport	210,580: —
Mjölkförsäljningsverksamheten:				
Löner och arvoden:				
Föreståndaren		3,600: —		
En körkarl		3,000: —	6,600: —	
Diverse utgifter:				
Omkostnader för stallet		4,000: —		
Hyror:				
Lokal vid Malmabergsgatan 20—22	800: —			
„ „ Karlsgatan 24	1,000: —			
„ „ Lindsborg 1	325: —			
„ „ Nygård 10	600: —	2,725: —		
Belysning och uppvärmning		300: —		
Telefon		80: —		
Annonser och trycksaker		100: —		
Brandförsäkringspremie		50: —		
Reparationer m. m.		400: —		
Hästförsäkring		50: —		
Is		800: —	8,505: —	15,105: —
Folkköksafdelningen:				
Löner:				
En köksföreståndarinna	1,620: —			
Allt fritt	1,200: —	2,820: —		
En kassörska	900: —			
Fri kost	900: —	1,800: —		
10 biträden, förslagsvis med naturaförmåner (lön per mån. 60 kr., naturaförmåner per mån. 75 kr.)		16,200: —		
En maskinist	1,200: —			
Allt fritt	1,200: —	2,400: —	23,220: —	
Diverse utgifter:				
Hyra af bostadshus inom kvarteret Jörgen 8 % å anläggningskostnaderna		7,716: —		
Bränsle		6,200: —		
Lyse		400: —		
Telefon		80: —		
Brandförsäkringspremie		100: —		
Underhåll af servis		300: —		
Tvätt- och rengöringsmedel		1,000: —		
Annons- och trycksaker		200: —		
Skrifmateriel		100: —	16,096: —	39,316: —
			Transport	265,001: —

N:o 127. *Budget-förslag 1919. Lifsmedels-nämnden.*

		Transport	265,001: —
Dyrtidsafdelningen:			
Löner:			
Föreståndaren	3,600: —		
Löner till biträden (förslagsvis)	1,000: —	4,600: —	
Diverse utgifter:			
Hyra, Stora gatan 43	1,000: —		
Värme och lyse	400: —		
Telefon	80: —		
Annons- och tryckkostnader	1,600: —		
Skrifmateriel	200: —		
Brandförsäkring	10: —	3,290: —	7,890: —
Skolagningsverkstaden:			
Löner:			
Föreståndaren		720: —	
Diverse utgifter:			
Hyra, Stora gatan	300: —		
Värme och lyse	100: —		
Städning 5 kr. per månad	60: —	460: —	1,180: —
Gemensamma utgifter:			
Resor		1,000: —	
Räntor å rörelsekapital:			
7 proc. å föregående lifsmedelsnämndens förlagsanslag kr. 170,074: 91	11,905: 24		
7 proc. å nuvarande lifsmedelsnämndens anslag kr. 529,000: —	37,030: —	48,935: 24	
Lindrande af mindre bemedlades lefnadsvillkor, en period 1918 och en period 1919, förslagsvis		120,000: —	
Inventarier		32,306: 29	
Föregående lifsmedelsnämnds brist		31,732: 42	
Anslag till täckande af brist, uppkommen genom dyrtidslindrande verksamhet (Stadsfullmäktiges beslut den 28 aug. 1918)		17,950: —	
Andel i uppförande af rotfruktkällare vid Malma (Stadsfullmäktiges beslut den 29 sept. 1918)		13,000: —	
Anslag för täckande af brist i 1918 års budget enligt anmälan till Stadsfullmäktige den 24 aug. 1918		26,000: —	
Oförutsedda utgifter		10,000: —	300,923: 95
		Summa Kronor	574,994: 95

N:o 127.

Budgetförslag 1919. Lifsmedelsnämnden.

Inkomster:

Kansliet (partihandeln)	5,000: —	
Bötesandelar	1,200: —	
Vedafdelningen	111,400: —	
Varuförmedlingsafdelningen	68,890: —	
Folkköksafdelningen	39,316: —	
Statsanslag	10,000: —	235,806: —
Brist att genom uttaxering fyllas		339,188: 95
Summa Kronor		574,994: 95

Nämnden anhåller slutligen, att Nämndens personal måtte blifva delaktig af de kristidstillägg, hvilkas storlek för närvarande behandlas af stadens Drätselkammare.

Västerås den 20 november 1918.

För Lifsmedelsnämnden:

JOHN KARLSSON.

Eric Plantin.

N:o 127.

Budgetförslag 1919. Drätselkammarens förslag.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Drätselkammaren får till det härmed öfverlämnade af kammaren med ledning af stadens räkenskaper samt upprättade specialförslag uppgjorda förslag till Västerås stads utgifts- och inkomststat för år 1919 afgifva följande betänkande.

Statens uppställning m. m.

Då det alltid vållat svårighet och stort arbete, att på sätt stadens budget och i följd däraf äfven räkenskaperna hittills varit uppställda, lämna de årliga uppgifterna för den kommunala finansstatistiken, har det länge varit ett önskemål att få statuppställningen och räkenskaperna omlagda till närmare öfverensstämmelse med formuläret för berörda statistiska uppgifter. Sedan numera Kungl. Statistiska Centralbyrån infört ett efter helt och hållet nya principer uppställdt nytt statistiskt formulär, hvilket tillkommit efter kommunala myndigheters hörande och i viss mån med beaktande af från deras sida framställda önskemål, har behofvet af införandet af en ny statuppställning i så nära öfverensstämmelse med det statistiska formuläret som möjligt blifvit aktuellt. Drätselkammaren har i det föreliggande budgetförslaget genomfört den nya statuppställningen, hvilken föranleder omgruppering af såväl hufvudtitlarne som de särskilda anslagsposterna under desamma, äfvensom en del öfverföringar af såväl utgifts- som inkomstposter från en rubrik till en annan.

Att det icke skulle vara möjligt att reglera 1919 års budget med bibehållande af den uttaxering af 6 kronor 75 öre per bevillningskrona, som under en lång följd af de senaste åren varit gällande här i staden, har nog under senare tiden stått tämligen klart för alla, som tagit del af den kommunala ekonomien och iakttagit, hvilka i hög grad stegrade kraf, som allt mera ställas på stadens kassa. Så har heller icke kunnat ske, utan måste en ökning af uttaxeringen nu tillgripas.

En af de såväl ur ekonomisk som andra synpunkter viktigaste frågor, som tarfva sin lösning i samband med budgetbehandlingen och som i hög grad inverka på balansen mellan inkomster och utgifter, är stadens befattningshafvares lönefråga.

Aflöningar i allmänhet.

I en del af de framställningar, som inkommit i samband med de olika kommunala verkens specialstatförslag, hafva förslag väckts om mer eller mindre genomgripande löneregleringar. Så har Magistraten anhållit om nya lönestater ej mindre för de flesta ledamöterna af Rådstufvurätten och Magistraten än

N:o 127. *Budgetförslag 1919. Drätselkammarens förslag.*

äfven för hela poliskåren och öfrig med densamma jämnställd, under Magistraten sorterande, tjänstepersonal. Hälsovårdsnämnden har framställt förslag om nya lönestater för stadsläkarne. Dessa äro de mest framträdande uttrycken af det allt mera trängande behofvet af en allmän lönereglering för stadens befattningshafvare. Emellertid är det Drätselkammarens uppfattning, att, huru önskvärt det än kan synas vara från de speciella styrelsernas synpunkt att få deras befattningshafvares löner reglerade, löneregleringen bör ske allmänt och på en gång för stadens befattningshafvare, och har Drätselkammaren i främsta rummet därför ansett sig böra för det närvarande afstyrka samtliga förslag om löneregleringar, som väckts i samband med statens framläggande. Ytterligare skäl till denna sin ståndpunkt har Drätselkammaren funnit dels i det förhållandet, att Stadsfullmäktige nyligen tillsatt en löneregleringskommitté med uppdrag att skyndsamt upprätta och till Stadsfullmäktige inkomma med förslag till nya lönestater för stadens samtliga befattningshafvare, och dels däri, att de nya löneförslag, som framkommit, äro synnerligen knapphändigt utredda och att lönebeloppen förefalla vara mera slumpvis tillskurna utan jämförelsepunkter med, hvad som för motsvarande befattningar ansetts vara skälig aflöning i andra städer.

Det torde sålunda äfven för nästa år vara nödvändigt tillgripa utvägen af den tillfälliga löneförbättring, som hittills tillämpats i form af dyrtidstillägg, provisoriska lönetillägg och krigstidshjälp, och hvarutinnan Drätselkammaren nu vill framlägga särskildt förslag.

Kristidstillägg.

För år 1918 hafva Stadsfullmäktige i tre olika repriser, nämligen vid budgetens antagande den 20 december 1917 samt den 28 februari och den 30 maj 1918 fattat beslut om af kristiden föranledda lönetillskott för stadens samtliga befattningshafvare. Dessa lönetillskott bestå af:

a) ett *provisoriskt lönetillägg,* motsvarande cirka 15 % af kontanta lönen i högsta lönegraden, minst 100 och högst 500 kronor.

b) *krigstidshjälp,* utgående med *dels* 15 % å kontant lön utom det provisoriska lönetillägget, *minst* 400 kronor för befattningshafvare utan naturaförmåner, minst 350 kronor för befattningshafvare med endast bostadsförmån, minst 300 kronor för befattningshafvare med fri bostad jämte bränsle eller bränsle och lyse samt med minst 200 kronor för befattningshafvare med allt fritt och *högst* 500 kronor, *dels* ett fixt belopp af 600 kronor utom för befattningshafvare med allt fritt, hvilka erhålla 200 kronor, *dels och* familjetillägg med 120 kronor för hustru och 60 kronor för hvarje barn.

Det torde förut vara Stadsfullmäktige bekant, att befattningshafvarne i allmänhet icke ansett sig kunna åtnöjas med dessa tillägg för nästa år, utan hafva de flesta af dem gjort framställning antingen om effektiv lönereglering eller om ökade lönetillskott. En del befattningshafvaregrupper, nämligen dels de s. k. högre tjänstemännen, för hvilka bestämmelserna i Västerås verkat så, att de blifvit sämre ställda än statens befattningshafvare — oafsedt urtima riksdagens beslut — och dels lärare i öfningsämnena vid folkskolan, hvilka icke komma i åtnjutande af något lönetillskott från statsverket, som fallet är med lärarepersonalen i öfrigt enligt urtima riksdagens beslut, hafva dessutom anhållit, att äfven för innevarande år erhålla ytterligare tillägg.

Hvad angår framställningarne i sistberörda hänseende, anser sig Drätselkammaren ej kunna föreslå Stadsfullmäktige att tillmötesgå befattningshafvarnes

N:o 127.

Budgetförslag 1919. Drätselkammarens förslag.

önskemål. De högre aflönade tjänstemännen torde alla vara i det läget, att de hafva tillfälle att skaffa sig inkomster utom den egentliga lönen från staden, så att de därigenom i viss grad kunna göra sig mindre beroende af dyrtidens verkningar. Och hvad angår öfningslärarne å folkskolans stat, hafva dessa, genom föregående beslut af Stadsfullmäktige, blifvit rätt väl tillgodosedda, och detta i afsevärdt högre grad än hvad motsvarande befattningshafvare i statens tjänst erhålla, så att äfven om deras kamrater å folkskolans stat genom urtima riksdagens beslut fått ytterligare tillägg, det knappast kan anses rättvist i förhållande till stadens befattningshafvare i öfrigt, särskildt de i motsvarande lönelägen, att just denna grupp blir genom *stadens* ingripande gynnad framför alla öfriga. Konsekvenserna skulle i så fall fordra, att staden äfven för i år till alla delar och för alla befattningshafvare följer statens bestämmelser, men en sådan åtgärd är, enligt hvad nyss framhållits, å ena sidan icke nödvändig och skulle å andra sidan för stadskassan medföra högst menliga följder. Den finansiella sidan af saken för stadens vidkommande får icke alldeles lämnas ur räkningen.

Hvad denna angelägenhet angår beträffande nästkommande år, har Drätselkammaren låtit bereda ärendet genom en af Drätselkammaren tillsatt kommitté och framlägger härmed ett förslag, som med någon mindre jämkning öfverensstämmer med kommittéförslaget. Detta förslag är upprättadt på grundvalen af och i närmaste öfverensstämmelse med hvad, som enligt lagtima och urtima riksdagens beslut innevarande år, gäller för statens befattningshafvare. Med hänsyn till de synnerligen ovissa förhållanden på det ekonomiska området, hvari vi nu lefva, har Drätselkammaren ansett, att förslaget skall gälla till en början endast för första halfåret 1919 och att det må bero på Stadsfullmäktiges vidare beslut under nästkommande år, huruvida samma bestämmelser skola oförändrade eller med större eller mindre jämkning tillämpas äfven under 1919 års senare del. I budgetförslaget har Drätselkammaren dock beräknat anslag för ändamålet, såsom bestämmelserna skulle blifva oförändradt gällande under hela året. Hvad de särskilda detaljföreskrifterna angår, torde någon närmare motivering vara erforderlig endast beträffande punkt f). Folkskolestyrelsen har vid sitt statförslag fogat ett förslag till provisorisk ny lönereglering för lärarepersonalen i läsämnena vid folkskolan på grundvalen af den under innevarande år utfärdade nya författningen om minimilöner för dessa lärare. Då det sålunda af Folkskolestyrelsen framställda förslaget är helt och hållet tillfälligt och äfven det förenadt med extra lönetillägg, har Drätselkammaren ansett det både lämpligare och från öfriga befattningshafvares synpunkt rättvisare att inrangera folkskollärarepersonalen under samma bestämmelser som öfriga stadens tjänstemän och betjänte. Den förmånen framför dessa anser likväl Drätselkammaren måste tillkomma folkskollärarepersonalen, att densamma får räkna sina procentuella tillägg å de nya af staten bestämda minimigrundlönerna och minimiålderstilläggen, i stället för att detta tillägg såsom för öfriga befattningshafvare i allmänhet skulle räknas å lönerna före kristiden. Med den af Drätselkammaren föreslagna anordningen föregripes icke på något sätt den definitiva lönereglering för skollärarekåren, som måste äga rum så snart stadga inträdt på det ekonomiska området, och därvid lämpliga tillägg till statens minimilöner kunna fastställas.

För att visa, hur löneförhållandena enligt Drätselkammarens förslag ställa sig för en del befattningshafvare i olika lönelägen, vill Drätselkammaren här angifva några exempel.

N:o 127.

Budgetförslag 1919. Drätselkammarens förslag.

1. *Ordinarie poliskonstapel, 1:sta lönegraden, ogift*

hade år	1914	grundlön		1,300: —	
		dyrtidstillägg		150: —	1,450: —
åtnjuter	1918	grundlön		1,300: —	
		provisoriskt lönetillägg		400: —	
		krigstidshjälp 400 + 600		1,000: —	2,700: —
		ökning från 1914 1,250 kr. = 86 %			
erhåller	1919	grundlön		1,300: —	
		grundplåt	730: —		
		66 ²/₃ % å 1,450 + 150 =	1,117: —	1,847: —	3,147: —
		ökning från 1914 1,697 kr. = 117 %.			

2. *Ord. poliskonstapel 1:sta lönegraden med hustru och 2 barn*

hade år	1914	grundlön och dyrtidstillägg			1,450: —
åtnjuter	1918	grundlön, provisoriskt lönetillägg och krigstidshjälp		2,700: —	
		familjetillägg (120 + 2.60)		240: —	2 940: —
		ökning från 1914 1,490 kr. = 103 %			
erhåller	1919	grundlön		1,300: —	
		grundplåt	730: —		
		66 ²/₃ % å 1,450 + 150 =	1,117: —		
		familjetillägg	180: —	2,027: —	3,327: —
		ökning från 1914 1,877 kr. = 128 %.			

3. *Ord. poliskonstapel 3:dje lönegraden, ogift*

hade år	1914	grundlön		1,300: —	
		dyrtidstillägg		150: —	
		2 ålderstillägg		300: —	1,750: —
åtnjuter	1918	grundlön och ålderstillägg		1,600: —	
		provisoriskt lönetillägg		400: —	
		krigstidshjälp		1,000: —	3,000: —
		ökning från 1914 1,250 kr. = 71 %			
erhåller	1919	grundlön och ålderstillägg		1,600 —	
		grundplåt	730: —		
		66 ²/₃ % å 1,750 + 150)	1,317: —	2,047: —	3,647: —
		ökning från 1914 1,897 kr. = 108 %.			

4. *Ord. poliskonstapel 3:dje lönegraden, hustru och 3 barn*

hade år	1914	grundlön m. m.			1,750: —
åtnjuter	1918	grundlön m. m. se ofvan		3,000: —	
		familjetillägg		300: —	3,300: —
		ökning från 1914 1,550 kr. = 89 %			

N:o 127.
Budgetförslag 1919. Drätselkammarens förslag.

erhåller	1919	grundlön och ålderstillägg		1,600: —	
		grundplåt	730: —		
		% tillägg	1,317: —		
		familjetillägg	225: —	2,272: —	3,872: —
		ökning från 1914 2,122 kr. = 121 %.			

5. *Brandman[1]) 1:sta lönegraden, ogift*

hade år	1914	grundlön		900: —	
		dyrtidstillägg		150: —	1,050: —
åtnjuter	1918	grundlön		900: —	
		provisoriskt lönetillägg		350: —	
		krigstidshjälp (300 + 600)		900: —	2,150: —
		ökning från 1914 1,100 kr. = 105 %			
erhåller	1919	grundlön		900: —	
		grundplåt	730: —		
		66 2/3 % å 1,050 + 150 =	850: —	1,580: —	2,480: —
		ökning från 1914 1,430 kr. = 136 %.			

6. *Brandman[2]) 1:sta lönegraden, hustru och 5 barn*

hade år	1914	grundlön och dyrtidstillägg			1,050: —
åtnjuter	1918	grundlön m. m. (900 + 350 + 350 + 600)		2,200: —	
		familjetillägg		420: —	2,620: —
		ökning från 1914 1,570 kr. = 150 %			
erhåller	1919	grundlön		900: —	
		grundplåt	730: —		
		% tillägg	850: —		
		familjetillägg	472: 50	2,052: 50	2,952: 50
		ökning från 1914 1,902: 50 kr. = 181 %.			

7. *Brandman[2]) i 3:dje lönegraden, hustru och 3 barn*

hade år	1914	grundlön och dyrtidstillägg		1,050: —	
		ålderstillägg		200: —	1,250: —
åtnjuter	1918	grundlön m. m. se ofvan jämte ålderstillägg		2,400: —	
		familjetillägg		300: —	2,700: —
		ökning från 1914 1,450 kr. = 116 %			
erhåller	1919	grundlön och ålderstillägg		1,100: —	
		grundplåt	730: —		
		66 2/3 % å 1,250 + 150	983: —		
		familjetillägg	337: 50	2,050: 50	3,150: 50
		ökning från 1914 1,900: 50 kr. = 152 %.			

[1]) Har bostad och bränsle m. m. in natura.
[2]) Har bostad in natura.

N:o 127.

Budgetförslag 1919. Drätselkammarens förslag.

8. *Renhållningsarbetare[1]) 1:sta lönegraden, hustru och ett barn.*

hade år 1914	grundlön och dyrtidstillägg			1,050: —
åtnjuter 1918	grundlön		900: —	
	provisoriskt lönetillägg		350: —	
	krigstidshjälp (350 + 600)		950: —	
	familjetillägg		180: —	2,380: —
	ökning från 1914 1,330 kr. = 127 %			
erhåller 1919	grundlön		900: —	
	grundplåt	730: —		
	66 $^2/_3$ % å 1,050 + 150	850: —		
	familjetillägg	202: 50	1,782: 50	2,682: 50
	ökning från 1914 1,632: 50 kr. = 155 %.			

9. *Ord. folkskollärare 1:sta lönegraden, ogift*

hade år 1914	grundlön		1,700: —	
	dyrtidstillägg		150: —	1,850: —
åtnjuter 1918	grundlön		1,700: —	
	prov. lönetillägg		550: —	
	krigstidshjälp		1,000: —	3,250: —
	ökning från 1914 1,400 kr. = 76 %			
erhåller 1919	grundlön		2,100: —	
	grundplåt	730: —		
	66 $^2/_3$ % å 2,100	1,400: —	2,130: —	4,230: —
	ökning från 1914 2,380 kr. = 129 %.			

lönesumman uppdelas sålunda:

grundlön	2,100: —
ersättning för bostad	800: —
„ „ bränsle	300: —
„ „ öfvertidsläsning	175: —
	3,375: —
kristidstillägg	855: —
Kronor	4,230: —

Enligt Folkskolestyrelsens förslag:

grundlön	2,100: —	
ersättning för bostad	600: —	
„ „ bränsle	300: —	
„ „ öfvertidsläsning	175: —	
dyrtidstillägg 33 $^1/_3$ % å 3,000 + 365	1,365: —	4,540: —
ökning från 1914 2,690 kr. = 145 %.		

[1]) Har bostad in natura.

N:o 127.
Budgetförslag 1919.
Drätselkammarens förslag.

10. *Ord. folkskollärare, 1:sta lönegraden, hustru och 2 barn*

hade år 1914	grundlön och dyrtidstillägg			1,850: —
åtnjuter 1918	grundlön		1,700: —	
	provisoriskt lönetillägg		750: —	
	krigstidshjälp	1,000: —		
	familjetillägg	240: —	1,240: —	3,690: —
	ökning från 1914 1,840 kr. = 99 %			
erhåller 1919	grundlön		2,100: —	
	grundplåt	730: —		
	% tillägg	1,400: —		
	familjetillägg	120: —	2,250: —	4,350: —
	ökning från 1914 2,500 kr. = 135 %.			
Enligt Folkskolestyrelsens förslag:				
	Summa löneinkomster se ofvan			4,540: —
	ökning från 1914 2,690 kr. = 145 %.			

Ord. folkskollärare, 4:de lönegraden, hustru och 4 barn

hade år 1914	grundlön och dyrtidstillägg		1,850: —	
	3 ålderstillägg		900: —	2,750: —
åtnjuter 1918	grundlön och ålderstillägg		2,600: —	
	provisoriskt lönetillägg		750: —	
	krigstidshjälp	1,000: —		
	familjetillägg	360: —	1,360: —	4,710: —
	ökning från 1914 1,960 kr. = 72 %			
erhåller 1919	grundlön		2,100: —	
	3 ålderstillägg		900: —	
	grundplåt		730: —	
	66 2/3 % å 3,000		2,000: —	
	familjetillägg		180: —	5,910: —
	ökning från 1914 3,160 kr. = 115 %			
Enligt folkskolestyrelsens förslag:				
	grundlön		2,100: —	
	3 ålderstillägg		1,200: —	
	ersättning för bostad och bränsle		900: —	
	ersättning för öfvertidsläsning		225: —	
	dyrtidstillägg 33 1/3 % å 4,200 + 360		1,765: —	6,190. —
	ökning från 1914 3,440 kr. = 125 %.			

Ord. folkskollärarinna, 1:sta lönegraden

hade år 1914	grundlön		1,500: —	
	dyrtidstillägg		150:	1,650: —
åtnjuter 1918	grundlön		1,500: —	
	prov. lönetillägg		550: —	
	krigstidshjälp		1,000: —	3,050: —
	ökning från 1914 1,400 kr. = 85 %			

N:o 127.

Budgetförslag 1919. Drätselkammarens förslag.

erhåller 1919 grundlön		1,900: —	
grundplåt	730: —		
66 2/3 % å 1,900	1,267: —	1,997: —	3,897: —
ökning från 1914 2,247 kr. = 136 %.			
Lönesumman uppdelas sålunda:			
grundlön		1,900: —	
ersättning för bostad		600: —	
„ „ bränsle		225: —	
„ „ öfvertidsläsning		150: —	2,875: —
kristidstillägg			1,022: —
		Kronor	3,897: —
Enligt Folkskolestyrelsens förslag:			
grundlön		1,900: —	
ersättning för bostad		400: —	
„ „ bränsle		200: —	
„ „ öfvertidsläsning		150: —	
dyrtidstillägg 33 1/3 % å 2,500 + 365		1,205: —	3,855: —
ökning från 1914 2,223 kr. = 135 %.			

Ord. folkskollärarinna, 4:de lönegraden

hade år 1914 grundlön och dyrtidstillägg		1,650: —	
3 ålderstillägg		600: —	2,250: —
åtnjuter 1918 grundlön och ålderstillägg		2,100: —	
prov. lönetillägg		550: —	
krigstidshjälp		1,000: —	3,650: —
ökning från 1914 1,400 kr. = 62 %			
erhåller 1919 grundlön	1,900: —		
3 ålderstillägg	600: —	2,500: —	
grundplåt	730: —		
66 2/3 % å 2,500	1,667: —	2,397: —	4,897: —
ökning från 1914 2,647 kr. = 118 %.			
Enligt Folkskolestyrelsens förslag:			
grundlön		1,900: —	
3 ålderstillägg		900: —	
ersättning för bostad och bränsle		600: —	
„ „ öfvertidsläsning		200: —	
dyrtidstillägg 33 1/3 % å 3,400 + 365		1,505: —	5,105: —
ökning från 1914 2,873 kr. = 128 %.			

Småskollärarinna i 1:sta lönegraden

hade år 1914 grundlön		900: —	
dyrtidstillägg		150: —	1,050: —

N:o 127.

Budgetförslag 1919. Drätselkammarens förslag.

åtnjuter 1918 grundlön		900: —	
prov. lönetillägg		400: —	
krigstidshjälp		1,000:	2,300: —
ökning från 1914 1,250 kr. = 119 %			
erhåller 1919 grundlön		1,200: —	
grundplåt	730: —		
66 2/3 % å 1,200	800: —	1,530:	2,730: —
ökning från 1914 1,680 kr. = 160 %.			

Lönesumma uppdelas sålunda:

grundlön	1,200: —	
ersättning för bostad	400: —	
„ „ bränsle	175: —	
„ „ öfvertidsläsning	100: —	1,875: —
kristidstillägg		855: —
	Kronor	2,730: —

Enligt Folkskolestyrelsens förslag:

grundlön	1,200: —	
ersättning för bostad och bränsle	600: —	
„ „ öfvertidsläsning	100: —	
dyrtidstillägg 33 1/3 % å 1,800 + 365	965: —	2,865: —
ökning från 1914 1,815 kr. = 173 %.		

Småskollärarinna, 4:de lönegraden

hade år 1914 grundlön och dyrtidstillägg		1,050: —	
3 ålderstillägg		300: —	1,350: —
åtnjuter 1918 grundlön och ålderstillägg		1,200: —	
prov. lönetillägg		400: —	
krigstidshjälp		1,000: —	2,600: —
ökning från 1914 1,250 kr. = 93 %.			
erhåller 1919 grundlön	1,200: —		
3 ålderstillägg	450: —	1,650: —	
grundplåt	730: —		
66 2/3 % å 1,650	1,100: —	1,830: —	3,480: —
ökning från 1914 2,130 kr. = 158 %.			

Enligt Folkskolestyrelsens förslag:

grundlön	1,200: —	
3 ålderstillägg	600: —	
ersättning för bostad och bränsle	600: —	
„ à öfvertidsläsning	125: —	
dyrtidstillägg 33 1/3 % å 2,400 + 365	1,165: —	3,690: —
ökning från 1914 2,340 kr. = 173 %.		

N:o 127.

Budgetförslag 1919. Drätselkammarens förslag.

Slöjdlärarinna, 1:sta lönegraden

hade år 1914	grundlön		1.000: —	
	dyrtidstillägg		150: —	1,150: —
åtnjuter 1918	grundlön		1.000 —	
	prov. lönetillägg		350: —	
	krigstidshjälp		1,000: —	2,350: —
	ökning från 1914 1,200 kr. = 104 %			
erhåller 1919	grundlön		1,000: —	
	grundplåt	730: —		
	66 $^{2}/_{3}$ % å 1,150 + 150	917: —	1,647: —	2,647: —
	ökning från 1914 1,497 kr. = 130 %.			

Ord. sjuksköterska), 4:de lönegraden*

hade år 1914	grundlön			500: —
åtnjuter 1918	grundlön	600: —		
	3 ålderstillägg	300: —	900: —	
	krigstidshjälp		400: —	1,300: —
erhåller 1919	grundlön och ålderstillägg		900: —	
	kristidstillägg max. 100 %		900: —	1,800: —
	ökning från 1914 1,300 kr. = 260 %,			
	Sjuksköterskorna åtnjuta allt fritt.			

Rådman, 3:dje lönegraden, hustru och 2 barn

hade år 1914	grundlön		3,000: —	
	2 ålderstillägg		1,000: —	4,000: —
åtnjuter 1918	grundlön och ålderstillägg		4,000: —	
	prov. lönetillägg		500: —	
	krigstidshjälp (500 + 600)	1,100: —		
	familjetillägg	240: —	1,340: —	5,840: —
	ökning från 1914 1,840 kr. = 46 %			
erhåller 1919	grundlön och ålderstillägg		4,000: —	
	grundplåt	730: —		
	66 $^{2}/_{3}$ % å 4,000	2,667: —	3,397: —	7,397: —
	ökning från 1914 3,397 kr. = 84 %.			

Med stöd af det förut anförda och under hänvisning till ofvanstående exempel får Drätselkammaren sålunda föreslå, att Stadsfullmäktige måtte i fråga om krigstidstillägg för stadens befattningshafvare och pensionstagare under nästkommande år fatta följande beslut:

A. Till *Västerås stads befattningshafvare* skall under första halfåret 1919 i stället för nu utgående provisoriska lönetillägg och krigstidshjälp utgå kristidstillägg enligt följande grunder för helt år räknadt.

*) Sjuksköterskornas lön har under kristiden reglerats.

N:o 127. *Budgetförslag 1919. Drätselkammarens förslag.*

1:o) En *grundplåt* af två kronor om dagan eller 730 kronor för helt år.

2:o) Ett *procentuellt tillägg* af 66 2/3 % å från stadskassan utgående kontant aflöning, ersättning för naturaförmåner (beklädnadsersättning m. m.) ej inräknad.

3:o) Ett *familjetillägg* för gift eller eljes underhållspliktig befattningshafvare, utgående allt efter storleken af från stadskassan utgående kontanta löneförmåner, grundplåten och det procentuella tillägget inräknade samt äkta makars inkomster sammanräknade, därest båda äro anställda i stadens tjänst, med följande belopp, nämligen vid en inkomst af *högst 1,000 kronor* med 225 kronor för hustru eller husföreståndarinna och med 112 kronor 50 öre för hvart barn under 15 år.

från 1,000 till och med 2,000 kronor med 180 kronor för hustru eller husföreståndarinna och med 90 kronor för hvart barn under 15 år,

från 2,000 till och med 3,000 kronor med 135 kronor för hustru eller husföreståndarinna och med 67 kronor 50 öre för hvart barn under 15 år,

från 3,000 till och med 4,000 kronor med 90 kronor för hustru eller husföreståndarinna och med 45 kronor för hvart barn under 15 år,

från 4,000 till och med 6,000 kronor med 60 kronor för hustru eller husföreståndarinna och med 30 kronor för hvart barn under 15 år.

I fråga om kristidstillägget skola gälla följande bestämmelser:

a) grundplåten utgår endast till sådana befattningshafvare, hvilkas befattning i stadens tjänst utgör deras hufvudsakliga sysselsättning,

b) för arvoden af mindre uppdrag såsom sekreterare i nämnder och dylikt utgår ej kristidstillägg,

c) grundplåten och det procentuella tillägget må sammanlagdt ej öfverstiga i fråga om personal, som äger åtnjuta fri kost och logi, 100 % af de löneförmåner, hvarå detsamma beräknas, samt beträffande befattningshafvare i allmänhet ej ett maximibelopp af 4,000 kronor,

d) I afseende å tjänsteinnehafvare, som tidigare erhållit ökade löneförmåner under villkor, att löneökningen skulle frånräknas dem eljes tillkommande krigstidshjälp, skall samma villkor fortfarande gälla beträffande nu ifrågavarande kristidstillägg.

e) För befattningshafvare, som tidigare varit i åtnjutande af s. k. dyrtidstillägg, som inräknats i 1918 års provisoriska lönetillägg, skall det procentuella tillägget beräknas jämväl å detta och därtill läggas samma dyrtidstillägg. Denna bestämmelse gäller dock ej sådana befattningshafvare å folkskolans stat, hvilka omförmälas under punkt f).

f) För folkskollärare och folkskollärarinnor samt småskollärarinnor äfvensom ordinarie lärare i högre folkskolan skall det procentuella tillägget räknas å de nya minimigrundlönerna och ålderstilläggen, och skall af det sammanlagda beloppet af grundplåt och procentuellt tillägg afdelas fastställda belopp såsom ersättning för bostad och bränsle samt öfvertidsläsning, hvarefter återstoden betraktas såsom kristidstillägg. Häri skall inräknas jämväl hvad som af riksdagen för 1919 tilläfventyrs kan anslås såsom lönetillägg i någon form för personalen vid folkskolan.

g) Beträffande familjetillägget skall gälla att till befattningshafvarens familj räknas jämväl

de i värnpliktslagens § 16 mom. 2 omförmälda personer,

N:o 127.
Budgetförslag 1919. Drätselkammarens förslag.

befattningshafvarens icke lagvigda hustru och icke äkta barn, för hvilka försörjningsplikt åligger befattningshafvaren, samt

husföreståndarinna i hem, där hustru saknas, och befattningshafvaren på grund af försörjningsplikt underhåller ett eller flere barn under 15 års ålder.

h) Gift kvinna må, där såväl hon som mannen innehafva befattning i kommunens tjänst, icke komma i åtnjutande af familjetillägg. Ej heller må mannen i sådant fall erhålla familjetillägg för hustrun.

i) Kristidstillägget utgår äfven under befattningshafvarens tjänstledighet samt utdelas månadsvis i efterskott, hvarvid iakttages, att under en månad inträffande förhållanden, som inverka på kristidstilläggets storlek, föranleda ändring i detsamma från och med samma månads början.

k) Beträffande befattningshafvare, hvilka icke äro anställda på af Stadsfullmäktige fastställd stat, äger Drätselkammaren med hänsyn till vederbörandes aflöningsförhållanden och med ledning af dessa bestämmelser och grundsatserna för desamma bestämma om lämpligt kristidstillägg.

l) Tillämpningen af dessa bestämmelser och afgöranden i tvifvelaktiga fall om rätta tolkningen af deras innebörd ankommer på Drätselkammaren.

B. Pensionstagare erhålla under första halfåret 1919 kristidstillägg å till dem från stadskassan utgående pensioner af 100 %, dock högst 2,000 kronor för helt år räknadt.

I sammanhang härmed får Drätselkammaren, under erinran, att Stadsfullmäktige den 30 maj 1918 i fråga om anvisande af medel till täckande af kostnaderna för den ökade kristidshjälp, som då beviljades, beslutat, att den del af kostnaden, beräknad till 70,000 kronor, som icke kunde täckas af i 1918 års stat tillgängliga anslag, skulle gäldas på sätt framdeles kunde blifva af Stadsfullmäktige, efter förslag af Drätselkammaren, bestämdt, samt med tillkännagifvande, att ifrågavarande del af kostnaden belöper sig å i rundt tal 60,000 kronor, föreslå, att Stadsfullmäktige måtte, på sätt i det föreliggande budgetförslaget finnes anvisadt, anslå den erforderliga summan, att uttaxeras i 1919 års stat med fördelning å stadens olika verk och inrättningar.

Utan att Drätselkammaren är i tillfälle att angifva det belopp, hvarmed utgifterna ökas i följd af ofvan angifna förslag till kristidstillägg, enär däri ingå en del förut beviljade löneförmåner, kan Drätselkammaren dock utan öfverdrift påstå, att denna tillfälliga löneförbättring är en af de mest bidragande orsakerna till utgifternas starka stegring. Om den utgift å omkring 60,000 kronor, som måste täckas i 1919 års stat, ehuru den hör till innevarande år, är nyss nämndt. En annan uppenbar orsak till utgiftsökningen är att söka däri, att Drätselkammaren ansett nödvändigt redan i 1919 års stat upptaga anslag till täckande af en del större brister i olika anslag i 1918 års budget, i stället för att, såsom vanligt, låta de sammanlagda bristerna och behållningarna ingå först i den budget, som upprättas närmast efter räkenskapernas afslutande för ett visst år. Att tillämpa samma förfarande nu, och sålunda låta 1920 års budget, om hvars förutsättningar man ännu intet vet, vidkännas alla de brister, som måste framträda i 1918 års bokslut, utan tillnärmelsevis motsvarande behållningar, vore, enligt Drätselkammarens förmenande, oklokt. Den mest framträdande summan

N:o 127.

Budgetförslag 1919.

Drätselkammarens förslag.

är bristen i fattigvårdens stat å ej mindre än 75,000 kronor, om hvilken Stadsfullmäktige dock förut haft tillfälle besluta. Men äfven andra, i förhållande till de beviljade anslagen, afsevärda brister finnas här och där. Särskildt må nämnas en af Drätselkammaren beräknad brist i 1918 års förslagsanslag å 50,000 kronor.

En gifven följd af 1918 års erfarenhet af anslagens otillräcklighet framträder vid de föreliggande beräkningarne, i det att anslagen i allmänhet upptagits med afsevärdt förhöjda belopp, såväl af de förberedande nämnderna som af Drätselkammaren. I hvad mån den under sista tiden inträffade förändringen i världsläget kan grunda förhoppningar om snart inträdande förbättring å det ekonomiska området, synes vara svårt att för närvarande bedöma. Klokast är att, ehuru vi sannolikt nu gå bättre tider till mötes, icke räkna allt för sangviniskt härutinnan; och vill Drätselkammaren begagna detta tillfälle uttala önskvärdheten af, att alla vederbörande, som hafva att ikläda staden utgifter, söka inskränka utgifterna till det nödvändigaste, för att så vidt möjligt är, öfverskridningar af anslag må kunna undvikas under nästkommande år.

Efter dessa allmännare uttalanden öfvergår Drätselkammaren till det föreliggande budgetförslagets detaljer.

Utgifterna.

Räntor och lånekostnader.

De nu rådande ofördelaktiga förhållandena på penningmarknaden med höga räntor har gjort Drätselkammaren tveksam i fråga om lämpligheten att ännu vidtaga åtgärder för fondering af stadens sväfvande skuld, hvilken efter det senaste obligationslånets upptagande den 2 januari 1916, nu stiger till rätt afsevärdt belopp, äfven om däri ej inräknas de tillfälliga lån, som måste upptagas för erhållande af den stora mängd rörelsemedel, som särskildt Lifsmedelsnämndens verksamhet kräfver.

Äfven om Drätselkammaren trots dessa betänkligheter nödgas inom kort inkomma till Stadsfullmäktige med förslag om uppläggande af ett nytt obligationslån, så draga de förberedande åtgärderna, innan lånet kan placeras, så afsevärd tid, att Drätselkammaren ansett sig böra beräkna ränta för nästkommande år — utom på de förutvarande fasta lånen — endast på tillfälliga lån; och har räntebeloppet å de medel, som ej lånas från stadens egna fonder, icke ansetts kunna sättas lägre än till 100,000 kronor mot 30,000 kronor i 1918 års stat.

Under ifrågavarande rubrik har uppförts den andel i ränta och amortering å tingslagets skuld för Tuhundra m. fl. härads tingshus, som staden efter afkunnad skiljedom skall på grund af inkorporeringen af Lundby och S:t Iliansocknar gälda till tingshusdirektionen till och med år 1938, utgörande 500 kronor om året.

Fattigvård.

Till i Fattigvårdsstyrelsens statförslag upptagna utgifter för allmänna fattigvården, bland hvilka förekommer det anslag till täckande af beräknad brist i 1918 års stat för fattigvårdens behof å 75,000 kronor, som Stadsfullmäktige beviljat den 31 sistlidne oktober, har Drätselkammaren lagt dels ett uteglömdt belopp å 800 kronor, utgörande ränta och amortering å ett lån, som staden öfver-

N:o 127. Budget-förslag 1919. Drätselkammarens förslag.

tagit från S:t Ilians kommun och dels de 500 kronor, som Stadsfullmäktige anslogo den 26 september 1918 till ett fattigvårdsmöte.

Då Drätselkammaren, såsom kammaren förut i sitt förslag till Stadsfullmäktige rörande omorganisation af Drätselkammarekontoret hos Stadsfullmäktige tillkännagifvit, delar Fattigvårdsstyrelsens uppfattning i dess efter budgetens upprättande framställda förslag om öfverflyttande af Fattigvårdsstyrelsens kamreraregöromål till drätselkontoret, har Drätselkammaren affört det för kamreraren upptagna beloppet å lön och kontorshyra, utgörande sammanlagdt 3,500 kronor.

Sekreterarens arvode höjdes så nyligen som från och med 1917 från 500 till 800 kronor, hvarför Drätselkammaren anser sig böra afstyrka den nu upptagna förhöjningen å ytterligare 200 kronor.

Likaså afstyrker Drätselkammaren, under hänvisning till sin allmänna motivering i fråga om löner och kristidstillägg, framställningen om beviljande af ett personligt lönetillägg åt sysslomannen vid fattiggården.

Den af Fattigvårdsstyrelsen upptagna förhöjningen af 100 kronor i predikantens arvode får Drätselkammaren likaledes afstyrka.

I öfrigt har Drätselkammaren icke gjort annan förändring i Fattigvårdsstyrelsens stat, än hvad som betingas af Drätselkammarens förslag angående kristidstillägg för nästkommande år.

Folkskolan.

Med tillstyrkan af bifall till hvad Folkskolestyrelsen föreslagit, hemställer Drätselkammaren att Stadsfullmäktige måtte besluta:

att från och med den 1 juli 1919 skall, i händelse af behof, vid stadens folkskolor anställas ytterligare en ordinarie lärare,

att från samma tidpunkt inrättas ytterligare två ordinarie folkskollärarinnebefattningar, samtidigt hvarmed två e. o. folkskollärarinnetjänster indragas,

att från och med nästkommande vårtermins början skall inrättas en biträdande läraretjänst i skomakerislöjd med en grundlön af 1,500 kronor,

att från och med år 1919 skall inrättas, i stället för den nuvarande biträdande slöjdlärarinnebefattningen, en ny slöjdlärarinnetjänst,

att f. d. folkskolläraren vid Lundby kyrkskola, F. Söderholm, från och med år 1919 skall komma i åtnjutande af samma kommunala tilläggspension som öfriga f. d. ordinarie folkskollärare i stadens tjänst, med 800 kronor om året,

att arvodet för trädgårdslärarne skall för år 1919 utgå med 600 kronor för dem hvar,

att från och med nästkommande år skall, utöfver den fria skolmaterial, som förut tillerkänts folkskolans lärjungar eller vissa af dem, på skolkassans bekostnad tillhandahållas dels fri material för flickslöjden i småskolan och folkskolans tre lägsta klasser, dels fria middagar för lärjungarne vid undervisningen i huslig ekonomi och dels stålpennor till alla lärjungar,

att skoltandläkarens arvode skall höjas från kronor 5 till kronor 7:50 per timme och biträdets arvode från 1 krona till 1 krona 50 öre per timme,

att anslaget till arvode åt skolläkare, för närvarande 1,000 kronor, höjes, under villkor att tvänne skolläkare förordnas, till 2,000 kronor, men i annat fall eller om det fortfarande blir endast en skolläkare, till 1,500 kronor,

att från och med nästkommande år skola förordnas tillsyningslärare, en för Herrgärdsskolan, en för Korsängsskolan och en för Djäknebergs-, Skepparbacks- och Mariabergsskolorna gemensamt, med ett arvode af 500 kronor för hvar och

N:o 127.

Budget-förslag 1919. Drätsel-kammarens förslag.

en samt en för hvardera af Jakobsbergs- och Hammarby skolor med ett arvode af 100 kronor för hvardera, samt

att för år 1919 bevilja föreningen Västerås skollofskolonier, som för innevarande år åtnjuter ett bidrag af staden å 4,000 kronor, ett anslag af 6,000 kronor.

I fråga om lönerna för manliga och kvinnliga folkskollärare samt småskollärarinnor, hänvisar Drätselkammaren till sitt förslag om kristidstillägg, där denna lärarepersonal är särskildt behandlad under punkt f). Utöfver hvad däri yttrats, vill Drätselkammaren nu till komplettering af nämnda förslag i detta sammanhang yttra sig om en detalj, som visserligen ej rör lönebeloppens storlek, men likväl har principiell betydelse, nämligen frågan om hvilka ersättningsbelopp skola af det sammanlagda lönebeloppet afdelas för lärare tillkommande naturaförmåner, bostad och bränsle. Drätselkammaren anser, att dessa böra fastställas med ledning af boställsordningens bestämmelser om bostadens beskaffenhet och hvad som här i staden kan anses gälla som medelpris å sådan bostad. Efter samma grund bör bränsleersättningen beräknas. Drätselkammaren har ansett sig böra i detta hänseende föreslå, att af lönens sammanlagda summa följande belopp skola anses utgöra ersättning för bostad och bränsle, nämligen:

för ordinarie folkskollärare: bostad 3 rum och kök 800 kronor och bränsle 300 kronor eller sammanlagdt *1,100 kronor, för ordinarie folkskollärarinna:* bostad 2 rum och kök 600 kronor och bränsle 225 kronor eller sammanlagdt *825 kronor* samt *för småskollärarinna och e. o. lärare:* bostad 1 rum och kök 400 kronor och bränsle 175 kronor eller sammanlagdt *575 kronor.*

Den af Drätselkammaren föreslagna lösningen af lärarepersonalens lönefråga medför i allmänhet något mindre lönesumma än folkskolestyrelsens förslag, men ligger å andra sidan högre än det förslag, som upprättats å ett möte i Örebro af skolmän och på hvilket Folkskolestyrelsens förslag är grundadt, ehuru det skiljer sig från Örebroförslaget därutinnan, att det upptagit en grundplåt å 365 kronor i dyrorts- och dyrtidstillägg, som ej finnes i Örebroförslaget.

Drätselkammaren har ofvan berört det företräde framför öfriga befattningshafvare, som tillkommer folkskollärarepersonalen därigenom, att det procentuella tillägget räknats å de nya, af staten bestämda, minimilönerna och ålderstilläggen. Denna ojämnhet framträder särskildt vid jämförelse med andra befattningshafvare vid samma institution, nämligen lärarne i öfningsämnena. Men, såsom Drätselkammaren förut framhållit, detta är ett missförhållande, som ej kan afhjälpas annat än i sammanhang med en lönereglering, som icke nu bör företagas ens för någon grupp befattningshafvare, ty om sådan göres på ett håll, hvad skola då andra i samma löneläge, om också ej tjänstgörande vid samma verk, säga? Öfningslärarne måste, enligt Drätselkammarens mening, nöja sig med att blifva lika behandlade som den största delen af stadens befattningshafvare; och att dem tillkommande förhöjningar icke äro föraktliga, visa de exempel Drätselkammaren anfört.

Drätselkammaren tillstyrker Folkskolestyrelsens förslag, att den del af pensionsafgifterna till särskilda anstalter, som författningsenligt skola erläggas af lärarne själfva, ej vidare bestridas af kommunen.

Folkskolestyrelsens förslag angående dagarvoden för tillfälliga vikarier får Drätselkammaren tillstyrka.

N:o 127.

Budgetförslag 1919. Drätselkammarens förslag.

Ehuru rätteligen stadens lärarebostäder borde betinga i hyra samma belopp, hvartill bostadsersättningen kommer att bestämmas, har Drätselkammaren intet att erinra emot hvad Folkskolestyrelsen härutinnan föreslagit eller att hyran i dessa bostäder bestämmes för tre rum och kök till 600 kronor och för två rum och kök till 400 kronor.

I frågan om anslag till skrifbiträde å folkskoleexpeditionen och det af Herr Bäckman i denna fråga reservationsvis framställda förslaget om tillsättande af en särskild expeditionsvaktmästare, har Drätselkammaren beaktat Herr Bäckmans förslag, men likväl icke ansett sig vilja framställa något ändringsförslag, då det här gäller en ren organisationsfråga. Herr Jonsson har inom Drätselkammaren reserverat sig emot ofvanstående uttalande, i det han ansett, att Drätselkammaren icke bort särskildt yttra sig i frågan.

Beträffande arvodet åt Barnavårdsnämndens sekreterare, för i år 250 kronor, men för nästkommande år föreslaget till 1,000 kronor, får Drätselkammaren föreslå, att detsamma för år 1919 bestämmes till 750 kronor, hvilket belopp Drätselkammaren funnit skäligt. I sammanhang härmed får Drätselkammaren meddela, att Drätselkammaren icke funnit skäl tillstyrka någon förhöjning i arvodet för innevarande år, hvarom särskild framställning jämväl inkommit till Drätselkammaren.

Till Folkskolans stat har Drätselkammaren lagt olycksfallsförsäkringspremie för personalen 1,290 kronor, det af Stadsfullmäktige den 31 oktober 1918 beviljade anslaget af 800 kronor såsom tilläggspension åt f. småskollärarinnan Holm, amortering och ränta å lån, som öfvertagits af de inkorporerade församlingarne samt 2,000 kronor ytterligare för barnbespisningen, hvilket sistnämnda belopp äfven upptagits på inkomstsidan och utgör bidrag för detta ändamål från Vahlbeckska fonden. En anmärkningsvärd höjning har af Folkskolestyrelsen företagits, i det att anslaget för oförutsedda behof höjts från 700 till 7,000 kronor eller sålunda 10-dubblats.

Högre folkskolan.

I fråga om lönerna för ordinarie lärarepersonalen vid högre folkskolan hänvisar Drätselkammaren till sitt ofvan framställda förslag rörande lärarepersonalen vid den egentliga folkskolan, hvilket förslag här bör vinna motsvarande tillämpning, med utgångspunkt från de af staten bestämda minimigrundlönerna och ålderstilläggen.

Den af Folkskolestyrelsen föreslagna höjningen i arvodet för föreståndaren, hvilket helt nyligen bestämts till 600 kronor, motsvarande det i lagen fastställda beloppet, får Drätselkammaren afstyrka, då någon särskild anledning till höjning af arvodet ej synes föreligga.

Drätselkammaren tillstyrker att från och med den 1 juli 1919 måtte vid högre folkskolan inrättas en ny ordinarie lärarebefattning.

I allt öfrigt tillstyrker Drätselkammaren det af Folkskolestyrelsen framlagda statförslaget för stadens folkskolor och högre folkskola.

Allmänna läroverket.

Rektors hyresbidrag är, jämlikt Stadsfullmäktiges beslut den 20 juni 1918, upptaget till 2,000 kronor.

Under utgifterna för högre allmänna läroverket är vidare uppfördt det anslag, som af Stadsfullmäktige den 29 augusti 1918 beviljades till fullbordande af läroverksbibliotekets inredning.

Den 28 februari innevarande år anslogo Stadsfullmäktige 700 kronor för gäldande af terminsafgifter till ljus- och vedkassan, helt eller delvis, för välartade,

obemedlade, i Västerås mantalsskrifna lärjungar vid härvarande högre allmänna läroverk. Sedan Stadsfullmäktige den 31 sistlidne oktober till Drätselkammaren remitterat en framställning från läroverkets rektor om liknande anslag, dock något höjdt, äfven för nästkommande år, får Drätselkammaren tillstyrka, att Stadsfullmäktige måtte af uttaxerade medel i 1919 års stat bevilja ett anslag å 850 kronor för ifrågavarande ändamål.

N:o 127. *Budget-förslag 1919. Drätsel-kammarens förslag.*

Under erinran, att Stadsfullmäktige genom beslut den 20 juni 1918 iklädt sig kostnaderna för fri simundervisning vid högre allmänna läroverket och jämväl för flickskolan, får Drätselkammaren meddela, att undervisningen vid gossläroverket påbörjats under hösten och hvad flickskolan angår väntas kunna komma i gång i början af nästkommande år; och har Drätselkammaren med anledning häraf insatt erforderligt anslagsbelopp till arvode för simläraren under nu ifrågavarande titel. Motsvarande anslagspost beträffande simlärarinnan har jämväl insatts bland utgifterna för flickskolan.

Andra undervisnings- och bildningsanstalter.

Utom sedvanliga anslag till flickskolan har uppförts af Stadsfullmäktige den 26 september och den 28 november 1918 beviljade anslag till hyresersättning för annex och till kristidstillägg för lärarinnorna med respektive 1,500 och 19,000 kronor.

Tekniska skolans anslag är jämlikt Stadsfullmäktiges beslut den 26 september 1918 upptaget med ett förhöjdt belopp af 8,000 kronor mot 6,000 kronor i 1918 års stat.

För Arbetareinstitutets föreläsningsverksamhet är jämlikt Stadsfullmäktiges beslut den 26 september 1918 upptaget ett från 1,600 till 2,000 kronor förhöjdt anslag.

Beträffande samma instituts biblioteksverksamhet har till Drätselkammaren inkommit en till Stadsfullmäktige ställd ansökan om anslag för år 1919, hvilken ansökan Drätselkammaren härmed öfverlämnar till Stadsfullmäktiges pröfning. Under erinran, att kommunens anslag till bibliotekets årskostnader för år 1917 var 4,000 kronor och för år 1918 höjdes till 7,500 kronor samt att det nu begärda anslaget uppgår till icke mindre än 12,700 kronor, vill Drätselkammmaren endast uttala såsom sin uppfattning, att det varit önskvärdt, om anslagsökningen kunnat något begränsas, särskildt nu, då staden i följd af oundvikliga kostnadsökningar i öfrigt måste höja den kommunala beskattningen, men har Drätselkammaren likväl icke velat motsätta sig det begärda anslagets beviljande, utan tillstyrker, att Stadsfullmäktige måtte för år 1919 af uttaxerade medel anslå 12,700 kronor till Arbetareinstitutets biblioteksverksamhet.

Epidemisjukhuset.

Hälsovårdsnämnden har föreslagit höjning af husmoderns vid epidemisjukhuset grundlön från 800 till 1,000 kronor. Då höjning i samma lön skedde blott för ett år sedan och då endast ett år efter det den först fastställdes, kan Drätselkammaren, som anser, att någon stabilitet måste fordras i fråga om af Stadsfullmäktige fastställda löner, icke vara med om en förhöjning, som icke påvisats vara nödvändig eller behöflig. Drätselkammaren erinrar om att de för särskildt befattningshafvare i lägre lönelägen under kristiden utgående lönetilläggen äro så afsevärda, att ett par hundra kronor mer eller mindre i grundlön spelar en underordnad roll vid nyanställning af befattningshavare. Den nuvarande grundlönen af 800 kronor synes i förhållande till sjuksköterskorna af 600 kronor vara ungefär lagom afvägd. Man torde ej heller förbise att ifrågavarande befattningshavare åtnjuta såväl kost som logi och en del andra

N:o 127. förmåner såsom tvätt och lyse fritt in naura, förmåner som särskildt nu torde vara synnerligen betydelsefulla. Under hänvisning till det ofvan sagda samt Drätselkammarens yttrande om lönereglerngar i allmänhet får Drätselkammaren afstyrka bifall till Hälsovårdsnämndens förevarande förslag.

Budget-förslag 1919. Drätsel-kammarens förslag.

Till Hälsovårdsnämndens förslag om anställande af ytterligare en epidemisjuksköterska får Drätselkammaren tillstyrka bifall.

Den af Hälsovårdsnämnden vidtagna värderingen af naturaförmånerna för vaktmästaren vid epidemisjukhuset och gårdsdrängen därstädes kan visserligen hafva skäl för sig, men då Drätselkammaren anser, att en dylik omvärdering, som ändrar lönestaten, i så fall bör ske för alla stadens befattningshafvare, hvilka åtnjuta naturaförmåner, på en gång och efter enhetliga grunder, och härtill kommer att en dylik omvärdering, som icke bör ske allt för ofta och ej heller influeras af rent tillfälliga företeelser på det ekonomiska området, skedde så sent som vid fastställandet af 1916 års budget, synes det mindre lämpligt att redan nu verkställa en sådan omvärdering, i all synnerhet som en ny lönereglering inom kort är att vänta. Drätselkammaren hemställer därför, att naturaförmånerna upptagas såsom de nu äro fastställda.

Kostnaden för renhållning, som i innevarande års stat är upptagen med 2,200 kronor, har af Hälsovårdsnämnden beräknats till ej mindre än 4,000 kronor. Med hänsyn till den inträdda och väntade ytterligare prisreduktionen på tvättmedel, har Drätselkammaren ansett sig kunna nedsätta beloppet med 1,000 till 3,000 kronor.

Den oerhörda stegring i bränslekostnaden, som Hälsovårdsnämndens förslag utvisar, har föranlett Drätselkammaren att undersöka förhållandet närmare. Det har därvid visat sig, att under innevarande år inköpts bränsle för omkring 16,000 kronor, och att detta bränsle så när som på den sista månaden förslår till årets eldning. Kostnaderna för i år stanna sålunda säkerligen under 20,000 kronor. Och då man ej torde behöfva befara ytterligare stegring i bränslepriserna nästa år utan snarare har att emotse prisfall, har Drätselkammaren ansett sig böra föreslå nedsättning i detta anslag till 20,000 kronor från 35,000 kranor enligt Hälsovårdsnämndens förslag.

Allmänna hälsovården. Hälsovårdsnämndens förslag angående inrättande af ytterligare en tjänsteläkarebefattning i staden samt i samband därmed ny instruktion för stadstjänsteläkarne, som förut under innevarande år inkommit till Stadsfullmäktige, har ännu icke hunnit undergå den förberedande behandling, som af Stadsfullmäktige anbefallts.. Emellertid har Hälsovårdsnämnden nu vid budgetförslaget framlagt löneförslag ej endast beträffande den nya läkarebefattningen utan äfven omfattande lönereglering för de förutvarande stadsläkarne. Drätselkammaren anser sig dock icke, oafsedt den omständigheten, att Drätselkammaren ännu ej varit i tillfälle att slutligt behandla ofvan omnämnda hufvudförslag, för närvarande beredd att tillstyrka Stadsfullmäktige antagandet af den nya lönestaten. Drätselkammaren hänvisar härutinnan till en början och i princip till det ofvan gjorda uttalandet om lönereglerigar, hvilket torde vara tillräckligt motiv i och för sig att för närvarande afstyrka lönereglering för de nuvarande stadsläkarne, i all synnerhet som enligt Drätselkammarens förslag angående kristidstillägg den bestämmelse, som förut utgjort hinder för stadsläkarne att erhålla sådant, nu borttagits. Hälsovårdsnämndens löneförslag är heller icke åtföljdt af någon som hälst utredning eller motivering. En hastig undersökning, som hunnit verkstälas för

N:o 127. *Budgetförslag 1919. Drätselkammarens förslag.*

Drätselkammarens räkning, gifver vid handen, att de föreslagna lönebeloppen vida öfverstiga de löner, som utgå till motsvarande tjänstemän i med Västerås jämförbara städer. På grund af det anförda får Drätselkammaren för närvarande afstyrka bifall till den föreslagna nya lönestaten. Herr Jonsson har låtit anteckna till Drätselkammarens protokoll, att han ej närvarit vid behandlingen af förestående fråga, och att han, om han närvarit, skullle hafva reserverat sig mot Drätselkammarens beslut.

Drätselkammaren inser däremot behofvet af att anställa ytterligare en tjänsteläkare. För att bereda möjlighet härtill föreslår Drätselkammaren, att det belopp, som i Hälsovårdsnämndens förslag till stat uppförts som lön åt distriktsläkaren, 4,000 kronor, upptages såsom ett anslag för ökade stadsläkaregöromål med den bestämmelse, att af detta anslag skall, intill dess ny tjänsteläkare kan blifva tillsatt, utgå de af Stadsfullmäktige den 27 Mars 1918 beviljade ersättningsbelopp för ökade göromål med 1,500 kronor till 1:ste och 1,000 kronor till 2:dre stadsläkaren för år räknadt, samt därefter gäldas aflöning till den nye tjänsteläkaren enligt den lönestat, som framdeles kan blifva af Stadsfullmäktige antagen.

Hälsovårdsnämnden har beräknat anslag till fyra hälsopoliser för velocipedhållning, men har utan motivering höjt anslaget på en gång från 25 till 100 kronor pr man. Drätselkammaren inser väl att någon höjning kan vara motiverad, men finner 50 kronor eller samma belopp, som utgår till exekutionsbetjänterna, hvilka torde hafva minst lika stor användning af velociped i tjänsteutöfningen som hälsopoliserna, skäligt, och han Drätselkammaren enligt denna sin uppfattning ändrat Hälsovårdsnämndens förslag.

Den föreslagna höjningen i anslaget till vård af medellösa lungsjuka får Drätselkammaren tillstyrka.

Likaså har Drätselkammaren intet att erinra mot det nya anslaget å 1,000 kronor till en poliklinik för könssjukdomar.

Drätselkammaren har ansett sig icke kunna med tystnad förbigå den anmärkningsvärda skillnaden mellan utgifter och inkomster för ambulansautomobilens drift, i det att mot utgifterna å 5,000 kronor svara inkomster af endast 300 kronor. Enligt de upplysningar, som kommit till Drätselkammarens kännedom, torde det ej vara tvifvel underkastadt, att den fria användningen af ambulansautomobilen vid olycksfall i afsevärd grad missbrukats, i det att densamma påkallats äfven vid de obetydligaste skador. För öfrigt synes det Drätselkammaren riktigast, att äfven i fråga om olycksfall automobilen bör betalas af dem, som ha råd därtill, och då fråga är om olycksfall vid verkstäder eller arbetsplatser bör afgiften affordras arbetsgifvaren, hvilken ju enligt nya olycksfallslagen är ansvarig för den skadades vård. Afgifterna böra ock så bestämmas, att de något så när motsvara stadens kostnader. Drätselkammaren har velat med detta framföra önskemål af ändring och rättelse i nu rådande missförhållanden under anhållan, att Stadsfullmäktige ville uppdraga åt Hälsovårdsnämnden att taga frågan under öfvervägande och skyndsamt inkomma till Stadsfullmäktige med yttrande och förslag i ämnet.

Köttbesiktningsbyrån.

Emot Hälsovårdsnämndens förslag angående stat för köttbesiktningsbyrån har Drätselkammaren ingen annan erinran att göra, än att Drätselkammaren i fråga om vaktmästarens aflöning i anslutning till hvad Drätselkammaren yttrat rörande andra lönefrågor hemställer, att densamma upptages såväl hvad kontanta aflöningen angår som beträffande värdet af naturaförmåner med samma belopp som

N:o 127. *Budgetförslag 1919. Drätselkammarens förslag.*

förut, hvaremot befattningen kommer i åtnjutande af fulla tillägg såsom andra befattningar och att sålunda grundlönen bestämmes till 1,200 kronor med 2 ålderstillägg à 150 kronor efter 3 och 6 års tjänstgöring samt bostad 1 rum och kök med värme till beräknadt värde af 300 kronor.

Gatuläggningen. I fråga om särskilda gatuarbeten, som böra komma till utförande under år 1919 erinrar Drätselkammaren om, att Stadsfullmäktige för att bereda medel till de ökade kristidstillägg, som beviljades i Maj 1918 nödgades återkalla en hel del gatuläggningsanslag. Af återstående anslag för innevarande år har endast ett icke kommit till användning, nämligen anslaget å 17,500 kronor till Östra Järnvägsgatan. Detta gatuarbete skall gifvetvis komma till utförande under år 1919, hvarför anslaget reserveras. Utom en del andra tidigare beslutade gatuarbeten, som af olika anledningar icke blifvit utförda, men som böra verkställas under nästkommande år, beräknar Drätselkammaren åtskilliga nya gatuarbeten, af dem en del, för hvilka anslag beviljades för innevarande år, men som af ofvan angifven anledning inställdes. Drätselkammaren vill här i korthet redogöra för de arbeten, för hvilka anslag nu begäres.

Lustigkullagatan: Den i stadsplanen angifna genombrytningen af ett par tomter å nedre Lustigkulla för rätning af gatan, torde nu böra verkställas, sedan Stadsfullmäktige beslutat inköpa de för regleringen behöfliga fastigheterna. Arbetet med denna gatureglering och utläggning af gatan torde hälsas med stor tillfredsställelse af alla trafikanter af den nuvarande svårtrafikabla uppfartsvägen till Lustigkulla.

Östermalmsgatan och Karlsgatan mellan Stora gatan och Munkgatan: Anslagen afse mindre arbeten å vissa delar af gatorna. För arbetet i Karlsgatan, som drager en kostnad af 6,000 kronor, finnes förut reserverade medel å 3,000 kronor.

Skultunavägen: Anslag beviljades i fjol till detta arbete, men blef anslaget återkalladt. Detsamma är förhållandet med *Vasagatans* västra trottoar vid Botaniska trädgården.

Bro öfver bäcken i Utanbygatan samt *Utanbygatan* mellan Karlsgatan och Östra Ringvägen; Dessa arbeten äro nödiga för ordnande af trafikleder invid de nybebyggda kvarteren Ivar, Julius och Jörgen.

Samtliga ofvan nämnda gatuarbeten anser Drätselkammaren böra gäldas af skattemedel.

Å hittills utförda gatuarbeten, för hvilka anslag beviljats af lånemedel, har uppkommit en brist af kronor 41,872: 60, hvilken Drätselkammaren föreslår att täckas af uttaxerade medel i 1919 års stat. Å andra sidan förefinnes besparade medel å anslag till utförda gatuarbeten å 10,500 kronor, hvilka kunna gå i afräkning.

Härförutom vill Drätselkammaren emellertid äska anslag till ännu några gatuarbeten, hvilkas storlek och solida utförande försvara, att anslagen till dem tagas af lånta medel. Dessa arbeten äro följande:

Kopparbergsvägen mellan Smedjegatan och Korsängsgatan ordnas och stensättes. Ehuru profilen af gatan föranleder betydlig sänkning af gatans nivå, särskildt vid midten af sträckningen, kan enligt hvad Planteringsnämnden vid undersökning funnit, gatuarbetet verkställas utan att därvarande alléträd behöfva borttagas. Detta förutsätter dock anordnande af refuge för en del af sträckningen en åtgärd, som Drätselkammaren icke har något emot att utföra för att bevara träden.

N:o 127.

Budget-förslag 1919. Drätsel-kammarens förslag.

Karlsgatan: Arbetet stod upptaget bland 1917 års anslag, men blef då ej utfördt. Anslagssumman 21,000 kronor reserverades emellertid. Då Drätselkammaren nu tänkt utföra gatuläggningen på mera varaktigt sätt och jämväl på grund af stegrade material- och arbetspriser, har anslaget måst höjas.

Södra Esplanaden: För halfva sträckningen mellan Kopparbergsvägen och Kungsängsgatan har förut anslagits 25,000 kronor af lånemedel. På grund af det pågående kontorsbygget för Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget har arbetet emellertid fått anstå. Det synes nu vara tid att utföra detsamma. På grund af kostnadsökningar och då något mer än halfva sträckningen lämpligen nu bör utföras erfordras ytterligare anslag.

Kyrkogatan: De arbeten, som föreslogos för ett år sedan, men som sedan inhiberades, föreslås nu åter till utförande, men för afsevärdt stegrad kostnad.

På grund af det ofvan anförda hemställer Drätselkammaren, att Stadsfullmäktige måtte besluta, att för särskilda gatuläggningsarbeten år 1919 bevilja följande anslag:

dels af uttaxerade medel i 1919 års stat.

Utläggning af *Lustigkullagatan*		17,000: —
Arbeten i *Östermalmsgatan* mellan Allégatan och Karlsgatae		4,200: —
„ i *Karlsgatan* mellan Stora gatan och Munkgatan	6,000: —	
med afdrag af reserverade medel	3,000: —	3,000: —
„ i *Skultunavägen* från Norra Ringvägen till Västerås kvarn		21,000: —
„ i *Vasagatans* västra trottoar mellan Engelbrektsgatan och Utanbygatan		1,500: —
Bro i Utanbygatan öfver bäcken i Östra Ringvägen		5,000: —
„ i *Utanbygatan* mellan Karlsgatan och Östra Ringvägen		12,000: —
Brist i föregående gatuläggningsanslag		41,872: 60
		105,572: 60
Med afdrag af reserverade öfverskottsmedel å gatuanslag		10,500: —
	Kronor	95,072: 60

dels ock att utgå af lånemedel:

Ordnande och stensättning af *Kopparbergsvägen* mellan Smedjegatan och Korsängsgatan		154,000: —
Ordnande och stensättning af *Karlsgatan* mellan Stora gatan och Kopparbergsvägen	50,400: —	
Med afdrag af reserverade medel	21,000: —	29,400: —
Stensättning af *Södra Esplanaden* från Kopparbergsvägen till midt för Allmänna Svenska Elektriska aktiebolagets gamla kontorsbyggnad utöfver förut af lånemedel anslagna 25,000: — kronor ytterligare		25,000: —
Stensättning af *Kyrkogatan*		
dels mellan konsistoriehuset och Rudbäcksgatan	44,700: —	
och *dels* mellan Rudbäcksgatan och Norra Ringvägen	16,200: —	60,900: —
	Kronor	269,300: —

N:o 127.

Budget-förslag 1919. Drätselkammarens förslag.

Vägar.

Planteringar.

Till grusning och makadamisering af vägar samt diverse vägförbättringar beräknar Drätselkammaren en kostnad af 25,000 kronor.

Förslaget till stat för stadens parker och planteringar är uppgjordt i samråd med planteringsnämnden och i enlighet med Nämndens önskningar.

Då det gäller att tillsätta ny stadsträdgårdsmästare efter Direktör Forsberg, som aflidit under innevarande år, har Planteringsnämnden och Drätselkammaren ansett en provisorisk reglering af nöden, enär Forsberg utom sin lön af staden äfven åtnjöt sådan af Trädplanteringssällskapet, medan den nye tjänsteinnehafvaren uteslutande skall vara anställd i stadens tjänst. Med utgångspunkt från förhållandena före kristiden och efter inhämtande af uppgifter från en del öfriga med Västerås i storlek jämförliga städer samt slutligen med tanke på, att de viktiga uppgifter, som ligga före den nye innehafvaren, kräfva en väl kvalificerad arbetskraft, får Drätselkammaren föreslå, att stadsträdgårdsmästarens aflöning måtte bestämmas till 3,000 kronor jämte två ålderstillägg à 500 kronor efter 5 och 10 års tjänstgöring. Å lönen bör utgå fullt kristidstillägg enligt de bestämmelser, som komma att af Stadsfullmäktige antagas. Vidare föreslår Drätselkammaren, att Stadsfullmäktige måtte bemyndiga Drätselkammaren att efter Planteringsnämndens hörande anställa stadsträdgårdsmästare samt att likaledes efter Nämndens hörande inkomma till Stadsfullmäktige med förslag till instruktion för denne tjänsteman, hvilken instruktion den nye innehafvaren skall vid anställandet tillförbindas att underkasta sig.

Stadsträdgårdsmästarens biträde, hvilken varit anställd öfver tre år, anmäles till erhållande af ett ålderstillägg.

Från Trädgårdsdirektör C. A. Forsbergs änka fru Ida Forsberg har till Drätselkammaren inkommit en ansökan om erhållande af någon pension. Stadsfullmäktige hafva icke hittills fattat något vägledande beslut om pension för änkor eller barn efter aflidna befattningshafvare, hvarför Drätselkammaren icke nu anser sig kunna föreslå någon pension för änkefru Forsberg. Då Direktör Forsbergs efterlämnade tillgångar torde kunna lämna änkan åtminstone så stor afkomst, att de gifva henne en om också knapp bärgning, kan knappast heller något anslag i form af understöd komma i fråga. Då Drätselkammaren likväl med hänsyn till Direktör Forsbergs af alla högt uppskattade lifsgärning i stadens tjänst anser lämpligt, att staden på något sätt tillgodoser hans efterlämnade änka, får Drätselkammaren hemställa, att Stadsfullmäktige ville för år 1919 anslå ett belopp af 500 kronor såsom pensionsersättning till änkefru Ida Forsberg.

Det ökade arbetet med stadens planteringar kräfver anställandet under stadsträdgårdsmästaren af ett ytterligare biträde, en elev, för hvilken begäres ett arvode af i ett för allt 1,800 kronor.

Efter förhandlingar med länsstyrelsen, hvarom närlagda skrifvelse från Konungens Befallningshafvande lämnar upplysning, har mellan Länsstyrelsen och Drätselkammaren träffats den preliminära öfverenskommelse, att staden åtager sig vården af Slottsparken och gaturenhållning inom och invid densamma mot erhållande af det anslag för ändamålet, som beviljas af statsmedel, samt mot det att Slottsparken såsom hittills skett upplåtas såsom en för allmänheten tillgänglig park.

Drätselkammaren hemställer om godkännande af detta aftal.

Anslaget för skötsel och underhåll af förutvarande planteringar har af kända skäl måst höjas.

N:o 127.

Budgetförslag 1919. Drätselkammarens förslag.

De extra utgifterna äro såsom af deras rubriker synes nödvändiga. De understiga något motsvarande utgifter för innevarande år.

Gatubelysning.

Utöfver anslag till följande af Vatten- och Gasverksstyrelsen föreslagna elektriska gatubelysningsanordningar nämligen:

	Anslag kr.
Omändring af 4 aftonbrinnare till nattbrinnare å Norrmalm	800: —
Uppsättning af en nattbrinnare i hörnet af Sturegatan och Nedre Trädgårdsgatan	200: —
Uppsättning af en aftonbrinnare i Hammarbygatan	170: —
Uppsättning af en nattbrinnare i Stadsparken	200: —
Uppsättning af 2 aftonbrinnare och 1 nattbrinnare i Utanbygatan vid kvarteret Julius och Jörgen	1,000: —
Uppsättning af 2 aftonbrinnare och 2 nattbrinnare samt ändring af en aftonbrinnare till nattbrinnare vid vägen från Nedre Rosenhill genom Öfre Rosenhill till Vegaföreningen	2,300: —

föreslår Drätselkammaren ytterligare följande anordningar:

Uppsättning af 2 elektriska lampor i gatan ofvanför Frejaföreningen	350: —
samt af en sådan lampa i Återvändsgränd	330: —
Kronor	5,350: —

hvarjämte Drätselkammaren i enlighet med Vatten- och Gasverksstyrelsens efter budgetförslagets aflämnande inkomna förslag hemställer, att Stadsfullmäktige måtte besluta, att staden från och med år 1919 skall lämna fri belysning inom Sommaro till nu befintliga 3 lampor, hvarför kostnaden beräknas till 180 kronor om året.

Här har jämväl upptagits det af Stadsfullmäktige den 29 Augusti 1918 beviljade anslaget till förändring af gatubelysningen inom Västra förstaden och Jakobsberg samt 1918 års belysningskostnad med kronor 3,470: —.

Gaturenhållning.

Särskildt i följd af de ökade körlönerna har innevarande års anslag för vinterunderhåll och vattning å gator och allmänna platser 8,000 kronor visat sig otillräckligt. Drätselkammaren har därför ansett nödvändigt för nästa år fördubbla anslaget.

Kapitelhjonens arvode har nu ytterligare höjts från 200 till 300 kronor såsom en följd af dyrtiden.

Jämväl öfriga anslag under denna titel hafva måst höjas.

Afloppsledningarne.

Utgifterna för stadens afloppsledningar hafva upptagits i full öfverensstämmelse med Vatten- och Gasverksstyrelsens förslag.

Hamnen.

Emot Hamnstyrelsens förslag till stat för stadens hamn har Drätselkammaren intet att erinra. Jämkning i densamma bör dock göras i anledning af förslaget om kristidstillägg, men då denna jämkning ej inverkar på uttaxeringen, kan sådan ske vid den fastställda statens utskrifvande.

Renhållningsverket.

I ändamål att renhållningsverkets kontor till allmänhetens bekvämlighet må kunna hållas öppet under hela dagen, har förvaltaren redan under innevarande år, enligt Drätselkammarens beslut, anställt ett extra kontorsbiträde å kontoret. Till arvode åt detta biträde har i statförslaget upptagits ett nytt anslag å 1,500 kronor.

Jämlikt Stadsfullmäktiges beslut den 20 juni detta år äro i statförslaget uppförda löneförmåner för en ny ordinarie renhållningsarbetare.

N:o 127.

Budgetförslag 1919.

Drätselkammarens förslag.

Vattenledningsverket, Gasverket och Elektricitetsverket.

De flesta anslagsposterna å renhållningsverkets utgiftsstat hafva måst höjas i större eller mindre grad i anledning af den rådande dyrtiden.

I fråga om de utgifter, som af Vatten- och Gasverksstyrelsen uppförts under rubriken utgifter för verkens gemensamma förvaltning, har Drätselkammaren ingen erinran att göra. Drätselkammarens förslag om kristidstillägg föranleder visserligen en något ändrad uppställning, men inverkar så obetydligt på slutsumman, att Drätselkammaren ej gjort någon ändring. Drätselkammaren tillstyrker alltså hvad Vatten- och Gasverksstyrelsen rörande denna del af dess stat särskildt föreslagit eller att vid verken måtte från och med år 1919 å fast stat anställas följande personal med nedan angifna löneförmåner utom kristidstillägg, nämligen:

en bokhållare med grundlön af 2,100 kronor jämte två ålderstillägg à 300 kronor efter 3 och 6 års tjänstgöring,

tre kontorsbiträden af I klass, af hvilka nuvarande kontorsbiträdet fröken Lindeblad skall vara en, med grundlön af 1,500 kronor jämte två ålderstillägg à 150 kronor efter 3 och 6 års tjänstgöring,

ett kontorsbiträde af II klass med grundlön af 1,200 kronor jämte två ålderstillägg à 150 kronor efter 3 och 6 års tjänstgöring,

tre skrifbiträden med grundlön af 1,000 kronor jämte två ålderstillägg à 150 kronor efter 3 och 6 års tjänstgöring,

två inkasserare med grundlön af 1,500 kronor jämte två ålderstillägg à 150 kronor efter 3 och 6 års tjänstgöring, samt

fyra mätareafläsare med grundlön af 1,200 kronor jämte två ålderstillägg à 150 kronor efter 3 och 6 års tjänstgöring, hvarjämte bestämmes, att förut icke fast anställd personal, som ingår på den nya lönestaten, skall, i händelse af anställning vid verken före 1918, i fråga om uppflyttning i högre lönegrad, räkna tjänstgöring från och med 1918 års ingång.

Beträffande utgifterna för de särskilda verken har Drätselkammaren icke vidtagit annan ändring än den, som betingas af Drätselkammarens förslag angående kristidstillägg åt stadens befattningshafvare.

Drätselkammaren tillstyrker sålunda, att Stadsfullmäktige måtte bevilja maskinisten vid elektricitetsverket S. L. Löf från och med nästkommande år en pension af 760 kronor årligen. Då kristidstillägget enligt Drätselkammarens förslag utgår med 100 %, skulle den verkliga pensionen för nästa år utgöra 1,520 kronor.

Vatten- och Gasverksstyrelsens i samband med budgetens framläggande gjorda särskilda anslagsäskanden får Drätselkammaren tillstyrka och föreslår sålunda, att Stadsfullmäktige måtte besluta, att af lånemedel anslå:

till ett nytt maskinaggregat i elektricitetsverket	Kr.	140,000:—
till anskaffande af nya mätare och inventarier	»	50,000:—
till serviser och diverse mindre ledningsarbeten	»	25,000:—
Summa kronor		215,000:—

Kallbadhus.

Vid upprepade tillfällen har Drätselkammaren haft under behandling fråga om åtgärder för åstadkommande af ett nytt kallbadhus i stället för det gamla fallfärdiga kallbadhuset vid hamnarmen. Frågans lösning har fördröjts på grund af svårigheten att vinna enighet om den lämpligaste platsen för det nya bad-

huset. Emellertid torde frågan, som är under beredning af en särskild af Drätselkammaren tillsatt kommitté, snart kunna i fullt utredt skick underställas Stadsfullmäktiges pröfning. I afbidan härpå har Drätselkammaren i budgetförslaget upptagit ett anslag å 10,000 kronor för påbörjande af nytt kallbadhus, hvilket anslag Drätselkammaren hemställer, att Stadsfullmäktige måtte bevilja. N:o 127. *Budgetförslag 1919. Drätselkammarens förslag.*

Till Badhusstyrelsens statförslag, emot hvilket Drätselkammaren intet har att erinra, har Drätselkammaren lagt, utom erforderligt anslag till kristidstillägg, beräknad brist för innevarande år å 20,000 kronor. **Varmbadhus.**

Utgifterna för trafiken med stadens ångbåtar hafva med ledning af erfarenheterna från detta års seglation upptagits med förhöjda belopp. Men äfven inkomsterna af trafiken äro afsevärdt höjda. **Båttrafiken.**

Till Brandstyrelsens förslag om höjning i beklädnadsersättningarne för brandchefen och vice brandchefen, får Drätselkammaren tillstyrka bifall på det sätt, att dessa befattningshafvare beviljas ett särskildt tillägg af 300 kronor hvardera för år 1919 till sina respektive beklädnadsersättningsanslag. **Brandväsendet.**

Under hänvisning till den motivering, som Drätselkammaren nedan anfört i fråga om poliskårens beklädnad och då anslagen härutinnan alltid varit lika stora för polis- och brandkårerna, får Drätselkammaren föreslå, att beklädnadsersättningen till förste brandmästaren genom ett särskildt tillägg af 125 kronor bestämmes till 300 kronor och beklädnadsanslaget för brandkåren i öfrigt beräknas efter 250 kronor per man.

Drätselkammaren tillstyrker förslaget om beviljandet åt förste brandmästaren af ett personligt lönetillägg af 300 kronor.

Likaså tillstyrker Drätselkammaren, att Stadsfullmäktige måtte, på sätt Brandstyrelsen hemställt, besluta inrättandet vid stadens brandkår af en andre brandmästaretjänst med 1,500 kronor i grundlön jämte två ålderstillägg à 150 kronor efter respektive 3 och 6 års tjänstgöring äfvensom bostad af 1 rum och kök in natura till ett beräknadt värde af 225 kronor, hvaremot en andra brandförmanstjänst skulle indragas.

Emot Brandstyrelsens förslag angående höjning af verkstadsförmannens grundlön från 1,000 till 1,300 kronor har Drätselkammaren intet att erinra.

Drätselkammaren tillstyrker likaledes, att vid brandkåren måtte inrättas två nya brandmanstjänster.

Då olycksfallsförsäkring för brandkårens reservmanskap är inbegripen i det alla stadens befattningshafvare m. fl., som staden är skyldig hålla försäkrade, omfattande aftalet med riksförsäkringsanstalten, behöfver något särskildt anslag för detta ändamål ej här upptagas.

Det af Brandstyrelsen begärda anslaget å 1,000 kronor till cementering af en del af brandstationens gård får Drätselkammaren tillstyrka.

Under erinran, att Stadsfullmäktige den 26 september 1918 anslagit 1,500 kronor till täckande af brist i brandverkets beklädnadsanslag för innevarande år att gäldas af uttaxerade medel i 1919 års stat, har Drätselkammaren i sitt förslag uppfört berörda anslag.

Äfvenledes har Drätselkammaren till denna stat öfverfört förre tornväktaren Erikssons pension.

I öfriga delar tillstyrker Drätselkammaren Brandstyrelsens statförslag.

Utöfver anslag till ordinarie behof för fastigheten får Drätselkammaren hemställa om beviljande af ett anslag å förslagsvis 2,500 kronor till omändring af **Polis- o. Brandstationen.**

N:o 127. *Budgetförslag 1919. Drätselkammarens förslag.*

norra gårdsflygeln för inredning af densamma till lokaler för detektiva polisens räkning, hvarom framställning förut gjorts af Magistraten.

Stadshotellet.

I 1918 års stat är uppfördt ett anslag å 20,000 kronor till påbörjande af erforderliga reparationer i stadshotellet. Med Stadsfullmäktiges begifvande har en del af detta anslag tagits i anspråk för utvidgning af hotellets matkällare och andra omändringsarbeten. För fortsättande af reparationsarbetena har i budgetförslaget uppförts ett anslag af 10,000 kronor. I öfrigt äro inga väsentligare förändringar vidtagna under denna titel mer än att bränslekostnaden beräknats till 35,000 kronor mot 21,000 kronor i årets stat. Motsvarande höjning förekommer emellertid äfven på inkomstsidan, i fråga om hyresgästernas andel i uppvärmningskostnaden.

Gårds- och tomtfastigheter.

Enligt bilagda förteckning belöper sig sammanlagda utgiftssumman för stadens gårds- och tomtfastigheter till 35,320 kronor mot 25,000 kronor i årets stat. I förteckningen har införts de olika fastigheternas taxeringsvärden och inköpssummor.

Hamnplanen och materialgården.

Hamnplanen och materialgården hafva i förslaget sammanförts till en gemensam rubrik. Materialgårdens anslag var förut upptaget bland utgifterna för diverse behof. Kostnaderna hafva för densamma beräknats till 10,000 kronor mot 7,000 kronor i 1918 års stat.

Nordanby.

De flesta utgiftsposterna för stadens landtbruk hafva af naturliga skäl måst upptagas med förhöjda belopp. Afsevärda kostnader måste fortfarande nedläggas på reparation af de gamla byggnaderna på stadens egendomar.

Då den nuvarande beteshagen vid Stenby är otillräcklig för hästarna vid Nordanby, har Drätselkammaren funnit sig böra upptaga ett, af förvaltaren framställdt förslag om inhägnande till beteshage af ett cirka 25 tunnland stort område af skogsmarken öster om Stenby, där frodig gräsväxt redan nu finnes. Här kunna jämväl renhållningsverkets hästar släppas ut på bete från lördags eftermiddag till måndags morgon, en för dem väl behöflig rekreation. För hägningskostnaden har upptagits ett anslag af 1,000 kronor. Af den nya beteshagen skulle dessutom så småningom ett område om 7 à 8 tunnland, som förut varit lagdt under plog men nu är beväxt med ung björkskog, uppodlas. I stället skulle beteshagen utökas genom intagande däri af ytterligare område från skogen, som genom lämplig gallring kan beredas till en utmärkt hagmark, då marken är lämplig för gräsväxt. Jägmästaren har visserligen från skoglig synpunkt ansett de föreslagna åtgärderna mindre lämpliga, men har Drätselkammaren i betraktande af den bästa nyttan för staden ansett sig böra biträda förvaltarens förslag.

Af Stadsfullmäktige beviljade anslag till inköp och reparation af husen vid lägenheten Petersborg samt till elektrifiering af egendomen, tillhopa 15,750 kronor, har Drätselkammaren fördelat till amortering på 5 år.

Malma.

De anslag, som Stadsfullmäktige beviljat den 29 augusti i år, dels å kronor 23,950 för elektrifiering af egendomen och dels 6,500 kronor såsom egendomens andel i kostnaden för den nya rotfruktskällaren, föreslår Drätselkammaren till amortering under 5 år, hvadan i budgeten uppförts $1/5$ af anslagen, utgörande första årets amortering.

Bland utgifterna är äfven upptaget anslag till en direkt telefonledning till Malma med anknytning vid Nordanby, hvaraf stort behof föreligger.

N:o 127. *Budgetförslag 1919. Drätselkammarens förslag.*

Hästholmarne.

Utgifterna för Hästholmarne hafva beräknats till 4,000 kronor mot 2,000 kronor i årets stat. Dessutom har här uppförts ett belopp af 2,010 kronor, utgörande köpesumman för en del med restauranten å Elba sammanhörande inventarier såsom trädgårdsmöbler och fasta skåp m. m., hvilka Drätselkammaren för nämnda summa inköpt dels af spritbolaget och dels af Källarmästaren Hentzell.

Jordar och andra fastigheter.

Nya utgiftsposter äro dels arrendet för lägenheten Biskopsängarne, som enligt Stadsfullmäktiges beslut den 20 juni 1918 arrenderats för tillhandahållande af potatislotter, men som numera är upplåten till koloniträdgårdar, dels ock anslagen den 20 juni 1918 till elektrifiering af Hofdestalund och den 28 november 1918 till elektrifiering af Gustafsslätt och Andersborg.

Magistraten och Rådstufvurätten.

Vidkommande Magistratens förslag angående lönereglering för rådmännen och stadsnotarien, hänvisar Drätselkammaren till, hvad Drätselkammaren i fråga om lönerna i allmänhet anfört och afstyrker bifall till förslaget.

Hvad återigen frågan om inrättande af en ny stadsnotarietjänst angår, har Drätselkammaren af Magistratens skrifvelse och under hand inhämtade upplysningar blifvit öfvertygad om behofvet af ökad juridiskt kvalificerad arbetskraft för utförande af det i hög grad ökade arbete, som är förenadt med brottmålsrådmanstjänsten. Huruvida och i hvad mån detta behof, som synes närmast föranledt af den under kristiden starkt ökade brottsligheten, är af öfvergående natur eller kan tänkas blifva för framtiden bestående, torde för närvarande vara svårt, för att icke säga omöjligt, att bedöma. Men då i hvarje fall ett beslut om inrättande af en ny tjänstebefattning vid Magistraten synes böra ske i samband med framläggande af förslag till erforderlig förändring af den för Magistraten gällande stadgan, hvarigenom den nye tjänstemannens åligganden och befogenheter fastslås, anser sig Drätselkammaren, då något sådant förslag af Magistraten icke framlagts, icke för närvarande kunna på annat sätt tillmötesgå Magistratens framställning, än att Drätselkammaren tillstyrker, att Stadsfullmäktige ville för år 1919 till Magistratens disposition ställa ett anslag af intill 5,000 kronor för att bereda Magistraten tillfälle att förskaffa sig den juridiska hjälpkraft, som kan erfordras för fullgörande af särskildt de åligganden, hvilka äro förenade med den nuvarande brottmålsrådmanstjänsten.

Herr Jonsson har inom Drätselkammaren reserverat sig mot kammarens beslut och ansett, att Drätselkammaren bort tillstyrka Magistratens löneregleringsförslag.

Då Drätselkammaren i sitt förslag angående kristidstillägg för stadens befattningshafvare år 1919 borttagit den inskränkande bestämmelse i fråga om dylikt lönetillskott, på grund af hvilken för innevarande år någon krigstidshjälp ej kunnat utdelas till stadsfiskalen, anser sig Drätselkammaren ej kunna förorda Magistratens framställning om beviljande af ett personligt lönetillägg åt stadsfiskalen.

I anledning af stadsfiskalens i särskild skrifvelse gjorda framställning om att komma i åtnjutande af ålderstillägg från 1 februari 1919, så får Drätselkammaren afstyrka denna begäran, som strider mot ej blott ordalagen utan äfven grunderna för bestämmelserna i gällande lönestat. Stadsfullmäktige hafva i vissa fall dispenserat från bestämmelserna, men ej i ett sådant fall som detta, utan då vederbörande tjänstgjort i fullt antal hela kalenderår, men en del af tiden utan att vara ordinarie eller i annan stadens tjänst. Herr Jonsson har jämväl

N:o 127. *Budget-förslag 1919. Drätselkammarens förslag.*

i denna del reserverat sig mot Drätselkammarens ståndpunkt i det han önskat tillstyrka framställningen.

På ofvan anförda grunder afstyrker Drätselkammaren den af Magistraten föreslagna löneregleringen för stadsvaktmästaren.

Då kostnaderna för renhållning och uppvärmning af rådhuset böra fördelas på Magistraten, Drätselkammaren och Lifsmedelsnämnden, har Drätselkammaren ansett sig kunna nedsätta beloppen till respektive 800 och 2,400 kronor.

Emot Magistratens förslag angående ökadt anslag för telefoner har Drätselkammaren ingen annan erinran, än att telefonafgiften för stadsvaktmästaren bör upptagas till 50 kronor, motsvarande den lägsta afgiften, i stället för 80 kronor enligt Magistratens förslag.

Anslaget till oförutsedda utgifter har Drätselkammaren ansett kunna bibehållas vid 500 kronor.

Emot öfriga af Magistraten begärda anslagshöjningar under Magistratens och Rådstufvurättens stat har Drätselkammaren intet att erinra.

Kronouppbörds- och exekutionsväsendet.

Till Magistratens förslag om beviljande af ett nytt anslag å 500 kronor för anskaffning och underhåll af inventarier för kronouppbörds- och exekutionsväsendet får Drätselkammaren tillstyrka bifall.

På de skäl, som ofvan i allmänhet och särskildt beträffande stadsfiskalen anförts, afstyrker Drätselkammaren den begärda löneregleringen för kronouppbördskassören, i all synnerhet som denne vid jämförelse med löneförhållandena för motsvarande tjänst i andra städer och då denne tjänsteman här på stadens bekostnad tillhandahålles biträden i vida större utsträckning än hvad i allmänhet eljes är fallet, redan förut kan anses väl aflönad. Den omständigheten att kronokassören icke vidare kommer att uppehålla kamreraretjänsten vid fattigvården, synes icke kunna motivera en löneförhöjning, då kamrerarearvodet utgick såsom ersättning för ett särskildt arbete, som icke vidare af denne tjänsteman utöfvas. Drätselkammaren har icke af handlingarne vid löneregleringens genomförande kunnat finna något stöd för att kronokassörens lön bestämts med hänsyn till det tillfälliga arvodet som fattigvårdskamrerare. Slutligen förtjänar erinras därom, att kronokassörens sportelinkomster af tjänsten de senare åren stegrats med belopp, vida öfverstigande det kamrerarearvode, som han kan komma att få afstå ifrån.

Beträffande Magistratens framställning om anställande af ytterligare två skrifbiträden å kronouppbördskontoret, hvarvid de nuvarande anslagen till skrifbiträden skulle försvinna, kan Drätselkammaren icke till alla delar biträda Magistratens förslag. Drätselkammaren anser nämligen, att arbetet för biträdena bör kunna på lämpligt sätt fördelas, att en del af detsamma kan utföras med något billigare arbetskraft och har därför funnit lämpligt, att denna angelägenhet ordnas på det sätt, att utom det nuvarande af staden aflönade biträdet, som erhåller benämningen 1:sta biträdet och för hvilket bibehålles en grundlön af 1,200 kronor, anställes ytterligare ett af staden aflönadt biträde, 2:dra biträdet, med en grundlön af 1,000 kronor, hvarjämte anvisas till aflöning af ytterligare biträde, i den mån sådant erfordras, ett anslag af intill 1,800 kronor mot redovisningsskyldighet. Till första och andra biträdena skulle utgå lönetillägg enligt de grunder, som blifva bestämda för stadens befattningshafvare, hvaremot anslaget å 1,800 kronor icke bör utgå till någon bestämd befattningshafvare, och icke häller öfverlämnas till

kronokassören, utan så användas, att ur detsamma anvisas arvode till ett eller två extra biträden intill anslagets belopp. Drätselkammaren hemställer alltså, att Stadsfullmäktige måtte fatta beslut om anställande å kronouppbördskontoret af ett andra skrifbiträde med ett årligt arvode af 1,000 kronor äfvensom för år 1919 anslå 1,800 kronor till arvode åt extra biträden å samma kontor.

N:o 127. *Budgetförslag 1919. Drätselkammarens förslag.*

Till Magistratens framställning, att anslaget till arvoden åt stadens ombud vid mantalsskrifningen, hvilket bör upptagas under nu förevarande titel, måtte utgå med ett förhöjdt belopp af 1,000 kronor tillstyrker Drätselkammaren bifall.

I sammanhang härmed föreslår Drätselkammaren. att arvodena till mantalsskrifningsombuden,som hittills utgått med 5 kronor om dagen, måtte höjas till 10 kronor om dagen utom för ombud, som äro anställda i stadens tjänst och åtnjuta aflöning under mantalsskrifningstiden, för hvilka arvodet utgår med 5 kronor om dagen, samt att för half tjänstgöringsdag, 4 timmar eller därunder, räknas halft arvode.

Vidkommande frågan om skrifbiträde åt stadsfogden får Drätselkammaren, då Drätselkammaren icke anser arbetet för stadsfogden hafva ökat i den grad, att det kan motivera, att staden helt och hållet aflönar ett skrifbiträde, föreslå, att Stadsfullmäktige måtte, på sätt stadsfogden begärt, lämna denne ett anslag till skrifbiträde å 1,500 kronor för år 1919.

Den föreslagna löneregleringen för exekutionsbetjänterna får Drätselkammaren på ofvan anförda skäl afstyrka.

I fråga om förslaget om pensionering af fjärdingsmannen Wallin och anställande i hans ställe af ytterligare en exekutionsbetjänt, får Drätselkammaren, då Wallin icke gjort framställning om afsked från tjänsten, då Wallin, som fortfarande är vid full såväl kroppslig som andlig vigör, under den tid han ensam skötte indrifning af utskylder inom S:t Ilian utförde detta åliggande så väl, att afkortningarna i nämnda socken blefvo ytterst obetydliga, samt då det är lämpligt att afvakta resultatet i fråga om utskyldsinbetalning af det s. k. Hedemorasystemet, som från och med nästa år skall tillämpas här, afstyrka såväl förslaget om Wallins pensionerande som ock framställningen om anställande af en ny exekutionsbetjänt.

Polisväsen och fångvård.

Anslaget till vapenpersedlar för poliskåren har af Drätselkammaren uppförts enligt Magistratens framställning med 3,000 kronor.

I fråga om den föreslagna löneregleringen för poliskåren hänvisar Drätselkammaren till hvad som ofvan anförts och afstyrker för närvarande bifall till förslaget härutinnan.

Beträffande poliskommissariens bostad har Drätselkammaren endast vidtagit den förändringen i Magistratens uppställning, att värdet af bostadsförmån såsom hittills uppförts inom linien med det af Stadsfullmäktige senast fastställda beloppet 800 kronor, medan stadens kostnad för anskaffande och tillhandahållande af denna bostad uppförts som en särskild anslagspost.

Till Magistratens förslag angående bestämmande af det belopp poliskommissarien Linder skall afstå af sina löneförmåner under den tid öfver ett år, som han kommer att åtnjuta tjänstledighet, får Drätselkammaren tillstyrka bifall allenast med den förändringen, att värdet af bostadsförmån bör beräknas till 800 kronor eller det belopp, hvartill denna förmån uppskattades vid den omvärdering af alla befattningshafvares naturaförmåner, som af Stadsfullmäktige vidtogs den 21 december 1915.

N:o 127.

Budgetförslag 1919. Drätselkammarens förslag.

Drätselkammaren inser, att en höjning måste vidtagas i fråga om beklädnadsersättningar och beklädnad in natura för poliskårens medlemmar. Då emellertid under de sista veckorna en bestämd tendens visat sig till nedgång i de förut så höga priserna å beklädnadsmaterial, har Drätselkammaren ansett sig kunna vditaga nedsättning af de höga belopp, som härutinnan af stadsfiskalen och Magistraten föreslagits. Drätselkammaren finner för sin del lämpligt föreslå, att beklädnadsersättningen till öfver-, inspektions- och detektivkonstaplar genom ett extra anslag för 1919 af 125 kronor höjes till 300 kronor per man och att stadens kostnad för naturabeklädnad för öfriga polismän, som bör upptagas såsom ett särskildt anslag och ej påföras hvarje befattningshafvare såsom en aflöningsförmån, beräknas efter 250 kronor per man.

Magistratens framställning om att vid poliskåren måtte inrättas ytterligare en detektivkonstapels- samt två ordinarie poliskonstapelsbefattningar, får Drätselkammaren tillstyrka.

Enligt aftalet med Riksförsäkringsanstalten har olycksfallsförsäkringsanslaget upptagits med förslagsvis 500 kronor.

Emot förslaget om bostadstelefon till detektivkonstapeln Forslund har Drätselkammaren intet att erinra, men anmärker endast, att Magistraten i sitt förslag upptagit dubbla anslag för telefonafgifter, hvilket Drätselkammaren i sitt förslag ändrat.

Anslaget till ridande polis är enligt Stadsfullmäktiges beslut den 31 oktober 1918 upptaget med 1,500 kronor.

Då anslaget till f. Poliskonstapeln J. F. Asplunds änka har karaktären af understöd och ej pension och då sålunda något kristidstillägg ej lämpligen bör därå beräknas, föreslår Drätselkammaren att understödet höjes från af Magistraten föreslagna 300 kronor till 500 kronor.

I öfrigt finner Drätselkammaren de föreslagna anslagshöjningarne skäliga.

På grund af den nya statuppställningen har till nu förevarande titel öfverförts anslaget till fångars vård och förplägnad å straffängelset 600 kronor.

Allmänna pensionsförsäkringen.

I fråga om det af Västerås stads pensionsnämnd upprättade förslaget till stat för år 1919 har Drätselkammaren intet att erinra, utan tillstyrker de föreslagna höjningarne af arvodet åt ordföranden från 200 till 400 kronor och af bidraget till skrifhjälp åt ordföranden från 600 till 800 kronor äfvensom det nya anslaget till läkarebetyg och läkareundersökningar.

Från pensionsnämnden för S:t Ilian har inkommit framställning om arvode åt dess ordförande med 150 kronor om året från och med 1918. Drätselkammaren finner emellertid, under erinran att icke något arvode förut utgått och vid jämförelse med omfattningen af göromålen för ordföranden i Västerås pensionsnämnd, skäligt tillstyrka, att arvodet bestämmes för innevarande år till 75 kronor och för år 1919 till 100 kronor. Öfriga kostnader hafva uppförts enligt nämndens framställning.

Beträffande Lundby pensionsnämnd har jämväl begärts ett ordförandearvode af 150 kronor, hvilket Drätselkammaren, i likhet med för S:t Ilian, föreslår nedsatt till 100 kronor. I öfrigt äro kostnaderna desamma, som nämnden föreslagit.

I fråga om grundafgifterna för pensionsförsäkringen, hvilka uppbäras och redovisas af kommunen, har förut uppförts i staten endast skillnaden mellan den inlevererade summan och den af kommunen uppburna. Kommunen är nämligen betalningsskyldig gent emot pensionsförsäkringsfonden för restantierna. Häri

N:o 127.

Budgetförslag 1919. Drätselkammarens förslag.

Stadsfullmäktige och Drätselkammaren.

har nu företagits den ändringen, att på budgetens utgiftssida uppförts summan af levererade grundafgifter, under det att på inkomstsidan upptagits beräknadt belopp för de vid uppbörderna och genom indrifning inflytande afgifterna. Skillnaden mellan dessa summor, 13,000 kronor, utgörande afkortningar, är i förhållande till debiterade beloppet, 55,500 kronor, anmärkningsvärdt stor.

Då ytterligare lokaler skola inredas i rådhusets annex för tjänstemännens behof, har här upptagits ett anslag å 1,000 kronor till anskaffning och underhåll af inventarier.

För biträdande ombudsmannen, som tjänstgjort i samma egenskap, ehuru visserligen icke hela tiden på ordinarie stat, sedan juni 1913 och sålunda fem fulla kalenderår, har Drätselkammaren i enlighet med den praxis, som af Stadsfullmäktige godkänts i andra dylika fall, uppfört ett första ålderstillägg.

Stadskamrerarens och stadskassörens löner äro upptagna enligt den af Stadsfullmäktige den 28 nästlidne november fastställda lönestaten.

Då Drätselkammaren i samband med budgetförslaget för 1917 i slutet af år 1916 framlade det förslag till omorganisation af ombudsmannainstitutionen, som sedan i slutet af år 1917 i hufvudsak vann Stadsfullmäktiges gillande och genomfördes med innevarande års ingång, föreslog Drätselkammaren samtidigt i anledning däraf, att biträdande ombudsmannens arbetsbörda komme att ökas, anställande af en ny tjänsteman å ombudsmannaexpeditionen, hvilken dock ej behöfde vara juridiskt bildad, men borde äga förmåga att uppsätta enklare protokoll samt vara skickad att föra diarier, registrera handlingar och utföra andra dylika mindre kräfvande uppgifter. Då ofvanberörda organisation genomfördes, upptogs icke denna del af förslaget, i tanke att organisationen skulle få verka någon tid för vinnande af erfarenhet, i hvad mån den nya arbetskraften kunde anses nödvändig. Under tiden anvisades emellertid ett mindre anslag för anlitande af behöflig hjälp. Detta anslag har under det gångna året visat sig otillräckligt, och anser sig Drätselkammaren nu kunna vitsorda behofvet af den förut föreslagna tjänstemannen, som skulle erhålla de uppgifter i hufvudsak, hvilka ofvan angifvits, och i öfrigt uträtta de göromål, Drätselkammaren eller ombudsmannen åt honom anvisar. Tjänsten torde lämpligen benämnas kanslist och aflöningen, i afbidan på lönereglering, sättas till 3,000 kronor jämte 2 ålderstillägg à 500 kronor, å hvilken lön gifvetvis kristidstillägg bör utgå. Drätselkammaren hemställer alltså, att Stadsfullmäktige måtte besluta, att å ombudsmannaexpeditionen från och med år 1919 må af Drätselkammaren anställas en kanslist med en grundlön af 3,000 kronor jämte två ålderstillägg à 500 kronor efter respektive 5 och 10 års tjänstgöring.

Till skrifbiträden å Drätselkammarens kamrerarekontor äskar Drätselkammaren i afvaktan på fullständigt genomförande af omorganisationen af kontoret och dess personal ett förslagsanslag å 4,000 kronor.

Hit har från andra titlar öfverförts utgifterna för stadens stall och andel i lön till skarprättaren. Hvad stallet angår har kostnaden för utfodring stigit oerhördt under detta år, hvarför brist i anslaget upptagits i budgetförslaget för 1919, där äfven högre anslag, som Drätselkammaren hoppas tillräckligt, är upptaget.

Byggnadsnämnden.

Drätselkammaren inser behofvet af ökad arbetskraft å stadsingeniörskontoret. Då det emellertid för närvarande synes möta svårigheter att fastslå lämpliga löner för ingeniörsbiträden och då det dessutom här är fråga mera om tillfälliga

N:o 127. *Budget-förslag 1919. Drätselkammarens förslag.* hjälpkrafter, har Drätselkammaren funnit det vara bättre, om Stadsfullmäktige bevilja ett anslag, ur hvilket de arvoden, som med vederbörande kunna öfverenskommas skola utgå, och har Drätselkammaren efter samråd med stadsingeniören ansett ett anslag af 16,000 kronor, i stället för arvodesanslagen till de tre ingeniörsbiträdena å tillhopa 12,800 kronor vara fullt tillräckligt äfven för de lönetillskott, som tilläfventyrs kunna blifva erforderliga under nästkommande år.

Drätselkammaren hemställer alltså, att i stället för de i Byggnadsnämndens statförslag upptagna anslagen till tre ingeniörsbiträden anvisas ett anslag å 16,000 kronor till aflönande af de ingeniörsbiträden, som under nästkommande år kunna behöfva anställas å stadsingeniörskontoret.

I öfriga delar har Drätselkammaren intet att emot Byggnadsnämndens statförslag erinra.

Herr Sundström har vid behandlingen af Byggnadsnämndens stat velat för sin del uttala behofvet af anställandet af en i staden bosatt stadsarkitekt.

Anslag o. bidrag till diverse ändamål. Arbetsstugan m. m. Till Arbetsstugan har, ehuru ej någon ansökan afhörts, upptagits det vanliga anslaget, 2,500 kronor. Detsamma är förhållandet med Natthärberget.

Västerås Barnkrubba åtnjuter för innevarande år ett anslag å 1,500 kronor. I anledning af till Drätselkammaren inkomna ansökningar från denna välgörande anstalts styrelse tillstyrker Drätselkammaren, att Stadsfullmäktige måtte bevilja barnkrubban anslag dels till fyllnad i följd af dyrtiden för 1918 å 500 kronor och dels för 1919 å 2,500 kronor.

Stadsfullmäktige hafva den 31 sistlidne oktober till Drätselkammaren remitterat en från styrelsen för Västerås barnhem inkommen framställning om anslag för år 1919 om möjligt ökadt utöfver hittills vanliga 500 kronor. Drätselkammaren tillstyrker, att anslaget för nästa år höjes till 1,000 kronor, oberäknadt kostnaden för gaturenhållning vid barnhemmets fastighet, hvilken utföres af staden.

Arbetsförmedlingen. I anledning af Stadsfullmäktiges remiss den 31 sistlidne oktober till Drätselkammaren af en framställning från styrelsen för Västmanlands läns arbetsförmedling angående anslag för år 1919, hvarvid fogats vederbörande revisorers berättelse öfver verkställd granskning af anstaltens räkenskaper och förvaltning under år 1917, får Drätselkammaren tillstyrka, att Stadsfullmäktige måtte för år 1919 anslå 2,000 kronor såsom bidrag till uppehållande af anstaltens verksamhet äfvensom i enlighet med revisorernas hemställan för sin del bevilja vederbörande ansvarsfrihet för verksamhetsåret 1917.

Sjukkassorna. I anledning af inkommen framställning från Västerås sjukkassors fortsättningskassas styrelse föreslår Drätselkammaren, att Stadsfullmäktige äfven för år 1919 måtte bevilja kassan anslag af stadens medel enligt de grunder, som fastställdes, då Stadsfullmäktige den 23 december 1909 första gången beviljade anslag till detta ändamål, och härför anvisa förslagsvis 3,500 kronor, att upptagas till uttaxering i 1919 års stat.

Det af Stadsfullmäktige den 28 nästlidne november för år 1919 beviljade nya anslaget till Västerås registrerade sjukkassor och sjukkassors fortsättningskassa är här uppfördt.

Sparfboet. Med tillstyrkande af inkomna ansökningar dels från barnhemmet Sparfboets styrelse och dels från föreningen Hvita Bandet, får Drätselkammaren föreslå, att Stadsfullmäktige måtte för år 1919 anslå till Sparfboets styrelse ett kontant anslag af 800 kronor samt till Hvita Bandet ett belopp, motsvarande hyran

för dess af staden förhyrda butik vid Stora torget, eller 600 kronor, under villkor att föreningen oafkortadt öfverlämnar samma belopp till barnhemmet Sparfboet. N:o 127.

Budgetförslag 1919. Drätselkammarens förslag.

Slumverksamheten. Under tillstyrkande af en från föreståndarinnan för Västerås slumstation inkommen framställning föreslår Drätselkammaren, att Stadsfullmäktige måtte lämna slumstationen för år 1919 ett hyresbidrag af 400 kronor. Innevarande års anslag är 385 kronor.

Brödbyrån. Det af Stadsfullmäktige den 31 oktober 1918 lämnade anslaget å 1,600 kronor till Brödbyrån för dess verksamhet under innevarande ransoneringsår är här upptaget.

Frilufts-konserter. I skrifvelse till Drätselkammaren har ledamoten af Stadsfullmäktige, kaptenen G. Robsahm, anhållit om anslag från stadskassan af 1,000 kronor om året från och med innevarande år till Västmanlands regementes musikkår, under villkor att kåren gifver friluftskonserter i Vasaparken å sön- och helgdagar sommartiden till ett antal af minst tio eller ock att en gratifikation å 1,500 kronor måtte tillerkännas musikkåren för de friluftskonserter, som kåren hittills gifvit utan ersättning. Drätselkammaren, som erfarit, att ersättningen ej skulle gå till medlemmarne af kåren enskildt, utan till dess pensionskassa, får under hänvisning till sina föregående yttranden öfver liknande ansökningar tillstyrka, att Stadsfullmäktige måtte på det sätt bifalla framställningen, att för år 1919 under ofvan angifna villkor till musikkåren lämnas ett anslag af stadens medel å 1,000 kronor.

Emot Drätselkammarens beslut i denna del hafva dels Herr Sundström och dels Herr Kättström reserverat sig, den förre under yrkande, att anslag borde lämnas äfven för innevarande år, och den senare under yrkande om afslag å framställningen.

Hyresnämnden. Utgifterna för Hyresnämndens behof hafva af Drätselkammaren upptagits i öfverensstämmelse med Nämndens statförslag, till hvilket Drätselkammaren tillstyrker bifall.

Lifsmedelsnämnden. Sedan Lifsmedelsnämnden afgaf sitt statförslag, hvilket afser hela nästkommande år, hafva sådana förhållanden inträdt, att det med största sannolikhet kan antagas, att Nämnden står inför snar afveckling. En afdelning, beklädnadsafdelningen, kommer sålunda inom närmaste tiden att indragas, sedan beklädnadsransoneringen redan nu upphört. Och det är att antaga, att den ena afdelningen och verksamhetsgrenen efter den andra skall följa efter. Utan att missräkna sig allt för mycket torde man kunna våga reducera Nämndens stat efter följande hufvudgrundsatser:

Aflöningar och dylika kostnader beräknas för halfva året, utom beträffande folkköks- och vedafdelningarna, där hel årskostnad beräknas.

Hyror i allmänhet beräknas för $^3/_4$ år, då fardag ej inträffar förr än 1 oktober och 1 april torde vara för tidig dag att räkna med, dock att hyran för kansliet, som afser endast tiden efter $^1/_{10}$ 1919, helt utgår.

Beklädnadsafdelningen utgår helt och hållet.

Mjölkförsäljningsverksamheten afvecklas under årets första månad, så att efter den 1 februari 1919 endast hyrorna utgå till den 1 april.

Då utgifter och inkomster för Nämndens affärsgrenar — utom mjölkförsäljningen, som ej lämnar någon inkomst — balansera jämnt emot hvarandra, torde någon ändring ej behöfva ske å vare sig utgifts- eller inkomstsidan för dessa grenar af Nämndens verksamhet.

N:o 127.

Budget-förslag 1919. Drätselkammarens förslag.

Vid reduktion af Nämndens utgifter efter ofvan angifna grunder har Drätselkammaren ansett sig kunna nedsätta utgiftssumman med 51,285 kronor. Om härifrån drages minskad inkomst motsvarande hälften af den inkomst, som beräknats å kansliet för året, 2,500 kronor, samt å andra sidan tillägges halfva inventariekostnaden med 16,000 kronor, eller den summa ,som kan anses motsvara inventariernas realisationsvärde, så bör det af Nämnden till uttaxering upptagna beloppet, 339,188 kronor 95 öre, kunna på sätt Drätselkammaren i statförslaget angifvit minskas med 64,785 kronor till kronor 274,403:95.

Lifsmedelsnämndens framställning om beviljande af i Nämndens statförslag upptaget anslag till lindring i de mindre bemedlades lefnadsvillkor för första halfåret 1919 å 60,000 kronor får Drätselkammaren tillstyrka.

Beträffande aflöningarne för Nämndens personal under nästkommande år är Drätselkammaren af den uppfattningen, att detta är en angelägenhet, som uteslutande tillkommer Nämnden att handlägga. Då anställningarna äro rent tillfälliga, böra arvodena utgå så att säga efter dagspris. Tillfälle gifves ju också för Nämnden att, med ledning af hvad Stadsfullmäktige bestämma för stadens befattningshafvare, reglera arvodena, hvarvid dock bör beaktas, att de nuvarande arvodena redan äro att anse som kristidslöner.

I sammanhang härmed får Drätselkammaren hemställa, att Magistratens den 29 augusti innevarande år till Drätselkammaren remitterade framställning om tillhandahållande af nya lokaler för Nämndens ransoneringsafdelning efter den 1 oktober 1919 måtte från vidare behandling afföras.

Stadens arbetare

Olycksfallsförsäkringspremien för stadens arbetare är höjd från 900 till 1,200 kronor.

Sedan genom nyligen träffadt aftal staden åtagit sig omfattande skyldigheter i fråga om läkare- och sjukvård åt arbetare, har anslaget för detta ändamål ansetts böra höjas från 600 till 2,000 kronor.

Svenska stadsförbundet.

Enligt senaste förbundsmötets beslut utgår årsafgiften till Svenska stadsförbundet under nästa år med 8 kronor för hvarje fullt 100-tal innevånare mot förut 2 kronor, i följd hvaraf medlemsafgiften upptagits med 2,280 kronor mot förut endast 500 kronor. Prenumerationsafgiften å förbundets tidskrift har äfven något höjts, hvadan större anslag kräfves för den kommunala prenumerationen.

Taxeringsnämnderna.

Anslaget till arvode åt taxeringsnämndernas ledamöter har Drätselkammaren höjt från 700 till 1,000 kronor. I sammanhang härmed föreslår Drätselkammaren samma bestämmelse rörande dagarvodet, som ofvan föreslagits beträffande de kommunala mantalsskrifningsombuden.

Inköp af pråmar.

För det anslag å 35,000 kronor, som upptagits i 1918 års stat för inköp af pråmar, har Drätselkammaren anskaffat två stycken sådana. Å anslaget finnes emellertid ännu kvar omkring 7,600 kronor. Då behof föreligger att utöka pråmtrafiken, framför allt i och för inforsling till staden af grus, hvaraf behofvet är synnerligen stort, har Drätselkammaren ansett lämpligt att anskaffa ytterligare två pråmar. Priset är emellertid nu högre än för ett år sedan och beräknas till inemot 24,000 kronor per styck. Utom de från årets anslag reserverade medlen erfordras sålunda för ändamålet 40,000 kronor, hvilket belopp Drätselkammaren hemställer, att Stadsfullmäktige ville bevilja af uttaxerade medel i 1919 års stat.

Mudderverket.

Den 28 februari 1918 anslogo Stadsfullmäktige förslagsvis 15,000 kronor af uttaxerade medel i 1919 års stat till reparation af det enligt föregående beslut inköpta mudderverket »Framåt». Emellertid har, sedan en del material från

verket blifvit fördelaktigt sålda och försäljningssumman för stadens förra mudderverk enligt Stadsfullmäktiges den 27 mars 1918 meddelade tillstånd äfven fått användas till reparationskostnaden, af ofvanberörda anslag å 15,000 kronor, endast en summa af kronor 2,334:78 behöft tagas i anspråk, hvilken sistnämnda summa införts i budgeten. Inberäknadt gamla mudderverkets värde, 10,000 kronor, har staden nu ett förstklassigt och kraftigt mudderverk för en kostnad af endast något öfver 40,000 kronor.

N:o 127. *Budgetförslag 1919. Drätselkammarens förslag.*

Här hafva uppförts af Stadsfullmäktige den 29 augusti och den 26 september 1918 beviljade anslag å 25,000 kronor för vissa anordningar å vattenledningarna i samband med den nya vattentaxans införande och å 23,500 kronor för uppförande af ett s. k. kabinett.

Vattentaxa. Kabinett.

Det förslagsanslag å omkring 65,000 kronor, som afsatts i 1918 års budget har visat sig mycket otillräckligt, i det att Stadsfullmäktige anvisat anslag ur detsamma till sammanlagdt vida högre belopp. Drätselkammaren beräknar därför, att en brist å omkring 50,000 kronor kommer att uppstå i anslaget, och har fördenskull i 1919 års budgetförslag uppfört ett anslagsbelopp å sistnämnda summa för täckande af berörda brist.

1918 års förslagsanslag.

För diverse och oförutseddaa behof anser Drätselkammaren lämpligt att i staten afsättes ett belopp af omkring eller något öfver 100,000 kronor. Beloppet är visserligen mycket högt, men äfven nästa år torde en del nya behof, som ej nu kunna förutses uppstå, hvilka kräfva anslag af staden.

1919 års förslagsanslag.

Inkomsterna.

Under rubriken aktier är upptaget en ny post, nämligen utdelning efter 4 3/4 procent å stadens aktiekapital i Aktiebolaget Arbetarebostäder i Västerås.

Aktier.

Bland fattigvårdens inkomster återfinnes jämväl en ny post, nämligen 10,000 kronor, utgörande beräknadt bidrag från landstinget, motsvarande fattigvårdens kostnader för anstaltsvård åt en del understödstagare enligt nya fattigvårdslagstiftningen.

Fattigvård.

Statens bidrag till folkskoleväsendet är i det föreliggande budgetförslaget väsentligt höjda, nämligen från 133,000 till 206,500 kronor.

Folkskolan.

Med anledning af de i hög grad ökade kostnaderna för hämtningen föreslår Drätselkammaren, att från 1919 års början vid hämtning från fastigheter, där tredelningssystemet ej är genomfördt, skall betalas en afgift af 25 öre per kärl och gång samt att afgiften för hämtning från våningsklosetter från samma tid höjes till 50 öre per gång. Med beräkning af dessa afgifter har inkomsten af hämtningen, som eljes skulle stanna vid 3,000 kronor, beräknats till 9,000 kronor, äfven detta ett försvinnande litet belopp i förhållande till stadens själfkostnader.

Renhållningsverket.

Inkomsterna af svingården hafva trots maximipriset å fläsk kunnat beräknas till 48,000 kronor mot 35,000 kronor i årets stat.

Svingården.

Vattenledningsverkets af Vatten- och Gasverksstyrelsen beräknade inkomster hafva till oförändradt belopp uppförts i Drätselkammarens budgetförslag.

Vattenledningsverk.

Hvad gasverket däremot angår har Drätselkammaren en del ändringsförslag att framställa.

Gasverk.

N:o 127. Budget-förslag 1919. Drätselkammarens förslag.

Bland vattenverkets inkomster har i år för första gången upptagits en post, räntor 500 kronor. Motsvarighet därtill saknas emellertid på gasverkets liksom äfven på elektricitetsverkets stat, ehuru Vatten- och Gasverksstyrelsen i sitt senaste bokslut redovisat dylika inkomster med något öfver 600 kronor för hvartdera af sistnämnda verk. Drätselkammaren har därför i sitt förslag tillagt 500 kronor i ränteinkomster för såväl gas- som elektricitetsverket.

Som framgår af gasverkets stat skulle verket efter styrelsens beräkningar gå med den afsevärda förlusten af 77,000 kronor under år 1919. Detta är också anledningen till det af styrelsens vice ordförande reservationsvis framställda förslaget om höjning af gaspriset. Att jämväl styrelsen i öfrigt allvarligt öfvervägt en dylik åtgärd framgår tydligt af styrelsens motivering. Drätselkammaren har för sin del funnit lämpligt gå en medelväg mellan styrelsens och reservantens ståndpunkt. Reservantens tankegång att gasverket bör täcka sina egna utgifter med inkomster af levererade produkter, så att det icke kan sägas, att de stadens invånare, som ej äro gasabonnenter, nödgas genom höjd taxering betala gasverkets förlust, är onekligen riktig, ehuruväl äfven styrelsens afsikt att genom ett längre bibehållande af det nuvarande höga gaspriset taga igen den tillfälliga förlusten låter försvara sig. Emellertid synes det bäst, om icke någon dylik skuld lägges på framtiden, utan att verkets ekonomiska förhållanden ordnas så, att åtminstone större delen af förlusten täckes genast. Detta synes Drätselkammaren kunna ske genom en höjning af 20 procent af nuvarande gasafgifter. Visserligen kan härigenom ej beräknas större merinkomst än omkring 40,000 kronor, men med kännedom om styrelsens benägenhet att räkna på »säkra sidan», ofta mer, än som är alldeles nödvändigt, torde detta belopp visa sig i verkligheten blifva åtminstone i det närmaste tillräckligt. Höjningen skulle inträda med nästa års ingång och gälla endast tillsvidare så länge gasverkets ekonomi kan anses oundgängligen kräfva densamma. Höjningen skulle ej afse den offentliga belysningen, enär styrelsen i fråga om denna gas redan höjt priset mer än 20 procent. Drätselkammaren hemställer alltså, att Stadsfullmäktige måtte besluta, att afgifterna, mätarhyror inräknade, å från stadens gasverk utlämnad gas för all enskild förbrukning från och med 1919 års ingång eller 1:sta kvartalets afläsning och tillsvidare skola höjas med 20 procent, samt att med anledning häraf gasverkets inkomster beräknas till 40,000 kronor högre belopp än det i Vatten- och Gasverksstyrelsens förslag upptagna.

Elektricitetsverk. Utom ofvan omförmälda ränteinkomst å 500 kronor, som af Drätselkammaren tillagts, har Drätselkammaren funnit anledning föreslå ytterligare en förändring i elektricitetsverkets inkomststat. Inkomsten af installationsarbeten är upptagits till endast 1,500 kronor mot 2,200 kronor i innevarande års stat. Emellertid utvisa 1917 års räkenskaper, att dessa inkomster för nämnda år gått till öfver 16,000 kronor, ehuru då aflöningen af en del kontorspersonal, som nu uppförts å fast stat, bestreds af installationsarbetenas konto. Drätselkammaren föreslår därför att ifrågavarande inkomst beräknas till 10,000 kronor.

Uttaxeringen. Sedan stadens inkomster utom de här ofvan särskildt omförmälda beräknats till i allmänhet något högre belopp än i innevarande års stat, samt afkortningar af icke influtna utskylder, hvilka förut upptagits bland utgifterna men nu skola afdragas från den uttaxerade skattesumman, beräknats till 70,000 kr. mot 51,000 kr. i innevarande års stat, återstår en brist att fylla genom uttaxering å något öfver 3 millioner kronor. Drätselkammaren föreslår, att Stadsfullmäktige för detta än-

damål behagade bestämma en uttaxering å 1918 års taxerade inkomst af 7.25 % (motsvarande kronor 7: 25 per bevillningskrona). Då den taxerade inkomsten utgör, enligt pröfningsnämndens beslut, 41,913,680 kronor, erhålles en sammanlagd uttaxering af kronor 3,038,741: 80 och förslagsanslaget uppgår till kronor 114,759: 50. Om för kyrkliga behof beräknas en uttaxering af 25 öre per bevillningskrona inom domkyrkoförsamlingen, skulle hela uttaxeringen för större delen af staden belöpa sig till 7 kronor 50 öre per bevillningskrona, motsvarande en höjning af 75 öre öfver innevarande och flere föregående års uttaxering, en höjning, som dock, i betraktande af de enorma utgiftsökningarna, måste anses som jämförelsevis blygsam. Det är den mycket kraftiga stegringen af den taxerade inkomstsumman under de senast åren, en stegring, som äfven fortsatt det sista året, som Västerås stadskommun har att tacka för, att uttaxeringen ej nu blifvit vida högre, såsom förhållandet är i en hel del andra städer.

N:o 127. *Budgetförslag 1919. Drätselkammarens förslag. Magistratens förslag.*

Västerås den 12 december 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Theofil Öberg.

Till Stadsfullmäktige i Västerås,

Magistraten får härhos jämlikt 59 § i Kungl. Förordningen om kommunalstyrelse i stad den 21 mars 1862 öfverlämna bilagda, af Drätselkammaren efter Magistratens anhållan, upprättade förslag till utgifts- och inkomststat för år 1919.

Beträffande det af Drätselkammaren upprättade statförslaget får Magistraten göra följande erinringar, hvilka Magistraten anhåller att Stadsfullmäktige ville taga under öfvervägande.

Hvad Drätselkammaren anfört beträffande af Magistraten samt en del nämnder gjorda framställningar om lönereglering för deras befattningshafvare, kan Magistraten ej gilla. Något skäl för att rådmännen och stadsnotarien samt stadsläkarna skulle behöfva vänta på en lönereglering till dess en sådan genomföres för öfriga befattningshafvare, synes Magistraten så mycket mindre behöfva föreligga om lönereglering redan genomförts för Drätselkammarens befattningshafvare.

Magistraten vidhåller förty sin i skrifvelse den 28 oktober 1918 gjorda framställning om ökade aflöningsförmåner för rådmännen och stadsnotarien att gälla åtminstone för så lång tid, som förlöper till dess en allmän lönereglering för stadens samtliga befattningshafvare genomföres, samt erinrar att ett afslag å denna framställning kommer att föranleda därtill, att äfven med inberäknande af kristidstillägg och sportler, rådmännen och stadsnotarien komma att för år 1919 erhålla vida mindre aflöningsförmåner än öfriga af stadens högre befattningshafvare.

N:o 127.
Budgetförslag 1919. Magistratens förslag.

Vidare erinrar Magistraten, att endast under de förutsättningar »en ny tjänsteman och ökade aflöningsförmåner för rådmännen och stadsnotarien», Magistraten ansett ett anslag för semesterarvoden och det under år 1918 beviljade anslag af 1,200 kronor till skrifbiträde åt brottmålsrådmannen kunde uteslutas. Komma dess förutsättningar icke till stånd, hafva Stadsfullmäktige ej rätt att indraga de enligt af Kungl. Maj:t fastställd lönestat bestämda semesterarvoden.

På skäl, som af Magistraten i skrifvelse den 28 oktober 1918 anförts, begär Magistraten att dessa semesterarvoden upptagas till dubbla beloppet mot nu utgående, eller sammanlagdt till kronor 1,400: —.

Vidare bör på förut anförda skäl i staten upptagas anslag till skrifbiträde åt brottmålsrådmannen och den nye brottmålsnotarien med kronor 1,200: —.

Hvad Drätselkammaren anfört emot Magistratens begäran om personligt lönetillägg åt Stadsfiskalen finner Magistraten sakna giltigt skäl, så mycket mindre som, enligt Drätselkammarens motivering, det personliga lönetillägget vore befogat därest kristid ej förelåge och kristidstillägg ej medgifvits stadens samtliga befattningshafvare, och hemställer Magistraten förty att därför af Magistraten begärda belopp upptagas i staten med kronor 1,000: —.

Enär kronokassörens nu utgående grundlön, 2,000 kronor, särskildt med afseende därå, att med denna tjänst förenats kamreraretjänsten hos fattigvårdsstyrelsen, bestämts till detta låga belopp (se Stadsfullmäktiges tryckta handligar år 1908 den 26 november N:o XII, sid 200), vidhåller Magistraten sin begäran om höjande af grundlönen och ålderstilläggen för denne, och bör förty i staten upptagas utöfver hvad Drätselkammaren upptagit kronor 1,400: —.

Sedan Magistraten den 28 oktober 1918 aflät sin skrifvelse till Drätselkammaren, har, såsom bekant, urtima riksdag beviljat statens tjänstemän för innevarande års senare hälft afsevärda kristidstillägg. Magistraten sätter i fråga, huruvida icke stadens tjänstemän böra komma i åtnjutande af motsvarande förmåner.

Enär Stadsfullmäktiges beredningsutskott redan innevarande dag lär sammanträda för behandling af utgifts- och inkomststaten och Magistraten först i dag på middagen erhållit ett exemplar af Drätselkammarens förslag, har Magistraten icke haft tillfälle att utom i ofvan angifna fall taga del af Drätselkammarens förslag samt kommer förty att därest Magistraten finner sådant erforderligt, vidare yttra sig i ämnet.

Västerås Rådhus den 18 december 1918.

På Magistratens vägnar:

JOHN KARLSSON.

H. Cronholm.

Västerås 1918, Västm. Alleh:s A.B:s Tryckeri.

N:o 128.

Beredningsutskottets betänkande ang. budgetförslaget för år 1919.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Till det förslag till utgifts- och inkomststat för staden att afse nästkommande år, som af Drätselkammaren delvis med ledning af vederbörande myndigheters och nämnders specialförslag afgifvits, får Beredningsutskottet foga följande yttrande.

I likhet med Drätselkammaren finner Beredningsutskottet de ökade oafvisliga kraf, som kristiden ställer på stadskassan, icke kunna tillgodoses utan en däremot svarande höjning af uttaxeringen. Största delen af ökningen i stadens utgifter utgöres af de ökade löneförmåner, som på grund af kristiden måste beredas stadens befattningshafvare i ena eller andra formen. Vid bestämmande af denna form har Drätselkammaren funnit sig icke kunna tillmötesgå de framställningar, som af en del myndigheter, främst Magistraten och Hälsovårdsnämnden och af grupper befattningshafvare, såsom poliskåren, och å Folkskolans stat uppförda, gjorts och som afse löneregleringar, och delar Beredningsutskottet till fullo de skäl härtill, som af Drätselkammaren anförts. Beredningsutskottet vill härutöfver anmärka, att en lönereglering, nu genomförd, icke skulle med hänsyn därtill att bättre tider med all sannolikhet stunda, medföra större fasta löneinkomster för stadens befattningshafvare än som utgå enligt den nuvarande lönestaten jämte af Drätselkammaren föreslagna kristidstillägg och kristidshjälp härmed sammanslagna, hvarför inkomstskillnaden måste antingen bortfalla eller och beredas på annat sätt genom tillägg af provisorisk natur och föränderliga allt efter konjunkturförbättringen. Äfven af detta skäl finner Beredningsutskottet den af Drätselkammaren anvisade utvägen att bereda stadens befattningshafvare kristidstillägg och kristidshjälp vara den enda nu framkomliga.

I fråga om de bestämmelser för kristidstillägg, som af Drätselkammaren föreslagits, har från åtskilliga håll till Beredningsutskottet inkommit framställningar angående ändringar i dessa bestämmelser, och vill Beredningsutskottet här afgifva en kortfattad redogörelse för desamma. Kristidstillägg.

Föreståndaren för stadens tekniska verk och biträdande stadsingeniören hafva hemställa att bestämmelsen i punkt d) att å kristidstillägget för år 1919 skall afräknas den löneökning, som kommit befattningshafvare till del med uttrycklig bestämmelse att densamma skall afräknas å hittills åtnjuten krigstidshjälp *icke* skall å dem vara tillämplig.

Under hänvisning till hvad Beredningsutskottet anfört då fråga om löneökning till föreståndaren för stadens tekniska verk förelåg till afgörande (se Stadsfullmäktiges handlingar 1917 sid. 556) och då ett bifall till framställningen

N:o 128. *Ang. budgetförslaget för år 1919.* skulle innebära ett frångående af den grundprincip ,hvarå Drätselkammaren fotat sig på förslag om kristidstillägg att denna bör utmätas å de löner, som voro gällande vid kristidens början, däraf följer, att de löneökningar under kristiden, som ej hafva sin grund i en omorganisation af tjänst, böra afräknas från kristidstillägget, får Beredningsutskottet föreslå, att den gjorda framställningen icke måtte föranleda ändring i den af Drätselkammaren föreslagna bestämmelsen under d). Emot detta beslut hafva Herrar Albert Andersson och B. Fjellman varit skiljaktiga, i det de för sin del under förmenande, att lönerna för chefen för stadens tekniska verk och biträdande stadsingeniören varit, i anseende till arbetet och ansvaret, för lågt utmätta redan vid kristidens inträde, ansett att den under kristiden för nämnda befattningshafvare beviljade löneökningen icke bör afräknas å dem för år 1919 enligt Drätselkammarens förslag tillkommande kristidstillägg, hvarför bestämmelsen härom borde ur förslaget utgå. Herr Edström, hvilken ej deltagit i behandlingen af detta ärende, har vid justeringen af protokollet anhållit att få biträda den af Herrar Andersson och Fjellman anmälda reservationen.

Västerås stads befattningshafvareförening har på anförda skäl anhållit att det provisoriska lönetillägg som af stadens befattningshafvare under innevarande år åtnjutits måtte utgå med oförändrat belopp äfven under nästkommande år och att härå jämväl bör beräknas det af Drätselkammaren föreslagna kristidstillägget.

Då ett bibehållande af detta lönetillägg i realiteten skulle innebära en under kristiden genomförd lönereglering, och sådan enligt Beredningsutskottets uppfattning icke bör ifrågakomma, har Beredningsutskottet ansett att denna framställning icke bör föranleda ändring i Drätselkammarens förslag.

Vidare har lärare- och lärarinnekåren vid stadens folkskolor för *sitt* vidkommande anhållit att de personliga pensionsafgifter ,som författningsenligt skola erläggas, måtte, i hvad de delöpa å nästkommande år, icke såsom Drätselkammaren föreslagit, erläggasaf befattningshafvarne själfva utan som hitintills skett, af stadskassan, att det dyrtidstillägg å 150 kronor, som under en följd af år utgått, måtte fortfarande utgå, att det kristidstillägg, som af Riksdagen under nästkommande år kan komma att beviljas, måtte utgå oafkortadt, samt att kristidshjälpen måtte ökas.

Hvad vidkommer formen för pensionsafgifternas erläggande har Beredningsutskottet ansett ett bifall till framställningen härutinnan vara med rättvisa och billighet förenlig och stå i öfverensstämmelse med den af staden vedertagna praxisen att pensionera sina befattningshafvare utan att härför förutsätta erläggande af några pensionsafgifter. Ett bifall till framställningen i denna del förutsätter att ett anslag å 10,000 kronor upptages i folkskolans stat, och får Beredningsutskottet föreslå att Stadsfullmäktige för ändamålet ville afsätta nämnda belopp. Att bibehålla dyrtidstillägget å 150 kronor för befattningshafvare å folkskolans stat innebär en orättvisa mot öfriga befattningshafvare, hvilken blir desto mera märkbar med hänsyn till att folkskollärarekåren fått sina minimilöner reglerade under kristiden. Af denna anledning anser Beredningsutskottet att Stadsfullmäktige icke böra bifalla framställningen härom liksom Beredningsutskottet ej funnit skäl föreligga att tillstyrka kårens framställning i öfriga delar.

Härjämte hafva lärarinnorna i öfningsämnena vid folkskolan under åberopande af att de icke, i likhet med hvad som skett med öfriga befattningshafvare å folkskolans stat, fått sina minimilöner reglerade genom beslut af statsmakterna,

hvarigenom de blifvit i jämförelse med dem sämre ställda än de förut varit, anhållit att genom stadens åtgörande få bibehålla sin förutvarande löneställning och att i afbidan på en af dessa befattningshafvare hos statens myndigheter begärd lönereglering få uppbära oafkortadt det dyrtidstillägg, som af riksdagen under år 1919 kan komma att beviljas dem.

N:o 128. *Ang. budgetförslaget för år 1919.*

Beredningsutskottet behjärtar denna framställning, men finner sig af sin principiella, förut angifna, ståndpunkt till en lönereglering under kristiden förhindrad att för sin del föreslå någon sådan. En utväg att förbättra dessa befattningshafvares löneställning i jämförelse med öfriga befattningshafvares å folkskolans stat är af sökandena anvisad genom förslaget att de skulle erhålla det dyrtidstillägg oafkortadt, som riksdagen kan komma att bevilja för år 1919. För att emellertid denna fråga skall kunna undergå en så allsidig pröfning, som den förtjänar, föreslår Beredningsutskottet att Stadsfullmäktige ville gifva Folkskolestyrelsen i uppdrag att behandla frågan och söka någon utväg, som kan tillgodose dessa befattningshafvares kraf, hvilken utväg skulle ej blott afse de kvinnliga utan jämväl de manliga öfningslärarne vid folkskolan.

Beredningsutskottet har, såsom framgår af det föregående, icke ansett någon ändring påkallad uti Drätselkammarens förslag till kristidstillägg att utgå till stadens befattningshafvare under nästkommande år, och får alltså tillstyrka Stadsfullmäktige godkänna samma förslag.

Extra kristidstillägg, kristidshjälp och lönetillägg för senare halfåret 1918.

Åtskilliga befattningshafvare hafva hos stadsmyndigheterna anhållit att komma i åtnjutande af extra krigstidstillägg, krigstidshjälp och lönetillägg att utgå retroaktivt under innevarande års senare hälft, och har varit ifrågasatt att härför skulle tillämpas de grunder Riksdagen fastställt för statens befattningshafvare, att gälla för samma tid. På de skäl Drätselkammaren anfört afstyrker Beredningsutskottet bifall till samtliga dessa framställningar.

Folkskoleväsendet.

Med den förändring, att å folkskolans stat det uppföres ett belopp af förslagsvis 10,000 kronor att staden därmed måtte bestrida pensionsafgifterna för befattningshafvare å folkskolans stat, tillstyrker Beredningsutskottet Folkskolestyrelsens statförslag med de ändringar däri, som af Drätselkammaren föreslagits.

I fråga om arvodena till sekreteraren och det af barnavårdsnämnden anlitade juridiska biträdet, föreslår alltså Beredningsutskottet samma belopp härför, som af Drätselkammaren förordats, men vill Beredningsutskottet ifrågasätta lämpligheten af att förena dessa båda uppdrag i en och samma person, hvilken organisationsfråga Beredningsutskottet finner Barnavårdsnämnden böra öfverväga.

Brandkåren.

Genom förste brandmästaren Sandbergs frånfälle skulle det till honom utgående personliga lönetillägget bortfalla.

Detta tillägg har, enligt det föreliggande statförslaget, ersatt ett personligt arvode å samma belopp, som till brandmästare Sandberg förut utgått för skötsel af brandtelegrafen. För erhållande af relation till den lön, som är föreslagen för andre brandmästarebefattningen och under det förbehåll, att bland den blifvande förste brandmästarens tjänsteåligganden ingår att omhänderhafva skötseln af brandtelegrafen, föreslår Beredningsutskottet att såsom grundlön för denna bestämmes 1,700 kronor.

Landtegendomar.

Den afgäld, som under denna titel utgår till Badelunda kommun för Hästholmarnes öfverflyttande till staden med 124 kronor, bör enligt Beredningsutskottets förmenande vid statens uppställande efter fastställelsen öfverflyttas och

N:o 128.
Ang. budget-förslaget för år 1919.

under titeln andra lån och skulder under rubriken afgälder sammanföras med utgifterna för ränta och amortering på Tuhundra härads tingshus.

I detta sammanhang vill Beredningsutskottet föra på tal en annan åtgärd, som för öfverskådlighetens skull synes Beredningsutskottet böra vidtagas vid statens fastställande. Stadens obligationslån äro i klumpsummor sammanförda under hufvudtiteln lån, och kan man af statuppställningen icke få en inblick uti huru dessa lån fördela sig på samtliga stadens olika verk och institutioner, för hvilka anordningar vidtagits med anlitande af lånemedel. Beredningsutskottet föreslår att staten i och med dess fastställande uppställes med genomförande af en fullständig fördelning, så att en öfverblick vinnes i hvilken proportion samtliga verk och institutioner äro belastade med amorteringar och räntebetalningar för gäldande af stadens obligationslån.

Magistraten.

I anledning af de förändringar, som af Drätselkammaren föreslagits i Magistratens förslag till stat för Magistraten och Rådstufvurätten, har Magistraten i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 18 december 1918 framställt en del erinringar emot Drätselkammarens ändringsförslag.

Hvad vidkommer den af Magistraten föreslagna löneregleringen för Magistratens tjänstemän, hänvisar Beredningsutskottet till hvad Beredningsutskottet förut anfört rörande lämpligheten af att under kristiden genomföra en lönereglering. Jämförelsen med förhållandena å stadens ombudsmannaexpedition finner Beredningsutskottet icke vara giltig vid det förhållande, att lönerna till befattningshafvarne å denna expedition bestämts i samband med omorganisation af tjänst och bestämmande af tjänsteåligganden, som förut ej ålegat dessa tjänstemän.

I fråga om skrifbiträde åt brottmålsrådmannen har Magistraten i sin skrifvelse till Stadsfullmäktige i ärendet den 27 mars innevarande år (se Stadsfullmäktiges handlingar 1918 N:o 34), hvilken föranledde Stadsfullmäktige att anvisa ett anslag att utgå för ett tillfälligt skrifbiträde åt brottmålsrådmannen med 100 kronor i månaden som skäl för anställande af ett dylikt anfört det genom brottslighetens tilltagande ökade arbetet för brottmålsrådmannen. Då Drätselkammaren nu genom förslag om ett anslag å 5,000 kronor för anställande af ett juridiskt biträde åt Rådstufvurätten, hufvudsakligen åt brottmålsrådmannen, hvilket förslag Beredningsutskottet biträder, möjliggör för brottmålsrådmannen att aflyfta ökningen i arbetsbördan, finner Beredningsutskottet, i likhet med Drätselkammaren, ej skäl föreligga tillstyrka bifall till Magistratens begäran att därutöfver erhålla anslag till ett skrifbiträde.

Däremot finner Beredningsutskottet sig af de skäl, Magistraten andragit, föranlåtet hemställa, att Stadsfullmäktige, med afvikelse från Drätselkammarens förslag, ville allt fortfarande i staten upptaga ett anslag af 700 kronor till semesterarvoden. En förhöjning utöfver det i reglementet för Rådstufvurätten och Magistraten fastställda beloppet å 700 kronor till det dubbla beloppet, anser sig Beredningsutskottet icke kunna tillstyrka.

Vidare har civilrådmannen hemställt att det af honom anställda skrifbiträdet måtte uppföras å fast stat eller, därest denna ansökan ej kan bifallas, om ett bidrag till samma biträdes aflöning.

Som Beredningsutskottet icke är öfvertygadt om att civilrådmannens tjänstegöromål påkalla anställande endast för dessa göromål af ett biträde under sådana förhållanden att detsamma bör fast anställas af staden och de sportel-

inkomster civilrådmannen i större utsträckning än brottmålsrådmannen åtnjuter, i första hand böra ifrågakomma till täckande af en utgift för ett ändamål som det ifrågavarande, får Beredningsutskottet helt afstyrka framställningen. N:o 123. *Ang. budgetförslaget för år 1919.*

Emot Beredningsutskottets beslut att afstyrka anslag till skrifbiträde åt brottmålsrådmannen och civilrådmannen hafva reservationer anmälts af Herrar Edström och Fjellman under yrkande om tillstyrkande af framställningen på sådant sätt, att för biträde åt brottmålsrådmannen måtte anslås 1,200 kronor och åt civilrådmannen 600 kronor.

Vid det förhållande, att Stadsfiskalen under nästkommande år, enligt Drätselkammarens förslag, kommer i åtnjutande af kristidstillägg, hvilket innebär en afvikelse från hvad fallet varit under innevarande år i så måtto, att Stadsfiskalen härunder ej åtnjutit krigstidshjälp och på grund af Beredningsutskottets ståndpunkt till löneregleringar under kristiden, har Beredningsutskottet ej ansett Magistratens begäran att för honom måtte uppföras ett personligt lönetillägg å 1,000 kronor, böra af Stadsfullmäktige bifallas.

Af sistnämnda skäl afstyrker Beredningsutskottet likaledes Magistratens förslag att med ändring af hvad Drätselkammaren föreslagit i staten måtte upptagas ytterligare 1,400 kronor till förhöjning af grundlönen och ålderstilläggen för kronouppbördskassören. I fråga om Magistratens hänvisning till ett föregående uttalande angående kronouppbördskassörens aflöningsförmåner förtjänar anmärkas, att detta uttalande icke synes gifva stöd för påståendet att kronouppbördskassörens grundlön bestämts med hänsyn till att han äfven uppburit arvode som kamrerare åt Fattigvårdsstyrelsen. Uttalandet afsåg fastmer fråga om anställande å fast stat af ett skrifbiträde åt kronouppbördskassören, och gick detta uttalande ut på, att han med hänsyn till sina inkomster inklusive arvodet som fattigvårdskamreraren borde kunna aflöna biträdet själf Som staden sedermera anvisat anslag, som alltfort utgår till biträden åt kronouppbördskassören, har lättnad beredts för honom i ekonomiskt afseende, hvarför härmed uppväges den mistning i inkomster, som är föranledd af hans afgång som kamrer åt Fattigvårdsstyrelsen.

Såsom en sammanfattning af hvad nu anförts under förevarande titel, får Beredningsutskottet alltså föreslå att Stadsfullmäktige ville godkänna Drätselkammarens förslag till stat för Magistraten och Rådstufvurätten och dem underlydande institutioner och befattningshafvare allenast med det tillägg, att Stadsfullmäktige ville här uppföra ett anslag å 700 kronor såsom semesterarvoden åt Magistratens undertjänstemän.

Inom Drätselkammaren hafva olika meningar yppats angående ett anslag för af Regementets musikkår anordnade friluftskonserter, ity att utom Drätselkammarens förslag yrkats dels afslag på framställningen angående ett dylikt anslag, dels ock att Stadsfullmäktige äfven för innevarande år ville anvisa ett dylikt, och har Beredningsutskottet tagit ståndpunkt till de olika alternativa yrkandena på sådant sätt, att Beredningsutskottet tillstyrker Drätselkammarens begäran om ett anslag för ändamålet att utgå under nästkommande år med föreslaget belopp. **Friluftskonserter.**

Beredningsutskottet har fäst sin uppmärksamhet på de stora anslagen, som af Drätselkammaren begärts för inköp af pråmar. Utan att ifrågasätta behofvet af ett dylikt inköp har Beredningsutskottet likväl velat uttala som sin mening, att verkställigheten af inköpet bör anstå i afbidan på bättre priser på dylik material.

N:o 128.
Ang. budgetförslaget för år 1919.
Diverse ändamål

Under titel diverse ändamål anhåller Beredningsutskottet i anledning af framställning från Idrottsplatskommitterade, att Stadsfullmäktige ville i likhet med hvad som skett under en följd af år, anvisa ett anslag å 200 kronor för skötsel och underhåll af idrottsplatsen på Herrgärdet.

Uttaxering.

I likhet med Drätselkammaren föreslår Beredningsutskottet en uttaxering för den borgerliga kommunens räkning af 7.25 % af upptaxerade inkomstbeloppet, beräknadt på sätt Drätselkammaren föreslagit.

Affärsverk.

Till Drätselkammarens ändringsförslag beträffande priset å gas och vederbörande styrelsers förslag till stat för stadens affärsverk i öfrigt med däri af Drätselkammaren föreslagna ändringar, får Beredningsutskottet tillstyrka bifall.

I allt öfrigt rörande budgetförslaget, där särskildt yttrande eller förslag här ofvan ej framställts, yrkar Beredningsutskottet bifall till hvad Drätselkammaren under olika titlar föreslagit beträffande utgifter och inkomster, och torde eventuella af Stadsfullmäktige vidtagna ändringar i förslagets olika delar utjämnas genom motsvarande förändringar i förslagsanslagets belopp.

Västerås den 21 december 1918.

J. S. EDSTRÖM.

R. Tenow.

Västerås 1918, Västm. Alleh:s A.-B:s Tr.

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

1918. Den 27 December. XXIV.

N:o 129.

Beredningsutskottets förslag ang. val af kommunala förtroendemän.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

För fyllande af de ledigheter, som genom afsägelser, på grund af utgången mandatstid och af andra orsaker uppkommit i stadens nämnder, delegationer, kommittéer m. m., får Beredningsutskottet härmed afgifva följande valförslag.

Till ledamot i Drätselkammaren intill utgången af år 1919 efter Direktören Erik Falk, som afsagt sig och erhållit entledigande från uppdraget, föreslår Beredningsutskottet Trafikinspektören Ludvig Lundquist. **Drätselkammaren.**

Beredningsutskottet föreslår till ledamot för åren 1919—1923 efter Landtbruksingeniören A. V. Nordin, som afgår på grund af afsägelse, Handlanden K. Kättström och till omval som suppleant Grosshandlaren A. Norling för åren 1919—1921. **Hamnstyrelsen.**

Till återval för åren 1919—1921 föreslås afgående ledamoten Rådmannen J. V. Ödman och afgående suppleanten Byggmästaren J. A. Fredriksson samt till ny ledamot för åren 1919—1920 efter Landtbruksingeniören A. V. Nordin, som afgår efter afsägelse, Handlanden K. Kättström. **Strömsholms våg.**

Samtliga afgående ledamöter Ingeniören C. Henning, Brandchefen A. Danielsson och Muraren G. Dahlfors samt suppleanter Fabrikören C. A. Palmén, Direktören A. Lindén och Byggmästaren Alb. Andersson föreslås till omval för åren 1919—1922. **Byggnadsnämnden.**

Likaså föreslås till omval under åren 1919—1922 samtliga afgående ledamöter Apotekaren O. Oest, Direktören K. Hägwall, Biträdande Provinsialläkaren G. Holm och Maskinisten C. F. Huggare och suppleanter Bankdirektören A. Sundström, Byggmästaren K. J. Karlsson, Grosshandlaren D. Johansson och Bataljonsläkaren G. Vingren. **Hälsovårdsnämnden.**

Till ledamot efter Apotekaren O. Oest, hvilken på grund af afsägelse icke längre kommer att tillhöra styrelsen, föreslår Beredningsutskottet suppleanten Tråddragaren Johan Andersson och till suppleant efter Andersson Järnarbetaren E. R. Sabel, båda för åren 1919—1921. **Brandstyrelsen.**

N:o 129. *Ang. val af kommunala förtroendemän.*

Fattigvårdsstyrelsen. Enligt af styrelsen upprättadt valförslag föreslås till distriktschef i 2:dra distriktet efter Urmakaren A. Ström, från hvilken föreligger afsägelse, vice distriktschefen Fru Maria Kumlin, och till ersättare för Fru Kumlin Handlanden Emil Kumlin, båda för åren 1919—1921, samt inom 9:de distriktet efter på grund af afsägelse afgående Maskinisten C. F. Huggare och Fru Klara Huggare till vårdare för åren 1919—1921 Fru Hanna Lange och Lokomotivföraren G. Valberg.

Härjämte hemställes, att Stadsfullmäktige ville såsom vårdare inom 8:de distriktet utom förutvarande utse Gårdsägaren J. E. Ström, likaledes för åren 1919—1921.

Badhusstyrelsen. Under omval stå ledamöterna Stadsombudsmannen Theofil Öberg, Förste stadsläkaren C. Thunström och Måleriföreståndaren A. Lundqvist samt suppleanten Folkskoleläraren I. Fröier, hvarjämte Apotekaren O. Oest efter afsägelse blifvit från uppdraget entledigad att vara ledamot i styrelsen.

Beredningsutskottet föreslår samtliga afgående ledamöter och suppleanten till omval för åren 1919—1922 samt till ledamot efter Apotekaren Oest för åren 1919—1920 suppleanten Brandchefen A. Danielsson och till suppleant efter denne intill utgången af år 1920 Järnsvarfvaren G. Jansson.

Lifsmedelsnämnden. I och med utgången af innevarande år utgår uppdraget för nuvarande ledamöter och suppleanter att tillhöra Nämnden. Till omval för år 1919 föreslås de afgående ledamöterna Grosshandlaren E. Andersson, Lokomotivföraren C. R. Wennberg, Handelsföreståndaren C. J. Svensson, Matvaruhandlaren J. G. Forslund, Fabrikören Fr. Jansson, Måleriföreståndaren A. Lundqvist, Veterinären Martin Jonsson, Kamreraren E. Starck och Verkstadsarbetaren A. Vestholm samt suppleanterna Sjukbesökaren A. Åberg, Fru G. Segerstedt och Svarfvaren C. R. Pettersson samt Grosshandlaren J. Aug. Jönsson efter Grosshandlaren Aug. Nissen, som anhållit om entledigande från uppdraget.

Taxeringsnämnden. Samtliga af Stadsfullmäktige valda ledamöter och suppleanter i taxeringsnämnderna för stadens olika distrikt stå under omval, i anledning hvaraf Beredningsutskottet föreslår omval för år 1919 af de afgående, hvilka finnas närmare angifna under de olika nämnderna i Kommunala förtroendemän sid. 24—27.

Ombud vid mantalsskrifningen. Med hänsyn till utökningen af staden genom inkorporeringen af Lundby och S:t Ilians socknar erfordras större personalkännedom rörande inom de inkorporerade områdena boende personer, hvarför önskemål framförts att ombuden måtte utökas med personer, som ha kännedom om dessa förhållanden.

Beredningsutskottet föreslår till omval för år 1919 de afgående ombuden Filaren Axel Andersson, Exekutionsbetjänten G. Richtnér, Kaptenen G. Halling, Urmakaren A. Ström och förre lokomotivföraren C. R. Wennberg samt härutöfver till ytterligare ledamöter Snickaren C. J. Frändberg och Fjärdingsmannen A. Törn med Kassören H. Billman och f. Vaktmästaren C. A. Sedell som suppleanter.

Brandstodskommittén. De afgående ledamöterna Handlanden J. E. Edling, Bankdirektören A. Sundström, Byggmästaren Edv. Karlsson och Byggmästaren J. A. Fredriksson samt

suppleanterna Sergeanten L. Lundin och Ingeniören Paul Andersson, föreslår Beredningsutskottet till omval för år 1919. N:o 129. *Ang. val af kommunala förtroendemän.*

I skrifvelse har Magistraten anhållit att suppleant måtte utses för nuvarande gode män. **Gode män för tillsyn öfver förmynderskap.**

Med aktgifvande härpå får Beredningsutskottet föreslå till suppleant för nuvarande gode män under tiden 1919—1920 Öfversten O. von Knorring.

För år 1919 föreslås till kontrollanter förutvarande kontrollanterna Lektorn M. Floderus och Jägmästaren R. Alexandersson samt efter aflidne Jägmästaren Ivar Fåhræus biträdande stadsombudsmannen R. Tenow. **Kontrollanter vid utbetalning af premier för dödade skadliga djur.**

Ingeniören Harald Håkanson föreslås till omval för åren 1919—1922. **Delegerade i förvaltningen af Allm. läroverkets byggnadsfond.**

De förutvarande examensvittnena vid realskoleexamen nämligen Häradshöfdingen C. Uggla, Direktören J. S. Edström, Statens Landtbruksingeniör A. V. Nordin, Ingeniören H. Håkanson, Fabrikören C. A. Palmén, Direktören K. Häg-wall och Majoren P. Tersmeden med suppleanterna Grosshandlaren E. Andersson och Direktören E. Falk behagade Stadsfullmäktige omvälja för år 1919. **Examensvittnen vid realskoleexamen.**

Handelsföreståndaren J. A. Zander och dennes suppleant Förmannen S. G. Hedin föreslås till omval för åren 1919—1922. **Styrelsen för Västerås sjukkassors Fortsättningskassa.**

Enär Häradshöfdingen M. Schenström, Apotekaren O. Oest, Trädgårdsdirektören F. Johansson, Skomakaremästaren J. Svensson och Byggmästaren Alb. Andersson i och med innevarande års utgång afgå ur Stadsfullmäktige måste nyval efter dem anställas. **Nämnden öfver Sundinska understödsfonden för pauvres honteux och medelklassen samt arbetsklassen.**

Beredningsutskottet föreslår till nya ledamöter för år 1919 Brandchefen A. Danielsson, Grosshandlaren Erik Andersson, Komministern A. Enblom, Järnsvarfvaren G. Jansson och Folkskolläraren I. Fröier.

Då Apotekaren O. Oest, Trädgårdsdirektören F. Johansson, Skomakaremästaren J. Svensson, Maskinisten C. F. Huggare och Byggmästaren Alb. Andersson i och med årets utgång ej längre tillhöra Stadsfullmäktige och därmed denna nämnd, föreslår Beredningsutskottet, att till ledamöter häri under åren 1919—1920 måtte utses Domprosten Fr. Fåhræus, Brandchefen A. Danielsson och Grosshandlaren Erik Andersson, samt under år 1919 Järnsvarfvaren Georg Jansson och Folkskolläraren I. Fröier. **Nämnden för Sundinska donationsfonden för välgörande och allmännyttiga ändamål.**

Till omval under åren 1919—1920 föreslås Fabrikören C. A. Palmén och Folkskolläraren J. Valter. **Nämnden öfver Adolf Mobergs och hans hustrus guldbröllopsfond.**

Nämnden öfver Fru Johanna Fryklunds donationsfond.

Till ledamöter för åren 1919—1920 föreslås till omval från tjänstemannaklassen Domkyrkosysslomannen A. Johansson, från handlande- och handtverkareklassen Fabrikörerna C. A. Palmén och Fr. Jansson och från arbetsklassen Järnsvarfvaren C. O. Eng.

Nämnden öfver Vahlbeckska fonden.

Skomakaremästaren A. Svensson föreslås till omval för åren 1919—1920 och Fru Ida Johansson till ledamot för samma tid efter änkefru Mathilda Rasmusson.

Västerås systembolags styrelse.

Jämlikt bestämmelser i Kungl. Förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning af rusdrycker tillkommer det Stadsfullmäktige att utse en ledamot och en suppleant i styrelsen för bolaget, och får Beredningsutskottet föreslå Trädgårdsdirektören Frans Johansson till ledamot och Maskinisten C. F. Huggare till suppleant häri, båda för år 1919.

Revisorer af stadens samtliga räkenskaper för år 1918.

Härtill föreslås Läroverksadjunkten A. Wetterling, Folkskolläraren I. Fröier, Bankkamreraren J. Hult, Järnhandlanden A. Rosenlund, Systembolagsföreståndaren F. Barklund, Muraren G. Dahlfors, Direktören Carl Tour, Majoren C. G. L. Mossberg och Folkskolläraren I. Andrén samt till suppleanter för dem Kaptenen G. Robsahm, Banktjänstemannen N. Flodin, Handelsföreståndaren G. Thelander, Kamreraren C. Alrik Larsson, Folkskolläraren G. Leontein och Försäkringstjänstemannen Carl August Bäckström.

Revisor af spritbolagets räkenskaper för år 1918.

Härtill föreslås Bankkamreraren R. Beijnoft med f. Läroverksadjunkten B. Rollin som suppleant.

Revisor af Västerås arbetareinstituts räkenskaper för år 1918.

Härtill föreslås Länsassessorn V. Lange med Ingeniören F. O. Berling som suppleant.

Revisor af tekniska skolans räkenskaper för år 1918.

Härtill föreslås Folkskolläraren J. Valter med Läroverksadjunkten V. Hj. Thyreson som suppleant.

Revisor af Västerås högre allmänna läroverks byggnadsfonds räkenskaper år 1918.

Härtill föreslås Statens Landtbruksingeniör A. V. Nordin.

Revisor af Västmanlands läns arbetsförmedlings räkenskaper för år 1918.

Härtill föreslås f. Folkskolläraren P. V. Verkelin med Kamreraren J. Swenson som suppleant.

Till att såsom *sakkunnige* gå Rådstufvurätten tillhanda vid upptagande af *sjöförklaring och sjöförhör* under år 1919 hemställer Beredningsutskottet, att

Stadsfullmäktige måtte föreslå Sjökaptenen C. G. Söderström, Maskiningeniören A. Axelson, Sjökaptenen L. A. Åstrand, Grosshandlaren J. Hygrell och Sjökaptenen G. Berg.

N:o 129. *Ang. val af kommunala förtroendemän.*

I stället för Statens Landtbruksingeniör A. V. Nordin, som begärt entledigande från uppdraget med detta års utgång, föreslår Beredningsutskottet till ledamot Snickaren C. J. Frändberg.

Kommittén för utredning af frågan om utvidgning och förändringar af gällande stadsplan.

Beredningsutskottet hemställer, att Stadsfullmäktige måtte utöka kommittén med ytterligare en ledamot, och får härtill föreslå Landtmäteriauskultanten Lars Kökeritz.

Kommittén för utredning af frågan om anordnande af en idrottsplats.

Statens Landtbruksingeniör A. V. Nordin har begärdt att blifva befriad från uppdraget att vara ledamot i denna kommitté från utgången af innevarande år, och får Beredningsutskottet, som inhämtat, att suppleanterna i kommittén, Brandchefen A. Danielsson och Kaptenen B. Delin, deltaga i kommitténs arbete, föreslå dessa båda personer till ledamöter i kommittén, vid hvilket förhållande behof af suppleanter icke torde föreligga.

Kommittén för utredning om järnvägsförbindelse från staden norr- och västerut.

Till ledamot i kommittén efter Apotekaren Otto Oest, som på begäran af Stadsfullmäktige befriats från detta uppdrag, föreslår Beredningsutskottet Byggmästaren Edv. Karlsson.

Kommittén för utredning ang. bostadsinspektion och kommunal hyresförmedling.

Beredningsutskottet föreslår till ledamot i kommittén efter Apotekaren O. Oest, som afgått ur kommittén, Trafikinspektören Ludvig Lundquist.

Kommittén för utredning af fråga om inrättande af ett kommunalt slakthus.

Slutligen får Beredningsutskottet, med hänsyn till att ändrade förhållanden ej längre påkalla uppdragets fullgörande i vidare utsträckning än som redan skett, föreslå Stadsfullmäktige förklara kommittén för uppmärksammande af frågan om ny järnväg från Katrineholm norrut, kommittén för utredning af frågan om om- och tillbyggnad af nuvarande fattiggården eller nybyggnad af en fattiggård m. m. samt naturskyddskommittén vara upplösta.

Västerås den 21 december 1918.

På Beredningsutskottets vägnar:

J. S. EDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Västerås 1918, Västm. Alleh:s A.-B:s Tr.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

N:o 130.

Vederbörande revisorers berättelse öfver granskningen af stadens räkenskaper för 1917 samt Drätselkammarens förvaltningsberättelse för samma år.

Resolution.

Öfverlämnas till Stadsfullmäktige.
Västerås Rådhus den 28 december 1918.

På Magistratens vägnar:
JOHN KARLSSON.

Till Magistraten i Västerås.

Till oss af Stadsfullmäktige i staden utsedda revisorer har Ni öfverlämnat Drätselkammarens i staden räkenskaper för år 1917, däri inbegripna Västerås vatten-, gas- och elektricitetsverks, dess fattigvårdsstyrelses och dess folkskolestyrelses räkenskaper, räkenskapen för Strömsholms våg m. m.

Efter fullbordad revision af oss sålunda tillställda räkenskaper få vi, med återställande af desamma till Eder, afgifva följande

Revisionsberättelse.

Siffergranskningen af samtliga räkenskaper har före revisionen med lika utmärkt förtjänst som under en lång följd af föregående år verkställts af hr Herman Tersmeden.

Räkenskaperna, som för hvarje år blifva allt större och mera omfattande, kräfva därför med hvart år alltmera arbete. Revisorerna vilja fördenskull äfven denna gången framhålla och vitsorda det om utmärkt nit och den största förtjänst vittnande arbete, som Drätselkammarens kamrerare och hans medhjälpare utfört vid desamma.

Enär räkenskaperna äro förda med noggrannhet och verificerade samt det, vi under revisionens gång antecknat såsom oriktigt eller åtminstone i någon mån anmärkningsvärdt, blifvit för oss tillfredsställande förklarat eller synts oss vid slutlig pröfning icke vara af den beskaffenhet att föranleda till anmärkning, än mindre till afstyrkande af ansvarsfrihet, få vi för alla vederbörande tillstyrka dylik för den tid, revisionen omfattat.

Vi lämna följande

Sammandrag af Västerås stads inkomster och utgifter m. m. för år 1917.

1	2		3		4		5	
Titlar	Inkomster		Utgifter		Öfverskott eller öfverstigande inkomster		Brister eller öfverstigande utgifter	
Balans från år 1916	17,733	38	27,794	45	—	—	10,061	07
Finanser	1,669,465	25	662,007	17	1.067,458	08	—	—
Administration	26,192	27	293,632	74	—	—	267,440	47
Fastigheter	345,985	04	264,157	88	81,827	16	—	—
Hälso- och sjukvård	27,291	42	87,436	91	—	—	60,145	49
Andra hygieniska inrättningar	71,964	14	124,194	95	—	—	52,230	81
Undervisningsväsendet	91,117	94	356,946	16	—	—	265,828	22
Affärsverk	758,351	43	642,933	02	115,418	41	—	—
Kommunikationsverk	94,856	31	152,328	65	—	—	57,472	34
Belysning och renhållning	—	—	41,134	94	—	—	41,131	94
Fattigvård	—	—	157,760	49	—	—	157,760	49
Kyrkliga ändamål	—	—	58,885	88	—	—	58,885	88
Sociala ändamål	—	—	32,572	31	—	—	32,572	31
Diverse särskilda ändamål	—	—	91,350	32	—	—	91,350	32
Diverse inkomster och utgifter	94,467	82	46,729	71	50,738	11	—	—
Reserverade medel	—	—	115,056	50	—	—	115,056	50
Kyrkomedel	10,950	—	—	—	10,950	—	—	—
Balans till år 1918	—	—	56,455	92	—	—	56,455	92
Summa kronor	3,211,375	—	3,211,375	—	1,266,391	76	1,266,391	76

Vi ha funnit och få konstatera, att stadens utgifter under år 1917 för *lifsmedelsransonering och rabattkort* uppgingo till *380,985 kronor 67 öre.*

Följande ha vi beslutat vidare här anteckna för den uppmärksamhet, som det kan anses förtjäna af Eder, Stadsfullmäktige samt öfriga vederbörande.

Flertalet i revisionsårets stat upptagna anslag hafva öfverskridits. Som exempel må nämnas tryck- och annonskostnader för Drätselkammaren med kr. 1,266: 68,

värme för stadshotellet med kronor 7,043: 14, värme för varmbadhuset med kronor 14,813: 78.

Som af det meddelade sammandraget framgår (titel Affärsverk), har vatten-, gas- och elektricitetsverket lämnat under revisionsåret en nettovinst af ej mindre än *115,418 kronor 41 öre.*

Hamnens konto har under året ytterligare belastats med kronor 15,857: 63, så att vid årets slut Drätselkammarens fordran därå uppgick till kronor 50,035: 34.

Brandförsäkringsbrefven böra ordnas mera öfverskådligt och i öfverensstämmelse med respektive fastighetskonto. Samtliga försäkringsbref böra förvaras af Drätselkammaren, således äfven de, som afse byggnader, hvilka stå under särskilda styrelsers förvaltning. Vi ifrågasätta jämväl, huruvida icke brandförsäkringsvärdena i allmänhet äro för låga. Enligt företedt försäkringsbref äro exempelvis byggnaderna å tomten n:o 147 Västra kvarteret, förra tobaksfabriken, försäkrade för 76,000 kronor, uppenbarligen en för låg summa.

Vid en del inteckningslån, utlämnade af fattigvårdsstyrelsen, böra. då ägarne till de ifrågavarande, intecknade fastigheterna numera äro andra personer än de, som erhållit lånen, nya omslagsreverser anskaffas från de förra.

I folkskolestyrelsens räkenskaper ha vi, bland annat, uppmärksammat, att en som säkerhet för lån från stadens folkskoleväsende tillhörande medel pantsatt inteckning i den gård, som ägdes af framlidne fabrikören F. Scherdin, senast blifvit förnyad under år 1906. Den är således öfver tio år gammal och fördenskull numera värdelös. Under hand ha vi emellertid nu senast inhämtat, att vederbörande tänka gå i författning om att få nämnda lån regleradt, så att förlust för staden ej uppstår. Det är endast under förutsättning, att så skett, tills denna revisionsberättelse kommer till slutlig behandling af Stadsfullmäktige, som vi i denna punkt velat tillstyrka ansvarsfrihet för folkskolestyrelsen.

Inom omfånget för den nu ifrågakomna revisionen falla äfven stadens lifsmedelsnämnds räkenskaper från den 1 september 1917. Då emellertid Stadsfullmäktige i år utsett särskilda revisorer för granskning af lifsmedelsnämndens dyrtidsafdelnings förvaltning för år 1917 och vi under hand blifvit underrättade därom, att dessa särskildt utsedda revisorer äro villiga att granska även den del af lifsmedelsnämndens räkenskaper, som falla inom 1917 års ram, ha vi öfverlämnat de denna del berörande räkenskapsböckerna och memorialet angående dessas siffergranskning till dem och således ej tagit någon befattning med räkenskaperna i fråga.

Vi ha under vårt revisionsarbete, i hvilket samtliga revisorer och af suppleanterna herrar teckningsläraren C. Malmberg, kaptenen G. Robsahm och handelsföreståndaren G. Thelander deltagit, fördelat oss på sex avdelningar. Wetterling har, utom ledningen af revisionen, jämte Thyresson haft på sin del Drätselkammarens protokoll och Strömsholms våg; Hult och Dahlfors Drätselkammarens hufvudräkenskaper och hamnens; Fröier, Barklund och Thelander renhållningsverkets, badhusens, skogens och fondernas räkenskaper; Swenson och Robsahm vatten-, gas- och elektricitetsverkets räkenskaper; Hägwall och Malmberg fattigvårdens räkenskaper samt Rosenlund folkskoleväsendets räkenskaper.

Som jäviga ha Wetterling och Fröier ej deltagit uti vare sig revision af folkskolestyrelsens räkenskaper eller beslut, som rört desamma, liksom ej heller Hägwall i något som rört vatten-, gas- och elektricitetsverket.

Beslut i anledning af afdelningarnas granskning ha sedan fattats vid stadsrevisionens sammanträde in pleno.

Västerås den 17 december 1918.

Aug. Wetterling.

J. Swenson.	*Karl Hägwall.*	*Isidor Fröier.*
J. Hult.	*Hj. Thyresson.*	*Axel Rosenlund.*
Fr. Barklund.	*Gust. Dahlfors.*	*Carl Malmberg.*
Georg Robsahm.		*Gustaf Thelander.*

Berättelse

öfver

Västerås stads Drätselkammares räkenskaper

år 1917.

Debet. **Sammandrag öfver inkomster och**

1917			
Jan. 1	Brist från sist afslutade räkenskaper		27,794: 45
	Utgifter:		
	Finanser	646,107: 18	
	Administration	301,420: 56	
	Fastigheter	269,105: 30	
	Hälso- och sjukvård	81,439: 61	
	Andra hygieniska inrättningar	124,194: 95	
	Undervisningsväsende	265,828: 22	
	Kommunikationsverk	117,398: 34	
	Belysning och renhållning	41,131: 94	
	Fattigvården	191,000: —	
	Kyrkliga ändamål	63,835: 87	
	Sociala ändamål	32,572: 31	
	Diverse särskilda ändamål	121,350: 32	
	Öfriga utgifter	34,668: 47	2,290,053: 07
	Genom förskotterade medel verkställda likvider att gäldas lånemedel eller på annat sätt:		
	Folkskolebyggnadskommittén	3,175: 21	
	Svingårdsbyggnadens konto	9,905: 90	
	Epidemisjukhusets nybyggnad	645: 40	
	Byggnad i kvarteret Gude	4,575: 29	
	Extra krigstidshjälp	30,523: —	
	Inventariers, arbetsredskap och verktyg m. m. konto	61,846: 22	
	Hamnbyggnadens, för året, konto	1,674: 33	
	Rabattkorts konto	36,223: 45	
	Brödkortsutdelnings konto	1,822: 42	
	Rådhusets omändring	479: 92	
	Diverse särskilda ändamåls konto	59,844: 69	
	Stadens gårdar och tomter	326,500: —	
	Lägenheterna Stensborg, Manneborg och Rosendal m. fl.	100,250: —	637,465: 83
	Utgående och Balanskonto: Behållning, motsvarighet i fordringar		87,562: 42
		Kronor	3,042,875: 77

	Från ofvannämnda behållning		87,562: 42
	afgår:		
Jan. 25	Till förberedande utredning för djuphamn vid Carlsberg	3,000: —	
Mars 29	Tilläggsanslag för ordnande af Lillåns utlopp	1,500: —	
	Ny takläggning å Rådhuset	4,500: —	
	Rest å anslaget till reparationer vid Hofdestalund, Gustafsslätt och Andersborg	4,205: 50	
	För inköp af en häst (stallet)	2,900: —	
	Skuld för gamla vattenverket	15,001: —	31,106: 50
		Återstår verklig behållning Kronor	56,455: 92

utgifter enligt särskild lämnad tablå. Kredit.

1917 Jan.	1	Behållning från år 1916		17,733: 38
		Inkomster:		
		Finanser	1,669,465: 25	
		Administration	26,192: 27	
		Fastigheter	345,985: 04	
		Hälso- och sjukvård	12,518: 12	
		Andra hygienisha inrättningar	71,964: 14	
		Kommunikationsverk	15,426: —	
		Förslagsanslagets konto	97,467: 82	
		Västerås Vatten- och Gasverks Vinstmedels konto	115,418: 41	
		Drätselkammarens konto: Förskotterade medel	670,705: 34	3,025,142: 39
			Kronor	3,042,875: 77

Debet. **Reserverade köpeskillingsmedel för**

1917	An. Saldo från år 1916:		
Jan. 1	Lån af Drätselkammaren		83,134: 19
Dec. 31	**Utbetalningar:**		
	Diverse lagfarts- och fastemätningskostnader	2,070: 15	
	Ränteutgifter	425: —	
	Köpeskilling:		
	För E. Lundberg för en källarbyggnad å gatumark inom byggnadsområdet Hemdal	200: —	
	För 1917 års afgäld för till staden upplåten mark af biskopsgårdens tomt	98: 12	
	För F. E. Smedberg för 206 kvm. gatumark	206: —	2,999: 27
	Änkefru Thérèse Hennings: Köpeskilling för tomterna N:ris 10 och 21 å byggnadsområdet Annedal samt lägenheten Nyberg		9,000: —
	Valborg Sjöströms sterbhus: För gården och tomten N:o 119 litt. c, d, e, i Norra kvarteret; areal 544 kvm.		12,500: —
	Sigfrid Söderberg och Ernst Tolff: Upplupna räntor		336: 95
	Gården N:o 112 Västra kvarteret: Del af köpesumman		24,000: —
	Gården litt. Z af tomten N:o 119 Norra kvarteret: Del af köpesumman		13,000: —
	Gatuanordningar vid Kristiansborg		19,304: 86
	Ombudsman Theofil Öberg: Kostnad för förmedling af köp i gården N:o 110 Södra kvarteret	1,300: —	
	Upplupna räntor	130: 56	1,430: 56
		Kronor	165,705: 83

försåld diverse Mark och Byggnader. Kredit.

1917	**Inkomster:**		
Dec. 31	Ränteinkomster		5,373: 82
	Reglering för gatumark:		
	Arkitekten E. Hahr: för 126 kvm. af Mariaberget och 363.8 kvm. utmed Stallhagsgatan att tilläggas tomten N:o 70 b Västra kvarteret	1,819: —	
	A. T. Gustafssons sterbhus: för 100.7 kvm. af tomten N:o 76 Norra kvarteret	2,219: —	
	Fabrikören Sigfrid Jansson: för 619 kvm. tomtmark att tilläggas tomten N:o 7 Loviseberg	1,547: 50	5,585: 50
	Köpeskilling:		
	Västerås Bostadsaktiebolag: för köp af byggnadskvarteret Kåre om 5,129.4 kvm. (Smedsbo)	30,000: —	
	Er. Arv. Sundkvist: för tomten N:o b Carlsberg	1,000: —	
	För tomterna N:o 5 och 6 i kvart. Josefina	4,980: —	
	Lokförare K. Andersson: för tomten N:o 2 i kvart. Josefina	1,622: —	
	Kontoristen Hugo Lindgren: för tomten N:o 1 kvart. Josefina	1,530: —	
	Ingeniör Hjalmar Schultz: för 2,239 kvm. mark af det s. k. Bellevueområdet	13,434: —	
	Gårdsägare A. W. Eriksson: för tomten N:o 38 Västermalm	5,000: —	
	Byggmästare C. E. Andersson: för tomterna N:o 7 och 10 inom kvart. Josefina	3,690: —	
	Repslagaren C. Arv. Eriksson: för gamla vattenverket	25,000: —	
	Byggmästaren C. J. Johansson: för gården N:o 130 och 131 Västra kvarteret	12,000: —	98,256: —
	Lån från Drätselkammaren		56,490: 51
		Kronor	165,705: 83

Debet. Hamnbyggnadens

1917	An. Balans från år 1916:		
Jan. 1	Återstod af andel i stadens obligationslån vid 1916 års slut:		
	För äldre hamnbyggnaden	40,905: —	
	„ yngre „	216,721: —	
	„ svängkran n:o 1	8,525: —	
	„ malmlossningskran n:o 2	19,375: —	285,526: —
Dec. 31	Kapitalafbetalning å årets obligationslån	10,657: —	
	Ett års ränta å samtliga lån	14,294: 25	24,951: 25
		Kronor	310,477: 25

Debet. Hamnafgifters

1917	An. Af motstående hamnafgifter ingå till stadskassan:	
Dec. 31	Ett års ränta och amortering å samtliga lån	24,951: 25
	Hamnens andel i stadens allmänna omkostnader	1,336: 56
	Hamnmaskineriers amortering	2,295: —
	Kronor	28,582: 81

Debet. Hamnens underhålls-

1917	An. Balans från år 1916:		
Dec. 31	Lån af Drätselkammaren		34,177: 71
	Utgifter:		
	Enligt Hamnuppbördsmannens räkning	4,133: 06	
	Diverse utgifter under året	12,164: 40	
	Ett års ränta å kr. 34,177: 71 à 5 %	1,708: 89	18,006: 35
		Kronor	52,182: 06

Amorterings Konto. Kredit.

1917	Ett års ränta och amortering:		
Dec. 31	För äldre hamnbyggnaden	5,045: 25	
	„ yngre „	17,341: —	
	„ svängkran n:o 1	783: 75	
	„ malmlossningskran n:o 2	1,781: 25	24,951: 25
	Årets amortering		10,657: —
	Balans till år 1918:		
	Återstod af andel i stadens obligationslån vid 1917 års slut:		
	För äldre hamnbyggnaden	37,905: —	
	„ yngre „	209,964: —	
	„ svängkran n:o 1	8,250: —	
	„ malmlossningskran n:o 2	18,750: —	274,869: —
		Kronor	310,477: 25

Konto. Kredit.

1917			
Dec. 31	Per Enligt Hamnuppbördsmannens räkning		28,582: 81
		Kronor	28,582: 81

och reparationsfond. Kredit.

1917	Per *Inkomster:*		
Dec. 31	Hamnafgifters konto:		
	Öfverskott å hamnafgifter		1,336: 56
	Båtbryggornas konto:		
	Influtna afgifter		812: 16
	Balans till år 1918:		
	Lån af Drätselkammaren		50,035: 34
		Kronor	52,184: 06

Debet. Sammandrag öfver tillgångar och

Tillgångar:

Kassabehållning		274: 73
Fordringar:		
Af enskilda personer	1,396,562: 74	
Restantier	87,650: 62	
Pensionsafgifter	23,772: —	
Vahllöfska inteckningarne	20,000: —	1,527,985: 36
Fastigheter:		
Allmänna byggnader	1,859,381: 61	
Stadens gårdar och tomter	1,499,115: 03	
Jordfastigheter	165,191: —	
Egendomen Malma	85,000: —	
„ Kristiansborg	202,400: —	
„ Nordanby	55,000: —	
„ Hofdesta m. m.	57,057: 50	
„ Carlsberg	150,000: —	
Lägenheterna Stensborg, Granneborg och Rosendal m. fl.	300,000: —	
Hästholmarne	24,800: —	
Diverse fastigheter	115,800: —	
Renhållningsverket	24,187: 62	
Köttbesiktningsbyrån	38,635: —	
Svingården	109,905: 90	4,686,473: 66
Aktier:		
Stockholm—Västerås—Bergslagernas järnvägsaktiebolag	74,700: —	
Sala—Gysinge—Gäfle järnvägsaktiebolag	19,100: —	
Västerås Teateraktiebolag	72,300: —	
Aktiebolaget Arbetarebostäder i Västerås	250,000: —	416,100: —
Lån af Drätselkammaren:		
Västerås Vatten- och Gasverk	366,049: 81	
Reserverade köpeskillingsmedel	56,490: 51	
Hamnens underhålls- och reparationsfond	50,035: 34	
Köttbesiktningsbyrån	1,098: 41	473,674: 07
Hamnen:		
Hamnbyggnadens amorteringskonto		274,869: —
Hamnbyggnadens konto		416,003: —
	Transport	7,795,379: 82

skulder den 31 December 1917. Kredit.

Skulder:

Till enskilda			285,997: 45
Reserverade medel:			
(Att af Drätselkammaren tillhandahållas för bestämda ändamål.)			
För järnvägsöfvergången till nya hamnen		5,608: 63	
1:ste landtmätaren J. R. Kökeritz: för upprättande af karta öfver alla under Västerås stads funktion hörande ägor (3,500 kr.), återstår		120: —	
Västerås stads donationsjordsfond		2,935: 17	
Domkapitlet i Västerås: köpeskilling för litt. L af tomten N:o 119 Norra kvarteret		655: —	
Anslag till järnvägsundersökningen		162: 14	
Anslaget till arbetsförmedlingsanstalten		375: 42	
Anslaget till bostadsbristkommittén		712: 80	
Anslaget till löneeglerings- och pensionskommittén		125: —	
Järnvägsöfvergången till nya hamnen		20,000: —	
Strandskoningen		933: 82	
Koloniträdgårdarne		173: 61	
Anslag för diverse särskilda ändamål		1,300: —	
Sundènska gården		861: 47	
Krono- och Tertialtiondemedels konto		255: 99	
Annexbyggnaden vid Elem.-läroverket		1,406: 50	
Hamnmaskineriers fonderade medel		8,115: 45	
Båtbryggornas konto		1,856: 09	
Anslag till Hamnplanens ordnande		15,059: 57	
Sociala ändamåls konto		1,000: —	
Vatten- och Gasverkets fonderade medel		255,719: 31	
Järnvägsmedelsfonden		360,283: 15	
Hälso- och sjukvårds konto:			
Kvar af 1917 års anslag för vård af lungsjuka	1,233: 15		
Inventarier till nybyggnad	7,500: —	8,733: 15	
Diverse särskilda ändamål		39,460: 03	
Fastigheters konto		3,450: —	
Gatuläggningens konto		44,500: —	
Förslagsanslagets konto		1,000: —	
Lånemedels konto		60,697: —	835,499: 60
		Transport	1,121,497: 05

Transport		7,795,379: 82
Fattigvårdens konto: Lån af Drätselkammaren		33,239: 51
(Att gäldas genom uttaxering eller på annat sätt):		
Kyrkokassemedels konto: Återstår att amortera	8,406: 20	
Motorplogens amorteringskonto	10,682: —	
Anslaget för ordnande af byggnadskvarteret Maria: Kostnader utöfver reserverade medel	553: 62	
Fattigvårdskommitténs konto: Kostnader utöfver reserverade medel	578: 08	
Diverse särskilda ändamåls konto	59,844: 69	
Reglering af Ängsgärdet: Kostnader till dato	1,476: 77	
Malma gårds inventariers amorteringskonto: Återstoden af förskotterade medel	15,600: —	
Biskopsbrons konto: Resterande entreprenadbelopp jämte ränta	1,000: 50	
Sugledningen till Varmbadhuset: Återstående kostnader efter amortering	2,890: 38	
Spårvägskommitténs konto: Kostnader till dato	657: 50	
Barackbyggnaden vid Katrinelund: Kostnader utöfver gäldat	2,744: 45	
Rådhusets omändring: Kostnader under året	479: 92	
Epidemiska sjukhusets nybyggnad: Kostnader utöfver reserverade medel	645: 40	
Byggnad i kvarteret Gude	114,321: 80	
Belysnings- och Renhållnings konto	725: —	
Västerås Vatten- och Gasverks lånemedels konto	426,217: 87	
Folkskolebyggnadskommitténs konto	73,422: 64	
Lånemedels konto	883,823: 32	1,604,070: 14
Förråder:		
Renhållningsverket	4,200: —	
Nordanby gård	18,519: 55	
Malma gård	28,811: 59	
Skogseffekter	940: 89	
Byggnadsinventarier	4,862: 46	57,334: 49
Inventarier:		
Renhållningsverket	21,535: 36	
Svingården	26,016: 82	
Nordanby gård	10,152: 53	
Transport	57,704: 71	9,490,023: 96

		Transport	1,121,497: 05
Ogulden köpeskilling:			
Grefve C. A. Lewenhaupt, Carlsberg		85,000: —	
Ombudsman Theofil Öberg		5,000: —	
Inteckningar i egendomen Malma		27,751: 66	
Inteckningslån i egendomen Carlsberg		7,500: —	
Zimmermanska slöjdskolefonden		44,750: —	
Gårdsägaren Aug. Blomqvist		15,000: –	
Fru Berna Svanberg		7,000: —	
Repslagaren C. Arv. Eriksson		7,000: —	
Trädgårdsdirektör Frans Johansson		199,750: —	398,751: 66
Tillfälliga lån:			
Aktiebolaget Mälareprovinsernas Bank		650,000: —	
Sundinska pensionsfonden för pauvres honteux m. m.		45,000: —	325: —
Sundinska beklädnadsfonden		5,000: —	
Fonder, stående under Drätselkammaren		292,450: —	
Zimmermanska slöjdskolefonden		85,000: —	1,077,450: —
Amorteringslån:			
Pensionsstyrelsen			247,800: 81
Utelöpande obligationer:			
Obligationslån den 1/6 1892		224,000: —	
„ „ 15/6 1896:			
Af Stockholms Handelsbank	384,000: —		
Fonder under Drätselkammaren	50,000: —	434,000: —	
Obligationslån den 1/8 1902:			
A.-Bol. Stockholms Handelsbank	1,434,000: —		
Fonder under Drätselkammaren	144,000: —	1,578,000: —	
Obligationslån den 1/8 1907		1,769,000: —	
„ „ 1/10 1910		2,781,000: —	
„ „ 1/1 1916		1,076,000: —	7,862,000: —
Kapitalet för Vallöfska lifräntan			20,000: —
Allm. Utgifters och Inkomsters Konto:			
Behållning, motsvarighet i fordringar			87,562: 42
Kapital Konto			1,987,106: 12
		Transport	12,802,493: 06

Transport		57,704: 71	9,490,023: 96
Malma gård		45,713: 47	
Köttbesiktningsbyrån		2,126: 88	
Båtarne Märta och Måsen		14,500: —	
Stadshotellet		22,249: 60	
Rådhuset		26,636: 75	
Epidemiska sjukhuset		24,232: 89	
Brand- och poliskåren		60,912: 82	
Marknadsstånd		14: —	
Skogsredskap		161: 45	
Trädplanteringsredskap och soffor		2,567: 25	
Arbetsredskap och verktyg m. m.		77,488: 22	
Gaslyktor och elektriska belysningsanordningar		29,927: 46	
Stallinventarier		81: —	
Hästar, 3 st.		4,600: —	
Tullhusets inventarier	2,013: 75		
Hamnens „	52,322: —		
Järn- och Metallvågens „	180: —	54,515: 75	
Brödbyråns inventarier		1,402: 15	424,834: 40

Fordringar:

Af *Vatten- och Gasverksstyrelsen*	2,247,488: —	
„ *Folkskolestyrelsen*	598,185: —	
„ *Fattigvårdsstyrelsen*	31,161: 70	
„ *Kyrkorådet*	10,800: —	2,887,634: 70
	Kronor	12,802,493: 06

Transport 12,802,493: 06

Kronor 12,802,493: 06

Fonder och donerade medel som stå under Drätselkammarens förvaltning.

Tillgångar den 31 December 1917.

	Kapital		Ränta	
Sundinska donationsfonden för pauvres honteux m. m.	45,000	—	1,261	01
Sundinska beklädnadsfonden	5,000	—	—	—
Curry Treffenbergs fond	2,000	—	—	—
Gustaf Vahlbecks gåfva	3,000	—	73	06
Västerås Gilles donationsfond	1,000	—	—	—
Magistratens Ämbets- och Tjänstemäns reservfond	55,483	62	99	50
Engvallska donationsfonden	30,000	—	2,125	64
Altinska fonden	4,000	—	—	—
Sundinska donationsfonden för Barnhemmet	10,000	—	200	—
Ol. Norelii testamentsfond	30,000	—	1,875	36
A. Engströms donationsfond	10,000	—	—	—
Zimmermanska slöjdskolefonden	329,858	52	190,870	82
Sundinska donationsfonden för välgörande och allmännyttiga ändamål	175,000	—	—	—
Sundinska Nämndens konto	—	—	16,242	01
Sundinska donationsfonden för Skarpskytteföreningen i Västerås	500	—	—	—
Bilschierska donationsfonden	433	17	20	02
Natalia Anderssons stipendiefond	1,000	—	—	—
Vahlbäckska välgörenhetsfonden	150,000	—	14,974	08
Bergmanska donationsfonden:				
för Västerås arbetareförening	11,000	—	—	—
„ „ nattherberge	3,000	—	—	—
Torngrenska fonden	294,876	11	1,784	75
Ålderdomshemmets kapitalmedel	23,900	—	2,270	77
Carolina Hygrells donationsfond	20,588	13	—	—
Mark Modins minne	500	—	—	—
Doktor P. O. Linds fond	10,000	—	—	—
Katarina Molls fond	1,594	55	—	—
Transport	1,217,734	10	231,797	02

	Kapital		Ränta	
Transport	1,217,734	10	231,797	02
Mobergska guldbröllopsfonden	30,000	—	2,323	12
Johanna Fryklunds fond	10,020	91	305	97
Orströms donationsfond	6,295	13	312	40
J. G. Berglunds testamentsfond	125,839	49	73	63
Systrarna Sundvalls pensionsfond	26,057	23	549	24
Abr. Hülphers Abrahamssons testamentsfond	2,046	25	—	—
Vretmanska donationsfonden	1,052	90	—	—
Anna Norbergs stipendiefond	1,500	—	—	—
Kronor	1,420,546	01	235,361	38

Västerås den 12 juni 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Bernh. Carlson.

Sammanställning af tablån öfver utgifter och inkomster enligt Västerås stads räkenskaper för år 1917, utvisande ökning eller minskning i de beviljade anslagen.

			Ökning		Minskning	
Behållningen			17,733	38	—	—
Lån: Kapitalafbetalningar	ökade utgifter		—	—	32,200	—
Räntor	ökade inkomster	45,308: 73				
	ökade utgifter	18,733: 85	26,574	88	—	—
Skatter m. m.	ökade utgifter	7,220: 32				
	ökade inkomster	583: 71	—	—	6,636	61
Magistraten och Rådstufvurätten	ökade utgifter		—	—	6,051	98
Poliskåren	minskade utgifter	1,855: 61				
	ökade inkomster	52: 51	1,908	12	—	—
Stadsfullmäktige och Drätselkammaren	ökade utgifter		—	—	3,535	76
Brandkåren	ökade utgifter	13,354: 10				
	ökade inkomster	12,192: 26	—	—	1,161	84
Byggnadsnämnden	ökade utgifter	2,208: 01				
	ökade inkomster	2,097: 50	—	—	110	51
Parker och Planteringar	ökade utgifter		—	—	872	92
Hästholmarne	minskade utgifter		68	03	—	—
Skogarne	ökade utgifter	197: 40				
	ökade inkomster	53: 37	—	—	144	03
Rådhuset	minskade utgifter		3,355	40	—	—
Stadshotellet	ökade utgifter	12,252: 60				
	ökade inkomster	6,165: 73	—	—	6,086	87
Sundinska huset	ökade inkomster	518: 75				
	ökade utgifter	104: 98	413	77	—	—
Tullhuset	ökade inkomster	30: —				
	ökade utgifter	9: 44	20	56	—	—
Paviljongen i Stadsparken	ökade utgifter		—	—	1,287	—
Gårds- och tomtfastigheter	ökade utgifter	6,905: 96				
	ökade inkomster	5,963: 32	—	—	942	64
		Transport	50,074	14	59,030	45

			Ökning		Minskning	
		Transport	50,074	14	59,030	45
Jordar och andra fastigheter	ökade inkomster	11,933: 61				
	minskade utgifter	1.455: 01	13,388	62	—	—
Hamnmagasinen	minskade utgifter	486: 11				
	minskade inkomster	14: 30	471	81	—	—
Nordanby	ökade inkomster	13,607: 95				
	ökade utgifter	12,903: 46	704	49	—	—
Malma	ökade inkomster	38,710: 01				
	ökade utgifter	21,656: 88	17,053	13	—	—
Svingården	ökade inkomster	11,572: 22				
	ökade utgifter	10,530: —	1,042	22	—	—
Allmänna Hälsovården	ökade utgifter		—	—	612	57
Epidemisjukvården	ökade utgifter	237: 04				
	minskade inkomster	481: 88	—	—	718	92
Kallbadhuset	ökade utgifter	704: 77				
	minskade inkomster	352: 84	—	—	1,057	61
Varmbadhuset	ökade utgifter	14,598: 50				
	ökade inkomster	10,215: 62	—	—	4,382	88
Klapphuset	minskade utgifter		122	70	—	—
Renhållningsverket	ökade utgifter	11,368: 38				
	ökade inkomster	7,851: 36	—	—	3,517	02
Div. undervisningsändamål	ökade utgifter		—	—	61	78
Vatten-, gas- och elektricitets-verken	minskade utgifter	44,946: 98				
	ökada inkomster	60,251: 43	105,198	41	—	—
Gatuläggningen	minskade utgifter	13,928: 35				
	ökade inkomster	2,023: 59	15,951	94	—	—
Vägunderhåll	ökade utgifter	325: 02				
	ökade inkomster	42: 01	—	—	283	01
Båttrafiken	ökade utgifter	7,451: 67				
	ökade inkomster	3,860: 40	—	—	3,591	27
Gatubelysningen	minskade utgifter		7,622	80	—	—
Gaturenhållningen	ökade utgifter		—	—	3,231	74
		Transport	211,630	26	76,487	25

			Ökning		Minskning	
		Transport	211,630	26	76,487	25
Sociala ändamål	ökade utgifter		—	—	5,997	31
Diverse särskilda ändamål	minskade utgifter		32,837	18	—	—
Diverse inkomster och utgifter	ökade utgifter	7,730: 23				
	ökade inkomster	6,309: 77	—	—	1,420	46
Reserverade medel			—	—	115,056	50
Kyrkokassemedel			10,950	—	—	—
Behållning			—	—	56,455	92
		Summa	255,417	44	255,417	44

Västerås i stadskamrerarekontoret den 12 juni 1918.

Bernh. Carlson.

Västerås 1919, Västm. Alleh:s A.-B:s Tr.

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar

1918. Den 28 December. XXVI.

N:o 131.

Utgifts- och Inkomststat

för

Västerås stad år 1919.

Utgifter:

1 A. Räntor och lånekostnader.

1. Lån upptagna med Kungl. Maj:ts tillstånd.

	Resterande lånebelopp	Ränta	
a) *Obligationslån:*			
Upptaget år 1892 à 4 %	213,000: —	8,280: —	
„ „ 1896 à 3.6 %	400,000: —	13,770: —	
„ „ 1902 à 4 %	1,540,000: —	61,600: —	
„ „ 1907 à 4½ %	1,740,000: —	78,300: —	
„ „ 1910 à 4½ %	2,743,000: —	122,535: —	
„ „ 1916 à 5 %	1,066,000: —	53,300: —	337,785: —
b) *Andra amorteringslån:*			
Upptaget från pensionsförsäkringsfonden:			
År 1916 à 4¾ %	245,497: 16	11,661: 12	
„ 1917 à 4¾ %	247,800: 81	11,770: 54	
„ 1918 à 4¾ %	350,000: —	16,625: —	
„ 1918 à 5¼ %	350,000: —	18,375: —	58,431: 66
		Transport	396,216: 66

N:o 131.
Budget för 1919.
Utgifter.

			Transport	396,216: 66

2. Andra lån och skulder.

Upplånta medel:	Resterande lånebelopp	Ränta		
från div. fonder (dep.-ränta)	188,650: —	9,500: —		
från Sundinska fonden för pauvres honteux o. Sundinska beklädnadsfonden à 5 %	50,000: —	2,500: —		
från järnvägsmedelsfonden à 5 %	1,456,697: 52	72,834: 88		
för inköp af gatsten (31/5 1917) à 3 %	52,000: —	1,560: —		
ränteskillnad för i 1896 års obligationslån ingående fonder	50,000: —	500: —		
Vallöfska donationen à $5^1/_2$ %	20,000: —	1,100: —		
Afgäld till Tuhundra m. fl. härads tingslag för inkorporering af S:t Ilian och Lundby	500: —			
Afgäld till Badelunda kommun för Hästholmarnes öfverflyttande till staden (16:de året)	124: —	624: —		
Ränta å tillfälliga lån	—: —	100,000: —	188,618: 88	584,835: 54
Lånekostnader: provisioner				656: —
			Summa Kronor	585,491: 54

1 B. Lån.

1. Lån, upptagna med Kungl. Maj:ts tillstånd.

a) *Obligationslån:*	Ursprungliga lånebeloppet.	Resterande lånebelopp	Årets amortering	
Upptaget år 1892 à 4 %	400,000: —	213,000: —	12,000: —	
„ „ 1896 à 3.6 %	1,000,000: —	400,000: —	35,000: —	
„ „ 1902 à 4 %	2,000,000: —	1,540,000: —	39,000: —	
„ „ 1907 à $4^1/_2$ %	2,000,000: —	1,740,000: —	30,000: —	
„ „ 1910 à $4^1/_2$ %	3,000,000: —	2,743,000: —	40,000: —	
„ „ 1916 à 5 %	1,095,000: —	1,066,000: —	10,000: —	166,000: —
			Transport	166,000: —

N:o 131.
Budget för 1919. Utgifter.

			Transport	166,000: —
b) *Andra amorteringslån:*				
Upptaget från pensions-försäkringsfonden:				
År 1916 à $4\frac{3}{4}$ %	250,000: —	245,497: 16	2,413: 07	
„ 1917 à $4\frac{3}{4}$ %	250,000: —	247,800: 81	2,303: 65	
„ 1918 à $4\frac{3}{4}$ %	350,000: —	350,000: —	3,078: 86	
„ 1918 à $5\frac{1}{4}$ %	350,000: —	350,000: —	2,725: 23	10,520: 81
			Summa Kronor	176,520: 81

2. Fattigvård.

A. Allmänna fattigvården.

Beräknad brist för år 1918 ($^{31}/_{10}$ 1918)			75,000: —
Löner och arvoden:			
Sekreteraren ($^{21}/_{12}$ 1916)		800: —	
Vaktmästaren		100: —	900: —
Pension:			
f. Syssloman J. Pettersson ($^{26}/_{11}$ 1903)			800: —
Kristidshjälp			800: —
Räntor och amorteringar:			
1892 års lån: ränta	414: —		
amortering	600: —	1,014: —	
1902 års lån: ränta	779: 24		
amortering	493: 35	1,272: 59	
Lån från Sveriges städers hypotekskassa: ränta och amortering		800: —	3,086: 59
Öfriga utgifter:			
Ordinarie understöd med penningar		130,000: —	
Ordinarie understöd in natura: 400 famnar ved à 58: 50 kr.		23,400: —	
Tillfälliga understöd med penningar		50,000: —	
Underhåll och tillsyn af utpensionerade barn		20,000: —	
Diakonissan, årsanslag		5,000: —	
Hospitalskostnader		5,000: —	
Lasarettskostnader		1,500: —	
Transport		234,900: —	80,586: 59

N:o 131.
Budget för 1919. Utgifter.

Transport	234,900: —	80,586: 59	
Andra sjukvårdskostnader såsom afgifter till vanföreanstalter m. m.	3,000: —		
Återbetalningar till främmande kommuner	7,000: —		
Medikamenter	1,500: —		
Bidrag till kostnader för af barnavårdsnämnden utackorderade barn	2,000: —		
Barnasylen	5,500: —		
Diverse utgifter	1,500: —		
Oförutsedda utgifter	10,000: —		
Anslag till ett fattigvårdsmöte (26/9 1918)	500: —	265,900: —	346,486: 59

B. **Fattiggården Karlslund.**

Underhåll af inventarier (sängkläder, linne och material) samt diverse utgifter			3,000: —	
Löner och arvoden:				
Sysslomannen, lön (26/11 1908)	1,500: —			
2 ålderstillägg	300: —	1,800: —		
Bostad, rum och kök med värme och lyse till värde af 300 kr. (21/12 1915)				
Portvakten, lön (26/11 1908)	900: —			
2 ålderstillägg	200: —	1,100: —		
Bostad, rum och kök med värme och lyse till värde af 300 kr. (21/12 1915)				
Husmodern, lön (21/12 1911)		500: —		
Sjuksköterskan, lön		600: —		
Kokerskan, lön		420: —		
2 sköterskebiträden à 300 kr.		600: —		
Köksan		240: —		
Predikanten, arvode		300: —		
Krigstidshjälp för 1918, fyllnadsanslag		952: —		
Kristidstillägg för 1919, förslagsvis		5,735: —	12,247: —	
Matvaror			50,414: 50	
Andra förbrukningsartiklar			2,092: 50	
Tvättmedel			2,840: —	
Bränsle, ved och koks			12,700: —	
Belysning			800: —	
Beklädnadskostnader			3,500: —	
Sjukvårdsartiklar och medicin			1,500: —	
Begrafningskostnader			750: —	89,844: —
			Summa Kronor	436,330: 59

N:o 131. *Budget för 1919. Utgifter.*

4. A. Folkskolan.

Underhåll och reparation af fastigheter				10,000: —
Anskaffning och underhåll af inventarier				5,000: —
Löner och arvoden:				
1 folkskoleinspektör (Granér) lön ([21]/12 1916)			5,000: —	
Folkskollärare:				
1 ord. lärare (Valter) lön	2,100: —			
Tre ålderstillägg	900: —	3,000: —		
1 „ „ (Ahlm)	2,100: —			
Tre ålderstillägg	900: —	3,000: —		
1 „ „ (Bohlin)	2,100: —			
Tre ålderstillägg	900: —	3,000: —		
1 „ „ (Dahlberg) lön	2,100: —			
Tre ålderstillägg	900: —	3,000: —		
1 „ „ (Näslund)	2,100: —			
Tre ålderstillägg	900: —	3,000: —		
1 „ „ (Andrén) lön	2,100: —			
Två ålderstillägg	600: —	2,700: —		
1 „ „ (Rudkvist)	2,100: —			
Två ålderstillägg	600: —	2,700: —		
1 „ „ (Vallander) lön	2,100: —			
Bostad o. bränsle in natura (1,100)				
Två ålderstillägg	600: —	2,700: —		
1 „ „ (Krantz) lön	2,100: —			
Två ålderstillägg	600: —	2,700: —		
1 „ „ (Granér) lön	2,100: —			
Två ålderstillägg	600: —	2,700: —		
1 „ „ (Leontein) lön	2,100: —			
Två ålderstillägg	600: —	2,700: —		
1 „ „ (Lindberg) lön	2,100: —			
Ett ålderstillägg	300: —	2,400: —		
1 „ „ (Norman) lön	2,100: —			
Ett ålderstillägg	300: —	2,400: —		
1 „ „ (Karlsson, Ivan) lön	2,100: —			
Bostad o. bränsle in natura (1,100)				
Ett ålderstillägg	300: —	2,400: —		
1 „ „ (Olsson) lön	2,100: —			
Ett ålderstillägg	300: —	2,400: —		
Transport		40,800: —	5,000: —	15,000: —

N:o 131.
Budget för 1919. Utgifter.

Transport		40,800: —	5,000: —	15,000: —
1 ord. lärare (Sjöholm) lön........	2,100: —			
Ett ålderstillägg	300: —	2,400: —		
1 » » (Pettersson) lön ...	2,100, —			
Ett ålderstillägg	300: —	2,400: —		
1 » » (Ekroth) lön	2,100: —			
Ett ålderstillägg	300: —	2,400: —		
1 » » (Vallström) lön		2,100: —		
1 » » (Karlfors) lön		2,100: —		
1 » » (Sigroth) lön		2,100: —		
1 » » (Magnusson) lön.....................		2,100: —		
1 » » (Jäderlund) lön		2,100: —		
1 » » (Bergh) lön		2,100: —		
1 » » Vakant, lön............................		2,100: —		
1 » » Vakant, (Lundby) lön		2,100: —		
Bostad och bränsle in natura (1,100: —).				
1 » » (Ej tillsatt) lön pr 6 mån.......		1,050: —		
1 e. o. » (Lindgren) lön		1,700: —		
1 » » (Carlsson) lön..		1,700: —	69,250: —	
Folkskollärarinnor:				
1 ord. lärarinna (Svanholm) lön	1,900: —			
Tre ålderstillägg	600: —	2,500: —		
1 » » (Hammarskjöld) lön	1,900: —			
Tre ålderstillägg	600: —	2,500: —		
1 » » (Fröman) lön...	1,900: —			
Tre ålderstillägg	600: —	2,500: —		
1 » » (Bohman) lön...	1,900: —			
Tre ålderstillägg	600: —	2,500: —		
1 » » (Fernqvist) lön	1,900: —			
Tre ålderstillägg	600: —	2,500: —		
1 » » (Svanbom) lön	1,900: —			
Tre ålderstillägg	600: —	2,500: —		
1 » » (Kolmodin) lön	1,900: —			
Två o. ett halft ålderstillägg...	500: —	2,400: —		
1 » » (Köhlberg) lön	1,900: —			
Tre ålderstillägg	600: —	2,500: —		
1 » » (Persson) lön ...	1,900: —			
Bostad o. bränsle in natura (825)				
Tre ålderstillägg	600: —	2,500: —		
Transport		22,400: —	74,250: —	15,000: —

N:o 131. *Budget för 1919. Utgifter.*

	Transport		22,400: —	74,250: —	15,000: —
1 ord. lärarinna (Hellman) lön...		1,900: —			
Två ålderstillägg		400: —	2,300: —		
1 „ „ (Mathisson) lön		1,900: —			
Bostad o. bränsle in natura (825)					
Ett ålderstillägg		200: —	2,100: —		
1 „ „ (Maunsbach) lön		1,900: —			
Ett ålderstillägg		200: —	2,100: —		
1 „ „ (Fanny Bostrand) lön		1,900: —			
Ett ålderstillägg		200: —	2,100: —		
1 „ „ (Elisabet Bostrand) lön		1,900: —			
Ett ålderstillägg		200: —	2,100: —		
1 „ „ (Bolin) lön......		1,900: —			
Ett ålderstillägg		200: —	2,100: —		
1 „ „ (Ahlstedt) lön..................			1,900: —		
1 „ „ (Pettersson) lön			1,900: —		
1 „ „ (Karlsson) lön			1,900: —		
1 „ „ (Isacsson) lön			1,900: —		
1 „ „ (Sandberg) lön			1,900: —		
Bostad och bränsle in natura (825: —)					
1 „ „ (Eriksson) lön..................			1,900: —		
1 „ „ (Andersson) lön		1,900: —			
Ett ålderstillägg		200: —	2,100: —		
1 „ „ (Emanuelsson) lön			1,900: —		
1 „ „ (Sigroth) lön			1,900: —		
2 „ „ Vakanta, lön à		1,900: —	3,800: —		
2 „ „ (Ej tillsatta) lön pr 6 mån. à 950: —			1,900: —		
1 e. o. „ (Hjelmqvist) lön pr 6 mån.			750: —		
1 „ „ (Vickman) lön.................			1,500: —		
1 „ „ (Elsa Eriksson) lön...........			1,500: —		
1 „ „ (Göransson) lön			1,500: —		
1 „ „ (Råström) lön pr 6 mån....			750: —	64,200: —	
Småskollärarinnor:					
14 lärarinnor (O Bergh, A. Lennmalm, E. Eriksson, O. Norling, M. Ahlström, E. Karlsson, A. Pettersson, A. S. Eriksson, T. Granath, E. Svensson, G. Vahlberg, A. Rudkvist, M. Sjöholm o. I. Alvegren):					
Lön	1,200: —				
Tre ålderstillägg ..	450: —	1,650: —	23,100: —		
	Transport		23,100: —	138,450: —	15,000: —

N:o 131.
Budget för 1919. Utgifter.

Transport			23,100: —	138,450: —	15,000: —
5 lärarinnor (G. Almberg, M. Lagrelius, S. Boije, S. Söderholm o. T. Söderholm):					
Lön	1,200: —				
Två ålderstillägg	300: —	1,500: —	7,500: —		
4 lärarinnor (I. Larsson, M. Nilsson, H. Eriksson och M. Sjölund):					
Lön	1,200: —				
Bostad och bränsle in natura (575: —).					
Två ålderstillägg	300: —	1,500: —	6,000: —		
10 lärarinnor (G. Ringdahl, M. Andersson, M. Carlsson, Ellen Svensson, H. Ohlsson, E. Bergh, M. Lundgren, L. Eriksson, K. Nordkvist och Sara Eriksson):					
Lön	1,200: —				
Ett ålderstillägg	150: —	1,350: —	13,500: —		
1 lärarinna (Elma Bäck):					
Lön		1,200: —			
Bostad och bränsle in natura (575: —).					
Ett ålderstillägg		150: —	1,350: —		
8 lärarinnor (L. Karlsson, G. Olsson, G. Hultcrantz, A. Söderholm, H. Eriksson, K. Thunell och 2 tjänster, vakanta):					
Lön		1,200: —	9,600: —	61,050: —	

Lärare i slöjd och huslig ekonomi:

1 lärare i slöjd (Brandt):					
Lön		1,700: —			
Däraf bostad in natura (200).					
Tre ålderstillägg		900: —	2,600: —		
1 lärare i slöjd (Ljung):					
Lön		1,500: —			
Två ålderstillägg		600: —	2,100: —		
1 lärare i skomakeri (Hammarsten):					
Lön		1,500: —			
Ett ålderstillägg		300: —	1,800: —		
1 lärare i skomakeri (ej tillsatt): lön			1,500: —		
2 lärarinnor i slöjd (Vahlbäck o. Molander):					
Lön	1,000: —				
Tre ålderstillägg	300: —	1,300: —	2,600: —		
Transport			10,600: —	199,500: —	15,000: —

N:o 131. *Budget för 1919. Utgifter.*

Transport			10,600: —	199,500: —	15,000: —
1 lärarinna i slöjd (Lindqvist):					
Lön		1,000: —			
Två ålderstillägg		200: —	1,200: —		
3 lärarinnor i slöjd (Vahlström, Hahr och Schenström):					
Lön	1,000: —				
Ett ålderstillägg	100: —	1,100: —	3,300: —		
3 lärarinnor i slöjd (Vimnell o. 2 ej tillsatta):					
Lön		1,000: —	3,000: —		
1 lärarinna i huslig ekonomi (Thunell):					
Lön		1,200: —			
Två ålderstillägg		200: —	1,400: —		
1 lärarinna i huslig ekonomi (Granér):					
Lön		1,200: —			
Två ålderstillägg		200: —	1,400: —		
1 lärarinna i huslig ekonomi (Robért): lön			1,200: —	22,100: —	
Diverse undervisningsarvoden:					
Till folkskollärare samt slöjdlärare Ljung för öfvertidsundervisning			7,000: —		
Till slöjdlärarinnor för öfvertidsundervisning			1,100: —		
Vikariehjälp för lärare och lärarinnor			10,000: —		
Fortsättningsskolan, arvode till lärare och lärarinnor			6,350: —		
Privatläsning, förslagsanslag			600: —	25,050: —	
Vaktmästare, eldare och städerskor:					
Vaktmästaren vid Herrgårdsskolan (Ekman) lön ($^{29}/_{12}$ 1910)		950: —			
Två ålderstillägg		300: —			
Tilläggsarvode		75: —	1,325: —		
(Bostad, ved och lyse in natura 500: —) ($^{21}/_{12}$ 1915)					
Eldaren vid Herrgårdsskolan (Ekström): lön ($^{29}/_{12}$ 1910)		950: —			
Ett ålderstillägg		150: —	1,100: —		
Bostad ved och lyse in natura 300: —) ($^{21}/_{12}$ 1915)					
Vaktmästaren vid Djäknebergsskolan (Sahlkvist) lön ($^{29}/_{12}$ 1910)		950: —			
Två ålderstillägg		300: —	1,250: —		
(Bostad, ved och lyse in natura 500: —) ($^{21}/_{12}$ 1915)					
Transport			3,675: —	246,650: —	15,000: —

N:o 131.

Budget för 1919. Utgifter.

Transport		3,675: —	246,650: —	15,000: —
Vaktmästaren vid Korsängsskolan (Andersson) lön (29/12 1910)	950: —			
Två ålderstillägg	300: —	1,250: —		
(Bostad, ved och lyse in natura 500: —) (21/12 1915)				
Städerskan i Herrgårdsskolan (Maria Johansson) arvode	900: —			
(Bostad, ved och lyse in natura 160:) (21/12 1915)				
Familjetillägg	60: —	960: —		
Städerskan i Herrgårdsskolan (H. Ekman) arvode		650: —		
Städerskan i Herrgårdsskolan (M. Ekström) arvode		650: —		
Städerskan i Norra slöjdskolan (Lovisa Andersson) arvode		250: —		
(Bostad, ved och lyse in natura 160: —) (21/12 1915)				
Städerskan i Djäknebergsskolan (A. Sahlkvist) arvode		800: —		
Städerskan i Skepparbackskolan (V. Torell) arvode	1,240: —			
Familjetillägg	60: —	1,300: —		
Städerskan i Mariabergsskolan (A. Eriksson) arvode	600: —			
Familjetillägg	120: —	720: —		
Städerskan i Korsängsskolan (M. Andersson) arvode		650: —		
Städerskan i Korsängsskolan (E. Redin) arvode	650: —			
Familjetillägg	300: —	950: —		
Städerskan i Korsängsskolan (E. Hallsten) arvode	650: —			
Familjetillägg	180: —	830: —		
Vaktmästaren vid Jakobsbergs skola (A. Blomkvist) arvode		1,100: —		
Vaktmästaren vid Hammarby skola (E. A. Lindvall) arvode		1,100: —		
Städerskan vid Rosenlunds skola (H. Ramström) arvode		450: —		
Städerskan vid Lundby kyrkskola (B. Larsson) arvode		450: —		
Transport		15,785: —	246,650: —	15,000: —

N:o 131. *Budget för 1919. Utgifter.*

Transport	15,785: —	246,650: —	15,000: —
Läkarearvode för vaktmästarne Ekman, Andersson, och Sahlkvist, eldaren i Herrgårdsskolan samt städerskorna Maria Johansson, Lovisa Andersson, Vilhelmina Torell, Anna Eriksson, Ester Redin, E. Hallsten. Vaktmästarna i folkskolorna i Jakobsberg och Hammarby samt städerskorna vid Lundby kyrkskola och Rosenlund à 8: —	112: —	15,897: —	
Diverse arvoden:			
Arvode till skolläkaren	2,000: —		
„ „ simläraren	1,250: —		
„ „ simlärarinnan	1,000: —		
„ för hämtning af skolbarn	300: —		
„ till 3 tillsyningslärare à 500 kr. samt 2 à 100 kr.	1,700: —		
„ „ tillsyningsläraren i slöjd	300: —		
„ „ ett skrifbiträde å folkskoleexp.	500: —		
„ „ en gymnastikinstruktör och en gymnastikinstruktris à 400: —	800: —		
„ „ en bibliotekarie för lärjungebiblioteket	150: —	8,200: —	270,747: —
Pensioner:			
Till f. folkskolläraren C. L. Lindquist (21/12 1911)		800: —	
„ „ P. V. Verkelin (21/12 1911)		800: —	
„ „ J. P. Malmberg (21/12 1911)		800: —	
„ „ F. Söderholm (28/12 1918)		800: —	
„ f. småskollärarinnan M. Holm (31/10 1918)		500: —	
„ „ „ tillägg för åren 1916 och 1917		800: —	
„ „ E. Hallin (21/12 1911)		390: —	
„ „ J. Kjellin (19/12 1913)		600: —	
„ „ H. Törngren (21/12 1915)		390: —	
„ f. slöjdlärarinnan E. Hellström (29/12 1910)		910: —	
„ f. vaktmästaren K. G. Lönnborgs änka (21/12 1911)		200: —	
„ f. städerskan änkan Lovisa Pettersson (21/12 1911)		200: —	
„ „ Charlotta Svedin (21/12 1911)		300: —	
„ „ Edla Froberg (19/12 1912)		300: —	7,790: —
Krigstidshjälp för 1918, fyllnadsanslag			26,014: —
Kristidstillägg för år 1919 till befattningshafvare och pensionärer, förslagsvis *)			247,169: 50
		Transport	566,720: 50

*) Kristidstillägget utgår för 1:sta halfåret med 2/3 af kontanta löneförmåner jämte en grundplåt af 365 kronor äfvensom vissa familjetillägg. För lärare och lärarinnor med natura förmåner afräknas dock dessas beräknade värde. I kristidstillägget ingår för öfrigt ersättning för bostad och bränsle samt för öfvertidsläsning.

N:o 131.
Budget för 1919. Utgifter.

Transport			566,720: 50
Pensionsafgifter till folkskollärarnas pensionsinrättning samt änke- och pupillkassa äfvensom småskollärarnes m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt, förslagsanslag			10,000: —
Premie för olycksfallsförsäkring			1,290: —
Skolträdgårdarna:			
Trädgården vid Västgötegatan:			
Omkostnader	350: —		
Arvode till herr Fröier	600: —	950: —	
Anslag till vård af planteringar och gårdar vid Djäknebergs-, Skepparbacks- och Malmabergsskolorna incl. arvode till vårdaren herr Fröier 50 kr.		450: —	
Herrgårdsskolan:			
Omkostnader	1,050:		
Arvode till herr Dahlberg	600: —	1,650: —	
Anslag till vård af planteringar och gårdar vid Herrgårdsskolan och Norra slöjdskolan (incl. arvode till vårdaren herr Dahlberg 50 kr.)		350: —	
Korsängsskolan:			
Omkostnader	900: —		
Arvode till herr Bohlin	600: —	1,500: —	
Anslag till vård af skolgårdarna och parken vid Korsängsskolan (incl. arvode till vårdaren herr Bohlin 50 kr.)		1,000: —	
För iordningställande af trädgård och skolgård vid Hammarby		1,840: —	
Dito vid Lundby kyrkskola		1,000: —	
„ „ Jakobsberg		500: —	9,240: —
Skolköket:			
Driftkostnader			4,500: —
Undervisningsmaterial			7,000: —
Slöjdmaterial för gossar			3,000: —
„ „ *flickor*			8,500: —
Anslag för undervisning i instrumentalmusik			400: —
Tandklinik:			
Lokalhyra		500: —	
Tandläkare, arvode 3,000: — och kvinnligt biträde 600: —		3,600: —	
Förbrukningsartiklar (förslagsvis)		500: —	
Ljus och bränsle		300: —	
Städning och skurning (25 kr. i mån. under 10 mån.)		250: —	5,150: —
Trycknings- och annonskostnader			3,000: —
Transport			618,800: 50

N:o 131. *Budget för 1919. Utgifter.*

Transport		618,800: 50
Lärare- och lärjungebiblioteken:		
Lärarepersonalens bibliotek	600: —	
Lärjungebiblioteket	750: —	
Anslag till Västmanlands läns pedagogiska bibliotek	50: —	1,400: —
Stipendier:		
Bidrag till studieresor för lärarepersonalen	500: —	
„ „ skolresor för lärjungarna	500: —	
Anslag till fortbildningskurser för lärarepersonalen	725: —	1,725: —
Skomakerislöjd och skolkängor:		
Omkostnader		6,000: —
Vatten, värme och belysning:		
Vattenafgifter	600: —	
Uppvärmning	45,000: —	
Belysning, elektrisk och gas	5,000: —	50,600: —
Skolbad:		
Aflöning till baderskor	750: —	
Handukstvätt och tvål	1,200: —	1,950: —
Renhållning:		
Skurning och rengörning samt tvätt	7,000: —	
Renhållning af gårdar	400: —	
Renhållning m. m. af gatorna utanför Skepparbacks-, Mariabergs- och Djäknebergsskolorna samt lärarebostäderna	725: —	
Sotning	400: —	8,525: —
Diverse utgifter:		
Brandstodsafgifter	1,000: —	
Telefonafgifter	1,000: —	
Skötsel af ur	50: —	
Smärre reparationer å material och inventerier m. m.	2,500: —	
Böcker till fattiga skolbarn	2,000: —	
Barnbespisning (förslagsvis)	10,000: —	
Potatisland till skolbarn	600: —	
Anslag till föreningen Västerås skollofskolonier	6,000: —	
Oförutsedda utgifter	7,000: —	30,150: —
	Transport	719,150: 50

N:o 131. *Budget för 1919. Utgifter.*

Transport			719,150: 50
Barnavårdsnämnden:			
För barn vid Hall		2,000: —	
För utackordering i enskilda hem		6,000: —	
Arvode till sekreteraren		750: —	
Till barnavårdsmän		5,000: —	
Diverse oförutsedda utgifter		2,000: —	15,750: —
Ränta och amortering å obligationslån:			
a) för andel i 1892 års obligationslån kr. 100,000: —, hvaraf återstår den 1 jan. 1919 53,250: —			
Ett års ränta	2,070: —		
Ett års amortering	3,000: —	5,070: —	
b) för andel i 1902 års obligationslån kr. 215,000: —, hvaraf återstår den 1 jan. 1919 kr. 165,550: —			
Ett års ränta	6,622: —		
Ett års amortering	4,192: 50	10,814: 50	
c) för andel i 1907 års obligationslån kr. 44,500: —, hvaraf återstår den 1 jan. 1919 kr. 37,350: —			
Ett års ränta	1,680: 75		
Ett års amortering	950: —	2,630: 75	
d) för andel i 1910 års obligationslån kr. 324,000: —, hvaraf återstår den 1 jan. 1919 kr. 306,400: —			
Ett års ränta	13,682: 03		
Ett års amortering	4,710: —	18,392: 03	
e) för andel i 1916 års obligationslån kr. 27,700: —, hvaraf återstår den 1 jan. 1919 kr. 23,125: —			
Ett års ränta	1,156: 25		
Ett års amortering	255: —	1,381: 25	
f) Ränta och amortering å län från Västmanlands läns sparbank, kapital kr. 14,224: 50 à 6 %			
Ett års ränta	853: 47		
Ett års amortering	122: 53	976: —	
I samma bank, kapital kr. 38,804: 95 à 6 %			
Ett års ränta	2,328: 20		
Ett års amortering	423: 90	2,752: 20	
Ränta och amortering å lån från prästerskapets änke- och pupillkassa		1,300: —	43,316: 73
Transport			778,217: 23

N:o 131. *Budget för 1919. Utgifter.*

		Transport	778,217: 23
Anslag beviljade under år 1918:			
Indragning af elektrisk belysning vid Rosenlunds skola (26/9)		2,045: —	
Anslag till barnavårdsmöte (26/9)		400: —	2,445: —
		Summa Kronor	780,662: 23

4 B. Högre folkskola.

Löner och arvoden:			
Arvode till föreståndaren		600: —	
En ordinarie lärare, lön	3,100: —		
Två ålderstillägg	800: —	3,900: —	
En ordinarie lärarinna, lön	2,650: —		
Två ålderstillägg	600: —	3,250: —	
En ordinarie lärare, lön pr 6 mån.	1,550: —		
Två ålderstillägg	400: —	1,950: —	
Arvode till timlärare		2,000: —	
„ „ slöjdlärare		300: —	12,000: —
Kristidstillägg förslagsvis			6,664: 50
Undervisningsmaterial			2,600: —
Trycknings- och annonskostnader samt diverse utgifter			800: —
		Summa Kronor	22,064: 50

4 D. Allmänt läroverk.

Underhåll af fastighet	120: 50	
Brandförsäkringspremie	103: 50	
Hyresbidrag åt rektor (29/3 1906, 26/11 1908, 28/1 1909, 20/6 1918)	2,000: —	
För fullbordande af läroverksbibliotekets inredning (29/8 1918)	5,000: —	
Anslag till terminsafgifter (28/2 1918)	850: —	
Arvode till simundervisning (20/6 1918)	312: —	8,386: 50
Summa Kronor		8,886: 50

N:o 131.
Budget för 1919. Utgifter.

4 E. Andra undervisnings- och bildningsanstalter.

Högre flickskola:

Bidrag till lärarinnornas ålderstillägg och pensionering utöfver den enl. Stadsfullmäktiges beslut d. 27 aug. 1908 efterskänkta räntan å läroverkets lån från stadskassan, 5½ % å 30,000 kr. eller 1,650 kr., förslagsvis (31/8 1910, 26/9 1918)	1,600: —	
Anslag till årshyran för lokal i gården n:o 109 Västra kvarteret (26/9 1918)	1,500: —	
Kristidstillägg för åren 1918 och 1919 (28/11 1918)	19,000: —	
Arvode för simundervisning (20/6 1918)	250: —	22,350: —
Anslag till:		
Tekniska skolan (26/9 1918)	8,000: —	
Arbetareinstitutets föreläsningsverksamh. (26/9 1918)	2,000: —	
„ bibliotek (28/12 1918)	12,700: —	22,700: —
Summa Kronor		45,050: —

5. Hälso- och sjukvård.

A. Epidemisjukvården.

Underhåll af fastigheten			2,500: —
Anskaffning och underhåll af inventarier			3,000: —
Löner och arvoden:			
Stadsläkaren för landsbygdens sjuka (20/12 1911)		1,000: —	
Husmodern, lön (21/12 1917) (Allt fritt 510 kr.)		800: —	
En ordinarie sjuksköterska, lön (21/12 1917)	600: —		
Tre ålderstillägg (Allt fritt 510 kr.)	300: —	900: —	
En ordinarie sjuksköterska, lön	600: —		
Två ålderstillägg (Allt fritt 510 kr.)	200: —	800: —	
Två ord. sjuksköterskor, lön (Allt fritt 510 kr.)	600: —	1,200: —	
En ordinarie sjuksköterska (Till tjänsteläkarnes förfogande), lön (Allt fritt 510 kr.)		600: —	
Ett ord. sjuksköterskebitr., lön	300: —		
Ett ålderstillägg (Allt fritt 510 kr.)	60: —	360: —	
Transport		5,660: —	5,500: —

N:o 131. *Budget för 1919. Utgifter.*

Transport		5,660: —	5,500: —
Tre ord. sjuksköterskebiträden à 300 kr. (Allt fritt 510 kr.)		900: —	
Extra sköterskehjälp, förslagsvis		500: —	
Vaktmästaren, lön (21/12 1916)	1,200: —		
Två ålderstillägg	300: —	1,500: —	
(Bostad 2 rum och kök med värme och belysning 400)			
Gårdsdrängen, lön (21/12 1916)	500: —		
Ett ålderstillägg	50: —	550: —	
(Bostad 1 rum, värme och lyse samt kost 510 kr.)			
Kokerskan, lön (Allt fritt 510 kr.)		480: —	
Köksbiträde, lön (Allt fritt 510 kr.)		300: —	
Tvättbiträde, „ (Allt fritt 510 kr.)		300: —	10,190: —
Pensioner:			
K. Tunell, f. d. sjuksköterska		500: —	
E. Eriksson „ „		900: —	1,400: —
Krigstidshjälp för 1918, fyllnadsanslag			1,236: —
Kristidstillägg för 1919, förslagsvis			9,167: —
Kosthåll:			
Fri kost för husmoder, 5 sjuksköterskor, 4 sjuksköterskebiträden, kokerska, köksbiträde, tvättbiträde och dräng, 14 personer à kr. 500		7,000: —	
Anslag till kosthåll under semester:			
Husmoder och 5 sköterskor, 30 dagar à 3 kr. = 90: —		540: —	
4 biträden 15 dagar à 2 kr.		120: —	
Kokerska, köksbiträde och tvättbiträde 15 dagar à 2 kr.		90: —	
Dräng 10 dagar à 2 kr.		20: —	
Utspisning för patienterna (förslagsvis)		15,000: —	22,770: —
Diverse utgifter:			
Renhållning		3,000: —	
Underhåll af gata		750: —	
Lyse		800: —	
Bränsle		20,000: —	
Vattenafgifter		600: —	
Läkemedel och förbandsartiklar		2,000: —	
Transport		27,150: —	50,263: —

N:o 131.
Budget för 1919. Utgifter.

Transport	27,150: —	50,263: —	
Andra förbrukningsartiklar	1,000: —		
Brandförsäkringspremier	200: —		
Telefon	500: —		
Premie för olycksfallsförsäkring	60: —	28,910: —	79,173: —

B. Andra kostnader för hälso- och sjukvård:
(samt fosterbarnsnämnden).

Löner och arvoden:

1:ste stadsläkaren, lön (26/11 1908)		3,000: —			
Ett ålderstillägg		500: —	3,500: —		
2:dre stadsläkaren, lön (26/3, 26/11 1908		2,000: —			
Ett ålderstillägg		500: —	2,500: —		
Anslag i afbidan på tillsättande af en distriktsläkare, af vilket anslag till dess utgår ersättning för ökade göromål till 1:ste stadsläkaren med 1,500 och till 2:dre stadsläkaren med 1,000 kr. för år räknadt			4,000: —		
Semesterarvoden för tjänsteläkarne, förslagsvis			500: —		
1:sta stadsbarnmorskan, lön		600: —			
Personligt lönetillägg (18/12 1913)		100: —	700: —		
T. f. 2:dra stadsbarnmorskan, lön			500: —		
Ersättning till barnmorskor för fattigförlossningar inom Lundby och S:t Ilian à 20 kr. för varje förlossning			1,000: —		
Två stadssjuksköterskor, lön à 700 kr. (18/12 1913)			1,400: —		
1:ste hälsopolisen, lön (21/12 1915)			2,200: —		
Tre hälsopoliser, lön (26/11 1908, 28/10 1915)	1,500: —				
Två ålderstillägg	300: —	1,800: —	5,400: —		
Anslag till 4 hälsopoliser för hållande af velociped			200: —	21,900: —	
Pension till f. stadsbarnmorskan Lina Närström				400: —	
Krigstidshjälp för 1918, fyllnadsanslag				733: —	
Kristidstillägg för 1919, förslagsvis				16,848: —	
Transport				39,881: —	79,173: —

N:o 131. *Budget för 1919: Utgifter.*

Transport			39,881: —	79,173: —
Diverse utgifter:				
Kostnader för skyddskoppsympning		100: —		
Bidrag till stadsbarnmorskornas pension		30: —		
Telefonafgifter		650: —		
Desinfektionskostnader		1,000: —		
Tryck- och annonskostnader		600: —		
Diverse		1,000: —		
Anslag till tuberkulosvården: Vård af medellösa lungsjuka (28/4 1904, 18/2 1912	4,000: —			
Anslag till Västerås stads förening mot tuberkulos för upprätthållande af dispensärverksamheten (22/12 1910)	2,000: —	6,000: —		
Anslag till fosterbarnsnämnden:				
Annonsering, tryck o. blanketter	200: —			
Skjutsar vid besiktningar och öfriga div. utgifter...	100: —	300: —		
Ambulansautomobilen: Drift- och underhållskostnader	2,000: —			
Skötsel och underhåll å brandstationen	3,000: —	5,000: —		
Poliklinik för könssjukdomar och därmed sammanhängande åtgärder (förslagsvis)		1,000: —		
Premie för olycksfallsförsäkring.............		60: —	15,740: —	55,621: —

C. Köttbesiktningsbyrån.

Löner och arvoden:				
Föreståndaren, lön (30/8 1906)	2,500: —			
Pers. lönetillägg (18/12 1912)	500: —	3,000: —		
En andre besiktningsman, arvode (28/12 18)		800: —		
Vaktmästaren, lön (28/12 1918) .... (bostad 1 rum och kök med värme och lyse 300 kr.) (21/12 1915)		1,200: —		
Bokförare och kassör, lön (18/12 1913) ...		900: —		
Biträde vid trikinundersökningen		720: —	6,620: —	
Krigstidshjälp för 1918, fyllnadsanslag			379: —	
Kristidstillägg för 1919, förslagsvis			4,452: 50	
Transport			11,451: 50	134,794: —

N:o 131.
Budget för 1919. Utgifter.

	Transport	11,451: 50	134,794: —
Diverse utgifter:			
Värme, belysning och vatten	700: —		
Telefon	120: —		
Tvätt	250: —		
Underhåll af byggnader	200: —		
Hyra	3,000: —		
Premie för olycksfallsförsäkring	60: —		
Diverse oförutsedda utgifter	600: —		
Inledning af elektrisk belysning	1,150: —	6,080: —	17,531: 50
		Summa Kronor	152,325: 50

6. Gator, vägar, planteringar o. d.

Gatuläggningen.

Kostnader för mindre gatuarbeten		15,000: —		
Afgäld för nubbstensbrott		150: —		
„ „ grustag å holmen Flaten		250: —		
Kostnader för makadamslagning		2,000: —	17,400: —	
Kostnader för följande större gatuarbeten:				
Lustigkullagatan	17,000: —			
Östermalmsgatan från Allégatan till Karlsgatan	4,200: —			
Karlsgatan från Stora gatan till Munkgatan*)	3,000: —			
Skultunavägen till g:la kvarn	21,000: —			
Vasagatans västra trottoar vid botaniska trädgården	1,500: —			
Bron öfver bäcken vid Utanbygatan	5,000: —			
Utanbygatan mellan Karlsgatan o. Östra Ringvägen	12,000: —			
Brist i gatuanslag	41,872: 60	105,572: 60		
Afgår reserverade medel		10,500: —	95,072: 60	112,472: 60

Vägar.

Grusning af vägar samt erforderliga vägförbättringar, förslagsvis	25,000: —
Transport	137,472: 60

*) Utom reserverade förut anslagna 3,000 kr.

Transport 137,472: 60

N:o 131. *Budget för 1919. Utgifter.*

Planteringar.

a) *Löner och arvoden:*

Stadsträdgårdsmästaren:				
Lön (28/12 1918)	3,000: —			
Kristidstillägg, förslagsvis	2,730: —	5,730: —		
Ett biträde	1,800: —			
Ett ålderstillägg	300: —			
Kristidstillägg, förslagsvis	2,220: —	4,320: —		
Krigstidshjälp för år 1918, fyllnadsanslag		322: —		
En elev		1,800: —		
Pensionsersättn. till änkan Ida Forsberg		500: —	12,672: —	

b) *Skötsel och underhåll:*

Vasaparken och trädplanteringar utom stadens tullar	4,000: —		
Stadsparken	2,500: —		
Planteringar utmed Hamngatan	2,000: —		
Planteringar vid Esplanader, öfriga gator, vid Högre allmänna läroverket samt emellan Nedre Kyrkogatan vid kvarntullen och Svartån	4,000: —		
Planteringar framför Stadshotellet och vid komministergården samt vid konsistoriet och läroverket	2,000: —		
Rudbecksparken	1,600: —		
Djäkneberget	3,000: —		
Stallhagen, Mariaberget och Käringberget	1,500: —		
Gräsfrö och lökväxter till alla planteringar	2,500: —		
Elba	1,000: —		
Bränsle till växthusen	2,000: —		
Växthus och bänkar	800: —		
Körslor till alla planteringar	3,000: —		
Botaniska trädgården vid Högre allmänna läroverket	800: —		
Slottsparken	700: —		
Reparation af redskap	1,000: —		
Grus till alla planteringar	2,000: —		
Tillsyn af svanor och änder i Svartån	500: —		
Oförutsedda utgifter	1,000: —		
Brandstodsafgift	74: —		
Telefonafgift	80: —		
Olycksfallsförsäkring af arbetare	100: —	36,154: —	
Transport		48,826: —	137,472: 60

N:o 131.
Budget för 1919. Utgifter.

Transport	48,826: —		137,472: 60
a) *Extra utgifter:*			
Inköp af en ny dragkärra	275: —		
Iordningställande af gångväg utefter Stallhagens västra sida från Floragatan till körvägen genom Stallhagen	600: —		
Fortsatt ordnande af Djäkneberget och förbättring af vägarne å detsamma	2,500: —		
Iordningställande af området emellan nya kyrkogården och Utanbygatan fram till kvarteren Julius och Jörgen till park	5,000: —		
Röjning och anläggning af väg å Östra holmen	2,000: —		
Oförutsedda anläggningar	1,000: —	11,375: —	60,201: —

Gatubelysning.

Gasbelysning	43,400: —		
Elektrisk belysning	11,500: —	54,900: —	
Afgår för belysning vid hamnen		1,300: —	
		53,600: —	
Anskaffning af elektriska lampor	5,350: —		
Förändring i gatubelysning i Västra förstaden och Jakobsberg samt 1918 års belysningskostnad (29/8 1918)	3,470: —	8,820: —	62,420: —

Gaturenhållning.

Bortrensning af ogräs och renhållning (vinterunderhåll och vattning) å gator och allmänna platser		16,000: —	
S. k. kapitelhjonen för sopning å allmänna platser:			
13 kvinnor à 300 Kr.	3,900: —		
för sopning å söndagarne under Maj—September: 24 dagar à 10 Kr.	240: —	4,140: —	
En sopare för sommaren		1,000: —	
Kristidshjälp för år 1918		340: —	21,480: —
		Summa Kronor	281,573: 60

7. Afloppsledningar.

Enligt Bil. Litt. A	47,461: 34
Summa Kronor	47,461: 34

8. Hamnen.

N:o 131. *Budget för 1919. Utgifter.*

Bil. Litt. B.

Hamnen	123,696: 11	
Svängkran N:o I	4,375: —	
Malmlossningskran N:o II	5,625: —	
Svängkran N:o III	3,350: —	137,046: 11
Summa Kronor		137,046: 11

10. Renhållningsverk.

Anskaffning och underhåll af inventarier:

Inköp af kärl, förslagsvis	1,500: —			
En latrinåka på kälkar	600: —			
Rägntäcken m. m.	500: —			
Beklädnadspersedlar	2,200: —	4,800: —		
Komplettering o. underhåll af kärl	500: —			
Reparation af fordon	2,000: —	2,500: —		7,300: —

Löner och arvoden m. m.:

Förvaltaren, lön (27/11 1913)		4,000: —		
Ett ålderstillägg		500: —		
Hyres- och vedbrandsersättning (21/12 1916)		1,200: —	5,700: —	
Kontorsbiträde, lön		1,200: —		
Personligt lönetillägg (21/12 1916)		300: —		
Två ålderstillägg		300: —	1,800: —	
Extra kontorsbiträde, förslagsvis (28/12 1918)			1,500: —	
Förman och fodermarsk:				
Lön för hvar och en (26/11 1908)	1,100: —			
Två ålderstillägg	200: —	1,300: —	2,600: —	
Fri bostad, 2 rum och kök värda 350 kr. (21/12 1915)				
Fyra ord. arbetare: G. Malmén, G. Karlsson, Arv. Andersson och K. Sunesson:				
Lön för hvar och en (26/11 1908)	900: —			
Två ålderstillägg	200: —	1,100: —	4,400: —	
Fri bostad, 1 rum och kök värda 280 kr. (21/12 1916)				
Transport			16,000: —	7,300: —

N:o 131.
Budget för 1919. Utgifter.

Transport			16,000: —	7,300: —
Sex ord. arbetare: E. Andersson, S. Lundin, O. Eriksson, K. Forslund, G. Vestling och K. Kihlgren:				
Lön för hvar och en ($^{26}/_{11}$ 1908)	900: —			
Två ålderstillägg ...	200: —			
Hyresersättning ($^{21}/_{12}$ 1916)	280: —	1,380: —	8,280: —	
En ord. arbetare J. Persson:				
Lön ($^{26}/_{11}$ 1908)		900: —		
Ett ålderstillägg		100: —		
Hyresersättning ($^{21}/_{12}$ 1916) ...		280: —	1,280: —	
Två ord. arbetare:				
Lön för hvar och en ($^{26}/_{11}$ 1908)	900: —			
Hyresersättning ($^{21}/_{12}$ 1916)	280: —	1,180: —	2,360: —	
Soparen A. P. Andersson:				
Lön ($^{26}/_{11}$ 1908)		900: —		
Två ålderstillägg		200: —		
Hyresersättning ($^{21}/_{12}$ 1916)		280: —	1,380: —	
Extra arbetare			11,000: —	40,300: —
Kristidshjälp, förslagsvis			36,000: —	
Krigstidshjälp för 1918, fyllnadsanslag			4,434: —	40,434: —
Inköp af torfmull				28,000: —
Stallet:				
Från landtbruket: produkter			23,240: —	
Hästskoning			1,000: —	
Underhåll af seldon, täcken, pressenningar m. m.			1,200: —	
Försäkringspremier			250: —	25,690: —
Öfriga utgifter:				
Kontorshyra			300: —	
Olycksfallsförsäkring			125: —	
Trycksaker och kontorsböcker			300: —	
Vattenafgift			75: —	
Sotning			30: —	
Upphämtning af sopor på söndagar			400: —	
Brandstodsafgifter			150: —	
Belysning i stallet, fabriken och kontoret samt värme och städning å kontoret			300: —	
Transport			1,680: —	141,724: —

N:o 131. *Budget för 1919. Utgifter.*

Transport	1,680: —	141,724: —		
Underhåll af fabriken	300: —			
Telefonafgifter	400: —			
Läkare och veterinärarvode	100: —			
Medicin	350: —			
Drifkraft för blandningsmaskin	1,200: —			
Diverse utgifter	2,500: —	6,530: —	148,254: —	

Svingården:

Kraftfoder	12,000: —	
Inköp af grisar, förslagsvis	3,000: —	
Aflöningar	4,000: —	
Transport af svinmat till Malma	3,000: —	
Ved, lyse och diverse	4,000: —	
Andel i kostnaden för en rotfruktskällare, enl. Stadsfullmäktiges beslut 29/8 1918	6,500: —	
Arrende för svingården	5,000: —	37,500: —
Summa Kronor		185,754: —

11. Vattenledningsverk.

Enligt Bil. Litt. A.	127,878: 90
Summa Kronor	127,878: 90

12. Gasverk.

Enligt Bil. Litt. A.	451,517: 63
Summa Kronor	451,517: 63

13. Elektricitetsverk.

Enligt Bil. Litt. A.	352,036: 99
Summa Kronor	352,036: 99

17. Andra kommunens affärsföretag.

Kallbadhuset.

För påbörjande af ett nytt badhus	10,000: —	
Reparationer m. m.	1,800: —	11,800: —
Transport		11,800: —

N:o 131. *Budget för 1919. Utgifter.*

			Transport	11,800: —

Varmbadhuset.

Andel i obligationslån:				
Ränta	10,307: 54			
Amortering	3,353: 33	13,660: 87		
Beräknad brist från 1918			20,000: —	
6:te året, kostnaden för inledning af åvatten i badhuset 5,000 kronor, enl. Stadsfullmäktiges beslut den 29 maj 1913			500: —	
Aflöningar:				
Föreståndaren, lön		1,350: —		
Bostad, 2 rum och kök jämte värme 500 kr. (21/12 1915)				
Maskinisten, lön		1,350: —		
Bostad, 1 rum och kök jämte värme 330 kr. (21/12 1915)				
Eldaren, lön		1,200: —		
Biljettförsäljerskan, lön		900: —		
Badaren, lön		1,020: —		
4 baderskor à 360: —		1,440: —		
2 vakter i folkbad och simhall à 720: —		1,440: —		
2 tvätterskor à 800: —		1,600: —		
Provisioner		4,000: —		
Krigstidshjälp för 1918, fyllnadsanslag		1,598: —		
Kristidstillägg för 1919, förslagsvis		16,820: —		
Arvode till kontrollanten		600: —	33,318: —	
Öfriga utgifter:				
Skrif- och trycksaker		500: —		
Badingredienser		500: —		
Förbrukningsartiklar		5,000: —		
Kol och bränsle		35,000: —		
Elektrisk belysning		775: —		
Vattenklosettafgift		150: —		
Telefon		180: —		
Kronoutskylder		110: —		
Kommunalutskylder		850: —		
Läkararvode		52: —		
Olycksfallspremie		90: —		
Brandförsäkringspremie		130: —		
Underhåll af pannor och ledningar		500: —		
Underhåll af inventarier		250: —		
Oförutsedda utgifter		93: —	44,180: —	97,998: —
			Transport	109,798: —

		Transport		109,798: —

Klapphuset.

Underhåll af fastighet			100: —	
Arvode för tillsyn däraf			100: —	200: —

Båttrafiken.

Driftkostnad:				
för persontrafik		14,000: —		
„ godstrafik		14,500: —	28,500: —	
Reparation och underhåll af:				
"Elba"		2,000: —		
"Märta"		1,000: —	3,000: —	31,500: —
			Summa Kronor	141,498: —

18. Brandväsendet.

Pensioner:

f. Brandchefen C. G. Sjöquist			2,000: —	
f. Tornväktaren C. E. Ericsson			75: —	2,075: —

Löner och arvoden:

Brandchefen, lön (21/12 1917)		3,000: —		
Beklädnadsersättning	200: —			
Extra tillägg för 1919	300: —	500: —	3,500: —	
Bostad i brandstationen 3 rum o. kök jämte jungfrukammare, värderad till 800 kr. (21/12 1915)				
vice brandchefen, lön (21/12 1917)		2,500: —		
Beklädnadsersättning	200: —			
Extra tillägg för 1919	300: —	500: —	3,000: —	
Bostad i brandstationen 3 rum o. kök jämte jungfrukammare, värderad till 800 kronor.				
Förste brandmästaren, lön (28/12 1918)		1,700: —		
Två ålderstillägg à 150 kronor		300: —		
Beklädnadsersättning	175: —			
Extra tillägg för 1919	125: —	300: —	2,300: —	
Bostad 2 rum och kök, värderad till 400 kronor (21/12 1915)				
		Transport	8,800: —	2,075: —

N:o 131.
Budget för 1919. Utgifter.

Transport			8,800: —	2,075: —
Andre brandmästaren, lön (28/12 1918) ...		1,500: —		
Två ålderstillägg à 150 kronor		300: —	1,800: —	
Bostad 1 rum och kök, 225 kronor (21/12 1915)				
Verkstadsförmannen, lön (28/12 1918) ...			1,300: —	
Bostad, 1 rum och kök, 225 kronor (21/12 1915)				
Förste brandförman, lön (26/11 1908) ...		1,100: —		
Två ålderstillägg à 100 kronor		200: —	1,300: —	
Bostad, 1 rum och kök, 225 kronor (21/12 1915)				
Andre brandförman, lön (26/11 1908) ...		1,000: —		
Två ålderstillägg à 100 kronor		200: —	1,200: —	
Bostad, 2 rum och kök, 225 kronor (21/12 1915)				
Maskinisten, lön (26/11 1908)		1,000: —		
2 ålderstillägg à 100 kronor		200: —	1,200: —	
Bostad, 1 rum och kök, 225 kronor (21/12 1915)				
Fem brandmän, lön (26/11 1908)	900: —			
Två ålderstillägg à 100 kr. ...	200: —	1,100: —	5,500: —	
Fyra brandmän, lön (26/11 1908)	900: —			
Ett ålderstillägg à 100 kr. ...	100: —	1,000: —	4,000: —	
Sex brandmän, lön (26/11 1908)		900: —	5,400: —	30,500: —
Till de gifta bostad af 1 rum och kök, 225 kronor (21/12 1915)				
Till de ogifta bostad i logement, 120 kronor (21/12 1915)				
Krigstidshjälp för 1918, fyllnadsanslag			5,172: —	
Kristidstillägg för 1919, förslagsvis			47,008: 50	52,180: 50
Kol, ved och lyse				4,000: —
Stallet:				
Utfodring och skoning af 2 hästar			7,700: —	
Brist från 1918			4,500: —	12,200: —
Diverse utgifter:				
Reservanslaget för sjukdomsfall			500: —	
Olycksfallsförsäkring för brandverkets personal			220: —	
Trycksaker och skrifmateriel			500: —	
Tvätt, skurning och städning			400: —	
Underhåll af brandtelegrafen och ringledningar till reservkåren			450: —	
Transport			2,070: —	100,955: 50

N:o 131. *Budget för 1919. Utgifter.*

Transport		2,070: —	100,955: 50
Underhåll af brandredskapen		1,000: —	
Underhåll af inventarier i brandstationen o. verkstäderna		600: —	
Telefon och telefonsamtal (5 apparater)		300: —	
Brandstodsafgifter för inventarier		500: —	
Läkarearvode och medicin		350: —	
Hyra för bostäder åt 9 st. gifta brandmän à 225 kronor		2,025: —	
Motorsprit och smörjoljor till automobilerna		2,000: —	
Skorstensfejarens lön		25: —	
Oförutsedda utgifter		1,000: —	
Beklädnad, 250 kronor för 20 man	5,000: —		
Brist i beklädnadsanslaget för 1918 (26/9 1918)	1,500:	6,500: —	
Slitningsersättning för 18 man		1,800: —	18,170: —
Brandkårens reserv:			
Ångsprutechefen		100: —	
vice d:o		75: —	
1 maskinist, tillika extra brandsoldat		150: —	
2:dra maskinist		75: —	
2 eldare à 40 kronor		80: —	
20 man à 30 kronor		600: —	
Öfningar med manskapet		500: —	
10 hl. stenkol à 35 kronor per hl.		350: —	1,930: —
Allmänna brandstyrkan:			
Diverse utgifter vid eldsvådor		300: —	
Utgifter vid sprutmönstringar		250: —	550: —
Nyanskaffning:			
Cementering af en del af brandstationens gård			1,000: —
		Summa Kronor	122,605: 50

20. Fastighetsförvaltning.

A. Egendomar inom stadsplanen.

Rådhuset:		
Underhåll af fastigheten	1,000: —	
Anskaffning och underhåll af inventarier	2,000: —	
Brandförsäkringspremier	150: —	
Afgift för 3 st. vattenklosetter à 15 kronor	45: —	3,195: —
	Transport	3,195: —

N:o 131. *Budget för 1919. Utgifter.*

			Transport	3,195: —
Polis- och Brandstationen:				
Underhåll af fastigheten			1,000: —	
Ändring af norra flygelbyggnaden			2,500: —	
Brandstodspremier och vattenafgifter			250: —	
Skatter			150: —	
Gaturenhållning			100: —	
Sotning			100: —	4,100: —
Stadshotellet:				
Andelar i obligationslån:				
1 års ränta	23,881: 50			
1 års amortering	14,697: 92	38,579: 42		
Underhåll af fastighet och inventarier			3,000: —	
Fortsättning af fastighetens reparation			10,000: —	
Kostnad för uppvärmning			35,000: —	
Häri ingår aflöning till eldaren		960: —		
bostad för eldaren (2 rum och kök)		350: —		
kristidstillägg, förslagsvis		1,573: —		
Kostnad för elektrisk belysning i festvåningen och trapporna samt yttre belysning			800: —	
Skatter			3,000: —	
Brandstodspremier			650: —	
Renhållning			700: —	
Sotning			150: —	
Vattenafgift och afgift för 15 st. vattenklosetter à 15 kr.			225: —	53,525: —
Sundinska huset:				
Underhåll af fastigheten			650: —	
Skatter			500: —	
Brandstodspremier			135: 36	
Renhållning Sotning			130: —	
Vattenafgift			70: —	
Hyra (afgift till Sundinska fonden för fastighetens öfvertagande af staden)			5,000: —	6,485: 36
Tullhuset:				
Underhåll af fastigheten			100: —	
Vattenafgift			14: —	
Brandstodspremier Sotning			35: —	149: —
			Transport	67,454: 36

N:o 131. *Budget för 1919. Utgifter.*

			Transport	67,454: 36
Paviljongen i Stadsparken:				
Underhåll af fastigheten			1,500: —	
Skatter			40: —	
Brandförsäkringspremier			50: —	
Sotning			30: —	1,620: —
Gårds- och tomtfastigheter:				
Underhåll af fastigheterna			20,820: —	
Skatter			2,500: —	
Brandförsäkringspremier			2,300: —	
Renhållning			800: —	
Sotning			1,200: —	
Vattenafgifter			1,700: —	
Tilläggsanslag för omändringsarbeten i N:o 147 Västra kvarteret enl. Stadsfullmäktiges beslut d. 26/9 1918			6,000: —	35,320: —
Hamnmagasinen:				
Underhåll af fastigheterna			500: —	
Skatter			926: —	
Brandförsäkringspremie			87: 48	1,513: 48
Hamnplanen och materialgården:				
Tillsyningsmannen, andel i lön		1,000: —		
Andel i kristidstillägg för tillsyningsmannen		700: —	1,700: —	
Omkostnader för materialgården m. fl. arbeten			10,000: —	
Diverse omkostnader			1,000: —	12,700: —

B. Landtegendomar.

Nordanby egendom:				
Anskaffning och underhåll af hus:				
Reparation af hus vid Lilla Stenby	6,000: —			
Reparation af hus vid Nordanby	500: —	6,500: —		
Anskaffning och underhåll af inventarier:				
Redskap: 2 st. vagnar, 1 plog, 1 harf m. m.	2,000: —			
Underhåll af fordon och redskap	500: —	2,500: —	9,000: —	
Driftkostnad:				
Arrende för Nordanby	1,500: —			
„ „ Kungsängen	200: —			
„ „ stadens utjordar	1,700: —	3,400: —		
Transport		3,400: —	9,000: —	118,607: 84

N:o 131.
Budget för 1919. Utgifter.

Transport			3,400: —	9,000: —	118,607: 84
Aflöning till arbetare			12,000: —		
Produkter af egen skörd:					
Till utsäde:					
3,000 kg. höstsäd à 50 öre		1,500: —			
5,000 „ vårsäd à 38 öre		1,900: —			
8,000 „ potatis à 12 öre		960: —			
Frö till 35 tld à 60: —		2,100: —	6,460: —		
Till stallet:					
20,000 kg. hö à 30 öre		6,000: —			
20,000 „ halm à 10 öre		2,000: —			
15,000 „ hafre à 30 öre		4,500: —	12,500: —		
Komposter och pudrett från renhållningsverket			2,500: —		
Hästskoning			450: —		
Hästförsäkring			150: —		
Underhåll af seldon			300: —		
Läkare, veterinär och medicin			100: —		
Krono- och kommunalutskylder			500: —		
Driftkostnad för motorplogen			1,000: —		
Afverkningskostnad och rotvärde för ved			1,700: —		
Hängningskostnad vid Stenby			1,000: —		
Diverse utgifter			1,500: —	43,560: —	
Jordförbättringar:					
Täckdikning, stensprängning och kalkning, förslagsvis			5,000: —		
Inköp af Petersberg och reparation af husen, anslag af Stadsfullmäktige d. 31/1 1918 2,300 kronor, hvaraf åtgått för inköp af husen	800: —				
Reparation af desamma, c:a	2,200: —				
Elektrifiering af Nordanby, anslag af Stadsfullmäktige d. 29/8 1918 kr.	12,750: —	15,700: —			
att amorteras med 1/5 under 5 år, 1:sta året			3,150: —	8,150: —	60,710: —
Malma egendom:					
Anskaffning och underhåll af hus:					
Andel i kostnaden för rotfruktskällare kr. 6,500: — (29/8 1918) att amorteras med en femtedel under 5 år, första årets amortering			1,300: —		
Underhåll af hus			500: —	1,800: —	
Transport				1,800: —	179,317: 84

N:o 131. *Budget för 1919. Utgifter.*

Transport		1,800: —	179,317: 84
Anskaffning och underhåll af inventarier:			
Direkt telefonledning Malma - staden, med ankn. vid Nordanby	1,250: —		
4:de och sista årets uttaxering för uppsättning af inventarier	7,800: —		
2:dra årets uttaxering för motorplogen (5 år) (30/8 1917)	2,200: —		
Redskap, förslagsvis	2,000: —		
Underhåll af fordon och redskap	800: —	14,050: —	
Arrende		3,000: —	
Aflöningar till arbetare		15,000: —	
Produkter af egen skörd	7,710: —		
D:o till utfodring i stallet	18,000: —		
D:o till utfodring i ladugården	11,450: —	37,160: —	
Underhåll af seldon	500: —		
Hästskoning	500: —		
Läkare, veterinär och medicin	300: —		
Brand- och hästförsäkring	350: —		
Krono- och kommunalutskylder	550: —		
Komposter och pudrett från renhållningsverket	2,500: —		
Driftkostnad för motorplöjning	1,000: —		
Afverkningskostnader	700: —		
Hängningskostnader	1,000: —		
Diverse utgifter	1,500: —	8,900: —	
Dikning, kalkning och stensprängning		2,500: —	
Elektrifiering af Malma:			
Anslag enligt Stadsfullmäktiges beslut den 29 aug. 1918 kr. 23,950: —, att amorteras på fem år, första årets amortering		4,790: —	87,200: —
Hästholmarne:			
Anskaffning och underhåll af inventarier		2,010: —	
Utskylder och div. utgifter å Elba och Östra holmen		4,000: —	6,010: —
Jordar och andra fastigheter:			
Skatter:			
för Kungsängen	200: —		
„ Östra utmarken	300: —		
„ Viksängs villaområde	50: —		
„ Carlbergs egendom	580: —		
„ Diverse jordägor	900: —	2,030: —	
Transport		2,030: —	272,527: 84

N:o 131.

Budget för 1919. Utgifter.

Transport		2,030: —	272,527: 84
Arrenden och afgälder för:			
Gästgifvarevreten i gamla och nya Stohagsjorden, efter medelmarkegång	25: —		
s. k. Falkenbergska tomten	200: —		
Upplåten mark till staden af lasarettets område, efter medelmarkegång	30: —		
Upplåten mark af straffängelsets område, efter medelmarkegång	15: —		
Afsöndrad mark från straffängelsets område enl. kungl. brefvet d. 2/11 1873 ...	100: —		
Vasaparken utgörande lösen för 53,4 hl. spanmål, hälften råg och hälften korn, efter medelmarkegång	650: —	1,020: —	
Upplåtande till staden enl. Kungl. brefvet d. 21/9 1900 af:			
1:o) Stadskomministern förut anslagna lönejordar i Kopparbergsvreten, Ängsgärdet och Herrgärdet, utgörande lösen för 20,91 hl. spanmål, hälften råg och hälften korn, efter medelmarkegång ...		240: —	
2:o) Domkyrkosysslomannen förut anslagen lönejord å Trådarön, utgörande lösen för 97,2 liter spanmål, hälften råg och hälften korn, efter medelmarkegång		12: —	
Två fattigvården förut tillhöriga planteringsland		50: —	
Mark af Lustigkulls- och Skenvretarna (koloniträdgårdar)		165: —	
Arrende för Biskopsängarne (koloniträdgårdar)		350: —	
Arrende och andel i utskylder för Bergstrandska jorden		400: —	
Öfriga utgifter:			
Omkostnader för utarrendering af potatislotter		300: —	
Omkostnader för stallet och bindplatser å kreaturstorget		1,000: —	
Del af köpeskillingen för hus vid Andersborg		800: —	
Elektrifiering af Hofdesta (20/6 1918)		7,455: —	
„ „ Andersborg o. Gustafslätt (28/11 1918)		5,000: —	18,822: —

C. Skogar.

Löner och arvoden:			
Skogvaktaren, lön (kontrakt)	1,000: —		
Bostad: 2 rum och kök med trädgård jämte vedbrand, beräknad till 485 kr. (21/12 1915)			
Kristidstillägg, förslagsvis	1,532: —	2,532: —	
Krigstidshjälp för år 1918, fyllnadsanslag		200: —	
Arvode till jägmästaren för tillsyn af stadens skogar		200: —	
Transport		2,932: —	291,349: 84

N:o 131. *Budget för 1919. Utgifter.*

Transport	2,932: —		291,349: 84
Telefonafgift	80: —		
Skogvaktaren för hållande af velociped	50: —	130: —	
Afverkning af ved vid Hofdestalund, Kristiansborg och Östra holmen	1,400: —		
Afverkning af timmer	180: —		
Afverkning och körning af kraftstolpar	450: —		
„ af stubbar och stör	1,500: —	3,530: —	
Oförutsedda utgifter		200: —	6,792: —
		Summa Kronor	298,141: 84

21. **Magistrat och Rådstufvurätt.**

Anskaffning och underhåll af inventarier			2,000: —
Löner och arvoden:			
Borgmästaren, lön (30/11 1911)	5,000: —		
Två ålderstillägg	1,000: —	6,000: —	
Civilrådmannen, lön (30/11 1911)	3,000: —		
Två ålderstillägg	1,000: —	4,000: —	
Brottmålsrådmannen, lön (21/12 1915)	3,000: —		
Två ålderstillägg	1,000: —	4,000: —	
Stadsnotarien, lön (30/11 1911)	2,500: —		
Ett ålderstillägg (20/12 1916)	500: —		
Personl. lönetillägg (21/12 1915)	500: —	3,500: —	
Anslag till juridiskt biträde (28/12 1918)		5,000: —	
Anslag för beredande af semester åt borgmästaren rådmännen och stadsnotarien (30/11 1911)		700: —	
Anslag till skrifbiträde åt civilrådmannen (28/12 1918)		600: —	
Anslag till skrifbiträde åt brottmålsrådmannen (28/12 1918)		1,200: —	
Reservationsanslag för tillfälliga biträden för år 1919		500: —	
Stadsfiskalen, lön (26/11 1908 och 28/8 1913)		3,000: —	
Stadsvaktmästaren, lön (26/11 1908 och 20/12 1917)	1,300: —		
Två ålderstillägg	300: —	1,600: —	
Biträde åt stadsvaktmästaren		540: —	30,640: —
Pensioner:			
f. stadsfiskalen Aug. Vesterling			1,500: —
Kristidstillägg åt ofvanstående befattningshafvare och pensionär, förslagsvis		20,464: —	
Krigstidshjälp för år 1918, fyllnadsanslag		1,638: —	22,102: —
		Transport	56,242: —

N:o 131.

Budget för 1919. Utgifter.

		Transport	56,242: —
Renhållning: Rådhuset	800: —		
Belysning „	400: —		
Uppvärmning „	2,400: —	3,600: —	
Öfriga utgifter:			
Tryck- och annonskostnader	4,000: —		
Skrifmateriel och bokbinderiarbeten	4,000: —		
Olycksfallsförsäkringspremie för stadsvaktmästaren och biträde	20: —		
Läkararvode för stadsvaktmästaren	4: —	8,024: —	
Telefonafgifter för ledningar till Borgmästarens ämbetsrum och bostad	246: —		
Civilrådmannen	80: —		
Brottmålsrådmannen	80: —		
Stadsnotarien	80: —		
Rådhusets tambur	180: —		
Stadsvaktmästaren	50: —	716: —	
Oförutsedda utgifter		500: —	12,840: —
		Summa Kronor	69,082: —

22. Kronouppbörds- och exekutionsväsen.

Anskaffning och underhåll af inventarier			500: —
Löner och arfvoden:			
Kronouppbördskassören, lön (28/11 1908)	2,000: —		
Två ålderstillägg	600: —	2,600: —	
Arvode till vikarie under kronouppbördskassörens semester (18/12 1912)		150: —	
1:sta skrifbiträdet å kronouppbördskontoret: Lön (18/12 1913)		1,200: —	
2:dra skrifbiträdet å samma kontor, lön (28/12 1918)		1,000: —	
Anslag till extra biträde å d:o (28/12 1918)		1,800: —	
Stadsfogden, lön (19/6 1913)	2,500: —		
Två ålderstillägg (18/12 1913)	1,000: —	3,500: —	
Anslag till skrifbitr. åt stadsfogden (28/12 1918)	1,500: —		
Ersättning för tjänstelokal d:o	500 —		
Arvode åt vikarie under semester åt stadsfogden	150: —	2,150: —	
En exekutionsbetjänt (Richtnér) lön (26/11 1908)	1,300: —		
Två ålderstillägg	300: —	1,600: —	
Transport		14,000: —	500: —

N:o 131. *Budget för 1919. Utgifter.*

Transport		14,000: —	500: —
En exekutionsbetjänt (Carlsson) lön (26/11 1908)	1,300: —		
Två ålderstillägg	300: —	1,600: —	
En exekutionsbetjänt (Steen) lön (26/11 1908)	1,300: —		
Två ålderstillägg	300: —	1,600: —	
En exekutionsbetjänt (Larsson) lön (26/11 1908)	1,300: —		
Två ålderstillägg	300 —	1,600: —	
En exekutionsbetjänt (Sundkvist) lön (26/11 1908)	1,300: —		
Två ålderstillägg	300: —	1,600: —	
Extra utmätningsman (Vallin) (31/1 1918)		1,320: —	
Kristidstillägg åt ofvanstående befattningshafvare, förslagsvis	21,373: —		
Krigstidshjälp för år 1918, fyllnadsanslag	818: —	22,191: —	
Arvode åt mantalsskrivningsombud		1,000: —	44,911: —
Hyra för tjänstelokal i Rådhusets annex	750: —		
Renhållning: Rådhusets annex	400: —		
Belysning: d:o	150: —		
Uppvärmning: d:o	400: —	1,700: —	
Öfriga utgifter:			
Tryck- och annonskostnader	1,000: —		
Skrifmateriel och bokbinderiarbeten	1,000: —		
Olycksfallsförsäkringspremie	70: —		
Läkarearvode för exekutionsbetjänterna	24: —		
Anslag till exekutionsbetjänterna för hållande af velocipeder	250: —	2,344: —	
Telefonafgifter för ledningar till stadsfogden	80: —		
Kronouppbördskassören	80: —		
Exekutionsbetjänterna	250: —	410: —	
Oförutsedda utgifter		300: —	4,754: —
		Summa Kronor	50,165: —

23. **Polisväsen och fångvård.**

Anskaffning och underhåll af inventarier och vapenpersedlar			3,000: —
Löner och arvoden:			
Poliskommissarien, lön (26/11 1908)	2,400: —		
Beklädnadsersättning	200: —	2,600: —	
Bostad, 3 rum och kök, till värde af 800 kronor (21/12 1915).			
Anslag till hyra för bostad åt poliskommissarien		1,400: —	
Transport		4,000: —	3,000: —

N:o 131.

Budget för 1919. Utgifter.

Transport				4,000: —	3,000: —
Detektivöfverkonstapeln, lön ($^{21}/_{12}$ 1915)			1,800: —		
Två ålderstillägg			300: —		
Pers. lönetillägg ($^{21}/_{12}$ 1916)			300: —		
Beklädn.-ersättning ($^{21}/_{12}$ 1916)		175: —			
Extra anslag till d:o ($^{28}/_{12}$ 1918)		125: —	300: —	2,700: —	
Tre öfverkonstaplar, tillsyningsmannen öfver rusdryckshandteringen inräknad, lön till var och en ($^{26}/_{11}$ 1908)		1,800: —			
Två ålderstillägg		300: —			
Bekl.-ersättning	175: —				
Ex. anslag till d:o	125: —	300: —	2,400: —	7,200: —	
Tre detektivkonstaplar, lön till hvar och en ($^{28}/_{3}$ 1912 —$^{21}/_{12}$ 1917)		1,600: —			
Två ålderstillägg		300: —			
Beklädnadsersättning	175: —				
Ex. anslag till d:o	125: —	300: —	2,200: —	6,600: —	
En detektivkonstapel, lön ($^{21}/_{12}$ 1917)			1,600: —		
Beklädnadsersättning		175: —			
Extra anslag till d:o		125: —	300: —	1,900: —	
Fyra inspektionskonstaplar:					
Lön för hvar och en ($^{26}/_{11}$ 1908)		1,500: —			
Två ålderstillägg		300: —	1,800: —	7,200: —	
Sex ord. konstaplar:					
Lön för hvar och en ($^{26}/_{11}$ 1908)		1,300: —			
Två ålderstillägg		300: —	1,600: —	9,600: —	
Sju ord. konstaplar:					
Lön för hvar och en ($^{26}/_{11}$ 1908)		1,300: —			
Ett ålderstillägg		150: —	1,450: —	10,150: —	
Nitton ord. konstaplar:					
Lön för hvar och en ($^{26}/_{11}$ 1908)			1,300: —	24,700: —	
Tre extra konstaplar:					
Lön för hvar och en ($^{26}/_{11}$ 1908)		1,000: —			
Bostadsersättning		200: —	1,200: —	3,600: —	
Transport				77,650: —	3,000: —

N:o 131.
Budget för 1919. Utgifter.

Transport			77,650: —	3,000: —
Beklädnad för 4 inspektionskonstaplar, 32 ordinarie och 3 extra konstaplar, 39 man à 250: —			9,750: —	87,400: —
Pensioner:				
f. poliskonstapeln E. F. Kindblom (22/12 1910) ..			500: —	
f. patrullkarlen P. E. Löfblad ...			100: —	600: —
Understöd till f. poliskonstapeln Asplunds änka ...				500: —
Kristidstillägg åt samtliga befattningshafvare och pensionärer, förslagsvis ...			97,500: —	
Krigstidshjälp för år 1918, fyllnadsanslag ...			9,223: —	106,723: —
Renhållning:				
Skurning och städning ...		480: —		
Renhållning af klosetter ...		50: —		
Ersättning till brandkåren för snökörning från gården ...		50: —	580: —	
Belysning ...		450: —		
Uppvärmning:				
Bränsle ...	3,500: —			
Ersättning till brandkåren för eldning af ugnarne ...	50: —	3,550: —	4,000: —	
Öfriga utgifter:				
Premie för olycksfallsförsäkring ...		500: —		
Trycksaker, skrifmateriel och bokbinderiarbeten ...		800: —		
Läkarearvode och medicin åt poliskårens medlemmar ...		800: —		
Telefonafgifter för ledningar till:				
Polisstationen ...	908: —			
Stadsfiskalen ...	130: —			
Detektivöfverkonstapeln ...	50: —			
Detektivkonstapel Forslund	50: —	1,138: —		
Extra polisbevakning vid särskilda tillfällen och då en del af polispersonalen är enligt kontrakt beordrad att tjänstgöra å annan ort, beräknas till samma belopp, som ersättningen för sådan tjänstgöring, eller ...		3,150: —		
Anslag till ridande polis (31/10 4918)...		1,500: —		
Oförutsedda utgifter ...		1,500: —	9,388: —	13,968: —
Fångars vård och förplägning å straffängelset ...				600: —
			Summa Kronor	212,791: —

N:o 131.
Budget för 1919. Utgifter.

26. Allmänna pensionsförsäkringen.

Pensionsnämnden för Västerås stad:				
Dagtraktamenten för nämndens vice ordförande och ledamöter, 4 kronor för dag, förslagsvis		350: —		
Arvode åt ordföranden	400: —			
Bidrag åt ordföranden för skrifhjälp	800: —	1,200: —		
För läkarebetyg och läkareundersökningar, förslagsvis		200: —		
Annonser och kungörelser, förslagsvis		200: —		
Papper, blanketter och diverse utgifter, förslagsvis		150: —		
Arvode åt vaktmästare		100: —	2,200: —	
Pensionsnämnden för S:t Ilian:				
Arvode åt ordföranden		100: —		
„ „ „ för 1918		75: —		
Tryck- och annonskostnader samt blanketter		50: —	225: —	
Pensionsnämnden för Lundby:				
Arvode åt ordföranden		100: —		
„ „ ledamöterna à 4 kronor pr sammanträde		50: —		
Tryck- och annonskostnader m. m.		60: —	210: —	
Levererade grundavgifter			55,500: —	
Bidrag till pensionstillägg och understöd			5,500: —	63,635: —
			Summa Kronor	63,635: —

27. Öfriga förvaltningskostnader.

Stadsfullmäktige och Drätselkammaren:			
Anskaffning och underhåll af inventarier			1,000: —
Löner och arvoden:			
Stadens ombudsman, lön (21/12 1917)	8,000: —		
Två ålderstillägg	1,000: —	9,000: —	
Byggnadschefen, lön (26/4 1909)	8,000: —		
1 ålderstillägg	500: —	8,500: —	
Stadens bitr. ombudsman, lön	5,000: —		
1 ålderstillägg	500: —	5,500: —	
Kanslist å ombudsmannaexpeditionen, lön (28/12 1918)		3,000: —	
Stadskamreraren, lön (28/11 1918)		5,500: —	
Stadskassören, lön (28/11 1918)		4,000: —	
Transport		35,500: —	1,000: —

N:o 131. *Budget för 1919. Utgifter.*

Transport		35,500: —	1,000: —
Räkenskapsföraren och kontrollanten, lön (26/11 1908)	1,800: —		
Två ålderstillägg	600: —		
Pers. lönetillägg (21/12 1915)	200: —	2,600: —	
Skrifbiträde å ombudsmannaexpeditionen, lön (19/12 1911)	1,200: —		
Två ålderstillägg (18/12 1914)	300: —		
Personligt lönetillägg (21/12 1916)	300: —	1,800: —	
Skrifbiträden å kamrerarekontoret		4,000: —	
Stadsinspektoren, lön (26/11 1908)	2,500: —		
Två ålderstillägg	1,000: —	3,500: —	
En arbetsförman (Hallström) lön (26/11 1908)	1,300: —		
Två ålderstillägg	300: —	1,600: —	
En arbetsförman (Pettersson) lön (21/11 1908)	1,300: —		
Ett ålderstillägg	150: —	1,450: —	
En förrådsförman (Barklund) lön (21/12 1916)		1,300: —	
Rådhusvaktmästaren, lön (26/11 1908)		1,300: —	
Sifferrevisorn, arvode för revision af stadens räkenskaper (utom vatten- och gasverkens samt fattigvårdens) (21/12 1916)		1,000: —	
Läkarearvode för rådhusvaktmästaren		4: —	
Stadens andel i lön till skarprättaren 12/32 af 200 kr.		75: —	
Tre körkarlar à 1,450 kr.		2,900: —	
Pension: f. Stadskamrer B. Carlsson (20/6 1918)		3,250: —	
Kristidstillägg åt ofvanstående befattningshafvare och pensionär, förslagsvis	47,300: —		
Krigstidshjälp för år 1918, fyllnadsanslag	2,447: —	49,747: —	110,026: —
Renhållning: Rådhuset	800: —		
„ „ annex	400: —	1,200: —	
Belysning: Rådhuset	400: —		
„ „ annex	150: —	550: —	
Uppvärmning: Rådhuset	2,400: —		
„ „ annex	400: —	2,800: —	
Öfriga utgifter:			
Tryck- och annonskostnader		10,000: —	
Skrifmateriel och bokbinderiarbeten		2,000: —	
Olycksfallsförsäkring		100: —	
Premie för inbrottsförsäkring		198: —	
Telefonafgifter för ledningar till:			
Stadsfullmäktiges ordförande	80: —		
Transport	80: —	16,848: —	111,026: —

N:o 131.
Budget för 1919. Utgifter.

Transport		80: —	16,848: —	111,026: —
Drätselkammarens ordförande		80: —		
» räkenskapskontor		80: —		
» sessionsrum		80: —		
Ombudsmannens exp. och bostad		160: —		
Bitr. ombudsmannens exp. och bostad		160: —		
Byggnadschefens » »		160: —		
Stadsinspektorens » »		138: —		
Arbetsförman (Hellström) »		50: —	988: —	
Hyra för tjänstelokaler i Rådhusets annex			750: —	
Stallet:				
Utfodring af 3 hästar		9,000: —		
Brist i d:o för år 1918		4,500: —		
Hästskoning och hästförsäkring m. m.		500: —	14,000: —	
Oförutsedda utgifter			1,000: —	33,586: —
				144,612: —
Byggnadsnämnden:				
Anskaffning och underhåll af inventarier			2,500: —	
Löner och arvoden:				
T. f. stadsarkitekten, lön (21/12 1916)	3,000: —			
Resebidrag	1,050: —	4,050: —		
Bitr. stadsingeniören, lön (21/12 1915)	3,000: —			
Ett ålderstillägg	500: —			
Personligt lönetillägg (21/12 1917)	1,500: —	5,000: —		
Anslag till ingeniörsbiträden å byggnads- och stadsingeniörskontoren		16,000: —		
Krigstidshjälp för år 1918, fyllnadsanslag	91: —			
Kristidstillägg för år 1919, förslagsvis	6,590: —	6,681: —	31,731: —	
Pension till f. stadsingeniören F. Gevalt (21/2 1908)			3,000: —	
Kostnader för besiktningar		500: —		
Handtlangningskostnader		2,500: —		
Telefon- och postafgifter		150: —		
Annonskostnader		200: —		
Kostnader för förarbeten till registerkarta		5,000: —	8,350: —	45,581: —
Summa Kronor				190,193: —

N:o 131.
Budget för 1919. Utgifter.

28. Anslag och bidrag till diverse ändamål.

Sociala ändamål:

Anslag till filantropiska ändamål:				
Arbetsstugan (29/12 1910)		2,500: —		
Barnkrubban för år 1918	500: —			
„ „ „ 1919 (28/12 1918)	2,500: —	3,000: —		
Barnhemmet (28/12 1918)	1,000: —			
„ för gaturenhållning (21/12 1917)	150: —	1,150: —		
Nattherberget		300: —	6,950: —	
Anslag till Västmanlands läns arbetsförmedlingsanstalt (13/9 1907 o. 30/9 1909)			2,000: —	
Anslag till Västerås sjukkassors fortsättningskassa (23/12 1909)			3,500: —	
Anslag till Västerås sjukkassor och fortsättningskassa (28/11 1918)			13,500: —	
Anslag till barnhemmet "Sparfboet" (21/12 1911 o. 28/12 1918)		800: —		
Anslag till barnhemmet "Sparfboet" hyra för butiken (23/2 o. 21/12 1917)		600: —	1,400: —	
Anslag till Frälsningsarméns slumverksamhet (26/10 1916 o. 28/12 1918)			400: —	
Anslag till Brödbyrån (25/10 1917 o. 31/10 1918)			1,600: —	
Anslag till Västmanlands regementes musikkår för konserter (28/12 1918)			1,000: —	
Anslag till Idrottsplatsen å Herrgärdet (18/12 1913)			200: —	
Anslag till anordnande af en skridskobana (27/12 1918)			1,000: —	
Anslag till järnvägsundersökning Västerås—västerut (27/12 1918)			7,000: —	
Hyresnämnden enl. Bil. Litt. C.			12,000: —	
Lifsmedelsnämnden enl. Bil. Litt. D.		339,188: 95		
Med afdrag enl. Stadsfullmäktiges beslut		64,785: —	274,403: 95	325,453: 95

Diverse utgifter:

Pension till f. föreståndarinnan för arbetsstugan Sofia Österberg (18/12 1914)	400: —	
Premie för olycksfall af stadens arbetare	1,200: —	
Läkare- och sjukvård åt samma arbetare (19/12 1912)	2,000: —	
Kostnader för brandsyner	1,200: —	
Årsafgift i Svenska Stadsförbundet à 8 kr. för hvarje 100-tal invånare (26/3 1908)	2,280: —	
Prenumerationsafgift för Svenska Stadsförbundets tidskrift (26/10 1911)	550: —	
Transport	7,630: —	325,453: 95

N:o 131. *Budget för 1919. Utgifter.*

Transport	7,630: —	325,453: 95
Representationsanslag (19/12 1912)	1,000: —	
Traktamentsersättning åt taxeringsnämndernas ledamöter (30/4 1914 o. 28/12 1918)	1,000: —	
Anslag till biträde åt taxeringsnämndsordförandena (21/12 1917)	300: —	
Omkostnader för resor och mindre utredningar (21/12 1917)	2,000: —	
Hämtning af postväska, hyra för postfack och utdelning af post vid Lundby kyrka	72: —	
För inköp af pråmar (28/12 1918)	40,000: —	
Brist i anslaget för mudderverket	2,334: 78	
Uppförande af ett kabinett (26/9 1918)	23,500: —	
Omkostnader för införande af ny vattentaxa (29/8 1918)	25,000: —	
Brist i 1918 års förslagsanslag	50,000: —	152,836: 78
	Summa Kronor	478,290: 73

29. **Öfriga oförutsedda utgifter.**

Förslagsanslag	105,011: 50
Summa Kronor	105,011: 50

N:o 131.
Budget för 1919. Inkomster.

Inkomster.

Behållning från sist afslutade räkenskapsår		56,455: 92	
Afgår 1917 års räntor å af staden lånade medel ur järnvägsmedelsfonden		16,250: —	40,205: 92

1 A. Räntor och aktier.

Räntor å

1. Lån upptagna med Kungl. Maj:ts tillstånd.

a) *Obligationslån:*

	Resterande lånebelopp	Räntor		
Vatten- och Gasverksstyrelsen:				
1892 års lån à 4 %	28,070: —	1,086: 40		
1896 „ „ „ 3.6 %	85,890: —	2,968: 74		
1902 „ „ „ 4 %	52,980: —	2,119: 20		
1907 „ „ „ 4$^1/_2$ %	600,490: —	27,022: 05		
1910 „ „ „ 4$^1/_2$ %	1,014,260: —	45,306: 90		
1916 „ „ „ 5 %	419,488: —	20,974: 40	99,477: 69	
Folkskolestyrelsen:				
1892 års lån à 4 %	53,250: —	2,070: —		
1902 „ „ „ 4 %	165,550: —	6,622: —		
1907 „ „ „ 4$^1/_2$ %	37,350: —	1,680: 75		
1910 „ „ „ 4$^1/_2$ %	306,400: —	13,682: 03		
1916 „ „ „ 5 %	23,125: —	1,156: 25	25,211: 03	
Fattigvårdsstyrelsen:				
1892 års lån à 4 %	10,650: —	414: —		
1902 „ „ „ 4 %	19,481: —	779: 24	1,193: 24	
Kyrkorådet:				
1896 års lån à 3.6 %	10,120: —		351: 72	
Hamnen:				
För äldre hamnbyggnader ...... à 5 %	34,905: —	1,745: 25		
För nya d:o „ 4$^1/_2$ %	171,750: —	7,728: 75		
För hamnbyggnadens fortsättning à 5 % å 113,000 kr.	—: —	5,650: —		
För svängkran N:o 1 à 5 %	9,625: —	481: 25		
För malmlossningskran N:o 2 à 5 %	21,875: —	1,093: 75	16,699: —	142,932: 68

b) *Andra amorteringslån:*

Ränta å lån från pensionsförsäkringsfonden	46,770: 54
Transport	189,703: 22

N:o 131.
Budget för 1919. Inkomster.

	Transport		189,703: 22

2. Andra lån och skulder.

Ränta af Elementarläroverket för flickor å Kr. 4,500 à 4½ %	202: 50	
Ränta å Vatten- och Gasverksstyrelsens rörelsekapital, förslagsvis	7,928: —	
Ränta å beräknad brist i hamnkassan	2,501: 77	
Ränta å kostnaden för hamnbyggnadens fortsättning, förslagsvis 100,000 Kr.	6,000: —	
Ränta å lifsmedelsnämndens rörelsekapital	48,935: 24	
Ränta och amortering å köpesumman för lastautomobilen (lifsmedelsnämnden)	2,400: —	
Ränta å 2,100 Kr. lån ur Lundby sockens magasinsfond	99: 50	68,067: 01

3. Aktier.

Utdelning å aktier i Stockholm—Västerås—Bergslagens järnväg Kr. 74,700: — à 5 %	3,735: —	
Ersättning för upphörd utdelning i d:o från järnvägsmedelsfonden	50,000: —	
Utdelning å A.-B. Arbetarebostäders aktier	11,875: —	65,610: —
	Summa Kronor	323,380: 23

1 B. Lån.

a) *Obligationslån:*

	Resterande lånebelopp	årets amortering	
Vatten- och Gasverksstyrelsen:			
Upptaget år 1892 à 4 %	28,070: —	1,820: —	
„ „ 1896 „ 3,6 %	85,890: —	6,850: —	
„ „ 1902 „ 4 %	52,890: —	2,100: —	
„ „ 1907 „ 4½ %	600,490: —	10,350: —	
„ „ 1910 „ 4½ %	1,014,260: —	14,880: —	
„ „ 1916 „ 5 %	419,488: —	3,935: —	39,935: —
Folkskolestyrelsen:			
Upptaget år 1892 à 4 %	53,250: —	3,000: —	
„ „ 1902 „ 4 %	165,550: —	4,192: 50	
„ „ 1907 „ 4½ %	37,350: —	950: —	
„ „ 1910 „ 4½ %	306,400: —	4,710: —	
„ „ 1916 „ 5 %	23,125: —	225: —	13,077: 50
Fattigvårdsstyrelsen:			
Upptaget år 1892 à 4 %	10,650: —	600: —	
„ „ 1902 „ 4 %	19,481: —	493: 35	1,093: 35
		Transport	54,105: 85

N:o 131. *Budget för 1919. Inkomster.*

		Transport	54,105: 85	
Kyrkorådet:				
Upptaget år 1896 à 3.6 %	10,120: —		700: —	
Hamnen:				
För äldre hamnbyggnaden		3,000: —		
För nya hamnbyggnaden:				
1910 års lån	5,725: —			
1916 „ „	1,032: —	6,757: —		
För svängkran N:o 1 kap.-återstod Kr. 9,625: —		275: —		
För malmlossningskran N:o 2 kap.-återstod Kr. 21,875: —		625: —	10,657: —	65,462: 85
b) *Andra amorteringslån:*				
Kapitalafbetalningar:				
Från pensionsförsäkringsfonden, årets amortering				8,107: 74
			Summa Kronor	73,570: 59

Enligt särskild amorteringsplan för Vatten-, Gas- och Elektricitetsverken samt Afloppsledningarna skall till Drätselkammaren inlevereras för att tillgodoföras verkens amorteringsfond		231,810: 86
Från denna fond skall enligt ofvan utbetalas:		
Amortering	39,935: —	
Ränta	99,477: 69	139,412: 69
Återstår till afsättning		92,398: 17
Enligt särskild amorteringsplan för hamnens maskinerier skall till stadskassan af hamnens medel inlevereras		4,500: —
hvaraf skall enl. ofvan utbetalas:		
Amortering	900: —	
Ränta	1,575: —	2,475: —
Återstår till afsättning		2,025: —

2. Fattigvård.

För allmänna fattigvården:

Afgäld för två planteringsland	50: —	
Arrende för utarrenderad potatisjord	600: —	
Tillfälliga inkomster och återbetalningar	1,500: —	
Andel af böter	100: —	
Bidrag af Landstinget	8,000: —	10,250: —
Transport		10,250: —

N:o 131.
Budget för 1919. Inkomster.

	Transport	10,250: —	
För fattiggården Carlslund:			
För verkställda arbeten	700: —		
För tillfälliga inkomster	3,000: —	3,700: —	13,950: —
		Summa Kronor	13,950: —

4 A. Folkskola.

Statsbidrag:

Till folkskolan:		
För 5 lärare à kr. 2,810: —	14,050: —	
„ 9 lärarinnor à „ 2,310: —	20,790: —	
„ 6 lärare à „ 2,510: —	15,060: —	
„ 2 lärarinnor à „ 2,110: —	4,220: —	
„ 8 lärare à „ 2,210: —	17,680: —	
„ 6 lärarinnor à „ 1,910: —	11,460: —	
„ 8 lärare à „ 1,910: — och 1 à 955: —	16,235: —	
„ 9 lärarinnor à „ 1,710: — och 2 à 855: —	17,100: —	
„ 2 lärare à „ 1,550: —	3,100: —	
„ 3 lärarinnor à „ 1,350: — och 2 à 675: —	5,400: —	125,095: —
Till småskolan:		
För 14 lärarinnor à kr. 1,530: —	21,420: —	
„ 9 „ à „ 1,380: —	12,420: —	
„ 11 „ à „ 1,230: —	13,530: —	
„ 8 „ à „ 1,080: —	8,640: —	56,010: —
Till fortsättningsskolan		1,560: —
Till slöjdskolan:		
För gossar: 45 grupper à kr. 81: —	3,645: —	
„ flickor: 70 „ à „ 40: 50	2,835: —	6,480: —
Till undervisning i huslig ekonomi:		
18 kurser à kr. 100: —		1,800: —
Till lärjungebiblioteket		150: —
Barnbespisningen, anslag från Vahlbeckska fonden		2,000: —
Arrendemedel:		
För jord i Iggebygärdet och äng å Trådarön (Staubska fonden)		37: —
	Transport	193,132: —

N:o 131. *Budget för 1919. Inkomster.*

		Transport	193,132: —
Hyresmedel:			
För bostäder till lärare			4,200: —
Barnavårdsnämnden:			
Af fattigvårdsstyrelsen för barn vid Hall		800: —	
„ „ „ utackorderade barn		1,200: —	
Statsbidrag		216: —	2,216: —
		Summa Kronor	199,548: —

4 B. Högre folkskola.

Statsbidrag till aflöning af föreståndare och lärare	9,000: —
Statsbidrag till slöjd	170: —
Summa Kronor	9,170: —

5. Hälso- och sjukvård.

a) *Epidemisjukvården:*			
Beräknade inkomster från Landstinget:			
Fast årsafgift	2,775: —		
Underhållskostnader, inklusive extra afgift enl. af 1912 års landsting beslutadt tillägg i kontraktet, förslagsvis	10,000: —		
Afgifter af betalande patienter	225: —	13,000: —	
b) *Andra kostnader för hälso- och sjukvård:*			
Betalda utryckningar af ambulansbilen		300: —	13,300: —
c) *Köttbesiktningsbyrån:*			
Besiktnings- och vågafgifter			14,270: —
		Summa Kronor	27,570: —

6. Gator, vägar, planteringar o. d.

Försäljningsmedel		2,000: —	
Statsbidrag för vägunderhåll		42: 01	
Afgift från skolkassan för renhållning af gatorna vid Skepparbacks-, Mariabergs- och Djäknebergsskolorna	725: —		
Afgift för renhållning af gatorna vid Epidemisjukhuset	750: —		
Afgift för renhållning af gator vid Barnhemmet	150: —		
Ersättning för vård af Slottsparken	700: —	2,325: —	4,367: 01
		Summa Kronor	4,367: 01

N:o 131.
Budget för 1919.
Inkomster.

8. Hamnen.

Bil. Litt. B.

Hamnen	38,800: —	
Svängkran N:o 1	4,375: —	
Malmlossningskran N:o 2	5,625: —	
Svängkran N:o 3	3,350: —	
Brist till år 1920	84,896: 11	137,046: 11
	Summa Kronor	137,046: 11

10. Renhållningsverket.

Egentliga renhållningsverket:			
Försäljning af stallströ och sopor	4,000: —		
„ „ torfmullspudrett	33,000: —		
„ „ torfmull	3,000: —		
För hämtning af latrin och sopor	9,000: —	49,000: —	
Svingården:			
Försäljning af fläsk		48,000: —	97,000: —
		Summa Kronor	97,000: —

11. Vattenledningsverket.

Enligt Bil. Litt. A	137,000: —
Summa Kronor	137,000: —

12. Gasverket.

Enligt Bil. Litt. A	415,500: —
Summa Kronor	415,500: —

13. Elektricitetsverket.

Enligt Bil. Litt. A	437,000: —
Summa Kronor	437,000: —

N:o 131.
Budget för 1919. Inkomster.

17. Andra kommunens affärsföretag.

Kallbadhus:		
Badafgifter		500: —
Varmbadhus:		
Karbad	15,000: —	
1 klass badstu	9,000: —	
Simhall med värmestuga (vinter)	3,000: —	
D:o (sommar)	5,000: —	
Medicinska bad	6,000: —	
Billighetsbadstu	11,000: —	
Skolbad	1,500: —	
Försålda tvålbiljetter	5,000: —	55,500: —
Båttrafiken:		
Inkomster af:		
Persontrafik	19,000: —	
Godstrafik	15,500: —	34,500: —
	Summa Kronor	90,500: —

18. Brandväsendet.

Diverse inkomster från verkstäderna m. m.	8,000: —	
Ersättning för skötsel och underhåll af ambulans-automobilen	3,000: —	11,000: —
	Summa Kronor	11,000: —

20. Fastighetsförvaltningen.

Stadshotellet:			
Hyror:			
Källarmästare Stomberg	15,000: —		
Västerås Spritbolag	14,000: —		
Sällskapet	2,000: —		
Uplands Ensk. Bank	4,500: —		
A.-Bol. Nya Banken	1,037: 50		
Källarmästare Andersson	200: —		
Barberare Johnsson	800: —	37,537: 50	
Afgifter för festvåningens användande		1,500: —	
Hyresgästers andelar i kostnaden för uppvärmning		30,000: —	69,037: 50
		Transport	69,037: 50

N:o 131.
Budget för 1919. Inkomster.

			Transport	69,037: 50
Sundinska huset:				
Hyresinkomster				7,500: —
Tullhuset:				
Hyra för ett rum (Hamnkontoret)				500: —
Paviljongen i Stadsparken:				
Hyresinkomst				800: —
Gårds- och tomtfastigheter:				
Hyror och arrenden för staden tillhöriga gårdar och tomter				92,277: —
Hamnmagasinen:				
Hyror för magasinsutrymmen:				
Axel Ericsson & C:o			5,000: —	
A.-B. J. Aug. Jönsson & C:o			1,500: —	
Centralföreningen			5,000: —	
Forsby kvarn			2,175: —	
A.-B. Hakon Swenson			2,025: —	
A.-B. Svenska Aduceringsverken			1,650: —	17,350: —
Hamnplanen:				
Platshyror:				
Hygrell & C:o			1,087: 50	
Tegel- & Murbruks A.-B.			2,348: —	
Manne Tössbergs Eftr.			650: —	
Järnhandl. Axel Sundström			812: 50	
Tekn. Byggnadsbyrån			367: 50	
Grosshandl. G. Laurell			2,425: —	
Vatten- & Gasverksstyrelsen			1,050: —	
Myggbo sågbolag			562: 50	
Järnhandl. A. Olsson			562: 50	
„ A. Rosenlund			367: 50	
Allm. Sv. Elektr. A.-Bol.			732: —	
D:o vedgård			1,250: —	
A.-Bol. Bröderna Ameln			520: 40	
A.-Bol. J. Aug. Jönsson & C:o			180: —	
Sv.-Engelska Mineralolje A.-B.			1,000: —	
A.-Bol. Motorsprit			1,000: —	
Krooks Petroleum- & Olje A.-Bol.			1,000: —	15,915: 40
Nordanby egendom:				
Diverse jordbruksprodukter:				
Hö, 52,000 kg. à 30 öre		15,600: —		
Råg, 300 kg. à 39 öre	1,170: —			
Höstsäd	7,000: —	8,170: —		
Transport		23,770: —		203,379: 90

N:o 131. *Budget för 1919. Inkomster.*

Transport	23,770: —		203,379: 90
Korn, 15,000 kg. à 33 öre	4,950: —		
Blandsäd, 50,000 kg. à 30 öre	15,000: —		
Vårsädeshalm och agnar, 50,000 kg. à 10 öre	5,000: —		
Potatis, 25,000 kg. à 12 öre	3,000: —		
Kålrötter, 35,000 kg. à 6 öre	2,000: —		
Frö, klöfver, 15 lass timotej	4,000: —		
Fröhalm, 10,000 kg. à 10 öre	1,000: —	58,720: —	
Extra inkomst af körning		2,500:	61,220: —
Malma egendom:			
Diverse jordbruksprodukter:			
Hö, 40,000 kg. à 30 öre	12,000: —		
Hvete, 10,000 kg. à 33 öre	3,900: —		
Råg, 15 000 kg. à 39 öre	5,850: —		
Korn, 20,000 kg. à 33 öre	6,600: —		
Blandsäd, 40,000 kg. à 30 öre	12,500: —		
Potatis, 25,000 kg. à 12 öre	3,000: —		
Kålrötter, 150,000 kg. à 6 öre	9,000: —		
Rofvor, 100,000 kg. à 3 öre	3,000: —		
Vårsädeshalm, 50,000 kg. à 10 öre	5,000: —		
Höstsädeshalm och agnar, 40,000 kg. à 10 öre	4,000: —	64,850: —	
Inkomst från ladugården		12,000: —	
„ „ trädgården		800: —	
Extra inkomst af körning		3,000: —	80,650: —
Hästholmarne:			
Hyra för serverings- och villabyggnader å Elba		1,100: —	
D:o å Östra Holmen		450: —	1,550: —
Jordar och andra fastigheter:			
Östra utmarken:			
Arrenden:			
För följande lägenheter: Lilla Stenby, Delar af utmarken, Del af Enbacken, Nordanby, Nordanby utmarksjord, Nordanby gård	3,400: —		
Gustafslätt (F. T. Larsson)	401: —		
Andersbo samt del af gården Utmarken (Gustaf Andersson)	1,180: —		
Sundinska utmarken (C. Johansson)	250: —		
Jakträtten å utmarken (J. V. Ödman o. C. Sundin)	30: —		
Kristiansborg	2,900: —		
Hofdestalund (E. Johansson)	2,000: —		
Transport	10,161: —		346,799: 90

N:o 131.
Budget för 1919. Inkomster.

Transport		10,161: —		346,799: 90
Ett område (Folkets Park)		20: —		
Malma gård		3,000: —		
Svingården		5,000: —	18,181: —	
Västra utmarken:				
Arrenden för:				
Byggnadsplatser å s. k. Käringberget:				
C. G. Sjöqvist	35: —			
Ingeniör Schultz	25: —			
Doktor Holm	50: —			
Åhfeldts sterbhus	25: —			
Rich. Blom	30: —			
Jenny Lindhagen	25: —	190: —		
Ett område intill Carlsfrid (C. J. Carlsson)		3: —		
Mindre områden å s. k. Ragvaldsbacke:				
J. A. Telin	10: —			
Math. Ericsson	5: —			
Hj. Örtengren	15: —			
C. O. Johansson	10: —			
Rob. Fettersson	5: —	45: —		
Ett till Hyttan på 50 års tid för rätt till framdragande af järnvägsspår upplåtet område (Masugnsbolaget)		25: —		
Ett område af Pistolsvreten (C. A. Jansson)		20: —		
Områden af s. k. Gästgifvarevreten i gamla Stohagsjorden:				
ägofig. 544 och del af 545 (Västerås skeppsvarf)		540: —		
ägofig. 546 (Västerås skeppsvarf)		30: —		
ägofig. 512 (G. A. Andersson)		30: —		
Ett område intill Valhalla (Sundemans sterbhus)		10: —		
Ett område intill Solbacken		10: —		
Ett område intill Mälardalen (H. Mörk)		25: —		
Ett område intill Carlsberg:				
Hilda Eriksson		15: —		
Västerås skeppsvarf:				
för slip	50: —			
„ mark	500: —	550: —	1,493: —	
Transport			19,674: —	346,799: 90

N:o 131. *Budget för 1919. Inkomster.*

Transport	19,674: —	346,799: 90	
Viksäng:			
Arrende för 9 villatomter, utarrenderade t.o.m. år 1944		360: —	
Diverse arrenden:			
f. d. Stadskassörsjorden i Iggebygärdet (Kristiansborgs gård)	35: —		
D:o i Rigärdet (Svenska Metallverken)	18: —		
D:o å Trådarön (J. A. Hellman)	30: —		
Mark af Gideonsberg och Emaus (Svenska Metallverken)	150: —		
Mark för järnvägsspår till Skultuna och Tillberga (A. S. E. A.)	75: —		
Domkyrkosysslomannens f. d. lönejord å Trådarön (C. J. Fält)	5: —		
Koloniträdgårdarne vid Lustigkulla	300: —		
„ „ Biskopsängen	750: —		
Mark af Kungsängen (Renhållningsverket)	200: —		
Kablar och ledningar i stadens gator (A. S. E. A.)	245: 40		
Mark af Siggesborg för Skultuna-järnvägen (C. Vestman)	50: —		
Diverse mindre områden (potatislotter)	4,000: —	5,858: 40	
Arrende för fiskevatten:			
I Västerås-fjärden från Johannesberg till Gustafsvik samt vid Kattskär o. Amundgrund	50: —		
Vid Hästholmarne jämte fiskarstugan med jord å Elba	150: —		
Diverse mindre fiskearrenden	66: —	266: —	
Hyresmedel:			
Platshyror för:			
Pumphus å Kungsängen (Sv. Metallverken)	50: —		
Två magasinsplatser å Skallberget	20: —		
En paviljong å Kreaturstorget	25: —		
Slaktarvagnar å tomten n:o 6 norra kv.	200: —		
Upplag å Kungs- och Munkängen	750: —		
Vattenkiosken i Vasaparken	10: —		
„ å hamnområdet	10: —		
Fotografiatelier å Kungsängen	25: —		
Cisternstation „ „	150: —		
Andel i plats- och hyresmedel från Strömsholms våg	500: —		
Karuseller och skjutbanor m. m.	1,000: —		
Stallar och bindplatser å Kreaturstorget	1,000: —		
Transport	3,740: —	26,158: 40	346,799: 90

N:o 131.
Budget för 1919. Inkomster.

Transport	3,740: —	26,158: 40	346,799: 90
Hyra för vattenkraften i Svartån	3,000: —		
„ „ Köttbesiktningsbyrån	3,000: —		
„ „ Gasverkstomten å Kungsängen	2,773: 80	12,513: 80	38,672: 20
Skogar:			
Försäljningsmedel			8,025: —
		Summa Kronor	393,497: 10

23. Polisväsen och fångvård.

Bidrag af staten för extra polisbevakning å landsbygden till samma belopp, som beräknas därför i utgifterna	3,150: —	
Bidrag af Systembolaget för tillsyningsmannens för rusdryckshandteringen aflöning	1,200: —	4,350: —
	Summa Kronor	4,350: —

24. Auktionsväsende.

Auktionsprovision	100: —
Summa Kronor	100: —

26. Allmänna pensionsförsäkringen.

Influtna grundafgifter	42,000: —
Summa Kronor	42,000: —

27. Öfriga förvaltningskostnader.

Byggnadsnämnden:	
Afgifter för af byggnadschefen och stadsarkitekten åt enskilda utförda förrättningar	5,000: —
Summa Kronor	5,000: —

30. Allmänna bidrag af staten.

Ersättning för brännvinsförsäljningsmedel enligt K. F. den 18/7 1913	76,818: —	
Källarfrihetsmedel	349: 05	77,167: 05
	Summa Kronor	77,167: 05

N:o 131. *Budget för 1919. Inkomster.*

31. Diverse inkomster.

Bötesmedel	1,500: —	
Behållning af influtna registreringsafgifter för handelsfirmor	10: —	
Hamnens andel i stadens allmänna kostnader för byggnadschef, bokföring m. m.	2,500: —	
Hyror för maskiner, försäljning af stadgar rörande Västerås stad m. m.	4,000: —	8,010: —
Summa Kronor		8,010: —

32. Skatter.

Hundskatt à 15 kronor pr hund	4,500: —	
Bevillningsafgifter för offentliga föreställningar (artistskatt)	500: —	
Skogsaccis	500: —	5,500: —
Utdebitering af kr. 7: 25 för hvarje fulla 100 kr. af kr. 41,913,680: —, utgörande under 1918 inom kommunen beräknad inkomst, för hvilken bevillning skall erläggas	3,038,741: 80	
hvarifrån afgår beräknad afkortning	70,000: —	2,968,741: 80
Tomtören för tomter å stadens grund samt magasinsplatser å hamnområdet		340: —
Summa Kronor		2,974,581: 80

N:o 131.
Budget för 1919. Sammandrag.

Sammandrag af utgifts- och inkomststaten
för år 1919.

		Utgifter		Inkomster		Öfverskott		Brist	
	Brist från sist afslutade räkenskapsår	—	—	40,205	92	40,205	92	—	—
1 a	Räntor	585,491	54	323,380	23	—	—	262,111	31
1 b	Lån	176,520	81	73,570	59	—	—	102,950	22
2	Fattigvård	436,330	59	13,950	—	—	—	422,380	59
4 a	Folkskolan	780,662	23	199,548	—	—	—	581,114	23
4 b	Högre Folkskola	22,064	50	9.170	—	—	—	12,894	50
4 d	Allmänt läroverk	8,386	50	—	—	—	—	8,386	50
4 e	Andra undervisnings- och bildningsanstalter	45,050	—	—	—	—	—	45,050	—
5	Hälso- och sjukvård	152,325	50	27,570	—	—	—	124,755	50
6	Gator, vägar, planteringar o. d.	281,573	60	4,367	01	—	—	277,206	59
7	Afloppsledningar	47,461	34	—	—	—	—	47,461	34
8	Hamn	137,046	11	137,046	11	—	—	—	—
10	Renhållningsverk	185,754	—	97,000	—	—	—	88,754	—
11	Vattenledningsverk	127,878	90	137,000	—	9,121	10	—	—
12	Gasverk	451,517	63	415,500	—	—	—	36,017	63
13	Elektricitetsverk	352,036	99	437,000	—	84,963	01	—	—
17	Andra kommunens affärsföretag	141,498	—	90,500	—	—	—	50,998	—
18	Brandväsen	122,605	50	11,000	—	—	—	111,605	50
20	Fastighetsförvaltning	298,141	84	393,497	10	95,355	26	—	—
21	Magistrat och Rådstufvurätt	69,082	—	—	—	—	—	69,082	—
22	Kronouppbörds- och exekutionsväsen	50,165	—	—	—	—	—	50,165	—
23	Polisväsen och fångvård	212,791	—	4,350	—	—	—	208,441	—
24	Auktionsväsende	—	—	100	—	100	—	—	—
26	Allmän pensionsförsäkring	63,635	—	42.000	—	—	—	21,635	—
27	Öfriga förvaltningskostnader	190,193	—	5,000	—	—	—	185,193	—
28	Anslag och bidrag till div. ändamål	478,290	73	—	—	—	—	478,290	73
29	Oförutsedda utgifter	105,011	50	—	—	—	—	105,011	50
30	Allmänna bidrag af staten	—	—	77,167	05	77,167	05	—	—
31	Diverse inkomster	—	—	8,010	—	8,010	—	—	—
32	Skatter	—	—	2,974,581	80	2,974,581	80	—	—
	Summa	5,521,513	81	5,521,513	81	3,289,504	14	3,289,504	14

Bil. Litt. A.

N:o 131.
Budget för 1919.
Vatten- och Gasverks-styrelsen.

Utgifts- och Inkomststat

för

Vatten-, Gas- och Elektricitetsverken samt Afloppsledningarna år 1919.

Utgifter för verkens gemensamma förvaltning:

Löner och arvoden:

Föreståndaren, lön (26/11 och 21/12 1917)	7,000: —	
Två ålderstillägg	1,000: —	
Personligt lönetillägg	1,000: —	9,000: —
(Fri bostadsbelysning o. gas i värde 100 kr. 21/12 1915)		
Assistenten för Gas och Vattenverken (31/1 1918)		4,000: —
„ „ Elektricitetsverket (31/1 1918)		4,000: —
Kamreraren, lön (31/1 1918)		4,000: —
Bokhållaren, H. Lundberg, lön (28/12 1918)		2,100: —
Kassörskan, lön (21/12 1910)	1,500: —	
Två ålderstillägg	300: —	
Personligt lönetillägg (21/12 1916)	300: —	2,100: —
Förrådsförmannen, lön (21/12 1916)	2,100: —	
Två ålderstillägg	600: —	2,700: —
Kontorsbiträden, I klass:		
E. Lindeblad, lön (28/12 1918)	1,500: —	
Två ålderstillägg	300: —	1,800: —
Paul Råberg och E. Vennberg, lön för hvardera (28/12 1918)	1,500: —	3,000: —
Kontorsbiträde, II klass:		
C. Björnqvist, lön (28/12 1918)		1,200: —
Skrifbiträden:		
Svensson, Vestlund och Eriksson, lön för hvar o. en (28/12 1918)	1,000: —	3,000: —
Inkasserare:		
E. Broman och V. Samuelsson, lön för hvardera (28/12 1918)	1,500: —	3,000: —
	Transport	39,900: —

N:o 131.
Budget för 1919. Vatten- och Gasverksstyrelsen.

Transport		39,900: —
Mätareafläsare:		
E. Nilsson, E. Högberg, Fr. Vallner och E. A. Lundevall, lön för hvar och en (28/12 1918)	1,200: —	4,800: —
Ritbiträden, förslagsvis		2,400: —
Siffergranskare		600: —
Springpojkar		1,500 —
Kronor		49,200: —
Kristidstillägg, förslagsvis	»	40,950: —
Summa Kronor		90,150: —
Däraf påföres:		
Vattenverket	18,000: —	
Gasverket	20,000: —	
Elektricitetsverket	37,000: —	
Afloppsledningarna	5,000: —	
Installationsarbeten	10,150: —	90,150: —

Diverse utgifter:

Läkarearvode, sjukhjälp, medicin	3,000: —	
Olycksfallsförsäkring	1,000: —	
Räkenskapsböcker, skrif- o. ritmaterial, annonser m. m.	9,000: —	
Telefonafgifter och aflöning till telefonist	4.000: —	
Renhållning, eldning, städning och belysning	6,000: —	
Brandstodsafgifter för samt underhåll af kontors- och förrådsbyggnader, inventarier och verktyg	6,000: —	
Diverse, såsom resor, föreningsafgifter m. m.	1,000: —	30,000: —
Summa Kronor		30,000: —
Däraf påföres:		
Vattenverket	6,000: —	
Gasverket	7,000: —	
Elektricitetsverket	11,000: —	
Afloppsledningarna	3,000: —	
Installationsarbeten	3,000: —	30,000: —

Vattenverket.

Inkomster:

Afgifter för vatten samt hyror för mätare	134,000: —
Installationsarbeten	2,500: —
Ränteinkomster	500: —
Summa Kronor	137,000: —

N:o 131. *Budget för 1919. Vatten- och Gasverksstyrelsen.*

Utgifter:

Driftkostnader:			
Elektrisk ström, kol, smörjoljor m. m.			20,200: —
Underhållskostnader:			
Fastigheter, maskiner, ledningsnät, mätare m. m.			13,000: —
Aflöningar och pensioner:			
Förvaltningen, enligt ofvan		18,000: —	
Maskinmästaren (26/11 1908)	1,400: —		
Två ålderstillägg	600: —	2,000: —	
(Bostad om 2 rum och kök med vedbrand och lyse 400: —, 21/12 1915)			
En maskinist (26/11 1908)	1,000: —		
Två ålderstillägg	300: —	1,300: —	
(Bostad om 2 rum och kök med vedbrand 400: —, 21/12 1915)			
En maskinist (20/11 1908)	1,000: —		
Två ålderstillägg	300: —	1,300: —	
(Bostad om 2 rum och kök med vedbrand 400: —, 21/12 1915)			
Rörnätsförmannen (19/12 1913)	1,800: —		
Ett ålderstillägg	300: —	2,100: —	
Vårdaren af Vattenborgen (26/11 1908)	1,000: —		
Två ålderstillägg	300: —	1,300: —	
Pension till förre assistenten F. G. Lönnqvist		2,500: —	28,500: —
Kristidstillägg:			
år 1919 för vattenverkets personal, förslagsvis			12,450: —
Diverse utgifter:			
Förvaltningen enligt ofvan		6,000: —	
Brandstodsafgifter och utskylder		1,500: —	
Afgift till staten för Vattenverket i Hesslö	500: —		
„ „ arrendatorn af Hesslö egendom	500: —		
Arrende af mark till C. A. Andersson, Hamre	150: —	1,150: —	
Bränsle till maskinisterna vid vattenverket		800: —	
Analyser, skjutsar m. m.		300: —	
Afskrifningar af fordringar, diverse		300: —	10,050: —
		Transport	84,200: —

N:o 131.
Budget för 1919.
Vatten- och Gasverksstyrelsen.

	Transport	84,200: —
Räntor och amortering:		
Enligt särskild plan:		
Räntor	23,807: 68	
Amortering	22,371: 22	46,178: 90
	Kronor	130,378: 90
Som minskas med afloppsledningarnas och gasverkets andel i aflöning till förmän:		
Afloppsledningarna	1,500: —	
Gasverket	1,000: —	2,500: —
	Kronor	127,878: 90
Inkomster utöfver utgifter		9,121: —
	Summa Kronor	137,000: —

Afloppsledningarna.

Utgifter:

Driftkostnader:		
Förvaltningen enligt ofvan	5,000: —	
Elektrisk ström samt oljor och trassel för driften i pumpstationen	2,000: —	
Andel i aflöning till förmän vid vattenverket	1,500: —	
Aflöning för driften i pumpstationen	3,500: —	
Rensning af brunnar samt spolning af ledningar	8,000: —	20,000: —
Underhållskostnader:		
Ledningsnät och brunnar		9,000: —
Diverse utgifter:		
Förvaltningen enligt ofvan		3,000: —
Räntor och amortering:		
Enligt planen för obligationslånen:		
Räntor	19,121: 05	
Amortering	7,840: 29	26,961: 34
	Kronor	58,961: 34
Hvarifrån afgår följande inkomster:		
Afgifter för cirka 775 st. vattenklosetter à 15 kr.		11,500: —
	Återstår Kronor	47,461: 34

N:o 131.
Budget för 1919.
Vatten- och Gasverksstyrelsen.

Gasverket.

Inkomster:

Allmänna belysningen		43,400: —
Enskild gasförbrukning samt hyror för mätare		254,000: —
Koks, träkol och tjära		116,000: —
Installationsarbeten		1,600: —
Ränteinkomster		500: —
	Summa Kronor	415,500: —

Utgifter:

Driftkostnader:

Ved och gaskol		270,000: —	
Öfriga omkostnader		20,000: —	290,000: —
Underhållskostnader:			
Fastigheter, ugnar, ledningar, gaslyktor och gasmätare		25,000: —	
Fjärde årets amortering å kostnaderna för en ny ugn (5 år)		5,000: —	30,000: —
Aflöningar och pensioner:			
Förvaltningen enligt ofvan		20,000: —	
Gasmästaren, lön (26/11 1908)	1,500: —		
Två ålderstillägg	600: —	2,100: —	
(Bostad om 2 rum och kök med värme, belysning och gas 550: —, 21/12 1915)			
Mätarejusterare, lön (21/12 1915)	1,800: —		
Ett ålderstillägg	300: —	2,100: —	
Eldare, aflöningar		33,000: —	
Andel i aflöning till rörnätsförman vid vattenverket		1,000: —	
Andel i pension till fröken Gedda		500: —	58,700: —
Kristidstillägg, förslagsvis			5,130: —
Diverse utgifter:			
Förvaltningen, enligt ofvan		7,000: —	
Brandstodsafgifter och utskylder		6,000: —	
Bränsle och lyse till gasmästaren		350: —	
Hyra för gasmästarens bostad		550: —	
Afskrifning af diverse fordringar		300: —	
Hyra till Drätselkammaren för gasverkstomten (16/5 1917)		2,800: —	17,000: —
		Transport	400,830: —

N:o 131.
Budget för 1919.
Vatten- och Gasverksstyrelsen.

	Transport	400,830: —
Räntor och amortering:		
Enligt särskild plan (30/11 1915, 21/12 1916):		
Räntor	22,763: 16	
Amortering	27,924: 47	50,687: 63
	Summa utgifter	451,517: 63
Utgifter utöfver inkomster		36,017: 63
	Summa Kronor	415,500: —

Elektricitetsverket.

Inkomster:

Allmänna belysningen	11,500: —
Enskild belysning- och kraftström samt hyror för mätare	415,000: —
Installationsarbeten	10,000: —
Ränteinkomster	500: —
Summa Kronor	437,000: —

Utgifter:

Driftskostnader:			
Elektrisk energi från statens kraftstation		105,000: —	
Öfriga kostnader		11,000: —	116,000: —
Underhållskostnader:			
Underhåll af fastigheter, maskiner, batterier, ledningsnät och mätare			25,000: —
Aflöningar och pensioner:			
Förvaltningen enligt ofvan		37,000: —	
Maskinmästaren, lön (26/11 1908)	1,600: —		
Två ålderstillägg	600: —	2,200: —	
(Bostad om 2 rum och kök med värme, belysning och gas 550: —, 21/12 1915)			
En maskinist, lön (26/11 1908)	1,200: —		
Två ålderstillägg	300: —	1,500: —	
En maskinist, lön	1,350: —		
Ålderstillägg	150: —	1,500: —	
Förste montören (26/11 1908)	1,500: —		
Två ålderstillägg	600: —	2,100: —	
Installations- och mätareinspektören (21/12 1917)		2,400: —	
Mätarejusteraren (21/12 1916)		1,800: —	
	Transport	48,500: —	141,000: —

N:o 131. *Budget för 1919. Vatten- och Gasverks-styrelsen.*

Transport		48,500: —	141,000: —
Montör, förslagsvis		1,500: —	
Andel i pension till fröken Anna Gedda		500: —	
Pension till maskinisten S. L. Löf		760: —	51,260: —
Kristidstillägg, förslagsvis			14,466 —
Turbinhusdriften:			
Arrende för vattenfall i Svartån (21/11 1911)		3,000: —	
Aflöning för tillsyn af maskiner samt reglering af dammluckor, förslagsvis		3,650: —	
Öfriga kostnader för drift och underhåll		1,800: —	8,450: —
Diverse utgifter:			
Förvaltningen enligt ofvan		11,000: —	
Brandstodsafgifter och utskylder		9,000: —	
Bränsle och lyse åt maskinmästaren		350: —	
Afskrifning af diverse fordringar		600: —	20,950: —
Räntor och amortering:			
Enligt särskild plan (30/1 1911 o. 21/12 1916):			
Räntor:			
Elektricitetsverket	43,524: 34		
Turbinhuset	2,172: 15	45,696: 49	
Amortering:			
Elektricitetsverket	68,447: 50		
Turbinhuset	1,767: —	70,214: 50	115,910: 99
		Summa utgifter	352,036: 99
Inkomster utöfver utgifter			84,963: 01
		Summa Kronor	437,000: —

N:o 131.
Budget för 1919. Hamnen.

(Bil. Litt. B).

Utgifts- och inkomststat för Västerås hamn år 1919.

A. Den egentliga hamnen:

Utgifter:

Brist från sist afslutade räkenskapsår			50,035: 34
Ränta och amortering till stadskassan å kostnader för hamnbyggnader:			
Enligt af Stadsfullmäktige den $^{22}/_{11}$ 1900 godkänd plan:			
Ett års ränta i ingående balans den $^{1}/_{1}$ 1919 kr. 34,905 à 5 %	1,745: 25		
Amortering för året	3,000: —	4,745: 25	
För den år 1907 beslutade nya hamnbyggnaden, hvartill anslagits kronor 229,000 utgör ingående balansen den $^{1}/_{1}$ 1919 kr. 171,750.			
Ett års ränta å kr. 171,750 à $4^{1}/_{2}$ %	7,728: 75		
11 årets amortering	5,725: —	13,453: 75	
För den år 1914 beslutade fortsättningen af nya hamnbyggnaden, hvartill anslagits 113,000 kr.			
Ränta härå à 5 %	5,500: —		
Amortering enligt planen för obligationslånet	1,032: —		
Ytterligare kostnad för nya hamnbyggnader (utbetalt t. o. m. $^{12}/_{10}$ 79,483:36) förslagsvis 100,000.			
6 % ränta härå	6,000: —	12,532: —	
Ränta å bristen 5 % å 50,035: 34		2,501: 77	33,232: 77
Hamnens andel i stadens allmänna omkostnader (byggnadschef, hamnuppsyningsman, polis, bokföring m. m.)		2,500: —	
Hamnfogden såsom hamnuppbördsman:			
Lön	1,200: —		
Två ålderstillägg à 300	600: —		
Arvode: 4 % af beräknad inkomst för varor med fartyg i regelbunden trafik c:a 10,000	400: —		
Transport	2,200: —	2,500: —	83,268: 11

N:o 131. *Budget för 1919. Hamnen.*

Transport	2,200: —	2,500: —	83,268: 11
6 % af beräknad inkomst af öfrig trafik och å hamnmaskiner (cirka 25,000)	1,500: —		
Såsom ordningsman	150: —		
Kristidstillägg, förslagsvis	2,030: —	5,880: —	
Ersättning till befäl å fartyg i regelbunden trafik för af dem förrättad uppbörd och redovisning af broafgift för varor:			
5 % å uppbörden	500: —		
Skrifmateriel å hamnkontoret	100: —		
Telefonafgifter	100: —	700: —	

Diverse årskostnader:

Hyra för hamnkontoret	500: —		
Årsafgift för Svenska Hamnförbundet (19/12 1912)	75: —		
Underhåll af kajer och dukdalber, renhållning och grusning af hamnen, skötsel af fyrarne, städning af hamnkontoret m. m.	10,000: —		
Belysning å hamnen	1,300: —		
Olycksfallsersättning för F. Svanström	48: —	11,923: —	21,003: —
Fyllnad för täckande af brist i staten för hamnmaskineriet n:o 2			2,625: —
Nyanskaffning och reparationer:			
Anskaffningskostnad för en ny kran enl. Stadsfullmäktiges beslut den 25/4 1918	11,500: —		
Reparation af hamnkran n:o 3 enl. Stadsfullmäktiges beslut den 27/8 1918	5,300: —	16,800: —	16,800: —
		Summa Kronor	123,696: 11

Inkomster:

Hamn- och broafgifter, förslagsvis:			
För varor med fartyg i regelbunden trafik	10,000: —		
För öfrig trafik	20,000: —	30,000: —	
Behållning af svängkran n:o 1		500: —	
Behållning af svängkran n:o 3		2,000: —	
Svängkran n:o 4 enl. kontrakt med E. Lennqvist		2,300: —	
Diverse inkomster för båtplatser och uthyrning af mindre kranar		2,000: —	
D:o för upplagsplatser å hamnområdet		2,000: —	38,800: —
Brist			84,896: 11
		Summa Kronor	123,696: 11

N:o 131. *Budget för 1919. Hamnen.*

B. Hamnmaskiner.

1. Svängkran n:o 1.

Anläggningskostnad	11,000: —
Afgår 5 års amortering	5,500: —
Återstående kostnad	5,500: —

Utgifter:

Ett års ränta å 5,500 à 5 %	275: —	
Sjätte årets amortering	1,100: —	1,375: —
Maskinist, förslagsvis	2,000: —	
Strömförbrukning	200: —	
Diverse material och reparationer	300: —	2,500: —
Inkomster utöfver utgifter		500: —
	Summa Kronor	4,375: —

Inkomster:

Hyror, förslagsvis		4,375: —
	Summa Kronor	4,375: —

2. Malmlossningsanordning n:o 2.

Anläggningskostnad	25,000: —
Afgår 5 års amortering	12,000: —
Återstående kostnad	12,500: —

Utgifter:

Ett års ränta å kr. 12,500 à 5 %	625: —	
Sjätte årets amortering	2,500: —	3,125: —
Maskinist förslagsvis	1,600: —	
Hantlangning	400: —	
Strömförbrukning	100: —	
Diverse material och reparationer	400: —	2,500: —
	Summa Kronor	5,625: —

Inkomster:

Kranafgift, förslagsvis		3,000: —
Fyllnad af hamnmedel		2,625: —
	Summa Kronor	5,625: —

N:o 131. *Budget för 1919. Hamnen.*

3. Svängkran n:o 3.

Utgifter:

Maskinist, förslagsvis	1,000: —		
Strömförbrukning	150: —		
Diverse material och reparationer	200: —	1,350: —	
Inkomster utöfver utgifter		2,000: —	3,350: —
		Summa Kronor	3,350: —

Inkomster:

Hyror förslagsvis		3,350: —
	Summa Kronor	3,350: —

4. Svängkran n:o 4.

Inkomster:

Hyra enligt aftal med E. Lennqvist		2,300: —
	Summa Kronor	2,300: —

N:o 131.
Budget för 1919. Hyresnämnden.

Bil. Litt. C.

Utgiftsstat för Hyresnämnden

för tiden 1/10 1918—31/12 1919.

	1918 1/10—31/12	1919
Nämndens ledamöter för sammanträden	300: —	2,200: —
Ersättningar för besiktningar	100: —	700: —
Nämndens ordförande, arvode	300: —	1,200: —
„ „ sammanträden	150: —	1,100: —
Sekreteraren	500: —	2,000: —
Skrifbiträde	400: —	1,600: —
Lokal, värme, städning, belysning	150: —	700: —
Annons och tryck, blanketter	100: —	400: —
Telefon och postafgifter	50: —	200: —
Diverse utgifter	50: —	300: —
Summa Kronor	2,100: —	10,400: —
	12,500: —	

Bil. Litt. D.

N:o 131.
Budget för 1919.
Lifsmedelsnämnden.

Utgifts- och Inkomststat

för

stadens Lifsmedelsnämnd för år 1919.

Utgifter:

Kansliet:

Löner och arvoden:				
Sekreteraren		4,800: —		
Kamreraren		4,800: —		
Kamrerarebiträde		2,100: —		
Skrifbiträde, förslagsvis		2,100: —		
En springpojke		540: —	14,340: —	
Diverse utgifter:				
Lokalhyra, Hamngatan 12		1,750: —		
Uppvärmning		700: —		
Lyse		150: —		
Telefon och telegram		500: —		
Skrifmateriel		600: —		
Annons- och tryckningskostnader		2,500: —		
Brandförsäkringspremier		15: —	6,215: —	20,555: —

Ransoneringsafdelningen:

Löner och arvoden:				
Ordföranden i afdelningen	3,600: —			
Afdelningsföreståndaren	6,000: —			
En brödkontrollant	600: —	10,200: —		

Kortafdelningen:

Löner och arvoden:				
Ett biträde	2,100: —			
Fyra biträden à 1,500: — kr.	6,000: —			
Tillfälliga biträden för påbrödskortsutdelningen	1,235: —			
Extra personal	4,400: —			
För potatisransoneringen (biträden)	2,000: —	15,735: —		
Transport		25,935: —		20,555: —

N:o 131. *Budget för 1919. Lifsmedelsnämnden.*

Transport		25,935: —		20,555: —
Mjölkafdelningen:				
Löner och arvoden:				
Ett biträde		2,100: —		
Beklädnadsafdelningen:				
Löner och arvoden:				
En föreståndarinna	1,500: —			
En registrator	1,800: —			
Extra biträden och extra inspektör	1,200: —	4,500: —	32,535: —	
Diverse utgifter:				
Lokalhyra (ev.)		3,000: —		
Annons- och tryckningskostnader		5,000: —		
Skrifmateriel		1,000: —		
Uppvärmning (andel i Rådhuset eller annan)		2,000: —		
Belysning		400: —		
Rengöring och städning		600: —		
Telefon		200: —	12,200: —	44,735: —
Vedafdelningen:				
Löner och arvoden:				
Verkställande ledamoten		2,400: —		
Förmannen i vedgården		4,000: —		
Nattvakt		2,400: —		
Arbetare i vedgården, förslagsvis		40,000: —	48,800: —	
Diverse utgifter:				
Utkörning af veden		42,000: —		
Kraft och belysning		2,500: —		
Skrifmateriel		150: —		
Lokalhyra, Hamngatan 12		250: —		
Brandförsäkringspremier af vedlagret, rep. m. m.		2,700: —	47,600: —	96,400: —
Varuförmedlingsafdelningen:				
Löner och arvoden:				
Verkställande ledamoten	4,800: —			
En chaufför	3,000: —			
En lagerarbetare	3,000: —	10,800: —		
Varuförsäljningen vid Stora torget:				
Löner och arvoden:				
Ett biträde	2,220: —			
Ett d:o	1,020: —			
Transport	3,240: —	10,800: —		161,690: —

N:o 131. *Budget för 1919. Lifsmedelsnämnden.*

Transport	3,240: —	10,800: —		161,690: —
Två bodkarlar à 3,000 kr.	6,000: —			
En tillsyningsman för potatis	1,500: —			
Extra personal speciellt för potatisransoneringen	5,000: —	15,740: —		
Fiskaffären i Sundinska huset:				
Löner och arvoden:				
Ett biträde	3,000: —			
Ett d:o	1,020: —			
Extra personal	500: —	4,520: —	31,060: —	
Diverse utgifter:				
Försäljningslokalen vid Stora torget, Norra kv. 2	600: —			
Källarlokal och Fiskaffär i Sundinska huset	1,200: —			
Källarlokal vid Gideonsberg ...	100: —			
„ N. Ringv. 13	350: —			
„ Ejnar 3	50: —			
„ Kristinagatan 5, Klara 5	250: —			
„ Loviseberg 2	100: —			
„ Blåsbogatan 4	150: —			
„ Hoffsta 10	180: —			
„ Engelbrektsg. 2	300: —			
„ St. gat. 52 (54)	2,000: —			
„ Gåsmyregatan 6 ...	300: —			
„ Arosvägen 6	100: —			
„ Rudbecksgatan 9...	100: —			
„ Stora gatan 19	500: —			
„ Engelbrektsg. 9	650: —			
„ Nya Bryggeriet (event.)	800: —	7,680: —		
Ränta och amortering å lastautomobilen	2,400: —			
Driftkostnad för samma	3,000: —			
Underhållskostnad för samma	1,000: —			
Värme och lyse	600: —			
Telefon	250: —			
Skrifmateriel	200: —			
Annons- och tryckkostnader ..	200: —			
Brandförsäkringspremier	400: —			
Is	100: —			
Extra körningar af hufvudsakligast rotfrukter cirka 800 dagsverken à 25 kr.	2,000: —	10,150: —	17,830: —	48,890: —
			Transport	210,580: —

N:o 131.
Budget för 1919.
Lifsmedelsnämnden.

Transport				210,580: —
Mjölkförsäljningsverksamheten:				
Löner och arvoden:				
Föreståndaren		3,600: —		
En körkarl		3,000: —	6,600: —	
Diverse utgifter:				
Omkostnader för stallet		4,000: —		
Hyror:				
Lokal vid Malmabergsgatan 20—22	800: —			
„ „ Karlsgatan 24	1,000: —			
„ „ Lindsborg 1	325: —			
„ „ Nygård 10	600: —	2,725: —		
Belösning och uppvärmning		300: —		
Telefon		80: —		
Annonser och trycksaker		100: —		
Brandförsäkringspremie		50: —		
Reparationer m. m.		400: —		
Hästförsäkring		50: —		
Is		800: —	8,505: —	15,105: —
Folkköksafdelningen:				
Löner:				
En köksföreståndarinna	1,620: —			
Allt fritt	1,200: —	2,820: —		
En kassörska	900: —			
Fri kost	900: —	1,800:		
10 biträden, förslagsvis med naturaförmåner (lön per mån. 60 kr., naturaförmåner per mån. 75 kr.)		16,200: —		
En maskinist	1,200: —			
Allt fritt	1,200: —	2,400: —	23,220: —	
Diverse utgifter:				
Hyra af bostadshus inom kvarteret Jörgen 8 % å anläggningskostnaderna		7,716: —		
Bränsle		6,200: —		
Lyse		400: —		
Telefon		80: —		
Brandförsäkringspremie		100: —		
Underhåll af servis		300: —		
Tvätt- och rengöringsmedel		1,000: —		
Annons- och trycksaker		200: —		
Skrifmateriel		100: —	16,096: —	39,316: —
Transport				265,001: —

N:o 131. *Budget för 1919. Lifsmedelsnämnden.*

		Transport	265,001: —
Dyrtidsafdelningen:			
Löner:			
Föreståndaren	3,600: —		
Löner till biträden (förslagsvis)	1,000: —	4,600: —	
Diverse utgifter:			
Hyra, Stora gatan 43	1,000: —		
Värme och lyse	400: —		
Telefon	800: —		
Annons- och tryckkostnader	1,600: —		
Skrifmateriel	200: —		
Brandförsäkring	10: —	3,290: —	7,890: —
Skolagningsverkstaden:			
Löner:			
Föreståndaren		720: —	
Diverse utgifter:			
Hyra, Stora gatan	300: —		
Värme och lyse	100: —		
Städning 5 kr. pr månad	60: —	460: —	1,180: —
Gemensamma utgifter:			
Resor		1,000: —	
Räntor å rörelsekapital:			
7 proc. å föregående lifsmedelsnämndens förlagsanslag kr. 170:074: 91	11,905: 24		
7 proc. å nuvarande lifsmedelsnämndens anslag kr. 529,000: —	37,030: —	48,935: 24	
Lindrande af mindre bemedlades lefnadsvillkor, en period 1918 och en period 1919, förslagsvis		120,000: —	
Inventarier		32,306: 29	
Föregående lifsmedelsnämnds brist		31,732: 42	
Anslag till täckande af brist, uppkommen genom dyrtidslindrande verksamhet (Stadsfullmäktiges beslut den 28 aug. 1918)		17,950: —	
Andel i uppförande af rotfruktkällare vid Malma (Stadsfullmäktiges beslut den 29 sept. 1918)		13,000: —	
Anslag för täckande af brist i 1918 års budget enligt anmälan till Stadsfullmäktige den 24 aug. 1918		26,000: —	
Oförutsedda utgifter		10,000: —	300,923: 95
		Summa Kronor	574,994: 95

N:o 131. *Budget för 1911. Lifsmedelsnämnden.*

Inkomster:

Kansliet (partihandeln)	5,000: —	
Bötesandelar	1,200: —	
Vedafdelningen	111,400: —	
Varuförmedlingsafdelningen	68,890: —	
Folkköksafdelningen	39,316: —	
Statsanslag	10,000: —	235,806: —
Brist att genom uttaxering fyllas		339,188: 95
Summa Kronor		574,994: 95

Vid statens fastställande har, med beräkning af lifsmedelsransoneringens förestående afveckling, ofvanstående stat, som afser hela året reducerats så, att aflöningar och dylika kostnader beräknats för 1/2 år, utom beträffande folkköks- och vedafdelningarne, där helårskostnad beräknats, *att* hyror i allmänhet beräknats för 3/4 år, dock att hyran för kansliet borttagits, *att* beklädnadsafdelningen utgått, att kostnaden för mjölkförsäljningsafdelningen beräknats för 1 månad utom hyror, som upptagits för 1/4 år, och har denna reduktion verkställts på det sätt, att utgiftssumman nedsatts med 51,285 kronor, hvarifrån sedan dragits 2,500 kronor, motsvarande 1/2 af inkomsten å kansliet, samt tillagts 16,000 kronor, utgörande inventariernas realisationsvärde, i följd hvaraf det till uttaxering upptagna beloppet kr. 339,188: 95 minskats med kr. 64,785 till kr. 274,403: 95.

N:o 181. *Budget för 1919.*

Utgifts- och inkomststat för 1919

för

Västerås domkyrko- och S:t Ilians församlingar.

Fastställd af kyrkostämma 29/10 och 30/12 1918.

Utgifter.

Aflöningar och pensioner:	Västerås och S:t Ilian	Domkyrkoförs. ensam
Pastor, lön i kontant	—	425: —
Kristidstillägg	—	2,564: —
Komminister, lön i kontant med tillägg	—	2,325: —
Kristidstillägg	—	3,064: —
Domkyrkosysslomannen, lön	—	777: 50
Kristidstillägg	—	1,383: —
Pastorsadjunkten, lön	3,000: —	—
Dyrtidsersättning	500: —	—
För telefon	50: —	—
Kristidstillägg	—	2,730: —
Pastorsadjunkten, lön	—	3,000: —
Kristidstillägg	—	2,730: —
Domkyrkoorganisten, lön med tillägg	2,250: —	—
Kristidstillägg	—	2,154: —
Domkyrkoklockaren, lön med tillägg	1,350: —	—
Kristidstillägg	—	1,599: —
Kyrkovaktmästaren, lön med tillägg	1,700: —	—
Kristidstillägg	—	1,865: —
Extra d:o, lön med tillägg	250: —	—
Löne- och kristidstillägg	—	460: —
Ringare, lön med tillägg	1,760: —	—
Löne- och krigstidstillägg	—	1,200: —
Dödgräfvare, lön med tillägg	350: —	—
Löne- och krigstidstillägg	—	250: —
Änkefru Bolander, pension	300: —	—
Kristidstillägg	—	300: —
Änkefru Bedinger, pension	400: —	—
Kristidstillägg	—	400: —
Krigstidstillägg för 1918, beviljat 11/6 1918	—	8,040: —
Att disponeras af kyrkorådet för vissa kyrkobetjänters kristidstillägg	—	501: —
Prästgårdsbyggnadsmedel:		
Reparationsanslag och tillfälliga behof	—	2,000: —
Reparationer i klockargården	—	300: —
Brandstodsafgifter	—	204: —
Transport	11,910: —	38,271: 50

N:o 131.
Budget för 1919.

	Västerås och S:t Ilian	Domkyrkoförs. ensam
Transport	11,910: —	38,271: 50
Pastorsexpeditionen:		
Hyra till staden	600: —	—
Bränsle och lyse	800: —	—
Städning, eldning, skurning	500: —	—
Kyrkböcker och blanketter	750: —	—
Kyrkoskrivare, lön med tillägg	—	2,650: —
Kristidstillägg	—	2,450: —
Kvinnligt skrifbiträde	—	600: —
Kyrkans egentliga behof:		
Elektr. belysning och kraft till orgelmotorn	600: —	—
Underhåll af ledningar, lampor m. m.	100: —	—
Stearinljus	30: —	—
Reparationer och tillsyn af orgeln	300: —	—
Tillsyn af den elektriska motorn	150: —	—
Bänkhyresersättning	1,600: —	—
För klockor	400: —	—
För tornurets skötsel	100: —	—
Skurningar	400: —	—
Konsistorii cirkulär	2: 50	—
Biblar och böcker åt nattvardsungdom	500: —	—
Trycknings- och annonskostnader	300: —	—
Arvode åt räkenskapsföraren	350: —	—
D:o för debitering af prästersk. löner	—	250: —
Kyrkokören	500: —	—
Kyrksalen	2,500: —	—
För barngudstjänster	400: —	—
För sång och orgelspel vid begrafningar	200: —	—
För tvätt och ablat	75: —	—
Bränsle, förslagsvis	6,000: —	—
Sotning	75: —	—
Eldaren, lön med tillägg	580: —	—
Löne- och kristidstillägg	—	600: —
Diverse för uppvärmningen	100: —	—
Renhållning kring kyrkan och boställsgårdarne	—	1,000: —
Anskaffning af grus och sand kring kyrkan	—	300: —
Diverse utgifter	300: —	—
Kyrkogårdarne:		
Anslag till planteringsnämnden	1,400: —	—
Snöskottning, sprängning m. m.	200: —	—
Sand	300: —	—
För afplanering m. m.	500: —	—
Andra behof	100: —	—
Transport	32,622: 50	46,121: 50

N:o 131. *Budget för 1919.*

		Västerås och S:t Ilian	Domkyrkoförs. ensam
Transport		32,622: 50	46,121: 50
Diakonissorna:			
Anslag till diakonissanstalten (à 600)		2,400: —	—
D:o tilläggsanslag för 1918		360: —	—
Kostpenningar (à 1,200 kr.)		4,800: —	—
D:o tillägg för 1918 (à 100)		300: —	—
Till biträde för matlagning åt sjuka		180: —	—
Hyresmedel		1,600: —	—
Bränsle, lyse, tvätt		1,200: —	—
Bidrag till hyra och städning m. m. af lokaler vid Eriksholm, Aroslund och Adolfslund		1,200: —	—
Diverse, såsom för modermöten m. m.		600: —	—
Församlingsbiblioteket:			
Hyra till staden		—	300: —
Arvode för skötseln		—	75: —
Städning, bränsle, lyse		—	500: —
Bokinköp och -bindning		—	400: —
Filial i västra stadsdelen		—	500: —
Till "De blindas förenings" bibliotek		50: —	—
Arrendemedel:			
Afgäld för västra kyrkogården utanför Kvarntullen efter medelmarkegång, c:a		—	100: —
Ränta och amortering:			
Andel i 1896 års obligationslån: 20,000: —			
Kapitalskuld 1/1 1919 10,120: —			
Ränta för året	351: 72		
Amortering för året	700: —	1,051: 72	—
Summa Kronor		46,364: 22	47,996: 50

Inkomster.

	Västerås och S:t Ilian	Domkyrkoförs. ensam
Försäljning af grafplatser, förslagsvis	600: —	—
Afgifter för likvagnen, "	100: —	—
Afgifter för klockor "	500: —	—
Besparade medel för reparationer	—	1,350: —
Af Lundby förs. såsom bidrag för en diakonissa	1,000: —	—
Personella afgifter till prästerskapets aflöning	—	1,625: —
Att genom uttaxering fyllas	44,164: 22	45,021: 50
Summa Kronor	46,364: 22	47,996: 50

N:o 131.
Budget för 1919.

Taxerade inkomster utgör:

för Västerås domkyrkoförsamling	40,064,610: —
„ S:t Ilians församling	1,210,430: —
Summa Kronor	41,275,040: —

Af det till uttaxering för församlingarna gemensamt upptagna beloppet kronor 44,164: 22 belöper efter förhållandet mellan taxerade inkomstbeloppen

å Västerås domkyrkoförsamling	42,896: 06
å S:t Ilians församling	1,295: —
Summa Kronor	44,164: 22

För fyllande af kyrkliga behof utgörande:

för Västerås domkyrkoförsamling		
dels andel i gemensamma utgifter	42,869: 06	
dels egna utgifter	45,021: 50	87,890: 56
för S:t Ilians församling		1,295: 16
	Kronor	89,185: 72

upptages en uttaxering:

inom Domkyrkoförsamlingen af		
0.25 % å 40,064,610: — kronor	100,161: 52	
med afdrag af beräknade afkortningar	2,500: —	97,661: 52
inom S:t Ilians församling		
af 0.13 % å 1,210,430: —	1,573: 56	
med afdrag af beräknade afkortningar	100: —	1,473: 56
	Kronor	99,135: 08

som disponeras sålunda:

till täckande af i staten upptagna utgifter	89,185: 75
för oförutsedda behof	9,949: 36
Summa Kronor	99,135: 08

N:o 131. *Budget för 1919.*

Utdrag ur protokoll vid ordinarie kyrkostämman i Hammarby skola med Lundby församling söndagen den 20 oktober 1918.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

§ 4.

Kyrkostämman beslöt efter ofvannämnda beslut följande *utgifts- och inkomststat för kyrkliga ändamål år 1919:*

Utgifter:

Underhåll af hus och inventarier		500: —
Vin och oblater		5: —
Bränsle och lyse		300: —
Löner:		
Klockare och organist:		
Ordinarie	380: —	
Tillägg	190: —	570: —
Kyrkovärdarne:		
Ordinarie	3: —	
Tillägg	1: 50	4: 50
Kyrkvaktaren:		
Ordinarie	150: —	
Tillägg	75: —	225: —
Orgeltramparen:		
Ordinarie	60: —	
Tillägg	30: —	90: —
Extra ringaren:		
Ordinarie	20: —	
Tillägg	10: —	30: —
Dödgräfvaren för grafvarnes vård		25: —
Dödgräfvaren för gräfning:		
Ordinarie	50: —	
Tillägg	25: —	75: —
Städerskan:		
Ordinarie	50: —	
Tillägg	25: —	75: —
Vaktmästaren i Hammarby		100:
	Transport	1,999: 50

N:o 131.
Budget för 1919.

	Transport		1,999: 50
Pensioner:			
Hedda Berglind		40: —	
Josefina Vidlund		40: —	
Brita Östman		40: —	120: —
Brandstod			100: —
Diverse förbrukningspersedlar			60: —
Kyrkogårdens planering			100: —
Testamenten åt läsbarnen			40: —
Prästlönemedel			4,000: —
Räntor och amorteringar			940: —
Anslag till församlingens bibliotek			40: —
„ „ blindas fören. „			10: —
„ „ populär-vetenskapliga kurser i Sala			15: —
Oförutsedda utgifter			300: —
Församlingsdiakonissan			1,000: —
	Summa Kronor		8,724: 50

Inkomster:

Prästlönemedel:			
Arrenden		1,625: —	
Kyrkofondbidrag		360: —	
Vin och byggnadssäd		80: —	2,065: —
Att fylla genom debitering på 6,386.30 bevillningskronor à kr. 1: 05			6,659: 50
	Summa Kronor		8,724: 50

REGISTER

öfver

Utgifts- och Inkomststaten för år 1919.

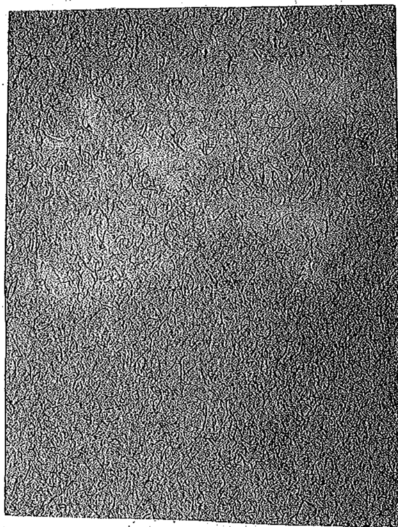
Sid.

Aflоppsledningar 688
Aktier 712
Allmänna läroverket 681
Auktionsväsende, inkomster 722
Brandväsendet, utgifter 693
„ inkomster 717
Byggnadsnämnden, utgifter 708
„ inkomster 722
Båttrafiken på Hästholmarne, utgifter 693
„ inkomster 717
Diverse, inkomster 723
„ utgifter 709
Fattigvården, utgifter 669
„ inkomster 713
Folkskolan, utgifter 671
„ inkomster 714
Förslagsanslaget 709
Gatubelysning 688
Gatuläggningen 686
Gaturenhållning, utgifter 688
„ inkomster 715
Gårds- och tomtfastigheter, utgifter 697
„ inkomster 718
Hamnen 732
Hamnmagasinen, utgifter 697
„ inkomster 718
Hamnplanen och materialgården:
utgifter 697
inkomster 718
Hyresnämnden 736
Hälso- och sjukvård, utgifter 682
„ inkomster 715

Sid.

Hästholmarne, utgifter 699
„ inkomster 719
Högre folkskolan, utgifter 681
„ inkomster 715
Jordar och andra fastigheter, utgifter 699
„ inkomster 719
Kallbadhus, utgifter 691
„ inkomster 717
Klapphus 693
Kronouppbörds- och Exekutionsväsen 702
Kyrkliga ändamål 743
Lifsmedelsnämnden 737
Lån, utgifter 668
„ inkomster 712
Magistraten 701
Malma egendom, utgifter 698
„ inkomster 719
Nordanby egendom, utgifter 697
„ inkomster 718
Paviljongen i Stadsparken, utgifter 697
„ inkomster 718
Parker och planteringar, utgifter 687
„ inkomster 715
Pensionsförsäkringen, utgifter 706
„ inkomster 722
Polisväsen och fångvård, utgifter 703
„ inkomster 722
Polis- och Brandstationen 696
Renhållningsverket, utgifter 689
„ inkomster 716
Rådhuset 695
Räntor och lånekostnader, utgifter 667

	Sid.
Räntor, inkomster	711
Sammandrag	724
Skatter	723
Skogarne, utgifter	700
„ inkomster	722
Sociala ändamål	709
Stadsfullmäktige och Drätselkammaren	706
Stadshotellet, utgifter	696
„ inkomster	717
Stallet	708
Statsbidrag	722
Sundinska huset, utgifter	696
Sundinska huset, inkomster	718
Svingården, utgifter	691
„ inkomster	716
Tullhuset, utgifter	696
„ inkomster	718
Undervisnings- och bildningsanstalter	682
Uttaxeringen	723
Varmbadhus, utgifter	692
„ inkomster	717
Vatten-, gas- och elektricitetsverken	725
Vägunderhåll, inkomster	686
„ utgifter	715

Västerås 1919, Västm. Alleh:s A.-B:s Tr.